

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Jaume Guzmán Casals

Per citar o enllaçar aquest document:

Para citar o enlazar este documento:

Use this url to cite or link to this publication:

<http://hdl.handle.net/10803/668953>

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi doctoral i la seva utilització ha de respectar els drets de la persona autora. Pot ser utilitzada per a consulta o estudi personal, així com en activitats o materials d'investigació i docència en els termes establerts a l'art. 32 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (RDL 1/1996). Per altres utilitzacions es requereix l'autorització prèvia i expressa de la persona autora. En qualsevol cas, en la utilització dels seus continguts caldrà indicar de forma clara el nom i cognoms de la persona autora i el títol de la tesi doctoral. No s'autoritza la seva reproducció o altres formes d'explotació efectuades amb finalitats de lucre ni la seva comunicació pública des d'un lloc aliè al servei TDX. Tampoc s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant als continguts de la tesi com als seus resums i índexs.

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis doctoral y su utilización debe respetar los derechos de la persona autora. Puede ser utilizada para consulta o estudio personal, así como en actividades o materiales de investigación y docencia en los términos establecidos en el art. 32 del Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (RDL 1/1996). Para otros usos se requiere la autorización previa y expresa de la persona autora. En cualquier caso, en la utilización de sus contenidos se deberá indicar de forma clara el nombre y apellidos de la persona autora y el título de la tesis doctoral. No se autoriza su reproducción u otras formas de explotación efectuadas con fines lucrativos ni su comunicación pública desde un sitio ajeno al servicio TDR. Tampoco se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al contenido de la tesis como a sus resúmenes e índices.

WARNING. Access to the contents of this doctoral thesis and its use must respect the rights of the author. It can be used for reference or private study, as well as research and learning activities or materials in the terms established by the 32nd article of the Spanish Consolidated Copyright Act (RDL 1/1996). Express and previous authorization of the author is required for any other uses. In any case, when using its content, full name of the author and title of the thesis must be clearly indicated. Reproduction or other forms of for profit use or public communication from outside TDX service is not allowed. Presentation of its content in a window or frame external to TDX (framing) is not authorized either. These rights affect both the content of the thesis and its abstracts and indexes.

TESI DOCTORAL

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL
A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA
SOCIETAT LOCAL**

JAUME GUZMÁN CASALS

2019

TESI DOCTORAL

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL
A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA
SOCIETAT LOCAL**

JAUME GUZMÁN CASALS

ANY: 2019

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES HUMANES, DEL
PATRIMONI I DE LA CULTURA

DIRIGIDA I TUTORITZADA PER: LLUÍS COSTA FERNÀNDEZ

Memòria presentada per optar al títol de doctor per la Universitat de Girona

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

“La vida no és una història”

“21 lliçons per al segle XXI”. (2018). Yuval Noah Harari.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ GENERAL	17
1.1 Aspectes introductoris	17
1.2 Agraïments	19
1.3 Plantejament i hipòtesi de la recerca	22
1.4 Objectius de la investigació	25
1.5 Metodologia d'estudi	26
2. MARC TEÒRIC I CONTEXTUAL DE REFERÈNCIA	30
2.1 Definicions conceptuals	30
2.2 Història, identitat i sentiment territorial	35
2.3 L'Ebre com a símbol de possessió	46
2.4 La recerca en comunicació a Catalunya	50
2.5 Aparició i fenomen de la disrupció digital	73
3. ANTECEDENTS EN COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE	83
4. INTERPRETACIÓ DEL VALOR DE LA COMUNICACIÓ LOCAL EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA IDENTITAT EBRENCA	103
4.1 Context demogràfic, cultural i dialectal	103
4.2 Oportunitat per a la premsa local	109
4.3 Expansió de la premsa de proximitat	126

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

4.4 PHN: Agressions per unir i despertar un territori	138
4.5 Estancament i crisi dels mitjans locals	147
5. COMUNICACIÓ DIGITAL EN LA PREMSA DE PROXIMITAT.....	151
5.1 Proliferació dels diaris digitals ebrencs	151
5.2 Digitalització. Era de transformacions	156
6. XARXES SOCIALS DIGITALS I FONAMENTS DEL PODER DE LA IMATGE COM A CONSTRUCTORES DE LA SOCIETAT	158
6.1 Ètica i deontologia en comunicació local	158
6.2 Atracció i emoció: el poder de la imatge com a representació visual ...	160
6.3 Cas d'anàlisi: les xarxes als mitjans	162
6.4 Era postdigital: desconexió	166
7. FINANÇAMENT I PUBLICITAT EN MITJANS LOCALS	168
7.1 Publicitat tradicional	168
7.2 Finançament per continguts digitals	170
8. PROFESSIÓ PERIODÍSTICA A TERRES DE L'EBRE	172
8.1 Estat actual. Comunicar amb perspectiva de gènere: oportunitats i formació	172
9. COMUNICACIÓ INSTITUCIONAL A CAPITALS DE COMARCA	175
9.1 Gabinetes de premsa i mitjans públics locals	175
9.2 Qualitat informativa i transparència de la comunicació pública	177

10. MODEL D'ANÀLISI EN TERRES DE FRONTERA: EL CAS DEL BAIX MAESTRAT I EL MATARRANYA	182
11. INTERPRETACIÓ DEL PRESENT I REPTES DE LA SOCIETAT HÍBRIDA I DISRUPTIVA	186
12. LIMITACIONS EN LA PRESERVACIÓ, GESTIÓ I CONSERVACIÓ DE FONS	190
13. ABREVIATURES I SIGLES	192
14. RESULTATS I CONCLUSIONS DE LA INVESTIGACIÓ	194
15. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	199
16. ANNEXOS	210
16.1 ENTREVISTES EN PROFUNDITAT	210
16.1.1 Josep Maria Arasa i Fort	210
16.1.2 Josep Baubí Lasierra	215
16.1.3 Josep Bayerri i Raga	226
16.1.4 Jordi Dassooy Carcellé	235
16.1.5 Conrad Duran Salvadó	241
16.1.6 Carme Ferré Pavia	251
16.1.7 Batiste Forcadell i Bayarri	258
16.1.8 Amparo Moreno Sardà	266
16.1.9 Jordi Prades Tena	275
16.1.10 Emigdi Subirats i Sebastià	288
16.1.11 Santi Valdepérez Cruaïnes	294
16.1.12 Francesc Xavier Vega Castellví	302

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.1.13	Ramon Vericat Pallarés	310
16.1.14	Josep Lluís Villa Moreno	318
16.2	FITXES HEMEROGRÀFIQUES (1975-2019)	326
16.2.1	Agrofruit	326
16.2.2	Aigua del Delta	327
16.2.3	Aktual 3	328
16.2.4	Alcanar informatiu.....	329
16.2.5	Alcanar	330
16.2.6	Alfinum	334
16.2.7	A l'hora	336
16.2.8	Al·licient.....	338
16.2.9	Altra veu	339
16.2.10	Amb la vènia	340
16.2.11	Amb tots els ets i uts	341
16.2.12	Amics dels castells	342
16.2.13	Amics dels eucaliptus	345
16.2.14	Amposta esportiva	346
16.2.15	Amposta viva	347
16.2.16	Amposta	348
16.2.17	Amposta sud.....	352
16.2.18	Amunt.....	353
16.2.19	A Pols	354
16.2.20	A Punt	355
16.2.21	Arrels (Móra la Nova)	356

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.22 Arrels (Deltebre)	357
16.2.23 Auró	359
16.2.24 Barull	360
16.2.25 Baula	361
16.2.26 BIM Camarles	362
16.2.27 Bitem Diu	363
16.2.28 Boletín informativo	364
16.2.29 Butlletí Centre Estudis Terra Alta	365
16.2.30 Butlletí Corbera d'Ebre	367
16.2.31 Butlletí Creu Roja	368
16.2.32 Butlletí de Primària	369
16.2.33 Butlletí informació Farmacoterapèutica	370
16.2.34 Butlletí informació Terapèutica	371
16.2.35 Butlletí informatiu AECE	372
16.2.36 Butlletí informatiu Bàsquet Tortosa	373
16.2.37 Butlletí informatiu P.N Delta de l'Ebre	374
16.2.38 Butlletí L'Aldea	375
16.2.39 Butlletí informatiu Móra d'Ebre	377
16.2.40 Calaix	378
16.2.41 Caliu	379
16.2.42 Camarles Viu	380
16.2.43 Cap de Setmana	381
16.2.44 Caridad Sin Fronteras	382
16.2.45 Castrum de Azcho	383

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.46 CCR	384
16.2.47 CD Tortosa	386
16.2.48 CEIP Ramón y Cajal	387
16.2.49 CEP	388
16.2.50 Cingles	389
16.2.51 Clarinet	390
16.2.52 Claxon	391
16.2.53 Club Nàutic L'Ametlla de Mar	393
16.2.54 Club Nàutic L'Ampolla	394
16.2.55 Col·le text	395
16.2.56 Col·legi Diocesà Sagrada Família	396
16.2.57 Col·legi Marjal	397
16.2.58 Comarca del Montsià	398
16.2.59 Consell Comarcal Baix Ebre	399
16.2.60 Consell Comarcal Montsià	400
16.2.61 Consolación	401
16.2.62 Contacto	402
16.2.63 Correo Polar	403
16.2.64 Crònica 4	404
16.2.65 Crònica obreras	405
16.2.66 D'Aquí	406
16.2.67 De viva veu.....	407
16.2.68 Delta	408
16.2.69 Delta Azahar	411

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.70 DERestaura	412
16.2.71 Des dels Quatre Cantons	413
16.2.72 Desaignie	417
16.2.73 Dia a Dia	419
16.2.74 Diari de la Fira	420
16.2.75 Diari Més Ebre	421
16.2.76 Dous Rasquera	424
16.2.77 Ebre Exprés	425
16.2.78 Ebre-Informes	426
16.2.79 Ebre econòmic	429
16.2.80 Eixerit	430
16.2.81 El Cercç	431
16.2.82 El Diariet	433
16.2.83 El Montsià	434
16.2.84 El Quartet	436
16.2.85 El Racó	437
16.2.86 El Temple	438
16.2.87 El Trull	439
16.2.88 El Xiprer	440
16.2.89 El nostre periòdic	442
16.2.90 El Pont	443
16.2.91 El Portal	444
16.2.92 El Tudó	445
16.2.93 En Clau de Cor	446

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.94 En Clau de Sol	447
16.2.95 Endavant	448
16.2.96 Escola parla	449
16.2.97 Espeleo còmic	450
16.2.98 Esportiu	451
16.2.99 Esports Quatre Comarques	452
16.2.100 Esquerra et parla	453
16.2.101 Estel del Montsià	454
16.2.102 Fashion magazine	455
16.2.103 Fato de la biblioteca	456
16.2.104 Fatumer	457
16.2.105 Favarium	459
16.2.106 Fecotor	460
16.2.107 Fira news	461
16.2.108 Fòrum	462
16.2.109 Full informatiu Baix Ebre	463
16.2.110 Full informatiu Montsià	464
16.2.111 Gent jove	465
16.2.112 Grada	466
16.2.113 Hoja dominical	468
16.2.114 HVC informa	469
16.2.115 I per què?	470
16.2.116 IEC Montsià	471
16.2.117 IES de Camarles	472

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.118	IES de Les Planes	473
16.2.119	IES Montsià.....	474
16.2.120	IES Sòl de Riu	475
16.2.121	Info fira	476
16.2.122	Info aldaia	477
16.2.123	Informatiu Amposta	478
16.2.124	Informatiu comerç	479
16.2.125	Informatiu EMD Els Muntells	481
16.2.126	Informatiu jesusenc	482
16.2.127	Informatiu Regió Sanitària	483
16.2.128	Informatiu campredonenc	485
16.2.129	Informatiu TAREP	486
16.2.130	Informativo Riba-roja d'Ebre	487
16.2.131	Institut Ramon Muntaner	488
16.2.132	Jorn nou	489
16.2.133	Jove esport	490
16.2.134	L'Agulla	491
16.2.135	L'Aldea	492
16.2.136	L'Algadir dels Alfacs	493
16.2.137	L'Aperitiu	494
16.2.138	L'Arer	496
16.2.139	L'Arnerol	497
16.2.140	L'Aufàbiga	498
16.2.141	L'Espineta	499

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.142	L'Espurna	500
16.2.143	La Bústia	501
16.2.144	La Cabana	502
16.2.145	La Cala informació	504
16.2.146	La Càndia.....	505
16.2.147	La Cargolera	506
16.2.148	La Cruera	507
16.2.149	La Farola	508
16.2.150	La Fila	509
16.2.151	La Foig	511
16.2.152	La Font del Perelló	513
16.2.153	La Garbinada	515
16.2.154	La Gatera	516
16.2.155	La Gavina	517
16.2.156	La Llar	518
16.2.157	La Marfanta	519
16.2.158	La nostra opinió	520
16.2.159	La Pedrera	521
16.2.160	La Proa	522
16.2.161	La Raval de la Llet	523
16.2.162	La Revista	524
16.2.163	La Riuada	525
16.2.164	La Rosa de Tortosa	527
16.2.165	La Serena	528

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.166	La Tira	529
16.2.167	La Tortosa 21	530
16.2.168	La Trola	531
16.2.169	La Vegueria del PSC	532
16.2.170	La Veu de Flix	533
16.2.171	La Veu de l'Ebre	536
16.2.172	La Veu del Pla	538
16.2.173	La Veu dels Jubilats	541
16.2.174	La Veu	543
16.2.175	La Vila Closa	544
16.2.176	La Viva Veu	545
16.2.177	La Barbullla	546
16.2.178	La Bústia	547
16.2.179	La Carrasca	548
16.2.180	La Clutxa	549
16.2.181	La Finestra	550
16.2.182	La Lira	551
16.2.183	La meva escola	552
16.2.184	La Picossa	553
16.2.185	La Pissarra	554
16.2.186	La Rabosa	555
16.2.187	La revista del parc	556
16.2.188	La Turrís	558
16.2.189	La Veu de la Creu	559

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.190	La Veu de Roquetes	560
16.2.191	La Veu del Baix Ebre	561
16.2.192	La Veu del Poble de la Cava	563
16.2.193	La Voz del Bajo Ebro	564
16.2.194	L'Ebre	566
16.2.195	L'Esport	567
16.2.196	L'Estel	568
16.2.197	Lletres del món	570
16.2.198	Lo Campanar	571
16.2.199	Lo Doverenc	572
16.2.200	Lo Full (Uldecona)	573
16.2.201	Lo Full (La Sénia)	574
16.2.202	Lo Gratuït	575
16.2.203	Lo Mussol	576
16.2.204	Lo Nàutic	578
16.2.205	Lo Pou	579
16.2.206	Lo Rafal	580
16.2.207	Lo Senienc	582
16.2.208	Lo Bàsquet	586
16.2.209	Lo Pont PSC	588
16.2.210	Lo Trabucador ERC	589
16.2.211	Magaz-in	589
16.2.212	Magnetismo	591
16.2.213	Malpàs	592

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.214	Manes	593
16.2.215	Marinada	594
16.2.216	Masdenverge	596
16.2.217	Mau	598
16.2.218	Memòria del Perelló	599
16.2.219	Mestral	600
16.2.220	Mestre Agustí Barberà	601
16.2.221	Mig Camí	602
16.2.222	Minut 91	603
16.2.223	Mirada	604
16.2.224	Mirades	605
16.2.225	Mirall Móra la Nova	606
16.2.226	Miscel·lània	607
16.2.227	Montepío San Cristóbal	608
16.2.228	Montsià Jove	609
16.2.229	Mrabet	611
16.2.230	Nostra Aigua	612
16.2.231	Nova Gent	613
16.2.232	Nova Cat	614
16.2.233	Occidental	615
16.2.234	Olla Barrejada	616
16.2.235	Omnium	617
16.2.236	Oriol Informació	618
16.2.237	Orta	619

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.238	Panxampla	620
16.2.239	Parla Sant Vicent	621
16.2.240	Parla Deltebre	622
16.2.241	Pedrís	623
16.2.242	Pentagrama	625
16.2.243	PSUC Flix	626
16.2.244	Pusa	627
16.2.245	Quaderns de l'Ebre	628
16.2.246	Quatre Cantons PSC	629
16.2.247	Raïls	630
16.2.248	Recapte	632
16.2.249	Recull dels nostres jesusencs	633
16.2.250	Recull	634
16.2.251	Refoll	636
16.2.252	Remolí	637
16.2.253	Revista escolar Info	638
16.2.254	Revista Ràpita	639
16.2.255	Ribralta	644
16.2.256	Roquetes	645
16.2.257	Sanaqueta	647
16.2.258	Santa Bàrbara Magazín	649
16.2.259	Santa Bàrbara	650
16.2.260	Sarabastall	651
16.2.261	Sargantana	652

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.262	Seccions	653
16.2.263	Set Dies	654
16.2.264	Setmanari L'Ebre.....	655
16.2.265	Si no fos	657
16.2.266	Soldebre	658
16.2.267	Soldevila	659
16.2.268	Soldó	660
16.2.269	Som-hi	662
16.2.270	Terra de Bous	663
16.2.271	Tortosa	664
16.2.272	Tot Comarca	667
16.2.273	Tot Parc	668
16.2.274	Tot Any	669
16.2.275	Tres Comarques	670
16.2.276	Tres i Dos Fansin	671
16.2.277	Tresmall	672
16.2.278	Ullal	674
16.2.279	Ulldecona	675
16.2.280	Un Cop d'Ull	678
16.2.281	Un xic de tot.....	679
16.2.282	Vent de Dalt (Deltebre)	681
16.2.283	Vent de Dalt (L'Ampolla)	682
16.2.284	Vent de Dalt (Santa Bàrbara)	683
16.2.285	Vint-i-pico	685

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.286	Visquem l'Escola	686
16.2.287	Viure a l'Ebre	687
16.2.288	Xàrata	688
16.2.289	Xerraire	690

1. INTRODUCCIÓ GENERAL

1.1 Aspectes introductoris

Aquesta tesi doctoral sorgeix arran d'un interès de caire estrictament personal. No obstant, és la continuació d'una recerca anterior, publicada l'any 2018 titulada *La comunicació local i premsa històrica al Montsià (1975-2014). De la modernitat de la premsa a les tecnologies digitals de la comunicació*.

Fa aproximadament una dècada, cercant informació sobre mitjans de comunicació escrits locals, vam observar in situ a través d'arxius i fons documentals que a les Terres de l'Ebre aquesta temàtica estava relativament poc estudiada oferint, fins i tot, un tractament escàs i amb poca visibilitat no només per al propi territori d'estudi sinó en el conjunt de l'entorn comunicatiu del país català. En aquest sentit, per tant, vam creure convenient investigar una zona estratègica i peculiar com són les Terres de l'Ebre. Considerem, però, que és un estudi força valuós des del punt de vista de la comunicació local situant les comarques de l'Ebre en la historiografia de la premsa a Catalunya.

Aquesta és, en definitiva, una motivació afegida i un aprenentatge constant no només des del punt de vista geogràfic -identitat- sinó professional -vocació en comunicació local- per comprendre com ha evolucionat al llarg de la història la premsa local a un territori malauradament discret i, per descomptat, allunyat dels grans centres de poder.

Aquesta recerca, per tant, vol endinsar-se en el tractament de la comunicació local interpretat com un fenomen històric cabdal i de vida d'una determinada societat. Quan parlem de comunicació compartim informació i transmetem un missatge en comú. Si aquesta la trasllem al món dels mitjans de comunicació (locals) expliquem tot allò que passa a un municipi concret. Fins i tot, hem de veure la realitat més propera de la ciutat i l'experiència del propi ciutadà. I ara i aquí ens hauríem de preguntar: A dia d'avui la comunicació local serveix per a crear una identitat pròpia d'un territori?

Tanmateix, la comunicació local al llarg dels anys s'ha vist transformada gràcies a la incorporació de la tecnologia que ha donat pas en la vida comunicativa de les relacions humanes i, per això, ha hagut i efectivament hi continua havent una adaptació en el model de comunicació a través dels mitjans locals atenent, a més, als diferents canals de comunicació per canalitzar aquesta informació. Hem de dir, si més no, que ha canviat la

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

manera de fer però no, precisament, en el cas del missatge que s'emet. La matèria primera continua sent el contingut. Al cap i a la fi, comunicar és informar. Actualment, en l'època de la comunicació digital la informació s'ha fet més directa i accelerada. Evidentment existeix un sobre excés d'informació més conegut com a infoxicació i tampoc tot el que llegim per informar-nos és absolutament creïble.

En aquesta recerca també fem èmfasi al concepte d'identitat territorial en el transcurs de la premsa local com a tret distintiu d'un territori. Tot plegat, ho estudiem a través de la premsa escrita de proximitat i, efectivament, de les capçaleres comarcals més destacades de les Terres de l'Ebre.

Bona part de la documentació que hem consultat per a construir aquesta recerca l'hem localitzat en els arxius comarcals de la Ribera d'Ebre i molt especialment del Baix Ebre. També a través dels diferents ajuntaments dels cinquanta-dos municipis que conformen les Terres de l'Ebre¹ (a partir d'ara TE), les biblioteques municipals i, per descomptat, la informació recopilada a través de les entrevistes als responsables dels mitjans de comunicació locals i comarcals, professionals del sector, periodistes, historiadors, escriptors, filòlegs, ens ha permès, sense cap mena de dubte, d'una banda aprofundir informació en clau tesi i, per altra banda en un pla més personal, poder debatre, conèixer i establir un vincle d'amistat amb aquests professionals que, en definitiva, serà decisiu per seguir aprofundint amb el tema i conèixer aquestes capçaleres més a fons.

Com a clarificació dels capítols de l'annex, exposem diferents qüestions relacionades amb les fitxes hemerogràfiques i una opinió dirigida a les entrevistes més personals. Primerament, presentant les fitxes hemerogràfiques hem pogut aglutinar una gran quantitat de capçaleres -fins a 289- en territori ebrenç. Pràcticament abans de començar aquesta recerca no ens ho haguéssim pogut imaginar. Doncs bé, alguna fitxa concreta no l'hem pogut inserir ja que només disposàvem d'un únic número on no hi constava el lloc de publicació. Amb això volem comentar que, òbviament, per la dificultat en la cerca a les hemeroteques dels arxius i pel que respecta al poc estudi existent sobre aquesta temàtica, és probable que hagi quedat al marge alguna capçalera. No obstant, i encara que sigui d'efímera vida lamentem, si és el cas, que no pugui sortir reflectida en aquest projecte. En darrer terme, exposem que les entrevistes ens ho han posat més fàcil a efectes

¹ Componen les Terres de l'Ebre per ordre de major a menor habitants les següents comarques: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

de la pròpia investigació i, per suposat, hem de destacar la qualitat dels entrevistats i l'empatia mostrada que han tingut per poder parlar i debatre sobre comunicació local. Per contra, certs mitjans de comunicació digitals com ara *Aguaita*, *Surt de Casa Ebre*, *Un Cop d'Ull* i *Diari Més Ebre* pels motius que siguin no ens han respost al qüestionari planificat malgrat els reiterats missatges enviats a través de e-mails, trucades telefòniques i aplicacions com ara Whatsapp. A més a més, han hagut certs entrevistats que tampoc han tingut en compte aquest projecte després d'enviar la corresponent entrevista i haver parlat tant abans a través del contacte telefònic com amb posterioritat per via correu i Telegram.

1.2 Agraïments

En aquest apartat d'agraïments, una menció especial al director de la tesi, Dr. Lluís Costa Fernández, per la seva confiança, dedicació i compromís incondicional però, sobretot, pels consells i aportacions personals que, en definitiva, m'han permès interpretar millor el món de la comunicació local a les Terres de l'Ebre. Tanmateix, un reconeixement per la seva implicació en la recopilació d'informació al Sr. Francesc Martos Pujol per totes les hores compartides un cop al mes de dilluns a dijous i pel seu afecte, caràcter, amabilitat i atenció des del primer dia en la facilitació, assessorament, orientació i consulta de les capçaleres, els fons hemerogràfics, la col·lecció i els catàlegs a l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre (Tortosa).

També un agraïment a les persones entrevistades que han aportat des de diferents professions i punts de vista la seva percepció i, en conjunt, han contribuït a fer que aquesta tesi tingui un fonament destacat en l'evolució de la mateixa. Una sèrie d'entrevistats que han estat escollits per a que les quatre comarques que conformen les TE experimentin visibilitat i estiguin compreses des de diferents àmbits (varietat dialectal, comunicació, identitat, territori, història, cultura). Per tant, un reconeixement a Josep Maria Arasa i Fort (empresari, periodista, ex-director del *Setmanari l'Ebre* i director del *Canal Terres de l'Ebre*), Conrad Duran Salvadó (fundador de la revista *L'Estel*), Josep Bayerri i Raga (periodista i fundador de la capçalera *Ebre-Infomes*), Josep Lluís Villa Moreno (periodista, fundador de *L'Ebre-Digital* i *Imagina Ràdio*), Batiste Forcadell i Bayarri (economista i cap de continguts *Imagina Ràdio*), Francesc Xavier Vega Castellví (filòsof,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

fundador i primer director de *Ràdio Flix*), Jordi Prades Tena (periodista i professor en comunicació a la URV), Emigdi Subirats i Sebastià (professor de secundària, escriptor i articulista), Santi Valdepérez Cruaïnes (productor i realitzador audiovisual), Carme Ferré Pavia (directora del Grup de Recerca Compress-Incom UAB), Amparo Moreno Sardà (catedràtica emèrita d'Història de la Comunicació a la UAB), Josep Baubí Lasierra (president del Col·legi de Periodistes a TE), Ramon Vericat Pallarès (impremta Querol Grup) i Jordi Dassoy Carcellé (impremta Jordi Dassoy).

Una altra menció és per als centres arxivístics de recerca consultats. Amb les persones que vam conversar: Albert Curto i Homedes (director de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre), Laura Tienda (administrativa de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre), Francesc Martos Pujol (auxiliar administratiu de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre) i Gerard Mercadé Pié (director de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre).

També un agraïment per a directores i responsables de revistes, butlletins i capçaleres contactats. És el cas de la Marta Navarro (coordinadora de la revista municipal de Tivissa), Mercè Solé (directora de la revista *Lo Mussol*. La Palma d'Ebre), Meri Fernández (la lleonera idees i comunicació. Riba-Roja d'Ebre), Octavi Marches Gironés (president del Grup Cultural *La Foig*. Garcia) i Pau Lleixà Ferré (director de la *Revista Ràpita* i dinamitzador cultural).

Una gratitud immensa mereixen, tanmateix, les diferents biblioteques públiques de Catalunya per la seva col·laboració i gestió. A la Maria José Ferré Roig (bibliotecària. Biblioteca Marcel·lí Domingo. Tortosa), Maribel Quiroga (Biblioteca Municipal de Mas de Barberans), Guillem Gaya Sol (Biblioteca José Escudé. Santa Bàrbara), Pietat Subirats Ortiz (responsable de la Biblioteca Trinitari Fabregat. Alcanar), Joana Serret Fabra (directora de la Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó. Amposta), Carlos Serrano Valdepérez (Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó. Amposta), Montse Parrot Magriña (Biblioteca Municipal. Masdenverge), Francisca Ferré Roig (directora de la Biblioteca Popular. Uldecona), Maria Dolors Martí Triguero (Biblioteca Municipal Artur Bladé i Desumvila. Flix), Maria Josep Clua (Biblioteca Pública Comarcal. Móra d'Ebre), Cinta Lourdes Clua Sánchez (Biblioteca Municipal Dolors Cabré. Riba-Roja d'Ebre) i Cinta Roldán (Biblioteca Dr. Mn. Joan Baptista Manyà. Gandesa).

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Per últim, un agraïment a totes les administracions locals de les Terres de l'Ebre per la seva col·laboració i predisposició. Concretament a Daniel Rodríguez Borràs (Ajuntament L'Ametlla de Mar), Pere Sanmartí Millan (Ajuntament de Paüls), Naschel Cruz (administració Ajuntament de Paüls), Albert Mestre (Servei de Comunicació. Ajuntament de Tortosa), Olga Llaó i Casanova (Ajuntament del Perelló), Joan Royo (Ajuntament d'Alfara de Carles), Gerard Morales Arasa (Ajuntament de Xerta), Ana Martínez Rodríguez (Ajuntament de L'Ampolla), Saray Verge Barrera (auxiliar administrativa. Ajuntament de la Galera), Olga Ralda Bas (dinamitzadora cultural i turística de l'Ajuntament de la Galera i responsable de Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera), Jordi Enfedaque i Novell (arxiver municipal Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita), Meritxell Sabaté Vida (regidora Ajuntament de Masdenverge), José Juan Farnós (administratiu. Ajuntament de Masdenverge), Jordi Monforte Maresma (Ajuntament de La Sénia. Regidoria de Cultura i Mitjans de Comunicació), Carme Sentís (Ajuntament de Benissanet), Rosa Martínez Gómez (Ajuntament de Benissanet, Departament de Turisme, Cultura i Festes, Telecentre i Biblioteca), Eva Vallespí (Regidoria de Cultura, Serveis Socials, la Dona i Comunicació de l'Ajuntament de Móra la Nova), Xavier Menduïña (Ajuntament de Móra d'Ebre), Marga Mallol (Departament de Comunicació de l'Ajuntament d'Ascó), Gemma Carim (alcaldessa de Vinebre), Blanca López (alcaldessa de Garcia), Rosanna Rel Aguilar (Regidoria de Cultura, Hisenda, Joventut, Benestar Social i Família, Comunicació i Noves Tecnologies i Obres. Ajuntament Horta de Sant Joan), Paqui Alcoberro (Ajuntament d'Arnes), Elàdia Borràs (Ajuntament del Pinell de Brai), Sílvia Jornet Ruana (Ajuntament de la Fatarella) i Teresa Mariné (Ajuntament de Vilalba dels Arcs).

Una altra menció va destinada a les institucions públiques del Baix Maestrat (País Valencià). Especialment a Emma Bas (Cap de Premsa i Comunicació. Ajuntament d'Alcalà de Xivert), Salomé Esteller (Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local. Ajuntament de Traiguera), Rosanna Melià Antich (Comunicació i Protocol. Ajuntament de Benicarló) i César Mones (Premsa. Ajuntament de Vinaròs).

Altres trobades mantingudes sobre el projecte han estat amb el Miquel Reverté i Aguilar (filòleg, escriptor i professor de Secundària), Lluís Sanmartí i Aulet (ex professor de Filosofia), Josep Pitarch López (historiador i geògraf), Miquel Àngel Pradilla Cardona (Professor de Filologia URV), Jordi Duran i Suárez (periodista i director del CPNL de

TE), Josep Sánchez Cervelló (historiador i catedràtic de la URV) i Eduardo Sánchez (activista cultural a TE).

1.3 Plantejament i hipòtesi de la recerca

El propòsit de la tesi és interpretar la premsa escrita en format paper i digital a les TE. Aquesta ens ha de servir per definir, classificar i mostrar la manera de com aquests mitjans de comunicació d'àmbit local ajuden a consolidar i difondre la identitat ebrenca. En aquest context, per tant, volem determinar fins a quin punt aquesta empremta forma part d'un imaginari col·lectiu.

Així mateix, analitzem els antecedents històrics per observar l'evolució de la premsa ebrenca en els darrers quaranta anys. En aquest sentit, existeixen dos fonaments essencials per desenvolupar aquesta tesi. D'una banda, es pretén posar al descobert els canvis que hi han hagut, en part, per l'aplicació en el món digital de les tecnologies de la informació i la comunicació que han transformat certes revistes i butlletins (BIM) en premsa digital i, de l'altra, a causa de la crisi econòmica que ha comportat en els darrers anys la caiguda lliure i una reducció de la premsa tradicional -en paper- més marcadament local que generalista però, no obstant això, aquesta darrera també ho ha notat encara que l'impacte real no ha estat tant demolidora com la premsa d'àmbit local.

La peculiar localització geogràfica, sens dubte, pensem que serà la més idònia per crear un nou paradigma sobre comunicació local en un territori, d'entrada, sensiblement allunyat de les grans capitals i ciutats amb més serveis i, seguidament, per la frontera administrativa que separa Catalunya del País Valencià.

Un altre dels motius que ens interessa investigar en aquest projecte és conèixer com és el procés d'elaboració d'aquests mitjans escrits i la seva recepció. Per tant, volem observar de primera mà quin és aquest camí de creació informativa.

La recerca vol, també, determinar el nivell de participació dels ciutadans en els seus mitjans de comunicació locals. Una apreciació serà si els usuaris milloren la seva comunicació local i si veritablement estan implicats en les revistes d'associacions i entitats culturals de les diferents poblacions ebrenques.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Un altre plantejament en aquesta recerca fa referència al gènere, o sigui, saber amb exactitud quantes dones han estat o hi són en l'actualitat al capdavant d'una capçalera com a directores de la mateixa. Precisament, en aquest projecte, hem de conscienciar a la ciutadania i als lectors de premsa escrita de la igualtat de gènere que ha d'existir en les direccions de les grans capçaleres locals.

Per tant, realitzem aquesta tesi amb la finalitat d'identificar la manera de comunicar d'un territori i plasmar, al mateix moment, les possibles deficiències que existeixen a les TE en termes de comunicació local d'una banda i, de l'altra, per incrementar i donar a conèixer la marca i identitat TE.

Tot plegat, és per això que ens hem de fer la pregunta inicial d'aquest projecte: Considerem als mitjans de comunicació locals com a instruments preferents en el procés de construcció i consolidació del sentiment identitari ebrenç?

Les TE, amb tot, constitueixen un tresor (paisatge) i un tret diferencial (riu Ebre). Ara bé, geogràficament són considerades com un territori de frontera, de la tribu ibèrica dels ilercavons o realment fem referència com el centre dels Països Catalans?

Al territori ebrenç, un altre dels problemes actuals és que ha estat una terra relativament distant, i on els polítics i les administracions públiques pràcticament han passat de llarg d'aquest indret de cruïlla. La majoria de la ciutadania ebrenca, sens dubte, es considera oblidada per la classe política governant.

Les TE en el seu conjunt han anat forjant al llarg dels darrers segles uns vincles singulars i propis: cultura popular, dialecte particular, paisatge inigualat i sobretot el riu *com a factor de vida*. El sentit de vida, el perquè de l'existència i el fet de viure. El curs baix del riu com a columna vertebradora que marca banda i banda d'aquestes terres. Ara, més que mai, hem de recuperar de nou l'anhel i l'esperit d'identitat col·lectiva, territorial i cultural. Per això aquest argument ens ha de portar a l'interior d'aquesta investigació a assolir aquesta fita conglomerant mitjans i història ebrenca com a símbol de transformació del territori.

Anguera afirma que “deben formularse unas hipótesis a partir de una exploración empírica de las situaciones humanas que se tratan de esclarecer, y verificar a continuación estas hipótesis, confrontándolas con el mayor número posible de hechos revelados por

investigaciones llegando así a un diagnóstico válido de la situación completa considerada y a la elaboración de una explicación teórica aplicable a la generalidad de los hechos del mismo tipo”.² En aquest context, en definitiva, arribem a la principal hipòtesi de treball que es fonamenta en considerar als mitjans de comunicació locals com a instruments preferents en el procés de construcció i consolidació juntament amb la literatura del sentiment identitari ebrenc. En aquest sentit, cal conèixer i analitzar quin ús de la llengua catalana s'utilitza en aquestes comarques entre els diferents mitjans de comunicació.

Una altra de les hipòtesis que considerem és quin rol exerceix la comunicació 2.0 i en la seva extensió 3.0 la consolidació de l'apoderament de la ciutadania, la transparència informativa, l'accés a la informació pública i el bon govern dels ajuntaments com a punt de partida de la comunicació institucional cap a la ciutadania.

En relació amb el concepte de participació ciutadana, plantegem com a hipòtesi de treball, la idea que els mitjans de comunicació exerceixen una funció d'àgora o espai públic, on els diversos actors del procés comunicatiu es relacionen i potencien el sentiment de pertinença al territori.

Una altra de les qüestions a resoldre és si, a través del temps històric, la premsa local a les TE ha contribuït en la construcció d'una identitat col·lectiva ebrenca. Ara bé, caldrà examinar si es percep aquest fet en el sí de la societat ebrenca a través de la comunicació local.

Una teoria que també haurem de verificar en aquest procés d'estudi ha de ser si s'han aprofitat els mitjans de comunicació locals per donar a conèixer i publicitar aquest patrimoni que disposen les terres ebrenques com ara el riu Ebre, Els Ports o el Delta de l'Ebre. Nogensmenys, sense oblidar els conreus de vinya que hi ha situats a la comarca de la Ribera d'Ebre.

Una darrera hipòtesi a contemplar és si el control de la comunicació exercida pel poder polític municipal ha afectat als mitjans de comunicació locals en els darrers anys.

Per tant, identifiquem una sèrie d'hipòtesis de treball per tal d'arribar a un diagnòstic vàlid i fiable sobre el procés d'investigació d'acord a una successió de condicionants que anirem desvetllant al llarg del desenvolupament de la tesi.

² ANGUERA. (1997), p. 21.

1.4 Objectius de la investigació

L'objectiu principal d'aquesta investigació és el d'interpretar, analitzar, descriure i aprofundir en la comunicació local a les TE amb la finalitat de saber quins mitjans funcionen al territori i, per afegit, donar acompliment sobre quins productes i serveis de comunicació hi figuren en aquest marc geogràfic comunicatiu.

Per tant, l'objectiu fonamental d'aquesta tesi és fer un recorregut en el temps analitzant la funció que han jugat -i juguen- actualment els mitjans de comunicació locals en l'elaboració d'una consciència col·lectiva ebrenca. Seguidament, ens hem proposat de realitzar una interpretació de la realitat sobre la identitat i marca TE, això sí, pensant sempre amb una estratègia efectiva per fer que els mitjans de comunicació incideixin a les pròpies institucions públiques.

Un altre objectiu específic recau en observar la importància de la utilització dels nous formats online -eines comunicatives innovadores- en aquest territori de cruïlla i, sobretot, veure quin ús i seguiment en fan com a responsables els ciutadans del territori.

Un objectiu secundari ha de ser el d'observar quines temàtiques es tracten més en aquestes capçaleres d'àmbit local i, també, quin impacte suposa per al territori i, evidentment, fora d'aquesta àrea perifèrica.

Altres preguntes secundàries que ens plantegem són: Com podem millorar el comportament de la comunicació local allunyada de les grans capitals? Quin tractament informatiu per temàtica ha tingut més extensió i visió al territori? Quin tipus d'informació interessa més als ciutadans? Com i de quina manera arriba la informació als diferents sectors de la població? Quina influència té el mitjà de comunicació en particular per a crear emocions en termes estrictament de comunicació institucional entre aquestes quatre comarques? Quin sentit té actualment la comunicació, fins i tot, la comunicació política local? Són les TE una rica font de comunicació? Com s'administra i es difon la informació local? És un territori amb un elevat índex de participació ciutadana? Els ens municipals són transparents i disposen d'un fàcil dret d'accés a la informació pública? Quin impacte disposa la plataforma Internet en la comunicació local? Com afecta la pràctica de la publicitat comercial local en la premsa de proximitat?

1.5 Metodologia d'estudi

La metodologia aplicada a la comunicació local a les TE pretén cercar unes estratègies que siguin assumibles per descobrir una sèrie d'assumpes sobre la realitat social, cultural, política i comunicativa del territori.

En aquest projecte, en conseqüència, la metodologia utilitzada és del tipus constructivista i socio-crítica ja que l'objectiu principal és explicar els diferents fenòmens que causen aquesta evolució en comunicació local. En aquesta investigació fem un estudi de cas a través de la premsa escrita local i una recollida de dades d'ajuda a través d'entrevistes en profunditat, recull de bibliografia i d'arxius hemerogràfics.

Segons l'objectiu de la investigació, aquesta és explicativa ja que s'analitza un fenomen amb la necessitat d'explicar-ho en el context on es presenta (TE) i descriptiva on, de fet, indiquem les diferents característiques i particularitats de l'estudi (comunicació local). En síntesi, fem una descripció de les capçaleres a través d'articles, notícies i breus que ens interessin sobre comunicació local. Així mateix, segons el tractament de la informació, és narratiu, és a dir, expliquem una sèrie d'informacions d'interès recopilades al llarg del procés d'investigació seguint un ordre cronològic a través de les publicacions locals i comarcals. Aquests fets i observacions contribueixen de manera directa en l'objecte d'estudi i als diferents resultats obtinguts.

L'observació com a mètode es basa en la vivència de les experiències de les persones implicades a fi de captar com defineixen la interpretació de la realitat i l'organització del seu món. La diferència entre observació i experimentació és que "la primera considera a los fenómenos tal como se presentan, sin modificarlos ni actuar sobre ellos, mientras que la experimentación implica una variación provocada intencionalmente por el experimentador sobre las condiciones en las que se desarrolla el fenómeno".³ En aquest sentit, les entrevistes disposen d'un valor afegit i transcendental gràcies, en part, a l'experiència dels propis entrevistats. L'elecció dels entrevistats recau per la responsabilitat i funcions que exerceixen dintre d'una sèrie de capçaleres (director, gerent, responsable) i també per l'experiència acumulada al llarg dels anys (passant per diverses capçaleres com a redactors i periodistes o, fins i tot, ostentant un càrrec directiu). Aquest punt afegit aporta riquesa al projecte en qüestió. No hem d'oblidar però que

³ ANGUERA. (1997), p. 22.

aquesta investigació social implica de facto un llarg camí amb una certa dificultat segons els assumptes que pretenem resoldre en aquest camp d'estudi.

Segons el mètode d'investigació aquesta tesi és de camp, és a dir, recopilem, processem i analitzem informació sobre les capçaleres municipals i comarcals. A més, la tècnica de recopilació d'informació (quantitatiu o qualitatiu) defineix com haurem de donar les solucions al problema plantejat inicialment. Segons Cook i Reichardt "al poner juntos los métodos pueden fortalecerse estos dos diferentes depósitos de conocimientos y de experiencia. Es posible que incluso a través de su empleo conjunto se descubran nuevas fuentes de sesgos y nuevos medios para disminuirlos, que habían permanecido ignorados de cada una de las dos tradiciones aisladas".⁴

En conjunt, utilitzem un paradigma de caire interpretatiu, és a dir, el que farem serà comprendre i interpretar la realitat a través de dades qualitatives i quantitatives. Així doncs, segons l'enfocament de la investigació, és quantitativa ja que recol·lectem dades numèriques (capçaleres locals) i quantificables (periodicitat, llengua, època) mitjançant procediments estadístics i qualitativa perquè analitzem punts de vista, entre d'altres aspectes no quantificables i, per tant, és des d'un enfocament mixt (utilització dels dos tipus d'enfocament de la investigació esmentades anteriorment).⁵ En aquesta recerca utilitzem els dos mètodes d'estudi per fer-ho més ampli i, al mateix temps, que tingui un cert complement essencial entre un i altre mètode ja que, en definitiva, ens servirà per copsar tota aquesta informació. Un exemple d'aquesta recerca es porta a terme, primerament, a través d'una tècnica d'observació qualitativa efectuant entrevistes en profunditat holística. Hem elegit fer-ho a partir d'aquesta tècnica perquè el cas que investiguem coneixen plenament l'objecte d'estudi i el desenvolupament dels mitjans locals. És més, amb l'objectiu d'obtenir informació sobre la història, el procés i experiència concretem el que analitzem a través de diferents personalitats amb punts de vista ben diferents. L'entrevista qualitativa en profunditat segons Taylor i Bogdan (1987, p. 101) "entendemos reiterados encuentros éstos dirigidos hacia la comprensión de las perspectivas que tienen los informantes respecto de sus vidas, experiencias o situaciones, tal como las expresan con sus propias palabras". L'obtenció d'una gran riquesa informativa en les paraules dels entrevistats proporciona de cara a l'investigador

⁴ COOK i REICHARDT. (1997), p. 47.

⁵ COOK i REICHARDT. (1997), p. 29.

l'oportunitat de tenir un seguiment de preguntes i respostes en un marc d'interacció més directe, íntim i espontani; a més, permet una comprensió holística dels punts de vista de l'entrevistat d'una forma oberta i lliure. Les preguntes són obertes ja que generen pensament i emoció. Aquesta tècnica és la més utilitzada en aquests casos, ja que és la més coherent per realitzar el diagnòstic i enregistrar l'evolució del cas. Aquesta planificació, indiscutiblement, consisteix en una primera trobada en la qual es posa sobre la taula les qüestions en una situació preliminar de l'estudi i, una segona etapa de tancament del qüestionari que s'envia per correu electrònic al corresponent destinatari per revisar la documentació sol·licitada o fent la corresponent entrevista física. Un cop rebut s'analitza, es transcriu i ja queda finalitzada.

També duem a terme un recull de publicacions històriques al llarg del temps de forma cronològica. La cerca a través de la documentació arxivística ha estat del tot necessària per conèixer una extensa gamma de documents pels quals satisfer la magnitud de la informació a consultar. En aquest context, les tecnologies digitals de la comunicació han fet possible accedir a noves fonts bibliogràfiques, visualitzar documentació digital, accedir a hemeroteques d'Internet com a edicions en paper en format PDF, entre d'altres suports localitzables. Cal insistir però en una problemàtica real i preocupant que és la migradesa bibliogràfica sobre el tema en aquest territori, excepte, a la comarca de la Ribera d'Ebre, que ja està força estudiat tal i com veurem més endavant.

Per últim, una altra tècnica a excel·lir és la informació que transmeten els diferents professionals que treballen a les biblioteques públiques i centres arxivístics. En aquest projecte també hem de posar en relleu el perill real de desaparició física del patrimoni hemerogràfic i, en aquest sentit, es fa imprescindible una decidida política de digitalització per part de la Generalitat de Catalunya. Així mateix es necessita una partida pressupostària i una implicació constant dels agents públics per treballar sobre el patrimoni històric en comunicació local. Sens dubte, necessitem professionals per revitalitzar el patrimoni comunicatiu.

Així mateix, volem destacar la història oral com a especialitat dins de la ciència històrica que utilitza com a font principal indiscutible la reconstrucció del passat. Aquest passat viscut i distint si ho situem en la premsa local. Les fonts orals han actuat com a mers transmissores d'informació d'una generació a una altra. En aquesta recerca, precisament, aquesta font oral és un element metodològic a ressaltar. La pluralitat d'opinions fa de la

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

informació un aprenentatge particular. En paraules del sociòleg i historiador oral britànic, Paul Thompson: “The term oral history is new; and it has radical implications for the future. But this does not mean that it has no past. In fact, oral history is as old as history itself”.⁶ En aquesta recerca, la història oral pel simple fet de recordar el que ha succeït a través de la història de la premsa de proximitat, en síntesi, és un element cabdal per complementar el propi anàlisi que es pugui extreure de les publicacions locals.

Finalment, la difusió dels resultats obtinguts es plasma a través d'unes fitxes hemerogràfiques amb una explicació de l'evolució de la comunicació local a les TE. És a partir del processament d'aquestes dades i de la seva anàlisi on veurem, finalment reflectit, el progrés que ha tingut aquesta premsa local a les comarques de l'Ebre.

⁶ THOMPSON. (1978), p. 19.

2. MARC TEÒRIC I CONTEXTUAL DE REFERÈNCIA

2.1 Definicions conceptuals

Abans d'entrar a analitzar la premsa històrica local a les TE cal definir una sèrie de conceptes preliminars els quals tractarem amb més atenció i que, sens dubte, seran els temes de discussió d'aquest projecte d'investigació.

D'entrada hem de tenir present que el terme territori constitueix la base física de les persones jurídiques o morals, públiques i territorials i és l'espai on aquestes realitzen la seva activitat. Així doncs, hem de considerar el territori com un element essencial, fins al punt que, sense ell, no es pot donar l'existència d'una organització política significativa.⁷

Seguidament, un cop hem descrit el concepte de territori hem de fer referència a l'expressió comarca la qual dóna una certa unitat, entre altres factors, les relacions de veïnatge entre els llocs que la formen, unes certes condicions naturals i la persistència de demarcacions històriques.⁸

Finalment, quan tenim definit el territori i la comarca formem el terme regió. Aquesta agrupa un nombre determinat de comarques caracteritzada per certes circumstàncies físiques, biogeogràfiques, humanes, econòmiques o fins i tot, dins el territori de sobirania d'un estat, administratives.⁹

Les comarques, en aquest sentit, són un punt de discussió quan, precisament, aquestes estan sotmeses a l'interior d'una província. En el cas concret de les TE, per exemple, observem clarament d'una banda les comarques del Montsià i Baix Ebre (establertes al sud d'aquesta regió) i, de l'altra, Terra Alta i Ribera d'Ebre (situades al nord). El que volem apuntar, però, és que els habitants d'aquestes darreres dues comarques viren cap a Tarragona i Reus en detriment de Tortosa. I, en comptades ocasions, fins i tot, els ciutadans dels voltants de Tortosa, si no és per l'activitat de caire comercial, marxen cap a la Costa Daurada o directament es desplacen al Baix Maestrat, a les anomenades segones residències (Vinaròs, Benicarló, Peníscola).

El filòsof Xavier Vega ens descriu que “reflecteix el problema de la vertebració regional, que és molt semblant al nacional. Si l'Ebre ha quedat tradicionalment al marge del relat

⁷ FRANQUET. (1991), p. 21.

⁸ Enciclopèdia.cat. Concepte *Comarca*.

⁹ DIEC-2: Institut d'Estudis Catalans. Concepte *Regió*.

de la construcció nacional que arrenca amb la Renaixença no és només per la macrocefàlia barcelonina, que ho xucla tot, sinó també perquè el tortosinisme ofería resistències al discurs de la catalanitat, amb els Bau, Bayenni i Moreira de torn. Això mateix passa amb la construcció de les Terres de l'Ebre: que la Ribera i, especialment, la Ribera Nord, té una dinàmica històrica que l'apropa al Priorat i el Baix Camp, certament, però també passa que Tortosa, Amposta i La Ràpita tendeixen a oblidar el nord de la regió, després de tot un segle XX d'aïllacionisme. Tot plegat es reflecteix a la premsa comarcal i regional".¹⁰ Actualment, encara que no sigui tant marcada aquesta diferenciació entre comarques, certament, continua existint aquesta comparativa entre Nord i Sud de l'Ebre. Tanmateix, el fundador de la revista *L'Estel*, Conrad Duran exposa que és "per les vies de comunicació i per motius polítics que se'ls havien facilitat més. Tortosa sempre ha volgut ser ama del territori, amb tot el dret. Històricament ha estat una gran capital, perquè realment la història ha estat així".¹¹ Cal fixar-nos amb detall que la ciutat de Tortosa està establerta al nucli central del mapa de les TE i si ho comparem històricament amb la Diòcesi de Tortosa encara li aporta més transcendència històrica i cultural. Aquesta fou objecte de retallades territorials durant la dictadura franquista. Abans però, va ser un bisbat destacat no només territorialment sinó en termes religiosos i culturalment va ser una organització potent.

Una altra definició a tenir present per la seva importància històrica és l'expressió perifèria. Segons l'Institut d'Estudis Catalans són els "extrems o marges d'una entitat geogràfica". En referència al concepte de perifèria, les TE també han estat conegudes pel fet de ser perifèria sud. Simplement atenyia a un concepte estrictament polític. El centre neuràlgic era aquell espai on la consciència de ser una nació diferent és més poderosa i des del centre calia estirar la perifèria. Les perifèries no ho són, només geogràfiques, sinó també culturals, econòmiques, polítiques, psicològiques, al capdavant. Les perifèries acostumen a ser conscients de la seva condició marginal, però el problema ve quan un país ignora que té perifèria, que sovint és el nostre cas.¹²

Finalment, cal afirmar que les TE són perifèria i també centre. Per què? Perquè històricament han aglutinat una elevada quantitat d'activitat cultural, literària, turística i gastronòmica. Tanmateix les generacions així ho han mantingut fins a dia d'avui. En

¹⁰ Apartat ANNEX, p. 302. A partir d'ara tot el que fa referència a Xavier Vega ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

¹¹ Apartat ANNEX, p. 241. A partir d'ara tot el que fa referència a Conrad Duran ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

¹² VEGA. (2017), p. 11.

aquest sentit, Vega comenta que “quant aquí parlem de Terres de l'Ebre o de Països Catalans, evidentment parlem de les dos coses alhora, perquè son indissociables. Les Terres de l'Ebre són una frontera i una frontissa entre Catalunya i el País Valencià, més enllà de la pressió salvatge que el territori ha hagut de suportar del Regne d'Espanya per negar un fet, ni que sigui estrictament lingüístic: que si vas baixant de Lleida cap a València hi ha una mateixa parla, amb el dialecte tortosí que és clarament a mig camí entre el lleidatà i el valencià”. Aquest llenguatge ha permès unir un territori que anomenem de cruïlla entre Catalunya i el País Valencià.

Al territori, en essència, apareixen tot tipus d'opinions per situar aquesta regió (TE) que aplega les comarques meridionals de Catalunya. Personalment, desitgem en aquesta recerca potenciar les Terres de l'Ebre a través de la comunicació local.

Aquestes, per suposat, es troben situades en una zona històricament habitada pels iler-cavons. En efecte, foren una tribu ibèrica entre els segles VI i I aC. La denominació Ilercavònia apareix en textos i també en certs documents grecs i romans. En general, es pot dir que vivien al sud de Catalunya i nord del País Valencià (la Plana, a Castelló) fins a la serra d'Almenara. El riu Ebre era el centre dels seus territoris i una via bàsica de comunicació i comerç.¹³

L'escriptor Emigdi Subirats explica que “som d'un territori cruïlla, amb tot el que aquest mot connota. Som cruïlla de terres i gent, de cultura i llengua. Som valencians del nord i catalans del sud, un còctel que ens situa al bell mig de la catalanitat. Som un dels territoris amb més alt nivell de catalanoparlants d'arreu del domini lingüístic. Tenim una cultura mediterrània molt forta que ens enllaça a dalt i a baix. L'antiga Ilercavona era el nostre territori d'antic, que ens ha marcat al llarg de les centúries”.¹⁴ Cal coincidir en aquesta expressió perquè les comarques del Nord de Castelló i les TE mantenen uns vincles comuns com ara el sentiment d'identitat i un dialecte ben definit (català tortosí, també anomenat valencià de transició). A més a més, la delimitació administrativa que separa la comunitat autònoma de Catalunya amb el País Valencià està travessat pel riu Sénia, el riu no és frontera. Fins i tot, els habitants d'aquest territori són, en definitiva, els que les han

¹³ GRACIÀ. (2009), pp. 68-69.

¹⁴ Apartat ANNEX, p. 288. A partir d'ara tot el que fa referència a Emigdi Subirats ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

de la Renaixença, del Modernisme i el catalanisme polític, a causa: primerament, de les rivalitats que enfrontaren als segles XIV i XV Barcelona i Tortosa per controlar l'important comerç fluvial del blat, imprescindible per a la capital del país, i seguidament, per la llunyania mental que al llarg dels segles XIX i XX hi ha entre una Barcelona liberal i cosmopolita i una Tortosa -amb el seu hinterland- ultraconservadora i acomplexada”.

En definitiva, les TE són la nostra terra i la nostra gent però continuen sent un enigma, recopilant l'expressió del membre fundador del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, Vega, un territori travessat pel riu. Francament és un territori ocult on només la única vida sobre el terreny físic l'ha donat el riu. Per altra banda, altres àmbits com poden ser la cultura, la literatura i el turisme l'han caracteritzat per recordar simbòlicament aquesta terra com a marca TE però, malauradament, no hi ha futur per als joves i fins i tot hi ha molta emigració -despoblament- i pocs llocs de feina (excepte a l'estació astronòmica d'estiu gràcies al turisme de sol i platja, ecoturisme, gastronomia i residència). I ho mencionem per la falta d'equipaments públics que manquen en territori ebrenç. A més, cal sumar-li els problemes que té la regió com ara les lluites transvasistes, nuclears, eòliques, ferrocarrils, oliveres mil·lenàries, regressió del Delta... I en aquesta direcció, malauradament, són conegudes les TE, per desgràcies d'aquest tipus. Per la situació territorial, en un altre context més ric en serveis i també en infraestructures, sens dubte, seria un punt neuràlgic conjuntament amb les marques que volen fer unes TE més dignes i que siguin vivibles. Un exemple seria l'Ebre Reserva de la Biosfera. La regió es convertiria en motor en aquestes terres de cruïlla. Evidentment, connectant-se tots aquests factors esmentats anteriorment la premsa local es veuria altament beneficiada i acumularia més contingut a través d'articles i notícies.

Quan a l'Ebre parlem de les Comarques de Parla Catalana, absolutament rememorant la vella dita “quan el mal ve d'Almansa a tots alcança”, es va proclamar el paper de terra de cruïlla i punt de trobada dels Països Catalans que té la capital de les TE i que ja havia estat reconegut al Congrés de Cultura Catalana de 1976. També té precedents significatius en el *Pacte de Tortosa*¹⁷. Amb tot, Tortosa com a ciutat va ser, és i continua sent el centre de les TE. El focus de tota l'activitat administrativa sempre s'ha concentrat a la capital

¹⁷ El Pacte de Tortosa fou un manifest ideològic de les forces republicanes-federalistes de les següents comunitats autònomes: Catalunya, València, les Balears i Aragó sorgit arran d'una reunió a Tortosa (18 de maig de 1869). L'elecció fou pel simple fet que Tortosa està situada justament al centre de l'antiga Corona d'Aragó.

del Baix Ebre que, en definitiva, ha aglutinat totes les administracions públiques i els serveis més importants en territori *ebrenc*¹⁸.

En aquest context, l'any 2009 el polític i escriptor tortosí Josep Maria Franquet al seu llibre *Les Terres de l'Ebre, un problema de debò*, amb una visió clara de futur sorprenia als ciutadans amb la proposta de la creació d'una nova comunitat autònoma, constituïda per les comarques del sud de Catalunya i el nord del País Valencià que històricament han format part de l'antiga Diòcesi de Tortosa i que rebrien el nom d'Ebre Marítim o Catalunya Sud. Proposà una organització que respongués a la gradació següent: *Unió Europea - Estat espanyol - Països Catalans - Catalunya Sud - Terres de l'Ebre*, una teoria bastant potent des del punt de vista territorial. La classe política no ho va veure així ni tan sols ho va intentar. Els interessos eren ben clars. Preservar la ciutat de Tortosa com a nucli fort del territori ebrenc. Sens dubte és una ciutat històricament rica en monuments històrics que, en síntesi, testimonien la rellevància de les diferents civilitzacions que l'han precedit fent especial esment a la Corona d'Aragó. Fora d'aquest àmbit, la única opció que es contemplava era la capital de província, és a dir, Tarragona.

En l'actualitat, atenent als mitjans de comunicació locals, la marca TE continua tenint vida gràcies a les capçaleres que abarquen tot el territori. En conjunt, l'expressió TE manté aquesta popularitat en el sí del territori ebrenc i els ciutadans estan permanentment informats del que ocorre a la regió ebrenca.

2.2 Història, identitat i sentiment territorial

L'escriptor valencià Joan Fuster recordava que, l'any 1611, l'historiador Gabriel Escolano, "quan parla de la gent dels Ports de Morella -Comarca dels Ports, País Valencià-, diu significativament: 'en muchas cosas catalanean'". La història és un conjunt en el qual els diferents temps històrics són els elements antecedents i trets definidors. Som allò que hem estat, som allò que serem, som allò que som.¹⁹

¹⁸ L'expressió *ebrenc/a* va ser un terme emprat al diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) el mes de febrer de l'any 2017. Els seus significats són: 1) Relatiu o pertanyent a l'Ebre o als indrets propers al seu riu. 2) Natural del territori que comprèn els municipis del sud de Catalunya i els del sud de la Franja, les aigües de la qual també són tributàries del riu Ebre.

¹⁹ D. A. (1988), p. 3.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Les TE és una marca absolutament recent (esclata l'any 2000) i rellevant pel seu passat novell. Una expressió de caire atractiva, seductora de cara al ciutadà i cridanera davant l'atenció de territoris peculiars i singulars caracteritzats per productes de la terra ben particulars (vinya, tarongers, arròs, oli...). El tarannà de territori cruïlla entre les comunitats autònomes de Catalunya, el País Valencià i Aragó històricament han convertit aquestes terres en una condició de prestigi de negocis, repoblaments i expansió de la religió, com ara el cristianisme. Aquestes cultures han deixat, indiscutiblement, un destacat llegat que es fa notar en les tradicions populars i, absolutament, en el caràcter i la forma de ser de la seva gent. El nom TE, per descomptat, es va popularitzar arran del llibre de l'escriptor rapitenc Sebastià Juan i Arbó (1902-1984) titulat *Terres de l'Ebre* (1932). L'objectiu primordial d'Arbó era, essencialment, dibuixar la pròpia vida que es desenvolupava al cor del Delta de l'Ebre i no en el seu conjunt de TE ja que molts visitants associen l'Ebre al Delta.

En les seves obres, en un to que connecta amb l'escriptor Dostoievski i amb el que anys després serà l'existencialisme, la natura s'imposa com una força fatal a uns éssers immersos en un destí tràgic. La terra riberenca és d'una bellesa implacable, aclaparadora, indiferent a una humanitat precària, sense paraula.²⁰

El President del Col·legi de Periodistes a les TE, Josep Baubí, considera que “les Terres de l'Ebre han existit sempre. A partir de l'any 2000 quan naix el Pla Hidrològic Nacional i naix la identitat ebrenca, la paraula ebrenca no, això comença a créixer, tots nos entenem que Terres de l'Ebre és una vegueria clara: deu comarques; sis del Camp de Tarragona i quatre de Terres de l'Ebre”. En referència a la comarca de la Ribera d'Ebre Baubí menciona “La Ribera d'Ebre no s'ha sentit mai de les Terres de l'Ebre ni se sent ara. El sentiment sí que el tenen però la creació de les delegacions es va fer per culpa de la Plataforma en Defensa de l'Ebre. Es quan comencen a néixer les Terres de l'Ebre. Però l'objectiu seria un: aconseguir la vegueria, és a dir, desfer les províncies, són espanyoles”.²¹ El Pla Hidrològic Nacional (més endavant PHN), incontestablement, va fer que s'unís el territori. Així i tot, el problema territorial sempre ha existit fins a l'actualitat i, dissortadament, seguirà perquè les administracions més importants queden lluny del territori en qüestió.

²⁰ CID. (2012), p. 195.

²¹ Apartat ANNEX, p. 215. A partir d'ara tot el que fa referència a Josep Baubí ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

Santi Valldepérez, per la seva banda, autor del llibre *Natros! Gent i Identitat a Terres de l'Ebre*, arriba a la conclusió que “les fronteres geogràfiques són bastant relatives i que les maneres que tenim de descriure petites realitats geogràfiques són això, maneres de descriure-les, però si que és molt important parlar més de tot allò que mos uneix que de tot allò que mos separa”.²² Si optem per la separació, aquesta no aporta res de positiu per al territori. En canvi, la unió, és a dir, seguir amb aquest sentiment territorial aporta un altre tarannà per continuar creixent a nivell comunicatiu, territorial, cultural, turístic, entre d'altres àmbits.

El periodista Prades creu que sovint, però, les divisions són políticament forçades i les estructures administratives no es corresponen amb la realitat socioeconòmica i territorial, com posen de manifest els estrets llaços històrics, culturals, comercials, socials, etc. establerts amb les comarques pròximes: el Priorat i les comarques aragoneses i valencianes de la Franja i del Port, el Matarranya i el Maestrat. En aquest cas, identifica dos conceptes clau que han marcat la història del vast espai que s'estén a banda i banda del riu: d'una banda, l'Ebre com a recurs natural, font d'aigua i d'energia repetidament disputada; de l'altra, l'Ebre com un accident geogràfic natural, vertebrador de les comunicacions, de l'estructura administrativa del territori i de la seva identitat històrica, cultural i sociopolítica.²³

Resseguint aquestes divisions administratives, una de les comarques a la vora de les Terres de l'Ebre és el Matarranya. Aquesta és una comarca de l'Aragó, a la província de Terol. Pren el nom del riu que la travessa. La seva proximitat al mar i el fet de trobar-se en un punt d'unió entre el País Valencià i Catalunya li ha donat a la comarca un caràcter marcadament mediterrani i un paper de frontera al llarg de la seva dilatada història.²⁴

Com ens anem fixant en aquest apartat, el riu és el clar exponent d'identificació territorial. Si aquest fenomen no existís molt probablement no podríem parlar ni escriure d'un territori tant peculiar i propi com és aquest, ja que un riu uneix i, a més, és un espai de vida per als ciutadans, tenint com a emblema el conjunt de la flora i la fauna que habiten en la regió geogràfica ebrenca.

²² Apartat ANNEX, p. 294. A partir d'ara tot el que fa referència a Santi Valldepérez ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

²³ PRADES. (2015), p. 56.

²⁴ Història de la Comarca del Matarranya. Recuperat de: <http://matarranyaturismo.es/historia/>

L'historiador sempre té present el riu, de forma inevitable, quan aborda la dificultat de delimitar el marc geogràfic a partir de l'Ebre com a via de comunicació, d'una banda, i com a element definitori d'una canviant configuració administrativa, motiu també de conflicte, de l'altra.²⁵

L'escriptor català, Joan Santamaria i Monné, a *Visions de Catalunya* (1927-1935, p. 104) que són una sèrie de reportatges sobre les comarques i les ciutats de Catalunya per a *La Publicitat*²⁶, es fixarà, com el pintor Joaquim Mir, a la vila de Miravet (Ribera d'Ebre) hi farà una referència explícita a la idea de paradís, un paradís que es fa realitat i no exclou la presència humana. En essència, la característica principal d'aquest territori la marca la seva orografia. Quan aquesta entra en contacte a la comarca de la Ribera d'Ebre es bifurca obligant al riu a travessar-la en dos espais emblemàtics com és el pas de l'Ase a la població de Garcia i el pas de Barrufemes a la població de Miravet tal i com es coneix.

Durant la República i els anys precedents, les Terres de l'Ebre foren un reducte de les opcions antinacionalistes. Als empius del tren de Tortosa es podia llegir clarament un grafit titulat: "Mori Macià, Visca la República". Aquí, l'esquerra tenia per líder el polític i escriptor català Marcel·lí Domingo que apostava per una Catalunya espanyola i fou un dels ministres del govern republicà de 1931 que va convèncer Macià que acceptés la Generalitat en lloc de la República Catalana.²⁷

Malgrat tot, cal insistir i remarcar que va ser el camp de la literatura el que va donar a conèixer les TE. Els nuclis de resistència entre els quals destacà en l'àmbit cultural de Tortosa (Baix Ebre) el mestratge de mossèn Joan Baptista Manyà, les aportacions de la revista *Gèminis* (1952-1961) dirigida per Gerard Vergés i Príncep i Jesús Massip i Fonollosa, i altres noms decisius en la travessia del desert, com Manuel Pérez Bonfill i Zoraida Burgos i Matheu; entre Tarragona i la Ribera trobarem, Artur Bladé i Desumvila com també Dolors Cabré i Montserrat, i a Ascó (Ribera d'Ebre) Carmel Biarnés. També destacà el canareu Trinitari Fabregat i Chimeno.²⁸

Als anys 50, un dels autors destacats i que va fer gran aquest concepte fins aleshores imaginari de TE fou Artur Bladé i Desumvila. Aquesta terra o 'país natal' com anomenava

²⁵ PRADES. (2015), p. 57.

²⁶ Diari català publicat a Barcelona l'1 d'octubre de 1922. El darrer exemplar va sortir el dia 23 de gener de 1939.

²⁷ VEGA. (2017), p. 147.

²⁸ CID. (2012), p. 200.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Bladé, va ser, en efecte, la seva realitat literària, primer expressada periodísticament en els anys vint del segle passat en la revista *El Llamp* de Gandesa (Terra Alta), amb retrats literaris; després expressada en un to més polititzat a *La Riuada*, de Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre), amb la intenció de preparar i consolidar la república. També tenim constància que va escriure a *Foment* de Reus, *L'Avançada* de Tarragona, *L'Opinió* de Barcelona, així com a *Lluita* de Tortosa i *L'Ideal de l'Ebre* de Móra d'Ebre.

Fins aquell moment, en el camp de la comunicació, no hi havia cap personalitat destacada. No foren els mitjans de comunicació de l'època que, per afegit, disposaven d'un perfil dretà i no informaven sobre aquest concepte de TE. Tal i com van succeint els anys quedarà reflectit a la premsa local dels municipis ebrenca. Als anys 50 i 60 aquest concepte, de cap manera, no es veu lluit a la premsa diària del territori.

Ho resumeix amb deteniment Conrad Duran quan escriu que “són més creïbles els escriptors que els periodistes. Tindràs més respecte per un escriptor que per un periodista, desgraciadament. I el periodista és escriptor. S'ha d'aportar la veritat per a creure-mos que som Terres de l'Ebre. Si aportem la veritat llavors entendrem el territori. Si només utilitzem Terres de l'Ebre perquè fa bonic dir-ho de boca, és molt bonic presumir però, demostra-ho”. No hi ha dubte que tot han de ser fets i no podem, de cap de les maneres, obviar la realitat territorial del moment.

Segons Vega, insistim que les cites es troben situades a l'apartat d'entrevistes, “la comarca de la Ribera d'Ebre és una terra d'escriptors. Comença per la població de Flix en un aspecte de contagi. A Flix però sobretot a la comarca hi ha una existència de fàbrica ideològica, mite de la cultura, poble industrial i també hi ha temps lliure. Un factor d'influència va ser Artur Bladé i Carmel Biarnés”.

La noció Terres de l'Ebre (Vega, 2017, p. 15) també significa, certament, el desbordament del tortosinisme històric, d'un provincianisme de dretes, en definitiva, la superació de certs plantejaments territorials i divisions administratives que no tan sols van contra la història, sinó avui també contra la voluntat de la població ebrenca. Aquesta era la situació a l'Ebre a finals de la dècada dels 50. Tota vegada, Tortosa s'apropia del territori en aquell moment encara no com a expressió Terres de l'Ebre ja que no existia com a tal.

A partir de l'any 1959, Fernando Bau Carpi, Miquel Hernández, Felip Tallada Bages i David Català emprenen el concepte *tortosinisme*. Alguns sectors de l'oligarquia, en els

anys de la dictadura, volien dissenyar un territori amb el centre a Tortosa, capital d'una província nova. Xavier Vega defineix el tortosinisme com “la ideologia conservadora, antibarcelonina i anticatalana on s’ha refugiat durant tantes dècades el caciquisme local alimentant l’aspiració d’esdevenir quinta província”.²⁹ Ramon Vergés i Paulí (Tortosa 1874 - Illa de Buda 1938) va ser un dels periodistes de la capital tortosina més popular d’aquell temps. La ideologia del tortosinisme quedà reflectida en el provocador article “Tortosins, ni Catalans ni Valencians”, un titular que encara a dia d’avui persisteix.³⁰

Natros sabem estimá tant a Tortosa, que de cap atre poble del mon se conta lo que d’este poble. Natros no som ni catalans ni valencians, sino tortosins... ¿Per qué no voleu se ni catalans ni valencians? Porque’ls tortosins sempre ham sigut així... Som tortosins y res mes que tortosins porque l’antiga Dertusa era una colonia romana de les mes importants de la península ibérica, porque en la gloriosa reconquista vam sapigué guanyá, derramant rius de sanch, una Carta-Puebla del Comte Berenguer IV que mos fa independents i amos d’un territori tan gran com lo que s’extén desde’l riu Cenia al Coll de Balagué i desde Roca Folletera al mar ... porque, súbdits lleals d’Espanya, la mare patria, ham sigut sempre lliures, y no volem se ni catalans ni valencians, sino tortosins, avuy mes que ahí, y demá mes que avuy. ¡Tortosins y res mes que tortosins!

Va ser un concepte el qual va tenir certa fama en una època on Tortosa era la comarca i només hi figurava ella. Fins i tot, a dia d’avui les generacions més grans (exposem persones majors de 60 anys) encara l’utilitzen en certes temàtiques, predominantment sobre política o simplement per recordar un passat recent.

Amb la publicació de *Catalunya dins l’Espanya moderna*, l’any 1964, l’historiador Pierre Vilar feia brillants aportacions a la historiografia del país i al coneixement del paper que hi han jugat les TE. En presentar la geografia com l’escenari on es desenvolupava el drama de la història, demostrava fefaentment que la frontera ebreca no consistia estrictament en el riu, sinó que, de fet, tota la regió era una mena de limes geogràfiques, una zona límit natural ben definida.

²⁹ “La reivindicació de l’Ebre oblidat”, revista *El Temps*, número 1.761, 12 de març, 2018.

Vegeu: <https://www.eltmps.cat/article/3543/la-reivindicacio-de-lebre-oblidat>

³⁰ Emigdi Subirats: “El tortosinisme”. Recuperat de: <https://blocs.mesvilaweb.cat/emigdi/?p=169425/>

Un any més tard, la revista de cultura de referència en l'àmbit català, *Serra d'Or* publicà un conjunt de treballs aplegats amb el nom genèric de “La regió de l'Ebre”, que assenyalava un punt d'inflexió en les relacions entre el món cultural català centrat a la capital del país i els nuclis de resistència i renovació de l'Ebre.³¹ Aquestes terres a finals dels anys 60 començaven a ser conegudes a nivell català i ja es podien llegir articles i notícies relacionades amb la paraula *Ebre* i *Regió de l'Ebre*.

Durant el mateix any, l'Arxiver Municipal de Tortosa, Jesús Massip, es referia a les quatre accepcions concèntriques del mot Tortosa: la *Tortosa - Territori*, equivalent a l'antiga Vegueria i al que ara es coneix per les TE; la *Tortosa - Comarca*, identificable amb el primitiu Terme General de Tortosa, que des de la divisió del 1936 són comarques del Baix Ebre - Montsià; *Tortosa - Municipi*, delimitació administrativa real sota la jurisdicció de l'Ajuntament o que, fins el 1977, incloïa també gairebé tot el Delta de l'Ebre; i *Tortosa - Ciutat*, limitada al casc urbà de la població pròpiament dita, prescindint dels seus emprius rurals immediats.³² En realitat, posem molt en èmfasi la ciutat de Tortosa (Baix Ebre) però sense aquesta ciutat i, efectivament, el riu, pràcticament res no hagués existit en aquest territori. Evidentment les altres comarques de l'Ebre tenien les seves peculiaritats en el sentit de la importància del camp, els monuments històrics, la costa, però qui ho capitalitzava tot era Tortosa.

El nom TE, emprat per primera vegada per Tarradellas amb un contingut polític, oculta tot un seguit de visions diferenciades. De fet, cobria el terme Vegueria de l'Ebre, utilitzat per primer cop el 8 d'abril de 1976, que alhora substituïa explícitament el terme Vegueria de Tortosa, que remet al nom històric de vegades escurçat de Vegueria de Tortosa i Ribera d'Ebre.³³ Aquest terme mai s'havia utilitzat abans de la dècada dels setanta. A la divisió territorial de la Generalitat Republicana (1938) era Vegueria de Tortosa, però sense la Ribera d'Ebre que aleshores pertanyia a Reus. Al número extraordinari de “*Serra d'Or*” (setembre de 1965), es va fer una proposta per a les quatre comarques. Allí va ser quan per primer cop es parlà de “Regió de l'Ebre”. A més, al llibre de Mariano Jover Flix, es publicava per primera vegada un plànol conjunt de les quatre comarques, fet per Josep Bayerrri, sota la denominació de “Territorio de Tortosa” (1972). En aquest cas, va ser el

³¹ Revista *Serra d'Or*, 2a època, any 7, núm. 9, setembre, 1965. El dossier preparat per Ramon Bastardas, Jordi Carbonell, Ernest Lluch i Albert Manent compta amb significatives col·laboracions que inclouen autors de l'Ebre, a CID. (2012), p. 197.

³² BAYERRI. (1985), p. 16.

³³ CID. (2012), p. 201.

fundador *d'Ebre-Infornes* que va utilitzar el nom “Vegueria del Ebro”, aleshores en castellà a la revista “Economía Mediterránea” (1974) i altres escrits; així es superaven fusionant-se les dues denominacions anteriors: Vegueria de Tortosa i Regió de l'Ebre.

L'any 1977 arran de les Jornades realitzades dins del marc del Congrés de Cultura Catalana a la capital de les TE -Tortosa- es va passar a designar les quatre comarques meridionals de Catalunya i allò que abans s'entenia per la Ribera [de l'Ebre] en cap cas no ho hem de confondre a la comarca de la Ribera d'Ebre. El perquè de tot plegat fou que la premsa antiga s'anomenava “Las Riberas del Ebro”. En aquest context, persuadir d'alguna forma a totes les persones de la Ribera d'Ebre fou una tasca irremeiablement complicada. Una època en la qual aquesta mateixa comarca patia qüestions difícils com ara els nous embassaments o les nuclears com a elements més problemàtics. Des de sempre ha existit la dita que la seva referència era la ciutat de Reus. Ara bé, la reivindicació dels ciutadans va ser quan van veure un vincle més proper amb el Baix Ebre i el Montsià i no de la comarca del Baix Camp que virava més cap a Tarragona i Barcelona. És a dir, tenien un lligam més proper de cara al sud.

Les TE, a més a més, disposen d'una catalanitat ben definida i alhora tenen les seves pròpies senyes d'identitat ben arrelades, el seu accent tortosí/ebrenc i els seus paisatges plens de vida on depenent de l'estació astronòmica, els seus colors varien de forma natural. Són trets identificadors destacats ja que fora de l'Ebre són inexistents i, per tant, cohesionen un territori sensiblement peculiar.

L'estiu de 1978, amb la creació del Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre, retornaven nominalment els seus vells títols de capitalitat sobre les quatre comarques. Però la jugada de Tarradellas va ser precipitada en intentar cosir un territori massa esquinçat amb unes forces polítiques massa heterogènies -des de la Falange fins al PSUC- i, de pas, planificar el primer transvasament del riu cap a Tarragona.³⁴ Cal recordar que tots els alcaldes encara eren franquistes. A tall d'exemple, a les capitals de comarca, a Tortosa, Felipe Tallada de Esteve; a Amposta, José Fàbregues Miralles; a Gandesa, Jaume Ruiz Terrats i a Móra d'Ebre, Ramon Calanda Alfonso. Un any més tard amb les primeres eleccions municipals en democràcia serien substituïts pels representants democràtics. Per exemple, a Tortosa, Vicent Beguer i Oliveres (CiU); a Amposta, Josep Gil Morales

³⁴ VEGA. (2017), p. 136.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

(PSUC); a Gandesa, Jaume Ruiz Terrats (UCD) i a Móra d'Ebre, Francesc Garcia Grau (Independent).

Quan l'any 1979 es va aprovar l'Estatut, l'expressió vegueria quedà en un segon terme. A través de la premsa local es podrà visualitzar la denominació TE (CITE i Delegació del Govern), Comarques de l'Ebre (IDECE) i Regió de l'Ebre (al Pla Territorial). El President Jordi Pujol fou contrari a la substitució de les Diputacions Provincials per Vegueries. La seva política era solament fer províncies per a Catalunya.

Josep Bayerri (1984, pp. 72-91) a *Les Terres de l'Ebre, un país sense futur?* explica que la denominació Terres de l'Ebre “és un invent recent que resulta feliçment acceptat arran de la seva aplicació al Consell de l'Ebre (1978)”. Va ser institucionalitzat pel decret del govern Tarradellas (4 de desembre, 1978) que va crear el Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre. La denominació recollia els avenços de les relacions entre les quatre comarques de l'Ebre en el marc de les assemblees del Congrés de Cultura Catalana amb un canvi de relació de la Ribera d'Ebre, que en la divisió de la Generalitat de 1936 es trobava adscrita a la regió de Reus. El Consell Intercomarcal quedà paralitzat, la Ribera d'Ebre se'n sortí, i quan el 1993 es creà un nou organisme supracomarcal no va rebre el nom de TE sinó el d'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre. En tot cas, va caldre esperar a la creació de la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre, l'any 2001, perquè finalment s'acceptés aquesta denominació.

Els anys de transició democràtica representen per a les TE, com també per a la resta del país, una etapa plena d'esperances i cert optimisme. Josep Bayerri expressava el pessimista Zeitgeist (expressió en alemany *Zeit* significa “temps” i *Geist* “esperit”) de l'antiga -i la futura- capital ebrenca, l'any 1985, tot remarcant la importància del progressiu afebliment de Tortosa al llarg del segle com un dels factors determinants de la crisi regional i dels perills de trencament definitiu entre la Ribera d'Ebre i les altres comarques. Aquest era el factor influent, perquè, l'esdevenir històric havia produït una contradicció en els termes: la paradoxa d'unes TE sense Ebre o amb un Ebre gairebé absent de la realitat quotidiana.

El president Jordi Pujol va decidir continuar amb el que pensava Tarradellas per implementar administrativament les TE, amb la creació d'una delegació del Govern a la capital, a més d'algunes delegacions territorials dels diversos departaments de la

Generalitat. Però no va ser fins a la dècada dels 90 quan les elits culturals i polítiques van intentar popularitzar un concepte d'unitat i d'identitat de les TE. Una institució (l'Institut de Desenvolupament de les Terres de l'Ebre)³⁵ i una associació (Amics de l'Ebre)³⁶ van desenvolupar un paper ben transcendental en aquest procés. En aquells moments es tractava clarament d'una construcció social que havia seguit el camí invers al que es produeix normalment: van ser les mateixes institucions (Generalitat, Consells Comarcals, Amics i Amigues de l'Ebre, Institut de Desenvolupament de les Terres de l'Ebre) les més interessades en despertar la consciència de pertinença a una unitat diferenciada. Segurament va ser degut al gran interès que tenien per promocionar econòmicament, fonamentalment a través del turisme i la gastronomia, tota la zona en conjunt.³⁷

I fou a partir d'aquesta època quan es va viure un canvi radical en la situació de l'expressió TE. La premsa local utilitzà més sovint aquest concepte i, en essència, a les grans capçaleres locals i comarcals existien articles d'opinió i notícies fent referència a la marca TE. Amb tot, considerem que la configuració d'un espai literari vinculat a les TE s'entenia en el context d'un procés d'afirmació i definició de la identitat *ebrenca*³⁸, que és paral·lel a una reformulació de la catalanitat.³⁹ A *El llibre de les set xibeques* (Carranza, 1997): [...] en realitat: l'Ebre no forma part d'un imaginari, el 'catalanesc', que solament té homologats tres paisatges: el barceloní, el pirinenc i el mediterrani. Nosaltres, la gent de l'Ebre, restem més enllà de les fronteres d'aquest imaginari. I, malgrat els lloables esforços de Rovira i Virgili o Bladé, encara persisteix l'expressió *més enllà de l'Ebre* per separar els uns dels altres. Sí, *més enllà de l'Ebre* hi ha un territori habitat, existeix una cultura identitària, uns anhels i unes tradicions arrelades compartides amb aquests pobles d'una i altra banda de riba de l'Ebre. Per contra, personalment no existeix cap frontera excepte l'administrativa. Un discurs severament castellanitzat que encara a dia d'avui és molt recurrent sobretot en l'àmbit polític.

³⁵ Organisme creat l'any 1994. La llei de la seva constitució es va publicar al Diari Oficial de la Generalitat l'octubre de 1993, tot i que va ser modificada l'any 1997. Anteriorment, abans de l'aparició dels consells comarcals, havia existit el Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre, que va durar des de 1979 fins a finals de la dècada dels 80. La funció de l'IDECE es formular propostes, assessorar i promocionar socioeconòmicament la zona ebrenca.

³⁶ Associació cultural creada a finals dels anys 80 i treballa en defensa de la identitat a les Terres de l'Ebre.

³⁷ BOQUERA. (2006), pp. 327-333.

³⁸ L'adjectiu ebrenca (anys 60) el trobem àmpliament emprat en l'obra d'Artur Bladé i Desumvila i posteriorment en molts altres textos com a gentilici de les Terres de l'Ebre català. Josep Bayerri a "De parlar tortosí a ebrenca", *El Punt Avui* (1 de maig, 2012), p. 33, critica fermament l'ús de l'adjectiu ebrenca perquè ell considera que substitueix l'adjectiu tortosí i planteja de fons un problema polític i de definició de l'àmbit territorial.

³⁹ CID. (2012), p. 191.

El productor Valldepérez afirma que “hi ha un fet temporal i històric indiscutible que és al tombant de segle. La voluntat del govern d'aleshores d'Aznar d'aprovar un Pla Hidrològic Nacional que derivava d'una majoria absoluta que tenia el govern, això va fer que hi hagués una ràpida mobilització heroica per part de tota una societat que va considerar que allò era una agressió que convenia ser contestada. A rebufl d'aquell moviment va sorgir aquell element i va contribuir a un element identitari, al cap dels anys s'ha demostrat. Això va contribuir a solidificar encara més este sentiment de pertinença de la gent a les Terres de l'Ebre”. I, en suma, “s'arriba també per un element que a vegades no prenem prou atenció i es que la gent es culturitza, per una superposició de capes culturals, al final les persones comencem a prendre consciència. Hi ha una sèrie d'expressions des de la literatura, des de la música, des de l'art que parlen d'un sentiment de pertinença territorial de manera diferent, i després es codifica l'adjectiu ebrenc, es creen una espècie d'elements estàndards d'expressió que ajuden a codificar una mica tot este sentiment”.

Un cop havent entrat al nou mil·lenni, l'any 2003, la formació del govern catalanista i d'esquerres obria l'etapa definitiva de la consolidació d'una regió que havia adquirit l'autoestima i l'autoconsciència del seu paper clau en el conjunt de la nació, en estar situada, com deia Cristòfol Despuig, “a igual distància de les tres principals ciutats de la Corona, i en la mateixa (...) de Mallorca”.⁴⁰

El 2005, el poeta universal, Gerard Vergés, en un article d'homenatge a Jesús Moncada, escrivia “l'Ebre de parla catalana comença a Mequinensa amb una gran novel·la coral, *Camí de sirga* (1988), i acaba al Delta amb una altra novel·la esplèndida: *Terres de l'Ebre* (1932)”.⁴¹ Les TE són el centre i, per tant, haurien de disposar de tots els serveis possibles i ser un territori dinamitzat culturalment i turísticament. Les comarques ebrenques entren en escena a la història vinculades al corredor de l'Ebre. Aquest és un altre concepte que forma part de les TE. Simplement vol seguir la línia que marca la via de trànsit resseguint sempre el riu Ebre.

La idea d'una Catalunya de l'Ebre és, per a la gran majoria dels habitants de la resta del país, un fenomen purament residual en la mesura que el territori són les ciutats i uns espais interurbans abastables sobre un plànol. La compartimentació en que gravitaven entorn a

⁴⁰ VEGA. (2017), pp. 137-138.

⁴¹ CID. (2012), p. 193.

les quatre capitals, enfront dels quals, la d'una superposició de llenguatge erudit, però que poques vegades es considera vàlida per a formular definicions que siguin traduïbles o acumulables al marc global de Catalunya.⁴²

Si bé geogràficament les terres catalanes de l'Ebre són les cinc comarques que fan cap al riu (Baix Ebre, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre i Priorat), des de finals del segle XIX ja no s'inclou el Priorat que resta vinculat directament al Camp de Tarragona.

La història, per tant, ens demostra que les identitats col·lectives es fan, es refan i es desfan. I el cas de l'Ebre és un exemple ben singular de fer-se i refer-se al llarg de més de 2.500 anys d'història col·lectiva.⁴³

Aquest sentiment d'identitat col·lectiva expressat a través del periodisme ha de servir per a que el periodista expressi tot el que passa al territori sense defugir d'aquesta identitat que ha format generacions històriques. Les TE han guarit un orgull de pertinença, han transmès els seus trets culturals identitaris que mereixen l'atenció i, sens dubte, l'interès de la resta del país. Per tant, el que aquí nomenem TE és una realitat geogràfica. Amb el pas dels anys Tortosa ha deixat de ser aquella regió anomenada "Regió de Tortosa" per passar gràcies principalment a la cultura, el patrimoni històric i al turisme coneguda com les TE. L'evolució, per tant, és ben marcada.

2.3 L'Ebre com a símbol de possessió

El riu Ebre ha estat, és i serà, per sempre més, punt de referència obligat i sentit pels habitants d'aquestes terres. Com a patrimoni històric no hi ha dubte que l'estimat riu Ebre ha estat un element clau per a totes les civilitzacions que han arrelat a la Península Ibèrica.

Xavier Vega exposa que "la paraula 'Ebre' és per a la majoria de la nostra gent, un exemple del mecanisme de la condensació freudiana, perquè és plena d'una diversitat de connotacions emocionals i intel·lectuals, de records d'una mena d'Arcàdia, de quan el riu era un element central de la nostra infantesa i joventut, i també de preocupacions pels problemes mediambientals i per les amenaces de transvasament".

⁴² BAYERRI. (1985), p. 8.

⁴³ VEGA. (2017), p. 187.

L'Ebre, sens dubte, és la clau sentimental i particular. És, el rodal tortosí, un país que viu abstret, embadocat amb el seu riu. L'esforç dels tortosins per mantenir el seu terme-comarca s'explica perquè si perdien el riu perdrien la personalitat.⁴⁴ Fins i tot, el riu ha definit el rostre del territori i el tarannà de la seva gent. A més, la vida sempre ha estat unida a través de l'aigua i llegir la comunicació local a la vora del riu en una capçalera anomenada *Ebre* sempre ha estat inspirador i plaent.

L'Ebre ha estat un component històric determinant al llarg de la seva vida. El riu ha facilitat el transport però també l'Ebre ha estat la part negativa com ara durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) amb els dos exèrcits enfrontats a cada riba del riu o la Batalla de l'Ebre (1938) l'acció militar més sagnant i la principal de les lliurades per les forces de Catalunya.

L'Ebre està plenament documentat en les fonts antigues. La teoria més acceptada afirma que el nom deriva d'Iber, antic hidrònim utilitzat pels pobles ibers abans de l'arribada dels grecs.⁴⁵ Una altra etimologia significaria 'ample' com el propi riu i que fonèticament sona "ebros".

L'Ebre, per altra banda, és considerat un referent històric cabdal ja que a la premsa local de principis de segle XX, Tortosa, per exemple, era descrita com la "ciudad del Ebro" o, fins i tot, "la perla del Ebro". D'aquesta forma, alguns diaris de la zona van prendre el seu nom: *El Ebro* va ser precisament la primera publicació periòdica tortosina; el següent *La Ribera del Ebro*, *La Sirena del Ebro* i *L'Ideal de l'Ebre*. Fins fa pocs anys, podíem trobar *L'Ebre*, fusionat posteriorment amb *La Veu del Baix Ebre* i convertit en *La Veu de l'Ebre*. Actualment es distribueix el *Setmanari l'Ebre*. Aquesta premsa serà comentada i ampliada en l'apartat posterior anomenat *Antecedents en comunicació local a les Terres de l'Ebre*.

Els rius també són les primeres fronteres i les més estables. El camí i la frontera fa del riu un símbol poderós de la unió i la discòrdia, de la creació i la destrucció, de la vida i la mort, un topos literari omnipresent.⁴⁶

⁴⁴ VEGA. (2017), p. 182.

⁴⁵ Diccionari català-valencià-balear Alcover i Moll. Enllaç: <http://dcvb.iec.cat/>

⁴⁶ VEGA. (2017), p. 27.

*Parlo d'un riu antic, solcat encara
pels vells llaguts: els últims, llegendaris
llaguts, tan afuats com una espasa,
i carregats de vi, de llana, d'ordi,
i amb mariners cantant sobre la popa.*

[...]

*Dolça remor de l'aigua en el record.*⁴⁷

La presència manifestament del riu Ebre és la que corrobora l'existència d'un caràcter ebrenca diferenciat i com es diu en aquestes contrades, autèntic. Es tracta d'una regió plena de contrastos, entre els diferents conreus que segueixen el tram final del riu, la pròpia aigua i les aus que donen vida i llum al corrent del riu associat al vent de mestral, en algunes contrades denominat vent de dalt o cerç.

Jordi Prades exposa que “el primer que em ve al cap quant penso o sento Ebre és el riu, després el territori que acompanya aquest riu i després una forma o estil de vida. Perquè jo crec que es llegeix d'una forma diferent no se si és per l'aïllament que ha tingut sempre amb la resta de Catalunya i per la poca població o les diferents etapes i per on s'ha arribat fins ara”.⁴⁸ Així, l'Ebre disposa de diferents significacions depenent de l'enfocament, encara que, engloba tot un conjunt d'elements territorials que formen una identitat de pertinença ben marcada.

L'Ebre, tanmateix, no és un límit de la terra catalana, ni tan sols de l'antic Principat de Catalunya o Catalunya estricta. Per a la nostra terra, l'Ebre no és un riu fronterer, sinó un riu interior. En sortir de la terra aragonesa, l'Ebre travessa Catalunya, i en aquesta última part del seu trajecte són catalanes les seves dues riberes, la dreta i l'esquerra.⁴⁹

Vega, en canvi, parla de l'Ebre com un territori central. Amb el pas del temps és convertit en perifèria. Un riu que uneix i separa. És frontera el riu? Efectivament, es dilueix la

⁴⁷ “Parlo d'un riu mític i remorós”, del poemari Long Play per a una ànima trista, a VERGÉS. (1986), pp. 96-97.

⁴⁸ Apartat ANNEX, p. 275. A partir d'ara tot el que fa referència a Jordi Prades ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

⁴⁹ VEGA. (2017), p. 185.

identitat perquè el riu deixa de funcionar al segle XX. És un camí absolutament vertebrat pel riu. Cal afirmar, a més, que els riberencs mai han defensat la ciutat de Tortosa, sinó només el riu Ebre.

L'Ajuntament de Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre) l'any 2018 va difondre una campanya sota el lema "Amb l'Ebre al Cor".⁵⁰ Una de les frases més destacades fou la següent:

A través d'un pont, símbol d'unió i símbol de la nostra comarca. La més important, per damunt de tot va ser, és i seguirà sent sempre lo nostre estimat Ebre. A Móra no tenim carrer major, tenim l'Ebre i es que aquí vivim amb l'Ebre al cor.

Més endavant ho trobem estipulat en l'estudi de la premsa a l'apartat *Interpretació del valor de la comunicació local en el desenvolupament de la identitat ebrenca*. El que manté a principis de segle XXI l'expressió TE, és ni més ni menys que l'agressió sobre el PHN. En aquest context, hi ha una cohesió vertebrada i una identitat clara cap al territori. La gent s'uneix i el concepte TE s'escampa no només arreu del país sinó també internacionalment convertint-se en una expressió prou coneguda acaparant portades en premsa escrita.

El símbol d'identitat del riu, per excel·lència, fou el nus antitransvasament associat al lema "Lo riu és vida". Recorda aquelles lluites que va unir el territori davant les agressions de certs partits polítics, en aquest cas de la dreta. El color blau com a comú denominador d'aquests combats expressant o volent donar a conèixer certa calma, confiança i, fins i tot, tristesa. Fou un dels colors més estimats i amb un component positivista. En definitiva, un símbol de fidelitat i esperança creant un ambient amb encant i dolçor.

El fundador *d'Ebre-Infomes*, Josep Bayerrí apunta que "l'aparició de la Plataforma en Defensa de L'Ebre, l'any 2000, fou el moviment social més important esdevingut al territori des del final de la Guerra Civil. Fou la culminació d'un procés de reacció davant les continuades decisions del poder central (de l'Estat i de la Generalitat) en contra de les Terres de l'Ebre des de feia molts anys. Concretament pel que fa als transvasaments ja en va haver-hi davant el primer projecte de gran transvasament durant el franquisme (1974),

⁵⁰ Móra d'Ebre Turisme. Per visualitzar l'espot publicitari: <https://www.youtube.com/watch?v=BRBl6aaaVMc>

el segon intent en plena transició política (1977), la tercera en contra del mini-transvasament a Tarragona (1982) tot i que aquesta vegada la conxorxa entre el PSOE, les comunitats de regants del Delta i CiU van fer-ho possible. Novament el 1999 quan el PP aprova el Plan Hidrológico Nacional va tornar a activar-se la protesta aquesta vegada amb un gran seguiment d'arreu del territori i continuïtat fins el dia d'avui. En tots els casos la premsa local va escriure en contra dels transvasaments i igualment els grans mitjans de Barcelona ho feren a favor. *L'Ebre-Infomes* fou especialment bel·ligerant en contra".⁵¹

La premsa local a través del concepte Ebre ha fet que les capçaleres fossin una empresa periodística destacada i arrelada al territori. L'atracció i seducció de la paraula Ebre a través de la comunicació local així ho demostra. Una expressió associada al riu com a valor de vida i sentiment d'un territori.

Indiscutiblement, l'existència d'un element geogràfic excepcional com és *l'Ebre* i la ciutat de *Tortosa* han estat històricament els dos fonaments que han conformat una personalitat pròpia i peculiar per a les terres catalanes de l'Ebre. En poques paraules, l'Ebre és un lloc per descobrir i de ben segur que al fons de les seves aigües encara s'amaguen misteris de la seva llarga història viscuda.

2.4 La recerca en comunicació a Catalunya

Per interpretar millor la premsa local i comarcal a les TE és imprescindible efectuar una sintètica mirada retrospectiva a l'evolució històrica de la premsa catalana fent especial atenció al que han generat els estudiosos del sector.

La recerca en comunicació a Catalunya com veurem més endavant és relativament recent. No obstant això, hem de repassar certs períodes històrics per saber d'on sorgeixen les capçaleres i com arribem fins a l'actualitat. Abans però, definim una sèrie de conceptes relacionats amb el camp de la comunicació, la premsa i el periodisme.

En aquesta investigació aprofundim en l'anàlisi de la comunicació, la premsa i el periodisme. La història de la premsa era i continua sent actualment la narració i

⁵¹ Apartat ANNEX, p. 226. A partir d'ara tot el que fa referència a Josep Bayerri ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

interpretació d'un mitjà d'informació i de comunicació. A més a més, recorda el passat més immediat d'un municipi a través de la premsa escrita.

La història del periodisme s'ocupa d'avaluar les formes històriques de la producció informativa seriada, de manera preferent la realitzada amb els mitjans d'informació convencionals i de la recepció d'enunciats periodístics operades mitjançant els diversos mitjans de comunicació. És la història de les maneres d'obtenir, manipular i difondre informacions, idees: d'exercir influències sobre una determinada opinió a través d'uns mitjans de comunicació i d'unes formes expressives més o menys codificades i més o menys sofisticades. Aquí les aportacions de Josep Maria Casasús per a la premsa i de Josep Lluís Gómez Mompart en relació amb els diversos mitjans han resultat pioneres.⁵²

I, finalment, hem de citar la història de la comunicació social que va referida a un objecte compresiu molt ampli que, en definitiva, abasta totes les formes de comunicació possibles.⁵³

Així mateix, definim com a premsa local als mitjans de comunicació impresos d'àmbit local. Cal dir, però, que tot i que podem parlar de mitjans de comunicació locals en el cas dels mitjans la difusió dels quals és l'àmbit de proximitat, poques vegades limiten la seva difusió a una localitat, ni tant sols els mitjans impresos i encara menys els que es difonen mitjançant les ones i internet. Alhora, els mitjans es produeixen en localitats determinades però se fan ressò d'informacions d'espais més amplis. Aquest procés d'apertura dels mitjans de comunicació coincideix amb el desenvolupament del que definim com la societat global. En aquest context, Xosé López i Juan Maciá exposen que “podemos asegurar que lo local, relacionado con lo “micro”, con lo más próximo a las comunidades que se organizan en el nivel administrativo más cercano a los ciudadanos, ya no puede estar determinado por la difusión territorial, sino por el ámbito local de los contenidos. Lo local no existe sólo gracias al territorio, pero el territorio, físico o no, permanece como un elemento definitorio en los procesos de comunicación locales”.⁵⁴

Amparo Moreno, per la seva banda, destaca que en fer periodisme, en haver de proporcionar una mirada informativa, els periodistes fan història. Per això, les notícies, seleccionades amb mentalitat històrica -segons afirma- es poden convertir en documents

⁵² BERRIO et al. (1997), pp. 66-67.

⁵³ BERRIO et al. (1997), pp. 64-65.

⁵⁴ LÓPEZ & MACIÁ. (2007), p. 19.

per a la creació dels fets històrics. En llegir els diaris hem de fer-ho de manera crítica. No hem de confondre el que passa realment amb el que els diaris diuen que passa. La premsa exclou i inclou els temes i les notícies segons uns models. La mirada informativa ens procura informació històrica. Els mitjans de comunicació proporcionen dades sobre les transformacions històriques de les relacions socials i de les maneres de representar el món. La memòria informativa permet de conèixer una major quantitat de personatges i no només en els seus aspectes racionals sinó també en els emotius.⁵⁵ La premsa tradicional és un dels mitjans de comunicació que s'ha desenvolupat amb les societats de masses i que, d'alguna manera, aquesta col·labora a generar la cultura de masses.

López, a més a més, expressa que “el Periodismo, con mayúsculas, demanda profundidad y precisión en todos los ámbitos atinentes a la profesión. Veracidad informativa a partir de la comprobación y del contraste de los hechos, rigor en el empleo de datos y fuentes, amenidad y creatividad en la elaboración de las piezas e innovación en todos los terrenos para afrontar los desafíos de los cambios que se producen en una sociedad que camina de la mano de la revolución tecnológica en el ámbito de una comunicación global y en red”.⁵⁶ López, per tant, destaca aquests valors a l'hora d'exercir la tasca de periodista i, sobretot, pel bon funcionament de la professió aprofitant tots els canals de comunicació que tenim a l'abast.

Per altra banda, el consultor en comunicació local, Estanis Alcover, parla de periodisme de servei quan aquella informació que aporta la possibilitat d'una efectiva acció i/o reacció; aquella informació oferta oportunament que pretén ser de l'interès personal del lector. Cal que fem un tipus de periodisme que ofereixi informació, consell i ajuda sobre els problemes de la vida quotidiana. Podem anomenar-lo periodisme útil, que permet comptar amb textos periodístics en el sentit de prevenir, alertar, evitar, esmenar, millorar, mantenir, conservar, construir, reconstruir, comprar, llogar, invertir, pagar, decidir, encoratjar, estimar, triomfar i tots aquells satisfactoris personals que ajuden el lector sobre què pensar. En bona mesura, certament, és el periodisme que es fa i es publica en els mitjans locals i comarcals del nostre país petit.⁵⁷ Parafraçant López i Macià, “la vocación es el impulso motor que caracteriza la prensa local. Existe una vocación de

⁵⁵ MORENO. (1998), p. 161.

⁵⁶ LÓPEZ. (2015), p. 244.

⁵⁷ ALCOVER, “Periodisme de servei a Catalunya”. Vegeu: <https://comunicacio21.cat/opinio/periodisme-de-servei-a-catalunya/>

servicio público informativo a la comunidad más humana y socialmente abarcable. Este periodismo de servicio, directo, próximo, utilitario y comprometido; de contenidos que valora y realza lo modesto y cotidiano; de retroalimentación inmediata y cercana, configura lo que se puede denominar “comunicación focalizada”, que es la que corresponde al ámbito local. Esta comunicación no sustituye, sino que casa y completa la que podríamos llamar “comunicación panorámica”, que por atender ámbitos mayores de recepción -regionales, nacionales- gana en amplitud y diversidad lo que pierde en detalle y concreción”.⁵⁸

La comunicació en sentit general és un camp d'estudi que tracta d'explicar com es realitzen els intercanvis comunicatius i, en definitiva, com aquests afecten a la societat en qüestió. Però en la seva definició més severa podríem exposar que la comunicació consisteix en la transmissió d'informació d'un subjecte cap a un altre. És a dir, es transmet un missatge en comú amb una finalitat que pot ser tangible o intangible.

El catedràtic en sociologia, Manuel Castells, facilita que “comunicar es compartir significados mediante el intercambio de información. El proceso de comunicación se define por la tecnología de la comunicación, las características de los emisores y los receptores de la información, sus códigos culturales de referencia, sus protocolos de comunicación y el alcance del proceso”.⁵⁹ A més, comenta que la comunicació es produeix activant les ments per compartir significat. Amb tot, podem cloure que la ment és un procés a tenir present en aquest camp de la comunicació local per tot el que representa, amb visió de fer una comunicació més directa i efectiva.

Traslladant aquest concepte a la comunicació de proximitat a *Prensa gratuita, un model de comunicació local*⁶⁰ els professors Costa i Puntí ens exposen que informació local fa referència a uns continguts definits en termes geogràfics, socials i culturals i al tractament dels esdeveniments que es produeixen en aquest marc, o d'altres però que afecten els ciutadans d'aquest territori. Es tracta d'una comunicació de servei, directa, propera, que ofereix els continguts més quotidians i que es retroalimenta dels seus propis receptors. La comunicació de proximitat no disposa de l'amplitud panoràmica i la diversitat de la comunicació general. I no ho necessita perquè el seu àmbit de recepció li exigeix detall i

⁵⁸ LÓPEZ & MACIÀ. (2007), p. 21.

⁵⁹ CASTELLS. (2009), p. 87.

⁶⁰ COSTA & PUNTÍ. (2013), p. 81.

concreció, a diferència dels mitjans que han d'atendre públics més universals. En efecte, Costa afegeix que aquesta comunicació ha de ser de servei, indispensable per orientar l'usuari cap a una direcció determinada perquè aquesta informació l'afecta personalment, perquè respon a les seves necessitats i a les seves inquietuds.⁶¹ Si no es comunica amb la intenció i el propòsit de fer una comunicació de servei, el comunicador o l'ésser humà en qüestió estarà tenint una conducta banal i descuidada.

Tanmateix, aquesta comunicació de proximitat està unida al concepte d'identitat cultural, que expressa el sentiment de pertinença a un lloc, a una època i a una comunitat. Els mitjans de comunicació locals actuen com uns elements poderosos de consolidació d'una identitat cultural i com a veritables actors socials. Participen de manera activa en l'elaboració de l'espai i del temps social, en la forma d'establir les relacions culturals i les formes de representar-les.⁶² López en referència a la construcció de la identitat opina que “en estos procesos identitarios se detectan dos constantes, la complejidad y la interacción, lo que hace que cuando hablamos de construcción de identidad del periodismo tengamos que hacerlo desde la perspectiva de su interacción con los ciudadanos, con los actores y las dinámicas que caracterizan el funcionamiento de las sociedades”.⁶³ Així mateix, els subjectes de la comunicació i la informació han de ser els propis ciutadans i, aquest fet, fa que, com presenta López “la responsabilidad del periodista consiste en elaborar piezas de calidad que aporten a los usuarios datos contextualizados y un valor añadido tanto en el propio contenido informativo como en la calidad literaria del texto y de los elementos visuales que favorezcan la presentación, la reconstrucción y la comprensión de los acontecimientos”.⁶⁴ També el periodista juga un paper fonamental en la seva tasca professional ja que si hi ha talent serà seguit i, per tant, tindrà més lectors i un cert respecte com a comunicador.

En la dicotomia entre comunicació local i comunicació global és important inserir el concepte d'identitat. La globalització pot alterar els principis d'identitat, sobretot si pensem que les relacions de les persones ultrapassen les fronteres naturals i tradicionals. Quan es vincula informació i territori, cal tenir presents dos elements del procés

⁶¹ COSTA. (2009), p. 15.

⁶² MARTÍNEZ. (2010), p. 17.

⁶³ LÓPEZ. (2015), p. 219.

⁶⁴ LÓPEZ. (2015), p. 224.

comunicatiu: les característiques del missatge i la percepció del receptor.⁶⁵ O sigui, què vol transmetre en clau local i quina resposta ha de tenir el destinatari.

La premsa comarcal és, en definitiva, la modalitat catalana de premsa local, entesa així des de la seva aparició a Catalunya com un fenomen modern de comunicació social, protagonitzada, sovint, per comunicadors no professionals vinculats a moviments polítics, culturals, socials i populars, i absolutament imbricada en la història del país. La premsa comarcal exerceix, en gran mesura, una funció complementària de la premsa general.⁶⁶ L'objectiu es difondre notícies al públic global amb la finalitat d'informar, persuadir, promoure, formar opinió, educar i entretenir (tríada informar, formar i entretenir). A més a més, aquesta premsa ha caracteritzat la història del periodisme català a partir, sobretot, del darrer quart del segle XIX. Jaume Guillamet (Costa, 2009, p. 8) representa un model català de premsa “plenament autònom en el marc general de la premsa espanyola”.

El desvetllament de la premsa comarcal va, doncs, a cavall d'un interès doble: l'estrictament informatiu de fer saber el que passa a les pròpies comarques i el de servir de base al sorgiment d'una opinió pública que troba d'aquesta manera un mitjà d'expressió, a manca de les institucions polítiques adequades.⁶⁷

La premsa, sens dubte, és la més genuïna articulació de la necessitat social d'informació que complau com a missió el servei de periodisme. La comunicació de proximitat és un element cabdal en la societat local. En essència, la premsa local és la vertebració de la societat que es relacionen interaccionant entre si. Segons l'historiador Lluís Costa (2009, p. 9) per societat local hauríem d'entendre com un marc municipal.

Pel que pertoca als butlletins d'informació municipal, són aquelles publicacions informatives editades per ajuntaments que tenen una periodicitat més o menys regular i uns continguts convencionalment entesos com a periodístics. Teòrics francesos de Correspondance Municipal definien així els butlletins “el butlletí de l'alcalde, el del consistori i el del municipi”. El primer seria propagandístic. El segon més informatiu i el tercer de revista local.

⁶⁵ COSTA. (2009), pp. 20-21.

⁶⁶ COSTA. (2009), p. 8.

⁶⁷ GUILLAMET. (1976), p. 61.

Miquel de Moragas pensava en els ajuntaments democràtics quan afirmava que “un canvi en el poder dels mitjans, la seva apropiació per una autoritat democràticament constituïda, no és suficient per poder parlar de democratització de la comunicació” ni per garantir la democràcia participativa.⁶⁸ Als anys noranta, les capçaleres locals ja utilitzaven en més intensitat el concepte de proximitat. El propi Moragas va participar en el naixement tant de *mesocomunicació* com de *proximitat* completament convençut de la importància dels mitjans locals dins dels sistemes contemporanis de comunicació, sempre s’ha interessat en dotar-los d’un mínim estatus acadèmic i també polític que els permetés guanyar visibilitat i legitimitat dins l’escenari mediàtic català. El concepte de *mesocomunicació* es va desenvolupar a Catalunya la primera meitat dels anys vuitanta de la mà de Lluís Bassets (1981) i Miquel de Moragas (1985). La primera referència documentada que se’n fa al Principat és a “El futur dels mitjans i l’organització territorial de l’Estat”, de Bassets (1981, p. 31).⁶⁹

Pel que denota a periodisme local es diferencia de les altres àrees informatives per deu característiques fonamentals:⁷⁰ A) Dona informació d’actualitat i el municipi és espai noticable. B) La proximitat al públic i a les fonts informatives. C) Un periodisme que enforteix la identitat local i fomenta el sentiment de pertinença. D) Els mitjans conformen el sistema de valors social i el sentiment identitari. E) És un periodisme que construeix la intrahistòria local. F) Fa servir un periodisme de servei. G) Usa un llenguatge col·loquial directe i sense tecnicismes. H) Contribueix a la vertebració d’una societat. I) Participa de la normalització de la llengua catalana. J) La figura cabdal de la informació de proximitat és el periodista local, que fa un periodisme directe, pròxim, utilitari i compromès amb el seu territori.

El darrer concepte cal enfocar-lo a la matèria de cercar, treballar i publicar informació relativa al periodisme i, en efecte, a l’activitat i professió del periodista. Aquest té l’obligació de tendir cap a l’objectivitat encara que cada periòdic disposa d’una línia editorial ideològica diferent. A més, existeix un codi deontològic que haurà de seguir. A tall d’exemple, contrastar les informacions en fonts fiables.

⁶⁸ COSTA. (2009), pp. 35-36.

⁶⁹ GUIMERÀ. (2012), pp. 112-113.

⁷⁰ MARTÍNEZ. (2010), p. 18.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Dintre del periodisme podem trobar diferents vies per informar (premsa escrita, ràdio, oral, internet) i vàries especialitats (investigació, literatura, cultura o política). Finalment, com a canal de comunicació el periodisme concedeix notícies que transmeten allò que succeeix de manera immediata.

En definitiva, en paraules de López i Macià, “la premsa local es la que más se ajusta a lo que proponía Dovifat: Todo periódico tiene que conformar su contenido de tal manera que pueda formar y mantener una comunidad de lectores en la zona de su difusión. Esta comunidad debe hallarse satisfecha con el periódico y otorgarle su entera confianza, sintiéndole protegida y bien servida con el trabajo diario de aquél en materia informativa y de opinión”.⁷¹ La base és la professionalitat, la responsabilitat i, el més important, ser fidels als seus lectors per fer un millor periodisme de servei i qualitat.

Realitzades les corresponents definicions, el periòdic en sí comença a partir del pas de l'Edat Mitjana (476 dC) al Renaixement (1300-1600). Com exposa la professora Sáiz, “se inicia entonces un largo proceso de siglos que culmina en el XIX cuando se consolida la burguesía, se sustituye la sociedad estamental por una sociedad de clases y el sistema de producción capitalista desplaza al modelo de producción feudal. En el siglo XV, la burguesía preocupada por problemas económicos y políticos reclama el desarrollo de los medios de comunicación porque necesita la información para su propia subsistencia. La fundación y consolidación del correo constituye un factor decisivo para el desarrollo del periodismo”.⁷²

Els orígens de la premsa a Catalunya comprenen un període llarg i, fins i tot, desigual de gairebé dos segles, en els quals s'ha de distingir la vigència de l'Antic Règim dels dos breus intents d'implantació del règim liberal, que tenen en la llibertat d'impreses i la publicació de periòdics un dels trets més característics.⁷³

L'aparició de la premsa periòdica va comprendre cinc moments característics. Ben resumides a les primeres formes de periodisme (Guillamet, 2003, pp. 247-248) serien les següents: La gasetta periòdica setmanal com a model fundacional de la premsa informativa. La continuïtat dels fulls periòdics setmanals de notícies. L'existència d'una gasetta oficial editada a Barcelona corresponent a 1706-1714. Durant el segle XVIII, la

⁷¹ LÓPEZ & MACIÀ. (2007), p. 13.

⁷² SÁIZ. (1983), p. 30.

⁷³ GUILLAMET. (2003), pp. 247-248.

gasetas de Barcelona va ser una mera reimpressió de la de la monarquia i, en darrer terme, la creació de diaris segons el model espanyol de divulgació i serveis.

A l'hegemonia del *Diario de Barcelona*, de la família Brusi, durant gairebé tot el XIX, succeiria l'hegemonia de *La Vanguardia*, de la família Godó, durant el segle XX. Els fenòmens del *Brusi* i de *La Vanguardia* dins l'evolució de la moderna premsa catalana s'han d'interpretar en el marc dels peculiars sistemes de relacions professionals i humanes, en el quadre d'uns equilibris providencials de tarannà i d'unes compensacions i suplències de capacitats i aptituds que es donaren en la col·laboració establerta entre els Brusi i Joan Mañé i Flaquer, per una banda, i els Godó i Modesto Sánchez Ortiz i Agustí Calvet "Gaziel" per l'altra.⁷⁴ I al que volem arribar seguint les indicacions de Casasús: la història crítica de la periodística catalana de direcció no és una història únicament de periodistes, sinó que també és una història d'empresaris. La comunicació local ha tingut al capdavant empresaris que han fet que la premsa local tingués un prestigi destacat en certes comarques.

El britànic Henry Ettinghausen ha publicat diversos treballs sobre la premsa no periòdica dels segles XVI i XVII que permeten una apreciació molt directa de la seva evolució. Aquesta obra defineix amb certa admiració "el primer gran boom de la premsa catalana".⁷⁵

La premsa i el periodisme que prosperaven a Catalunya durant aquesta època prepararen les etapes següents, de gran vitalitat, que abastaren el període que va transcórrer entre 1876 i 1936. Un període que es pot dividir en dues grans fases: una etapa de "transició", que va des de la Restauració monàrquica espanyola (1876) fins al final de la Primera Guerra Mundial (1918), i una etapa que podem qualificar de "modernització", i que abasta, si més no, els anys d'entreguerres (1919-1939). El conjunt d'aquestes dues etapes de la història de la premsa catalana constitueix un període durant el qual proliferaren iniciatives empresarials i professionals a nivell general català, però molt particularment a nivell local i comarcal, i també pel que fa a publicacions sectorials, d'associacions, i especialitzades. Catalunya és un dels països europeus que ha tingut més capçaleres de periòdics de tota mena.⁷⁶

⁷⁴ CASASÚS. (1988), p. 122.

⁷⁵ ETTINGHAUSEN. (1993), pp. 22-30 i 63-70.

⁷⁶ CASASÚS. (1993), p. 22.

Com exposa el periodista Ramonet, a finals de la segona meitat del segle XIX, “la prensa y los medios de comunicación han constituido, en las democracias, el recurso de los ciudadanos frente a los abusos de los tres poderes tradicionales susceptibles de fallar y de cometer errores. Fue el que permitió el surgimiento, en las democracias modernas, de un actor decisivo: la opinión pública. Este era el poder del que disponían los ciudadanos para criticar, rechazar y oponerse a las decisiones políticas o judiciales que podían ser injustas o incluso delictivas. La prensa era entonces la voz de los sin voz”.⁷⁷ L’opinió pública com un estat de consciència col·lectiva de la comunitat, de coneixement i control. El filòsof Habermas deia que l’esfera pública va ser el naixement dels àmbits de debat informatiu, públic i raonat per la consolidació del qual va ser clau el sorgiment de la premsa comercial lliure. Va durar aproximadament fins l’any 1870.

Els primers escrits d’història del periodisme a Catalunya corresponen a l’empordanès Josep Pella i Forgas.⁷⁸ Segons l’estudiós Josep Maria Cadena, aquest historiador, jurista i polític fou “el pioner de la recerca sobre comunicació a Catalunya”.⁷⁹ La premsa catalana es va convertir, al llarg del segle XIX, en un mitjà de comunicació de masses amb la proliferació continuada de capçaleres. L’anomenada *edat d’or* de la premsa catalana se situa entre el 1890 i el 1920, període en el qual es van consolidar els diaris que adoptaven els conceptes moderns d’objectivitat i imparcialitat. Al llarg de tot aquest segle predomina l’anomenat periodisme ideològic que, amb tots els efectes, aquesta pràctica tenia el seu suport en el denominat diari d’opinió o tradicional “de partit”.

La primera aportació històrica fou una obra de propòsits modestos *El arte del periodista* (1906) de Rafael Mainar. Va ser pioner dels tractadistes periodístics, encara es lamentava de l’absència en aquest país de diaris informatius, model que aleshores era anomenat “periòdic d’empresa” o “periòdic industrial”.⁸⁰ En la classificació de tipologies hemerogràfiques que proposà hi hagué una clara inclinació personal a favor dels diaris que ell anomenava “independents” davant l’anterior predomini dels periòdics d’opinió o “d’idees” i dels “personalistes”.⁸¹ Com podem comprovar, ja existia una evolució marcada pel que fa a periòdics d’àmbit local. També conegut com a “Jeroni Paturot”

⁷⁷ RAMONET. (2011), pp. 55-57.

⁷⁸ BERRIO et al. (1997), p. 53.

⁷⁹ J. PELLA i FORGAS. (1879). “Periodisme. Estudis històrics de Catalunya”, sèrie de quatre articles publicats a *La Renaixensa*.

⁸⁰ CASASÚS. (1987), p. 19.

⁸¹ CASASÚS. (1987), pp. 152-153.

exposà uns punts de vista diferents del que s'havia realitzat fins aleshores. Tanmateix, el manual de Mainar sistematitza una primera teoria del periodisme basada en una classificació dels models de diari, en unes incursions en el camp de l'hemerografia funcional i en una incipient ordenació dels estils i dels gèneres redaccionals més predominants a l'època. L'obra de Mainar presenta uns continguts innovadors i avançats si els comparem amb les idees professionals hegemòniques a Catalunya en aquella època.⁸²

No va ser fins als anys trenta del nostre segle tal com explica Casasús (1987, p. 18) en el moment que arribà a la seva maduresa professional l'anomenada generació periodística d'entreguerres, que s'imposaven als diaris de Catalunya els mètodes i les fórmules del periodisme informatiu que a mitjan segle XIX ja eren predominants a l'àrea anglo-saxona. I no és fins a la dècada dels anys setanta que s'inicià aquí la producció bibliogràfica de caràcter científic que a Alemanya ja s'havia consolidat durant el passat segle com a resultat d'un llarg trajecte que arrencà de finals del segle XVII quan a Leipzig es començaven a llegir les primeres tesis doctorals en matèria de periodisme.

A Catalunya, però, fou durant el període de la Generalitat republicana quan s'imposava el predomini del periodisme d'informació. Ara bé, la Guerra Civil i les dures condicions de repressió i censura de la postguerra van trencar aquesta modernització de la premsa escrita. Aleshores, novament, es va instal·lar la restauració del periodisme ideològic.

El periodisme català dels anys de la Generalitat republicana (1931 a 1939) presenta un interès com ara: és el darrer punt de referència d'un periodisme català normalitzat i en el periodisme de la Segona República es donen mostres reeixides d'un gran periodisme modern, innovador i renovador.⁸³

L'etapa del periodisme de la Segona República a Catalunya és representativa d'un període de crisi i de canvi. Per una banda, subsistien les antigues fórmules del periodisme ideològic (diaris d'opinió), ja sigui a través de les velles capçaleres històriques com per exemple *La Veu de Catalunya* o *El Correo Catalán*. Per altra banda, junt amb els diaris pioners del model informatiu com ara *Las Noticias*, proliferaven les iniciatives orientades

⁸² CASASÚS. (1988), p. 38.

⁸³ CASASÚS. (1993), p. 33.

a renovar el panorama hemerogràfic amb la incorporació de solucions de tractament gràfic i estilístic, que eren molt pròpies d'un periodisme informatiu.⁸⁴

Fins a la Segona República, la premsa en llengua catalana era obra de personalitats lligades a les forces polítiques del catalanisme com ara Valentí Almirall a *Diari Català*, Enric Prat de la Riba a *La Veu de Catalunya*, Amadeu Hurtado a *La Publicitat*, Antoni Rovira i Virgili a *La Nau* o Lluís Companys a *La Humanitat*. L'únic exempt fou *La Renaixensa*, que defensava la promoció del catalanisme sense lligams amb l'acció política.

En aquest apartat històric, sens dubte, volem fer referència a la incorporació de la dona a les tasques periodístiques. A tall d'exemple, Irene Polo, a *Imatges*, a *L'Opinió*, a *L'Instant*, a *La Rambla*, i a *Última Hora*, és el cas més destacat de dona lliurada totalment a una tasca professional com a periodista informativa. Cal no oblidar d'altres experiències femenines en aquella etapa de la nostra història professional, com és el cas de la Rosa Maria Arquimbau, Maria Teresa Gibert, Maria Dolors Bargalló, Mercè Rodoreda, Anna Murià, i els casos més estables de Llucietà Canyà, Maria del Carme Nicolau i María Luz Morales aleshores l'única dona a la plantilla d'un diari, que escriuria sobre teatre, cinema, i sobre moda, però que acabaria de directora de *La Vanguardia* en els moments més delicats d'aquell decenni, els primers mesos de la guerra civil.⁸⁵

El modest *Punt Diari* inicial remuntà el vol a mans de l'empresari gironí Joaquim Vidal, mentre que el projecte unitari de *l'Avui* acabà en mans d'una fundació controlada des de Convergència Democràtica de Catalunya i la Generalitat. Tot i això, hagué de ser rescatat pel primer govern d'esquerres en una operació a tres bandes de l'Institut Català de Finances, el Grup Godó i el Grup Planeta. Ha estat, al costat de *La Vanguardia* i de *El Periódico de Catalunya*, creat el 1978, un dels tres únics supervivents dels onze diaris publicats a Barcelona durant la transició.

L'auge de la premsa en català no fou la nota característica de la transició democràtica, ben altrament del que succeí en la Segona República. La novetat fou el suport oficial que rebia dels governs, en plena crisi de la impremta tradicional i la seva substitució per la

⁸⁴ CASASÚS. (1987), pp. 18-21.

⁸⁵ CASASÚS. (1993), p. 35.

informàtica, molt pocs anys després de la substitució prèvia de la impressió tipogràfica per l'òfset.⁸⁶

Així i tot, talment queda corroborat que la premsa tenia la seva importància i tirada gràcies a la política. En aquest context, aquesta classe de premsa i a mans de certes personalitats han tingut en aquest àmbit específic la seva raó de ser, també han aprofitat per a visualitzar-se i, d'alguna manera, s'han donat a conèixer a través de la premsa en paper.

La resposta, a tot plegat, és quina reacció podia tenir atenent a l'idioma (català-castellà) i després, com hem comentat anteriorment, el fenomen del pes polític ja que omplia una quantitat de pàgines destacades en el conjunt de les capçaleres històriques.

Una de les característiques més rellevants d'aquella primera generació moderna de periodistes catalans fou la del conreu preferent de la crònica, gènere característic del període de plenitud del periodisme d'informació i, alhora, gènere de transició vers les formes posteriors del periodisme d'interpretació o d'explicació que, des de la Segona Guerra Mundial, han arribat fins als nostres dies. Amb la generació d'entreguerres (Generació perduda 1920-1930) s'iniciava un procés de modernització accelerada del pensament i de les tècniques professionals, i alhora es produïa una síntesi dels diversos corrents teòrics anteriors, plantejats principalment amb relació al paper de la premsa com a coadjuvant del deixondiment cultural i polític del país i amb relació, també, al dilema sobre l'ús prioritari o exclusiu d'una de les dues llengües.⁸⁷ Entre els periodistes catalans de l'anomenada *generació d'entreguerres*, aquells que arribaren a la seva plena maduresa professional en el decenni dels anys 20 i 30, s'hi troben algunes personalitats singulars que reeixiren en el conreu d'una mena de periodisme amable i refinat, de divagació a la manera francesa; o que gosaren tractar amb naturalitat, amb rigor i amb dignitat, activitats del món de l'espectacle, de l'esplai o de l'esport que han estat bescantades o menystingudes per una cultura acadèmica com la nostra. Fou el periodisme de les cròniques i notes de societat. Alguns treballs de periodística contemporània classifiquen com a periodisme mundà. L'esclat de l'escola sura en aquell moment del segle que les publicacions acullen alhora la prosa de Carles Soldevila, de Josep María de Sagarra, de Josep Carner, de Sebastià Gasch, de Llorenç Villalonga, de Carles Sindreu....⁸⁸

⁸⁶ GUILLAMET. (2013), pp. 17-21.

⁸⁷ CASASÚS. (1987), pp. 23-25.

⁸⁸ CASASÚS. (1988), pp.77-78.

Com bé comenta Casasús (1987, p. 31) escriure per als altres, parlar i comunicar, és pensar, raonar, interpretar, valorar, comunicar-ho de manera planera, intel·ligible, veraç, amb credibilitat. “La paraula és dicció sentida” havia dit Ramon Llull com a preludi remot de “l’elogi de la paraula” de Joan Maragall, el manifest intel·lectual que, des de l’òptica de la teoria de la comunicació a Catalunya, faria de pont entre les doctrines hegemòniques durant l’etapa del periodisme d’opinió i les que hi serien en la nova etapa del periodisme d’informació.

Els principals factors que van determinar el desenvolupament periodístic van ser el correu postal i la impremta. Els primers que van tenir present la premsa escrita eren sacerdots d’esglésies i monestirs. Sáiz (1983, p. 28) menciona que a Ripoll (Catalunya) certs investigadors consideraven que la correspondència mantinguda entre alguns clergues va ser el centre de conservació de la cultura clàssica i un nucli en el que es van elaborar les més importants cròniques de l’època.

La premsa pràcticament neix quan la burgesia liberal la utilitza com a eina per fer valer el seu predomini i per expandir les seves idees i comportaments afins als seus pressupòsits. Alhora, els sectors conservadors de la societat s’adonaran del poder que, com a vehicle ideològic, tindran els mitjans de comunicació, fins al punt que si bé en un principi responen amb prohibicions i lleis repressores des del poder, aviat entraran en la lluita dialèctica de les idees a través de la premsa.⁸⁹ Una novetat, per exemple, fou l’expansió inesperada de la premsa comarcal, on la llengua catalana sí que assolí un ús majoritari, sobretot en comarques de Girona i a la Catalunya Central.

El procés engegat ja sense discontinuïtats amb periòdics d’humor, literatura i política, els diaris successius del catalanisme i una àmplia varietat de revistes és també la història de la qualitat i la innovació del periodisme a Catalunya. A partir dels anys seixanta la col·laboració impossible dels escriptors catalans en una premsa inexistente en la seva llengua donà pas a una presència en la premsa en castellà, molt menys habitual en la d’abans de la guerra.⁹⁰

La Guerra Civil Espanyola i la postguerra, caracteritzada en el camp del periodisme per la severa repressió soferta pels professionals demòcrates i per l’estricta censura imposada

⁸⁹ Vegeu COSTA i OLLER, Francesc. (1982), pp. 10-12. A GUILLAMET et al. (2009), p. 67.

⁹⁰ GUILLAMET. (2013), pp. 17-21.

van estroncar les incipients iniciatives de formació teòrica iniciades per l'Associació de la Premsa de Barcelona (1909), particularment, organitzà cicles de conferències i formació permanent professional, d'alguns dels quals quedà constància en diverses edicions dels "Annals del Periodisme Català".⁹¹ Aquesta és una revista de pensament, reflexió, d'anàlisi, dedicada a la publicació de números monogràfics amb un resum de la informació ordinària difosa per l'Associació de Periodistes de Barcelona, l'Associació de la Premsa de Barcelona i el Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Els inicis de la recerca no foren gens fàcils. Efectivament, fou portat a terme a partir d'esforços individuals, a través d'institucions i grups d'investigadors. En aquest sentit han estat imprescindibles biblioteques i hemeroteques ben dotades on es pogués trobar tant les obres antigues com les de darrera aparició. Finalment, ha calgut promocionar la publicació de llibres i revistes especialitzades.⁹²

L'ensenyament oficial del periodisme començà a Barcelona l'any 1952. Abans però, s'anomenava *Escuela Oficial de Periodismo*, fundada a Madrid el 1941. El maig de 1963, aquesta escola tancà. Després, per iniciativa de Mn. Joan Alemany i Esteve s'inaugurà el 22 de novembre de 1964, l'Escola de Periodisme de l'Església a la Institució Cultural del CIC(F). La fundació d'aquesta escola com exposa Berrio (1997, p. 24) tingué una gran transcendència, ja que, tot i que hagué de funcionar dins els límits estrets que marcava la dictadura, fou una illa d'ensenyament lliure on es formaren els nous professionals.

El segle XX va ser una època de transformació ja que la societat avançava. A la dècada dels 60, en aquest context econòmic, social, polític, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) comencen a treure el nas. Amparo Moreno explica que "hem d'aclarir que tot i que s'utilitza per parlar de les societats actuals en les quals s'han implantat les tecnologies digitals, no és una novetat. Totes les societats que s'han organitzat per dominar d'altres, des dels primers imperis patriarcals, han generat mitjans i formes d'informació per a fer efectiu aquest domini sobre els éssers humans i els productes dels territoris".⁹³ Cal, irremeiablement, descobrir el naixement de l'escriptura i observar al pas dels anys com s'ha transformat. També, ho han fet els diferents suports els quals han marcat i conservat la informació. La novetat és la quantitat d'informació i la forma de

⁹¹ CASASÚS. (1987), p. 161.

⁹² BERRIO et al. (1997), pp. 22-23.

⁹³ Apartat ANNEX, p. 266. A partir d'ara tot el que fa referència a Amparo Moreno ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

gestionar-la ja que històricament s'ha adequat a les formes de domini que s'han implantat sobre les societats democràtiques.

Un punt d'inflexió bibliogràfic pel que fa a la premsa catalana es va produir l'any 1966 en publicar-se l'obra de Joan Torrent i Rafael Tasis. A partir d'aleshores la historiografia de la premsa local prengué un caire destacat augmentant l'estudi de les capçaleres que existien al territori.

Des de l'any 1971, les facultats de Ciències de la Informació substituïren les escoles de Periodisme, tant les privades com les públiques. La voluntat de control polític del periodisme per part del règim es mantenia, atès que continuava essent preceptiu obtenir el carnet professional per desenvolupar la professió, i aquest s'obtingué aleshores a través de la llicenciatura. Des del començament dels anys setanta, les facultats de Ciències de la Informació emprengueren la tasca de formació dels periodistes i de publicitaris dins de les estructures de la universitat, cosa que representà un pas decisiu en la consolidació del seu model professional i científic (Berrio, 1997, pp. 23-24).

Una característica és que la recerca sobre comunicació a Catalunya s'inicià i es desenvolupà relacionada amb el periodisme, i no amb la sociologia o la ciència política. Les teories de la comunicació com a mers instruments solen disposar d'un model d'anàlisi representatiu que corresponen a la interpretació de la transmissió del missatge. En aquest context, s'elaboraven hipòtesis relacionades amb els diferents àmbits com ara la informació, les influències dels mitjans, les notícies, entre d'altres característiques. En definitiva, la història de la investigació en comunicació a Catalunya pot dividir-se en dos períodes: abans i després de la Guerra Civil. El primer s'encetà fins i tot abans que la comunicació fos considerada arreu com una matèria academicocientífica; en el segon, l'empenta catalana en comunicació recularà com a conseqüència de la repressió sistemàtica de la dictadura franquista sobre el conjunt de la societat catalana. En la primera etapa es tractaven d'obres que sovint serveixen per reflexionar o considerar el fenomen i els mitjans de comunicació. El segon, en canvi, que va aproximadament de l'any 1940 al 1971, la presència de la llengua catalana no arriba ni al quinze per cent. Els textos divulgatius milloren en general i alguns dels estudis monogràfics esdevenen clarament recerques.⁹⁴ A més, aquest interès per capçaleres antigues va promoure treballs

⁹⁴ BERRIO et al. (1997), pp. 45-46.

de final d'estudis de Periodisme amb la voluntat d'historiar i analitzar el patrimoni català de premsa local.

L'esforç que va tenir més volada fou el de Manuel Vázquez Montalbán per tal d'obtenir una perspectiva històrica general d'allò que havien estat les formes d'organització de la comunicació humana al llarg de la història. Va entregar una sèrie d'articles a la revista *Comunicación XXI*, editada a Madrid, que duïen per títol *Historia de la comunicación (1973-1976)*. Aquests articles constituïen un repàs de les transformacions fonamentals dels processos socials de la comunicació en el seu context històric, ordenats cronològicament, buscant les relacions i les correspondències entre les grans periodificacions proposades per la història general i els canvis en la configuració tècnica, política o econòmica de la comunicació.⁹⁵

Les obres que van aparèixer prengueren com a punt d'arrencada les principals dades recollides per Joan Torrent i Rafael Tasis. És el cas de l'obra de Lluís Solà *Història dels diaris en català. Barcelona 1879-1976* (1978); de la de M. Campillo i E. Centelles, *La premsa a Barcelona, 1936-1939* (1979), o bé de l'opuscle de P. Voltes *Barcelona i la seva premsa al segle XIX*, 1977. I també és el cas de treballs com els de Jaume Guillamet *La premsa a Catalunya*, 1988. Així com els de Josep Maria Figueres com *La premsa catalana*, 1989, i *Breu història de la premsa a Catalunya*, 1994.

D'ençà dels darrers anys setanta, assistim a una renovació de l'enfocament i la metodologia de l'estudi de la premsa. Des de la perspectiva general de la història de la comunicació, la renovació es produeix prioritàriament per la inclusió sistemàtica del factor tecnològic i de les conseqüències de les diverses innovacions tècniques de cada moment històric contribuint a plantejar com els mitjans participen en la difusió de models culturals latents o a la configuració de la cultura popular i/o de masses.

Durant aquesta època es deixà de banda el "model provincial" i es preferí el comarcal i local. En aquest sentit es van trobar obres com el catàleg de Xarxa Cultural sobre *l'Exposició de premsa catalana actual* (1977), el número monogràfic de la revista *Arrel: La premsa comarcal a Catalunya* (1981) o el volum policopiat del *Congrés de premsa comarcal de Catalunya* (1981). Convé esmentar l'obra de J. M. Huertas, *La premsa de*

⁹⁵ BERRIO et al. (1997), pp. 68-69.

barris a Barcelona. 1939-1982 (1982) que seguí un model semblant al dels estudis de premsa comarcal.⁹⁶

L'aproximació catalana de Gifreu es definí, d'una banda, pel fet que Catalunya era l'objecte d'estudi que centrà el seu interès, i, de l'altra, perquè l'acostament a aquest nucli d'interès es feia des d'una perspectiva nacional catalana (Berrio, 1997, pp. 110-111). L'àmbit de la comunicació local il·lustrà, de manera nítida, la proximitat dels investigadors a l'objecte d'estudi. Aquests autors posaven de manifest que una de les característiques específiques del sistema comunicatiu català era l'existència d'un teixit de mitjans de comunicació locals (i/o comarcals) que, si bé s'inicià amb la premsa escrita durant el franquisme, conegué una fase d'eclosió important a partir de l'anomenada transició democràtica. La comunicació local, per altra banda, exemplificà clarament una segona especificitat de la recerca comunicativa catalana en el camp de l'estructura i les polítiques (Berrio, 1997, p. 127).

Aquesta línia de recerca bibliogràfica, que tenia la seva primera fita important en la *Bibliografia catalana. Premsa* de Givanel i Mas, passà indiscutiblement per l'obra de Joan Torrent i Rafael Tasis *Història de la premsa catalana*. Va merèixer una menció especial l'obra extensa i valuosa desplegada per l'estudiós de la premsa comarcal Jaume Guillamet. Ell fou el nexa d'unió entre l'escola clàssica catalana d'hemerògrafs, l'escola dels Pella i Forgas, Givanel i Mas, Tasis, Torrent, Solà, i Cadena, i les diverses tendències científiques dels investigadors de la nova escola catalana de teòrics de la comunicació.

Guillamet encetaria amb *La nova premsa catalana* la seva trajectòria d'estudiós especialitzat en premsa local i comarcal, vinculat a la línia de l'escola clàssica hemerogràfica catalana però totalment receptiu respecte als avenços de les ciències de la informació i, molt particularment, a les propostes de l'hemerografia estructuralista. L'aportació més interessant fou la primera obra de Miquel Moragas i Spa, basada en la seva tesi doctoral *Semiòtica y comunicación de masas*. El professor Pere Oriol Costa, concretament, fou el pioner de l'ensenyament de l'hemerografia sistemàtica a Catalunya, amb un seminari organitzat l'any 1966 a l'Escola de Periodisme de l'Església i basat en l'explicació del mètode Kayser.⁹⁷ Fou a partir de la constatació d'aquest context actual,

⁹⁶ BERRIO et al. (1997), pp. 72-74.

⁹⁷ Mètode configurat als anys seixanta del segle passat. Kayser era conscient que l'estudi dels mitjans escrits de comunicació massiva i periòdica podia ser abordat des de diferents perspectives (històriques, sociològiques,

ric en aportacions diverses i originals, que cal parlar de l'inici d'una nova escola de teòrics catalans de la comunicació que d'alguna manera podia contribuir al desvetllament d'una nova consciència professional i a la revigorització d'un pensament periodístic propi.⁹⁸

La mort del general Franco el novembre de 1975 inicià un període incert. Van ser, sens dubte, uns anys de profunda transformació política, institucional i legislativa, més que no pas de canvis econòmics. Els mitjans seguien actuant com uns elements poderosos de consolidació d'una identitat cultural i com a veritables actors socials de la societat i participaven de manera activa en l'elaboració de l'espai en la forma d'establir les relacions culturals. El nou context polític i social, la renovació empresarial i el ressorgiment de la premsa en català van fer florir tot un ventall de publicacions periòdiques en diverses ciutats i municipis de Catalunya.

L'auge definitiu a partir de l'any 1977 (reinstauració de la Generalitat de Catalunya) va situar la premsa comarcal en una posició de consolidació i d'expansió. La premsa de proximitat va esdevenir un instrument d'informació fonamental i, en molts casos, els mitjans municipals van ser els únics canals d'informació locals. Quan aquesta premsa ha plantat cara davant els poders, fins i tot, es va anomenar quart poder. La seva creació és atribuïda a l'escriptor Edmund Burke. Pel que pertoca a la premsa diària, cal fer constar el gran nombre de publicacions locals existents per herència de la vella premsa del Movimiento i per evolució de la puixant premsa comarcal.⁹⁹ Els setmanaris oficials que monopolitzaven la premsa local al llarg del franquisme van iniciar un procés de reconversió a partir de la dissolució del Movimiento l'abril del 1977, fins a la liberalització definitiva de la premsa, que va culminar amb la privatització d'aquests antics diaris provincials del Movimiento l'any 1983 (Costa, 2009, p. 26).

A finals dels anys setanta "cuando el trabajo asociativo en los barrios de las principales ciudades vivía momentos de auge, florecieron publicaciones que mostraron las posibilidades de comunicación del movimiento asociativo y que recogieron sus propuestas y sus protestas. La prensa de barrio no surgió por generación espontánea ni fue un acto voluntarista (Manuel López, 1994, p. 120). Fue una respuesta clara de prensa local alternativa en los barrios a los esquemas vigentes en los medios de comunicación

ideològiques). Va fer un estudi que prestés atenció a les característiques formals dels diaris i com aquestes podien ser utilitzades per donar rellevància al seu contingut.

⁹⁸ CASASÚS. (1987), pp. 165-169.

⁹⁹ GIFREU. (1986), p. 67.

convencionales. Si la prensa local es la competencia natural de la prensa provincial, regional y local, a todas ellas les ha surgido una competencia in situ, penúltima expresión de la tendencia localista contra-masificadora a la que podríamos denominar prensa de iniciativa plurilocal. Esta otra prensa, todavía más cercana al lector, reviste básicamente tres modalidades: prensa de barrio, prensa municipal y prensa gratuita.¹⁰⁰ Als anys setanta aquestes modalitats en comunicació local començaren a néixer amb força arreu del país i, per tant, s'obria un bri d'esperança i una nova etapa en la premsa més de caire local.

L'any 1979, amb la celebració de les primeres eleccions municipals, s'activà un nou fenomen, el de la premsa municipal, que amb el pas del temps ajudà a consolidar un model de comunicació de proximitat. La premsa local i la municipal ha esdevingut un instrument de transmissió d'informació, per bé que sovint, sobretot la municipal, ha tingut com a objectiu complementari la transmissió de valors i de models ideològics. I cal no oblidar que el poder i l'impacte d'aquests mitjans de comunicació no s'explica per una activitat espectacular i excepcional, sinó que precisament la seva influència rau en la seva presència constant i reiterada en els domicilis dels ciutadans.¹⁰¹ Els BIM són influenciables de disposar, fins i tot, d'un protagonisme clar en el procés de conscienciació ciutadana podent arribar a incidir perfectament en la configuració de determinades estructures mentals dels ciutadans. La premsa municipal (BIM) és un dels exemples més clars de les dificultats conceptuals i pràctiques que comporta distingir la informació de la propaganda, tot i que les aportacions de diversos investigadors i sobretot de professionals del periodisme han apuntat en aquesta direcció ja des dels primers anys d'existència dels BIM. Aquests tenen un prejudici que està comandat pel propi Ajuntament. Personalment, no és una informació adequada sí aquella capçalera en qüestió la signa l'alcalde del partit polític corresponent.

L'any 1980 Catalunya ja havia celebrat les seves primeres eleccions al Parlament i hi havia un govern de la Generalitat legitimat per les urnes. Feia un any que els municipis eren regits per alcaldes sorgits de la voluntat popular i les dinàmiques comunicatives entre premsa i política començaven a marcar una nova tendència, diferent del que havia estat el període de consolidació del sistema democràtic.¹⁰²

¹⁰⁰ LÓPEZ & MACIÀ. (2007), pp. 41-42.

¹⁰¹ COSTA. (2009), pp. 31-32.

¹⁰² GUILLAMET et al. (2009), p. 515.

Al llarg dels anys vuitanta, els ajuntaments catalans prenen consciència que els mitjans de comunicació nacionals minimitzaven la informació local, sota l'argument implícit que el que passava a les diverses localitats catalanes només interessava a la globalitat dels seus lectors quan els esdeveniments prenen una dimensió extraordinària o bé afectaven directament la capital de Catalunya. Aquesta realitat, juntament amb la necessitat d'oferir informació de l'ajuntament i de transmetre determinats missatges, consolidava en gran mesura el model de comunicació municipal (Costa, 2009, p. 38). Les institucions públiques jugaven un paper clau per a la premsa municipal. Aquest fet, a la dècada dels vuitanta, va fer augmentar la comunicació local arreu del territori.

Catalunya destacà per l'àmplia xarxa de diaris i revistes de proximitat: publicacions locals i comarcals, de diferents periodicitats, gratuïtes o de pagament, generalistes o especialitzades, de gèneres ben variats, amb la única finalitat d'apropar dia a dia la realitat més propera i plural als seus ciutadans.

També fou als anys vuitanta quan s'introduí el concepte de mesocomunicació per referir-se a l'àmbit concret on operaven els mitjans locals. La mesocomunicació se situava entre l'àmbit de la comunicació interpersonal i l'àmbit de la comunicació de masses extensa.¹⁰³ Un punt de referència obligat en aquesta evolució ve determinada per les Primeres Jornades sobre Meso-comunicació que organitzà la Facultat de Ciències de la Informació.¹⁰⁴

També, en aquest context, cal destacar la denominada cultura de massa. Sens dubte aquest concepte ha despertat un interès especial als problemes derivats de la transformació de la cultura moderna, en forma de dissolució dels nivells de cultura tradicionals, i la institucionalització de la nova cultura com a indústria cultural (Berrio, 1997, p. 152). En un sentit anàleg hom parla de cultura popular.

El periodista i professor uruguaià Héctor Borrat considera que els periòdics han estat capaços d'influir en els processos de presa de decisions polítiques en les societats actuals; no són, doncs, simples instruments de mediació (Berrio, 1997, p. 312):

Si por actor político se entiende todo actor colectivo o individual capaz de afectar el proceso de toma de decisiones en el sistema político, el periódico independiente

¹⁰³ COSTA. (2009), p. 9.

¹⁰⁴ BERRIO et al. (1997), pp. 130-131.

de información general ha de ser considerado como un verdadero actor político. Su ámbito de actuación es el de la influencia, no el de la conquista del poder institucional o la permanencia en él. El periódico pone en acción su capacidad para afectar el comportamiento de ciertos actores en un sentido favorable a sus propios intereses: influye sobre el gobierno, pero también sobre los partidos políticos, los grupos de interés, los movimientos sociales, los componentes de su audiencia. Y al mismo tiempo que ejerce su influencia, es objeto de la influencia de los otros, que alcanza una carga de coerción decisiva cuando esos otros son los titulares del poder político.

La Generalitat va establir, l'any 1983, una política d'ajuts per a les publicacions periòdiques escrites totalment o parcialment en llengua catalana, amb l'objectiu de fomentar la normalització lingüística. Aquests ajuts consistien en una subvenció, que s'establí segons la difusió i s'adreçaven a totes les publicacions d'informació general, infantils i juvenils escrites totalment en català, i les locals escrites íntegrament o parcialment en català. Jaume Guillamet l'any 1986 recordava que aquesta premsa patia encara d'un cert prejudici derivat de la seva pròpia condició de premsa oficial, però que la seva funció social transcendia de llarg les lògiques temptacions propagandístiques de qualsevol govern. Aquesta política d'ajuts va fer un gir a finals de 1989¹⁰⁵ (Gifreu, 1991, p. 159). Va ser un pas més per normalitzar la llengua catalana al país.

La difusió de la premsa escrita al domini lingüístic del català era un dels camps que s'havia estudiat més. Daniel. E. Jones, en un treball presentat a l'àrea de mitjans de comunicació i noves tecnologies del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana celebrat a Perpinyà l'any 1986¹⁰⁶, assenyalava que entre els anys 1976 i 1984 als Països Catalans es llegien unes 125 publicacions d'informació general.¹⁰⁷ Molt probablement, per l'evolució que estava experimentant la societat entre d'altres qüestions, va ser una època en la qual disposar d'aquestes capçaleres feia que la comunicació local comencés a ser important en el sí del País.

¹⁰⁵ Vegeu Decret 342, de 19 de desembre, de derogació del Decret 497/1983, de 21 de novembre, que regula les subvencions a les publicacions periòdiques escrites totalment o parcialment en català, i Ordre, de 20 de desembre de 1989, d'aprovació de les bases per a la concessió d'ajuts a les publicacions periòdiques escrites en català.

¹⁰⁶ JONES. (1989), pp. 71-99, a GIFREU. (1991), p. 39.

¹⁰⁷ GIFREU. (1991), p. 39.

D'acord amb Casasús, la doctrina Gaziel (1987, pp. 87-118) es referia al “catalanisme en castellà” preconitzat pel director dels anys republicans com a defensa davant l'hostilitat manifesta del món catalanista. Durant la transició democràtica, l'emergència d'una certa professionalització indiscriminada d'escriptors i periodistes en català i en castellà provenia tant del paper liberalitzador exercit pels diaris des de 1966, com de la poca força dels nous diaris en català.¹⁰⁸ Deia Gaziel que fins que no existís un domini suficient de la llengua catalana per part dels ciutadans del territori era necessari que hi hagués diaris editats a Catalunya que s'expressessin en la llengua més fàcil d'entendre i d'abastar, per tal que el missatge esdevingui eficaç. Segons Gaziel, l'existència de diaris escrits en castellà però d'esperit català en les fases prèvies a una plena normalització lingüística és un factor fonamental d'equilibri social i de suport a la mateixa causa del redreçament cívic i cultural.¹⁰⁹

Sens dubte, hi ha un cicle periodístic de la transició que va cloure el 2011, amb l'adquisició de l'*Avui* per *El Punt* i la consegüent fusió de capçaleres. Que el diari nascut a Girona el 1978 hagués comprat el seu antic germà gran de Barcelona indicava l'evolució de la premsa en català d'ençà del 23 d'abril de 1976, data d'aparició del primer diari en català autoritzat des del final de la Guerra Civil.¹¹⁰ *El Punt Avui* és un diari de Catalunya editat en català fruit de la fusió dels diaris *El Punt* i *Avui*. El primer a Girona i l'altre a Barcelona.

Els anys 90, la capacitat de producció de premsa autòctona resultarà decisiva per a l'afirmació de la identitat cultural nacional. Les subvencions públiques de l'Estat i/o la Generalitat per a la difusió d'exemplars, la compra de paper i la reconversió tecnològica. Aquestes subvencions podrien arribar a comportar un control públic de les empreses periodístiques privades, per bé que, els anys 1984-1985, les subvencions de la Generalitat a la premsa escrita eren pel concepte de normalització lingüística (Decret 497/83) i no comportaven control públic (Gifreu, 1991, pp. 196-198). Les subvencions, en aquest context, és un altre tema clau a tenir present ja que sense aquestes la majoria de capçaleres no serien possibles i tampoc es podria informar a la ciutadania perjudicant, amb tots els

¹⁰⁸ GUILLAMET. (2013), p. 20.

¹⁰⁹ CASASÚS. (1988), pp. 126-127.

¹¹⁰ GUILLAMET. (2013), pp. 17-21.

efectes, la capacitat d'aprenentatge i la pèrdua de llocs de treball del sector de la comunicació i el periodisme.

A les Terres de l'Ebre, tal com s'exposa a *Història de la premsa a les Terres de l'Ebre (1808-2001)*,¹¹¹ els estudis de Josep Sánchez Cervelló i Cinta Margalef Faneca, d'una banda, i del periodista Josep Bayerri i Raga, de l'altra, representen les aportacions més significatives sobre premsa històrica local que s'han fet fins el moment i, per tant, són obres de referència. Tanmateix, una apreciació en clau territorial fa que situem les *comarques ebrenques*¹¹² en la historiografia de la premsa de Catalunya. La ciutat per excel·lència on abundà més premsa local fou a la capital del Baix Ebre, Tortosa.

Cal exposar, en darrer terme, que les últimes dues dècades pel que fa a la recerca en comunicació a Catalunya ha augmentat de forma considerable i trobem molts estudis fent referència a la comunicació en general i local en particular. No podem parlar del mateix a l'àrea geogràfica de les TE on, excepte la comarca de la Ribera d'Ebre i més recentment del Montsià, aquesta investigació hemerogràfica sobre comunicació local és verge i pràcticament inexistent.

2.5 Aparició i fenomen de la disrupció digital

El periodisme català abordà la revolució digital entre l'any 1978 i 1990. Això sí, va seguir un procés sostingut de normalització tant pel que fa a les empreses com a la mateixa premsa local. Les oportunitats no s'han de desaprofitar i, per tant, la innovació tecnològica fou un invent que va fer canviar per bé -noves eines per comunicar- i per mal -disminució de venda en la premsa tradicional escrita- la manera de realitzar i crear premsa local.

Un cop arriba Internet, la revolució digital és sorprenent i, fins a cert punt, incerta ja que no sabíem exactament cap on podia dirigir-se el paper de la comunicació local. Incontestablement, el terme comunicació local es transforma completament. A partir del nou mil·lenni apareix una nova era de la comunicació transversal. Ens comuniquem diferent, ens relacionem amb un *feedback* bidireccional i els hàbits es veuen alterats.

¹¹¹ VALLS, "Història de la premsa de les Terres de l'Ebre (1808-2001)", número 15, 2013, p. 161.

¹¹² Expressió que engloba les comarques de les Terres de l'Ebre (Baix Ebre, Montsià, Terra Alta i Ribera d'Ebre).

Castells comenta que “a esta nueva forma histórica de comunicación la llamo autocomunicación de masas porque uno mismo genera el mensaje, define los posibles receptores y selecciona los mensajes concretos o los contenidos de la web y de las redes de comunicación electrónica que quiere recuperar”.¹¹³ Aquesta auto comunicació trenca literalment el poder ja que la comunicació deixa de ser unidireccional i passa a ser horitzontal. Com a subjecte actiu jo puc escollir a les xarxes socials digitals a qui vull seguir i les notícies que m'interessin adoptar. Són etiquetes i temàtiques, per això neix una nova forma de comunicar i de fer periodisme.

El concepte global no hauria de representar l'antítesi de local. Pensar localment, actuar globalment, aquesta és la fórmula que dona sentit als processos comunicatius, és el que es coneix com a glocalització (Costa, 2009, p. 12). La possibilitat que qualsevol persona amb uns mínims mitjans tecnològics pugui rebre i emetre informació, desvirtua, sens dubte, la imatge tradicional del procés de comunicació. És el periodisme 3.0: les xarxes socials permeten socialitzar la informació i es manifesta una dificultat per definir els actors del procés de comunicació descrit pel pioner de la ciència política i de les teories de la comunicació Harold Laswell, quan els rols de l'emissor i el receptor es confonen.¹¹⁴

Josep Gifreu, així mateix, va posar sobre la taula el concepte espai de comunicació. Segons aquest comunicòleg, aquesta expressió serveix per designar complexament una sèrie de variables dels fenòmens de comunicació social, dimensions que comprenen no solament el caràcter territorial, ni tan sols el polític, ni el cultural o lingüístic, sinó tots alhora.¹¹⁵ Hem de continuar ampliant aquest espai de comunicació tant històric com actual (digital). Abans s'utilitzava el terme cultura de masses o *mass media*.

Un canvi que ha provocat una sensació de crisi i, fins i tot, de final d'època. Però que també presenta oportunitats per fer efectiu el dret a la informació que va fer néixer el periodisme: hi ha més demanda i més consum d'informació que mai, hi ha disponibles més i millors fonts d'informació, la transparència és un valor dominant, la tecnologia permet al periodisme complir alguns dels seus somnis iniciàtics. L'art del relat necessita construir el seu propi relat.¹¹⁶

¹¹³ CASTELLS. (2009), p. 88.

¹¹⁴ COSTA. (2009), p. 18.

¹¹⁵ Aquesta sèrie d'observacions sobre el concepte “espai de comunicació” han estat ja formulades a: GIFREU, “España, un espacio de comunicación en crisis”, Telos, núm. 23, Madrid, pp. 10-12, 1990.

¹¹⁶ CANOSA. (2016), p. 197.

També una expressió comentada en el món de la comunicació local fou l'anomenat periodisme en línia. La primera condició era la tecnologia i, en definitiva, la plataforma Internet. Aquesta ha generat no només una transformació en l'àmbit de la recepció i la difusió de la informació, sinó que ha provocat un canvi profund en les estructures mentals i culturals de la societat.¹¹⁷ Internet ha estat el veritable causant que existeixi actualment aquesta interactivitat *feedback* entre emissor i receptor. És un procés que serveix per compartir informació, suggeriments, advertències, comentaris o inquietuds a una altra persona. És un procediment de comunicació bidireccional, ràpid i directe.

A finals del segle XX, el periodisme a Catalunya vivia un moment plàcid: capçaleres en augment i ben dotat econòmicament a través de les administracions públiques. El suport d'aquestes va ser clau per seguir educant i també informant a la ciutadania sobre informació local.

Amb tot, cal no oblidar que a la dècada dels 90 el fenomen de la premsa municipal encara es mantenia allunyat.¹¹⁸ Existia el que s'anomenava premsa comarcal però encara hi havia municipis que no tenien premsa municipal. Per tant, la premsa comarcal també disposava de més tiratge atenent a que molts municipis s'informaven a través de la premsa comarcal d'una determinada capital de comarca.

Els grans canvis en les tecnologies de la informació i de la comunicació van produir una acceleració sorprenent en el temps històric. Quan hi ha canvis en la indústria periodística, sempre ha existit l'horitzó d'una evolució basada en el perfeccionament de les formes d'edició, impressió, distribució, comercialització i finançament.

Internet ha estat un factor clau d'innovació i de certa competència. El primer diari distribuït a internet va ser l'*Avui*, que hi va aparèixer l'1 d'abril de 1995.¹¹⁹

El primer representant de la premsa comarcal en versió electrònica fou *La Veu de l'Anoia*, un setmanari comarcal que abraça tota la comarca de l'Anoia. Tal i com anem veient, l'entrada de les tecnologies digitals transformava en certa mesura els mitjans locals i comarcals. Aquest fet feia preveure que començava una nova etapa on l'adaptació era clau per obrir noves finestres comunicatives.

¹¹⁷ COSTA. (2009), p. 62.

¹¹⁸ COSTA. (2009), p. 37.

¹¹⁹ CANOSA. (2016), p. 160.

En aquest context calen escenaris locals per a actuacions globals. Internet és un mitjà de comunicació entre moltes persones. El terme local s'ha de considerar en l'àmbit dels continguts, ja que el segon element que ha definit tradicionalment el concepte de local, el receptor, ha transcendit l'espai físic amb la incorporació de la xarxa d'internet. La informació local fa referència, sobretot, a uns continguts definits en termes geogràfics, socials i culturals i al tractament dels esdeveniments que es produeixen en aquest marc, o a d'altres continguts que afecten de manera especial els ciutadans d'aquest territori.¹²⁰

Les transformacions socials a l'actual societat global afecta tant a les demarcacions tradicionals dels estats, com a la noció de ciutadania, que ha de tenir en compte la pluralitat i diversitat de persones que poden intervenir no només depositant un vot periòdicament, sinó fent seguiment, avaluant les actuacions dels representants polítics i fins i tot fent aportacions a unes polítiques públiques adequades a la pluralitat de necessitats i opcions socials.

Les tecnologies digitals fan possible aquest canvi d'una democràcia representativa a una democràcia participativa. En aquest canvi, és imprescindible una transformació radical del paper de les institucions i mitjans de comunicació i coneixement, que han de col·laborar a construir un nou coneixement plural, valorant com significatives les experiències de cada persona segons la pluralitat de posicions socials que ocupa i en xarxa, amb enfocaments propers i alhora amples.

Un cop ens endinsem al nou mil·lenni, en certes comarques, preferentment petites, la premsa era ben bé escassa. Per contra, les diferents capçaleres locals que ja tenien una importància rellevant per al territori només els calia innovar a través de la plataforma Internet. A Catalunya molts diaris comarcals sense web van ingressar en el ciberespai l'any 2001. Fou el cas del *Diari de Tarragona*, *El 9 Nou* o *El Punt*. Aquest darrer periòdic ho va fer a través de *VilaWeb*, una col·laboració que més tard es va esgotar.

En aquest context, a finals de la primera dècada del segle XXI es produí un canvi radical en els hàbits de consum informatius de la població. Els pioners foren els nadius digitals més coneguts com a *millennials*. A partir d'aleshores, les noves formes d'accés a la informació aprofitaren tres grans novetats tecnològiques: la digitalització dels continguts, la multiplicació de les xarxes de telecomunicacions i la proliferació dels dispositius

¹²⁰ COSTA. (2009), pp. 11-15.

mòbils per accedir, però també per transmetre informació. Amb tot empenqué un nou camí en la vida els telèfons mòbils intel·ligents i les tauletes, davant un contingut eminentment digital. La societat s'intentà adaptar als canvis produïts a nivell tecnològic i el camp de la comunicació s'ajustà a aquestes tendències disruptives. Efectivament, prevalen titulars seductors i breus amb un contingut més crític. En definitiva, passem dels ordinadors als mòbils intel·ligents. El periodisme català començà el segle XXI en perfecta sintonia amb els professionals i les empreses de la comunicació d'arreu del món. La premsa de masses a Catalunya va néixer quan els efectes del decret de Nova Planta eren més intensos i coincidint amb el llarg període de decadència del català escrit, que no acabà fins a la Renaixença i que no se superà fins que el catalanisme conquerí l'hegemonia política.¹²¹

Davant de tot aquest conglomerat, és a dir, entre les tecnologies digitals i els diferents professionals del sector com també les empreses dins d'aquest entramat que componen la comunicació digital, com bé definia Castells (2009, p. 45) "las redes de comunicación son las pautas de contacto creadas por el flujo de mensajes entre distintos comunicadores en el tiempo y en el espacio". El missatge que volem transmetre ha de ser perfectament entès. A més, aquestes xarxes de comunicació prevalen per la seva immediatesa i el receptor/lector ha d'estar el més informat possible sobre un determinat fet o acte. Així i tot, tanmateix, els comunicòlegs digitals han de cercar claredat, originalitat i simplicitat davant d'aquestes eines digitals. En aquest sentit, com bé comenta Ramonet (2011, p. 66) "en la era digital, la información es tan abundante que constituye el quinto elemento de nuestro globalizado mundo. Menos información pero mejor información". Actualment el planeta amb tanta informació digital està saturat i necessita menys informació però, evidentment, aquesta comunicació ha de ser realment de qualitat i propera.

Fou en aquesta època entre 2009-2010 quan arribà la crisi en la premsa escrita. El digital passà a un terme capdavanter pel que fa a recursos tecnològics. Per tant, els mitjans de comunicació digitals han viscut una transició cap a l'optimisme des de l'explosió d'aquesta bombolla (Costa, 2009, p. 67). En aquests casos però sempre hi ha factors negatius. Un inconvenient a destacar és l'augment de la postveritat i les notícies falses (fake news). Certament, cal corroborar que aquestes expressions han existit des de sempre. Bàsicament, el concepte de postveritat és una forma de comunicació que es

¹²¹ CANOSA. (2016), pp. 182-184.

refereix a un assumpte que denota unes situacions en què els diferents fets objectius són poc influents, en la formació de l'opinió pública, o sigui, preval més l'apel·lació a les emocions i a les creences particulars. Per altra banda, les notícies falses es difonen amb una voluntat deliberada d'enganyar. La premsa escrita pot fer que llegim informacions que no són verídiques. Malauradament, molts usuaris s'ho creuen tot sobre el que llegeixen a les xarxes socials digitals. En síntesi, no contrasten ni contextualitzen la corresponent informació. Amb tot, tant s'hi val la temàtica a tractar o l'interès per aquella informació. Cal obligatòriament repassar les fonts oficials i mirar tots els punts de vista.

Un altre dels punts que volem apuntar en aquesta disrupció digital fa referència al ple assoliment de l'ús ordinari de la llengua catalana a la premsa escrita. Com a tall d'exemple, fins al 2011 no s'havia aconseguit que tots els diaris nacionals catalans s'adrecessin al públic en la llengua pròpia, bé que els dos principals ho continuïn fent també en castellà com *El Periódico de Catalunya* i *La Vanguardia*.

La premsa global busca més lectors pagant menys i la premsa de proximitat busca engrandir el forat per on ensenya les orelles i va deglutint lectors dels grans diaris. És cert, tot reconeixent que la premsa de proximitat està afrontant amb nota dos reptes més. El primer, la transformació dels continguts periodístics: la difusió de notícies digitals permet utilitzar un llenguatge multimèdia a l'hora d'informar i els editors catalans estan aprenent que, al costat del text, els seus periòdics també poden emprar recursos audiovisuals. D'altra banda, la possibilitat de crear continguts personalitzats i rellevants per a la vida dels ciutadans està essent perfectament recollida per una colla de capçaleres professionals. L'aprofundiment en la informació local, a partir de continguts hiperlocals, es configura, d'aquesta manera, com una alternativa de futur d'altíssim interès.¹²²

Amparo Moreno i Núria Simelio declaraven que “las tecnologías digitales ofrecen la oportunidad y los instrumentos para hacer visibles y restituir a las mujeres y hombres como ciudadanas con derecho y capacidad para participar en la construcción de conocimiento y en la evaluación de las políticas públicas. Ha de colaborar a implantar un humanismo plural y una democracia participativa, desde las sociedades próximas y en red”.¹²³ En aquest sentit, les tecnologies digitals de la comunicació juguen un paper

¹²² ALCOVER: “La nova economia digital, el camí inevitable dels mitjans de proximitat”, octubre, 2018. Recuperat de: <https://comunicacio21.cat/opinio/la-nova-economia-digital-el-cami-inevitable-dels-mitjans-de-proximitat/>

¹²³ MORENO & SIMELIO. (2008), p. 122.

rellevant en la construcció de la societat digital actual. Sens dubte, han aportat més participació per part de la ciutadania i també una renovada consciència de ser més curosos a l'hora de comunicar.

Com a dada destacada extreta del llibre *La Història del Periodisme de Catalunya* (2016, p. 176) les xarxes socials digitals van superar els periòdics impresos com a mitjà d'informació el 2015. Ens informem i comuniquem digitalment. El lector, en aquest cas, digital realitza un paper d'apoderament, o sigui, cada individu pot publicar, compartir i informar sobre fets que poden ser verídics o no, opinions personals, estats d'ànim (normalment positius i alegres) i opinions d'altres éssers humans. Som, així mateix, testimonis directes de la comunicació actual. Qui ho llegeix pot arribar a empatitzar amb l'altra persona depenent del tema que tracti o li interressi (accident, pèrdua humana, tristesa. O, per contra, celebració, commemoració).

Xosé López denomina periodisme total al periodisme renovat i actual. A més, considera que “se trata del periodismo digital que aplica las fortalezas de esta técnica de comunicación social, que está alejado de presiones, deudas y ataduras, que prioriza el acceso a los datos, que cultiva la elaboración de gráficos y mapas interactivos, que tiene memoria, que es colaborativo con los ciudadanos, que es transparente y rinde cuentas a la sociedad, y que se expresa de la mano de la multimedialidad, la hipertextualidad y la interactividad”.¹²⁴ El fenomen digital aporta altres qualitats i observacions a la manera de fer periodisme.

Una mirada superficial ha fet pensar en la definitiva desaparició del periodisme i, per tant, dels periodistes i de les empreses corresponents. Als inicis del segle XXI alguns van cantar les absoltes del periodisme professional en mans del periodisme ciutadà (la suma de testimonis dels fets) i del periodisme de dades (data journalism), el big data, gestionat pels experts en l'anàlisi quantitativa de la realitat social. Els impulsors d'aquest moviment dissolutiu van ser els mateixos que abans havien inventat el periodisme d'investigació (Canosa, 2016, p. 185). No hi ha dubte que a la plataforma d'internet podem saber perfectament que està passant a l'altra punta de món. Per tant, les tecnologies digitals de la informació i la comunicació a dia d'avui estan tenint un paper clau per estar informats permanentment de tot el que passa al nostre voltant i al món sencer. Un cop es van

¹²⁴ LÓPEZ. (2015), p. 197.

implementar les TIC, al meu parer, mai poden ser noves, ja que la novetat tampoc sabem quan dura exactament al llarg del temps. Això sí, hem notat en els ciutadans un canvi d'hàbits de consum informatiu força rellevant.

Al llibre *Periodismo en Cambio* (López, 2015, pp. 198-199) sintetitza que “el objetivo del periodismo actual consiste en facilitar un mayor acceso libre a datos relevantes para entender lo que pasa en las complejas sociedades contemporáneas. El periodismo digital en base de datos, que es una forma de buscar y seleccionar información para luego emplearla en la construcción de la realidad periodística y un elemento central del periodismo total, permitirá avanzar en un renovado discurso periodístico a medida que dispongamos de más información estructurada y categorizada en bases de datos”. No hi ha dubte que les dades són el plat fort del món digital comunicatiu i, per tant, és l'especialitat del periodisme que utilitza com a ingredient fonamental -les dades- amb l'objectiu de crear productes informatius diversos.

Tot i no ser novetat, pels precedents de la premsa local, la facilitat de creació d'espais web de particulars obre possibilitats a l'anomenat periodisme ciutadà o de participació. No sempre és fàcil distingir el periodista vocacional del comunicador interessat o de l'espontani ocasional. Més enllà de les dificultats de finançament, la Xarxa ofereix la possibilitat d'assajar nous formats transversals, amb la inclusió simultània i permanent de documents de text, gràfics i audiovisuals (Guillamet, 2013, p. 14).

La informació a dia d'avui és més un assumpte entre periodistes i usuaris que una activitat controlada en règim de quasi monopoli des dels mitjans de comunicació de masses. Alguns autors, com Kovach i Rosenstiel, consideren també que aquesta dimensió horitzontal del periodisme és una de les essències que el caracteritza des del naixement. Segons aquests autors, els primers indicis del periodisme els trobem als pubs londinencs que recollien a les pissarres les notícies de les Índies que deixaven els mariners que hi passaven. Des d'aquest punt de vista, el periodisme és essencialment una conversa entre els membres d'una comunitat que reforcen els seus vincles a partir de compartir la informació i les opinions. Alguna cosa d'això va avançar Arthur Miller quan va definir un diari com la conversa d'una nació amb si mateixa.¹²⁵

¹²⁵ CANOSA. (2016), p. 195.

López fent referència al periodisme total presenta que “es un periodismo conectado, un periodismo en el que uno de sus cimientos es el aprovechamiento de la conversación con los usuarios y la implicación de la comunidad en la construcción del discurso informativo. Otros fundamentos, como la veracidad, el rigor, la honestidad, el empleo de los datos permanecen inalterados, si bien es cierto que en ocasiones incorporan renovadas técnicas (búsqueda de la información, presentación de los datos). Es un periodismo para una sociedad en la que el usuario aislado pierde protagonismo a favor del usuario en red y donde se persigue una comunicación en línea entre iguales (peer-to-peer)”.¹²⁶

Pel que fa als periodistes i als mitjans locals tots viuen aquesta revolució digital enmig de l'escepticisme, del que passarà per al futur més immediat de la professió. Aquests darrers s'han de reorganitzar i innovar. Els treballadors, en canvi, han de transformar la forma de fer periodisme, ja no és el tradicional i clàssic sinó el digital, per exemple, el de la immediatesa.

El periodista nord-americà Jeff Jarvis assenyala que no trobem en cap cas que el públic hagi finançat la informació; sempre l'ha consumit gratuïtament o per sota del preu de fabricació. El moment econòmicament daurat es va viure a mitjans segle XX coincidint amb el boom del consum de masses per part de la classe mitjana, però en aquest cas van ser els anunciants els que van finançar la informació com a mitjà per contactar amb els clients, no per interès de controlar-la i encara menys per voluntat d'impulsar-la. Davant d'aquesta situació, la reacció de la professió va ser el negacionisme: pensar que el públic no canviaria d'hàbits, que la publicitat no canviaria de clients i, finalment, somniar que el final de la crisi econòmica significaria la sortida del túnel per als professionals de la informació. El motor d'aquest canvi no ha estat la tecnologia, sinó els usuaris, sovint descontents amb la informació que rebien.¹²⁷ Davant de tot, credibilitat per captar l'atenció, contextualització de la informació, verificació de les fonts i interpretació de les notícies. Aleshores la seva difusió dependrà exclusivament dels usuaris que la viralitzin.

El teòric cultural Paul Virilio es referia al temps propi de les tecnologies de la informació i de la comunicació: passem d'un temps històric a un temps instantani basat en el present i on el que es mesura en relació amb l'abans, el durant i el després, es valora en relació amb allò subexposat, exposat i sobreexposat a les pantalles. L'actualització és un gest que

¹²⁶ LÓPEZ. (2015), p. 203.

¹²⁷ CANOSA. (2016), p. 189.

s'insereix en la lògica dels momentums, en què els canvis i els efectes de l'experiència sobre nosaltres i el nostre entorn es produeixen en períodes més llargs de temps. El timeline del món 2.0 canvia frenèticament els seus elements.¹²⁸ I així és, vivim del moment i la comunicació té aquesta funció, o sigui, l'input i l'emoció que pot causar al lector. No hi ha pausa per digerir tanta informació.

Segons la comunicadora Maria José Canel, “al terminar la segunda década del siglo XXI se puede afirmar que el de la red es un mundo lleno de gente, en el que muchas cosas pasan: transacción, amistad, agrupación, delito, colaboración, riesgo, solidaridad, creación... Hoy más de 4 mil millones de personas usan internet, más de 3 mil millones acceden a las redes sociales cada mes, y nueve de cada diez lo hacen a través de dispositivos móviles.”¹²⁹ Aquestes afirmacions serveixen per fer una reflexió profunda sobre quina direcció vira la comunicació local i quin aprofitament ha d'adquirir.

Al començament del segle XXI hi ha un sector empresarial de la informació minat per un endeutament, amb poc talent innovador, mancat de la confiança d'una part significativa de la població que ha trobat en l'entorn digital el que no li donaven els mitjans tradicionals. És per aquest motiu que en algun sentit més que parlar de “nadius digitals” hauríem de parlar de “fugitius analògics”, perquè el públic no és tant que quedi emmirallat en els nous formats informatius, sinó que havia perdut la confiança en els mitjans tradicionals, especialment com a conseqüència dels condicionants del model de finançament de la informació basat en la publicitat.¹³⁰ Fent referència al pensador Ignacio Ramonet (2011, p. 34) “El público ha emigrado a Internet”. És evident que en aquests contextos de transformacions existeix una crisi d'identitat i la qüestió és: adaptar-se o morir. En definitiva, s'ha de repensar el que és l'activitat periodística i les formes sobre com comuniquem a la premsa local. Els mitjans de comunicació locals han de narrar històries i crear un vincle emocional amb el lector.

¹²⁸ GUARDIOLA. (2018), pp. 36-38.

¹²⁹ CANEL. (2018), p. 148.

¹³⁰ CANOSA. (2016), pp. 191-194.

3. ANTECEDENTS EN COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE

Abans d'interpretar la comunicació local a les TE, cal fer una radiografia històrica, encara que sigui breu, per conèixer d'on venim i on som actualment en matèria de comunicació local.

A les TE, la primera capçalera de la qual tenim notícia és la *Gaceta de Tortosa*¹³¹ apareguda l'any 1808, que publicà notícies polítiques i algunes de militars de la Guerra del Francès¹³². Segons marca la història, el 9 de novembre de 1845 va néixer el periòdic tortosí *El Ebro*, el qual tractava temes d'història, literatura, teatre i va suposar un punt d'arrencada sense retorn per a la difusió dels ideals romàntics i per a fer triomfar la cultura i el camp de les lletres. Un jove periodista, en Josep Maria Paulí, en fou el director, això sí, en col·laboració amb uns quants joves intel·lectuals coetanis del gran mestre Tió, entre ells en Sinesi Sabater que va tenir una activa vida cultural fins a finals de segle.

El 16 de maig de 1848 va aparèixer *El Dertosense* -Diari de Foment, Art, Literatura i Avisos-. El seu director era en Joan Oliván. Aquest rotatiu va ser bressol també de futurs grans literats, com els joves Eduard Arèvalo -cronista de Tortosa- i Daniel Fernández -historiador-. Nous rotatius varen agafar embranzida durant la següent dècada: *El Eco del País* (1854) i *Diario de Tortosa* (1857), que van abandonar totalment l'anterior línia d'apologia cultural per aconseguir un objectiu eminentment d'accent ideològic i d'interessos polítics. Pel que fa al *Diario de Tortosa*, fins i tot, existien diverses poetesses com ara: Josepa Massanès, Àngela Grasi, Amàlia Fonollosa, Clara Rocamora i Victòria Terres de Tió. Una època on no era gens habitual veure reflectit a la premsa escrita noms de dones. Cal destacar, per altra banda, un prestigiós periodista, novel·lista i dramaturg tortosí, Antoni Altadill, que va usar el pseudònim d'Antonio de Pàdua, el qual va estar relacionat amb els corrents regionalistes en la seva estada a Barcelona; tot i que només va conrear la llengua castellana. Tenim constància que *El Diario de Tortosa* va durar aproximadament una dècada. El periodista Josep Mompou va ser el fundador de *El Eco del País*. Altres periodistes que van tenir un paper important en la vida cultural tortosina van ser: Àngel Lluís i Rubió (metge de professió i corresponal del *Diario de Barcelona*,

¹³¹ GUILLAMET. (2003), p. 358.

¹³² VALLS. (2013), p. 165.

El Siglo Médico i *El Genio Médico Quirúrgico*. També va ser fundador de *El Ebro* i *El Dertosense*), Pere Masià, Ramon Marqués, Joaquim Montserrat i Garcín.

El Eco del País es va fundar pràcticament per combatre el traçat del Canal de la Dreta de l'Ebre ja que a banda de remullar els camps aspirava a fer-lo servir per a la navegació. Va comptar amb una impremta pròpia, regentada per Francesc Campo. En canvi, el *Diario de Tortosa* va aparèixer amb la funció de defensar-se dels duríssims atacs que rebia de *El Eco del País*. Propietat de l'enginyer Joaquim Miralles i redactat majoritàriament pel poeta Eduard Garrido i Estrada i també per Sinesi Sabater.

Entre 1860 i 1870 varen veure la llum un gran nombre de rotatius d'efímera existència. A més, es caracteritzaven per la seva escassa qualitat i la majoria mostraven un marcat tarannà ideològic. Els diferents periòdics van ser: *La Localidad* (1865), *La Voz del Progreso* (1865), *El Faro* (1865), *La Actualidad* (1866), *El Dertosense* (1866), *Boletín Eclesiástico* (1867), *Revista Catequística* (1868), *El País* (1868), *La Revolución* (1868), *El Correo del Ebro* (1868), *La Voz del País* (1869), *La Opinión del País* (1869), *El Vigía popular* (1869), *Boletín Oficial del Ayuntamiento de Tortosa* (1869), *El Hombre* (1869), *El Sufragio Universal* (1869), *El Demócrata* (1869) i *El Patriota* (1869).¹³³

Ara bé, la primera escola de periodistes tortosins va sorgir a partir de la publicació del primer rotatiu denominat *El Ebro*. Aquests primers periodistes varen donar mostres cabdals de la passió que desprenien pel teatre, la poesia i dels corresponents estudis històrics. A més, varen ser suficientment polifacètics quant al seu conreu literari.

El pronunciament del general Martínez Campos a Sagunt, el 29 de desembre de 1874, proclamà Alfons XII com a rei. El monarca va entrar a Espanya al principi de gener de 1875 i una de les primeres tasques que va realitzar fou la ratificació al poder d'Antonio Cánovas del Castillo, cap del govern de la República que s'havia instaurat després que fracassés el primer intent de govern republicà a Espanya, el mes de gener de 1874. Cánovas, polític de tendència conservadora, s'entregà tot seguit a l'obra d'edificar un règim polític que posés fi a l'instable període del Sexenni Revolucionari (1868-1874). A partir de 1876 tindrà lloc la instauració d'una monarquia constitucional i parlamentària on dos grans partits no diferenciats ideològicament, el Liberal-Conservador del mateix

¹³³ Josep Maria Paulí: "Els inicis de la premsa tortosina".

Recuperat de: <http://lletresebrenque.blogspot.com/2011/12/unitat-12-la-premsa-tortosina-i-els.html>

Cánovas i el Liberal de Práxedes Mateo Sagasta, s'alternarien en el poder. L'ús de mecanismes de control i frau electoral, especialment a través del caciquisme, va permetre la continuïtat fins a 1923 d'un règim basat en la defensa de la monarquia com a sistema de govern, de la unitat d'Espanya i del manteniment de l'ordre social i els privilegis d'estaments com l'Església i la noblesa.¹³⁴

En pocs mesos es succeïren els decrets controladors i sancionadors de la premsa. Com descriu Seoane (1983, p. 289) “el 31 de desembre de 1874 es van suspendre tots els periòdics no addictes. Un mes més tard un altre decret autoritzà la seva reaparició, amb excepció dels republicans, que quedaven suprimits. Per a la creació d'un nou periòdic s'exigia la llicència del Ministerio de la Gobernación, que tan sols la concedia després de la presentació d'un informe favorable del governador civil de la província”.

La Restauració de 1875 comportà fortes restriccions en matèria de premsa. Cánovas cuidarà amb especial atenció tot allò relatiu a la legislació de premsa, ja que, com afirma María Victoria Segovia (1991, p. 39) “el nuevo jefe de gobierno sabía que gran parte del éxito de su labor restauradora residía en mantener controlados a los periódicos ya existentes, y tratar con minuciosidad y cuidado la aparición de cualquier papel impreso”. En la construcció de l'Estat liberal durant el segle XIX, les TE foren un dels territoris catalans on les guerres civils, que enfrontaren liberals i carlins, deixaren una empremta més acusada, ja que aquests últims, tingueren una gran implantació en aquest territori. La Restauració Borbònica buscà l'ordre polític per sobre de tot, amb l'alternança pacífica entre conservadors i liberals en uns comicis ben caracteritzats pel frau electoral.¹³⁵ Els elevats índexs d'analfabetisme eren factors explicatius de l'època.

Per intentar refermar el rei en el seu càrrec, a finals de desembre de 1875 es publicà un altre decret, a partir del qual es creà un tribunal especial per a delictes d'impremta. Segons María Cruz Seoane, “la denuncia y acusación de los periódicos presuntamente infractores quedaba a cargo de unos fiscales, también especialmente designados”. L'estricta reglamentació i duresa que es respirà en el decret fou recollida, anys més tard, en la Llei d'impremta de 7 de gener de 1879. Aquesta exigia l'autorització governativa per a les noves publicacions, mantenia la jurisdicció especial de les fiscalies d'impremta i establia

¹³⁴ GUILLAMET et al. (2009), p. 65.

¹³⁵ SANCHO. (2018), pp. 22-23.

el pagament previ de 500 pessetes de subsidi industrial per als propietaris de periòdics que no paguessin 250 pessetes de contribució territorial.¹³⁶

La Constitució de 1876 va fer que es succeïen els governs dels dos partits majoritaris dinàstics, el conservador i el liberal. Aquests s'alternarien en el poder i intentarien atraure tots aquells que acceptessin la monarquia, representada per la figura d'Alfons XII. Van quedar automàticament fora del sistema els partits no dinàstics, carlistes i republicans que, no obstant això, tindrien representació parlamentària, a les diputacions i als municipis, al llarg d'aquests anys.

La revista *El Correo de las Familias* va aparèixer a la ciutat de Tortosa (1 de gener, 1877) i tractava sobre problemes religiosos, socials i econòmics, articles de ciència, belles arts, literatura i poesia. Va ser una revista que tenia una periodicitat mensual. El darrer número -trenta-nou- sent ja un setmanari va ser el dia 24 de setembre de l'any 1882.

Durant les darreres tres dècades d'aquest segle, la premsa va agafar un gran auge, tot i que els diferents rotatius existents a la ciutat de Tortosa varen continuar sent usats com a propagandístics de caire polítics, amb la voluntat d'incidència ideològica amb els ciutadans. La premsa del període de la Restauració a Tortosa ha estat degudament analitzada pel periodista tortosí Josep Bayerri, que assevera l'existència de quatre periòdics principals: *La Verdad* (1880-1903), *Diario de Tortosa* (1882-1923), *Correo de Tortosa* (1882-1936) i *Los Debates* (1887-1911), els quals van ser acompanyats per una altra llarga llista de capçaleres. *La Verdad* va aparèixer com a portaveu del Partit Conservador, tot i que després va seguir la línia ideològica defensada per l'influent alcalde i Diputat Teodor González i Cabanes, mentre que els altres tres rotatius es distingiren per la seva total oposició a la figura de González.

Alguns rotatius van seguir una línia extremista quant al seu tarannà religiós, com *La Familia Católica* i *El Estandarte Católico*. Quant a revistes culturals, ressaltar la publicació de *El Correo de las Familias* i *Tortosa Ilustrada*. El primer era propietat de l'advocat Josep Franquet, de caràcter carlista. La segona gaudia de col·laboradors força cultes i amb un destacat bagatge periodístic com: Sinesi Sabater, Ramon Vergés Paulí i

¹³⁶ GUILLAMET et al. (2009), p. 66.

Frederic Pastor i Lluís, i és considerada com la publicació de més qualitat de tot el segle.¹³⁷

L'any 1880, concretament el dia 12 de setembre sabem que va sortir el tercer número de la capçalera *La Verdad* a la capital del Baix Ebre (Tortosa). Era un setmanari que va durar fins al número 93 datat del dia 30 d'abril de l'any 1903 tal com es desprèn a través de la XAC premsa històrica digitalitzada. El corresponent subtítol fou "Diario político de noticias e intereses generales".

El febrer de 1881 el Partido Liberal arribà al govern marcant un punt d'inflexió en tot el període de la Restauració. El nou govern començà atorgant un indult general seguit dos anys més tard per la que es coneix com a Ley de Policía de Imprenta, promulgada el 26 de juliol de 1883. Entre els aspectes més destacats de la Llei de premsa de 1883 cal assenyalar la supressió de la jurisdicció especial de manera que els delictes comesos a través de la premsa restarà sotmesos al Codi penal. Amb la Llei d'Impremta, tal com afirma María Victoria Segovia, s'inicià un nou període en la història de la premsa que es reflectirà tant en la proliferació de publicacions periòdiques com en les noves creacions culturals. La importància d'aquesta llei es pot determinar també per la seva llarga vida, ja que va perdurar fins que el règim franquista la va abolir.¹³⁸

Durant les darreres dècades del segle XIX, la premsa local prengué un auge destacat i els diferents rotatius que existien van ser usats com a propagandístics polítics, amb la voluntat d'incidència ideològica amb els ciutadans. Aquestes publicacions ja gaudien d'un mínim professionalisme i tenien una certa continuïtat en el temps i una periodicitat ben pautaada.

A Tortosa, el dia 3 d'agost de l'any 1882 va aparèixer el primer número del *Correo de Tortosa*. Es publicava tots els dies excepte els dies festius. El seu subtítol era "Diario católico, de intereses comerciales y agrícolas". Va durar mig segle fins arribar al número 5.331 sent el dia 16 de juliol de l'any 1936. Seguidament fou el *Diario de Tortosa* (1882 - 1906). Hi ha constància del número 11 fins al número 7.545 datat del dia 29 de desembre de l'any 1906. El subtítol es caracteritzava per ser "Órgano del partido Liberal-Dinástico.

¹³⁷ Josep Maria Paulí: "Els inicis de la premsa tortosina".

Vegeu: <http://lletresebrenque.blogspot.com/2011/12/unitat-12-la-premsa-tortosina-i-els.html>

¹³⁸ GUILLAMET et al. (2009), p. 67.

De avisos defensor de los intereses generales del país”. De quatre pàgines i a quatre columnes. Costava quatre pessetes.

Com anem observant en aquest estudi, era una època en la qual la premsa local tenia una certa importància tant pel que fa a continuïtat com a quantitat de números en les capçaleres. La informació de primera mà era necessària per saber tot el que succeïa a les poblacions ebrenques.

L'any 1883 es van celebrar els primers Jocs Florals de Tortosa. Encara que amb valoracions diferents sobre la presència de la llengua catalana i la qualitat literària que van exhibir, diferents autors van situar la represa de la llengua al territori ebrenca al voltant dels certàmens literaris de finals del segle XIX (Estrampes 2010, p. 357, Subirats 2010, pp. 363-364). Tanmateix, quan veritablement la recuperació de l'ús escrit de la llengua agafà una certa embranzida va ser amb la proliferació dels primers periòdics. Així, el 3 de desembre de 1899, va aparèixer *La Veu de Tortosa*, rotatiu molt pròxim a l'associació política Unió Catalanista. El va succeir *La Veu de la Comarca*, dirigit per l'arquitecte Joan Abril i Guanyabéns, que acollia l'ideari de Solidaritat Catalana, que va liderar un moviment de revolta contra el centralisme del moment.¹³⁹

Cinc anys més tard de l'aparició del *Diario de Tortosa* trobem *El Orden* (1887-1891). El primer número va sorgir el dia 7 d'agost de l'any 1887. Va ser un setmanari de caire polític. Tal com destacà “*El Orden* tiene el honor de saludar al público en general, y especialmente á la prensa periódica, con la cual espera mantener las mejores relaciones”. Va finalitzar l'any 1891 sent el darrer número el quart del cinquè any datat del 27 de gener.

Sense marxar de la capital del Baix Ebre, quatre anys més endavant sorgí *El Estandarte Católico* (1891-1900). El primer es lliurà el dia 3 d'abril. El seu subtítol fou “*Diario de la tarde consagrado al corazón de Jesús*”. A més afegí, “se publica con censura eclesiástica”. Va durar fins el dia 2 de novembre de l'any 1900 sent el darrer número 2.808.

L'any 1893 (8 d'abril) trobem *El Eco de la Unión*. Era el “*Órgano del partido republicano*”. Fou una capçalera setmanal i el preu era de 0,50 cèntims mensuals. Va durar amb aquest nom fins el dia 22 de desembre de l'any 1894. Aleshores, el gener de

¹³⁹ PRADILLA. (2014), p. 112.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

l'any 1895 va passar a ser el *El Eco Republicano*. El mateix any encara que fos per un període curt de temps -aproximadament un any- sorgí *El Independiente*. El seu subtítol fou "Periódico comercial, noticiero, científico y literario. De intereses generales". Tenia una periodicitat setmanal. A partir del dia 27 de juny de 1894 corresponent al número 70 la capçalera va passar a anomenar-se *El nuevo independiente*. El subtítol era "Diario de la mañana. Órgano defensor de los intereses de esta Comarca". Abans però, al número 45 corresponent al dia 21 d'agost de 1894 *El Independiente* deia "Diario de la tarde". De forma mensual costava una pesseta. El darrer data del dia 20 de setembre de 1894.

L'any 1896 fins el 1938 existí *El Pueblo* a la ciutat de Tortosa. El primer número, dia 7 de juny, tenia per subtítol "Periódico liberal independiente". El darrer fou publicat el dia 7 de març de 1938 corresponent al número 5.042. Escrit en llengua catalana va ser el Portaveu del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya. En efecte, *El Pueblo* va ser un òrgan republicà de la ciutat de Tortosa que va aparèixer al 1901 dirigit per l'advocat Lluís Manaut i Nogués, i més tard, per figures com Emilio Palomo Aguado (1917) i Josep Berenguer i Cros seguint la línia política de Marcel·lí Domingo i Sanjuan (polític, escriptor i com a periodista 'polític' defensava el republicanisme federalista i de la justícia social). L'administració es trobava al número 24 del carrer Montcada. El 1936 va esdevenir diari i era l'òrgan d'ERC, dirigit pel periodista Sebastià Campos i Terré, amb redacció i administració al número 10 del carrer Cervantes. El gener de l'any 1937 aquesta capçalera es catalanitzà amb el nom de "El Poble" i va deixar de publicar-se el març de 1938, quan la ciutat va esdevenir front de guerra.

El dia 10 d'octubre de l'any 1898 aparegué *El Nuevo Diario*. El subtítol fou "Órgano del partido liberal". El seu director va ser Modesto Ferré Damur. El darrer exemplar fou el dia 28 d'abril de l'any 1923. No obstant això, al primer any de la segona època el subtítol era "Órgano del partido liberal de los distritos de Tortosa i Roquetas" i, fins i tot, tenia redacció i administració a Barcelona, en concret, a la Via Laietana.

El dia 11 de gener de l'any 1903 va aparèixer *La Veu de la Comarca* a Tortosa. Com hem mencionat anteriorment va ser un setmanari regionalista de Tortosa. Va durar fins el dia 31 de març de l'any 1909 sent el darrer número 247. Entremig va ser un setmanari defensor dels interessos comarcals sent un quinzinari regionalista a partir del dia 4 de gener de l'any 1907 com a número 191. El mateix any que es deixà de publicar *La Veu de la Comarca* aparegué *El Tiempo*. Era "Òrgan del partit conservador", un diari

totalment polític que va arribar fins el dia 31 de desembre de 1914 sent el darrer número 1.526.

El dia 8 de juliol de l'any 1908 va sorgir *El Restaurador*. El darrer número fou el 3.232 datat del dia 30 de desembre de l'any 1919. Cada exemplar costava cinc cèntims sent un diari de propaganda catòlic-social.

El 20 d'agost de l'any 1910 va néixer *El Radical* que va durar fins el dia 26 de febrer de l'any 1935. Primerament com a “semanario popular”. Després va passar a “Periódico semanal”. El subtítol fou “Portavoz de la organización provincial del partido radical”.

L'agost de l'any 1913 va aparèixer *Hoja Comarcal* a la població de Tivissa (Ribera d'Ebre) subtitulat “Órgano del centro comarcal de propaganda católica de Tivisa”. A partir del número 9 (juny, 1914) passà a ser “Órgano del Centro Comarcal de Acción Católica de Tivisa”. Finalment al número 31 (març, 1916) fou “Órgano del Centro Comarcal de Acción Católica del Ebro”. Un bimestral gratuït per als socis. El darrer exemplar va ser el número 47 datat del mes de desembre de l'any 1917.

Qui va tenir una durada de tres anys (1915-1918) fou el setmanari *El Ideal* a Tortosa. El primer va ser datat del dia 2 d'octubre de l'any 1915. Subtitulat “Periódico republicano”. El darrer fou el dia 20 de juliol de l'any 1918 amb el subtítol “Órgano de las juventudes revolucionarias de los distritos de Roquetas y Tortosa”.

A la població d'Ulldecona l'any 1915 va sorgir *La Voz de Ulldecona*. Aquest periòdic era defensor dels interessos comarcals. Seguia una ideologia republicana. No deixava de ser curiós llegir baix del titular “No se devuelven los originales aunque no se publiquen”.¹⁴⁰ Aquest va ser un dels periòdics més destacats de la comarca del Montsià.

El 15 de juliol de 1921 va aparèixer a Gandesa (Terra Alta) el bisetmanari *El Llamp* com a portaveu de Gandesa i sa comarca. Va durar fins el 1934. Ara bé, el dijous 23 de febrer de 1984 sortia al carrer el número zero de la segona època de la revista *El Llamp*, amb el subtítol “Al Servei de la Nació Catalana”. *El Llamp* es proposava d'ésser una plataforma d'opinió i debat catalanista on es reflectís el present i el futur de Catalunya i dels Països Catalans. L'editorial *El Llamp*, a més, va promoure la rehabilitació de la capçalera, que es publicà, en aquesta segona època, a Barcelona. Fou dirigida, en una primera època, per

¹⁴⁰ GUZMÁN. (2018), p. 69.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Joan Creixell i Playà i, posteriorment, pels germans Xavier Borràs i Enric Borràs. El 7 de maig de 1987 deixà de publicar-se per problemes econòmics, tot assolint setanta-quatre números. Tenia un tiratge d'uns 2.000 exemplars, la meitat dels quals per subscripció.

El 15 de gener de 1924 va néixer el *Heraldo de Tortosa*. Va ser un diari independent d'avisos i notícies amb més de 8.800 números fins el dia 15 de març de l'any 1937. Un setmanari polític, independent però de tendència dretana. Fundat per redactors del desaparegut *Diario de Tortosa*. El diari va aguantar fins a la Guerra Civil ja que va ser confiscat l'any 1937 per la Confederación Nacional del Trabajo (CNT). Posteriorment, segons l'historiador Josep Maria Figueres (2010, pp. 88-90) el seu successor fou *Ciudad y Campo*. També el mateix any i a la mateixa ciutat aparegué *Unión Patriótica*, amb una vida activa d'uns sis anys -del 2 d'agost de 1924 fins el dia 12 d'abril de l'any 1930 corresponent al número 206-.

La dictadura de Primo de Rivera s'encetà en el període històric previ al ple desenvolupament del feixisme italià, que començà als anys 1925-1926, i del nacionalsindicalisme alemany dels anys 1933-1934. El règim primoriverista s'articulà a partir d'una orientació política impregnada de liberalisme, i es sustentà en un partit únic feble i permeable a diferents opcions ideològiques. Amb tot, la dictadura s'inicià amb poques formulacions ideològiques profundes. El propòsit fou elaborar, des de la mateixa acció de govern, un cos ideològic unificat. La instrumentalització d'aquest propòsit exigia una intensa tasca propagandística, capaç de mobilitzar i organitzar els homes afins a la Dictadura.¹⁴¹ A més a més, Primo de Rivera es proposà estructurar el seu projecte polític a partir del desenvolupament d'un sistema comunicatiu i propagandístic, sustentat essencialment en la premsa; és per això, en paraules de l'historiador Costa que una tasca a escometre de forma molt peremptòria fos la de regular el marc legal de la premsa, ja que presentava infinitat de llacunes i imperfeccions heretades del règim restauracionista.¹⁴²

El 15 de desembre de l'any 1924 es va constituir l'Associació de la Premsa de Tortosa. El seu primer president fou Francesc Mestre Noé (1923-1932), catalanista de dreta, però a la junta directiva estaven representades totes les sensibilitats polítiques i totes les capçaleres aleshores existents. El segon president fou Josep Monllaó Panisello (1932-

¹⁴¹ COSTA. (1995), p. 21.

¹⁴² COSTA. (1995), p. 19.

1936) de filiació carlista. Mai però es va intentar instrumentalitzar l'Associació, tothom hi era present i s'hi manifestava a gust, fins al punt que sempre l'Associació va sortir en defensa dels seus membres en els moments difícils arran dels Fets d'Octubre de 1934. La revolució de 1936 i la Guerra van acabar amb l'entitat; les condicions de la postguerra van fer impossible la seva represa. El gener de 1968 amb el suport de la gent de *La Voz* i de Ràdio Tortosa, es va constituir el Grup de Premsa i Ràdio de Tortosa.¹⁴³

A Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre) el juliol de l'any 1927 aparegué una revista altament coneguda com és *La Riuada*. Com exposava Artur Bladé i Desumvila a la seva població natal, Benissanet, el juny de 1927:¹⁴⁴

Com deia suara un escriptor, «la voluntat es medeix per l'esforç, i no 'per l'èxit». I LA RIUADA és un esforç. Amb èxit o sense, avui és posa a les mans de tots. Ja la veieu. Modesta, sense pretensions, humilment no més amb el bagatge de la seva voluntat encareix tan sols una cosa. Aquest entusiasme «sal de l'ànima» amb que ella s'ens ofrena amarada, perquè ens lliuri de l'apatia i l'indiferència, tares funestes per la vida del progrés, i germanes fatals de les ànimes pobres i els pobles morts.

La Riuada fou una publicació modèlica i potser la de més qualitat de les que sorgiren a la comarca abans de la Guerra Civil.¹⁴⁵ Actualment la revista tracta temes de recerca i de recuperació del patrimoni cultural per a donar a conèixer aspectes del passat i del present.

El dia 5 d'agost de l'any 1928 va sorgir la revista *Tivissa*. Cal remarcar el que deia a la segona pàgina del primer número:¹⁴⁶

Cal un periòdic à la vila per parlar de les coses de la vila. Els periòdics de la gran ciutat -si pogués ésser un d'immens- son els encarregats de controlar el moviment espiritual del món. Tot el que sigui raonable, i sigui de qui sigui, es veurà publicat. Tot-hom te la paraula! L'impremta tan sols pot fer que ens entenguem al parlar tots a l'hora. Les paraules dites en silenci -sense veu- poden coordinar pensaments, i aixís es pot fer la proesa d'arribar a l'unanimitat de

¹⁴³ Josep Bayerri: "Gairebé vint anys de pluralisme periodístic", *La Veu del Baix Ebre*, número 2.000, 9 d'agost, 1996, p. 12.

¹⁴⁴ *La Riuada*, 1 de juliol, 1927, p. 5. Vegeu: <http://xacpremsa.cultura.gencat.cat/pandora/cgi-bin/Pandora.exe>

¹⁴⁵ SÁNCHEZ & MARGALEF. (1992), p. 71.

¹⁴⁶ Revista *Tivissa*, número 1, 5 d'agost, 1928, p. 2.

pensar, cosa indispensable per a resoldre moltes qüestions. Si aquest miracle fa el periòdic, cal doncs, el periòdic!

Amb tot, cal ressaltar l'existència del periòdic de proximitat. Aquesta revista va finalitzar al cinquè exemplar datat del dia 20 de desembre de 1931. En portada sortia *comiat* com una mort anunciada i al no haver una substitució del grup editor, la publicació no va poder continuar.

Si ens desplaçem més cap al sud, a Alcanar va aparèixer *Terra Nostra* l'any 1928, probablement la publicació montsianenca de més qualitat i de més tractament cultural en aquell moment. Es tractava d'una publicació quinzenal. Els seus redactors varen prendre consciència de la necessitat de potenciació i difusió de la literatura comarcal, alhora que donaren veu a una sèrie de personatges d'alt nivell intel·lectual com el poeta i canonge Josep Matamoros, fill de la localitat i d'ideologia molt conservadora. La poeta Josefina Martínez-Aguado i Guerra amb pseudònim Fina Mar, va ser una persona que no va néixer a Alcanar però sí que es va instal·lar perquè el seu pare era secretari de l'Ajuntament. Ella, indubtablement, va col·laborar activament amb *La Zuda*. També va publicar en una de les seves pàgines la primera poesia en català, a la Verge del Remei -patrona d'Alcanar i una de les que gaudeix de més veneració a Catalunya-. Era una dona polifacètica i, a més a més, cal apuntar que era un fet aïllat trobar publicacions d'una dona a la premsa local o, fins i tot, d'àmbit general. Per tant, va ser valenta i reivindicava el paper del gènere femení durant aquella època atenent a la minsa participació feminista.

En plena dictadura de Primo de Rivera, l'edició de *Terra Nostra* va esdevenir tot un cant a la llibertat. Publicació que va néixer perquè volia fer l'historial de les generacions passades, reflectir fidelment els caires del viure col·lectiu, orientar i aplegar els esforços de tots per la sòlida edificació de la ciutat futura.¹⁴⁷

Les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 van significar un plebiscit davant les dues opcions polítiques antagòniques que sota diverses sigles de partits polítics es presentaven a l'electorat: monarquia o república. L'aclaparador triomf d'ERC a Catalunya i de les candidatures republicanes a la majoria de les ciutats espanyoles significava una victòria sense pal·liatius de la darrera d'aquestes opcions. S'iniciava així un nou règim que suposaria un canvi radical de les coordenades polítiques respecte de les que havien regit

¹⁴⁷ GUZMÁN. (2018), p. 72.

i la concessió de la llargament reivindicada autonomia política per a Catalunya. Per segona vegada en la història contemporània l'Estat espanyol tornava a constituir-se en una república. En el terreny periodístic el nou període comportava el trencament amb la política informativa de la dictadura i una nova manera d'exercir la llibertat de premsa.¹⁴⁸

Si bé la majoria dels autors coincideixen a afirmar que va ser un període prolífic per a la premsa, tant pel nombre de capçaleres com per la difusió aconseguida, les interferències dels governs de tot signe per controlar l'opinió pública van ser més habituals del que es podria esperar sota un règim democràtic. Tres dies després de la proclamació de la República, el govern provisional va abolir la Llei de Jurisdiccions que havia imperat durant un quart de segle seguint tota crítica impresa contra l'Estat, la monarquia i l'exèrcit. Per altra banda, la Llei de Premsa, promulgada el 1883, va continuar formalment vigent durant tot el període republicà, però l'article 34 de la nova Constitució, signada el desembre de 1931, garantia sense restriccions la llibertat de premsa amb aquestes paraules:¹⁴⁹

Toda persona tiene derecho a emitir libremente las ideas y opiniones, valiéndose de cualquier medio de difusión, sin sujetarse previa censura. En ningún caso podrá recogerse la edición de libros y periódicos, sino en virtud de mandamientos de juez competente. No podrá decretarse la suspensión de ningún periódico sino por sentencia firme.

El 21 d'octubre de 1931 entrà en vigor la Llei de Defensa de la República que preveia la suspensió dels periòdics en cas que algun dels seus continguts fos contrari al nou règim o pogués incitar a l'alteració de l'ordre públic. L'aplicació d'aquesta norma era responsabilitat del ministre de Governació i, per tant, se'n delegava l'aplicació als governadors civils. El 27 d'octubre de 1932 va entrar en vigor la reforma del codi penal, que considerava un agreujant cometre un delictes mitjançant la impremta. La responsabilitat criminal d'aquest tipus de delictes s'atribuïa als autors i, en el seu defecte, als directors de la publicació, els editors i els impressors. Fins a la seva derogació el 29 d'agost de 1933, després d'aprovar-se la Llei d'Ordre Públic de 28 de juliol de 1933,

¹⁴⁸ GUILLAMET et al. (2009), p. 353.

¹⁴⁹ GUILLAMET et al. (2009), pp. 353-355.

aquesta llei d'excepció va ser la norma fonamental en la configuració del règim jurídic de les llibertats públiques durant gairebé dos anys de règim republicà.

El 30 de maig de l'any 1932 apareixia la capçalera *La Ribera* a Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre). Fou un periòdic catalanista republicà. La defensa del catalanisme polític davant del lerrouxisme i de l'anarquisme va ser la seva principal raó d'ésser, encara que fou un catalanisme conservador. La publicació, en la qual va col·laborar Rovira i Virgili, reproduí articles de *La Publicitat* (òrgan d'Acció Catalana Republicana), criticà la Llei de Reforma Agrària i esdevingué portaveu del partit esmentat.¹⁵⁰

En la interpretació de les conseqüències lingüístiques d'aquesta realitat comunicativa, no resultarà sobrer fer una ullada al passat, especialment en relació amb la recepció de la norma el primer terç del segle XX. Una serà la resposta de la intel·lectualitat del territori a la *Lletra de convit* d'Antoni Maria Alcover i Sureda per a participar en l'elaboració del *Diccionari català-valencià-balear*; i l'altra, la signatura, el desembre de 1932, de les anomenades *Normes de Castelló*.¹⁵¹

La Llei de Defensa de la República fou derogada el 1933 i substituïda aquell mateix any per la Llei d'Ordre Públic. La nova legislació preveia tres situacions excepcionals: els estats de prevenció, alarma i guerra.

El 9 de maig de 1936 va néixer a Tortosa *La Lluita*. Fou un setmanari marxista-leninista. Tenim constància fins el número 487, a dia 13 de març de l'any 1938. El subtítol era "Òrgan del partit socialista unificat i de la U.G.T". L'activitat política en la premsa local ocupava una importància cabdal independent del partit polític en qüestió.

La Guerra Civil frenà la difusió social d'una norma que acabava de consolidar-se en els grans territoris de la comunitat lingüística catalana. I el resultat del conflicte bèl·lic va aturar, a més, el procés de normalització que, amb interrupcions diverses, va encetar-se en el tombant del segle XIX al XX. La dècada dels quaranta del segle XX marcà l'inici del llarg període de silenci que va imposar la dictadura franquista. Així i tot, la llengua catalana, foragitada de la formalitat comunicativa, entrà en un estat de letargia fins a l'adveniment de la democràcia l'any 1975.¹⁵²

¹⁵⁰ SÁNCHEZ & MARGALEF. (1992), p. 80.

¹⁵¹ PRADILLA. (2014), p. 107.

¹⁵² PRADILLA. (2014), p. 120.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Poc abans d'evacuar-se la ciutat de Tortosa per esdevenir front militar (1937) s'editaven a Tortosa *El Poble* (portaveu d'Esquerra Republicana de Catalunya), successor de l'històric *El Pueblo* de Marcel·lí Domingo; *Lluita* (òrgan del PSUC-UGT) que ocupava els tallers que havien estat confiscats el setembre de 1936, comentat anteriorment i *El Correo de Tortosa* (independent). Fins al juliol de 1936 havia existit un quart diari *Ara* (catalanista de dreta), a més de publicacions de caràcter divers entre les que destacaven per la seva qualitat els setmanaris *Vida Tortosina* i *La Tradición*, i pel seu contingut cultural i literari la revista *La Zuda*. Després dels nou mesos de front de guerra, el gener de 1939 Tortosa era un munt de runes i havia perdut un terç de la població. Pel que fa a les impremtes van quedar destruïdes i bona part dels periodistes, tant de dreta com d'esquerra, havien mort durant el període revolucionari del 1936, els fets de maig del 1937 o la repressió de 1939. Gairebé tots els que havien sobreviscut eren a la presó o s'havien exiliat.

Enric Bayerri, historiador i director del museu de Tortosa, havia estat present en totes les iniciatives periodístiques de la premsa tortosina a partir dels anys vint, essent director del setmanari "bauista" *Unión Patriótica* (1924-1930). Amb aquests antecedents, el 18 de maig de 1939 va treure al carrer el número 1 de *Tortosa Nacional*. La reacció del nou poder local (militars i falangistes de clara inspiració feixista) demostraren que la nova situació no era una reedició de la Dictadura i que ni tan sols la gent més prestigiosa de la dreta podia moure's lliurement. La iniciativa va quedar avortada en no comptar amb l'aquiescència dels nous mandataris.

El 2 de setembre apareixia el primer número de *Tortosa Nueva*, publicació vinculada a l'església i als carlistes. Aquesta vegada foren els falangistes tortosins, amb Falomir Vilarrocha al capdavant, qui van barrar el projecte. Caldria esperar encara 16 anys perquè Tortosa comptés amb una publicació periòdica d'informació local. L'únic periodisme que es feia a la ciutat era el dels corresponsals de la premsa forània: "Llaonet", gairebé cada jornada a *Diario Español* i a les agències *Efe-Cifra*, *Alfil* i *Pyresa*; Tarragó a *La Vanguardia*, i Prades Vidiella a *Ya* i l'Agència *Logos*.¹⁵³

L'inici del període franquista transformà les relacions entre el periodista i l'opinió pública característiques d'un sistema liberal. Les normes imposades eren clares i directes: els

¹⁵³ Josep Bayerri: "Com fou la represa de la premsa tortosina", *La Veu del Baix Ebre*, núm. 2.000, 9 d'agost, 1996, p. 12.

diversos mitjans de comunicació passaven a ser una peça més en l'engranatge del règim victoriós. La premsa es convertí en una eina de la visió totalitària de la dictadura en el procés de la seva consolidació política, social i ideològica. La llengua catalana fou bandejada, les dissidències de qualsevol ordre eren prohibides, si no impossibilitades físicament, i la censura governamental prèvia fou instaurada com a element de control i d'autocontrol i, massa sovint, també, de repressió. S'inicià consegüentment un període en què es va fer present una constant i persistent voluntat d'esborrar el passat per tal de construir una nova realitat sense connexió, no només amb l'experiència republicana, sinó també amb tot l'estat liberal d'arrels decimonòniques.¹⁵⁴

La Llei de premsa de 22 d'abril de 1938,¹⁵⁵ proclamada pel govern franquista en plena Guerra Civil, fou el marc legal en el qual es desenvoluparen totes les publicacions a l'Estat espanyol fins a mitjans de la dècada dels seixanta. Tant l'exèrcit com l'Església que li donava suport tenien la imatge d'una premsa liberal que havia ajudat al desprestigi de les seves institucions i, en definitiva, havia col·laborat directament en el suposat procés de decadència del país.

Segons Bayerri, els estudis de periodisme no existien; el periodista es formava treballant com a tal, alguns havien estudiat lletres i altres eren autodidactes. El 1941 es va crear l'Escola Oficial de Periodisme amb seu a Madrid per formar periodistes sota control del règim; el 1968 es va crear la segona escola a Barcelona. Per cert, l'any anterior, els estudis s'havien ampliat a quatre cursos amb la consideració de carrera de nivell superior i el 1970 es van integrar a la Universitat com a Facultat de Ciències de la Informació. A les TE el primer que obtingué el títol de periodista va ser Josep Bayerri. Entre les persones que feien tasques de periodisme cal esmentar als històrics José Monllao Panisello *Llaonet* i José Tarragó Salvadó. Els anys seixanta va aparèixer una nova generació amb José Maria Garcia Langelaan, Francesc Guimerà Matamoros, Josep Àngel Òdena Fabregat, els que feien informació esportiva i Bayerri com a corresponal de *La Vanguardia* l'any 1963.

Abans però, el 1952 va néixer una de les publicacions més emblemàtiques de la postguerra. Dos joves, Jesús Massip i Gerard Vergés, van fundar a la ciutat de Tortosa la revista literària *Gèminis*. El naixement d'aquesta publicació va representar un abans i un

¹⁵⁴ GUILLAMET et al. (2009), p. 395.

¹⁵⁵ L'Estat es reservava cinc funcions en relació a la premsa: regulació del número i extensió de les publicacions, intervenció en la designació del personal directiu, reglamentació de la professió periodística, vigilància de la seva activitat i censura. Vegeu SINOVA, J. (1989).

després en la minsa vida cultural de la capital del Baix Ebre després de la Guerra Civil. És el que se'n va denominar Generació del 52. "L'any 1952 això era un desert", explicava Jesús Massip. Ell, juntament amb Gerard Vergés, van decidir posar-hi remei i crear la revista *Gèminis*. "Li vam posar aquest nom perquè érem dos i se podia llegir tant en castellà com en català". La publicació va néixer com una revista purament literària, però Massip reconeixia que sobretot arran del número 14 prengué un caire més social. La censura portà més d'un problema a la revista.

Una de les anècdotes més significatives va arribar quan es va voler publicar un article d'Albert Manent titulat "Les traduccions catalanes de T.S Eliot", escrit en català. La revista, com totes en aquella època, tenia l'obligació d'enviar totes les proves dels diversos articles a la censura. Aquesta donava el seu vistiplau o no i els tornava a remetre als directors de la publicació. I evidentment l'article de Manent no va ser considerat apte. Llavors Massip va enviar una carta als censors explicant que no estava disposat a canviar l'article si no li explicaven la raó de la prohibició. D'aquesta manera, segons explica Massip, aquesta va ser la primera vegada que la censura va admetre per escrit que prohibia un article perquè estava escrit en llengua catalana. L'arribada de Manuel Fraga al Ministeri d'Informació i la reforma de la censura que penalitzava directament els responsables de la publicació va ser una de les principals causes que va provocar el tancament l'any 1961 de *Gèminis*, després de 43 números. El darrer va sortir l'any 1961. A més a més, a *Gèminis* es van sumar altres publicacions com la revista *La Zuda*, que ja es publicava abans de la Guerra Civil, *Nòria* i *Amunt*, sorgides des del Patronato Escolar Obrero.¹⁵⁶

El 10 de maig de l'any 1955 va sortir al carrer el número 1 de *Bajo Ebro*, el primer periòdic tortosí des de la Guerra Civil. Fou fundador i director el periodista José María García Langelaan, natural de Madrid i instal·lat a la ciutat des de feia ja uns anys per raó del seu casament amb una tortosina. Comptà amb el vell periodista com a corresponal de la premsa esportiva. En canvi, per a molts tortosins, el tema depassà el simple interès econòmic i veieren en el setmanari la recuperació de la tradició periodística de vint anys abans (Prieto Hernández, el farmacèutic Gamundi, Besora Cuello); entre els més entusiastes hi havia Salvador Blanch Balagué, atès que el periòdic s'editava a la seva impremta. Malgrat tractar-se d'una iniciativa privada, no hi hagué dubte que el projecte

¹⁵⁶ "Homenatge als 50 anys de la revista 'Géminis'", *Diari Més Ebre*, 18 d'octubre, 2002, p. 22.

comptaria amb el suport i l'autorització oficial. El periòdic des dels seus inicis tingué problemes econòmics. Finalment, Langelaan, se'n va cansar i el 30 d'abril de 1957 aparegué el número 104 i darrer d'aquesta publicació, encara no s'havia arribat als dos anys.¹⁵⁷

Tan sols tres mesos després, el 23 de juliol de 1957, sota la direcció de Pepe Tarragó Salvadó i l'empenta del farmacèutic Joan Gamundi, de Paco Prieto Hernández, Pepe Grego, apareixia *La Voz del Bajo Ebro* que va mantenir una meritòria continuïtat. Aquest va ser l'únic mitjà de comunicació autoritzat en època de la dictadura franquista i que recuperà la tradició informativa de la ciutat de Tortosa. El cinema Coliseum de Tortosa projectava aquella setmana del 23 de juliol de 1957 la pel·lícula "Extraña aventura". Era el moment en què apareixia el número 1 de *La Voz del Bajo Ebro*.¹⁵⁸ El director de la nova publicació era Josep Tarragó i Salvador, un home de 80 anys que moria el 24 d'agost, només un mes després de sortir el setmanari. Com era habitual en el seu moment, la publicació s'editava en llengua castellana, però val la pena fer-ne una anotació. Des del primer exemplar apareixien textos en català 'tortosí': Els versos de Joan de Cadup. Els col·laboradors, òbviament, escrivien sense cobrar i molts d'ells ho feien amb pseudònims. A tall d'exemple, Plinio, Iveo, Llaonet, Ilercavón, Anhor, Rusgar i "Redactor X".

Fou durant aquest període de finals de la dècada dels cinquanta quan es respirà un símptoma de recuperació ja que a l'Ebre, a banda de la premsa comarcal, es crearen certes capçaleres com ara a les poblacions d'Amposta o Sant Carles de la Ràpita, encara no anomenats, butlletins d'informació municipal que va ser ben entrat a la dècada dels 70.

El dia 1 d'agost de l'any 1957 va veure la llum el primer número de la revista *Amposta*, circular d'informació, sorgida a partir de la iniciativa d'un col·lectiu de socis del *Casino Ampostino*. El principal motiu era el de fer ciutat i donar reconeixement a totes les persones d'Amposta que vivien i treballaven en altres llocs i que, per tant, no estaven a casa i volien ser informats com qualsevol altre ciutadà d'aquesta població. Feia falta una revista d'aquestes dimensions per també fer poble encara que no estigués vivent a la ciutat. La publicació era en llengua castellana i amb una periodicitat mensual, si bé la

¹⁵⁷ Josep Bayerri: "Com fou la represa de la premsa tortosina", *La Veü del Baix Ebre*, número 2.000, 9 d'agost, 1996, p. 12.

¹⁵⁸ Daniel Arasa: "La Veü del Baix Ebre va començar amb Extraña aventura", *La Veü del Baix Ebre*, número 2.000, 9 d'agost, 1996, p. 4.

periodicitat fou bastant inestable en algunes ocasions passant a ser quinzenal.¹⁵⁹ Posteriorment, l'any 1967, la capçalera original va desaparèixer principalment per motius econòmics i aleshores va ser substituïda per la revista *Amposta*, passant a ser una publicació de tipus municipal al ser publicada per l'Ajuntament. Actualment segueix amb vida havent arribat als 931 números al mes de maig de l'any 2019.

El dia 1 de gener de l'any 1959 hi hagué constància del número 21 corresponent a la capçalera *Antorcha* a la població de Flix (Ribera d'Ebre). El director va ser José Barbero Ballester que posteriorment va ser alcalde del municipi (1965-1973). Aquesta publicació va durar fins el 16 de desembre de l'any 1973 acumulant 445 números. Aleshores el director era el professor Felix Ruiz Forcada. El subtítol estava compost per "Entidad Patrocinadora Biblioteca Pública Municipal de Flix". El mateix any i al mes de juliol a la comarca del Montsià, Sant Carles de la Ràpita, va néixer la que seria la revista *Ràpita*. Cal destacar principalment per ser una revista d'informació local viva en el temps i una de les publicacions més antigues de la comarca del Montsià i de les TE. El primer editorial la va signar l'alcalde, Sr. Enrique Landete Albalat, per d'alguna manera veure llum la revista i, així, que els col·laboradors, subscriptors i ciutadans poguessin aportar informació constructiva en referència a la revista local. El juny de 2019 va sortir el número 720 corresponent al seixantè aniversari. Tot i que actualment necessita una renovació, la revista que té una periodicitat mensual se sosté, en part, pels diferents actes culturals i polítics que es fan a la ciutat aportant una minsa part d'opinió.

En aquest context, la única solució era crear una publicació pròpia, aprofitant les esclertes que obria la Llei de Premsa de 1966, la Llei de Fraga. Condició indefugible per a promoure un periòdic que no fos el Movimiento o de l'Església era que el director havia de posseir el títol de periodista. Si alguna cosa ha de distingir un mitjà de comunicació local és el seu equip humà. Les persones que dia a dia omplien les pàgines d'una publicació tan propera als veïns han d'experimentar els problemes, les alegries, les sospites i la vida social que els envolta. *La Veu del Baix Ebre* és un exemple del periodisme humà.¹⁶⁰ Les actituds que comencen a manifestar-se a mesura que avancen els anys seixanta són rebudes amb sorpresa. Tot i que la Llei de Premsa amplià el marge reduït de la llibertat d'expressió, es tractà d'una novetat difícil d'acceptar en els ambients locals. L'hàbit

¹⁵⁹ GUZMÁN. (2018), p. 79.

¹⁶⁰ Pili Poy, *La Veu del Baix Ebre*, número 2.000, 9 d'agost, 1996, p. 6.

adquirit durant un quart de segle d'una premsa amorfa i controlada és difícil de superar i els primers temps són -i encara els actuals- bastant difícils per a les publicacions amb afanys renovadors, bé que només sigui els d'aprofitar les possibilitats permeses per la nova legislació.¹⁶¹

L'any 1965 Serra d'Or dedicà un número expressament a la regió de l'Ebre. Entre els temes que podem trobar, *Tortosa com a obertura*, per Alexandre Cirici, *els límits de la regió de l'Ebre*, per Eulàlia Duran de Cahner, *les contrades de l'Ebre*, per Edmon Gimeno, *el Baix Ebre*, per Josep M. Trullent, *el passat*, per Jesús Massip o *la gent*, per Manuel Pérez i Bonfill. Pel que fa a cultura, *de 1900 a 1939*, per Artur Bladé i Desumvila o *de 1939 ençà*, per Gerard Vergés. Són simples exemples del material que podem trobar en aquest magnífic número de la revista Serra d'Or.

Les TE amb lentitud però començaren a despertar. Amb tot, aparegué inexorablement la lluita antinuclear, les batalles segregacionistes al Montsià, el refús al transvasament de l'Ebre, entre d'altres combats. Aquests moviments certament acabaren confluint, en el moment de l'arribada de la democràcia, en la reivindicació d'una entitat territorial pròpia i diferenciada de Tarragona: les TE. El nou protagonisme ja no correspongué només a Tortosa, sinó a la coincidència estratègica d'Amposta, Gandesa i Móra d'Ebre. Aquí es produí un canvi important: l'antiga concepció del "tortosinisme", com a fet diferencial, passà a tenir un sentit supracomarcal i sorgí el concepte de "lo ebrenç".

L'any 1970 a Santa Bàrbara (Montsià) trobem la publicació *Som* que es formà al voltant de la creació del Casal. Josep Estapé, Victor Monfort, Josep Gestí, Carme Espuny, Carme Cid, junt amb el curiós equip de futbol "Estrellas Negras" i d'altres, eren noms que es barrejaven entorn a la creació del Casal i les seves activitats. Una d'elles fou la publicació d'aquesta revista. Fou realitzada per joves i escrita en llengua castellana. Hi ha que remarcar que la seva intenció no era directament la revista en sí, sinó una combinació de tot un seguit de circumstàncies que existien en el seu temps. Sortiren entre tres i quatre números, no sabem ben bé quants, però desaparegué immediatament.

A Ulldecona, l'any 1972 es publicà la revista mensual *Maestrazgo* que responia al lema carlí "Dios, Patria, Fuero, Rey" que sintetitza l'aspiració d'una monarquia catòlica i tradicional, editada per la Hermandad Nacional del Maestrazgo i dirigida per l'alcalde

¹⁶¹ GUILLAMET. (1975), p. 74.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

d'Uldecona Ramon Forcadell Prats. En aquesta mateixa vila, existí una publicació oficial amb el mateix nom de la vila, "Uldecona", editada en aquest cas per la Jefatura Local del Movimiento i dirigida per l'alcalde i director local Jerónimo Castell Guarch. Creada l'any 1971 com a "publicación de información local".

La mort de Salvador Blanch Balaguer, l'any 1973, afectà molt el periòdic; sense la dedicació i el suport tècnic d'aquest, David Català¹⁶² reconegué que no podia dedicar-li el temps que el setmanari exigia; amb la seguretat de controlar plenament la publicació, va pensar que era el moment de deixar la direcció per dedicar-se a acabar els estudis de dret i prendre posicions davant un futur polític que s'intuïa proper (el 20 de desembre de 1973) havia mort el president del govern, Carrer Blanco i, el 12 de febrer de 1974, el seu successor Carlos Arias Navarro pronunciava el comentat discurs sobre l'aperturisme polític, mentre la vida de Franco s'extingia lentament. L'alcalde Tallada, amb Català i Lluís Mestre van decidir el futur del setmanari: Català va exercir la tutela a distància; Mestre, cap del "Patronato Local de Prensa del Movimiento" faria el seguiment; i Francesc Climent Ferré fou el nou director des del 22 de març de 1974 (número 864).¹⁶³

En aquest apartat d'antecedents, en darrer terme, col·loquem a la comarca de la Ribera d'Ebre, a la població de Flix, el 18 de maig de 1974 *La Voz de Flix*. Una etapa en la qual es reflectí el clima de pre-transició que es visqué al sí de la societat. Els articles de signe democràtic eren cada cop més nombrosos i la gran majoria dels exemplars tenien col·laboracions en català.¹⁶⁴

¹⁶² David Català Franquet és un dels personatges més emblemàtics a la Tortosa dels anys 60-70. Va patir durament les conseqüències de la Guerra.

¹⁶³ "David Català, el principal protagonista", *La Veu del Baix Ebre*, número 2.002, 23 d'agost, 1996, p. 16.

¹⁶⁴ SÁNCHEZ & MARGALEF. (1992), p. 40.

4. INTERPRETACIÓ DEL VALOR DE LA COMUNICACIÓ LOCAL EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA IDENTITAT EBRENCA

4.1 Context social demogràfic, cultural i dialectal

Ens situem després de la mort del dictador Franco, a les acaballes de l'any 1975, quan a les TE hi havia un total de 152.526 habitants.¹⁶⁵ Amb un compàs pausat començaren a canviar encara que el seu ritme fou lent en comparació a d'altres capitals de comarca i àrees geogràfiques. Ara bé, per saber amb exactitud quina premsa hi hagué en aquest període de Transició, prèviament, ubiquem el context demogràfic i social de la població, el fenomen de la identitat territorial, l'efecte de la normalització lingüística, el pes de les escoles com a mitjà d'expressió d'aprenentatge i de comunicació i la cultura popular, per descomptat, com a senya d'identitat.

Pel que respecta a les generacions familiars, Amparo Moreno, exposa els rols diacrònics i sincrònics que tenen un paper cabdal en referència a la situació social del territori. El primer fa una mena d'òptica d'estudi sobre els fets d'un sistema tenint en compte llur evolució al llarg del temps. La segona és completament relativa als elements que tenen lloc al mateix temps sense tenir en compte, de cap de les maneres, la seva corresponent evolució. En aquest sentit, tot plegat, la identitat social crea una construcció personal que es basa en la integració o no de les actituds, valors i normes de persones significatives que ens envolten i la interiorització de rols. La teoria de la identitat social va ser desenvolupada pel psicòleg social britànic Henri Tajfel i per l'advocat John Turner l'any 1979, per facilitar el ple coneixement psicològic de la discriminació entre grups. A TE l'any 1975 existia dignament un sentiment de pertinença, per bé que aquest terme encara no estava explotat.

El paper que juga la identitat és clau per entendre un territori habitat. El professor Gifreu tot fent referència als mecanismes bàsics que constitueixen espais de comunicació ben definits en una determinada contrada manifesta quatre components bàsics. El primer, una llengua pròpia. El segon un territori ocupat. El tercer uns rituals mediàtics. Finalment, uns referents propis que lògicament han de comprendre bàsicament els tres anteriors: la pròpia llengua, el territori "viscut" i els propis rituals i els seus protagonistes. A més,

¹⁶⁵ Segons el portal Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya (1975): 75.449 homes i 77.077 dones. Total: 152.526 habitants.

d'una banda disposem de la identitat però de l'altra tenim la diferència: és a dir, un espai de comunicació que es constitueix també per oposició amb els altres espais constituïts.¹⁶⁶

El terme identitat fa referència a una similitud, a la qualitat de ser més o menys idèntic a un objecte. La identitat (social) no és pas una essència immutable, sinó una qualitat que depèn de les nostres relacions amb altres persones.¹⁶⁷

Un altre dels punts clau en la construcció social territorial fou la normalització lingüística i seguidament l'ús de la varietat dialectal del propi territori. Primerament hi ha un traspàs d'escriure del castellà al català i, consegüentment, l'acció d'escriure amb la varietat dialectal de la pròpia regió. Certs mitjans de comunicació locals i extensivament comarcals comencen a utilitzar la varietat del català tortosí com a parla de transició entre els dialectes valencià i nord-occidental.

Tres van ser els elements conflictius, però d'una importància fonamental: els símbols, la llengua i la pròpia denominació. Més enllà de l'enfrontament entre blocs polítics o ideològics, Tortosa o les Terres Catalanes de l'Ebre, tenen quelcom a dir. La contesa de Tortosa ha d'anar més enllà dels plantejaments de partit per esdevenir una resposta unitària, col·lectiva, diríem "territorial", en la mesura en que aquestes comarques tinguen veritablement vocació de ser la "Cruïlla dels Països Catalans". Ací no hi ha cap partit o sector social que posi en dubte l'absoluta catalanitat de la nostra llengua i la nostra cultura, com tampoc que el "tortosí" traspasa la ratlla fronterera i es projecta a bona part del País Valencià.¹⁶⁸

La capçalera *La Veu del Baix Ebre* va anunciar que seguiria les recomanacions de Joan Beltran exposades al seu llibre *L'estàndard occidental* (1986). L'elecció del model de llengua d'este setmanari no hauria de tindre en compte només la normativa vigent o les opcions i opinions donades pels gramàtics i exposades per Beltrán, sinó que s'hauria d'establir d'acord amb lo seu registre: lo periodístic.¹⁶⁹

El català que s'escriu a les pàgines *d'Ebre Informes/Migjorn* és modèlic com a proposta lingüística d'un mitjà d'informació a les Terres de l'Ebre. El reconeixement, a més a més, del nostre estàndard occidental, és un fet que enforteix la unitat de la llengua catalana, ja

¹⁶⁶ GIFREU. (1991), pp. 242-243.

¹⁶⁷ MASSIP. (2008), p. 39.

¹⁶⁸ Editorial: "Tortosa i el País Valencià", *Ebre-Informes*, número 215, 1 d'abril, 1982.

¹⁶⁹ Albert Aragonés: "La llengua de 'l'Ebre-Informes/Migjorn'", *La Veu del Baix Ebre*, número 704, 12 de març, 1992.

que l'existència de la nostra varietat, en una zona geogràfica de transició, fonamenta encara més la realitat científica que català, valencià i mallorquí són una mateixa llengua.¹⁷⁰

La llengua, sobretot als diferents col·legis que s'ha estudiat, més especialment els religiosos que ja tenien una trajectòria històrica més consolidada i formaven nuclis que eren xarxes d'ajut en les seves intervencions en les institucions. A dia d'avui continuen tenint aquest vincle i això ajuda a col·locar-se.

El debat al voltant de l'estàndard i la variació lingüística es va començar a plantejar amb intensitat a partir de l'any 1986 arran de la publicació de la primera obra del lingüista tortosí Joan S. Beltran i Cavaller (1986), *L'estàndard occidental*, una de les primeres aportacions a tractar des d'un punt de vista normatiu del català occidental. Tal com recorda l'autor, fou un llibre el qual "va ferir sensibilitats, ja que en aquells moments tothom havia d'escriure com a Barcelona" (Duran, 22 d'octubre de 2017).¹⁷¹

La proposta de Beltran va ser rebuda amb divisió de parers al territori. Entre les opinions més crítiques cal esmentar la de l'escriptor tortosí Gerard Vergés, publicades l'any 1987 a la premsa de la ciutat:

[...] perquè l'ús escrit de les formes dialectals és un luxe que no se'l permeten ni les llengües consolidades (penso en l'espanyol i el francès). I nosaltres, que som un poble desgraciat i menut, sense estat i sense poder, pressionat des de dins i des de fora, no podem pretendre tenir -en lloc d'un català normatiu- una sèrie d'estàndards dialectals. (Ebre-Informes, 18 de març de 1987).

En el curs de llengua *Cruïlla*, Miquel Àngel Pradilla assenyala:¹⁷²

Beltran i Panisello ens ofereixen una proposta referencial, que implica, a grans trets, l'assumpció d'un model que aprofite un polimorfisme normatiu amb molta més presència de formes lingüístiques de les nostres terres avalades per l'IEC del que la ciutadania i molts professionals de l'ensenyament (i la comunicació) creuen. [...] Un model normatiu que, tot i atenuar la distància entre la llengua col·loquial i la varietat estàndard, n'establirà alhora un grau de diferenciació

¹⁷⁰ Editorial: "El català d'Ebre-Informes/Migjorn, *La Veu del Baix Ebre*, número 738, 3 de desembre, 1992, p. 2.

¹⁷¹ D. A. (2018), pp. 66-68.

¹⁷² D. A. (2018), p. 31.

absolutament imprescindible per tal que el model referencial assolisca el prestigi que li és consubstancial.

A propòsit del significatiu títol del volum -*Cruïlla* (2002)-, i en referència al paper que les Terres de l'Ebre, pel seu enclavament, poden assumir com a cruïlla i frontissa de la comunitat lingüística catalana, Pradilla exposa el següent:¹⁷³

Els mitjans de comunicació (orals i escrits) i l'ensenyament, si van de bracet, tenen molt a dir a l'hora de consolidar un model de llengua estàndard que visualitza el trànsit amable que s'estableix entre les varietats d'una llengua massa sovint assetjada per interessos autonomistes (i, fins i tot, secessionistes). Paral·lelament (i, en gran part, com a conseqüència), amb l'assoliment d'un model formal més arrelat a la varietat geogràfica s'aconseguiran frenar les dinàmiques exògenes esmentades anteriorment (valencianització al nord valencià i barcelonització al sud català), ja que, superat l'obstacle de la identificació de l'usuari amb el model, l'ús lingüístic esdevindrà més còmode i segur.

Com podem observar, els professionals de la comunicació a les TE, depenent del mitjà de comunicació pel qual treballen utilitzaran o no aquesta varietat dialectal tant característica del territori d'estudi.

Josep Sánchez Cervelló (2004, p. 273) afirma d'aquesta forma que:

Els ebrencs no coneixem la nostra història col·lectiva. Si la tinguéssim present sabríem que l'actual període d'incertesa és producte d'una divisió administrativa que s'ha fet, al llarg de l'època contemporània, en contra dels nostres interessos amb l'objectiu de defensar polítiques foranes. Per això, la manca d'una organització política lligada a la terra ha fet possible la nostra davallada econòmica i social que, des del segle XIX fins a l'actualitat, no ha fet més que accelerar-se.

Un sentiment col·lectiu que, malgrat tot, continuava viu. Al cap i a la fi, el més transcendental era intentar consolidar l'ordenació territorial, gràcies, sens dubte, a la Diòcesi de Tortosa, ja que les TE tenien llum i esperança de futur.

¹⁷³ D. A. (2018), pp. 31-32.

Partint de la base que la llengua normativa és l'esquelet de la varietat estàndard, Beltran & Panisello ens han ofert una proposta referencial, que implica, a grans trets, l'assumpció d'un model de llengua que, des d'una visualització del polimorfisme normatiu, prioritza les formes més pròximes.¹⁷⁴ Tanmateix, un treball de referència obligada és "La llengua catalana dels escriptors tortosins de principis del segle XX", d'Albert Aragonés (2004). En aquest article avalua l'ortografia i la morfologia (però no el lèxic) de vint obres dels principals autors.¹⁷⁵

El llenguatge com a acte és un instrument d'expressió de la nostra peculiar identitat, tant de la individual com de la grupal. A més, hi ha unes diferències identitàries que són inherents a la naturalesa humana: genètica, racional, ètnica... És clar que si es perd la llengua es perd un element identitari i cultural fonamental.¹⁷⁶ Certament, parafrasejant a Raimon "Qui perd els orígens, perd la seva identitat".

Un altre dels elements a destacar fou l'alfabetització com l'acció i efecte d'ensenyar a llegir i escriure a grans masses de persones adultes i d'instruir-les.¹⁷⁷ Ens trobem en un moment de la història on es deixà enrere la llarga dictadura franquista i s'obrí la porta a un nou període de canvi en el qual encara es patien i eren evidents les seqüeles del franquisme. Una etapa, anys 80, on els nivells d'alfabetització eren força elevats.

La ciutadania, en primer terme, havia de ser el motor principal per qüestionar-se i tenir curiositat sobre el que llegien als diferents mitjans de comunicació, en aquest cas particular, a la premsa escrita. A través de l'educació subministraven eines suficients per ajudar la ciutadania a analitzar críticament missatges amb l'aparent objectiu de detectar el que era propaganda del que era informació, censura i prejudicis en els mitjans escrits locals.

En referència a l'educació, els adolescents han de cercar aquell coneixement crític sobre els mitjans i que disposin d'una mirada crítica, reflexiva i estar ben documentats. Fa quaranta anys res era igual. A les TE, a finals de la dècada dels 70, quasi tots els adolescents que fugien a Barcelona per estudiar i formar-se, sociològicament parlant, eren perfils de joves -majoritàriament nois- ben acomodats, internats a un bon centre escolar i

¹⁷⁴ PRADILLA. (2014), p. 120.

¹⁷⁵ PRADILLA. (2014), p. 113.

¹⁷⁶ MASSIP. (2008), pp. 17-19.

¹⁷⁷ Enciclopèdia.cat. Concepte *Alfabetització*.

un cop finalitzaven els estudis es quedaven a viure a la ciutat o a la mateixa àrea metropolitana de Barcelona. Allò va ser un factor important a destacar i que actualment es continua fent tot i que ja no només van els més rics sinó també persones de classe mitjana. A dia d'avui, per contra, marxen i ja no tornen, però almenys poden disposar d'uns serveis i d'una feina res comparada a l'any 1975. En aquest sentit, el despoblament és una preocupació actual real i un problema cada cop més ampli ja que cada any augmenta i és més greu per tot l'agreuja que comporta al territori. Per contra, sobta que els mitjans de comunicació locals no en parlin gaire ni amb certa contundència sobre aquest tema tant complex.

En aquest context, de la crítica a aquesta visió i pensament més androcèntric, com una anàlisi de la realitat social que col·loca la figura de l'home com a mesura i model de totes les qüestions, és una visió discriminatòria cap a les dones perquè les col·loca a un segon ordre i sempre estan supeditades. Gràcies, en part, a l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació, les xarxes socials digitals conformen que la dona tingui més visibilitat, presència i altaveu a través dels mitjans de comunicació ebrenca. Amb tot, però, hem de tenir present que el centre ha de veure amb les perifèries i la realitat social ho és absolutament tot, ja que les perifèries tenen un paper més que rellevant. La teoria de la informació que es planteja és que les missions interdisciplinàries s'han de partir de la comunicació. En aquesta vida tot és comunicació i això permet vincular la teoria de la comunicació, a la teoria matemàtica de la comunicació, a la teoria de les xarxes socials digitals, a la sociologia i a la història. A més, podem tenir unes xarxes diacròniques i podem tenir una xarxa sincronitzada que pot ser intergeneracional o no. Aquesta transmissió quan parlem de la llengua, crea uns espais de transmissió de memòria. Les ordres de comunicació són de llarga durada ja que tenen una continuïtat en el temps. No estem solament en la curta duració de l'esdevenir de la història positivista, en paraules d'Amparo Moreno.

A finals de la dècada dels 70, la normalització lingüística tindrà unes conseqüències destacades ja que afectarà a l'escola. Per arribar en aquesta generació dels 70-80 les lleis educatives en col·legis han evolucionat i s'han adaptat per seguir avançant. La Llei General d'Educació (LGE) va entrar en vigor l'agost de 1970 i va establir l'obligatorietat i la gratuïtat de l'educació bàsica fins als catorze anys. Aleshores el juny de l'any 1980 es va establir la Llei Orgànica de l'Estatut de Centres Escolars (LOECE). Va ser una llei

de transició i la primera en matèria d'educació que es va aprovar després de la Constitució de 1978. Va introduir un model democràtic en l'organització dels centres docents i la creació d'òrgans col·legiats de govern que representessin tots els sectors de la comunitat educativa, entre elles les associacions de pares d'alumnes.

En termes culturals, si tota comunitat es defineix pel seu sistema simbòlic que la diferencia de les altres, en la mesura que la gent de les Terres de l'Ebre es concep com a comunitat dins de Catalunya, s'expressen a través d'un seguit de símbols, el més representatiu dels quals és la jota.¹⁷⁸ Aquesta és un estil musical tradicional estès per tota la Península Ibèrica i molt arrelada al territori. Podríem posar també la rondalla o els correbous. És a dir, tot aquest conglomerat, de mitjans, cultura, varietat dialectal, en definitiva, forma aquesta identitat territorial. A més, la premsa de proximitat anirà sorgint i les associacions de veïns i veïnes dels municipis també tindran un paper rellevant en l'existència de la premsa local. En aquest context, per tant, els mitjans de comunicació, a partir de la dècada dels 70 començaren a situar tots aquests elements descrits sobre la taula.

4.2 Oportunitat per a la premsa local

La transició democràtica, sens dubte, fou un paradigma de recuperació del règim democràtic i de les institucions públiques. Els ajuntaments, amb tots els efectes, van tornar a la plena normalitat democràtica i, en definitiva, aquesta etapa que es va obrir representà la recuperació de les llibertats de premsa i d'expressió. Fins i tot, fou una època per a la normalització definitiva de la llengua i conseqüentment del dialecte.

El periodista Josep Maria Arasa recalçà que abans dels anys 80, la referència havia estat el *Diari de Tarragona*, anteriorment anomenat *Diario Español* i curiosament reconvertit a capçalera *Diari L'Ebre* arran de l'èxit del *Setmanari L'Ebre*. La diferència entre tots dos és que el primer té com a empresaris a persones de Tarragona amb mentalitat centralista d'una capital provincial, mentre que el segon ha estat sempre sostingut per periodistes locals que s'han fet empresaris.¹⁷⁹

¹⁷⁸ VEGA. (2017), p. 91.

¹⁷⁹ Apartat ANNEX, p. 210. A partir d'ara tot el que fa referència a Josep Maria Arasa ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

A les comarques ebrenques la premsa local començava a sortir de les impremtes. A la Ribera d'Ebre, la capçalera *La Voz de Flix* inicià una trajectòria esperançadora com a conseqüència del canvi que es produí en els seus càrrecs directius. El nou equip emprengué una línia informativa caracteritzada per la crítica constructiva, capacitat de treball i honestedat manifesta de dos autèntics professionals que no van escatimar cap mena d'esforç per la consecució d'un objectiu bàsic: Que *La Voz de Flix* fos el reflex fidel de les inquietuds i opinions locals. Els obstacles, però, eren bastant importants. En primer lloc, un context polític excessivament confús que no feia concebre cap reforma liberalitzadora a curt termini. D'altra banda, un consistori bastant conservador i poc propens a les formes aperturistes dificultava encara més aquesta tasca informativa. Qüestions econòmiques i fonamentalment de caire ideològic van conduir a la dimissió del tàndem Peña-Anés dels seus càrrecs directius.¹⁸⁰ Malauradament, *La Voz de Flix* va desaparèixer a finals del 1976.

La premsa comarcal, en síntesi, registrà també una intensificació dels intents de renovació, per bé que l'any 1976 fou encara un any complex per la situació que havia sofert anys anteriors per culpa de la dictadura franquista. Per tant, ens trobem enmig d'uns anys plenament optimistes pel que fa a comunicació local entre 1976-1978.

El 4 de gener de 1977 es creà per decret el Consell General de Catalunya. El 29 de setembre de 1977 el president del govern espanyol, Adolfo Suárez, derogà la llei franquista de 1938 que havia abolit les institucions catalanes d'autogovern i restablí provisionalment la Generalitat de Catalunya.¹⁸¹ No va ser fins el 17 d'octubre de 1977 que es nomenà a Josep Tarradellas com a President provisional de la Generalitat.

L'any 1977 a la població d'Alcanar (Montsià) va aparèixer la revista *Alcanar*. Es tractava d'una revista-butlletí d'informació i divulgació local de més llarga durada en la història de la premsa escrita al municipi. Una publicació que ha esdevingut el reflex i, al mateix temps, història viva del devenir d'Alcanar. Al llarg dels anys, depenent del Director i equip de Redacció, canviava de format, de capçalera i d'impressió parcial a color -verd, taronja, blanc, roig...-. El primer número va sortir l'abril de 1977, prèviament s'havien publicat dos números (febrer i març) a mode de presentació.¹⁸² En l'actualitat aquesta

¹⁸⁰ Editorial, *La Veu de Flix*, número 1, 10 de setembre, 1979.

¹⁸¹ Real Decreto-ley 41/1977, de 29 septiembre, sobre restablecimiento provisional de la Generalidad de Cataluña. «BOE» núm. 238, de 5 de octubre de 1977, pp. 22.047-22.048.

¹⁸² GUZMÁN. (2018), p. 90.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

revista segueix publicant-se amb la qual cosa podem afirmar que la revista *Alcanar*, actualment *Viure Alcanar*, és el mitjà de premsa escrita de més durada en la història de la població.

La capçalera *Ebre-Informes* va aparèixer el 26 de gener de l'any 1978 com a número zero. Tal i com van exposar a l'editorial:¹⁸³

El semanario 'Ebro-Informes' nació de la voluntad de amplios sectores ciudadanos de las comarcas del Ebro, identificados con los planteamientos izquierdistas en el más amplio sentido de la palabra y de progresismo socializante, de disponer de un medio de expresión capaz de ser asumido como propio por la gran mayoría.

Un cop d'efecte per a la premsa del territori es produí arran del greu accident ocorregut el dia 11 de juliol de 1978 quan un camió carregat de propilè líquid va explotar al Càmping dels Alfacs al terme municipal d'Alcanar. La deflagració va provocar més de dos-cents morts. Aquells dies la premsa local va tenir cert ressò i era molt seguit arreu del territori. Els periodistes que ho recorden ens confirmen que va ser una de les pitjors notícies a comentar i que van informar al territori el millor que van poder. És la notícia que mai et vols trobar i explicar.

Ebre-Informes, 13 de juliol de 1978, p. 6

¹⁸³ Editorial: "El nostre marc", *Ebre-Informes*, número 0, 26 de gener, 1978.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

El setmanari *La Voz del Bajo Ebro* va ser durant anys (1957-1982) l'únic mitjà de comunicació escrit amb una periodicitat setmanal. Aquesta capçalera va constituir l'únic mitjà autoritzat durant la dictadura franquista i suposava la recuperació de la tradició informativa a la ciutat de Tortosa. Feia falta un any per a les eleccions municipals de 1979 i aquesta publicació patia per si hi hagués un canvi de govern d'esquerres. També perquè estava davant del naixement d'una nova publicació -privada-, anomenada *La Veu del Baix Ebre* (1982-2001) i li podria afectar literalment deixant aquesta publicació. La majoria de la ciutadania opinava que ja que era patrimoni municipal, el periòdic no hauria de desaparèixer i que, en tot cas, havien de consultar les opinions de les associacions, entitats ciutadanes i forces polítiques i sindicals.

Les primeres eleccions municipals després de la dictadura franquista foren convocades un dimarts (3 d'abril, 1979). A les eleccions optaven les llistes dels regidors dels diferents partits i els electes votaven l'alcalde. A tall d'exemple, visualitzant les capitals de comarca, a les TE, a Tortosa (Baix Ebre) va ser elegit alcalde Vicent Beguer i Oliveres (CiU; 1979-1995), a Amposta (Montsià) Josep Gil Morales (PSUC; 1979-1983), a Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre) Francesc Garcia Grau (Independents; 1979-1983) i a Gandesa (Terra Alta) Joaquim Jardí Ginovés (Altres; 1979-1983, 1 mandat. Del 1983 a 1985; CiU).¹⁸⁴

El periòdic tal i com es reflecteix en el seu contingut durant els primers exemplars, mantenia una distància entre les formacions polítiques. Josep Bayerri (fundador de la capçalera *Ebre-Infomes*) “el meu desig era aconseguir que Tortosa tingués un diari, però això era gairebé una utopia. Vaig pensar que un setmanari seria possible, però les normes d'aleshores ho feien difícil. Demanaven tenir patentat un nom com a capçalera, crear una empresa editora, que el director tingués el títol de periodista i l'autorització del Ministerio, previ informe favorable del Delegado Provincial. Vaig tenir que passar pel calvari de superar tots aquests tràmits (en especial estudiar quatre anys per obtenir el títol). L'altre setmanari tortosí, *La Voz del Bajo Ebro*, editat pel Consejo Local del Movimiento, no complia cap dels tràmits. Per arribar a que m'autoritzessin el nom, al principi *Ebro-Infomes*, vaig tenir que enregistrar fins a sis propostes de nom diferents totes les quals em varen denegar pagant cada vegada al Registro General de Patentes y Marcas”. Aquest,

¹⁸⁴ Per a consultar els resultats de les primeres eleccions municipals després de la dictadura franquista a les capitals de comarca cal entrar a les dades del Departament de Governació i Relacions Institucionals (Font: Idescat).

principalment, és un organisme que realitza les funcions de recepció, estudi i concessió de les diferents modalitats de propietat industrial excepte les varietats vegetals i denominacions d'origen.

Bayenni, amb tot això, exposa que l'any 1984 la Generalitat de CiU va retirar tota la publicitat institucional de *l'Ebre-Infomes*, que eren pàgines senceres d'anuncis, perquè van ser crítics amb Jordi Pujol; i dos anys abans, el PSC l'havia expulsat de militant perquè van sentenciar que era crític amb el partit.

La Constitució del 1978 fou el marc legal en què s'inscriví l'Estatut. Aquest definia Catalunya com una comunitat autònoma. Un any més tard, se celebraren les primeres eleccions al Parlament de Catalunya després de la recuperació de la democràcia i el restabliment de la Generalitat de Catalunya. El candidat de Convergència i Unió, Jordi Pujol, fou investit President.

El periodista Conrad Duran presenta que “la premsa local a la dècada dels 80 és una premsa en la qual el periodista se sent molt lliure i és creatiu. O sigui, justament, els columnistes, els periodistes de l'època creen un estil, una forma personal. Abans el periodista tenia més llibertat de creativitat i buscava coses noves i sobresortir, diferenciar-se”. En l'actualitat no podem parlar del mateix.

L'any 1981 es va crear el Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre. Es tractava d'un antic organisme supracomarcal creat per Decret del president Josep Tarradellas l'any 1978 com a entitat representativa de les comarques de l'Ebre. Va ser un ens totalment inoperant.

Els anys posteriors contempen la consolidació del setmanari *Ebre-Infomes* com una empresa periodística. La problemàtica local i comarcal continua essent l'element més destacat de l'atenció del setmanari. A més, el periòdic es planteja la seva incidència en la vida cultural de la ciutat i, al 1981, es creen els premis “Tio i Noe”, i “Campos Terré”, mentre continua augmentant la catalanització dels textos en la perspectiva de sortir totalment imprès en la nostra llengua. *L'Ebre-Infomes* era ja un periòdic conegut arreu de Catalunya, on ocupava un dels primers llocs pel que feia a prestigi i credibilitat informativa.¹⁸⁵

¹⁸⁵ Editorial: “Nou equip de l'Ebre-Infomes”, *Ebre-Infomes*, número 310, 22 de febrer, 1984.

L'Ebre-Infomes sempre fou un setmanari d'informació general. El seu fundador explica que al principi hi havia pàgines dedicades a comentaris d'abast mundial, de tot l'Estat i de Catalunya; després ho van reconduir a informació limitada a les TE. Les pàgines d'esports tenien molta seguida d'igual forma que les informacions locals de Tortosa. També hi havia columnes fixes; des del principi "Bon dia Cultura Catalana" per Manuel Pérez Bonfill; també "Crònica des del Senat" de Josep Subirats Piñana. Entre 1983 i 1985 quan era regidor i ja havia deixat la direcció, feia una columna anomenada "Crònica d'un regidor de Tortosa".

Com a anècdotes de *L'Ebre-Infomes* tal i com ens trasllada Josep Bayerri, cal apuntar durant els vuit anys que va estar al front del diari, com a editor i director, va viure una sèrie de notícies tristes. Una, per exemple, va ser l'atac que va sofrir el redactor Ramon Ferrando Adell, per una persona disconforme amb un article seu. Una altra de dolorosa fou quan van publicar que a la població de Vandellòs (Baix Camp) havia nascut una criatura amb malformacions per culpa de la central nuclear; era una informació falsa que va estar a punt de costar un disgust. Com a iniciatives del setmanari hi va haver la creació del premi "Sebastià Campos Tarré", amb col·laboració amb l'Institut, per promoure noves vocacions periodístiques entre els estudiants; i el premi "Jaume Tió" al mèrit cultural. Tots dos van cessar l'any 1987.

Després de l'Assemblea Democràtica del Baix Ebre va néixer la iniciativa de crear una alternativa informativa oberta, plural, democràtica, catalanista, crítica i independent. El primer projecte segons el seu fundador, Bayerri, havia de ser un setmanari que portés per nom "Vegueria", però no va sortir per una sèrie de qüestions polítiques.

L'Ebre-Infomes fou dels primers setmanaris que van formar part de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal, ja a partir de la seva creació en una memorable trobada a Canyamars (Maresme), sota la tutela de la Diputació de Barcelona, l'any 1981.¹⁸⁶ Aquesta es celebrà els dies 15, 16 i 17 de maig. Fou, amb tots els efectes, el primer Congrés de la Premsa Comarcal de Catalunya. Aquesta assemblea va sorgir per iniciativa d'un grup de capçaleres, entre els que estaven els de major prestigi i qualitat informativa, així com de major tiratge i difusió, que van rebre immediatament l'ajut del Servei de Premsa de la Diputació Provincial de Barcelona i de la Fundació "Serveis de Cultura

¹⁸⁶ Ramon Adell: "Deu anys de canvis en la premsa i la societat", *Ebre-Infomes*, número 500, 9 de gener, 1988, p. 12.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Popular”. Les úniques condicions que s’imposaren era que la periodicitat no fos ni diària ni superior a la mensual, que es tractés de publicacions d’informació general, no especialitzada ni política, que el seu àmbit fos local o comarcal i que tinguessin una vocació inequívocament de servei a la realitat nacional de Catalunya.¹⁸⁷ Les publicacions d’informació general de les comarques de l’Ebre que foren invitades al Congrés, pel fet de ser totes les existents a la zona de les quals es té constància: *Setmanaris*; *La Voz del Bajo Ebro* i *Ebre-Infomes*, tots dos de Tortosa. Quinzenals; *Amposta* i *Aldea*, editats, respectivament, per l’Ajuntament i per l’Associació de Veïns de dites localitats. Mensuals; *Des dels Quatre Cantons* (L’Ametlla de Mar), *Desaigüe* (Deltebre), *Ràpita* (Sant Carles de la Ràpita), *Alcanar* (Alcanar), *Ulldecona* (Ulldecona), *Lo Senienc* (La Sénia) i *La Veu de Flix* (Flix).

Aquestes capçaleres, majoritàriament butlletins d’informació municipal, per afegit, van ser editades pels seus propis ajuntaments. Per tant, la línia editorial de la publicació queda ben marcada pels propis poders polítics dels ens locals i, aquest fet, va en detriment d’una part dels lectors ja que no existeix un tarannà de plena independència.

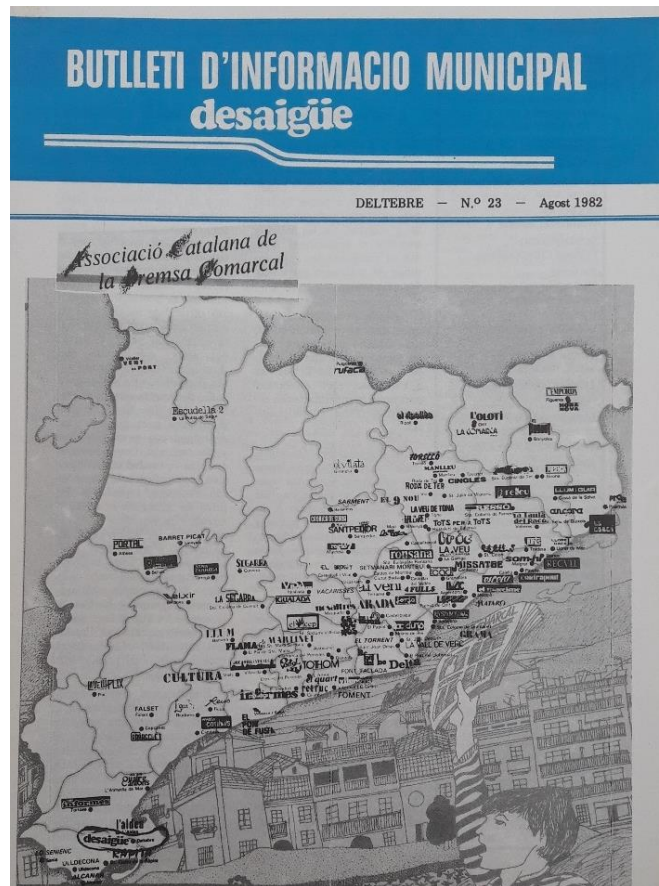
L’acta fundacional de l’Associació fou signada per trenta-dos publicacions, entre les quals estava el setmanari *Ebre-Infomes*. Aquest fou un dels periòdics promotors del Congrés i de l’Associació, formant part de la Comissió Organitzadora.¹⁸⁸

La capçalera *Desaigüe* (Deltebre) se’n va fer ressò sobre l’Associació Catalana de la Premsa Comarcal i al número 23 del mes d’agost de l’any 1982 sortí en portada.

¹⁸⁷ “Ebre-Infomes” ha tingut una activa presència. Dintre de pocs dies, Congrés de la Premsa”, *Ebre-Infomes*, número 169, 30 d’abril, 1981, p. 15.

¹⁸⁸ “La premsa es reunirà en assemblea”, *Ebre-Infomes*, número 247, 18 de novembre, 1982, p. 2.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Desaigüe, número 23, agost 1982.

Totes les publicacions periòdiques no diàries i d'una periodicitat no superior al trimestre, que contenien informació general no especialitzada i d'interès local o comarcal, que s'editaven a Catalunya, foren invitades a participar al Congrés de la Premsa Catalana. La finalitat fou estudiar, analitzar i debatre la problemàtica en la seva vessant empresarial, tècnica, econòmica, periodística i de serveis, així com la creació d'una Associació de la Premsa Comarcal de Catalunya.

Un milió cent mil llarg d'exemplars mensuals comportaven que aquesta Premsa Comarcal no diària fos la quarta força "diària" de paper imprès que hi havia a Catalunya. Va ser una dada que caldria tenir ben present quan hom parlava d'aquesta premsa, que reclamava un lloc en el món del paper imprès sense triumfalismes, però amb el més just dels realismes. Havia arribat l'hora que la premsa comarcal es mantingués només en el marc del

voluntarisme i pogués fruit dels ajuts que en justícia li corresponien com a eina cultural, majoritàriament, en llengua catalana i que ningú no tenia dret a regatejar-li.¹⁸⁹

Els nous mitjans d'informació locals intentaven defugir de les forces polítiques. Una nova etapa començava i s'havia de renovar. Guillamet comenta que “aquesta febre de premsa comarcal té en bona part un component polític inicial que no desvirtua de cap manera la seva condició de resposta a una necessitat bàsica de mitjans d'informació local, sinó que en tot cas actua com a motor de la nova etapa després de quaranta anys de dictadura”.¹⁹⁰ L'important era informar i comunicar sobre el que passava als municipis defugint de la propaganda política. Sens dubte, s'albirava una nova època.

El subtítol de la capçalera *Dia a Dia* (1982) deia “Guia comercial i d'Espectacles”. La finalitat era fer arribar a les llars tota la informació per comunicar tot un seguit d'activitats, iniciatives, etc. En definitiva, un reflex de la realitat d'aquestes terres però procurant donar-li un sentit positiu i distret. No va ser un mitjà d'informació sinó que eren qüestions estrictament centrades en el terreny més de caire comercial per estar tal com s'anomenava la capçalera al *Dia a Dia* de l'actualitat. Per a les TE va ser una publicació cabdal en referència a poder saber i tenir entre mans una guia estrictament comercial.

L'any 1983 va nàixer el setmanari *Migjorn*, amb redacció central a Amposta (Montsià) i dirigit també a la comarca del nord de Castelló (Baix Maestrat). El seu creador i primer director va ser Josep Lluís Ripollés i l'últim director en va ser el periodista Josep Maria Arasa. Aquest va protagonitzar la fusió amb Josep Lluís Villa per acabar creant un mateix mitjà, durant uns anys amb capçalera compartida: *Ebre-Infomes/Migjorn*. Així, per tant, el *Migjorn* va existir com a capçalera individual durant sis anys, i aproximadament dotze mesos si es compta la coexistència compartida.

L'any 1983 es crea el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre (CERE). Vega apunta que “el CERE neix a partir del suport que un grup de persones (com Carmel Biarnès, Pere Muñoz, Magda Clúa, Josep Cid o Josep M. Pros) i institucions (com l'Ajuntament de Flix) reben de Josep-Lluís Carod-Rovira, que aleshores era delegat de cultura a Tarragona, amb el conseller Cahner, en aquell clima de creativitat social i cultural dels primers 80. A més a més, suposa la reincorporació d'Artur Bladé i Desumvila a la vida cultural de la Ribera

¹⁸⁹ Editorial: “L'Associació de la Premsa Comarcal de Catalunya”, *Revista Ràpita*, número 264, juny, 1981.

¹⁹⁰ GUILLAMET. (1983), p. 159.

d'Ebre, després dels anys de ferro de l'exili i el tardofranquisme. La presència del Centre d'Estudis als mitjans ha estat regular, en la mesura que ha organitzat trobades, conferències o taules rodones que tenen un notable impacte mediàtic”.

Cal recordar, però, que durant la transició democràtica entrà en vigor tal i com hem comentat a l'apartat anterior, la normalització lingüística.¹⁹¹ En aquest context, la capçalera *Ebre-Infomes*, al número 281 corresponent al juliol de l'any 1983 passà a escriure's íntegrament en català en totes les seves seccions. Va ser una fita històrica tant pel que fa al seu mitjà, als seus lectors més fidels i, la més important des d'una òptica més personalitzada, el fet de saber fer territori en defensa de la llengua catalana.

Ebre-Infomes fou a les Terres de l'Ebre l'inici de la reconquesta de la informació pluralista, la primera “organització” que intentà de manera pràctica i directa la recuperació de l'idioma. El setmanari ha sigut també -i és fàcil de comprovar- una escola formativa del periodisme comarcal.¹⁹²

Els objectius teòrics de la premsa -informar, formar i entretenir- han d'estar sempre presents. El setmanari ha tingut com a fites destacades de la seva pròpia existència el servei al territori, la defensa de la realitat nacional de Catalunya i a favor de la democràcia i la llibertat, interpretada des d'una òptica d'esquerres.

Guillamet en el llibre editat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya *La premsa comarcal, un model català de periodisme popular* menciona que existeix un índex molt significatiu de la difusió d'exemplars dels periòdics comarcals per cada mil habitants, en el qual, les comarques de l'Ebre ocupen el darrer lloc en quant a lectors i venda. A títol informatiu, val a dir que al Baix Ebre, amb una població de 68.000 habitants, sols compraven premsa comarcal 59 persones de cada mil. A la comarca del Montsià, eren 53 habitants de cada mil. A les comarques de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, els índexs arribaven a 38 i 32 habitants, respectivament, per cada mil. Els habitants de les Terres de l'Ebre no llegien i per tant no compraven la seva premsa comarcal.¹⁹³

¹⁹¹ La Llei de Normalització Lingüística a Catalunya fou una llei aprovada pel Parlament de Catalunya el 6 d'abril de 1983. Aquesta sortí publicada al DOGC el 18 d'abril. En l'àmbit educatiu es començà a aplicar el curs 1983-1984 a 19 escoles de Santa Coloma de Gramenet.

¹⁹² Editorial: “Nou equip de l'Ebre-Infomes”, *Ebre-Infomes*, número 310, 22 de febrer, 1984.

¹⁹³ Joan Josep Carot: “Cròniques de les Terres de l'Ebre. La premsa comarcal”, *Ebre-Infomes*, número 314, 21 de març, 1984, p. 8.

Com es pot comprovar en aquesta premsa local resultava curiós la poca lectura que existia a l'Ebre. Anteriorment ja hem comentat els nivells d'alfabetització. Per tant, inicialment va ser una tasca complicada el fet de poder atreure la gent a llegir premsa municipal. Per altra banda, com els ajuntaments disposaven de butlletins d'informació municipal (BIM) la sensació era que els ciutadans encara que fossin pocs s'acostumaven a llegir premsa local.

En comunicació, els elements propis dels grans diaris -organització editorial, publicitat, redacció informativa, etc.- són el complement necessari i el suport per a mantenir un esperit de defensa aferrissada de les coses que fan vibrar i donen sentit a una col·lectivitat. Quan una d'aquestes publicacions té vocació d'assolir uns nivells de qualitat i prestigi periodístic, el que no pot fer és renunciar a les motivacions substancials del seu naixement, sinó combinar adequadament el tarannà localista amb el rigor informatiu, l'equilibri o d'opinions i la independència dels sectors de pressió constituïts. El setmanari, des del primer moment, va entendre clarament que calia dissenyar un model de premsa diferent, que no intentés competir ni amb els esquemes de la gran premsa ni amb els excessos poc rigorosos de les revistes de barri. El sopar literari de *l'Ebre-Informes* és, d'alguna manera, un reflex puntual del que pretenia. Un instrument de reflexió comunitària per estimular a la presa de consciència dels habitants de les Terres de l'Ebre cara al seu futur, en definitiva, una eina de treball al servei de tot allò que pogués suposar una millora quantitativa i qualitativa de la vida comunitària de les nostres comarques.¹⁹⁴

L'any 1984, presidit el Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre pel polític Anton Monner i Estopinyà (alcalde de Gandesa durant la dictadura franquista) diversos ajuntaments de la Ribera d'Ebre (Móra d'Ebre, Flix o Móra la Nova) expressaren el seu desig d'abandonar-lo arran de la irrupció política de les regions sanitàries ja que la Ribera, en aquells moments, no volia vincular-se a Tortosa sinó a Reus. Tots els alcaldes de la Ribera van coordinar-se amb les comarques del Priorat, el Baix Camp i la Conca de Barberà per fer les gestions oportunes tant en el tema sanitari com de l'organització territorial de Catalunya.¹⁹⁵ A principis de la dècada dels 90 desaparegué el Consell Intercomarcal amb el Decret 28/1990, de 23 de gener (DOGC Núm. 1.253 de 09/02/1990).

¹⁹⁴ Editorial: "Un model de periodisme popular", *Ebre-Informes*, número 329, 4 de juliol, 1984, p. 2.

¹⁹⁵ Es pot llegir la notícia sencera a *La Vanguardia*, 13 de gener, 1984, p. 23.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

A la revista *La Foig*, concretament al setè número, datat del maig-juny de l'any 1985, a l'editorial "Nota de la redacció" digué:

Ens plau comunicar als nostres subscriptors que hem tornat a l'Ajuntament quaranta-cinc mil pessetes de les noranta mil que ens havien deixat. Per tant ens manca tornar-los quaranta-cinc mil més, de les quals hem de restar deu mil amb les que hem estat subvencionats, malgrat els en vam demanar trenta mil, considerem que és un ajut molt petit en comparació a d'altres que ha realitzat l'Ajuntament durant aquest any.

Sense entrar al gra per saber si és poc o no aquesta quantitat de diners, el que està clar és que, per sobre de tot, es pot confirmar que a l'any 1985 es practicava una tasca essencial que era la transparència informativa.

L'any 1985 es va crear *Miscel·lània* del CERE. És un butlletí de la mateixa entitat i té com a objectiu principal la publicació de treballs inèdits sobre la comarca de la Ribera d'Ebre o sobre un municipi de la mateixa comarca. S'edita aproximadament un número anual. Cada *Miscel·lània* dedica un apartat especial a un municipi de la comarca. L'any 2018 va sortir el darrer exemplar fins l'actualitat. Fou el número 28 titulat *Garcia. Dossier: Ibers i romans a l'Ebre*.

A la Jornada de premsa local i comarcal (1986) que tingué lloc al Centre de Lectura de Reus, Guillaumet va remarcar les diferències entre els tres grups existents simbòlicament dintre de la Premsa. La Premsa Local es defineix, no per la seva capacitat d'informació instantània, sinó pel seu caire cultural, i per donar personalitat a la població on s'edita, sense cap mena d'interès econòmic. Les grans empreses de la informació constitueixen el grup oposat que busca una aportació econòmica important, en base a la notícia pura per mig del seu gran tiratge, que dona abast a grans zones. La Premsa Comarcal és un intermedi del descrit anteriorment; busca el sentit cultural de les seves edicions, i intenta satisfer l'àmbit de la informació instantània, és a dir, que aquesta premsa, dintre dels medis en que es mou, és la més complerta, ja que té més medis econòmics.¹⁹⁶ També, en aquesta jornada, es van lamentar de la manca de suport econòmic, tant per part de la Generalitat com de la Diputació de Tarragona.

¹⁹⁶ Informe Cerç: "Jornada de Premsa Local i Comarcal", *El Cerç*, número 40, Gener, 1986, pp. 2-3.

Investigant la comunicació local a les TE ens hem preguntat en moltes ocasions com sorgeixen els noms de les capçaleres. Doncs bé, una mostra és la revista *Favarium*. Segons la redacció fou el primer nom que es trobà escrit per designar la població. L'origen del nom es llatí encara que apareix en aquest document com a “lugarejo árabe”. L'equip de redacció va comentar: “Si hem triat aquest nom ha estat sobretot en un intent de fer reviure les nostres arrels que, de vegades, tenim tan oblidades (deixant de banda la sonoritat del nom que pot portar a falses interpretacions)”.¹⁹⁷ Una altra mostra seria a la població de Deltebre (Baix Ebre) amb la publicació *l'Estela*. Van posar aquest nom perquè les barques de pesca quan naveguen pel mar deixen estela (rastre) per on ha passat el vaixell. Un altre exemple ben particular el trobem a la capçalera *L'Algadir dels Alfachs*. Per què aquesta nomenclatura? Quin significat posseïa? Son, de ben segur, les dues primeres preguntes susceptibles a plantejar. Algadir i Alfachs, són dos noms d'origen aràbic. El primer ja desaparegut i el segon amb la forma normalitzada d'Alfachs, és el topònim actual de la badia que ha format el port perquè antigament era el nom d'una gran partida de terme de la Ribera per no dir el mateix delta, en si. Algadir, és un paleotopònim (hidrònim), actualment desaparegut, que va estar emplaçat a l'hemidelta sud. És com hem dit d'origen aràbic, i remunta a l'ètim “gadir” que significa, com a nom comú, “estany, aiguamoll, llacuna” i que històricament el dels Alfachs fou el nom del lloc ocupat per una gran bassa predecessora de les actuals, a un delta en formació molt més petit. En la mida que el delta progressava i consolidava, el topònim, a la inversa, va anant perdent força. També posem per cas la revista d'Institut *Baula*. El nom indica cadascuna de les anelles d'una cadena, on totes les baules són completament imprescindibles, com en un engranatge, on cada roda dentada no tindria sentit d'existència sense les que la mouen i les que acciona. A més a més, el nom *Baula* podria explicar-se des d'un punt de vista formal. Per una part, el grupuscle gràfic -bau- rememora el nom de l'institut. D'altra banda, l'aparició de la partícula -aula- fa encara més cèlebre el fet que la revista surti directament de l'ambient estudiantil, des de les mateixes aules, és a dir, que és una publicació feta pels alumnes i dirigida, primordialment, als mateixos estudiants. Un altre exemple seria la revista *Cruera*, paraula dialectal pròpia del parlar i que fa referència al taulell d'anuncis on es penja tota la informació pública de l'Ajuntament, com els avisos, bans... Un altre cas, *Marinada*, fent esment al vent de la mar que bufa des del mar cap a

¹⁹⁷ Consell de redacció: “Editorial: El perquè de Favarium”, *Favarium*, hivern, 1987-1988, p. 3.

terra. En general, a les TE són publicacions on els seus noms donen sentit i forma al seu passat o si més no, a algun assumpte transcendent que ha tingut la població en concret o relacionat al seu entorn més cultural. Un altre cas fou *El Pont* de la població de Deltebre. S'explica pel fet que una de les velles reivindicacions dels pobles del Delta ha estat la construcció d'un pont sobre el riu Ebre per facilitar la comunicació entre la gent dels dos cantons i que, tradicionalment, han hagut lligams familiars, de treball o d'amistat entre els habitants de la plana deltaica, a més que els pobles del Delta tenen una idiosincràsia similar. En darrer lloc, el nom de *La Foig*, com explica al seu número inicial, es degué a una roca elevada de García, situada damunt de l'estació, passat el riu, que feia les funcions de rellotge solar quan no n'hi havia d'altre. Els pagesos podien veure-la, pràcticament, des de qualsevol lloc del terme.

A finals de la dècada dels anys 80, es va crear una associació sota la denominació *d'Amics de l'Ebre*¹⁹⁸ on va pretendre desenvolupar les distintes iniciatives encaminades a la potenciació cultural d'aquestes terres. Aquesta entitat, que considera el riu com el punt que uneix els habitants de les seves comarques, pretén la potenciació cultural d'aquestes terres. Prengué el riu com a "pretext" d'unió per a desenvolupar accions "que suposessin una millora en la qualitat de vida de les comarques del sud de Catalunya". Fundada per persones de diferents ideologies, es confessà plural, democràtica, aconfessional i independent de qualsevol opció política.¹⁹⁹

Entre l'any 1986 i 1988 hi hagué un increment marcat pel que fa a premsa local. Efectivament, van sorgir fins a vint-i-una capçaleres entre les quatre comarques ebrenques de diferent temàtica.

En aquesta època també es trobaven capçaleres com ara *La Veu dels Jubilats*. Sens dubte, un mitjà necessari perquè tothom conegués els problemes, inquietuds, sortides i les activitats que exercien els casals de jubilats i pensionistes dels municipis. Tanmateix, un instrument de servei per entretenir els jubilats amb la finalitat de no perdre el gust per la lectura. Aquestes publicacions, a més a més, es pagaven a través dels socis de la mateixa associació i normalment ho editaven els mateixos ajuntaments o persones joves

¹⁹⁸ Associació cultural interessada en treballar per les Terres de l'Ebre i en defensar la seva identitat.

¹⁹⁹ Sisco Lahosa: "Amics de l'Ebre", *Ebre-Infomes*, número 505, 11 de febrer, 1988, p. 2.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

interessades amb el món de la comunicació que tenien un seguiment més actiu dintre de l'entitat o, fins i tot, membres com ara el secretari o president de la mateixa entitat.

A la sisena Assemblea de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal, celebrada a Igualada, a la que assistiren una centena de representants de les quaranta publicacions de Catalunya es decidí acordar amb una intenció descentralitzadora, la instal·lació d'un secretariat, agilitzar els tràmits i gestions que li són inherents i mantenir una informació immediata dels temes que afectaven els seus membres.²⁰⁰ Una etapa on la premsa local disposava d'un augment considerable de capçaleres i aquesta organització va creure convenient dur a terme mesures per millorar aquesta comunicació local arreu del país.

El 7 d'abril de l'any 1988 aparegué el primer número d'un nou setmanari d'informació general, d'àmbit intercomarcal (Baix Ebre i Montsià) amb el nom de *7 Dies*. La publicació fou dirigida pel periodista Juli Vidal, editada per Ramon Ferrando i Marco Antonio Soria com assessor comercial. Precisament, Ferrando i Soria havien estat director i cap de redacció, respectivament, del setmanari *Migjorn*. Els promotors del nou setmanari van insistir diverses vegades a la premsa i la ràdio, que *7 Dies* tindria un caràcter totalment informatiu, descartant l'opinió.²⁰¹ Ferrando fou el fundador de la revista mensual *La Viva Veu* que més tard seria fusionada amb el *Migjorn*. Una revista absolutament amena, veraç, independent, informativa i defensora dels interessos de les comarques del Baix Ebre i el Montsià. Van voler fer de *7 Dies* una publicació audaç, àgil i agradable al lector, on apareguessin els esdeveniments més destacats de les nostres terres.

El President del Consell Comarcal del Baix Ebre, Marià Curto i Forés, va exposar: “*7 Dies del Baix Ebre i el Montsià*” naix en la voluntat de cobrir el dèficit evident que la premsa comarcal té a les nostres comarques, com a model de periodisme popular profundament arrelat en la societat catalana i que té com a principal característica la relació directa i quotidiana entre el periodista i els seus sectors, en moltes vegades protagonistes de la informació. L'oportunitat històrica que té aquest nou setmanari d'aprofundir, com a mitjà d'informació, comunicació i debat en l'arrelament al poble del nou esperit comarcalista que a la societat catalana se li acabava d'oferir, tot just en haver

²⁰⁰ “Recent creació d'una Delegació de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal ACPC”, *Ebre-Infomes*, número 508, 3 de març, 1988, p. 5.

²⁰¹ “Apareix un nou setmanari d'informació”, *Ebre-Infomes*, número 512, 31 de març, 1988, p. 4.

estat aprovada la nova Divisió Territorial de Catalunya i la constitució dels nous Consells Comarcals.²⁰²

L'Estel va aparèixer el mes de juliol de l'any 1989. Va ser una revista gratuïta. El seu director va ser el periodista bitemenc Conrad Duran i Salvadó. Tenia una tirada de 20.000 exemplars repartits entre les comarques ebrenques i el nord de Castelló, concretament a la comarca del Baix Maestrat. *L'Estel* ha comptat amb col·laboradors com ara Ramon Miravall, Ramon Rosales, Manuel Pérez-Bonfill, Francesca Aliern, Joaquim Blanch, Emigdi Subirats, Jordi Rodríguez o Carles Sánchez i Pastor entre molts altres. Actualment *l'Estel* es pot consultar en línia i el seu director n'és Josep Piñol.

En paraules del que va ser el seu creador: “*L'Estel* és una revenja. Després d'un acomiadament crea la revista *L'Estel*. A l'any que estava *L'Estel* al carrer es va convertir en lo número 1 d'audiència. Durant 23 anys *L'Estel* va ser quinzenal, entre 32 pàgines però vam arribar a fer fins a 64 pàgines en molta solera i en l'arribada de la crisi, jo la vaig accentuar molt tard, tenia dos accions, o baixar el tiratge (i no arribar als pobles de la Ribera d'Ebre i Terra Alta) i baixar la qualitat de paper o fer-lo mensual. I vaig optar per arribar a tot el territori i fer-lo de baixa qualitat. Quan ja portava vint-i-quatre anys editant *L'Estel* va passar a ser mensual”. Així mateix afegí: “He tingut col·laboradors de diferent pensament perquè com la societat és plural si busques lectors has de tenir col·laboradors diferents perquè sinó només aclapararàs un sector. I no has d'oblidar mai que estàs editant una revista publicitària i una revista gratuïta i si va a les bústies trobaràs gent de tots els pensaments. Aporten una gran audiència i fan que la publicació arribi a totes les mans”.

Pel que fa al nom de la capçalera respongué: “El nom *d'Estel* és molt suggerent que val la pena. Primer has de buscar un nom que cale, que no moleste a ningú, qui no a la vida, l'estel és un guia, a través de l'estel és un seguiment, és un nom curt, català, i que penso que no molesta a ningú. De fet, *L'Estel* és diu *L'Estel de l'Ebre*, però era llarg. I així ho vaig patentar perquè no em deixaven patentar *L'Estel* sol perquè existia en castellà una marca que es deia Estrella. Primer va ser *L'Estel* a seques. Vam ser el número 1 de lectors a la província de Tarragona. La gent per desgràcia no comprem diaris. El llegim al bar”.

²⁰² “Premsa i comarca”, 7 Dies, número 0, Del 7 al 13 d'abril, 1988, p. 9.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

La premsa local a les Terres de l'Ebre experimentava un creixement i ja existien a tota Catalunya una vintena de publicacions d'aquesta índole autènticament professionals que funcionaven amb una estructura totalment empresarial. La Premsa Comarcal, visqué uns anys difícils, sense cap ajut oficial, i va tirar endavant. Avui, contràriament, les institucions subvencionen i animen. Cal aprofitar-ho, així com també l'assessorament de la pròpia Associació Catalana de la Premsa Comarcal.²⁰³

L'inici de la revolució tecnològica dels sistemes de producció de premsa obrí grans marges de maniobra empresarial que no permetia l'utilitatge tradicional, pels seus costos i la seva complicació. La impressió en offset produí un abaratiment relatiu dels costos i una simplificació dels sistemes de composició i impressió que ha permès que els diaris i periòdics comarcals optin per comprar-se els seu propis equips de fotocomposició i muntatge, i fins i tot rotatives en el cas de diaris, per uns preus relativament assequibles i una també relativa facilitat de manipulació.²⁰⁴

L'Associació Cultural *Lo Rafal* a la població d'Alcanar es va crear l'estiu de 1988. Va néixer amb l'objectiu de crear informació fins aquell moment inexistent. I allò que va començar a la Penya Barcelonista amb unes quantes personalitats va esdevenir el que avui anomenem la revista *Lo Rafal*. Aquesta, fins i tot, va cimentar el que seria la candidatura de la CUP -nivell local-. Aleshores la revista era més agressiva i directa que en l'actualitat. Actualment tenen una actitud més constructiva de caire cultural.

Coincidint amb les festes del Remei, a l'octubre, apareixia la revista informativa *Lo Rafal*. Una revista d'informació, divulgació i opinió. Es definien com una entitat sense ànim de lucre. Des de la seva creació, l'Associació Cultural *Lo Rafal* emprèn activitats culturals en l'àmbit de les TE i de les comarques cruïlla (Ports, Matarranya, Maestrat). Aquesta eina vertebradora del territori del Sènia i de sustentació lingüística ha fet des d'aleshores diversos salts de qualitat. La revista de periodicitat trimestral i que compta amb el suport de la Diputació de Tarragona i la Generalitat de Catalunya tracta temes de política local i urbanisme, medi ambient i legislació, immigració i educació cívica, i fa el seguiment de les qüestions d'actualitat que resulten d'interès social per als habitants d'Alcanar. Tot i

²⁰³ Ramon Ferrando Adell: "Deu anys de canvis en la premsa i la societat", *Ebre-Infomes*, número 500, 9 de gener, 1988, p. 12.

²⁰⁴ GUILLAMET. (1983), p. 172.

que els principals esforços se centren en la revista, l'entitat també ha realitzat jornades culturals i un premi infantil i juvenil de contes durant la dècada dels 90.

Ferré ens aporta que “*Lo Rafal* naix al 1988-1989 com a associació i revista alhora. Una de les lluites més constants ha estat a favor del patrimoni cultural i arquitectònic i es va poder salvar la Cisterna del Vall, per exemple. Ha estat un element local molt important abans de l'aparició de les xarxes socials, com a nucli de crítica als governs locals, sobretot en l'etapa de Baptista Beltran”.

Per últim, en aquest final de dècada, cal destacar el començament de la producció escrita en l'àmbit escolar com a formació i aprenentatge. A més, servia per informar de les activitats i notícies que es feien als centres escolars del territori. Un exemple fou el Butlletí *Visquem l'Escola* (1989) que s'estructurà sobre quatre grans eixos. Pretenia ser un vehicle d'informació del Consell Escolar, de la Junta de l'Associació de Pares, de l'Administració, del claustre de professors/professores i dels alumnes. El segon perseguia avançar en la comprensió de la tasca educativa duta a terme en el col·legi. El tercer eix, ser un vehicle de presentació d'experiències i resultats dels alumnes. El quart, divertir-se.

La premsa escrita a finals de la dècada dels 80 començava a sorgir amb certa empenta. El nou període de transició permetia escriure, poder informar i expressar-se lliurement. Els ciutadans, vehementment, col·laboraven en les diferents capçaleres a través de notícies, articles d'opinió, entrevistes, cròniques... tot pel bé comú i de servei a la comunitat municipal.

4.3 Expansió de la premsa de proximitat

A la dècada dels 90, la premsa local i comarcal s'expandeix i la que en aquells moments estava en vida informant contínuament als ciutadans i lectors es veu gairebé consolidada.

A Roquetes (Tortosa) l'abril de l'any 1991 tingué lloc la primera setmana dels mitjans de comunicació locals. Textualment a la revista *Roquetes* sortí escrit el següent: “Tots tenim dret a la informació; per poder ser informats però és condició necessària que algú aporti

informació. Els mitjans de comunicació no són més que això: uns mitjans que fan possible que la informació pugui passar dels pocs que la generen a tots els altres”.²⁰⁵

En aquesta terra de cruïlla, hi ha una consolidació destacada de la premsa. Amb tot, feia falta una institució que servís per conservar el patrimoni local. Així, l'any 1991 es va crear el Centre d'Estudis Seniens (CES).

El CES va ser fruit de la iniciativa d'un grup de gent del poble interessada en l'estudi i la preservació del patrimoni local. Està adherit a la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana i col·laboren activament amb les activitats de l'Institut Ramon Muntaner.²⁰⁶

Pel que fa a comunicació comarcal, els setmanaris *Ebre-Informes* (Tortosa) i *Migjorn* (Amposta) van decidir fusionar-se, constituint una única publicació que tindria per àmbit territorial el de les comarques del Baix Ebre i Montsià.²⁰⁷ Es va formar un consell de redacció i administració, que edità el producte, dedicat a la informació general de les TE. La nova publicació es va vendre a la comarca del Baix Ebre sota la capçalera *d'Ebre-Informes* i a la comarca del Montsià com a *Migjorn*, amb distribució a tots els punts de venda de les principals poblacions i també per subscripció.

Ebre-Informes/Migjorn fou editat pel grup La Finestra i sortí al carrer amb una tirada de 16 pàgines i 3.500 exemplars, sent a la vegada el primer setmanari amb redaccions domiciliades a Tortosa i Amposta, capitals respectives del Baix Ebre i el Montsià, amb la voluntat de mantenir un contacte amb Gandesa (Terra Alta) i Vinaròs (Baix Maestrat) com a capitals de comarca. Aquí encara no sortia reflectida la comarca de la Ribera d'Ebre ja que aquesta capçalera no tenia cobertura a aquesta comarca.

Artur Gaya, fins aleshores director *d'Ebre-Informes*, fou el responsable del nou setmanari fusionat i es responsabilitzà de la continuïtat de la seva línia editorial: independència periodística, catalanitat, pluralisme democràtic i defensa de la identitat territorial de les TE. *Ebre Informes/Migjorn* tingué, a la vegada, dos subdirectors, responsables de l'edició periodística al Montsià i al Baix Ebre: els periodistes Josep Maria Arasa i Josep Lluís

²⁰⁵ Editorial: “Una celebració històrica”, *Roquetes*, número 71, Març, 1991, p. 3.

²⁰⁶ Extret: Terres de Cruïlla. “La força de la gent del territori”. Vegeu: <https://terresdecruilla.wordpress.com/entitats-collaboradores/centre-destudis-senienc/>

²⁰⁷ “Els setmanaris Ebre-Informes i Migjorn es fusionen en un únic setmanari”, *La Veu del Baix Ebre*, número 1.687, 13 d'abril, 1990, p. 5.

Villa. Aquest darrer desenvolupà també la tasca d'editor, màxim responsable de la publicació del setmanari.

L'Assemblea fundacional de l'Associació de Periodistes de les Comarques de l'Ebre (APECOE) pretenia agrupar a tots els professionals del periodisme d'aquestes comarques, i a tots aquells que d'una forma continuada treballaven als determinats mitjans de comunicació. Es va fer una reunió on es va aprovar el "Manifest Fundacional de l'Associació de Periodistes de les Comarques de l'Ebre". Aquest document deixà molt clar quins serien els objectius i les finalitats prioritàries d'una associació que intentaria treballar en la mateixa línia que havia fet fins ara el Col·legi de Periodistes, òrgan al que com a col·legiats pertanyien un bon nombre dels professionals que formaren l'APECOE.²⁰⁸ Aquest manifest fundacional va permetre constituir uns mitjans escrits més sòlids i que tinguessin el suport dels professionals del sector per a la millora de la comunicació local.

La I Setmana dels Mitjans de Comunicació Locals es celebrà a Roquetes ja que quan es va prendre la decisió política de què la vida municipal fora veritablement pública i transparent, es va començar el camí de la revista *Roquetes*.²⁰⁹ Arran d'aquesta I Setmana dels Mitjans es va iniciar una nova etapa pel que fa als mitjans escrits ebrenca. Els ciutadans s'implicaven i sempre existia aquesta comunicació municipal.

La Comissió de Govern de la Diputació de Tarragona acordà concedir tot un seguit de subvencions a les diferents publicacions locals i comarcals editades i distribuïdes dins els límits territorials de les comarques tarragonines. La quantitat assignada per aquesta finalitat i per l'exercici del 1991 fou de 9.750.000 pessetes. El nombre total de publicacions subvencionades fou de seixanta-dos, de les quals vuit foren setmanaris, divuit quinzenals i mensuals, tretze bimestrals i vint-i-cinc trimestrals. A més, la Diputació concedí també tot un seguit de subvencions a publicacions escolars i interescolars la quantitat dirigida per aquesta finalitat fou de 720.000 pessetes, que foren distribuïdes entre vint revistes escolars i quatre interescolars.²¹⁰ Quan es van adjudicar les subvencions, informades per la Comissió de Cultura, es van premiar tot un seguit de

²⁰⁸ "Els periodistes de les Comarques de l'Ebre creen la seva pròpia Associació", *La Veu del Baix Ebre*, número 1.727, 1 de febrer, 1991, p. 5.

²⁰⁹ "I Setmana dels Mitjans de Comunicació Locals a Roquetes", *La Veu del Baix Ebre*, número 1.738, 19 d'abril, 1991, p. 5.

²¹⁰ "La Diputació subvenciona la premsa comarcal", *La Veu del Baix Ebre*, número 1.764, 25 d'octubre, 1991, p. 11.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

conceptes com ara: periodicitat, percentatge escrit en català, nombre de pàgines, tirada d'exemplars, qualitat del contingut, impressió i compaginació.

Vega en referència a la publicació de la revista *Fòrum* del col·lectiu Fòrum Pere Coromines, el qual en va ser membre fundador, sentència que “disposava d'una càrrega cultural i política força elevada. Era una revista feta des del pur voluntarisme, en un moment, els primers 90, que calia impulsar el debat nacional. Només van sortir cinc números, entre els anys 1991 i el 1993, però va omplir un buit social i cultural que hi havia. Existien una dotzena de col·laboradors i a banda dels fixes com Àngels Pérez o Jaume Blanch hi hagué col·laboracions puntuals de noms com Carles Bonet, Norbert Bilbeny, Marina Abràmova o Joan Rigol”. L'important era servir cultura entre la ciutadania i virar cap a una informació més crítica.

El 18 de setembre de l'any 1991 l'Ajuntament de Tortosa va fer un col·loqui sobre la premsa local dintre de les II Jornades Culturals. Va intervenir Ramon Ferrando (periodista), Joan Salvadó (membre de la revista *L'Ullal* de Benifallet) i Hermini (de la revista *Xàrata*) com a introductor de la situació de la premsa local. Es va arribar a la conclusió que les revistes locals són en certa manera molt importants per al coneixement de l'activitat local i que són també unes dinamitzadores culturals. També es va comentar la falta d'una premsa comarcal més forta i de qualitat que la que hi havia a les nostres comarques i encara més si la comparem amb altres comarques semblants.²¹¹

El Centre d'Estudis d'Ulldecona, a la comarca del Montsià, es va fundar el dia 15 d'abril de l'any 1992. La finalitat de l'entitat (segons els seus estatuts) consistia en la creació d'una infraestructura per a la recerca, l'estudi i la investigació en l'àmbit local i comarcal, amb l'objectiu de divulgar els treballs que s'hi duïen a terme. L'entitat, a dia d'avui, continua promovent i organitzant activitats culturals, com ara publicacions, exposicions i conferències. També es preocupa de recollir i inventariar material divers, com ara fotografies i publicacions antigues.

L'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre (IDECE) fou un organisme autònom que va dependre del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, creat l'any 1993, i amb seu a Tortosa. L'objectiu de l'Institut fou el desenvolupament integral de les comarques de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Terra Alta i

²¹¹ “Col·loqui sobre premsa local”, *La Veu del Baix Ebre*, desembre, 1991, p. 14.

Ribera d'Ebre. Les funcions havien d'estar encaminades per aconseguir l'impuls i la realització d'iniciatives i programes d'actuació per contribuir en aquest desenvolupament.

La Fundació del Barça i l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC) van signar un conveni pel qual la Fundació es promocionava en les pàgines del setmanari.²¹² Era una època on els convenis prenen un caire destacat entre la premsa local. En alguns casos es podia donar l'oportunitat que un periòdic incorporés un fulletó d'interès fent referència a una altra capçalera tant si era de temàtica cultural, polític, científic o econòmic.

La Riuada (Móra d'Ebre) es va crear l'any 1994 com una associació cultural. L'objectiu era fomentar i promocionar activitats culturals vinculades a Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre). Entre d'altres temes, aquesta revista escriu sobre postguerra, urbanisme, les ermites, les riuades, en definitiva, temàtiques de la vida local.

La revista *Trenta-vuit comarques* que edità l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal dedicà en el seu darrer número, el corresponent a l'hivern de 1994, un ampli reportatge al setmanari *La Veu del Baix Ebre*, al que es qualificà com una publicació històrica a la comarca que ha sabut adaptar-se als nous temps i que està plenament consolidada.²¹³

El periodista i escriptor Josep Pujadas més conegut com a "Pius Pujades" i el periodista Just Manuel Casero van fundar *El Punt*. Aquesta capçalera fou un diari escrit en llengua catalana nascut el 24 de febrer del 1979. Tenia com a columna vertebral l'aportació empresarial de la cooperativa de lectors Papyrus i múltiples aportacions privades a Edicions Comarcals SA. Més endavant se'n va fer càrrec l'empresa editora Edicions Periòdiques de les Comarques SA. Per descomptat, aquest diari representa una vocació de servei comarcal força considerable. La publicació disposà, fins al 2011, de deu edicions territorials: les edicions diàries de Barcelona, Barcelonès nord, Comarques gironines, Maresme, Camp de Tarragona - Terres de l'Ebre, Penedès i Vallès Occidental; i les edicions setmanals de Perpinyà, País Valencià i el Pati. Aquesta darrera era l'edició de l'Alt Camp i la Conca de Barberà.

Fins al dia 11 de setembre de 1995, *El Punt* sortí al carrer el primer divendres de cada mes i fou a partir de la diada Nacional de Catalunya, que va tenir una periodicitat diària.

²¹² "La revista Tresmall", *La Veu del Baix Ebre*, número 792, 13 de gener, 1994, p. 9.

²¹³ "La Veu del Baix Ebre: Un setmanari tortosí a prop del cinquantè aniversari", *La Veu del Baix Ebre*, número 1.885, 25 de març, 1994.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

El diari, en una primera fase, publicà dues edicions diferenciades, una per a Reus i l'altra per a Tarragona, les quals cobriren informativament les deu comarques. La segona fase contemplà publicar una tercera edició específica de les Terres de l'Ebre. Per endegar el projecte d'un diari per a les comarques de Tarragona van sumar esforços tres empreses: Hermes Comunicació, S.A. editora del diari *El Punt* (1979), *Pebre S.C.C.L.*, editora del setmanari *L'Ebre* i *Pacsa*, editora del setmanari *El Pati*.²¹⁴

Pierre Vilar deia (L'Ebre, número 892, 12 de gener, 1995, p. 23) que les Terres de l'Ebre, si haguessin tingut un altre relleu, haurien pogut ser un dels punts privilegiats on conflueixen els homes i les aigües i on s'instal·len les grans ciutats. I és que, efectivament, la premsa va ser un clar altaveu per criticar i denunciar totes les mancances existents a les TE, però la falta d'intel·ligència política col·lectiva era més que evident i cada partit ni tant sols defensava solament el seu territori.

El Col·legi de Periodistes de Catalunya organitzà una exposició que, sota la denominació *200 anys de premsa diària a Catalunya (1792-1992)*, catalogà i contextualitzà totes les publicacions diàries de Catalunya des de l'aparició del *Diari de Barcelona*, fins l'any 1992. La premsa, en els seus orígens, sorgí d'iniciatives locals per donar resposta a problemes de caràcter local, en la mesura que algunes ciutats determinaven la vida social i política del territori del seu entorn territorial. La confrontació, les exageracions, enganys, insults, eren collita diària i atorgaven un grau de frescor que la premsa, en aquest sentit, havia perdut.

El 3 de març de 1995, els ciutadans de les comarques del Montsià i del Baix Ebre trobaren a les llibreries el setmanari *L'Ebre*, com a conseqüència de la fusió de les capçaleres tant emblemàtiques com *Ebre-Informes* i *Migjorn*. Segons la redacció del periòdic “un autèntic relleu editorial d'aquest setmanari independent que consolidà el seu lideratge a la premsa comarcal de les Terres de l'Ebre i que, en una segona etapa, volia aparèixer a les portes del segle XXI, amb una nova i engrescadora imatge, encapçalada

²¹⁴ “Neix ‘El Punt’, un nou diari en català per a les deu comarques tarragonines”, *L'Ebre*, número 891, 5 de gener, 1995.

per l'element natural que sempre ha unit, vertebrat i identificat el territori que cobrim a nivell informatiu: l'Ebre".²¹⁵ En declaracions del seu fundador, Josep Lluís Villa:²¹⁶

Josep Maria Arasa i jo mateix quan treballàvem a l'Ebre-Infomes i Migjorn havíem de treballar en un altre mitjà per sobreviure. Treballàvem a la Cadena Ser i quan plegàvem o en hores lliures muntàvem el setmanari. La majoria de periodistes eren col·laboradors. Hi treballàvem com a vocació. No era cap fórmula de negoci sinó tot el contrari. Els treballadors de base érem natros. Tot era voluntariós. Què fèiem? Vivíem per a pagar la impremta i posar diners de la nostra butxaca o algun mesenes que ens ajudava. Això sí, passava moltes hores. Primer eren poques pàgines i després un venedor va fer créixer el setmanari fins arribar a les vuitanta pàgines, va aportar molt de valor afegit des del punt de vista econòmic. Però per altra banda aportava molt de compromís sobretot polític perquè hi ha un percentatge, un 50% o 60% que era diner dels ajuntaments i això et posava. En aquella època érem tant combatius ni que tinguéssim el suport institucional li fotíem canya igual a l'administració i potser era una manera de funcionar perquè era curiós perquè l'administració no ens signava els convenis a vegades més per temor.

Una de les històries que eren poc habituals però, no obstant això, podien succeir, fou a la revista *Desaigüe* (Deltebre - Baix Ebre). Al número cent (p. 16) exposa que el corresponent número 3 fou segrestat per raons polítiques que, en aquests moments, ens semblarien d'escassa rellevància. Quan això succeí, ja se n'havien repartit uns mil exemplars, la resta van ser cremats.

Els regidors d'aquest ajuntament, Andrés Ferri (PSC) i Ramon Calvo (IC), van dimitir del consell de redacció del *Desaigüe* (Extracte de "Precs i Preguntes" del Ple Municipal de 30-12-1994): "A continuació, intervé novament el Sr. Casanova, el qual sol·licita que a partir d'ara, el Butlletí d'Informació Municipal *Desaigüe*, es digui "Butlletí d'Informació de Convergència" i que desaparegui el Sr. Ferri com a membre del Consell de Redacció del mateix, ja que en el mateix es publiquen articles sense ni tan sols informar-lo dels fets. [...]. El Sr. Alcalde manifesta que recull les afirmacions dels Srs.

²¹⁵ Josep Bayerri: "Una exposició que ens permet reflexionar sobre el passat. Dos segles de premsa a Catalunya", *L'Ebre*, número 896, 9 de febrer, 1995, p. 9.

²¹⁶ Apartat ANNEX, p. 318. A partir d'ara tot el que fa referència a Josep Lluís Villa ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

Regidors, encara que cal tenir en compte que al Butlletí es publiquen els articles que proporcionen els Regidors amb cartera de govern”.²¹⁷ Cal esmentar, per tant, que la política jugava un paper clau en el devenir municipal i que aquesta influència política sobre la premsa local era clara i concisa.

Josep Bayerri exposa tres nivells de mitjans de comunicació: la gran premsa de la capital, sigui d'origen o edicions de la de Madrid (*La Vanguardia*, *El Periódico* i *El País* són les tres capçaleres amb més lectors a la demarcació); la premsa local representada per revistes de diferents orígens i edició, butlletins municipals i publicacions mensuals o quinzenals de caràcter poc professional i un elevat nivell d'espontaneïtat; i la premsa, que aquí anomenem perifèrica, que, en el nostre cas, serien els dos diaris de Tarragona (*Diari de Tarragona* i *Nou Diari*) i d'alguna manera els dos setmanaris existents a les comarques de l'Ebre (*La Veu del Baix Ebre* i *L'Ebre*) amb una estructura empresarial i professional més propera a la dels diaris que a la dels butlletins locals.²¹⁸ Aquesta informació, per tant, ens situa per visualitzar la premsa més destacada que existia a finals de la dècada dels 80.

L'Ebre va ser un riu d'actualitat perquè un cop consolidada la seva presència al Baix Ebre i al Montsià, tenia la voluntat d'ampliar la seva cobertura cap a les comarques veïnes de la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, una de les raons que ha motivat el simplificar i magnificar aquesta capçalera. *L'Ebre* sortia a les llibreries els divendres, amb un mínim de 32 pàgines per garantir la publicació regular de les noves seccions i d'una informació més acurada i minuciosa del territori, establint una xarxa de corresponsals a les poblacions més importants. Cada setmana obsequiaven els lectors amb un exemplar de la revista dels Països Catalans, *Presència*,²¹⁹ amb un centenar de pàgines a tot color d'importants continguts informatius sobre temes d'aquest país, i també de les Terres de l'Ebre.²²⁰ Actualment, el setmanari *l'Ebre* (Setmanari de la vegueria de les Terres de l'Ebre) continua sortint els divendres a un preu de 2.00€.

L'Ebre es convertí en soci de publicacions tan prestigioses com *El Punt Diari* de Girona, *El 3 de Vuit* del Penedès o *El 9 nou* d'Osona, i això representava un intercanvi d'experiències i compartir projectes de creixement. Significava començar a treballar per

²¹⁷ “Dimissions del consell de redacció del ‘Desaigüe’”, *Desaigüe*, març, 1995, p. 14.

²¹⁸ Josep Bayerri: “Els tres nivells de mitjans de comunicació”, *La Veu del Baix Ebre*, número 1.990, 24 de maig, 1996, p. 4.

²¹⁹ Setmanari en català, actualment suplement de diversos diaris dels Països Catalans.

²²⁰ “L'Ebre, la nova identitat de *l'Ebre Informes* i del *Migjorn*”, *L'Ebre*, número 897, 16 de febrer, 1995.

aquelles publicacions que apostaven pels temes d'interès locals, aquelles que afectaven cada dia a un municipi concret. Entrà a formar part d'un grup editorial de Girona, Edicions Periòdiques de les Comarques, S.A. Sortia cada divendres i amb la revista *Presència* de franc. El preu era de 175 pessetes. La tirada rondava els 80.000 exemplars arreu dels Països Catalans. *L'Ebre*, aquest periòdic, ens ve a demostrar, en definitiva, que aquest territori existia i que la premsa local estava plenament consolidada.

La revista *Tresmall* a la ciutat de Sant Carles de la Ràpita va ser arran d'un acord amb l'editorial Columna per crear una nova marca que impulsà títols de temàtica relacionada amb les Terres de l'Ebre. Es tractava d'un projecte que ja s'havia acaronat des de la fundació de la mateixa revista. Els responsables de Columna foren Àlex Susanna i Miquel Alzueta. Segons els impulsors, Emili Rosales, Ramon Rosales i Carme Abril, l'avantatge és que els llibres entraren en el sistema de distribució d'aquesta editorial barcelonina. Els dos primers títols corresponen a cadascuna de les dues col·leccions de la nova marca: una dedicada a obres literàries i l'altra a guies d'art, turístiques, d'espais naturals, i obres divulgatives d'història o economia de les Terres de l'Ebre. Els lectors van poder gaudir de la informació general que és pròpia del setmanari, i estacionalment, de la informació especialitzada de *Tresmall*, que es convertí en un suplement cultural, amb personalitat pròpia. Per una part el del setmanari *L'Ebre*, la revista *Presència* i la propera aparició del diari *El Punt*, i per l'altra, el de la revista *Tresmall* i l'editorial Columna-Tresmall.²²¹

Ramon Rosales -director de *Tresmall*- va oferir l'editorial al servei d'escriptors i lectors del territori, en la línia d'un projecte "obert a totes les tendències". Josep Maria Arasa -director adjunt de *L'Ebre*- va remarcar que la fusió consolida la tasca i la línia editorial que des de fa divuit anys representa el setmanari, presentant-la com a exemplar a les Terres de l'Ebre. També creà un grup editorial independent líder a les Terres de l'Ebre, ja que d'una banda s'unien dues publicacions consolidades, i per l'altra, s'agrupà una oferta editorial sense precedents.²²²

L'Ebre va col·laborar en el naixement d'un nou diari a les Terres de l'Ebre. Un diari en català i democràtic. *El Punt* seguí els passos de *L'Ebre* en l'aventura de vertebrar aquest territori. Sempre hem estat convençuts que la informació més contrastada garanteix i

²²¹ "La premsa de l'Ebre fa territori. Columna-Tresmall: nova marca editorial", *L'Ebre*, número 906, 19 d'abril, 1996, p. 6.

²²² "La fusió de l'Ebre i Tresmall crea el principal grup editorial del territori", *L'Ebre*, número 907, 26 d'abril, 1996, p. 13.

millora la nostra societat democràtica, en aquest cas la que compartim geogràfica i culturalment.²²³

Aquesta circumstància va propiciar un nou projecte editorial, una nova empenta en la millora del producte. I un suplement esportiu a tot color que portà el seguiment setmanal de totes les competicions esportives de les quatre comarques. *L'Ebre dels Esports* -el suplement esportiu del setmanari *L'Ebre*-, sortí amb una tirada de 6.000 exemplars, convertint-se en la primera experiència periodística d'aquest tipus que cobreix íntegrament Baix Ebre, Montsià, Terra Alta i Ribera d'Ebre.²²⁴

El premi Ventura i Gasol de premsa comarcal va néixer, tal com va dir en el seu discurs Josep Maria Panisello “amb la intenció de premiar la trajectòria, les iniciatives de renovació tant tècniques com empresarials, la qualitat de les publicacions de la nostra demarcació”, tot afegint “el premi també s’ha d’entendre com un estímul de superació i el reconeixement públic d’uns mèrits que són fruit del treball continuat i efectiu dels redactors de les publicacions de les nostres comarques”. Un premi que també pretenia prestigiar el mitjà al seu àmbit d’influència. El premi Ventura i Gasol fou el primer reconeixement de caràcter provincial que ha aconseguit un mitjà de comunicació escrit de les Terres de l'Ebre. *L'Ebre* també fou el primer mitjà de premsa escrita en professionalitzar-se a nivell empresarial, abandonant la figura del col·laborador altruista que tantes vegades ha caracteritzat la premsa comarcal. Quant a la facturació de publicitat, va aconseguir liderar el sector de la premsa escrita del territori.²²⁵

L'Ebre s'introduí a la xarxa amb el naixement de *L'Ebre Digital*. El seu director fou Josep Lluís Villa el qual ens exposa el següent:

Internet era la prehistòria. Vam ser el primer de Tarragona i un dels primers de Catalunya. Només hi havia La Vanguardia i pocs més. De premsa comarcal érem els únics. A més, no sabíem com funcionava i la gent tampoc. Nosaltres posàvem coses del setmanari i ho manteníem. Després quan es va començar a entendre, vam aprofitar la capçalera i avui en dia és un dels capdavanters en premsa digital

²²³ “Neix El Punt”, *L'Ebre*, número 927, 13 de setembre, 1996, p. 6.

²²⁴ “Neix el primer esportiu del territori”, *L'Ebre*, número 937, 22 de novembre.

²²⁵ “L'Ebre, distingit com el millor setmanari de Tarragona”, *L'Ebre*, número 940, 13 de desembre, 1996, p. 19.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

comarcal, és un potencial enorme a les nostres terres i s'ajuda dels vídeos de la televisió. L'actual director és el periodista Josep Maria Arasa.

La creació de *l'Ebre Digital* situà com a pioners a les TE en aquest nou model de llenguatge en comunicació que s'estava convertint en un autèntic fenomen, atès el seu espectacular creixement.

Com a nou mitjà de comunicació, complementava la tasca encomanada pel setmanari convencional, que era la de vertebrar un territori com a vehicle de comunicació entre els seus habitants i de servei per al conjunt d'una comunitat i la necessitat de reafirmar la seva identitat i d'unificar els seus esforços. Un altre dels objectius fou el d'oferir la possibilitat a les institucions i als empresaris locals de promocionar els seus productes a través de la xarxa d'Internet, ja que la publicitat telemàtica constituïa, sens dubte, el mercat de més expansió.²²⁶

No hi ha dubte que la cultura local dels municipis quedava reflectida a través de la premsa local que conreaven les associacions culturals. Però, com en tot, si l'administració local no ajuda econòmicament, el pressupost mai podia sortir favorable i tot se'ls girava en contra. Una puntualització fou:²²⁷

Les associacions i col·lectius dels pobles de la Terra Alta lluitem per tirar endavant projectes amb il·lusions realitzables però, ah! El però de sempre, ens manca un major recolzament de l'Administració. Retalls pressupostaris i manca de suport a les nostres iniciatives són fets ben freqüents a la nostra comarca. Si en l'economia som la darrera comarca de Catalunya, no volem ser-ho en l'àmbit cultural.

L'alcalde de Tortosa, Marià Curto, qualificava la presentació del nou periòdic de les Terres de l'Ebre "d'esdeveniment", perquè evidenciava "una visió del periodisme local que apostava pel futur, amb totes les eines que oferia l'evolució tecnològica". I afegí "hauria de ser un exemple per a la gent de les Terres de l'Ebre per demostrar que, efectivament, quan hi ha creativitat, empena i voluntat, es pot arribar molt lluny". Per a Santiago Campos, alcalde de Móra d'Ebre, president del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, es tractava del projecte més ambiciós de la premsa local, "l'Ebre és el periòdic

²²⁶ "L'Ebre digital, un nou mitjà de comunicació a Internet", *L'Ebre*, número 953, 14 de març, 1997, p. 20.

²²⁷ "Editorial", *Centre d'Estudis Terra Alta*, número 25, primer semestre, 1997.

més sensible i més implicat amb les Terres de l'Ebre, ens posa al dia setmanalment dels problemes, les solucions i els projectes del territori i propicia el debat entre nosaltres i per donar a conèixer a tot el món aquest gran carrer major que és el nostre riu".²²⁸

La presentació es va realitzar a través d'una pantalla que va reproduir les imatges de l'ordinador perquè el públic assistent pogués conèixer totes les seccions de *l'Ebre Digital* i el moment en què entrà a formar part de la xarxa d'Internet, juntament amb la resta de mitjans de comunicació digitals.

L'Ebre Digital tenia tres grans apartats: un dedicat a la informació general, que vindria a recollir les notícies més importants de la setmana, tot respectant les diferents seccions de l'Ebre de paper; un altre dedicat als esports; i un darrer que guardava els números anteriors de l'any en curs, per tal de facilitar la feina a qualsevol que volgués accedir a una informació que s'havia produït durant aquest temps.²²⁹

El setmanari *L'Ebre* després de pràcticament dos anys de funcionament ja es podia adquirir fora de les comarques de l'Ebre. Aquesta publicació liderava el mercat de les TE amb una difusió de 2.500 exemplars de forma setmanal. A més a més, anualment augmentava la seva tirada situant-se en un dels setmanaris més prestigiosos de la província amb la concessió del premi Ventura Gassol al millor setmanari de la demarcació, atorgat per la Diputació de Tarragona.

La Veu del Baix Ebre, fins i tot, va distribuir durant onze mesos una revista anomenada *Catalunya sensacions*. Es tractava d'un projecte en el que hi participaven els socis de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC), que tenia per objectiu enriquir l'oferta de les diferents capçaleres existents al territori. Aquesta va tenir una tirada de 115.000 exemplars. La revista, que tenia caràcter de magazine, l'elaborà l'empresa Ediprem Comunicacions SL, de Barcelona. L'aparició, de periodicitat mensual, cada tercer divendres de cada mes no suposà cap cost afegit en el preu del setmanari.

Els diferents socis de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal de Catalunya acumulaven tirades que superaven els 100.000 exemplars, situant-se, quant a la difusió, a

²²⁸ "Neix L'Ebre digital, el primer periòdic de Tarragona a Internet", *L'Ebre*, número 954, 21 de març, 1997.

²²⁹ Josep Lluís Villa: "La nova eina de comunicació", *L'Ebre*, número 955, 28 de març, 1997, p. 7.

l'alçada dels principals diaris nacionals. Tot i això no participaven del mercat publicitari centralitzat per les grans agències del sector.²³⁰

Finalment, *L'Occidental* va ser un setmanari intercomarcal que va néixer l'any 1998. El director i presentador fou Jordi Trilla. Es formà a partir dels Germans Guinart. Aquests eren en Ramón i Robert. De fet, van gestionar *Canal 21* fins a principis dels anys 2000. Robert feia de freelance per a TV3. Aquests van vendre tant el *Canal 21* (televisió comarcal) com *L'Occidental* (diari comarcal) a un grup de Tarragona encapçalat per Cinto Romeu. El dijous 23 d'abril de l'any 1998 va sortir el primer número. A la pàgina 18 d'aquest primer exemplar titulat "L'Occidental: la reivindicació d'una parla, el canal de Comunicació de les Terres de l'Ebre" tractà sobre la voluntat de donar un servei informatiu veraç i objectiu a les quatre comarques de l'Ebre. Entenem, que les TE, amb totes les seves peculiaritats, constitueixen una entitat pròpia i diferenciada que mereix un tractament acurat, precís, del dia a dia, i que a la vegada, aprofundeixi en les qüestions estructurals que afecten el conjunt del territori. L'Ebre és sens dubte l'eix vertebrador, però també ho és, en tant o en més mesura una parla, el català occidental, que és rica en varietats dialectals, que ens identifica i també ens dona una idiosincràsia molt nostra. D'aquí el nom de la publicació. L'objectiu del setmanari fou fer territori de manera que els ciutadans poguessin despertar un sentiment de territori únic, com en altres temps, podia crear la Vegueria.

4.4 El PHN: Agressions per unir i despertar un territori

Un cop havent entrat al nou mil·lenni, la comunicació local a les TE segueix el procés de consolidació i, fins i tot, empenyé una certa popularització. Els butlletins d'informació municipal apareixen en quasi tots els municipis ebrenca i, la part econòmica, és del tot favorable per augmentar la tirada i fer-se un lloc destacat a nivell tant local com comarcal.

Dit això, durant l'any 2000 hi va haver dos butlletins musicals que eren *L'Oriol Informació* (Tortosa) i *Pentagrama* (Deltebre). Els butlletins de caire musical eren poc habituals però, tot i així, algunes entitats el feien servir per difondre totes les activitats i actes que havien de realitzar els corresponents grups musicals. Així, la premsa musical

²³⁰ "La premsa local i comarcal de tot Catalunya incorpora una revista monogràfica a partir de febrer", *La Veu del Baix Ebre*, número 2.121, 22 de gener, 1999, p. 11.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

va tenir el seu paper destacat a l'Ebre com també ho va ser el gènere escolar, el polític i el cultural.

La Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE) fou i continua sent actualment un moviment social articulats en una plataforma cívica creada al setembre de l'any 2000. L'objectiu de la PDE era protegir i defensar el Delta de l'Ebre. La concepció més vàlida és que han hagut una sèrie d'agressions al territori per unir-lo i projectar la consciència de pertinença a les TE a través d'una sèrie de projectes que perjudicaven al territori.

Un dels fenòmens clau de la identitat ebrenca, l'auge dels mitjans de comunicació i la seva consolidació fou, sense cap mena de dubte, el Pla Hidrològic Nacional. Les portades que ocupaven la premsa escrita diària, setmanal i mensual, no només a nivell de TE sinó estatals fou aclaparador. En definitiva, aquest fet va fer que les TE recuperessin d'una vegada per totes la seva veu i força territorial.

Un altre element que quedà perfectament reflectit en els actes de protesta fou que tota la polèmica del PHN ha fet ressorgir unes identitats i, fins i tot, crear-ne de noves. En aquest sentit, s'ha reactivat la catalanitat dels ebrenca i ebrenques, una catalanitat que estava bastant adormida o que potser ni tan sols existia.

A banda, encara persisteix a dia d'avui la creença estesa que més enllà de l'Ebre ja no és Catalunya, cosa que els ebrenca intentaren rebatre:

Hi ha una altra Catalunya, desconeguda i expulsada en bona part de l'imaginari patriòtic per l'expressió "més enllà de l'Ebre", utilitzada quan es volen referir a l'estranger (...) Senyors governants, no segueixin furgant al cul de Catalunya, tothom sap les complicacions i el mal que fan les ferides en tal lloc. (Santi Marsal, Diari de Tarragona, 5 de març de 2001).

També és força evident que el concepte TE, fins ara potser latent però adormit, ha adquirit una gran popularitat. És el crit definit "com més units, més forts" i, en el fons de les formes, aquest sentit lleugerament pràctic el que ha impulsat una unió que es basa en uns continguts ideològics.

Si bé generalment la identitat ètnica predomina fortament per sobre de les altres, durant el temps en què va durar la lluita contra el PHN podem afirmar que el fet de pertànyer a les Terres de l'Ebre era, per a la majoria d'habitants, el sentiment d'adscripció més

important. Fins fa poc temps, les Terres de l'Ebre semblaven més aviat una construcció ideològica creada pels poders públics i l'elit local; però, amb els nous esdeveniments, la població s'apropia d'aquest concepte.²³¹

En referència a la PDE cal exposar que TE constitueix un territori històricament allunyat i que el servei de la política des de les grans institucions són escasses. L'efecte de la ciutadania per reivindicar-se i ser escoltats va ser un punt àlgid per defensar, no només el riu sinó salvar el territori ebrenc. El portaveu de la Plataforma en Defensa de l'Ebre, Manolo Tomàs (Vega, 2017, p. 192) comentà que la voluntat que expressem la gent de l'Ebre és la voluntat de ser i d'existir. Natros en diem "dignitat ebrenca". També som Catalunya, i el territori que habitem és patrimoni de les futures generacions.

L'Ebre és la clau general i, ben entès, la clau sentimental particular. És, el rodal tortosí, un país que viu abstret, embadocat amb el seu riu -abstret en tots els aspectes, de l'econòmic fins al municipal. L'esforç dels tortosins per mantenir el seu terme-comarca s'explica perquè si perdien el riu perdrien la personalitat.²³²

La consciència de pertinença a les Terres de l'Ebre s'ha estès, ha crescut i ha madurat de manera paral·lela a la defensa del territori. Les TE han reviscolat plenament quan han començat a demostrar que el crit *L'aigua és vida, NO al transvasament*, no era una simple consigna de carrer, sinó una convicció que havia arrelat al cor, al cap i a la butxaca de la gent. El seu símbol, el nus antitransvasament associat al lema "Lo riu és vida" és, a hores d'ara, el més identificador del territori ebrenc, perquè recorda la lluita per la seva reconstrucció des de la dignitat, a principi de segle XXI.

Els grans mitjans de Madrid parlaven l'any 2000 de les TE com a "Bajo Ebro", la terminologia franquista i pròpia geogràficament dels projectes de transvasament que tenia el Ministeri. I des de Barcelona es parlava de "comarques" de l'Ebre en el millor dels casos. I amb això vull dir que ningú de fora coneixia llavors el concepte "Terres de l'Ebre" com s'ha consolidat en molts pocs anys, entre d'altres raons perquè tampoc hi havia consens al territori per utilitzar-lo. Va ser a partir de l'any 2001 quan es crea la Delegació del Govern de les Terres de l'Ebre quan s'esvaeix qualsevol dubte de que calia parlar de "Terres de l'Ebre" i no de "comarques" o altres formes. I com a creació d'aquesta

²³¹ BOQUERA. (2006), pp. 349-350.

²³² VEGA. (2017), p. 182.

Delegació administrativa va ser una compensació o reconeixement del Govern de la Generalitat, llavors amb Artur Mas de Conseller en Cap, per apaivagar l'esclat i la força del moviment antitransvasament, que assenyalava com a culpable directe al govern del PP d'Aznar però també com a còmplice, i inclús com a traïdor, a l'últim govern de Jordi Pujol encara amb CiU; es va anar generant "un recapte".

Aquí derivà tot l'efecte de la premsa local. Al febrer de l'any 2001, l'Ebre es posà dempeus i deixà de ser objecte només dels ebrencs per a esdevenir pertinença i valor comú de tothom. *L'aigua és vida, NO al transvasament* va ser el lema imprescindible per entendre la problemàtica del territori.

Si bé generalment la identitat ètnica predomina per sobre de les altres, durant el temps en que va durar la lluita contra el PHN podem afirmar que el fet de pertànyer a les Terres de l'Ebre era, per a la majoria d'habitants, el sentiment d'adscripció més important. Fins fa poc temps, les Terres de l'Ebre semblaven més aviat una construcció ideològica creada pels poders públics i l'elit local; però, amb els nous esdeveniments, la població s'apropia d'aquest concepte i en les manifestacions poden veure's pancartes com "les Terres de l'Ebre diuen no al transvasament".²³³ Ara bé, el que va quedar demostrat va ser la poca utilitat mediàtica dels petits actes dels periòdics, que es convertien en rutinaris i no transcendien més enllà de la premsa local i provincial; si de cas, servien per mantenir vius els ànims dels opositors al PHN i per anar-los recordant la conveniència de no abandonar la lluita. Els elements que feien transcendir els actes de protesta i atreïen l'atenció de la premsa eren la seva contundència, espectacularitat i imprevisibilitat. Al costat de les grans manifestacions, les escridassades als polítics per sorpresa solien quedar també reflectides en la premsa catalana.²³⁴ Els mitjans de comunicació catalans com ara TV3, clarament influenciats per Convergència i Unió, intentaven silenciar la protesta però, poc a poc, se'n van adonar que, davant un fenomen d'aquestes magnituds, no podien fer com si no existís. Totes aquestes reivindicacions solen portar una gran càrrega emotiva i també un fort simbolisme. Al llarg de totes les protestes, el riu va jugar un paper simbòlic molt important: els ebrencs eren conscients que el riu que els volien "furtar" era l'element bàsic de la seva identitat. L'Ebre recuperà el paper central en la vida dels ebrencs que feia unes

²³³ BOQUERA. (2006), p. 350.

²³⁴ BOQUERA. (2006), pp. 336-337.

quantas dècades havia perdut, i el seu valor simbòlic i sentimental es convertí en la justificació primordial per a oposar-se al transvasament”.²³⁵

L'any 2001 va aparèixer *La Veu de l'Ebre*. Va ser el mitjà de referència per a la vegueria de les TE. Aquesta destacava per les seves notícies locals i comarcals, i informacions d'agenda i de serveis, elaborades des de la redacció central del setmanari, ubicada a Tortosa (Baix Ebre). El contingut era força generalista i tenia un públic heterogeni. Fou de pagament, amb la possibilitat de subscriure-s'hi. Actualment s'anomena *Setmanari l'Ebre* que més endavant en parlarem amb més deteniment.

Amb l'exemplar del *Setmanari l'Ebre* s'acabava, per tant, una etapa de les moltes que ja ha experimentat la publicació al llarg de gairebé vint-i-quatre anys d'història. El 26 de gener de 1978 va sortir *l'Ebre-Informes*, el 1983 va néixer el *Migjorn*, el 1990 es va fusionar *l'Ebre-Informes* i el *Migjorn*, el 1995 es va estrenar la capçalera *L'Ebre*, totes elles propietat de la nova empresa editora. En aquesta ocasió l'esdeveniment periodístic és, si fos possible, de més envergadura pel seu simbolisme i, per tot això, en recull el testimoni: *La Veu de l'Ebre*.²³⁶

A la sisena pàgina corresponent a l'apartat editorial i titulat “Compromís i repte periodístic”, *La Veu de l'Ebre*, com a nou mitjà de referència del territori, fou una conseqüència de la nova conjuntura territorial que vivien les comarques del sud de Catalunya a l'inici del segle XXI.

El secretari de Comunicació del govern català, Josep Martí, reflexionava dient que una de les coses que m'agradaria dels mitjans locals de les Terres de l'Ebre és un plus de convenciment en les possibilitats del territori, pensar en tot allò que podem fer nosaltres mateixos per anar assolint noves quotes de progrés. I també que tinguin més clar que això de les Terres de l'Ebre són quatre comarques, perquè hi ha projectes que tenen la mirada posada en la gran capital de les Terres de l'Ebre, que és Tortosa. El concepte Terres de l'Ebre i el sentiment de pertinença no és explicable sense la presència d'un grup de comunicació.²³⁷

²³⁵ BOQUERA. (2006), pp. 345-348.

²³⁶ “La Veu de l'Ebre sortirà el dia 30 de novembre”, *L'Ebre*, número 1.198, 23 de novembre, 2001, p. 8.

²³⁷ “Dels mitjans ebrencs, m'agradaria un plus de convenciment en les possibilitats del nostre territori”, *La Veu de l'Ebre*, número 500, 2 de setembre, 2011, p. 25.

L'any 2001 es va crear la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre amb seu a Tortosa. La normativa vigent que regulava els òrgans territorials de la Generalitat, preveia també les funcions dels delegats i delegades territorials del Govern de la Generalitat en els respectius territoris. Aquestes funcions es concentraven en els àmbits d'actuació següents: representació, informació, coordinació, règim interior, altres.²³⁸

El *Diari Més* convertit en *Més Ebre* va néixer a Roquetes (Tortosa) el dia 30 de novembre de l'any 2001 quan va sortir el primer número. Va ser un diari gratuït d'informació local i comarcal en català amb edicions a Tarragona, Ebre, Reus i la Costa Daurada. L'empresa fou el Grup 100% Comunicació. El primer director fou Carles Magrané Unda (un dels fundadors del setmanari *El Vallenc*) des del 2002, procedent del diari *El Pati*, un històric de la premsa local i comarcal. Els empresaris Joan Antó i Cinta Pasqual l'any 2005 van entrar en concurs a través de la TDT i finalment la van adquirir. En aquesta mateixa capçalera, a l'interior, existia el *Més Esport*, fent referència a la pràctica esportiva a nivell de les TE. Aquest suplement esportiu estava conduït per Michel Viñas, fundador de la revista *Minut 91*. Aquests s'imprimien en una rotativa de Riudoms i en paper de diari. Hi participava el propi Viñas a banda de la Teresa Faneca, Sònia Castelló, Tere Gilabert i Joan Biosca.

Sempre que neix un nou mitjà de comunicació, en aquest cas particular, *Més Ebre*, es guanya en pluralitat i, només per això, ha de ser forçosament un motiu de celebració per a la societat que acull el nouvingut. Aquesta publicació havia nascut per donar servei a una i altra àrea del sud de Catalunya (Ebre i Camp de Tarragona) i ho va fer des de criteris professionals i de pluralitat, donant veu a tothom per informar amb coherència, rigor i quan convingui, sense pèls a la llengua.²³⁹ Amb vocació d'esdevenir un diari on el lector/a pugui trobar una bona opció de lectura, el nou setmanari es fomentà en tres pilars bàsics: reportatges de fons, una completa secció d'opinió i una nodrida agenda cultural i esportiva. *Més Ebre* nasqué amb vocació de servei a la societat ebrenca, a la seva gent, als seus pobles i ciutats i també a les institucions polítiques, econòmiques i socials que

²³⁸ Delegacions territorials del Govern a Catalunya.

Vegeu: <http://delegacionscatalunya.gencat.cat/ca/delegacions/terres-ebre/>

²³⁹ Editorial: "Més mitjans, més pluralitat". *Més Ebre*, número 1, 30 de novembre de 2001, p. 19.

representen el territori: el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, en definitiva, les Terres de l'Ebre.²⁴⁰

El món dels mitjans de comunicació a les TE experimentà un procés de canvi. En efecte, es va crear i fer realitat la institucionalització de la professió com a col·lectiu propi i diferenciat, amb la posada en marxa de l'Associació de la Comunicació de la Regió de l'Ebre (març, 2001) i la demarcació de les TE del Col·legi de Periodistes (octubre, 2001), ens complementaris que representen un periodisme arrelat a la realitat i a la problemàtica del territori. La premsa impresa, que ha servit amb eficàcia a les TE, estava formada per dues edicions regionals de diaris i per tres setmanaris d'informació general, a més d'una dotzena de publicacions gratuïtes publicitàries.

El canvi més immediat en el temps fou la desaparició del setmanari *L'Occidental*, quan encara no havia arribat als tres anys de la seva fundació, i l'aparició amb la voluntat de cobrir el seu espai i ampliar-lo, del setmanari *Més Ebre*. *L'Occidental* ha treballat, al llarg de cent setanta-nou setmanes, per fer-se un espai en el panorama mediàtic de la regió. Seguidament va buscar consolidar-lo amb una publicació amb més ambició feta en paral·lel a l'edició que la mateixa empresa i el mateix equip de professionals volia fer des del Camp de Tarragona. No va ser una experiència nova quant a periodicitat setmanal: l'any 1978 *L'Informes* ja va néixer amb dues edicions: *Baix Penedès*, datada al Vendrell, i *Ebre*, des de Tortosa. L'invent va funcionar al llarg d'un any però no va reeixir perquè els mitjans tècnics d'aleshores feien molt difícil compartir part dels textos i la pròpia producció.²⁴¹

A partir del dia 13 de febrer de 2001, el setmanari *Més Esport* estava inserit dins de les pàgines del setmanari *Més Ebre*. La finalitat era poder oferir als lectors tota la informació en un únic mitjà de comunicació que sorgí de la unió en un sol dels setmanaris *Més Ebre* i *Més Esport*, i, a la vegada, que aquesta etapa no suposés un increment de cost per als seus lectors.

Josep-Sebastià Cid, va ser fundador de l'Institut Ramon Muntaner, un magnífic instrument per donar suport als centres d'estudis dels Països Catalans. Va ser l'estiu de

²⁴⁰ Jordi Trilla: "Més que un setmanari. Una nova aposta periodística per a les Terres de l'Ebre", *Més Ebre*, número 1, 30 de novembre de 2001, p. 28.

²⁴¹ Josep Raga: "De l'Occidental a Més Ebre, que sigui en Hora Bona", *Més Ebre*, número 1, 30 de novembre, 2001, p. 43.

l'any 2003, com una mena de compensació per l'estúpid posicionament del darrer govern Pujol en relació al transvasament i fou tot un encert". Tenia la seva seu al mas de la Coixa de Móra la Nova, a la Ribera d'Ebre. Aquesta entitat neix d'un acord entre la Generalitat de Catalunya -departaments de Cultura i de Presidència- i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC), entitat federativa que aplega una setantena d'entitats de tots els territoris de parla catalana. El patronat està format per catorze membres repartits equitativament entre els dos organismes. Com a conseqüència de l'arribada del nou govern a la Generalitat de Catalunya, el mes d'abril de 2004, es van produir canvis en la configuració del patronat, unes alteracions que lluny de desestabilitzar ha servit per continuar impulsant els projectes ja engegats per l'Institut.

L'any 2003 es va crear la Taula del Sénia. Encara és un ens local format per vint-i-set municipis. El seu objectiu es complementa en buscar el màxim consens entre els municipis, col·laborar amb totes les administracions i cooperar amb els sectors econòmics i socials.²⁴² La Taula del Sénia (que es forma entre l'any 2003 i el 2005) és, amb totes les seves limitacions, i també amb tots els seus assoliments, un embrió d'aquest diàleg permanent.

Aquesta mancomunitat engloba vint-i-set municipis dels quals, administrativament, quinze pertanyen al País Valencià (Benicarló, Càlig, Canet lo Roig, Castell de Cabres, Cervera del Maestre, Herbès, La Jana, Morella, La Pobla de Benifassà, Rossell, Sant Rafael del Riu, Sant Jordi, Traiguera, Vallibona i Vinaròs), nou a Catalunya (Alcanar, Freginals, La Galera, Mas de Barberans, Sant Carles de la Ràpita, Santa Bàrbara, La Sénia i Ulldecona) i tres a Aragó (Beseit, Pena-roja de Tastavins i Vall-de-Roures), i que s'ha anat ampliant a partir del nucli inicial que, l'estiu de 2003, van formar els ajuntaments de Vinaròs, Alcanar, Ulldecona i La Sénia.²⁴³ La Taula del Sénia va ser un pas més per conèixer l'existència del territori. Com podem observar, no només abraça les comarques de l'Ebre sinó també altres punts de fora de Catalunya, com Aragó i el País Valencià ja que som una terra de cruïlla.

L'any 2004 aparegué *Un Cop d'Ull*. Va néixer amb la finalitat d'informar i fer publicitat sobre edificis de lloguer i altres ofertes sobre immobiliàries de la zona. També va aglutinar una part de la geografia del nord de Castelló, és a dir, entre Orpesa del Mar i

²⁴² "Taula del Sénia. Territori Sénia". Vegeu: <http://www.tauladelsenia.org/>

²⁴³ VEGA. (2017), p. 120.

Vinaròs. Continua sent una revista gratuïta. El director gerent és l'empresari Albert Roda. Pel que fa a la redacció el director és el periodista Gustau Moreno i la directora adjunta, també periodista, Cinta Bonet. *Un Cop d'Ull* l'edita Televisió Teveon Ebre SL, Doble Columna SL. Més endavant, a l'apartat dels mitjans digitals el tractarem amb més consideració.

L'Estatut de l'any 2006 va recuperar definitivament la denominació de vegueries per identificar la divisió territorial de la Generalitat i el projecte de llei que les desplega consagrava el nom "Vegueria de les Terres de l'Ebre".

El gener de l'any 2008 a Santa Bàrbara (Montsià) va sorgir el *Santa Bàrbara Magazín*. A l'editorial del primer exemplar i a la tercera pàgina el director de la revista, Jordi Boronat i Ferré (alcalde, CiU) digué:

El nostre gran repte serà que l'Ajuntament segueixi sent el motor impulsor de l'engranatge que ha fet avançar Santa Bàrbara al llarg de la nostra història, per això, treballarem colze a colze amb tots i cada un dels actius amb que comptem com a societat, des de tots els grups polítics municipals, passant per les entitats que configuren l'entramat social del poble, empresariat o sector comercial, sector primari i tots i cada un dels planers i planeres que vulguin aportar el seu granet d'arena a un projecte col·lectiu de poble. Santa Bàrbara Magazín ha de significar, en aquesta nova etapa, un nexa d'unió informatiu més entre els planers i les planeres.

Alfred Blanch i Farnós, coordinador de Santa Bàrbara Magazín, sobre el nom de la revista apunta que "incorporant el petit matis de magazín al nom del poble, ja era suficient per donar-li un toc de modernitat i frescor". Una revista recordem sorgida d'un petit *Full municipal*, iniciat l'any 1980, patint una forta renovació amb l'aparició de la revista *Santa Bàrbara*, el 1997 i finalment arribar a aquesta innovadora revista actual. La portada del Butlletí va ser trencadora, ja que va ser titulada "Identitat Planera". Una frase ideal per a una nova època d'informació local.

4.5 Estancament i crisi dels mitjans locals

Entre els anys 2008-2012, el país en general va viure abocat en la maleïda crisi econòmica global on encara a dia d'avui la ciutadania i els mitjans de comunicació en general pateixen i continuen estancats. Aquesta vicissitud afectà per complet a la comunicació local. També hem d'admetre que la irrupció d'Internet i uns anys més tard de les innovadores xarxes socials digitals (especialment Facebook i Twitter) quedà totalment comprovat que si no apostes per una innovació et quedes literalment fora del mercat competitiu. Ara bé, certament, la premsa comarcal tradicional és la que millor ha aguantat la crisi gràcies, en part, al seu contingut de referència, el fet de ser local i propera.

Aquest fenomen depriment s'ha interpretat en una pèrdua de mercat afectant al quiosc (davallada d'exemplars i capçaleres), a la publicitat (menys ingressos) i als equip de treball (sous precaris). Hem de comentar, però, que no ha afectat d'igual forma a totes les capçaleres. Ara bé, en línies generals, pràcticament en la seva totalitat ho han sofert amb escreix.

Aquest estancament i disminució de la premsa en paper afectà tant a les associacions i entitats locals com a les capçaleres d'àmbit més comarcal. Arribat en aquest punt hem de fer la distinció del que és premsa escrita i premsa digital i com, a partir d'aquí, els propis mitjans de comunicació han de transmetre aquesta informació a la ciutadana. En paraules del fundador d'*Imagina Ràdio*, Josep Lluís Villa, a l'entrevista en profunditat:

La premsa escrita i la premsa digital és diferent. En la premsa digital el que sol tenir més acceptació és que sigue notícia pròpia i després desgraciadament lo insòlit. Tu tens la realitat que tens i tu no tens perquè imposar la realitat que tu vols. Si la gent viu en un circ dona-li circ si vols audiència i després educa. Les notícies insòlites que funcionen són successos. Si és estrany i tens un vídeo funciona i després coses més singulars. La gent s'alarma, aleshores es fa viral i ja ho tens. Funciona molt el tema assassinats i accidents de trànsit.

En referència a la premsa convencional, el fundador de *l'Ebre Digital* i *d'Imagina Ràdio* comenta:

A la premsa convencional en un moment donat el xiquet periodista, fa un bon article sobre un tema polític i social que tingue pes i de valor. Has d'utilitzar un

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

recurs per captar la gent. La teva línia editorial va marcant unes pautes de periodisme més seriós, però has d'utilitzar recursos seriosos per a que la gent t'entre.

Els mitjans locals han de cercar aquella notícia captivadora i buscar que els lectors s'impliquin en llegir i comprar premsa local. Què està passant al nostre municipi? Com s'està tractant el tema? Amb quins instruments fa front per assabentar-nos? Quin impacte i repercussió pot tenir tant per a la ciutadania com per a la premsa local? Són preguntes que ens hem de fer per conèixer millor el que està passant al municipi i que les persones se n'assabentin de tot plegat. Quines temàtiques s'haurien de tractar més? Sobretot les de servei a les persones i exposar tot allò per a la millora dels municipis.

En aquest context de crisi, a les TE la davallada fou molt accentuada. Un cas va succeir a la població d'Ulldecona (Montsià) quan a finals dels anys 80 i principis dels 90 les capçaleres sobresortien al municipi però, malauradament, en època de crisi desaparegué absolutament tot. No només la premsa cultural i d'entitats municipals sinó el mateix butlletí editat per l'Ajuntament. Actualment la població té poca activitat a través de la premsa de proximitat.

La capçalera *Viure Alcanar* anteriorment anomenada revista *Alcanar* va renovar-se el mes d'agost de l'any 2018. El butlletí informatiu d'Alcanar, les Cases i Alcanar-Platja es pot consultar en línia. Segons el consistori:

El butlletí passà a ser gratuït per tal de garantir l'accés a la informació pública de tota la ciutadania, tenint en compte, a més, que els costos generals s'han reduït. Presenta un nou format més actual i més breu, en el qual preval la informació de qualitat i de proximitat. Així mateix, fa una aposta decidida per la correcció lingüística tot posant en valor el dialecte i la riquesa del nostre parlar.

Cal apuntar que el darrer exemplar havia estat editat l'any 2016. El següent any no es va publicar cap número. Per contra, aquest exercici era realment emotiu perquè es celebraven, ni més ni menys, els seus quaranta anys de la posada en marxa del butlletí d'informació. No obstant, al llarg del seu recorregut, hem de lamentar que el butlletí ha tingut aturades. Va ser a finals de setembre de l'any 2017 que va tornar a reeixir entre la ciutadania.

Al *Diari Més Ebre* en una dècada van passar de 5.000 exemplars setmanals a 15.000, introduint el color a les pàgines de la mateixa i, segons el Baròmetre de Catalunya, va ser convertida en una de les més importants publicacions informatives gratuïtes en format paper de tot Catalunya.²⁴⁴

Ho fem amb un nou vestit, sí, però amb una mateixa filosofia: la de servir a tots aquells i aquelles que han fet possible aquesta història d'èxit que és la història de casa nostra i que, cada setmana, s'explica puntualment a les pàgines d'aquest diari.

L'any 2013, concretament, al setembre, va haver una crisi sísmica al magatzem submarí de gas al davant de la costa entre Catalunya i el País Valencià anomenat Castor. Es van generar més de mil terratrèmols a causa de la injecció de gas. Sortosament, quasi tots van ser de baixa magnitud però força perceptibles a través de la ciutadania i en els municipis més propers. A través de la premsa tant local com comarcal va ocupar portades i força articles d'opinió. També va ser a causa d'un succés que va afectar de manera directa la població. Tot el que no volen a d'altres llocs, a l'Ebre sempre hi té cabuda. Aquell fet va esdevenir que la comunicació tingués una activitat diària més intensa. També va ser altament conegut i, amb tot, va acaparar portades d'arreu del territori. Per un temps determinat, va haver un repunt en la venda dels periòdics locals i comarcals.

Batiste Forcadell apunta que “l'evolució la marca l'economia. Ben entrat el segle XX va haver un boom de publicacions de tots els àmbits, però la crisi immobiliària va fer molt de mal a la comunicació local. Aquesta crisi va fer desaparèixer moltes capçaleres locals ja que els ajuntaments no podien suportar els seus costos i la publicitat va desaparèixer per complet. Darrerament estan sorgint diverses publicacions per internet però tenen un caire més de contingut comarcal que no pas de local, però dubto que arriben mai a substituir la funció social, cultural i de cohesió que feien la majoria de la premsa local que va deixar-se de publicar”.²⁴⁵

La premsa local ha perdut aquell esperit d'informar a cada barri de la ciutat. És més, no ha creat temàtiques tant històriques com d'actualitat del municipi per seguir creixent i aprenent. En canvi, sí que els butlletins han apostat més per tenir una afinitat absoluta

²⁴⁴ “Nou vestit, mateixa filosofia”, *Més Ebre*, número 940, 11 de gener, 2019, p. 3.

²⁴⁵ Apartat ANNEX, p. 258. A partir d'ara tot el que fa referència a Batiste Forcadell ho trobarem a l'apartat de l'entrevista.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

amb l'Ajuntament en qüestió i aprofitar tots els actes que assisteix el batlle o regidor per fer les seves fotografies i acaparar l'atenció. Pensem que així no és ben bé el funcionament d'un butlletí.

Carme Ferré incideix que “les Terres de l'Ebre han tingut mitjans de proximitat molt actius i de ben segur que han contribuït a conformar una certa imatge identitària. Sense aquests mitjans difícilment es podria ni plantejar aquesta identitat. Està conformada per elements contemporanis, com ara les mobilitzacions ciutadanes, els mitjans, la publicitat institucional i la facilitat de la mobilitat personal”.

Certament, hi ha hagut èpoques com per exemple, les lluites antinuclears o el PHN en que la premsa de proximitat ha tingut imperiosament la capacitat d'aglutinar lectors i, d'alguna manera, ha facilitat una millor comunicació als seus conciutadans.

5. COMUNICACIÓ DIGITAL EN LA PREMSA DE PROXIMITAT

5.1 Proliferació dels diaris digitals ebrenca

Amb l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació i la informació (TIC), les TE no es podien quedar al marge observant com més al nord del país anaven més avançats en aquesta matèria. Bé, ens hem de remuntar a l'any 1996 quan aparegué el primer diari digital ebrenca conegut com a *Ebre Digital*. És un portal de notícies de política, economia, societat, cultura i esports; també conté entrevistes al territori, agenda cultural i d'oci. Des d'aleshores, el panorama dels mitjans de comunicació digitals a les TE ha anat evolucionant fins a dia d'avui quan absolutament tot és digital davant una varietat de temes a escollir.

L'Ebre Digital és, sens dubte, un mitjà de comunicació digital, de referència, a TE, nascut del domini més antic de la circumscripció (1997). Com exposa a la seva pàgina web, vint anys després, amb dades controlades per l'OJD, és el mitjà digital que més ha crescut l'any 2018 a l'Ebre. El juny de l'any 2019 *Ebredigital.cat* va registrar un total de 429.091 pàgines visitades. La dada, 120.000 usuaris únics per a una població de 180.000 habitants. Un 66% de la població que va generar al llarg de només un mes 267.000 visites, la gran majoria provinent de les xarxes socials digitals.²⁴⁶

Aquest mitjà de comunicació aglutina tot un conjunt d'objectes perquè neix a partir d'un projecte empresarial. Pertany a *Ebre Digital SL*, l'empresa de comunicació que gestiona de forma directa els dos mitjans (*Ebre Digital* i Canal Terres de l'Ebre), i que a la vegada està vinculada a dos grups de comunicació del mateix àmbit territorial: el *Grup l'Ebre* (Setmanari l'Ebre i Imagina Ràdio) i el *Grup Més Ebre*. Finalment, cal ressaltar que *Ebre Digital* és també la web on Canal Terres de l'Ebre permet seguir a la carta els seus continguts televisius, i disposar d'un canal en streaming permanent. Totes aquestes xifres tenen encara un altre important marge de creixement en la seva versió de plataforma multimèdia, *Ebredigital.cat*, que es marca com a clar objectiu cohesionar i intercomunicar una àrea geogràfica amb vocació de cruïlla, ja que en aquest espai (les Terres de l'Ebre i els Territoris Sénia) hi viuen actualment més de 300.000 persones. Tot això és possible gràcies a la redacció que compta amb una vintena de professionals que la doten en la més

²⁴⁶ Informació extreta de la plana web *Ebredigital*, "AUDIÈNCIES: Ebredigital.cat líder al mes de juny al territori amb 429.000 pàgines vistes": <https://ja.cat/WMKk7>

gran, en número i polivalència, de la seva àrea d'influència. Per això i més, s'ha convertit en un model trencador, únic i singular, que produeix i distribueix la més gran quantitat de continguts digitals, amb una qualitat i professionalitat admirable.

L'any 2001 va néixer el setmanari *Diari Més Ebre*. El primer exemplar de la publicació va aparèixer el 30 de novembre de 2001, poc després de la desaparició del setmanari *L'Occidental*. L'octubre de l'any 2002 ja superava el miler de subscriptors. A finals de 2006 (octubre) es transformà en un bisetmanal de distribució gratuïta. Seguidament, al número 329 datat de 10 d'agost de 2007 la redacció va passar de la població de Roquetes a Tortosa però dos anys més tard va tornar a canviar, en aquest cas, a la ciutat de Tarragona. Finalment, en l'actualitat, es troba un altre cop a la capital del Baix Ebre, Tortosa.

L'any 2005 nasqué el portal *Marfanta.com*. D'entrada, va aparèixer com un bloc personal del periodista Gustau Moreno. Segons indica el portal web, va ser clau per al naixement i expansió de l'Ebresfera, la comunitat de blocaires ebrenca a internet. De la mateixa manera, la participació dels lectors, a través dels seus comentaris, també ha estat fonamental per convertir *Marfanta.com* en molt més que un diari digital: una comunitat d'usuaris que debaten sobre els temes i els projectes que més interessen la ciutadania de les TE.

Actualment és una plataforma multimèdia del grup *Doble Columna*. El que pretén és apropar cada dia, de manera ràpida i constant, amb rigor, amb pluralisme i amb credibilitat, la informació més destacada del territori. Els seus seguidors a Facebook, Twitter, Google Plus o Instagram el converteixen en el mitjà de comunicació ebrenca amb un impacte bastant elevat.

Amparo Moreno exposa que "la Història de la Comunicació ens permet veure que les transformacions de les tecnologies pel registre, la gestió i la difusió de la informació responen a canvis socials que obliguen també a canvis dels continguts, la conceptualització de la realitat i l'elaboració dels relats. Així va succeir amb l'alfabet, la impremta, la rotativa... Aquestes tecnologies, com avui les digitals, permeten que les realitats locals siguin significatives per una visió d'àmbits d'abast més ample i a l'inrevés. El problema és que el canvi tecnològic ha d'anar acompanyat d'un canvi del paradigma

conceptual androcèntric, fruit de les societats patriarcals tradicionals, que encara no s'ha produït”.

L'any 2008, el debat sobre el model de llengua al territori va arribar també a l'àmbit dels mitjans de comunicació digitals. En el marc d'unes jornades filològiques organitzades per la Universitat Rovira i Virgili (URV) al poble de Jesús (Baix Ebre) en memòria del gran Josep Panisello i Chavarria (Jesús, 1928 - Barcelona, 2006) es va presentar un primer estudi que intentava analitzar fins a quin punt els mitjans de comunicació electrònics (digitals) incorporaven les propostes de model de llengua adreçades als periodistes ebrencs que s'havien difós en els anys precedents.

L'any 2010 es creà *Surt de Casa Ebre*. És el digital de cultura de proximitat. Un mitjà modern que, d'una banda, vol donar veu a les propostes culturals del territori i, per l'altra banda, dinamitzar i impulsar noves iniciatives. Entén la cultura com un element de transformació social i aposta per la proximitat a l'hora de donar veu a totes aquelles persones i projectes que contribueixen a mantenir viu el país. És un mitjà de comunicació que enforteix les comunitats culturals locals i un altaveu per mobilitzar coneixement també des de les perifèries. Aquesta plataforma digital s'emmarca en una realitat digital que afavoreix la col·laboració en xarxa, sent un mitjà interactiu, inquiet i apassionat.

En aquest context de crisi econòmica, l'any 2012 aparegué *Aguaita.cat*. Aquesta capçalera digital forma part del grup Nació Digital. Un diari digital d'informació general en català que té el seu origen el setembre de l'any 1995 amb la constitució a Vic (Osona) de l'empresa *SCG Aquitània SL*. Encapçalada pel periodista Miquel Macià, la seva finalitat va ser la d'actuar en el naixent sector de la comunicació per la xarxa Internet, amb una clara vocació periodística. Aquesta plataforma comunicativa té edició territorial a les TE. Destaca la cronologia d'última hora per tenir un impacte més directe de l'actualitat.

Internet fa que, quan la informació i la propaganda es disseminen, es creï un efecte de 'bola de neu'. La xarxa és més veloç que el boca-orella i amb un sol clic es resol allò que en el món físic pot demanar una dedicació generosa d'espai i de temps, molt de diàleg, arguments i la voluntat de la trobada física entre dues persones. Internet no és el primer mitjà de propagació, però sí un dels més eficaços a l'hora de fer viral la informació.²⁴⁷

²⁴⁷ GUARDIOLA. (2018), p. 61.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Per tant, tenir visibilitat a Internet i compartir certes notícies fa que el mitjà de comunicació en qüestió sigui reconegut i pugui tenir més audiència.

L'Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC) va incorporar de nou el Dia de la Premsa Comarcal l'any 2014 amb la finalitat de reivindicar un model de comunicació que generés al voltant de vuit-cents llocs de treball a tot el país i que ja comptava amb més de cent-cinquanta capçaleres tant en paper com en digital arreu del país. L'Associació des d'un primer moment apostà per mantenir aquest vincle amb la informació que s'anava gestant a nivell local. En edicions anteriors s'havien aplegat més d'un centenar de professionals del món de la comunicació ja siguin mitjans, agències de publicitat, administracions, empreses o gabinets de comunicació.

Vega fa referència a les TIC ja que “són fonamentals per la seva immediatesa, per l'agilitat i utilitat. El problema de valors li poden restar credibilitat, reflexió, rigor i manca de temps. Ha d'existir una construcció d'una comunitat informativa”. Ha d'ésser consignada per teixir comunicació entre comarques i reivindicar aquesta identitat ebrenca.

L'any 2018 també en aquest context de canvi aparegué el *Setmanari l'Ebre*. El dia 16 de novembre de 2018 llegit a la mateixa capçalera deia que la premsa comarcal es va reivindicar com “el diari més gran de Catalunya” ja que els mitjans digitals de Premsa Comarcal van assolir la xifra de 5.000.000 d'usuaris únics a tot el país que consumeixen 33.000.000 de pàgines al dia.

El president de L'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC), Francesc Fàbregas, a la cinquena edició del Dia de la Premsa Comarcal va comentar:

La premsa comarcal som la premsa que millor ha superat la crisi que ha patit el sector als darrers anys gràcies a que només nosaltres satisfem les necessitats informatives del lector de comarques; només nosaltres els expliquem què passa als seus pobles i ciutats, què diuen els seus polítics o què fan els esportistes. Amb aquesta estratègia som capaços d'aconseguir, pel que respecta al paper, que el 53,7% de diaris que vénen els nostres mitjans siguin per subscripció, és a dir, que tenim la meitat dels diaris venuts abans de treure'ls al carrer; i pel que fa al digital, que tinguem ja 5.000.000 d'usuaris únics mensuals als nostres mitjans

que visiten 33.100.000 de pàgines vistes. Tot plegat, fa que puguem dir que som 'el diari' més gran de Catalunya.

El digital d'informació d'actualitat, *Un Cop d'Ull*, periòdic gratuït, acumulava fins el maig de 2019, 285 números. Tracta notícies relacionades amb Tortosa, la comarca del Baix Ebre, la comarca del Montsià, la comarca de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre i el Baix Maestrat (País Valencià). També inclou una secció d'esports.

El model lingüístic dels mitjans digitals ebrencs disposa de molts més arguments normatius per a desenvolupar-se que no pas quan es van formular les primeres propostes d'estàndard occidental o de model de llengua per a periodistes de les TE. La tasca normativa empresa en els darrers anys per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), per una banda, i per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), per l'altra, ha implicat la incorporació de molts elements de variació geogràfica de la llengua que de vegades no estaven suficientment descrits o, simplement, eren aliens a l'entramat normatiu i, per tant, quedaven fora de l'estàndard.²⁴⁸

La publicació de la Gramàtica essencial de la Llengua Catalana (GIEC) representa una oportunitat per a la consolidació i el desenvolupament de models lingüístics com el que ens ocupa, ja que sovint deixa a criteri dels parlants, dels usuaris de la llengua, la responsabilitat de triar la solució lingüística més adequada, en funció de cada situació comunicativa concreta, entre una pluralitat de formes descrites. La nova gramàtica “obre el focus de la norma gramatical a les varietats lingüístiques definides en el marc geogràfic i social (parlars i registres)” (GIEC, 2016, p. 1). En paraules de la presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, Maria Teresa Cabré:

La gramàtica, ha de tenir en compte, doncs, fenòmens propis de totes les varietats dialectals i tractar equitativament les varietats. I si vol aconseguir l'adhesió de la totalitat dels parlants al model, no pot donar prioritat a la parla d'una zona sobre la d'una altra si no és que hi ha una raó que ho justifica. (Cabré i Castellví, 2016, p. 14)

El model de llengua que utilitzen els mitjans de comunicació ebrencs a la xarxa incorpora, en general, elements de variació geogràfica de la llengua. En aquest sentit, cada mitjà

²⁴⁸ D. A. (2018), pp. 70-71.

aplica la variació dialectal a la seva manera. Ara bé, com que estem davant d'un model lingüístic acceptat i consolidat, la majoria dels mitjans ebrencs tenen tendència a utilitzar la varietat estàndard. Un exemple per fer una simple comparació el trobem a *l'Aguaita.cat* (dialecte tortosí) i al diari *Més Ebre* (estàndard).

5.2 Digitalització. Era de transformacions

La digitalització apareix quan les tecnologies digitals de la comunicació i la informació es consoliden en el panorama de la innovació social digital. Aleshores apareixen noves tècniques com ara la digitalització i, sens dubte, és un pas més cap a la transformació tecnològica digital.

En la premsa local, a més, aquest canvi de dinàmica, contribueix a la preservació dels originals i tot i que es consulta el digital, l'original però, és manté en més bones condicions ja que l'usuari interessat l'utilitza ben poc atenent a la ràpida i efectiva cerca d'Internet com ara: selecció de les comarques i/o publicacions i l'espai cronològic d'estudi fent referència a la comunicació local a les TE.

El periodista Jordi Prades exposa que “la digitalització, el canvi de formats, de consum, de tendències i la comercialització és la necessitat de guanyar diners. Llavors això el problema és que pots caure en mans de la publicitat o de qui et paga que són estes institucions públiques. Les subvencions”. La digitalització necessita capital. Si no hi ha finançament des de les administracions públiques difícilment es pot digitalitzar una capçalera. En aquest sentit, fan falta llocs de treball per cobrir aquestes necessitats.

El valor de conèixer el grau de digitalització en aquest cas concret a les TE és força rellevant. En aquestes comarques la digitalització és molt verge. Tot i que actualment s'estan efectuant treballs en comptades capçaleres, la realitat sobre el terreny explica que queda molt camí per recórrer. Sens dubte, la digitalització és una condició obligatòria per seguir avançant cap a la transformació digital.

A les TE, per exemple, en referència a premsa digitalitzada s'està començant a digitalitzar capçaleres a partir de l'any 1975. En dates anteriors però, trobem digitalitzades a través del XAC Premsa - Gencat les següents capçaleres. A la comarca del Baix Ebre *Correo de Tortosa* (1882-1936), *Diario de Tortosa* (1882-1906), *El Correo de las Familias* (1877-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

1882), *El Eco de la Unión* (1893-1895), *El Estandarte Católico* (1891-1900), *El Ideal* (1915-1918), *El Independiente* (1893-1894), *El Nuevo Diario* (1898-1923), *El Orden* (1887-1891), *El Pueblo* (1896-1938), *El Radical* (1910-1935), *El Restaurador* (1908-1919), *El Tiempo* (1907-1914), *Heraldo de Tortosa* (1924-1937), *La Verdad* (1880-1903), *La Veu de la Comarca* (1903-1909), *Lluita* (1936-1938) i *Unión Patriótica* (1924-1930). A la comarca de la Ribera d'Ebre: *Antorcha* (1959-1973), *Hoja Comarcal* (1913-1917), *La Ribera* (1932-1934), *La Riuada* (1927-1930) i *Tivissa* (1928-1931). A la Terra Alta: *El Llamp* (1921-1934) i *Tres comarques* (1978-1979).

Actualment *Diari Més Ebre* i *Un Cop D'Ull* com a destacades es poden trobar digitalitzades en format PDF als portals web de les mateixes. A nivell local, també, cada cop hi ha més institucions que aposten per aquest servei de comunicació més pràctic. Entre d'altres capçaleres podem trobar: *Santa Bàrbara Magazín* (a partir de 2008), *Lo Senienc* (2010), *La Marinada* (2012), *Revista Amposta* (2013), *La Veu de Flix* (2015) i *Viure Alcanar* (2018).

Amb tot, cal insistir com a mera reivindicació cap a les institucions locals i supracomaricals que han de fer un esforç extra per garantir una informació més directa entre els seus conciutadans. I, amb això, volem dir que ha d'haver una partida pressupostària dedicada exclusivament a transformar les capçaleres en format digital. Simplement, és un bé preuat per a tothom i, per tant, cal gaudir d'aquesta eina digital.

Aquesta, sens dubte, hauria de ser la tendència en els propers mesos i anys. La digitalització al servei de les persones per tenir una millor comunicació local i un accés més àgil entre tota la comunitat ciutadana. Així i tot, estem davant d'un procés no gens fàcil però, el que ens esperona a seguir creient en aquest procés de transformació és que hi ha moltes capçaleres actuals que ja comencen a tirar endavant amb aquest procés de digitalització de la informació.

6. XARXES SOCIALS DIGITALS I FONAMENTS DEL PODER DE LA IMATGE COM A CONSTRUCTORES DE LA SOCIETAT

6.1 Ètica i deontologia en comunicació local

Des d'un punt de vista etimològic, el terme ètic és d'origen grec, i remunta a *ethos*, mot que significa 'caràcter', que expressa una preocupació per les persones virtuoses, que inspiren confiança i tenen un comportament digne. Per la seva banda, *moral*, terme d'origen romà, deriva de *mores*, 'costums', allò que regula la conducta d'un grup o d'una societat. Per tant, l'ètica és l'estudi, la valoració i la promoció d'una conducta correcta en funció dels paràmetres considerats moralment més apropiats.²⁴⁹

Si cerquem el concepte de deontologia aquesta està estretament vinculada al d'ètica, sense el qual aquesta no pot concebre's pròpiament. Ernesto Villanueva i Hugo Aznar (*Códigos europeos*, pp. 17-19) afirmen que la deontologia és un conjunt de principis ètics, assumits voluntàriament pels professionals del periodisme, per raons d'integritat, de professionalisme i de responsabilitat social. Per al periodista implica un compromís d'identitat amb el paper que exerceix en la vida social i una percepció àmplia del valor que té la informació com a element de primera importància per expressar els fets de la vida democràtica.²⁵⁰

Cal tenir en compte que la comunicació al cap i a la fi és un servei públic que es desenvolupa pels periodistes com a professionals dels mitjans de comunicació, els quals poden ser de caràcter públic o privat. Els seus principis fonamentals es basen en la plena llibertat d'informació i d'expressió, la transparència informativa, la credibilitat, la professionalització, principis que, sovint, per desgràcia no es compleixen en aquesta apassionant professió.

Els codis deontològics (Parés, 2011, pp. 73-74) són els instruments d'autoregulació de la informació. És per això que existeixen els codis dels mitjans de comunicació i també els dels periodistes. Entre els nombrosos tipus d'informació, segons el seu contingut, cal mencionar la de caràcter polític i econòmic, en la qual, desgraciadament, la propaganda o la desinformació poden exercir un paper més important que la informació mateixa així

²⁴⁹ PARÉS. (2011), p. 27.

²⁵⁰ PARÉS. (2011), p. 67.

considerada. En aquest context, actualment vivim en una societat en la qual existeix molta desinformació i certs continguts són, malauradament, tòxics.

La propaganda, en aquest context, és destacada en el terreny de la comunicació, en especial en el de la informació. Molt sovint s'anomena informació al que és pròpiament propaganda. La seva relació amb l'ètica, en general, és inexistent. En línies generals, el concepte propaganda, amb les seves profundes connotacions negatives, es relaciona amb la mentida, l'engany i la manipulació.²⁵¹ En definitiva, promociona un producte però sempre amb el punt de seducció de cara a l'usuari.

L'ètica del periodisme és el senyal d'identitat d'una manera molt acreditada d'informar la societat, sota principis de veracitat, independència i interès públic. Allò que tendim a anomenar ètica de la comunicació és d'una formulació i aplicació força més complexes.²⁵² Aquesta ètica, efectivament, ha de complir els cànons de la formació periodística per fer una millor i efectiva comunicació.

A les TE, aquests codis de conducta, pel que hem anat observant a les capçaleres locals digitals, estan complint amb aquesta ètica i deontologia comunicativa. El President del Col·legi de Periodistes a les TE exposa que “natros ara estem vivint moments complicats. Ens hem auto protegit. La llibertat d'expressió està molt amenaçada, està qüestionada la llibertat de premsa. Que et truque un corresponsal de premsa, un polític, per a qüestionar-te la teva feina és indignant. Estarem damunt del tema i ho denunciarem. Que tu vaigues a cobrir una informació en un tall de carretera i vaigues identificat i t'insulten ho denunciarem, tolerància zero a les agressions i a les coaccions. I això va lligat en la llibertat de premsa i expressió”.

Amb aquesta ètica comunicativa, sens dubte, els periodistes i, en definitiva, tots els treballadors del camp de la comunicació i la informació han de vetllar per la informació de qualitat, ser responsable del que escrivim, tenir la certesa de la veracitat de les fonts, pluralitat, objectivitat, ser educats i disfrutar -viure- de la professió. Si a més, preval la proximitat, els usuaris se sentiran més confortats i aleshores ens aportaran més detalls sobre qualsevol tema d'estudi.

²⁵¹ PARÉS. (2011), p. 80.

²⁵² GUILLAMET. (1994), p. 178.

6.2 Atracció i emoció: el poder efímer de la imatge com a representació visual

En la premsa local el poder de la imatge com a representació visual de la realitat social és ben fonamental i visible. Actualment, el lector es fixa amb tots els detalls de la capçalera. Per exemple, la portada, la contra, les pàgines inicials i les columnes d'opinió. Fins i tot, una imatge pot informar més que el contingut de la mateixa per l'impacte que pot arribar a causar la corresponent representació.

Si veiem l'evolució de les capçaleres ebrenques a partir de l'any 1975, la imatge varia de forma considerable i es transforma d'una manera inimaginable. Ho podem comprovar tant per la personalitat com per l'evolució dels municipis i ciutats. Les imatges de personalitats polítiques de fa dues dècades i l'actualitat demostren el grau de vellesa de com poden canviar les persones. També és palpable als barris dels diferents municipis que es transformen per adequar-se i adaptar-se als nous temps. Indiscutiblement, recollir imatges històriques a través de la premsa és d'un valor incalculable. Per suposat, tot en referència a les informacions que es donaven en altres èpoques i les corresponents imatges que sortien com a destacades. Com en tot arreu, les que han tingut més rellevància i un impacte de record han estat les tragèdies, els accidents de trànsit i en un grau menys important però destacat també, totes les lluites compartides a les TE.

Un dels assumptes que també ens hem fixat al detall és degut al fet que s'han vist poques imatges d'arxiu en la comunicació local actual. Per tant, la feina del fotògraf professional ha estat cabdal per donar aquest impuls a la notícia i fer-la més completa.

En referència a les imatges necrològiques, històricament sempre han tingut aquell punt extra de venda per saber sobre les persones que ens han deixat. Sobretot en municipis més petits, ja que, sempre s'ha aprofitat per comprar la revista o butlletí en qüestió segons podem visualitzar a les TE. I, sens dubte, l'època que més venda té una revista local, és quan se celebren les festes majors per la gran quantitat d'imatges que es poden visualitzar i on les famílies guarden aquell número expressament per tenir un recordatori.

Un cop arriba la tecnologia digital, Internet es plaga d'imatges. En aquest context, l'eina digital permet enfocar més en primer pla la imatge (visual) que no pas el text (contingut). A banda de la informació municipal que es dona, tanmateix, hi podem aprofundir en altres

plataformes digitals com ara l'aplicació Instagram en la qual es poden incorporar més imatges de la notícia en qüestió.

A les revistes escolars, per exemple, preval la imatge dels nens i nenes que són el centre d'atenció. Aquests donen a saber les tasques que es fan a les corresponents aules. Els premis que els hi atorguen prenen un caire més d'aprenentatge i en la capçalera es facilita més la transcendència a la imatge que no pas al contingut. Els familiars més propers compren a un preu simbòlic la revista i així veuen al seu fill en imatge a més de saber totes les activitats que es practiquen a l'interior de l'aula.

Pel que fa a les associacions culturals, s'exposen amb més importància les excursions i els diferents actes que es realitzen. La imatge té una importància rellevant per sobre del contingut. A més, les associacions i entitats locals aprofiten els retalls de premsa per decorar el seu casal i, així, tenir present un recordatori a través de la premsa local.

En un altre context, a nivell polític, preval la imatge de l'alcalde o dels regidors sovint per autopromocionar-se a través d'inauguracions, presentacions, imatges protocol·làries, entre d'altres activitats.

Carme Ferré especifica que “la imatge sovint aclareix però també redueix les percepcions. La percepció sobre nosaltres mateixos està totalment mediatitzada a través de com ens presentem en societat. I no cal dir, la gent jove. Sovint creen vides ficcionalitzades a través de les xarxes socials i vinculades a la bellesa i el gaudi, o al poder. Les pantalles ocupen el nostre temps i atenció, però també ens ajuden en molts altres sentits, a treballar, guardar informació, trobar-la i acompanyar-nos en la distància”.

En el cas que ens porta aquest estudi a les TE, a dia d'avui, les capçaleres es fixen en la imatge com a seducció del lector. Nogensmenys, amb l'era de les tecnologies digitals de la comunicació tant en paper com en digital, la imatge juga un paper molt elemental en la comunicació local. Fins i tot, amb l'estudi de la comunicació digital s'observa més la importància de la imatge. Per contra, en la premsa en paper, la imatge encara manté una certa normalitat en benefici del contingut. Sembla ser però, que la imatge impacta més. Pensant en clau de futur, els adolescents ja només es fixen en les imatges. I la qüestió: les imatges comuniquen? I tant, les emocions i els sentiments que poden arribar a transmetre fan que la notícia tingui un seguiment més captiu i que el lector el pugui observar i analitzar.

6.3 Cas d'anàlisi: les xarxes als mitjans

Havent posat de relleu l'ètica comunicativa a les xarxes socials digitals i havent exposat el paper de la imatge en aquesta comunicació digital, el següent pas es posar un cas d'anàlisi dels diferents mitjans de comunicació digitals que operen a les TE. Una il·lustració es contemplar com està la xarxa social digital entre les plataformes Twitter i Facebook pel que fa a les grans capçaleres comarcals en territori ebrenc. Aquesta està ordenada de major a menor seguidors. Abans però, cal comentar que les dades varien en funció de l'actualització. Per exemple, un anàlisi previ realitzat al mes gener de l'any 2019 donava aproximadament uns dos-cents seguidors menys en referència a les capçaleres amb més seguidors i totes les altres que seguidament anomenarem han augmentat de forma considerable.

La directora del grup de recerca Compress-Incom UAB, Carme Ferré, creu que “les xarxes tenen una cara i una creu pel que fa al rol en els mitjans de comunicació social. Han posat en perill el model de negoci però al mateix temps són una arma de difusió essencial. El periodisme es mantindrà en mitjans que creen comunitat i dels quals els lectors se sentin part”. Predomina, efectivament, la difusió que se li pot rendibilitzar al mitjà digital en qüestió. A més a més, el mitjà digital disposa de la immediatesa i que tindrà menys despesa a l'hora de difondre una notícia.

En la taula que hi ha a continuació veurem un cas pràctic d'anàlisi dels mitjans a les xarxes socials digitals entre Twitter i Facebook com a difusió de la informació local.

- **TWITTER**

Capçalera	Descripció	Localització	Enllaç Web	Piulades	Seguint	Seguidors
Aguaita.cat @aguaitacat Es va unir: Octubre 2012	Mitjà de comunicació centrat en la informació política, econòmica, social i	No	Sí	17.7 mil	2.658	8.683

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	mediambiental a l'Ebre. El primer digital 'social' ebrenc					
Marfanta <i>@marfanta</i> Es va unir: Març 2008	Diari digital de les Terres de l'Ebre. A la xarxa des del 2005	Tortosa, TE, Catalunya	Sí	37.4 mil	2.571	7.187
Surt de Casa Ebre: <i>@SDC_Ebre</i> Es va unir: Agost 2010	Sabràs què fer a les Terres de l'Ebre	TE	Sí	9.338	754	6.861
Diari Ebre <i>@Diari_Ebre</i> Es va unir: Juny 2013	Secció Ebre del Diari	No	No	5.108	459	3.988
Ebredigital <i>@ebredigitalcat</i> Es va unir: Febrer 2014	Plataforma digital d'informació de les Terres de l'Ebre	Tortosa	Sí	17 mil	515	1.894
Més Ebre <i>@mesebre</i> Es va unir: Juny 2009	Publicació gratuïta	TE	Sí	1.782	1.171	1.802
Cop d'Ull <i>@copdull</i> Es va unir: Juny 2012	Periodisme de proximitat	TE	Sí	10.9 mil	690	1.730
Setmanari L'Ebre <i>@SetmanariEbre</i>	Nascut l'any 2001 Setmanari L'EBRE és una publicació de	Tortosa	Sí	14.7 mil	328	460

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Es va unir: Juny 2018	pagament d'informació de proximitat a les Terres de l'Ebre. Nascut l'any 2001, fruit de la fusió de dos històrics mitjans					
Imagina Ràdio: @ImaginaRadio1 03 Es va unir: Maig 2017	Imagina Ràdio, l'emissora musical i informativa de les Terres de l'Ebre. Escolta-la a 103.9 FM o a la web	Tortosa	Sí	5.552	332	419

Font pròpia. Aquest apartat està actualitzat a juny de 2019.

En definitiva, la primera valoració que s'interpreta després de l'anàlisi d'aquesta taula és que a les TE d'aproximadament 180.000 habitants censats l'any 2018 segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) el mitjà més destacat té gairebé 9.000 seguidors. És una dada trista. La forma de tenir un cert *feedback* amb els usuaris i ser proper és un repte difícil. El fet de poder compartir aquella notícia que pot semblar rellevant per a la ciutadania és un desafiament complicat atenent a que hi tindrà poca viralitat.

Les dades recollides a la plataforma Twitter demostren, un cop més, que darrerament existeix una activitat digital continuada. Seguint de prop l'exemple d'*Imagina Ràdio*, aquesta està augmentant de forma sorprenent. Recentment van renovar la seva pàgina web i no es descarta que ben aviat es vagi posicionant com un dels portals més importants del territori ebrenc.

Tot i que *Aguaita.cat* va per davant en nombre de seguidors, *Marfanta* al ser el mitjà digital més antic manté la informació no només local sinó comarcal i té una connexió més directa amb els primers usuaris quan es va crear a Twitter l'any 2008.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

El *Diari Ebre* no aporta enllaç web a la plataforma Twitter. Aquesta, obligatòriament, hauria de tenir el vincle a la pàgina web per poder navegar i visitar altres notícies d'interès.

El portal *Ebre Digital* manté un alt nombre de piulades però no ho amortitza en número de seguidors. Per exemple, *Aguaita* té 8.683 que el segueixen i *Ebre Digital* tot i disposar de més de 17.000 piulades, només té 1.894 seguidors.

- **FACEBOOK**

MITJÀ DE COMUNICACIÓ DIGITAL	SEGUIDORS
AGUAITA	26.520
SURT DE CASA TERRES DE L'EBRE	12.758
IMAGINA RÀDIO	6.672
MARFANTA	4.988
DIARI MÉS EBRE	3.178
EBREDIGITAL	3.053
SETMANARI L'EBRE	1.234
DIARI EBRE DE TARRAGONA	990
L'ESTEL TERRES EBRENQUES	403
UN COP D'ULL	232

Font pròpia. Aquest apartat està actualitzat a juny de 2019.

En aquesta taula, d'entrada, veiem que el territori està més implicat amb la plataforma social digital Facebook que no pas amb el servei de microblogging Twitter. Aquí rau el fet que molts mitjans ebrenca, estratègicament, haurien de traslladar tota la informació local a Facebook i només aportar opinions més pausades i de reflexió a Twitter com a

canal de difusió de notícies més professional. Però, en definitiva, es comunica per tot arreu i l'important es fer-ne divulgació de tot plegat.

El que trobem a faltar en aquestes xarxes socials digitals és la compartimentació de les informacions municipals i les diferents repulades de les mateixes informacions emeses. Per contra, l'avantatge principal es que existeix una varietat de seccions que mantenen que estiguin actives al llarg del dia i del mes. Són força comentades totes les informacions però amb una nul·la argumentació crítica. L'actualització, en aquest sentit, és constant.

6.4 Era postdigital: desconexió

En l'actualitat ens trobem davant una època en la qual veiem usuaris que estan molt presents a les xarxes socials digitals, d'altres que no ho estan tant, un altre sector que després de passar una etapa en aquesta xarxa social digital han marxat i, finalment, els que mai hi han format part.

En el primer cas, fem referència a l'activitat de determinats usuaris per interès o entreteniment. Aquests hi són per assabentar-se de notícies amb els seus grups i seguidors preferits depenent de la temàtica que més els hi interessi. També perquè informen de certes notícies que els preocupa, volen informar o sovint opinar sobre qualsevol tema que afecta a la societat. La segona circumstància radica en el fet que no interessa aquest món. Només quan tenen una estona de lleure entren i veuen que està passant. També s'informen quan ho creuen més oportú. En tercer lloc, els que han marxat ja que han cregut que els ha saturat la comunicació digital o que simplement ha estat una pèrdua de temps destacada. Un dels problemes més greus és la infoxicació i aquesta sobreinformació que sovint ens porta a llegir el titular i ni tan sols entrar al contingut de la mateixa. Per últim, els que no creuen en les xarxes socials digitals. Aquest perfil sociològic prefereix no perdre el temps en aquestes xarxes i disposa d'altres eines que li permeten informar-se millor. I aquí rau el fet de les emocions i experiències que pugui oferir un mitjà de comunicació. Al cap i a la fi, tot forma part del màrqueting de la comunicació local, l'objectiu del qual es satisfer al client i seduir-lo.

Segons Jordi Prades "les xarxes socials són més útils perquè no tenen limitació d'espais en principi més enllà dels caràcters. Permeten ser ràpid, àgil, publicar en diferents

formats. Quant a febleses estes mateixes xarxes de vegades difonen una informació que no és certa o no està ben contrastada o serveixen per fer propaganda. El problema és d'alfabetització digital tant de la gent gran -majoritària a TE- com en la gent jove. Agafen així, titular per allí li entra i li surt i la gent gran de vegades no està capacitada per a trobar la informació fiable dintre de tot este magma de dades que tenim ni tampoc està alfabetitzada per a trobar informació i per a interpretar-la després. Tenim més beneficis que no pas perjudicis però també fins a cert punt. Potser la informació més fiable al poble al final és lo safareig o a la perruqueria”.

A les TE no hi ha desconnexió. Simplement que la informació arriba a través de moltes plataformes. La gent jove (entre 16-32 anys) és consumidora constant mentre que les generacions més grans (+50 anys) no opten per aquesta connexió a la xarxa.

Les xarxes socials digitals són perilloses perquè en certa manera enganxen. Tampoc veiem clarament en aquesta recerca si la informació que veritablement interessa existeix a TE. Pel que es pot comprovar hi ha pocs usuaris en aquest món digital.

Si aquesta desconnexió arriba, a l'Ebre serà tard perquè és una zona oculta comparada a d'altres zones de Catalunya. També queda molt camí a recórrer en aquest possible camp de la desconnexió en referència a la comunicació local. Encara que sigui digital costarà sortir d'aquest entorn. Ara mateix, l'era digital continua sent una revolució? Ja hem entrat al món del big data, la Internet de les Coses, les dades massives, etc.

Si ha deixat de ser una transformació ja podem parlar d'una nova època que supera l'anterior. Amb tot, el progrés en la innovació i la tecnologia que afecta directament a la comunicació digital avança a marxes ràpides i cal estar permanentment actiu per aprofitar totes les novetats que van entrant en aquest món, pel simple fet, que la comunicació local sigui capaç d'arribar a la ciutadania amb les millors condicions possibles.

Depenent de la zona geogràfica de l'Ebre, més que una possible desconnexió, encara hauria d'arribar la connexió. Sobretot en poblacions de l'interior de la Terra Alta. Per tant, la informació que es transmet no permet desconnectar d'aquest món digital. L'era postdigital a l'Ebre tardarà en arribar. Cal exposar que la comarca del Montsià i el Baix Ebre són diferents a les altres dues comarques. És a dir, hi ha més població, estan situades les capitals de comarca, les més importants per volum de població a TE i disposen de l'Administració central amb més serveis de primera línia.

7. FINANÇAMENT I PUBLICITAT EN MITJANS LOCALS

7.1 Publicitat tradicional

La publicitat és, sens dubte, el principal mitjà de finançament, sense ella la premsa no podria subsistir econòmicament. La publicitat en la premsa local és important ja que aquesta col·laboració permet que tant establiments, comerços, bars, entre d'altres entitats col·laboradores d'una determinada població es puguin anunciar a través de la premsa escrita. També existeix un estil de vida entre publicitat i capçaleres com a pur negoci local. La diferència de preus segons el que es vulgui anunciar permet que sempre els que estan interessats puguin oferir el seu producte a través de la comunicació local.

Els mesos que més publicitat apareix a les capçaleres locals d'un determinat objecte i producte solen coincidir en l'època estival i també en l'època nadalenca. En aquestes èpoques la publicitat traspasa límits habituals, és a dir, es dispara i, òbviament, la paginació es veu lleugerament augmentada. I aquí la capçalera aprofita aquest ingrés publicitari per poder subsistir. Predomina la publicitat de caire comercial, local. Ara bé, actualment es publica publicitat de tot tipus, tant sigui d'un usuari públic com privat. L'important ha de ser conèixer el producte a canvi d'aportar una petita quantitat de finançament a la revista en qüestió.

Al diari *7 Dies* (Número 0, del 7 al 13 d'abril, 1988, p. 5) exposa que la publicitat està lligada a la història de l'economia. En una economia de mercat la publicitat és part fonamental per aconseguir un equilibrat desenvolupament de la producció i el consum. La publicitat estimula el consum dels productes encara que aquest pot ser també per a millorar les posicions dels diferents productes i serveis al mercat i per donar prestigi a marques, empreses, institucions, etc... Actualment la premsa es indispensable per a donar a conèixer al públic qualsevol producte. Els anunciants donen publicitat als mitjans que pel seu contingut arriben més enllà.

Si la premsa existeix, no podem oblidar que necessita un finançament. Aquest es realitza a través de la publicitat. Atenent a què és una premsa d'àmbit comarcal o local evidentment que la publicitat comercial serà de proximitat. Però, que entenem per publicitat en la premsa local? Segons el Diccionari Invers de la Llengua Catalana (DILC), es tracta d'una tècnica aplicada als mitjans de comunicació de massa amb l'objecte d'induir el públic a determinats comportaments, principalment de caràcter comercials.

Jordi Prades opina el següent: “com que la publicitat no dona prou per a mantenir este tipo de publicacions, sí són necessàries aquestes subvencions però que no estiguin lligades a un poder que vulgui controlar. O sigui, que no te diguen jo et dono x diners però tu has de dir lo que jo vull que digues”.

I això passa a nivell local com també fent-ho extensiu a nivell nacional. Una de les funcions de les institucions públiques en l'àmbit de la cultura es ajudar a la premsa escrita. Ara bé, l'inconvenient més visible és que qui paga mana. Per tant, podem assegurar que aquest ja està subjecte al poder. Encara que sigui local, qui mou el contingut és una persona que disposa de certs calers i, en part, s'aprofita. Si per exemple parlem dels BIM, l'ajuntament conforma una ideologia que, sens dubte, queda impregnada a la manera de com ho vol comunicar a la ciutadania a través de la revista local. La promoció és evident i la informació que mostren absolutament tota és positiva pel bé de la població.

De tota manera, l'economista i cap de continguts *d'Imagina Ràdio*, Batiste Forcadell, considera que:

La premsa és un negoci i depèn de les subvencions de les institucions. No hi ha crítica ni raonament, només servitud al poder que dona la subvenció. No hi ha absolutament res gratuït. La premsa del territori té el poder que vol la gent. Han d'existir subvencions? És clar, i més en territoris petits on no hi ha gran despesa de publicitat per part de les grans empreses, a més a més, de tenir molt poca població per mantenir un producte rentable.

A les TE aquest és el cas més reproduït i ben particular. Si no hi ha subvenció o publicitat, la premsa local està morta. Quan parlem de *territoris necessitats* la feina encara és més feixuga per fer aquest esforç. Per tant, disposar d'una aportació econòmica, per poc que sigui, ajuda a que una publicació pugui tirar endavant. Les empreses comarcals i els comerços locals sempre estan al servei de la revista local i faciliten aquesta subvenció que dona vida i comunicació a la premsa local de quilòmetre zero.

En aquest apartat sobre publicitat als mitjans locals hem d'incidir que els ingressos de la publicitat, una part, fan cap a les corresponents despeses de les impremtes. Per aquest fet, hem pogut dialogar amb les dues impremtes més destacades de les TE: Querol Grup SL i Dassoy. La primera nascuda l'any 1905 a Tortosa (Baix Ebre) i la segona l'any 1965 a Sant Carles de la Ràpita (Montsià).

La impremta Querol a través del seu treballador, Ramón Vericat, veu el panorama actual “com una eina força útil per fer saber però sobretot conèixer les diferents situacions i qualitats de cadascú”. Per altra banda, Jordi Dassoy sobre el present jutja que “la crisi econòmica ha afectat molt. Es van deixar de publicar varies revistes, altres van canviar d'impremta i, evidentment, les comandes van disminuir”. La impremta Dassoy, a més, ens explica que “van començar com una impremta tipogràfica, al sortir l'òfset la transformàrem en aquesta modalitat, sent un dels primers pobles l'indants, des de Benicarló fins a Tortosa. Aquí rau el motiu d'haver imprès quasi totes les revistes d'aquests pobles”.

Per últim, sobre el futur de les imprentes confirma que “no desapareixeran mai. Ara bé, es muntaran grans empreses amb màquines d'imprimir de 8 i 9 cossos”. De manera genèrica el present i futur serà digital i una de les causes és la baixa despesa en format digital tot i que és cara, per contra, en la impresa. Les imprentes estan més que preparades i són conscients del que pot venir en un avenir immediat. Com a darrer apunt, Jordi Dassoy recorda que “quan va començar la primera impremta només existia la tipografia, s'ha de veure per a poder explicar com era. La lletra era de plom, les fotografies de metall, més avant per imprimir revistes i els diaris existien les linotípies, que a través d'una màquina d'escriure es muntaven els lingots de les paraules i així han anat entrant novetats fins a dia d'avui”. Veure aquesta evolució en comunicació local és plaent i hem de ser conscients que tot canvia (paper ‘qualitat vs quantitat’, imatge, format, color, temàtiques...).

7.2 Finançament per continguts digitals

Un cop arriba la revolució digital, el finançament també es veu influenciat en les capçaleres locals. La publicitat, sens dubte, opta per ser visible a través de les plataformes digitals.

Amparo Moreno exposa que “els mitjans de comunicació locals estan massa supeditats al finançament de les administracions públiques i del món empresarial, en conseqüència, dificulten un debat públic que afavoreixi la participació ciutadana en el seguiment i l'avaluació de les actuacions dels representants polítics”. A més, afegeix “quan Internet entra a ple rendiment, hem de dir que el model de negoci capgira. Entren les mètriques

de mesurament d'audiències i es guanya en visibilitat. Què passa amb els mitjans de proximitat? Doncs que s'atreviran a seduir un relat més local, raó per la qual defineix aquell mitjà de comunicació proper, fidel i familiar. En aquest sentit, l'entrada d'aquestes tecnologies ha permès que els mitjans locals aprofundeixin i explotin amb aquestes eines per ser més perceptibles”.

Efectivament, la visibilitat i existència d'aquests mitjans fou possible gràcies a la introducció d'aquestes tecnologies digitals de la comunicació. Aquests mitjans digitals han aprofitat les eines que tenim a l'abast per mostrar a la ciutadania informació local. I aquesta informació municipal va acompanyada d'una publicitat que, fins i tot, és més ostensible que a la premsa escrita. Per tant, la publicitat guanya cos a través d'aquests mitjans digitals.

Una altra problemàtica que afecta la premsa local és el dilema entre si el mitjà ha de ser gratuït o de pagament. Carme Ferré exposa que “el model de negoci dels mitjans està en recerca i captura, no s'està trobant una bona alternativa a aquella semi gratuïtat en què eren els anunciants qui pagaven. És difícil que la gent pague per continguts però crec que els costos ajustats està bé que continuen. Un equilibri entre mitjans públics i privats dona salut als sistemes de comunicació i els mitjans privats han de tenir beneficis”.

A les TE, les capçaleres que es poden observar digitalitzades o en PDF no són de pagament d'igual forma que els portals web dels mateixos mitjans de comunicació locals. Tota la informació de servei és gratuïta i està a l'abast de tothom. La pregunta que ens plantejem és si en un futur en aquest territori la premsa continuarà sent gratuïta o, per contra, de pagament. Considerem que ha de tendir a ser de pagament, ja que hi ha informació que necessita un mínim d'estudi d'investigació i aporta feina. Aleshores hauria de tenir una secció de pagament amb autors i autores amb un cert prestigi al territori. Finalment, comentar que la publicitat digital ha canviat el model de la publicitat tradicional. Aquesta, en efecte, aposta més pel contingut digital. També impacta més si és digital que si és a través de la premsa tradicional. En darrer lloc, podem destacar que la publicitat a les capçaleres ebrenques és molt notòria i abunda a les seves pàgines. Tot sigui per millorar el país i, per suposat, poder informar correctament a la ciutadania sobre el que passa al nostre territori. La idea central continuarà sent el de cridar l'atenció del lector.

8. PROFESSIÓ PERIODÍSTICA A TERRES DE L'EBRE

8.1 Estat actual. Comunicar amb perspectiva de gènere: oportunitats i formació

Pel que s'ha treballat a la zona, cal iniciar dient que la situació és precària i força delicada. Dit això, tothom que està estudiant i treballant als mitjans de comunicació locals sap que l'estat actual és preocupant. Les oportunitats i les diferents formacions han d'anar cap a la direcció de millorar la situació salarial i disposar de més equip directiu i de redacció per fer una millor premsa local aprofitant les tecnologies digitals de la comunicació i la informació. Les eines s'han d'aprofitar al màxim igual que tots els recursos que pot tenir un periodista al seu abast, tant en referència a vídeo, escriptura, investigació, fotografia, creativitat, innovació...

L'estat actual de la professió periodística a TE és complicada com també ho és per a la resta del territori. Ara bé, no és el mateix disposar d'una empresa potent en àrees de molta influència comunicativa que en petits pobles i allunyats dels grans centres de decisió.

En aquest context, Josep Baubí, sobre l'estat actual de la professió comenta que “Terres de l'Ebre s'està fent bon periodisme, tenim grans professionals, gent jove i penso que és una eina a seguir d'aquesta gent jove, de qualitat, atrevit i ens sortirem. Sempre hi haurà un periodista que hi donarà la cara”. Baubí aporta que cal confiar amb el planter que hi ha a l'Ebre, ja que a vegades s'usa el tòpic que “els bons marxen fora” per tenir més qualitat de vida i aprendre de l'experiència i també de la intel·ligència professional. En canvi, els que es queden ho fan perquè ja estan bé o no volen marxar sabent que tindran un lloc de treball. En aquest sentit, hem trobat un exemple a Tortosa. En un mitjà de comunicació que opera a nivell comarcal, un treballador va marxar a Barcelona, va continuar el seu procés d'aprenentatge i finalment va tornar a l'Ebre per aportar tot el que ha après a Barcelona. Hi ho ha fet davant d'un projecte força competitiu en el marc de la plataforma *Imagina Ràdio*.

La directora del Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural, Amparo Moreno, exposa que “les persones que som professionals del periodisme i d'altres formes de coneixement institucionalitzat hauríem d'impulsar aquest canvi de paradigma, com he dit, el problema es que la professionalitat és el resultat d'un procés d'aprenentatge de paradigmes androcèntrics tradicionals obsolets que hem de des-

aprendre. I aquest des-aprenentatge no és gens fàcil i posa de manifest que els conceptes ens afecten com dogmes que ens resulta difícil qüestionar”.

Cal reflexionar com a “professionals de la comunicació” ja que aquest aprenentatge ha d’obrir noves ments i analitzar la situació de la societat i dels treballadors dels mitjans de comunicació. No és el mateix el periodisme de fa quatre dècades a l’actual. Hem de conscienciar a la ciutadania i parlar obertament de tots els temes possibles.

Tot i que l’estat actual està donant molts problemes als professionals de la comunicació cal no oblidar que existeixen un seguit d’oportunitats gràcies a les tecnologies digitals de la comunicació. Anteriorment parlàvem de les oportunitats que han donat les tecnologies digitals de la comunicació. Ara bé, fa falta una formació continuada per adaptar-se a les transformacions de l’ofici, per conèixer i saber tots aquests instruments que tenim al nostre abast per utilitzar-los correctament. Concretament, el Col·legi de Periodistes de Catalunya organitza i programa cursos que estan oberts a tothom. En ells es desenvolupen en diferents formats i horaris. Certament tenen lloc a les diverses seus que el Col·legi de Periodistes té arreu de Catalunya. L’oferta s’amplia i es revisa cada curs acadèmic i els alumnes obtenen un certificat d’assistència a cada curs. De manera paral·lela existeixen ajuts per a la formació, especialment per a aquells col·legiats en situació d’atur.

També Moreno exposa que “pel “món de la comunicació” entenem el dels professionals dels mitjans i les institucions acadèmiques que els analitzen, en la majoria de casos, les preocupacions es limiten a les novetats que van introduint les tecnologies, i en el cas dels acadèmics, sempre segons els termes de la literatura anglosaxona. Lamentablement, s’eludeix aprofundir en la relació entre aquestes novetats i les transformacions socials i encara més en les aportacions conceptuals necessàries per a col·laborar a construir una societat més equitativa i justa”.

Altrament, López es refereix a “la calidad de la información y el rigor en el trabajo profesional que también es posible en la era digital. Hay algunos verbos que los periodistas deben continuar conjugando y aplicando con rigor en el ejercicio de la profesión en la segunda década del tercer milenio: verificar, contrastar, explicar, contextualizar, profundizar, escuchar... En la sociedad digital conviven medios tradicionales y nuevos medios. Constituye una extraordinaria palanca de democratización donde profesionales y aficionados perfilan una nueva relación, más participativa, más

confiada, más cualificada”.²⁵³ Els periodistes sempre han de tenir present aquests valors per ser professionals i, per descomptat, cercar la millor qualitat informativa possible.

A través d'aquestes formacions la professió ha de virar cap a la construcció d'una societat lliure d'expressió i llibertat, amb transparència, creïble, amb professionalitat i rigor. Sempre, això sí, contextualitzant la informació i dotar d'emocions al lector. S'ha de fer un periodisme compromès, en aquest cas d'estudi, de proximitat. Una de les estratègies ha de ser visitar instituts i col·legis per fer visible la problemàtica i conscienciar als estudiants sobre aquesta temàtica d'igualtat de gènere i d'oportunitats. Sempre és positiu crear actes per explicar aquests casos i virar cap a un altre funcionament per fer que la dona tingui un pes més important en la comunicació local.

Dins d'aquesta formació cal citar la identitat de gènere com a clau de volta de la societat digital actual. Els mitjans de comunicació influeixen decisivament en la construcció del rol masculí i femení.

A les TE, la dona als mitjans de comunicació, a nivell directiu tant històric com actual és molt pobre. A tall d'exemple algunes de les directores històriques van ser; *Informatiu Alcanar*, Noemí Polls; *A l'Hora*, Rosa Maria Catalán; *Al·licient*, Mari Carmen Selma; *Arrels*, Rosa Maria Vandellós; *BIM Camarles*, Olivia Sentís o *Ebre Exprés*, María Elena Jiménez, entre d'altres. Val a dir que en molts casos més que directores exercien de coordinadores de la revista. Si ens referim a l'equip de redacció, en general, tenen un pes rellevant en la vida de les publicacions. Cal afegir però que les grans capçaleres actuals tots són homes excepte la capçalera *Aguaita.cat* (Nació Digital) on l'edició territorial està comandada per Sofia Cabanes i Sílvia Berbís o el portal digital d'informació cultural de proximitat *Surtdecasa TE*, coordinat per la Neus Barberà.

En tot cas, s'ha de fomentar una cultura crítica amb una mirada reflexiva, igualitària i deixar d'invisibilitzar la dona als mitjans de comunicació.

²⁵³ LÓPEZ. (2015), p. 179.

9. COMUNICACIÓ INSTITUCIONAL A CAPITALS DE COMARCA

La comunicació institucional porta a terme plantejaments i decisions on les pròpies institucions han d'influir als seus destinataris amb la finalitat d'aconseguir un feedback, és a dir, han de transmetre empatia, credibilitat entre la ciutadania i la institució pel bé de tothom. A més, té la responsabilitat absoluta d'assegurar l'opinió pública i que la societat conegui les determinacions de la institució. També s'ha de conèixer el funcionament de la pròpia administració tant interna com externa. A partir d'aquí, l'administració té una identitat i una imatge. En aquest apartat es troben els valors com ara la reputació, visibilitat, transparència.... Un bon professional, en síntesi, ha de buscar que estigui ben valorada i tenir clar els plantejaments i les decisions a seguir.

En aquest apartat analitzem la comunicació institucional a les capitals de comarca a les TE.

9.1 Gabinet de premsa i mitjans públics locals

En la següent taula observem les capitals de comarca i l'activitat que experimenten a les xarxes socials digitals a través dels seus ajuntaments.

INSTITUCIONS LOCALS A LES XARXES SOCIALS DIGITALS					
Ciutat	Nom	Piulades	Seguint	Seguidors	Agradaments
Tortosa (Baix Ebre)	@Tortosa	6.011	615	5.142	272
Amposta (Montsià)	@ajamposta	2.765	357	2.470	616
Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)	@Ajmoradebre	5.082	172	782	10
Gandesa (Terra Alta)	@ajgandesa	552	1.666	1.282	235

Font pròpia. Aquest apartat està actualitzat a juny de 2019.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

D'entrada hem de confirmar que en termes digitals hi ha molta feina a fer. Per exemple, Tortosa (Baix Ebre), la ciutat l'any 2018 tenia 33.510 habitants. A la plataforma Twitter només supera els 5.000 seguidors. I molt probablement una part d'aquests tampoc viuen a la mateixa ciutat. Per exemple, la ciutat d'Amposta té més de 2.000 seguidors a Twitter quan la capital del Montsià l'any 2018 disposava de 20.606 habitants.

FACEBOOK	AGRADAMENTS
TORTOSA	4.645
AMPOSTA	10.959
MÓRA D'EBRE	2.215
GANDESA	1.177

Font pròpia. Aquest apartat està actualitzat a juny de 2019.

A la plataforma Facebook veiem que la ciutat d'Amposta (Montsià) capitalitza pel que fa a capitals de comarca. En canvi, la ciutat de Tortosa (Baix Ebre), observem, ha de fer un gir radical en matèria de comunicació institucional. En efecte, ha de gestionar aquesta comunicació a través de les xarxes socials digitals. Tanmateix, parlem ni més ni menys de la capital de les TE.

Per un altre costat, la capital de la Terra Alta, Gandesa, és normal que pugui tenir aquest indicador tant baix ja que està situada a l'interior del país, hi ha poca població i la majoria treballa al sector primari (en especial l'agricultura: els conreus de vinya).

Maria José Canel interpreta que “las tecnologías permiten: actuar, movilizarse, articular voluntades. Resolver las dudas ciudadanas de forma ágil. Presentar de forma lúdica realidades de la Administración Pública. Que las administraciones conozcan mejor a la gente. Todo esto configura un escenario de “tecnopolítica” (A. Gutiérrez-Rubí, La transformación digital, p. 96) que se caracteriza por lo siguiente: la sustitución de los partidos por las redes, y con ello, de los militantes por activistas; una mayor carga simbólica en los mensajes; la posibilidad de procesar datos masivos a gran velocidad y, por tanto, de tener información con la que rastrear cualquier cosa que hacemos; la posibilidad de que el ciudadano sea quien dé la noticia.²⁵⁴ Al cap i a la fi, les xarxes són un complement dels diferents canals de comunicació dels quals disposem per comunicar

²⁵⁴ CANEL. (2018), pp. 151-152.

i informar als nostres ciutadans. Aquests, precisament, són els protagonistes ja que la informació municipal passa per la ciutadania que habita en aquest lloc geogràfic concret.

9.2 Qualitat informativa i transparència de la comunicació pública

Un element clau dintre d'aquest entramat institucional és la rendició de comptes, concepte àmpliament lligat a la transparència informativa.

Generar normes que promoguin la transparència, desenvolupar procediments que permetin l'accés a la informació pública i constituir institucions que assegurin que les normes i els procediments de transparència i informació es respecten i s'implanten, constitueix una de les estratègies clau per assolir la bona governança. La raó és que la transparència està íntimament vinculada, en sentit positiu, amb tots els valors que la bona governança vol promoure.²⁵⁵

Les institucions, si més no, han de jugar un paper elemental i apostar per la bona governança. Els ciutadans han de saber de primera mà totes les accions que fa el govern municipal i cap on van destinades les partides pressupostàries. La participació ciutadana ajuda a treballar col·lectivament per la millora de la institució i la gent ha de poder participar i aportar informació.

Un govern transparent proporciona informació sobre el que està fent, sobre els seus plans d'actuació, sobre les seves fonts de dades i sobre el que pot ser considerat responsable davant la societat. L'Aliança per al Govern Obert (Open Government Partnership) va identificar valors clau del govern obert. En aquesta relació inclou el pilar de la rendició pública de comptes i el pilar de la tecnologia i la innovació.²⁵⁶

En comunicació institucional sempre s'han d'analitzar els conceptes d'identitat, imatge i reputació. En paraules de Núria Escalona "Internet y las TIC han hecho evolucionar el sector de la comunicación, la identidad, la imagen y la reputación han sufrido cambios. En la construcción de la identidad, la imagen y la reputación de las instituciones públicas también entenderemos que estos elementos forman parte de una construcción compartida entre todos los factores que definen la institución, todos los instrumentos que se usan para

²⁵⁵ D. A. (2015), p. 69.

²⁵⁶ D. A. (2015), p. 79.

comunicar, todas aquellas personas con quienes se interrelaciona, sean o no de la institución, y tanto en los ámbitos no digitales como en los digitales.²⁵⁷ A més a més, afegeix “el mensaje que se quiere transmitir desde la institución pública mediante técnicas de comunicación también se debe trabajar de forma estratégica, es imprescindible para que la comunicación sea eficaz. El mensaje a comunicar debe contemplar todas las dimensiones de la institución pública. Todo comunica. Más allá de las partes que forman el mensaje en la comunicación -palabras, colores, símbolos, expresiones, tono de voz, etc.-, el mensaje también incluye acciones -gestos, medidas, leyes, decisiones, etc.-. El mensaje refuerza la creación de una identidad que afectará directamente a la imagen y a la reputación de la misma institución.”²⁵⁸

A Catalunya existeix un projecte que és el punt de partida de tot plegat. Segons Moreno es tracta de “la plataforma CiutadaniaPlural.com, concebuda per a construir un coneixement plural sobre el passat i el present personal i col·lectiu. És la versió més recent, desenvolupada a partir de 2017 amb el suport de RecerCaixa, de la primera web que vam construir per explicar la Historia de la Comunicació no-androcèntrica al campus virtual de la UAB, el curs 1998-1999”.

Moreno afirma que “el Mapa Infoparticipa és una plataforma que hem desenvolupat a partir de 2012 per a publicar los resultats d’avaluar la transparència i la qualitat de la informació de les administracions locals. És un producte molt consolidat a Catalunya i d’altres Comunitats Autònomes i països com Equador. Vinculat als resultats de les avaluacions de les webs municipals que publiquem al Mapa Infoparticipa, atorguem el Segell Infoparticipa a la qualitat i la transparència de la informació”. Finalment, “aquest marc va servir per desenvolupar el Mapa interactiu dels mitjans de comunicació a Catalunya el curs 2007-2008, primer amb suport del Consell Social de la UAB, del qual hem fet una versió el 2018 per incorporar el finançament públic en el marc del Mapa Infoparticipa, amb el suport de la Oficina Antifrau”.

Entre d’altres qüestions, les preguntes que es formulen són: Qui són els representants polítics? Com gestionen els recursos col·lectius? Com gestionen els recursos econòmics: pressupostos, salaris, contractacions, subvencions...? Quina informació proporcionen

²⁵⁷ ESCALONA. (2015), pp. 75-77.

²⁵⁸ ESCALONA. (2015), pp. 78-80.

sobre el municipi i la gestió dels recursos col·lectius? Quines eines ofereixen per a la participació ciutadana?

Ingrid Guardiola proposa que “parlar d’una ‘societat de la transparència’ ens convida a entendre que estem davant d’una transparència selectiva, ja que les elits i les grans empreses cada vegada són més opaques, estan més protegides; contràriament, la gent està més exposada i això la converteix en més vulnerable, és a dir, pot ser vigilada, controlada i penalitzada”.²⁵⁹

Un dels problemes actuals radica en el fet que permanentment estem controlats. Disposen de totes la dades possibles. Ara bé, els més rics sempre tindran els seus privilegis i per contra els ciutadans normals seran els que controlaran amb més atenció. La comunicació institucional, en aquests moments, té molt a fer i, per això ha de contribuir a millorar aquest aspecte.

Internet no ha canviat només mecanismes que ja existien: n’ha fet néixer de nous. La transformació més significativa ha estat la capacitat d’expandir fins a límits insospitats el principi que la comunicació és un valor -econòmic, però a més intel·lectual, polític, científic, social i humà- amb independència del contingut.²⁶⁰ Abans de l’arribada de la tecnologia digital aquests procediments no existien ni es destil·laven per enlloc.

Actualment tot es fa per millorar i adaptar-se als nous temps. Per tant, s’ha de ser transparent i disposar d’una qualitat informativa a l’altura del moment. La següent formulació seria: compleixen els ajuntaments de les capitals de comarca la qualitat informativa i la transparència comunicativa?

²⁵⁹ GUARDIOLA. (2018), p. 213.

²⁶⁰ LLAURADÓ. (2000), p. 109.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

A continuació us presentem una taula sobre aquesta avaluació de la qualitat informativa.

Ciutats	Darrera Avaluació	Infòmetre Qualitat	Habitants	Sexe Alcalde	Partit polític	Enllaç Web
Tortosa (Baix Ebre)	03/12/2018	39 (75.00%)	33.445	Dona	PDeCAT	www.tortosa.cat
Amposta (Montsià)	04/12/2018	50 (96.15%)	20.572	Home	(EA - AM)	www.amposta.cat
Móra d'Ebre (Ribera Ebre)	05/12/2018	32 (61.54%)	5.625	Home	PDeCAT	www.moradebre.cat
Gandesa (Terra Alta)	07/12/2018	11 (21.15%)	3.011	Home	PDeCAT	www.gandesa.cat

Font pròpia. Informació extreta: Mapa InfoParticipa. Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural (Juliol, 2019).

Només a la capital del Montsià, Amposta, la qualitat de la transparència informativa supera el 95%. Compleix amb quasi tots els indicadors (50/52) analitzats. En canvi, a tall d'exemple, a la ciutat de Gandesa, capital de la Terra Alta, només es queda amb un 21%. És una avaluació força estèril. I, el que és més greu i preocupant, estem citant les quatre capitals de comarca.

Pel que fa a nivell polític, els partits que gestionen els ens locals són d'ideologia independentista. Està format per tres homes i una dona.

En síntesi, aquestes taules ens permeten clarificar com està la situació actual a les comarques de l'Ebre. Com podem verificar, s'han de posar tots els mitjans possibles per capgirar aquesta situació i fer una efectiva comunicació institucional a les TE.

Si fem una breu comparativa entre l'any 2015 al 2018 observem que l'any 2015 el partit polític que gestionava les capitals de comarca eren tots de Convergència i Unió. I, per afegit, eren tots homes.

Aquests indicadors, sens dubte, han servit i serveixen encara per millorar aquesta qualitat informativa i sobretot de la transparència municipal. De passada, els ens locals s'han posat les piles per complir amb aquests cànons i ser uns ajuntaments oberts i transparents.

Una dada a remarcar és a la comarca del Montsià, Amposta, per exemple, ha passat del 34% al 96% en pràcticament tres anys. En canvi, més a l'interior, a la capital de la Terra Alta, Gandesa, la dada és preocupant ja que en comptes de millorar literalment ha empitjorat. Com a mostra, del 31% ha baixat fins al 21%.

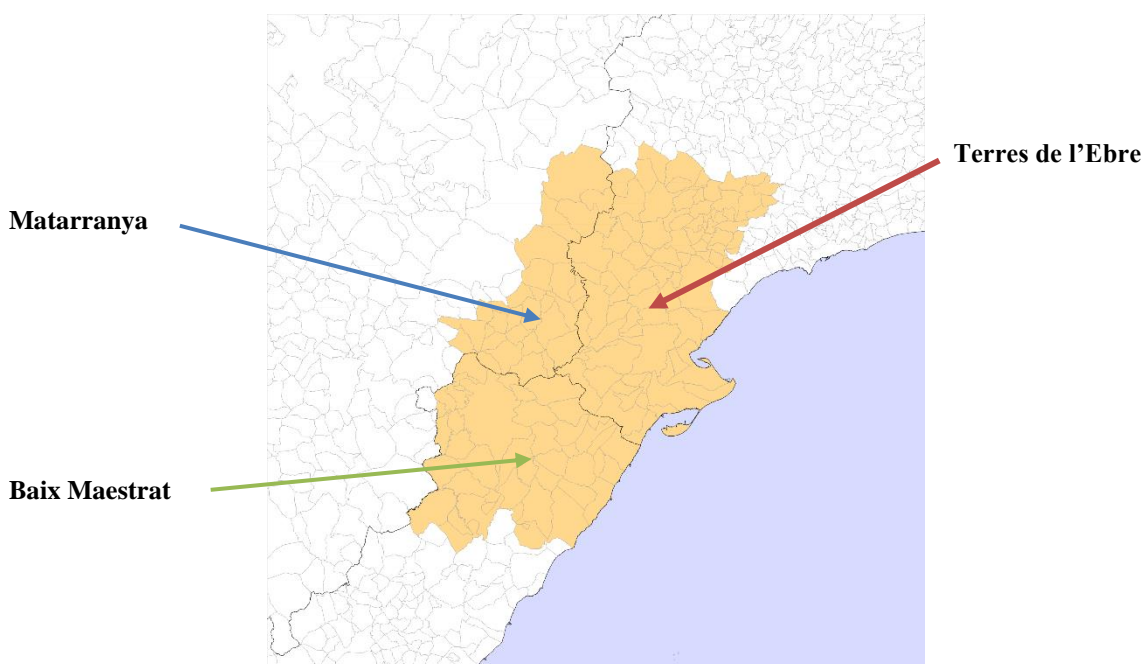
Tot i que en general aquests indicadors sobre comunicació pública van millorant, no hi ha discussió possible, que aquests s'han de continuar actualitzant amb més dades fiables i concretes sobre la gestió en particular dels ajuntaments locals amb la finalitat que es compleixen amb totes les dades de transparència i qualitat informativa. Al cap i a la fi, el ciutadà ha d'estar permanentment informat d'on van a parar tots els diners que són de tots els ciutadans del municipi.

En paraules de la Escalona, “la comunicació sí será imprescindible para visibilizar que las instituciones públicas apuestan por conectar con los ciudadanos de hoy. Ser una institución pública conectada al entorno digital no solo implica estar en red, también quiere decir apostar por la sociedad en red, en colaboración y constantemente interactuando, no solamente empleando la red como un escaparate”.²⁶¹ En definitiva, la institució pública digital no és un producte o un servei decoratiu sinó que ha de ser viable i tenir vida en el temps informant constantment a la ciudania.

²⁶¹ ESCALONA. (2015), pp. 99-100.

10. MODEL D'ANÀLISI EN TERRES DE FRONTERA: EL CAS DEL BAIX MAESTRAT I EL MATARRANYA

La situació geogràfica de les Terres de l'Ebre ens permeten fer una radiografia de la conjuntura de la premsa escrita i digital local en terres de cruïlla. En aquest apartat, parlem de la premsa a la comarca del Baix Maestrat (País Valencià) i a la comarca del Matarranya (Aragó) per veure quines diferències podem incloure en aquest procés d'estudi.

Imatge de la Ilercavona. Fotografia extreta de Google.

Un cop passem al País Valencià, en termes de premsa local, trobem a l'Associació de Premsa Comarcal Valenciana, nascuda al novembre de l'any 2015. Aquesta apunta que “som els diaris de casa, perquè els nostres continguts interessin a tots els membres de la família. Publiquem històries de tot el que ens envolta. Som l'instrument d'interrelació social en els nostres àmbits de cobertura. Una presència directa, familiar, de proximitat que ens converteix en líders en difusió a cada comarca. Ningú parla, ni escriu, ni publica tant sobre els nostres ajuntaments, les nostres festes, la nostra cultura, les nostres

reivindicacions històriques. Ningú com la Premsa Comarcal per ser els notaris del pas del temps en les nostres poblacions”.²⁶²

Per visualitzar el primer model d'anàlisi hem d'anar al País Valencià. Vinaròs és la capital del Baix Maestrat. En matèria de comunicació local la publicació *Vinaròs*, també anomenat *El Diarriet* és el setmanari destacat de la ciutat vinarossenca. Des dels seus inicis fins a la democràcia es denominava *Vinaroz*. Avui en dia, *El Diarriet* o *Vinaròs* comparteix mercat amb altres publicacions locals com ara el *7 Dies* o el *Crònica*; tot i així, segueix sent el setmanari amb més rellevància de la ciutat donat el seu llarg recorregut.

Pel que fa a d'altres capçaleres existents a la ciutat de Vinaròs trobem el *7 Dies - Actualitat* com a setmanari de Vinaròs. També tenim el *Crònica de Vinaròs digital*. Aquest té una periodicitat mensual. Cal afegir *La Revista més Social* (número 1, 2012) que és l'anuari d'actualitat corresponent al Carnaval de Vinaròs. *El Fortí* (número 1, setembre 2015) que fou la revista intercultural de Vinaròs. De periodicitat mensual i de caràcter digital. El butlletí de l'Associació Amics de Vinaròs, anomenada, *Fonoll* el seu contingut estava format per història, art i cultura. Per últim, trobem la revista cultural espai *Mariola Nos*. Un lloc web d'art, de presentacions i d'oci, una agenda cultural i molts assumptes més.

Com a capital, Vinaròs disposa també de xarxes socials digitals. A tall d'exemple, a la plataforma Facebook té més de 8.000 seguidors i, en canvi, a Twitter supera els 4.000. El consistori està gestionat per Enric Pla Vall del partit polític Tots i Totes Som Vinaròs. La ciutat l'any 2018 tenia 28.438 habitants.

Des de l'any 1995, ininterrompudament, l'Associació Cultural La Feram de Benicarló edita el setmanari d'informació general i cultural *La Veu de Benicarló*. Una publicació íntegrament en valencià, dedicada a la ciutat i en alguns aspectes a la comarca del Baix Maestrat. L'activitat principal de l'Associació, ha estat l'edició d'aquest setmanari amb l'objectiu de promoure i difondre el patrimoni cultural, social i esportiu, amb l'ús d'un dels elements patrimonials més importants de la cultura: la llengua. L'any 2018 acumulava més de 1.100 números. A Benicarló existeix *La Fil·loxera* un magazine mensual de cultura, esport i tendències.

²⁶² Diari Digital de l'Associació de la Premsa Comarcal Valenciana. Vegeu: <https://www.premsavalenciana.es/>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

A la població de La Jana trobem la capçalera *La Pedralta* que és el butlletí d'informació de l'Associació Janenca de Cultura. A la població de Canet lo Roig hi trobem *La revista de Canet lo Roig*. De periodicitat trimestral i editada per l'Ajuntament. La publicació completament renovada ofereix un format transversal i visual de tota la informació sobre la gestió econòmica del propi ajuntament en una aposta per la transparència. La revista té un cost de 4 euros. A la població d'Alcalà de Xivert trobem *Mainhardt*. Una revista trimestral. A la població de Traiguera existeix la capçalera *Traiguera*. Parla sobre actualitat i és de caràcter mensual. A més, l'edita el Centre Cultural Traiguerí. A la població de Sant Jordi trobem la capçalera *Fulls de Sant Jordi del Maestrat*. Un butlletí d'informació local i recerca editat per l'Associació Jordiencs Absents. Per últim, a la població de Càlig trobem la publicació *Vila de Càlig* editada pel Centre de Cultura Pere Balaguer.

Si passem al Matarranya, aquesta comarca pel que estem observant té un model totalment diferent als estudiats. La seva capital, Vall-de-roures (2.300 habitants l'any 2017) no té plataforma Twitter per informar a la ciutadania i a la xarxa social digital Facebook el trobem sota el nom *Cultura Vall-de-roures* i no com a *Ajuntament*. La informació apareix redactada en llengua castellana. Té un seguiment de 1.011 persones (font consultada: juny, 2019).

Amb tot, el mitjà per excel·lència d'aquestes comarques és la capçalera *Comarquesnord.cat*. Es tracta d'un mitjà de comunicació que abraça les comarques del Baix Maestrat i del Matarranya. Aquesta, precisament, pretén ser la referència informativa i transportar la veu de la seva gent a qualsevol racó del món. *Comarquesnord.cat* pertany a Comunicacions dels Ports, SA.

És una empresa consolidada en el món de la comunicació des de fa més de vint anys. El seu capital, tal i com està especificat a la pàgina web *Comarquesnord.cat* és aportat per més de cent accionistes d'arreu de la comarca i de la més variada ideologia, que tenen en comú l'apostar per la comunicació de proximitat en la nostra llengua més que l'ànim de lucre. Aquest portal ha triat llençar-se amb el domini *.cat* per fer referència aquest a la llengua catalana, sent un dels pocs mitjans de comunicació digitals del País Valencià que utilitzen aquesta llengua per a informar als ciutadans. Per tant, informa tant les comarques del nord del País Valencià com del sud d'Aragó en català. Acumula quasi 2.000 seguidors

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

i és un referent en comunicació a la comarca dels Ports, concretament a la població de Morella.

En definitiva, si ajuntem els models entre les TE, el Baix Maestrat i el Matarranya, observem que, d'entrada, la comarca del Baix Ebre, Tortosa, per ser la capital de les TE i de la Il·lencavona aglutina una importància destacada en premsa local. Un altra diferència observada és que al Matarranya pràcticament no hi ha res sobre premsa local. La població més gran vora els dos mil habitants i la gran majoria de poblacions no arriben al miler de persones. També la zona geogràfica ja dona aquest símptoma que és pobre no només en premsa escrita sinó en mitjans de comunicació digitals. Per últim, el Baix Maestrat quan més a la costa més informació i mitjans de comunicació hi ha a l'abast de tothom. En canvi, quan naveguem cap a l'interior d'aquestes comarques hi ha un decreixement força notori.

11. INTERPRETACIÓ DEL PRESENT I REPTES DE LA SOCIETAT HÍBRIDA I DISRUPTIVA

En aquest capítol enfoquem d'una manera més crítica la visió de la comunicació local actual i els desafiaments de la societat disruptiva en la qual el periodisme ha de tenir per essència: informar, educar i formar ciutadans crítics i lliures.

Actualment, segons el filòsof Vega (recordem apartat entrevistes), “encara falta un gran mitjà vertebrador d'un discurs ebrenca. La premsa local i comarcal ha d'adoptar continguts més aviat curts, encara que pot recollir algun escrit a doble plana, per exemple, per a tractar puntualment qüestions que requereixen més profunditat, però la tònica hauria de ser el contingut breu”. El present emana de fer un periodisme que sigui relaxant, curt i sintètic. A més, que sigui clarament visible i entenedor aportant tots els punts de vista possibles.

Jordi Prades presenta que “la premsa avui en dia tant a nivell global com local està determinada per la desprofessionalització als mitjans. Tu trobaràs a Terres de l'Ebre més periodistes als gabinets de comunicació, als ajuntaments, a les empreses que no pas als mitjans. La gent que entra és jove i sort d'ells que els formem aquí, són becaris esta gent jove no té lo bagatge per oferir això. Han de passar uns anys (contrast, contextualització....)”.

La realitat demostra perfectament que els joves no tenen aquell punt d'experiència que podien tenir els joves fa dues dècades. La comunicació ha variat i si no disposes d'una certa amistat íntima per tenir l'exclusiva i informar adequadament és difícil fer bé aquesta tasca. Per això la idea de fer un periodisme més professional s'enfoca als gabinets i als ajuntaments i no als mitjans. La tessitura actual en la professionalització demostra que hi ha problemàtiques que hauran de trobar una solució viable per millorar la faceta del periodista. Aquest, a més a més, ha de saber preguntar i mantenir el neguit per certs temes d'interès local. La feina de cercar i saber sobre un tema ha de contribuir a un estudi previ. A dia d'avui, sovint, costa trobar un periodista amb aquestes característiques.

Prades creu que és altament considerable “el rol que juguen els periodistes i els que no són periodistes. El diari té una capacitat limitada. Has de mirar quins temes tens. I això dels temes és l'agenda. No seguir només l'agenda oficial sinó els elements propis i les fonts. El periodisme està tot inventat des de fa molt de temps. És triar un tema que tingue

un interès social i públic, buscar les fonts per atraure una informació, pluralitat de fonts, contrast i llavors un cop tens això triar el canal per difondre-ho. És un triangle de rols: tema, fonts i canals. Al final per fer tot això necessites especialització perquè sinó escrivim de tot i no sabem fer res”.

Aquí rau el fet de que informem però a vegades no tenim un cert aprofundiment del tema el qual tractem. Per tant, cal seguir un protocol abans de prémer el botó d'enviar o publicar. I, amb tot, ser totalment conscients del que volem informar a la ciutadania.

En referència a aquesta interpretació del present, Moreno assevera que “la premsa i els mitjans de comunicació de les Terres de l'Ebre fan visibles les necessitats i problemes d'aquesta societat, però haurien d'incidir més en el debat polític a Catalunya posant de manifest les desigualtats socials al territori de Catalunya, i no acceptant el centralisme que impera als mitjans de Barcelona, visió que comparteixen amb els mitjans d'altres indrets de Catalunya i per suposat de Barcelona i Tarragona”.

En aquesta explicació, certament, trobem a faltar en els mitjans públics ebrencs aquesta falta d'incidència en les desigualtats i en les lluites compartides que han ajudat a fer unes TE més conegudes a nivell nacional. Ara bé, la majoria de mitjans estan rebent subvencions de la pròpia Generalitat. Així, malauradament, no parlaran amb tanta envergadura sobre les problemàtiques en territori ebrenç.

Davant d'aquesta societat disruptiva, exposem que fa falta un mitjà alternatiu a les TE en el sentit que estigui solament finançat per socis interessats com si fos una cooperativa. No ha de rebre cap subvenció de la Generalitat ni de la Diputació ni de cap ens local públic o privat i poder informar de tot en benefici del territori.

Moreno, és més, exposa que a tot arreu fa falta un model comunicatiu alternatiu a l'actual, que faci visibles les problemàtiques plurals i col·labori a formular solucions de caire local en el context de les interconnexions globals.

La comunicació de proximitat ha d'anar més al detall. Per exemple, fem un esforç i parlem del passat d'una població o sobre que hi pensa el barri d'un determinat tema. En aquest sentit, la participació de la ciutadania en la premsa més local i familiar dóna un nou impuls a la premsa local i, fins i tot, millora la població en qüestió. Els ciutadans estan permanentment informats, com a mostra, poden valorar i opinar. A l'Ebre, aprofitant la

geografia s'hauria de repensar per un model de comunicació més directe entre totes les ciutats i municipis. Sens dubte, faria més gran la comunicació local al territori.

Xavier Vega parteix de la premissa que “el problema de tot plegat és que la Ribera d'Ebre queda despenjada. Un territori que té problemes d'identitat a la part sud i no es té en compte. Fixa't, quan a Tortosa parlen de la Ribera no parlen de la Ribera d'Ebre, sinó del Delta. A la Ribera d'Ebre estem situats entre Reus, Lleida i Tortosa”. Un territori mai hauria de quedar fragmentat. La diferència és molt àmplia i cal actuar buscant solucions i explicar que passa més al nord de les Terres de l'Ebre. A més, Vega detalla que “les Terres de l'Ebre són un territori en construcció i com a tal es fonamental estructurar des d'un punt de vista un espai comunicatiu. Si està estructurat tira amb qualitat”.

Aquest espai comunicatiu podia ser la punta de llança de la nova marca TE comunicació. Si ens fixem, existeixen empreses i moltes capçaleres locals. Si les comarcals fossin menys, es podria crear un mitjà molt potent per al territori i donar una cobertura tant digital com audiovisual impecable. Segurament molts conciutadans pagarien per aquest servei.

Arribat aquí, ens hauríem de fer la pregunta sobre si el paper o la premsa tradicional acabarà desapareixent o no. El periodista Conrad Duran per la seva banda narra que “la premsa escrita quedarà la de qualitat i espero que mai desaparegue perquè el paper és molt bonic i la que pugue subsistir serà de culte”. El paper de ben segur no acabarà desapareixent però si que s'innovarà amb altres estratègies com ara fent modificar la periodicitat, una premsa sintètica i gràfica. Amb poca paginació i una informació reposada. La comunicació més directa i ràpida es veurà reflectida als digitals.

Un altre assumpte en aquesta interpretació de l'avenir més proper serà que el bon periodisme i tota la informació que es pugui crear ha de virar cap a un periodisme de pagament. El gratuït ha de ser el més bàsic però si volem qualitat la tendència serà pagar per aquella informació especialitzada. En l'actualitat aquest mètode funciona correctament.

Josep Baubí apunta que “el futur és interessant, tot i que hi ha polítics que mos intenten manipular, controlar, eliminar, ens hem de reivindicar com una eina necessària, sense llibertat de premsa no hi ha democràcia i sense uns mitjans públics potents i lliures no hi ha democràcia”.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

En definitiva, el desafiament per conquerir el futur ha de ser il·lusionant. Aquest entramat periodístic digital seguirà formant a periodistes, les competències i habilitats necessàries per cercar, elaborar i fer-ne difusió dels continguts a tractar. Disposem d'una societat altament informada, amb un excés d'informació. La figura del periodista i del comunicador ha de conduir a repensar la comunicació i preguntar-se què vol transmetre. A més a més, ens trobem en una època on la credibilitat de les informacions es troben sota mínims. Davant aquesta globalització de la informació aquest periodisme ha de buscar noves eines per ser més fàcil informar a la ciutadania.

Cal exposar, tanmateix, que les publicacions locals i comarcals passen per un bon moment i el periodista professional ha de fer una informació pensant en clau local. A les TE, no gensmenys, s'ha de mantenir i fins i tot potenciar la marca ebrenca i aquest sentiment de pertinença. La identitat sempre per endavant tant si s'utilitza el dialecte tortosí com l'estàndard. Particularment s'ha de seduir al lector fent un periodisme de qualitat i que sigui participatiu.

Per tant, els reptes d'aquesta societat canviant han d'adaptar-se davant d'aquesta nova essència comunicativa en la qual la comunicació local, val la pena dir-ho, tindrà una incidència clau en la difusió de la informació com a servei de proximitat.

12. LIMITACIONS EN LA PRESERVACIÓ, GESTIÓ I CONSERVACIÓ DE FONS

Les limitacions que hem experimentat en aquest projecte han estat força rellevants i han tingut una certa dificultat afegida.

Cal començar, però, fent un gest de reconeixement a l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre per la preservació i conservació de fons hemerogràfics que, amb tots els efectes, ha estat el punt de partida d'aquest projecte per la gran quantitat de capçaleres que es conserven i sobretot pel bon estat que destil·len. Aquest ha estat altament enriquidor per construir aquesta investigació i per la manera sobre com ho tenen distribuït.

A la comarca del Montsià, com ja s'havia realitzat un estudi previ sobre comunicació local fet pel mateix doctorand, ha estat fàcil i no hi ha hagut cap mena de dificultat a l'hora de fer una consulta general o particular atenent als correus personals. La informació pràcticament ja estava registrada sabent les èpoques i les capçaleres que han existit i les que continuen en vida. Cal recordar, malauradament, que no hi ha Arxiu Comarcal al Montsià.

Una tasca complicada però que, efectivament, ha servit com a punt favorable ha estat que aquesta investigació ha abocat a què els arxius comarcals i les biblioteques municipals s'organitzessin i ordenessin tota la informació possible en matèria de comunicació local. El fet d'anar a una biblioteca i regirar les lleixes ha fet que pel bé de tothom ho poguéssim endreçar correctament.

Com a punts febles i a millorar, francament, en certs casos hem trobat a faltar la figura de l'arxiver. Per exemple, en algunes contrades hem hagut d'esperar per fer la consulta corresponent per la falta de personal.

També hem trobat casos peculiars on la capçalera de la revista en qüestió a un municipi concret no hi figura i, en canvi, es conserva a una altra biblioteca no només de la població d'origen sinó a una altra comarca.

Convé subratllar que a la comarca de la Ribera d'Ebre existeix un llibre amb les publicacions històriques i tant a la Biblioteca local com a l'Arxiu Comarcal no en saben res o no ho tenien controlat.

Un altre dels apartats que ha fet dificultosa aquesta tasca de gestió ha estat que hi ha capçaleres existents amb pocs números conservats. Aquest fet ha comportat un agreujament de la recerca ja que a l'Arxiu hi ha pocs números (podem visualitzar-ne tres) i, en canvi, a la biblioteca de la població corresponent no estan aquests números però se'n conserven sis, per posar un exemple pràctic i real afectant més d'una capçalera d'aquest estudi.

Una limitació transcendental, sens dubte, és la no digitalització d'aquestes capçaleres. La dificultat és afegida atenent als desplaçaments, el més llarg gairebé ha estat d'una hora i quart per consultar certes capçaleres locals (a la Ribera d'Ebre). Tot i que en l'actualitat ja s'estan actualitzant només se'n troben algunes d'abans de l'any 1975. Aquest contratemps afecta de manera fulgurant en el seguiment de la mateixa. També perquè s'han de complir uns horaris de jornada de treball. En canvi, si aquestes estan digitalitzades ho podem comprovar quan tinguem temps lliure i, absolutament, no depèn de cap altra persona més. Només, efectivament, de l'individu que necessita aquella informació especialitzada.

Una darrera dificultat fou el fet que el mitjà de comunicació *Aguaita.cat*, *Més Ebre*, *Un Cop d'Ull* i *Marfanta*, no hem pogut mantenir una entrevista presencial amb els seus responsables tot i haver establert un contacte directe per tal de concretar una trobada. Aquesta mala predisposició pensem que no és gens bona per al conjunt del territori en matèria de comunicació.

En definitiva, en aquesta gestió i conservació particular hem tingut certes dificultats en el fet que hi ha pocs investigadors dins d'aquesta temàtica d'estudi. També, per afegit, m'he guiat per escriptors, historiadors i periodistes, en cercar informació sobre comunicació local. Amb tot, hem considerat que la peça fonamental de guia sobre aquesta matèria no existeix en territori ebrenc. Per tant, personalment ha estat tot un repte i cal seguir millorant per saber a cada arxiu, biblioteca i institució que hi tenim en matèria de comunicació local tant actual com històrica.

13. ABREVIATURES I SIGLES

ACBE	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
ACPC	Associació Catalana de la Premsa Comarcal
ACRE	Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre
APECOE	Assemblea de Periodistes de les Comarques de l'Ebre
AVL	Acadèmia Valenciana de la Llengua
BIM	Butlletins d'Informació Municipal
CCEPC	Coordinadora del Centre d'Estudis de Parla Catalana
CERE	Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre
CES	Centre d'Estudis Seniencs
CITE	Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre
DILC	Diccionari Invers de la Llengua Catalana
GEC	Gran Enciclopèdia Catalana
GIEC	Gramàtica essencial de la Llengua Catalana
IDECE	Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre
IEC	Institut d'Estudis Catalans
OJD	Oficina de Justificació de la Difusió
PDE	Plataforma en Defensa de l'Ebre

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

PHN	Pla Hidrològic Nacional
TIC	Tecnologies de la Informació i la Comunicació
TE	Terres de l'Ebre
XS	Xarxes Socials

14. RESULTATS I CONCLUSIONS DE LA INVESTIGACIÓ

La present recerca ha pretès situar les comarques de les TE dintre del panorama de la història de la comunicació de la premsa escrita i digital a Catalunya.

Aquests darrers quaranta anys en matèria de comunicació local, la transformació de la comunicació ha estat fulgurant atesos també als diferents processos de canvi obtinguts davant l'evolució de la societat. A les TE, aquesta modificació és clarament sorprenent en un territori allunyat dels centres de decisió.

Tanmateix, en un anterior estudi titulat *La comunicació local i premsa històrica al Montsià (1975-2014). De la modernitat de la premsa a les tecnologies digitals de la comunicació*, constatem d'una manera més específica la quantitat i qualitat de capçaleres existents en territori ebrenc. Per tant, la satisfacció és immensa havent aglutinat la xifra de quasi tres-centes capçaleres locals dels darrers quaranta anys a les TE.

Aquest projecte, així mateix, ens ha permès obrir el camp de la comunicació local en un territori verge en investigació i conèixer de forma àmplia tant les capçaleres com també els professionals del sector en referència a comunicació local al territori d'estudi. Fins i tot, aquests, arran d'aquesta investigació s'han proposat innovar i actualitzar-se.

En conseqüència, la resposta que hem de tenir present tots plegats, a dia d'avui, és que la comunicació indiscutiblement serveix per a crear una identitat pròpia d'un territori, tal i com s'ha demostrat a través de la premsa local i comarcal en aquesta recerca. Sense aquest sentit de pertinença difícilment s'haguessin pogut crear tantes publicacions històriques.

Cal insistir, amb tot, que hem complert amb el propòsit d'interpretar la premsa escrita en format paper i digital a les TE on aquesta, efectivament, ens ha ajudat a consolidar i difondre la identitat ebrenca i que, a més, ha determinat aquesta empremta d'un imaginari col·lectiu i sentit per molta gent. La idea que els mitjans de comunicació exerceixen una funció d'àgora o espai públic, on els diversos actors del procés comunicatiu es relacionen i potencien el sentiment de pertinença al territori queda constatat en aquest projecte. La influència dels mitjans en el sí de la identitat és cabdal. Sense la premsa escrita segurament seria més difícil poder mantenir aquest sentiment. A través del temps històric, per tant, la premsa local a les TE ha contribuït en la construcció d'una identitat col·lectiva ebrenca.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

En relació amb la peculiar localització geogràfica, efectivament, hem pogut copsar que la situació és ideal per estudiar aquesta matèria sobre premsa local. Dos dels factors influents han estat: d'una banda, la frontera administrativa i, de l'altra, la varietat dialectal que li han donat més sentit a aquesta tesi. Fins i tot, s'ha detectat una manera de parlar i escriure diferent entre les quatre comarques que conformen les TE. Més que Països Catalans l'expressió que disposa d'un pes més destacat en certs intel·lectuals és el terme Ilercavona i, certament, ha estat la sorpresa d'aquest projecte. El concepte -o diguem-ne- marca TE és recent (dues dècades).

A través de les trobades i de la generositat dels empresaris i directores de les publicacions hem vist de ben a prop el procés d'elaboració d'aquests mitjans escrits i la seva recepció. Si més no hem pogut comprovar els diferents departaments de treball, com es fabrica la informació i la corresponent difusió des de les seues principals de feina.

Una altre judici que hem de tenir en compte en aquesta recerca ha estat el nivell de participació dels ciutadans que en els seus mitjans locals ha causat una davallada després de l'entrada de la crisi econòmica al voltant de l'any 2008. Pel que fa a revistes d'associacions i entitats culturals a les diferents poblacions ebrenques evidencia actualment una pèrdua destacada. Així com també els ciutadans participen de forma puntual. Una altra participació que acostuma a ser baixa i a hores d'ara pessimista és referent a la participació ciutadana que influeix en la presa de decisions públiques.

També convé ressaltar el tema de la identitat de gènere als mitjans locals. En comptades capçaleres hi ha dones directores que han estat al capdavant com a directores de la mateixa. Precisament, aquest projecte, ha de servir per conscienciar a la ciutadania i als lectors de premsa escrita de la igualtat d'oportunitats de gènere que ha d'existir en les direccions de les grans capçaleres locals.

En aquest projecte sobre identitat i comunicació local, la pregunta inicial que ens vàrem fer va ser si consideràvem als mitjans de comunicació locals com a instruments preferents en el procés de construcció i consolidació del sentiment identitari ebrenc. En síntesi, la valoració és positiva i hem complert les expectatives introductòries proposades. Tant els mitjans de comunicació com la literatura ebrenca han mantingut aquest sentiment d'identitat col·lectiva i territorial al llarg de la història.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Un punt important d'aquesta conclusió ha estat la normalització lingüística, tal i com hem comprovat, va fer créixer les capçaleres ebrenques a partir de la dècada dels 80. La varietat dialectal de cada comarca va acabar de completar aquest procés d'aprenentatge i formació.

Una altra de les hipòtesis que s'ha superat amb escreix és el que exerceix la comunicació 2.0 i en la seva extensió 3.0 la consolidació de l'apoderament de la ciutadania, la transparència informativa, l'accés a la informació pública i el bon govern dels ajuntaments com a punt de partida de la comunicació institucional cap a la ciutadania. Tot i que s'ha d'ampliar aquesta cobertura, en general, els ens municipals estan complint amb la bona governança entre les administracions i la ciutadania.

Una teoria que hem verificat en aquest procés d'estudi es que s'han aprofitat els mitjans de comunicació locals per donar a conèixer i publicitar aquest patrimoni que disposen les terres ebrenques com és el riu Ebre, Els Ports o el Delta de l'Ebre. La comunicació local ha servit per difondre els productes de la zona i els Parcs Naturals.

No hi ha dubte que el control de la comunicació exercida pel poder polític municipal ha afectat als mitjans de comunicació locals en els darrers anys. En aquest projecte ha quedat constatat que els butlletins d'informació municipal i les diferents empreses amb col·laboració amb la Generalitat o Diputació, la tendència ha estat defensar al batlle o a qui paga la subvenció. Personalment considerem que aquesta pràctica no forma part d'un bon periodisme i s'hauria d'intentar buscar noves estratègies per solucionar aquests temes que, en particular, no són problemes sinó que formen part de la construcció de la societat. En efecte, sempre ha existit, però els temps canvien i haurem de repensar tots plegats.

L'objectiu principal d'aquesta investigació s'ha resolt ja que hem interpretat, analitzat i descrit la comunicació local a la regió geogràfica de les TE amb la finalitat de saber quins mitjans funcionen al territori i, òbviament, saber quins mitjans figuren en aquest marc geogràfic comunicatiu. Rotundament, l'aportació de les fitxes hemerogràfiques ens ha permès saber què s'ha treballat sobre comunicació local a l'Ebre. En aquest sentit, oferim un catàleg de publicacions variades (culturals, polítiques, escolars, BIM) per saber quina premsa local ha existit al territori ebrenc.

Un altre objectiu específic que s'ha diferenciat ha estat el d'observar la importància de la utilització dels nous formats online -eines comunicatives innovadores- en aquest territori

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

de cruïlla i, sobretot, hem vist l'ús i seguiment que en fan com a responsables els ciutadans del territori. La irrupció digital, sens dubte, ha transformat l'Ebre.

Les temàtiques que es tracten més són les de caire polítiques, culturals, esportives i les columnes d'opinió. L'impacte que tenen al territori són destacades. Per poder millorar el comportament de la comunicació local allunyada de les grans capitals, a través de les TE hem vist que falten recursos materials i personals per acabar de ser més eficaç i fàcil per a la ciutadania. La informació que interessa més als ciutadans és variada, però l'esportiva, la cultural i la política acompanyada de les columnes d'opinió són les que més es segueixen. No hi ha dubte, que la informació local arriba als diferents col·lectius de la població principalment a través de la revista local.

Les TE són una rica font de comunicació. Per desgràcia no hi ha cap altaveu fora de la zona i fa complicat extrapolar aquests mitjans en el sí de Catalunya. Que la informació arribi fora de les TE és un punt a tenir en compte. Esperem que amb més inversió es pugui aconseguir.

A banda d'això hem pogut descobrir, també, que la informació local s'administra fent arribar al corresponent director els articles, notícies, notes de premsa de l'ajuntament, entre d'altres. En canvi, les grans capçaleres ho envien directament al correu del diari i realitzen una selecció tot dependent de la importància que pugui tenir la notícia, el reportatge, la crònica i les columnes d'opinió.

En referència a la publicitat existent en comunicació local a les TE és alta. Les capçaleres que contenen finançament, és a dir, les que hi ha inserides falques publicitàries són destacades i, pràcticament en totes les publicacions, existeix publicitat de caire local patrocinant un ventall de temes locals.

Una de les valoracions més importants en aquesta tesi la trobem en el fet que la diferència entre Baix Ebre - Montsià i Ribera d'Ebre - Terra Alta és aclaparadora. Per què aquesta diferenciació? Hem pogut comprovar que la Ribera d'Ebre vira més cap al Nord i no cap a l'Ebre Sud. En tot cas, s'ha de buscar una estratègia per capgirar aquesta tendència ja que estem davant d'una amplitud diferenciada ben evident.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

En aquest apartat de valoracions també exposem que la digitalització és un repte pendent de dur-se a terme a la pràctica. Pensem que ha de tenir un paper més directe envers la ciutadania.

El que també ha de millorar exponencialment és l'hàbit dels mitjans de comunicació locals digitals en la seva explotació a les xarxes socials digitals. Encara queda molt per fer en aquest camp i potenciar la marca TE a través d'aquests mitjans. Efectivament, ha de ser un deure dels responsables dels propis mitjans locals.

En darrer terme i com a valoració més personal, aquesta tesi ens ha portat a difondre aquest mapa comunicatiu de l'Ebre a la resta dels Països Catalans com a història del passat, el present més complex i l'avanç del futur més immediat.

La comunicació local ebrenca ha de ser l'eina més revolucionària per fer moure curiositats entre els ciutadans i explicar-ho aprofitant tots els canals de comunicació que hi ha a l'abast.

15. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALCOVER, Estanis. (Octubre 2018). *La nova economia digital, el camí inevitable dels mitjans de proximitat*. Recuperat de:

(<https://comunicacio21.cat/opinio/la-nova-economia-digital-el-cami-inevitable-dels-mitjans-de-proximitat/>)
- (Novembre 2018). *La cursa dels mitjans locals i els joves*. Recuperat de:

(<https://comunicacio21.cat/opinio/la-cursa-dels-mitjans-locales-i-els-joves/>)
- (Març 2019). *Periodisme de servei a Catalunya*. Recuperat de:

(<https://comunicacio21.cat/opinio/periodisme-de-servei-a-catalunya/>)
- ANGUERA, María Teresa. (1997). *Metodología de la observación en las ciencias humanas*. 3a Ed. Cátedra, Madrid.
- BASSETS, Lluís. (1981). “El futur dels mitjans i l’organització territorial de l’Estat”. A *D.A. Autonomia i mitjans de comunicació*. Barcelona: Institut de Ciències Socials de la Diputació de Barcelona.
- BAYERRI, Josep. (1985). *Les Terres de l’Ebre, encara un futur...?* Ed. Dertosa, Tortosa.
- (1994). *Classes socials i grups de poder a la Tortosa de canvi de segle (1880-1930) a través de la premsa*. UAB, Facultat de Ciències de la Comunicació, Bellaterra, Barcelona.
- (1996). *Teodoro González i la Tortosa de la Restauració a través de la premsa: 1875-1902*. Ed. Dertosa, Tortosa.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- BERRIO, Jordi (Dir.); GÓMEZ, Josep Lluís; TRESSERRAS, Joan Manuel; COROMINAS, Maria; BADIA, Lluís. (1997). *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya*. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa. Universitat Autònoma de Barcelona, Serveis de publicacions, Bellaterra, Cerdanyola del Vallès.
 - (1997). "Organització de la recerca sobre comunicació a Catalunya", a Jordi Berrio (dir.) *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- BOQUERA, Montserrat (2006). "*Lo riu és vida*": *Percepcions antropològiques de l'Ebre Català*. Universitat Rovira i Virgili, Tarragona. Recuperat de:

(www.tdx.cat/bitstream/10803/8423/1/Text2.pdf)
- CANEL, Maria José. (2018). *La comunicación de la administración pública. Para gobernar con la sociedad*. Fondo de Cultura Económica, Madrid.
- CANOSA, Francesc. (2016). *Història del periodisme de Catalunya*. Sàpiens Publicacions, Barcelona.
- CASASÚS, Josep Maria. (1987). *El pensament periodístic a Catalunya*. Curial Edicions Catalanes S.A, Barcelona.
 - (1988). *El periodisme a Catalunya*. Plaza & Janes, Barcelona.
 - (1993). *Periodística catalana comparada*. Pòrtic, Barcelona.
- CASTELLS, Manuel. (2009). *Comunicación y poder*. Alianza Editorial, Madrid.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- CID, Josep Sebastià. (2012). “Una aproximació a la literatura ebrenca”, a *Anuari Verdguer 20*, Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, Flix. Recuperat de:

(<http://www.raco.cat/index.php/AnuariVerdguer/article/viewFile/270227/357822>)
- COOK, Thomas D.; REICHARDT, Charles S. (1997). *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa*. Morata, Madrid.
- COROMINAS, Maria. (1997). “Estructura i polítiques de la comunicació”, a Jordi Berrio (dir.) *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- COSTA, Lluís. (1995). *La Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930)*. Comunicació i propaganda a les comarques gironines. Rafael Dalmau, Barcelona.
 - (2009). *La comunicació local*. UOC, Barcelona.
 - (2013). *La comunicació local, un actiu a potenciar*. Recuperat de:

(<https://www.lluiscosta.net/la-comunicacio-local-un-actiu-a-potenciar/>)
- COSTA, Lluís; PUNTÍ, Mònica. (2013). “Premsa gratuïta, un model de comunicació local”, a *Comunicació. Revista de recerca i d'anàlisi*, Vol. 30, Núm. 1. Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/Comunicacio/article/view/267835>)
- ESCALONA, Núria. (2015). *Comunicación de instituciones públicas*. UOC, Barcelona.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- ETTINGHAUSEN, Henry. (1993). *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*. Editorial Curial, Barcelona.
- FIGUERES, Josep Maria. (2010). *Periodisme en la guerra civil*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- FRANQUET, Josep Maria. (1991). *L'organització territorial en vegueries: un model racional per a Catalunya*. Institut d'Estudis Dertosenses, Tortosa.
 - (2009). *Les Terres de l'Ebre: un problema de debò*. Tortosa.
- FUSTER ORTELLS, Joan. (1962). *Nosaltres, els valencians*. Edicions 62, Barcelona.
- GIFREU, Josep. (1986). *Comunicació, llengua i cultura a Catalunya: Horitzó 1990*. Institut d'Estudis Catalans, Treballs de la secció de Filosofia i Ciències Socials, XI. Barcelona.
 - (1991). *Construir l'espai català de comunicació*. Generalitat de Catalunya, Centre d'Investigació de la Comunicació, Barcelona.
- GÓMEZ, Josep Lluís; TRESSERRAS, Joan Manuel. (1997). “Els antecedents i els primers estudis comunicatius”, a Jordi Berrio (dir.) *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- GRACIÀ, Oriol. (Desembre 2009). *En el país dels ilercavons*. Número 86, Sàpiens Publicacions, Barcelona.
- GUARDIOLA, Ingrid. (2018). *L'ull i la navalla*. Arcàdia, Barcelona.
- GUILLAMET, Jaume. (1976). *La nova premsa catalana*. Edicions 62, Barcelona.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- (1983). *La premsa comarcal. Un model català de periodisme popular*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- (1994). *Història de la Premsa, la Ràdio i la Televisió a Catalunya (1641-1994)*. Edicions La Campana, Barcelona.
- (1994). *Ètica, periodisme i comunicació*. Treballs de Comunicació; pp. 169-178. Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/TreballsComunicacio/article/view/246574>)
- (2003). *Els orígens de la premsa a Catalunya. Catàleg de periòdics antics (1641-1833)*. Arxiu Municipal de Barcelona, Barcelona.
- (2003). A *Estat de la investigació en història de la premsa i del periodisme a Catalunya*. VI Col·loqui Aula d'Història del Periodisme, Diari de Barcelona. Vol. 18. Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/TreballsComunicacio/article/view/242880>)
- (2009). *Història de la premsa de Figueres 1809-1980*. Col·lecció Juncària, Ajuntament de Figueres - Diputació de Girona, Figueres.
- (2013). A *Periodisme i història, en un canvi de cicle*. Vol. 30. Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi [Societat Catalana de Comunicació]. Barcelona. Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/Comunicacio/article/view/267832>)
- GUIMERÀ, Josep Àngel. (2012). “La conceptualització de l’objecte d’estudi en la recerca sobre comunicació local a Catalunya (1981-2006)”: *de*

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

mesocomunicació a mitjans de proximitat. Trípodus, Número 30. Barcelona.

Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/Tripodos/article/view/265092/352677>)

- GUZMÁN, Jaume. (2018). *La comunicació local i premsa històrica al Montsià (1975-2014). De la modernitat de la premsa a les tecnologies digitals de la comunicació*. Onada Edicions, Benicarló.
- JONES, Daniel E. (1986). *Evolució de l'edició i del consum de premsa diària i setmanal d'informació general als Països Catalans (1976-1984) en relació amb la llengua*”, dins II Congrés Internacional de la Llengua Catalana-Àrea de mitjans de comunicació i noves tecnologies, Perpinyà. pp. 71-99.
- LILLO, Manuel. (12 de març 2018). *La reivindicació de l'Ebre oblidat*. Número 1.761, Revista *El Temps*. Recuperat de:

(<https://www.eltemps.cat/article/3543/la-reivindicacio-de-lebre-oblidat>)
- LLAURADÓ, Josep Maria. (2000). *Democràcia digital: informació, participació, transparència*. Universitat de les Illes Balears, Edicions UIB.
- LÓPEZ, Àngel; PRUÑONOSA, Manuel. (2001). *Fonaments de la Comunicació*. Universitat de València, Servei de Publicacions.
- LÓPEZ, Xosé; CAMPOS, Francisco (eds.). (2015). *Periodismo en cambio*. Media XXI - Publishing, Research and Consulting, Porto.
- LÓPEZ, Xosé; MACIÀ, Juan. (2007). *Periodismo de proximidad*. Síntesis, Madrid.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- MARTÍNEZ, Francesc. (2010). *Periodisme local i comarcal. La comunicació valenciana de proximitat*. PUV, Laboratori de materials, 29. València.
- MASSIP, Àngels. (2008). *Llengua i identitat*. Publicacions i edicions, Universitat de Barcelona.
- MICÓ, Josep Lluís. (2016). “L’impuls dels pioners. Els diaris digitals”, a Francesc Canosa (dir.) *Història del periodisme de Catalunya. De la Transició al segle XXI*. Sàpiens Publicacions, Barcelona.
- MORAGAS, Miquel. (1988). *Espais de comunicació. Experiències i perspectives a Catalunya*. Edicions 62, Barcelona.
- MORENO, Manuel. (2009). “La Restauració (1875-1923)” a Jaume Guillemet *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*. Col·lecció Juncària, Ajuntament de Figueres.
- MORENO, Amparo. (1998). “La mirada informativa”. Per Jordi Berrio a *Anàlisi: quaderns de comunicació i cultura*. Núm. 22. El Centre d’Investigació de la Comunicació (CEDIC), UAB. Recuperat de:

<https://www.raco.cat/index.php/Analisi/article/view/41899>
- MORENO, Amparo; SIMELIO, Núria. (2008). *Periodismo digital y democracia participativa*. Anàlisi: quaderns de comunicació i cultura; 2008: Núm. 36 Ciberperiodisme. Ciberperiodismo; pp. 115-129. Recuperat de:

<https://www.raco.cat/index.php/Analisi/article/view/94526>
- PARÉS, Manuel. (2011). *Ètica, deontologia i comunicació*. UOC, Barcelona.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- PELLA, Josep. (1879). *Periodisme. Estudis històrics de Catalunya*. La Renaixença, vol. IX.
- PONT, Josep (dir.); HERRERA, Encarna; MAXÉ, Vanessa; MENA, Esther. (2002). *La lluita per l'Ebre. El moviment social contra el Pla Hidrològic Nacional*. Mediterrània, Barcelona.
- PRADES, Jordi. (2015). *La mediatització del conflicte ambiental el cas de les Terres de l'Ebre*. Departament d'Estudis de Comunicació, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona. Recuperat de:

(<https://www.tesisenred.net/handle/10803/325683>)
- PRADILLA, Miquel Àngel. (2014). *Dinàmiques sociopolítiques i procés d'estandardització a les comarques de la diòcesi de Tortosa*. Caplletra 57. Recuperat de:

(<https://www.raco.cat/index.php/Caplletra/article/view/281649/381271>)
- RAMONET, Ignacio. (2011). *La explosión del periodismo*. De los medios de masas a la masa de medios. Clave Intelectual, Madrid.
- REIG, Ramón. (1998). *Medios de comunicación y poder en España*. Paidós, Barcelona.
- SÁEZ, Albert. (2016). "De periodistes a comunicadors. De lectors a usuaris", a Francesc Canosa (dir.) *Història del periodisme de Catalunya. De la Transició al segle XXI*. Sàpiens Publicacions, Barcelona.
- SÁIZ, María Dolores. (1983). *Historia del periodismo en España*. Alianza Editorial, Madrid.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- SÁNCHEZ, Josep; MARGALEF, Cinta. (1992). *La Premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre*. CERE - Hemeroteca Caixa Tarragona, Flix.
- (2003). *Els límits a la llibertat de premsa a les Terres de l'Ebre durant la Restauració (1875-1923)*. Cooperativa Gràfica Dertosense, Tortosa.
- SANCHO, Josep. (2018). *Artur Bladé, escriure la memòria (1907-1995)*. Cossetània Edicions (Valls) i Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre (Flix).
- SINOVA, Justino. (1989). *La censura de premsa durante el franquismo (1936-1951)*. Espasa-Calpe, Madrid.
- SUBIRATS, Emigdi. (2010). *El tortosinisme. Els puntals del tortosinisme ideològic i literari*. Lletres ebrenques, VilaWeb. Recuperat de:
[\(https://blocs.mesvilaweb.cat/emigdi/?p=169425/\)](https://blocs.mesvilaweb.cat/emigdi/?p=169425/)
- (2011). *Els inicis de la premsa tortosina*. Josep Maria Paulí i Roig. Recuperat de:
<http://lletresebrenque.blogspot.com/2011/12/unitat-12-la-premsa-tortosina-i-els.html>
- TAYLOR, Steven J.; BOGDAN, Robert. (1987). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Ediciones Paidós Ibérica, Barcelona. Ed. 2.
- TEIXIDOR, Anna. (2009). “La Segona República (1931-1936)”, a Jaume Guillamet *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*. Col·lecció Juncària, Ajuntament de Figueres.
- TESTART, Albert. (2009). “El franquisme (1939-1975)”, a Jaume Guillamet *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*. Col·lecció Juncària, Ajuntament de Figueres.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- (2009). “La transició a la democràcia i l'autonomia (1975-1980)”, a Jaume Guillaumet *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*. Col·lecció Juncària, Ajuntament de Figueres.
- THOMPSON, Paul. (1978). *The voice of the past: oral history*. Oxford, Oxford University Press.
- TORRENT, Joan; TESIS, Rafael. (1966). *Història de la premsa catalana*. Editorial Bruguera. 2 Vols, Barcelona.
- TRESSERRAS, Joan Manuel; GÓMEZ, Josep Lluís. (1997). “Les investigacions sobre història de la comunicació d'ençà dels primers setanta”, a Jordi Berrio (dir.) *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- VALLDEPEREZ, Santi. (2004). *Natros! Gent i identitat de les Terres de l'Ebre*. Pòrtic, Barcelona.
- VALLS, Jordi. (2013). “Història de la premsa de les Terres de l'Ebre (1808-2001)” a *Recerca*, 15. pp. 159-189. Recuperat de:
<https://www.raco.cat/index.php/Recerca/article/view/277238/407616>
- VEGA CASTELLVÍ, Xavier. (2015). “Terres de l'Ebre, frontera o frontissa?”. A *Revista de la Càtedra sobre diversitat social*. Universitat Pompeu Fabra, Barcelona. Recuperat de:
<http://www.raco.cat/index.php/diversia/article/view/301311/390884>
- (2017). *Terres de l'Ebre, frontera i frontissa*. Pagès editors, Lleida.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

- VERGÉS, Gerard. (1986). *Long Play per a una ànima trista*. Proa, Barcelona.
- D. A. (1988). *III Jornades sobre l'autonomia de Catalunya*. Les Terres de l'Ebre. Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autonòmics.
- D. A. (2003). *Guia Útil 2003 per a la transformació social*. 1a edició. Edicions Col·lectives, Barcelona.
- D. A. (2005). *La lliçó de l'Ebre. Conèixer Artur Bladé i Desumvila*. Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, Tarragona.
- D. A. (2012). *Joan Beltran, passió pel català*. Petrópolis, Terres de l'Ebre.
Recuperat de:

(http://www.serretllibres.com/documentos/beltran_web.pdf)
- D. A. (2015). *Bon govern, transparència i integritat institucional al govern local*. Diputació de Barcelona, Barcelona.
- D. A. (2018). *Llengua i Comunicació*. Primera Jornada de Llengua als Mitjans de Comunicació de les Terres de l'Ebre. Biblioteca tècnica de política lingüística. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística. Recuperat de:

(http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/btpl_col/primera-jornada-llengua-mitjans-comunicacio-terres-de-lebre/)

16. ANNEXOS

16.1 Entrevistes en profunditat

16.1.1 Josep Maria Arasa i Fort

Entrevista enviada i rebuda per correu electrònic el dia 18/12/2017

Trobada a Tortosa (Baix Ebre): 03/01/2018

Josep Maria Arasa i Fort (Santa Bàrbara, 1963) és llicenciat en Periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment és el director del *Canal Terres de l'Ebre*. Ha exercit de periodista en diversos mitjans, sempre des de les Terres de l'Ebre. Com a editor i presentador d'informatius, a Ràdio Ulldecona, Ràdio Tortosa, Ràdio Nacional Tarragona i Ràdio Ebre-Cadena SER. I com a corresponçal als diaris *Avui*, *El País*, *Nou Diari*; a més de col·laborar amb el setmanari *El Temps*. Ha format part activa d'empreses i mitjans propis, exercint càrrecs directius als setmanaris *Migjorn* (1988-1989), *L'Ebre Informes* (1989-1995), *L'Ebre* (1995-2000) i *La Veu de l'Ebre*; tot impulsant fins a 4 projectes de fusions i unions empresarials i de mitjans.

1. Quina visió general i actual del sector de la comunicació local constata a les Terres de l'Ebre?

El sector de la comunicació a les Terres de l'Ebre està surfejant i la seva situació és enganyosa. D'una banda, està mirant d'adaptar-se com tothom als canvis globals del sector, siguin els econòmics per la crisi o per la baixada de la publicitat i de les vendes en general; o siguin els que provoquen els canvis tecnològics dels quals en surtin noves formes de consumir informació. Per altra part, de forma particular al nostre territori hi ha una contradicció flagrant. Som poca població, decreixent, el públic jove no destaca pel consum... i, en canvi, hi ha probablement gairebé tants professionals que viuen -o sobreviuen- dels mitjans de comunicació gairebé com en les millors èpoques.

2. Ens podria fer una evolució de la premsa escrita a les Terres de l'Ebre des de la dècada dels 80 fins al nou mil·lenni com a professional de la comunicació?

Abans dels anys 80, la referència havia estat el *Diari de Tarragona*, anteriorment anomenat *Diario Español* i curiosament reconvertit a capçalera *Diari L'Ebre* arran de l'èxit del *Setmanari L'Ebre*. La diferència entre tots dos és que el primer té com a empresaris a persones de Tarragona ciutat amb la mentalitat centralista d'una capital provincial, mentre que el segon ha estat sempre sostingut per periodistes locals que s'han fet empresaris.

A banda d'això, també caldria parlar d'un intent del diari gironí *El Punt*. També hauríem de citar en aquest període els gratuïts i, entre ells, el *Diari Més Ebre*, que primer va ser quinzenal per convertir-se posteriorment en un setmanari.

3. L'any 2000, sens dubte, va ser una època en què el PHN causa una unió considerable entre la ciutadania al territori fins llavors desconegut. En aquest sentit, què fan els mitjans de comunicació ebrenca i com reaccionen? Com es va viure aquesta etapa? Com a autor i periodista d'un assaig titulat 'Recapte del PHN', enllaçant-ho amb la comunicació que s'ha fet tant a nivell territorial, autonòmic, nacional i, fins i tot, internacional per donar a conèixer les Terres de l'Ebre a través dels mitjans, quina aportació en fa com a periodista i ciutadà ebrenca?

Els grans mitjans de Madrid parlaven l'any 2000 de les Terres de l'Ebre com a *Bajo Ebro*, la terminologia franquista i pròpia geogràficament dels projectes de transvasament que tenia el Ministeri. I des de Barcelona es parlava de "comarques" de l'Ebre en el millor dels casos. I amb això vull dir que ningú de fora coneixia llavors el concepte Terres de l'Ebre com s'ha consolidat en molts pocs anys, entre d'altres raons perquè tampoc hi havia consens al territori per a utilitzar-lo. Va ser a partir de l'any 2001 quan es crea la Delegació del Govern de les Terres de l'Ebre quan s'esvaeix qualsevol dubte de que calia parlar de Terres de l'Ebre i no de comarques o altres formes. I com a creació d'aquesta Delegació administrativa va ser una compensació o reconeixement del Govern de la Generalitat, llavors amb Artur Mas de Conseller en Cap, per apaivagar l'esclat i la força del moviment antitransvasament, que assenyalava com a culpable directe al govern del

PP d'Aznar però també com a còmplice, i inclús com a traïdor, a l'últim govern de Jordi Pujol encara amb CiU; es va anar generant “un recapte”.

4. Seguidament, la premsa digital suposà, també, un canvi d'hàbits a l'hora d'informar als ciutadans ebrenca. Aquest fet a les Terres de l'Ebre arriba en un context tard? Com veu la premsa digital a les Terres de l'Ebre? Quina situació, però, sobretot, quina oportunitat implica la utilització i el fenomen de les xarxes socials digitals?

Cronològicament no estic segur de que arribés tard. Certament sí que hi havia presència però el que no hi havia eren projectes professionals, per guanyar-s'hi la vida els periodistes. Ara sí que hi ha algun cas en que això passa. I amb tot, la tardança no ha afectat per anar darrera empresarialment ja que el problema, abans, ara i probablement demà, és que a les Terres de l'Ebre no hi ha prou població per a segons què, sigui en premsa escrita o amb digital.

En referència a com veig la premsa digital, simplement com una eina de trànsit cap a un altre model que encara no està definit.

5. Com a empresari, quines oportunitats, amenaces, febleses i forteses ha detectat pel que fa als seus mitjans de comunicació?

La principal oportunitat és per als actius del propi territori. És molt fàcil i barat projectar les Terres de l'Ebre a tot Catalunya d'acord a com són actualment els mitjans, molt més que fer una carretera o anar tots els dies amb tren. Vull dir l'oportunitat és la projecció i promoció perquè l'Ebre té bona qualitat humana (matèria gris), i temes molt originals i vendibles.

L'amenaça és clarament econòmica, de desaparició. Quan acabi el model actual de periodistes-empresaris, gairebé un model cooperatiu de treball associat, el perill és que els grans grups provincials o estatals envaeixin l'espai i desaparegui el protagonisme com hi ha ara de mitjans locals i autòctons.

Pel que fa a les febleses, els grans empresaris locals, que els hi ha, giren l'esquena als mitjans locals. És un gran error que també cometem algunes institucions. Hi ha un permanent menysteniment que sinó es rectifica els farà mal també a ells.

En darrer terme, les fortaleses fan referència a la sostenibilitat del model. Són projectes gairebé vitals i això els aporta més durabilitat.

6. Ets partidari d'un contingut breu i de fàcil explicació?

És el que consumeixo ara però no és el que més m'agrada perquè acaben sent continguts superficials i sense profunditat ni repercussió.

7. Ajuden les institucions, primer, econòmicament, després, posant notícies sobre les seves poblacions? Com funciona?

Les institucions no ajuden. Algunes el que fan és invertir en comunicació o publicitat com es pot veure si mires el setmanari o un altre mitjà, i d'altres, la majoria, no ho fan.

I sí, allò que està augmentant són els serveis municipals de comunicació, amb la qual cosa l'interès del públic cau.

8. Com a opinió personal, quin futur se li espera al sector de la comunicació a les Terres de l'Ebre?

Diria que el mateix que als mitjans locals i de proximitat de tot Catalunya.

9. Per últim, s'aposta per la comunicació local de proximitat a les Terres de l'Ebre?

Com a director de Canal Terres de l'Ebre i el diari *ebredigital.cat* et puc dir que els últims 4 anys han estat un exemple de creixement d'audiència, d'ingressos, de número de professionals i de competitivitat davant la competència, no només la territorial sinó fins i tot la de les TV autonòmiques i estatals.

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Aquest és un camí d'esperança perquè a més ens situa en l'avantguarda tecnològica. Tinc confiança en aquesta direcció, segurament més com a productora de continguts locals de tota mena i en tots els formats, que amb el model de mitjans propis com fins ara.

16.1.2 Josep Baubí Lasierra

Trobada a Tortosa (Baix Ebre): 25/03/2019

Va començar com a redactor d'esports al setmanari territorial *Ebre Informes* l'any 1982, arribant posteriorment a ser cap d'esports. A finals dels 80 va treballar com a corresponsal a les Terres de l'Ebre al setmanari *Crònica de Tarragona*. Va ser el primer corresponsal del *Nou Diari de Reus* i va col·laborar en les transmissions esportives de RNE ràdio 5. L'estiu de l'any 1989 va començar a elaborar informació esportiva a Catalunya Ràdio, i al setembre del mateix any inicia la seva tasca com a corresponsal a les Terres de l'Ebre de la emissora de la Generalitat fins al maig del 2013. En els últims anys ha estat responsable d'informatius d'Imagina Ràdio, col·laborador de les televisions *Canal 21* i *Canal TE* i de la ràdio municipal *Ràdio Tortosa*. L'any 2017 va tenir un espai propi d'anàlisi periodística a *Canal 21 Terres de l'Ebre*. Des de l'any 2018 és el president del Col·legi de Periodistes a Terres de l'Ebre.

1. **Gabriel García Márquez explicava que “ser periodista es tener el privilegio de cambiar algo todos los días”. Què n'opina en la societat digital actual?**

Ser periodista és una mica ser la gran escola de la vida. La situació digital actual és bona perquè és la immediatesa. Jo he passat cròniques des d'una cabina més conegut com a *cobro revertido* a Caseres (població de la comarca de la Terra Alta) és immediatesa però per altra part és perillós per les *fake news* (notícies falses) que proliferen moltíssim i aquí es quan entra la missió del periodista, és a dir, contrastar les notícies les vegades que face falta abans de publicar-les. Té una part molt positiva, tots estem a la informació al minut, el que passa al costat de casa, però és perillós perquè tots els periodistes no tots són periodistes. Qui porta un mòbil no és periodista i el que s'ha de fer es contrastar i analitzar la notícia que sigue veracitat i amb pluralitat.

Les *fake news* han existit sempre. Que siguen reals, no hem d'inventar res. Sinó estem fent molt de mal. Hi ha periodistes que fan la seva feina, ser el més plurals possibles i escoltar a tothom i després publicar lo que cregues que és notícia.

2. El senyor Baubí ha tingut un passat a través dels mitjans de comunicació ebrenca i un present com a president del Col·legi de Periodistes de les Terres de l'Ebre. Què li ha aportat? Com ha arribat a ser el president d'aquesta organització professional?

Jo sempre he dit que vaig començar i estic aprenent cada dia. Sempre he estat periodista de carrer, de guerrilla, de la trinxera, he treballat sempre des de casa com a autònom. M'ha aportat molt com a persona i he conegut molta gent. He vist moltes coses dures i no tan dures. Explicar el dia a dia del territori. Jo cobria les quatre comarques del territori i és molt gratificant. I cada dia t'aixecaves a vore per on peta això o allò. Quan no tens temps lo busques, no busques sensacionalismes. Hi ha molta agricultura, com està, les previsions. Quan no tens temes tu has de cobrir un informatiu i te l'has de buscar.

Com a president del Col·legi, perquè soc president? Jo vaig ser de la Junta anteriorment fa uns anys en Amparo Moreno, catedràtica, vaig estar 8 anys com a tresorer. I ara fa un any quan van haver-hi eleccions a Catalunya al Col·legi de Periodistes parlant amb la Silvia Tejedor jo com que ara tinc temps i disponibilitat s'ha muntat una candidatura de gent molt maca. Procurar buscar un equilibri entre les quatre comarques. Una candidatura en ganes de treballar. Què m'ha aportat en això? Simplement treballar pel col·legi. Jo sempre he sigut molt crític amb el Col·legi de Periodistes perquè quan em van acomiadar de la ràdio a mi ningú em va ajudar però entenc que les coses se canvien des de dins. El meu objectiu és lluitar contra la precarietat laboral que estan patint els professionals que és molt greu, lluitar i després descentralitzar el col·legi. Això que estic fent ara d'anar a les comarques, als mitjans locals públics menuts és molt gratificant, te'n dones compte com estan els mitjans, com treballa la gent i després dones a conèixer als pobles menuts que hi ha una cosa que es diu Col·legi de Periodistes de Catalunya que es un col·legi professional, un organisme de dret públic que defensa els interessos dels col·legiats.

3. Ens podria fer un breu recorregut de com ha viscut els darrers 40 anys la premsa ebrenca?

Hem passat de fer una premsa artesana, de ser una premsa on hi havien dos, *L'Ebre-Infornes* (Esquerra) i *La Voz del Bajo Ebro* (de dretes), Ràdio Nacional de Espanya, veníem d'una època de dictadura, no hi havia llibertat, hi vaig començar a treballar en els

pobles. *L'Ebre-Infornes* per exemple sortia en divendres i s'havia de tancar en dimarts. Qui decidia qui sortia era l'amic Pepe (Josep Bayerri). Ha canviat molt, molt. Ara afortunadament tenim digitals, tenim mòbils, tenim streaming, tenim tot el que tenim i això te suposa que una cosa que passa a Tortosa la pots enviar a Madrid al cap d'un minut, és que això ja ho he fet jo. Jo soc un home de ràdio. La ràdio ha evolucionat molt. Hem de continuar lluitant des del Col·legi per a que els mitjans sobretot els públics tinguem presència a Terres de l'Ebre.

Hem passat una època daurada molt important que van ser els 4 anys del PHN. En definitiva, hem de lluitar per a que els grans mitjans tinguin presència al territori i a les Terres de l'Ebre. Hem perdut moltes corresponsalies i moltes capçaleres. Hem anat evolucionant però hem perdut molts mitjans.

4. De les quatre comarques que conformen les Terres de l'Ebre, quina, ara mateix està pitjor i, per contra, millor? A què és degut aquest fenomen?

Aquí hi ha dos comarques que son diferents. Jo quan parlo de Terres de l'Ebre parlo del Nord de les Terres de l'Ebre (Ribera d'Ebre i Terra Alta) i el Sud de les Terres de l'Ebre (Baix Ebre i Montsià). Terres de l'Ebre perdem població. Ja no estem als 180.000 habitants. Terra Alta està fent una bona labor. S'està decantant cap a l'agricultura ecològica, cap al vi i l'agroturisme, això és important. Me preocupa més la Ribera d'Ebre. Si tanquen les nuclears allà hi ha un monocultiu nuclear i pot ser molt greu per a la comarca. Per tant, és important, si tanquem les nuclears que fem amb la comarca de la Ribera d'Ebre? Sobretot la Ribera d'Ebre hauran de buscar una alternativa sinó l'hauran de tancar aquella comarca.

Baix Ebre i Montsià son dos comarques que al ser de costa és una altra moneda de ser i poden anar creixent. Terra Alta s'ha estabilitzat i aposten pel turisme, no volen els molins. L'any 2000 quan va petar tot era no al mapa eòlic i no al transvasament. El mapa eòlic encara continua. La Ribera d'Ebre és la gran preocupació.

5. Com interpreta la comunicació local d'un territori? Amb quins valors?

La comunicació local d'un territori jo durant aquests 25 anys he intentat explicar amb la nostra parla que passava a les Terres de l'Ebre. I crec que se m'ha reconegut. Sempre he parlat de Terres de l'Ebre. És la proximitat.

La funció dels mitjans que tenim aquí es explicar el que està passant al costat de casa. Jo he intentat sempre vendre que el territori es conegue i a més a més les notícies del territori interessin a Catalunya. És això vendre, saber vendre el producte, per això és una mica difícil. Crec que lluitant es pot aconseguir.

6. Què li manca a la premsa en paper ebrenca? Per contra, quines són les seves potencialitats?

Lo paper jo crec que acabarà desapareixent i no tardarem molt. Lo meu setmanari de referència és *L'Ebre*. La premsa escrita aguantarà a nivell de tot el planeta però farem cap als digitals. El *setmanari L'Ebre* vull que continuï vivint, ha passat moments molt complicats, hi ha bons periodistes, interessin els articles d'opinió, les notícies en profunditat, les editorials, busquen aquelles notícies que no surten al dia a dia a les ràdios i a les televisions, i això és el que ha de fer la premsa escrita. El paper té les hores comptades.

En el periodisme d'investigació a les nostres terres som els que som. El dia a dia ja es prou complicat fer-ho. Al *setmanari L'Ebre* ho fan buscant aquella notícia. El Col·legi de Periodistes de les Terres de l'Ebre ha donat un premi, en paper en premsa escrita és difícil a vegades. La notícia central sempre d'obertura ha de ser teva, pròpia. Ara no és fàcil, tenim el temps que tenim i els mitjans que tenim.

Els gratuïts no els miro. Són *tebeos*. Són d'una mateixa empresa, cosins-germans, copiar-pegar. Per mi els digitals no es controla el que es diu. Jo firmo amb un nom i respon un comentari sent un anònim. La falta de control que hi ha als digitals és important. I Twitter està fent molt de mal. Estem supeditats a Twitter. Tinc *wat* però no t'has d'esclavitzar.

7. Laboralment com està la situació dels treballadors a Terres de l'Ebre?

Textual, molt malament. La crisi econòmica ha fet molt de mal al nostre col·lectiu, molta precarietat laboral, sous ridículs per moltes hores. Ara si que com a col·legi estan sortint ofertes de treball, de televisions, estem tramitant-ho al *Diari de Tarragona*, a un partit polític, l'altra cosa són els sous. Què ha passat? Això ho ha provocat jo ho anomeno convenis rars en un ajuntament. Hi ha ajuntaments que paguen fortunes per sortir a les televisions. I estes televisions lamentablement com altres mitjans no s'han de valdre només del diner públic que t'entra perquè si allò falla malament. La precarietat laboral és molt ferotge i encara més ara: 800€ mensuals per 12 hores cada dia. Jo crec que s'ha de dignificar la nostra professió. I que es paguen, nosaltres som persones que tens uns estudis, una formació, una experiència, això calen uns diners. Costarà molt però a Terres de l'Ebre està agreujant i hi ha molta gent jove que treballa al periodisme per 4 pessetes. Quan tu tens família, això és inassolible. No s'està traduint en uns sous mínims.

Avui en dia els periodistes són *multiservicios*. Per exemple l'Agència Catalana de Notícies (ACN). Foto, àudio, tele, text i vídeo. Et dono la notícia elaborada. Suposa que si tu tens un mitjà de comunicació en menys gent ho pots cobrir tot però ara jo no me'n fio.

Mos hem limitat molt a les notes de premsa. Mos hem viciat tots a les notes de premsa. I es un greu error. Mos equivoquem. La crisi mos ha fet que mos estem prostituint tots. Qui paga surt a la tele. Lamentablement a nivell professional el periodisme que feia als anys 90, que feia cròniques d'opinió o era molt atrevit i era un inconscient o ara no sabem lo que fem. Avui en dia ningú te escrúpols en agafar el mòbil i dir: el titular no m'agrada, les fonts que has tret... està passant avui, a ple segle XXI i al 2019, trucar a professionals del periodisme i *foter-los* la bronca. A mi també m'ha passat, em va passar en l'època del transvasament, el vaig frenar i has de tenir un parell d'ous i experiència. Si tens alguna queixa, queixa't al Col·legi de Periodistes. Avui en dia agafes a *xavalets* joves i els acolloneixes. I sinó et vindrà el director del mitjà i dirà que hi ha un conveni i s'ha de parlar bé.

8. Quantes capçaleres existeixen actualment a l'Ebre? Quin mitjà de comunicació és el més llegit?

No moltes, a banda dels gratuïts, *L'Ebre*, el *Diari de Tarragona* i alguna revista local comandades per l'alcalde. El que és impensable és que un mitjà de comunicació local el director sigui l'alcalde. Jo estic al·lucinant. Què està passant!

9. Quina capçalera és la més important a Terres de l'Ebre? Per què?

L'Ebre es la capçalera a nivell territorial i el *Diari de Tarragona* provincial.

10. Com afronta el Col·legi de Periodistes l'actual situació a les Terres de l'Ebre?

La nova junta portem un any. Jo estic content de com funciona i com està creixent el col·legi. Hem passat a 55 col·legiats, tres pre-col·legiats, estàvem en 20. Estem creixent, estem fent jornades sobre mossos d'esquadra, sobre justícia.

Aquesta creixuda bé perquè la junta nos ho creiem. No és fàcil, gens fàcil, tenir una demarcació com Terres de l'Ebre com un Col·legi com lo de Catalunya. Com he dit abans, de 4.200 col·legiats a tot Catalunya, que en seguéssim 55, tu mateix. Barcelona és un altre món. Allí et parlen de contactes dins el govern, d'altres mitjans, ara s'està constituint la *Red de colegios de periodistas de España*, ara bé, més o menys el problema arreu d'Espanya és el mateix, l'abús institucional, la precarietat laboral.

Castella i Lleó, Galícia, Euskadi, Múrcia, Andalusia, Catalunya. Això neix el que abans s'anomenava la *Asociación de la Prensa* a Madrid. És molt forta. La *Asociación de la prensa* no era un Col·legi de Periodistes. El col·legi neix a Catalunya, la pròpia *Asociación de la prensa* crea el Col·legi de Periodistes quan el col·legi aglutina ja a professionals en carrera. *La Asociación de la Prensa* estaven tots allí. Després desapareix i es queda el Col·legi de Periodistes.

Ara s'intenta crear la *Red de Colegios* per arribar al *Consejo General de Periodistas de España* com tenen els advocats i els metges. És important i natros com a col·legi hem d'estar. Per a intentar que els governs, les gran multinacionals tinguin una sola veu nostra. No som un sindicat però podem incidir denunciant la precarietat laboral, tenim una

comissió dedicada als mitjans públics, i tenim diferents declaracions a les diferents demarcacions. Terres de l'Ebre som los que som, hi ha coses molt localistes que no les presento, però hem d'estar. Es bo que Terres de l'Ebre estigui, no Tierras del Ebro. Mos vam separar de Tarragona, tenen 200 i escaig col·legiats allí. Jo defenso els interessos. No és gens fàcil aguantar-ho.

11. Les institucions públiques aporten recursos econòmics al Col·legi? Com funciona en relació a d'altres Col·legis?

Ni un duro. El Col·legi de Periodistes, parlo de Terres de l'Ebre s'autofinança en una aportació adjunta. El Col·legi de Periodistes de Catalunya ha passat per moment molt complicats. Tenim una ajuda per part de la Generalitat de la formació que la rep el Col·legi de Periodistes de Catalunya, si tu em dius l'Ajuntament, la Diputació paga diners al Col·legi de Periodistes de les Terres de l'Ebre, et diré no.

A la Diputació som dos demarcacions, Camp de Tarragona i Ebre. El que vol una ho vol l'altra. Mos busquem la vida. I fem coses. Som un col·legi petit a nivell petit. Fem lo premi de periodisme Terres de l'Ebre, fem los premis 'micro', fem 'Off the record'.

12. Quants col·legiats hi ha actualment a les Terres de l'Ebre? Quines han de ser les properes accions al Col·legi de Periodistes de Terres de l'Ebre?

Tenim 55 col·legiats i 3 pre-col·legiats. Han crescut molt. Hem fet una campanya de promoció que dic jo del Corte Inglés. Quin perfil? El perfil sociològic és dona i jove. La nostra professió s'està minimitzant molt. Quan pugues de nivell els càrrecs són homes. La gent jove que s'incorpora a la professió són joves i dones. No sé el perquè.

Estem fent molts de convenis. El Col·legi de Periodistes ha aconseguit que Soldebre ens faci als col·legiats un 20% de descompte online en comprar cítrics i oli. Per a tots els col·legiats de Catalunya, estem treballant amb el col·legi d'advocats en cas de problemes laborals, la primera consulta la tingues gratis i que et puguin ajudar a la declaració de la renda. Estem treballant en moltes coses, fent créixer el premi de periodisme, fent off the records, fent cursos de formació, que els cursos online arriben aquí a un preu bé.

La ciutadania sobretot a Tortosa és un col·legi professional. És un organisme d'ordre públic, s'ha de donar més a conèixer. Pels pobles petits costa molt.

13. Darrerament existeix una vulneració de llibertat de premsa i d'expressió bastant remarcable. Com actua el Col·legi de Periodistes de les Terres de l'Ebre en aquests casos?

Natros ara estem vivint moments complicats. Ens hem auto protegits. La llibertat d'expressió està molt amenaçada, està molt qüestionada la llibertat de premsa a nivell de tota Espanya. Que et truque un corresponsal de premsa, un polític, per a qüestionar-te la teva feina això és indignant. Estarem damunt del tema i ho denunciarem. Que tu vaigues a cobrir una informació en un tall de carretera i vaigues identificat i t'insulten ho denunciarem i si es necessari ens presentem com a acusació particular, tolerància 0 a les agressions i a les coaccions. I això va lligat en la llibertat de premsa i expressió.

I aquell que no li agrada el que diu l'opció de canviar de dial, de cadena, o no comprar aquest diari. Això sí, sobretot en los periodistes, responsabilitat en lo que dius i escrius, contrastar la veracitat de les notícies, pluralitat i objectivat fent de la nostra feina lo millor que sabem fer. No consentirem que ningú mos la qüestioni.

14. Enfocat de cara als adolescents, quina valoració en fa que aquests apostin més per la imatge que pel text? També, per què més en el digital que no en el paper? El preocupa aquest fet? Pot estar en decadència l'escriptura en comunicació?

El que veig més preocupant en menors és a nivell policial. S'informen o pel Facebook, Instagram o Twitter, algo no fem bé. A la gent s'ha d'informar a la ràdio, per la premsa escrita, pel digital, llavors es quan arriben les *fake news*. Si la teva font d'informació són les xarxes, perillós.

Els joves estan penjats en això i és complicat com fer-ho. La nostra missió es que sàpiguen que natros som periodistes professionals que intentem no enganyar i explicar el que està passant, som notaris del dia a dia i del que passa al nostre poble, ciutat i comarques. No pots evitar però s'ha d'intentar que la gent jove s'informe per la televisió, es manipula

molt per interessos econòmics, personals, partidistes, la societat de la informació canvia cada minut. És un moment molt complicat.

15. Com defineix Terres de l'Ebre? Com percep el concepte a través de la premsa?

Terres de l'Ebre ha existit sempre. Lo que passa que a partir de l'any 2000 quan naix el Pla Hidrològic Nacional i naix la identitat ebrenc, paraula ebrenc no, això comença a créixer, tots nos entenem que Terres de l'Ebre és una vegueria clara: 10 comarques; 6 Camp de Tarragona i 4 de Terres de l'Ebre. Sóc ultradefensor de les Terres de l'Ebre. Si fossem independents "otro gallo cantaría". Si natros tinguéssim Diputació entrariem molts de diners. Som los que som. I de Tarragona no esperéssim res. Soc molt reivindicatiu. Un dia van presentar un projecte a la URV. Nosaltres som els gran oblidats de tot arreu i soc molt crític. La quantitat de turisme que té Tarragona, Salou, Cambrils, Port-Aventura, només un 5% visiten lo Delta de l'Ebre. Amb això està tot dit.

Mentre no tinguéssim un Patronat de Turisme propi de Terres de l'Ebre independent de Tarragona no nos posarem al dia en moltes coses.

La Ribera d'Ebre no s'ha sentit mai de les Terres de l'Ebre ni se sent ara. Els hem de mimar. Això de les comunicacions és molt important. El sentiment sí que el tenen però la creació de les delegacions es va fer per culpa de la Plataforma en Defensa de l'Ebre. Es quan comencen a néixer les Terres de l'Ebre. Però l'objectiu seria un: aconseguir la vegueria, és a dir, desfer les províncies, són espanyoles.

16. Pel que fa al dialecte, aposta pel parlar "d'aquí baix"?

Sense dir animalades i barbarismes, i tant que sí. Hem de defensar la nostra forma de parlar. És enriquidor, dos formes dialectals de parlar. Tu ets de Lleida, no de Terres de l'Ebre. Joestic més a prop de Vinaròs que de Tarragona ciutat. I aquí ens marca lo que diem la Diòcesi de Tortosa. Jo vaig a Vinaròs iestic com a casa meua. I hem sento més identificat que al Baix Penedès, perquè ja és Barcelona.

17. En referència al futur de la premsa, com el veu?

Soc optimista perquè sempre hi haurà un periodista que hi donarà la cara. Mai m'han dit el que havia de fer en 25 anys. Saber sintetitzar. El futur és interessant, tot i que hi ha polítics que nos intenten manipular, controlar, eliminar, ens hem de reivindicar com una eina necessària, sense llibertat de premsa no hi ha democràcia i sense uns mitjans públics potents i lliures no hi ha democràcia. Teu dic jo, no és una frase bonica, és una realitat.

Sempre hi ha hagut comissaris polítics. Sempre deia la veritat per davant. Tu no et pots inventar una notícia. El responsable ets tu. He sigut honest. Com deia Pepe Bayerri: el que escrius a un paper blanc queda allí. Sempre honest en natros mateixos i dir la veritat. Has d'informar.

18. Quina temàtica té més transcendència a Terres de l'Ebre?

Mediambiental. Enguany, al premi periodisme s'han presentat treballs bons. És fa un bon periodisme a Terres de l'Ebre. Es fa el que es pot en els mitjans i el temps que tens.

El tema ambiental és super important, com el castor o la nuclear. Tema polític també, no som aliens al que està passant a Catalunya.

Quan va començar el tema de l'aigua jo feia pedagogia a Barcelona del que estava passant. No sabien a la diagonal la regressió del Delta, la subsidència. No tenen perquè saber-ho però jo anava explicant.

19. Fa falta algun mitjà alternatiu a Terres de l'Ebre?

A nivell d'aquí costarà més. Potser seria interessant fer-ho. Però la majoria dels periodistes la majoria que es guanya molt bé la vida subsisteixen. Per mi seria interessant que es fes un diari o un mitjà lliure, ara mateix. Però tots estem pendants del diner públic o del conveni que arriba de l'Ajuntament o del govern.

Avui en dia hi ha ajuntaments que paguen 15.000€ o 20.000€ a l'any que es cobreixi aquell territori o població. Qui és el guapo que parla malament d'aquell alcalde?

Llavors veus municipis petits que fan els plens gravats. I paga. D'això li dic jo prostituir-se però avui en dia per a subsistir. I el dia que faltaran els diners públics?

20. Per anar acabant, alguna aportació i titular a remarcar?

Soc optimista. El periodisme a nivell de Terres de l'Ebre s'està fent bon periodisme, tenim grans professionals, gent jove i penso que és una eina a seguir d'aquesta gent jove, de qualitat, atrevit, objectiu i ens en sortirem. No tenim res a envejar a Tarragona, Barcelona. Encara que estem lluny.

16.1.3 Josep Bayerri i Raga

Entrevista enviada per correu electrònic el dia 25/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic el dia 02/03/2019

Trobada a Tortosa (Baix Ebre): 05/02/2018 i 22/11/2018

Josep Bayerri Raga (Tortosa, 1944) és arquitecte tècnic. Llicenciat en Ciències de la Informació, professor d'Institut i tècnic superior de serveis educatius. Al llarg dels anys ha desplegat la seva activitat en diversos àmbits: com a professional de la construcció, l'arquitectura i l'urbanisme (1967-1985); amb l'activitat política i sindical (1975-1989); la recerca pedagògica i la docència (1990-2006); però especialment, des dels 19 anys, en el món de la comunicació. Fou corresponsal de diversos diaris destacant *La Vanguardia* (1963-1978). Col·laborador de *Destino* i *Economia Mediterrania*. Redactor d'informatius a *Radio Popular* de Reus-COPE. Fundador i director de les revistes *Noria* i *Amunt* i de forma singular el setmanari tortosí *Ebre Informes* del que fou director (1977-1983) i editor fins el 1985. Els darrers vint anys ha estat columnista habitual a *Nou Diari*, *El Punt*, *Avui*, *La Vanguardia* i *L'Ebre*. Té publicats mitja dotzena de llibres i més de cinc-cents articles d'opinió. El 1966 obtingué el Premi *Manuel Brunet* de Periodisme i el 2013 el Premi d'Honor de la Comunicació Local de la Diputació de Barcelona.

1. En una època de transformacions globals, què opina sobre la comunicació local actual a Catalunya?

L'origen de la comunicació escrita a meitat del segle XIX va estar en la premsa local: cada localitat important tenia el seu periòdic o alguns diaris. Després va arribar la repressió del franquisme i gairebé la desaparició de la premsa, limitant-se al diari de la Falange a cada capital de província. Amb la caiguda de la dictadura va haver una eclosió, potser exagerada, de les publicacions locals. Ara a Catalunya estem en una etapa de consolidació de capçaleres d'abast territorial en el context de la comunicació global.

2. Quan un conegut li parla i escolta la paraula Ebre, en què pensa?

L'Ebre és un territori vertebrat a l'entorn del riu que li dona nom, amb una ciutat de referència que és Tortosa. També és una col·lectivitat de persones amb una consciència pròpia diferenciada de la resta del país i uns interessos compartits.

3. Com era la ciutat de Tortosa en referència a comunicació local a la dècada dels anys 70-80?

Abans de la Guerra Civil a Tortosa s'editaven quatre diaris i altres dos setmanaris. Tots van desaparèixer. Fins el 1955 no es recuperà la premsa escrita en forma d'un setmanari que de fet era un portaveu del poder local i que va subsistir durant molts anys. Durant els anys setanta tenia molta importància la tasca dels corresponsals dels diaris de Barcelona que trametien informació gairebé diària. El 1978 va aparèixer un altre setmanari que suposa la veu de l'esquerra i els sectors catalanistes i democràtics. Aquesta situació dels dos setmanaris es va mantenir fins el 2001 quan es van fusionar per donar lloc a *La Veu de l'Ebre* actualment *L'Ebre*.

4. Quan arriba la Transició, els mitjans de comunicació ebrencs pràcticament no escrivien periodistes, no? Eren historiadors, escriptors, persones anònimes. Quins van ser els periodistes més influents a les Terres de l'Ebre?

El concepte de periodisme ha variat amb el temps. Els estudis de periodisme no existien; el periodista es formava treballant com a tal, alguns havien estudiat lletres i altres eren autodidactes. El 1941 es va crear l'Escola Oficial de Periodisme amb seu a Madrid per formar periodistes sota control del règim; el 1968 es va crear la segona escola a Barcelona. L'any anterior els estudis s'havien ampliat a quatre cursos amb la consideració de carrera de nivell superior i el 1970 es van integrar a la Universitat com a Facultat de Ciències de la Informació; actualment hi ha 55 centres universitaris on es pot estudiar periodisme. A les Terres de l'Ebre el primer que obtingué el títol de periodista vaig ser jo. Entre les persones que feien tasques de periodisme cal esmentar als històrics José Monllao Panisello *Llaonet* i José Tarragó Salvadó. Els anys seixanta va aparèixer una nova generació amb José Maria Garcia Langelaan, Francesc Guimerà Matamoros, Josep Àngel

Òdena Fabregat, els que feien informació esportiva i jo mateix com a corresponsal de *La Vanguardia* el 1963.

5. Com es va crear la capçalera Ebre-Infomes? Quins tràmits havia de fer per donar el pas? Perquè aquest títol?

El meu desig era aconseguir que Tortosa tingués un diari, però això era gairebé una utopia. Vaig pensar que un setmanari seria possible, però les normes d'aleshores ho feien molt difícil. Demanaven tenir patentat un nom com a capçalera, crear una empresa editora, que el director tingués el títol de periodista i l'autorització del Ministerio, previ informe favorable del Delegado Provincial. Vaig tenir que passar pel calvari de superar tots aquests tràmits (en especial estudiar quatre anys per obtenir el títol). L'altre setmanari tortosí, *La Voz del Bajo Ebro*, editat pel Consejo Local del Movimiento, no complia cap dels tràmits. Per arribar a que m'autoritzessin el nom, al principi *Ebro-Infomes*, vaig tenir que enregistrar fins a sis propostes de nom diferents totes les quals em varen denegar pagant cada vegada al Registro General de Patentes y Marcas.

6. Algun cop ha viscut la censura a Ebre-Infomes? Quina capçalera era la competència?

Jo solament tinc informació fins 1985. L'any 1984 la Generalitat de CiU va retirar tota la publicitat institucional, que eren pàgines senceres d'anuncis, perquè vam ser crítics amb Jordi Pujol; i dos anys abans, el PSC m'havia expulsat de militant perquè van sentenciar (conservo l'escrit de resolució) que era crític amb el partit.

7. Quina informació proporcionava la capçalera Ebre-Infomes? Tractava moltes temàtiques? Quina secció disposava d'una rellevància cabdal?

El nostre era un setmanari d'informació general, això vol dir que hi havia informació de tota mena. Fins i tot, al principi hi havia pàgines dedicades a comentaris d'abast mundial, de tot l'Estat i de Catalunya; després ho vàrem anar reconduint a informació limitada a les Terres de l'Ebre. Les pàgines d'esports tenien molta seguida i les informacions locals

de Tortosa. També hi havia columnes fixes; des del principi «Bon dia Cultura catalana» per Manuel Pérez Bonfill; també «Crònica des del Senat» de Josep Subirats Piñana. Entre 1983 i 1985 quan era regidor i havia deixat la direcció, feia una columna «Crònica d'un regidor de Tortosa».

8. Per últim, en referència a la capçalera Ebre-Infomes, ens pot comentar alguna anècdota que hagi viscut?

Durant els vuit anys que vaig estar al front del diari, com a editor i director, em varen viure moltes, algunes tristes com l'atac que va sofrir el redactor Ramon Ferrando Adell, per una persona disconforme amb un article seu. Un altre es quan vam publicar que a Vandellós havia nascut una criatura amb malformacions per culpa de la central nuclear; era una informació falsa que va estar a punt de costar-nos un disgust. Com a iniciatives del setmanari hi ha la creació del premi «Sebastià Campos Tarre», amb col·laboració amb l'Institut, per promoure noves vocacions periodístiques entre els estudiants; i el premi «Jaume Tió» al mèrit cultural. Tots dos es van deixar córrer l'any 1987.

9. L'any 1985 va publicar el llibre titulat *Les terres de l'Ebre, encara un futur...* ? Amb quina intenció el va escriure? S'han transformat les Terres de l'Ebre?

Aquest llibre fou la meva aportació a un projecte de futur per al territori. Jo vivia a Barcelona; havia abandonat la militància política i estava en una altra dinàmica, el que em permetia poder analitzar la realitat de les Terres de l'Ebre des de una certa perspectiva. El llibre és una tesi a meitat camí entre la sociologia, la història, l'urbanisme i la política, al seu moment fou valorat tant per la Societat Catalana de Geografia com per la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (totes dues de l'Institut d'Estudis Catalans). Part de l'anàlisi d'aleshores (han passat ja 35 anys) continua sent d'actualitat i la proposta motor: un territori policèntric i ingrat alhora continua sent vàlida.

10. A la dècada dels anys 90, la premsa ebrenca diguem-ne que es consolida i, fins i tot, s'expandeix no només a nivell local sinó comarcal. Quina funció disposava per al territori?

Jo penso que el procés és diferent. A finals dels noranta es produeix un procés d'integració a tots els nivells. Pel que fa a la premsa escrita; hi havia dues capçaleres *Ebre Informes* (Tortosa) i *Migjorn* (Amposta) que s'integren en una sola que després absorbeix *La Veu del Baix Ebre*, constituint l'actual setmanari únic *L'Ebre*, que arriba a tot el territori. L'esclat d'emissores comercials dels primers moments fa fallida i de les quatre que van arribar a haver-hi només queda la SER i les cadenes de TV local també es concentren a dos però molt més professionalitzades i tecnificades. Tot aquest procés coincideix amb la consolidació de Tortosa com a lloc central i la creació del Col·legi de Periodistes.

11. Com afectà l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació i la informació al territori? Com ho va viure?

Les noves tecnologies faciliten la tasca del periodista. Quan jo enviava les meves cròniques a *La Hoja Del Lunes*, sempre els diumenges a la tarda, tenia que fer el següent: escriure a casa amb la meva màquina; enviar-la dictada a una telefonista del periòdic (amb les interrupcions constants de la telefonia de principis dels setanta) que la teclejava. Després aquesta la passava al redactor per a que la corregís, d'aquest al linotipista, el muntatge de les pàgines i finalment la impressió. Ara el periodista escriu i sovint maqueta el text a l'espai que li han fixat i directament a màquines. Sens dubte, un altre món.

12. Com a periodista ha viscut l'evolució del paper, el color, la tipografia, entre d'altres històries d'innovació fent esment al disseny d'una capçalera... Què ens pot aportar?

Els grans canvis tecnològics es van produir el darrer quart del segle XX i principis del XXI. Quan va començar *L'Ebre-Informes* es composava en linotip i els titulars en caixa, res de color, el tiratge en plana i el muntatge manual. Després es va passar a composició fotogràfica i la rotoplana, el color va tardar....., així fins el sistema actual. Malgrat tot,

però, el començament del procés es trobar la notícia i escriure-la sigui a mà, a màquina o a ordinador. El tècnic ha anat canviant però el periodista és el mateix.

13. Com veu actualment el panorama dels mitjans de comunicació a les Terres de l'Ebre?

Jo crec que estem en un bon moment. Un setmanari intercomarcal plenament consolidat com és *L'Ebre*; mitja dotzena de premsa gratuïta amb un fort component publicitari, una d'elles setmanal, *Més Ebre*, també a Tortosa i altres quinzenals o mensuals; entre aquests darrers una publicació mensual *L'Estel* de gran qualitat. La presència de la Cadena SER (Ràdio Ebre), una emissora local musical (Imagina Radio), mitja dotzena d'emissores municipals; dos canals de televisió local, fins a quatre digitals que jo sàpiga... Tot plegat, un panorama positiu.

14. Cap a quina direcció va la premsa escrita i en paper els propers anys? Com ho imagina?

La premsa escrita continuarà existint però no com a mitjà hegemònic. La font immediata d'informació seran les webs digitals, com els anys seixanta i setanta era la ràdio. El llegir les informacions sobre paper i especialment les valoracions continuaran tenint molts de partidaris.

15. La marca Terres de l'Ebre en la premsa escrita creu que ha estat reflectit des del primer moment?

La marca Terres de l'Ebre fou popularitzada mitjançant la premsa escrita i els àmbits polítics del territori; alguns més que altres. El PP sempre va estar a favor de la província; CiU per exemple era reticent en parlar de *Terres de l'Ebre* i preferia dir-ne *Comarques de l'Ebre*. Jordi Pujol i els seus estaven en contra de la *vegueria de l'Ebre* sempre volien l'atomització en comarques i d'alguna manera estimulà les polèmiques locals enfrontant Amposta, Gandesa i Móra contra Tortosa. Fins que arriba la mobilització pel PHN i s'imposa el concepte *Terres de l'Ebre* arreu del territori.

16. Com va viure a través de la premsa escrita el Pla Hidrològic Nacional? Certament la premsa local va fer un salt qualitatiu i molts mitjans van ser reconeguts per ser mediàtic. En aquell moment, l'any 2000 les Terres de l'Ebre són conegudes arreu. Com ho aprofita la premsa local escrita del moment?

L'aparició de la *Plataforma en Defensa de L'Ebre*, l'any 2000, fou el moviment social més important esdevingut al territori des del final de la Guerra Civil. Fou la culminació d'un procés de reacció davant les continuades decisions del poder central (de l'Estat i de la Generalitat) en contra de les Terres de l'Ebre des de feia molts anys. Concretament pel que fa als transvasaments ja en va haver-hi davant el primer projecte de gran transvasaments durant el franquisme (1974), el segon intent en plena transició política (1977), la tercera en contra del mini-transvasament a Tarragona (1982) tot i que aquesta vegada la conxorxa entre el PSOE, les comunitats de regants del Delta i CiU van fer-ho possible. Novament el 1999 quan el PP aprova el *Plan Hidrológico Nacional* va tornar a activar-se la protesta aquesta vegada amb un gran seguiment d'arreu el territori i continuïtat fins el dia d'avui. En tots els casos la premsa local va escriure en contra dels transvasaments i igualment els grans mitjans de Barcelona ho feren a favor. *L'Ebre-Infornes* fou especialment bel·ligerant en contra.

17. Tortosa ha disposat d'una quantitat de premsa escrita destacada al llarg dels darrers 40 anys. A què ho atribueix? Creu que ha estat en excés o realment la ciutat per ser la capital de les Terres de l'Ebre se n'ha pogut sortir?

Deixant de banda els butlletins informatius d'entitats i les publicacions publicitàries gratuïtes, no hi ha hagut gran quantitat de premsa escrita. Com a molt la coincidència de dos setmanaris durant vint anys i ara un únic d'abast intercomarcal. Bona part de tots plegats s'han editat a Tortosa atesa la seva funció de capitalitat del territori que si que ha motivat un elevat grau de concentració dels mitjans informatius que s'ha fet extensiu a altres àmbits com la ràdio i la televisió local.

18. Quina diferència existeix entre la premsa escrita local de la comarca de la Terra Alta i la comarca del Baix Ebre? Per quina raó històrica les comarques del Montsià i Baix Ebre han tingut un paper més transcendental en la premsa ebrenca i, en canvi, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre sempre han virat més cap al Camp de Tarragona?

Per una part és una qüestió demogràfica: el Baix Ebre té set vegades la població de la Terra Alta i la seva capital Tortosa multiplica per deu la de Gandesa. Aquesta diferència es també acusada si tenim en compte les dues comarques litorals (Baix Ebre i Montsià) que és de 146.623 respecte a les dues de l'interior (Ribera d'Ebre i Terra Alta) amb 34.232 habitants. A això cal afegir l'efecte de capitalitat de la ciutat de Tortosa a que s'ha fet esment abans.

19. Actualment, quin és el mitjà de comunicació de referència escrit ebrenc? Llegeix premsa local? Quina capçalera? Per què?

L'única capçalera homologada que s'edita al territori és el *Setmanari L'Ebre* a Tortosa. En qualsevol cas, però, la premsa local té una incidència limitada; com a premsa escrita la gent llegeix la premsa diària de Barcelona, de forma destacada *La Vanguardia* i *El Periódico* i també *El Diari de Tarragona*.

20. A dia d'avui és articulista al Setmanari l'Ebre. Sobre què hi parla i quants articles d'opinió realitza? Amb quina periodicitat?

Jo em vaig retirar del periodisme actiu quan vaig entrar a l'Ajuntament de Tortosa com a regidor i durant deu anys en que vaig viure a Barcelona realitzant funcions varies a nivell sindical i polític i després al Departament d'Ensenyament de la Generalitat. A partir de 1995 vaig tornar al periodisme ara com a columnista d'opinió publicant a diversos diaris. Des de 2012 escric una pàgina amb la capçalera «Temps era temps» cada 15 dies a *L'Ebre*, hereu d'aquell *Ebre Informes* que vaig fundar. Escric del que vull i mai ningú m'ha suggerit el tema però segueixo una fórmula: agafó una notícia actual publicada a la premsa els darrers dies i sobre ella faig una reflexió acudint a esdeveniments passats i informacions dels meus arxius. Fins ara ja n'han aparegut 166.

21. No hi ha dubte que les institucions públiques haurien d'implicar-se més en la comunicació local. Han d'existir més subvencions? Per a què?

Soc enemic de les subvencions perquè, a fi de comptes, al cap d'un temps s'han de pagar d'una manera o altra. Es aquella frase espanyola: «No muerdas nunca la mano que te da de comer». Però, soc conscient que sense subvencions bona part de la premsa local no podria subsistir. Per tant cal trobar un equilibri cosa que de vegades es fa difícil.

22. Fent una vista enrere, quina notícia rememores que ha tingut impacte i ressò a l'Ebre?

Durant els 25 anys que vaig exercir el periodisme d'informació en destacaria tres: la visita de Franco i inauguració del Monumento al riu (1966), la catàstrofe dels Alfacs (1978) i l'aprovació del mini-transvasament a Tarragona que donà origen al moviment en defensa de l'Ebre (1985).

23. La premsa digital la veu consistent? Creu que es comunica correctament?

La premsa digital és el futur; ho demostren les enquestes. Hi ha però un greu problema, el de la veracitat de les informacions. És difícil contrastar una notícia i discriminar entre el que és informació i el que és opinió. Per altra part, s'ha generalitzat la publicació d'escrits sense signar aollint-se a l'anonimat sota la falsedat de que això és llibertat d'opinió. Jo crec que la veritable llibertat només ho és quan hom pot saber que es qui dona la notícia o manifesta una opinió determinada. Jo sóc absolutament contrari a l'anonimat.

16.1.4 Jordi Dasso Carcellé

Entrevista enviada per correu electrònic: 06/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 11/03/2019

Trobada a Sant Carles de la Ràpita (Montsià): 21/12/2018

La impremta Dasso és una de les impremtes més destacades de les Terres de l'Ebre. Té al darrere més de 54 anys d'història i continua en vida malgrat els problemes que està tenint la professió a causa dels canvis tecnològics i econòmics soferts al llarg dels darrers anys. El seu director és el conegut per tots els rapitencs/es, Jordi Dasso Carcellé. Ell s'ha dedicat exclusivament a la impressió.

- 1. “La mayor desgracia que le ha caído al hombre ha sido la invención de la imprenta. La imprenta ha destruido la educación”. Cita de l'escriptor i polític, Benjamin Disraeli. Què us ha donat la impremta?**

La impremta m'ha donat la forma de viure, he viscut per a ella. També gràcies a ella he creat bastants llocs de treball.

- 2. Quan apareix la impremta Dasso? Sempre ha estat situada al mateix lloc? Quin? Sens dubte, una de les impremtes més destacades del territori ebrenc. A què és degut? Una breu explicació de la impremta.**

La impremta apareix un 19 de febrer de fa 54 anys (1965). Situada al mateix lloc d'ara, carrer Sant Jordi, Número 18, de la ciutat de Sant Carles de la Ràpita.

En un principi el local tenia 40 metres quadrats. Un any més tard es convertí en 110 metres quadrats. Llavors al cap d'uns pocs anys vam ampliar el local del costat, 120 metres més per, finalment, 5 anys després, ampliar en 120 metres el que és la impremta fins a dia d'avui. Actualment la direcció és Sant Jordi, 14, 16 i 18.

Vam començar com a impremta tipogràfica, al sortir l'òfset la transformàrem en aquesta modalitat, sent un dels primers pobles llindants, des de Benicarló fins a Tortosa.

Aquest és el motiu principal d'haver imprès quasi totes les revistes d'aquests pobles.

3. Quantes capçaleres ha imprès fins l'actualitat?

Una gran quantitat. Per exemple: La Voz del Bajo Ebro (Tortosa), El Diariet (Vinaròs), Amposta (Amposta), Estel (Tortosa), Ràpita (Sant Carles de la Ràpita), Traiguera (Traiguera), La Font del Perelló (El Perelló), Lo Senienc (La Sénia), Desaigüe (Deltebre), Alcanar (Alcanar), Vent de Dalt i Santa Bàrbara (Santa Bàrbara), Ulldecona (Ulldecona), Delta (Sant Jaume d'Enveja), Refoll i Des dels Quatre Cantons (L'Ametlla de Mar), L'Ullal (Benifallet), Arrels (Deltebre), Contes de Vila (Benicarló), Comarca del Montsià (Ulldecona), Lo Rafal (Alcanar), France Bonsai, Mainhardt i L'IES Serra d'Irta (Alcalà de Xivert), Marinada (L'Ampolla) o La Font del Bisbat.

4. Quants treballadors sou actualment a l'empresa? I fa una dècada? Quants departaments disposeu a dia d'avui?

Actualment 6 treballadors. En altres temps vam arribar a ser-ne 17.

Disposem d'una secció de picar i muntar textos, un altre d'imprimir planxes, i un darrer per imprimir el paper i manipulació.

5. Quins serveis oferiu a la impremta Dassoy? Ens podeu fer una explicació d'aquestes tècniques?

A la impremta imprimim llibres i revistes, catàlegs, fulletons, entre altres coses.

Pel que fa al funcionament d'aquestes tècniques, primer de tot passa per la secció de picar, després hi trobem el muntatge i la correcció, seguidament passa per muntatge de les planxes, el ploter, després imprimir la planxa per la màquina, manipulació, després plastificació de la portada, alçar les diferents pàgines i finalment encolar.

6. La crisi econòmica afectà enormement la impremta. Com impactà?

La crisi econòmica a mi m'ha afectat molt, es van deixar de publicar diverses revistes, altres van canviar d'impremta i, evidentment, les comandes van disminuir.

7. Per a quins territoris heu fet impressions? Quant de paper aproximat i tinta podeu gastar en una setmana? Els preus varien en funció del color i del nombre de paginació. Més o menys, entre quines quantitats es mou per imprimir una revista o diari?

Hem imprès des de l'Ametlla de Mar (Baix Ebre) fins a Peníscola (Baix Maestrat), també Morella (Baix Maestrat). (Ah! Entre les revistes que hem imprès no he mencionat aquesta *AU!* de Morella també per Forcall i Canet).

Respecte al paper i la tinta setmanal se'm fa molt difícil pronunciar-me, quan imprimíem a la setmana, *La Voz del Bajo Ebro*, 1.250 exemplars, de 24 i 28 pàgines, *Vinaròs* de 24 a 32 pàgines setmanals, més a la quinzena *l'Estel*, de 15.000 exemplars de 24 i 28 pàgines, *Amposta* també quinzenal, a més de les mensuals, entraven al taller molts palets, per això encara tenim el toro per descarregar el paper.

8. Com treballa la impremta entre el paper i el digital? Per recursos és més barat el digital?

A la impremta hi ha dues formes d'imprimir: la digital i l'òfset.

Per a pocs exemplars, és a dir, d'1 a 50 és més barat el digital, però a partir de 1.000 exemplars ja és més barat l'òfset. La màquina digital no és més que una fotocopiadora de molta qualitat. De fet, li poses l'original i ja et surt la còpia, en l'òfset en canvi necessites planxes, tenint en compte que per una quadricromia ja necessites 4 planxes. Ja pots fer números.

9. Ens podeu exposar els canvis que heu sofert en el sistema d'impressió gràcies a l'evolució tecnològica?

Natros la primera impremta com totes dels anys 60, només existia la tipografia, s'ha de veure per a poder explicar com era. La lletra era de plom, les fotografies de metall, més avant per imprimir revistes i els diaris existien les linotípies, que a través d'una màquina d'escriure es muntaven els lingots de les paraules.

Quan va sortir l'òfset, va ser com un ofici literalment nou.

10. Com veu el futur de les impremtes? Creu que en un parell d'anys existiran?

La impremta no desapareixerà mai. Ara bé, es muntaran grans empreses amb màquines d'imprimir de 8 i 9 cossos i rotatives.

Les impremtes com la meua perden competitivitat.

11. Quina capçalera ha estat la que ha tingut més còpies a mode de tiratge?

La revista *Estel*, imprimíem 15.000 exemplars de 28 a 32 pàgines.

12. Com radiografia el panorama actual dels mitjans de comunicació locals des d'una impremta?

Actualment estan al mercat rotatives que són màquines om s'imprimeixen els diaris que per revistes ens fan la competència a les impremtes menudes com la meua, desapareixeran.

13. Quina capçalera li agrada més de les Terres de l'Ebre? Per quin motiu?

Revista *Ràpita* (Sant Carles de la Ràpita) per ser la nostra ciutat. S'imprimeix a tot color i en català.

14. Com veu la comunicació local a Terres de l'Ebre?

Actualment hi ha un setmanari *Ebre*, que s'edita a Tortosa (Baix Ebre), que informa de les notícies de la comarca. Com a noticiari és el més complet.

15. Voldria exposar alguna anècdota?

Quan imprimíem el *Vinaròs*, ens va vindre la Guàrdia Civil per segrestar tota l'edició i les planxes d'un número per ordre del jutjat, per una denúncia.

16. Com a rapitenc, la revista local justament aquest any celebra el seu 60è aniversari. Sempre l'ha imprès Jordi Dassoy? Com veu actualment la revista? Què n'opina al respecte? Quina va ser la millor època de la *Revista Ràpita*?

Els 7 primers números es van imprimir a una impremta de La Ràpita, anomenada Impremta Castellà. L'impressor era un senyor ja molt gran, l'havia de muntar lletra per lletra, la impremta de l'època, només per 24 pàgines li costava quasi tot el mes.

Jo a l'any 1965, també vaig començar amb aquesta classe d'impressió, es deia tipogràfica, els textos els preparava mitjançant una màquina que es deia "Linotípia". Va estar uns quants anys, no recordo quan vam imprimir-la als nostres tallers, potser sobre l'any 1969, a partir d'aquí fins la data d'avui l'hem imprès nosaltres, al gener de l'any 1975 vam passar de la impressió tipogràfica a la d'òfset.

La millor època de la revista pot ser l'actual, s'imprimeix a tot color i tota en català.

17. La impremta Dassoy ha disposat de subvencions? Quantes? Com són aquests procediments?

La impremta Dassoy no ha disposat mai de cap subvenció, tot s'ha comprat a través de préstecs bancaris, que han estat molts, ja que vam canviar a l'òfset, les despeses de les màquines d'impressió, màquines de picar textos, laboratoris fotogràfics, etc. van ser moltes.

18. Finalment, un titular o aportació personal.

Només que en tots aquests anys ha estat molt difícil.

16.1.5 Conrad Duran Salvadó

Trobada a Tortosa (Baix Ebre): 29/03/2019

Conrad Duran i Salvadó és periodista i fundador de la revista l'Estel. Va ser guionista a Ràdio Tortosa i després va ser director del programa *Conrado con discos*. També va dirigir programes com *Recull de cultura catalana* o *Dones, flors i violes*. Tanmateix va treballar a RTVE com a guionista al programa *La juventud baila* i, més endavant, als anys 80, com a productor de ràdio a Barcelona i delegat d'Atresmedia i de la Cadena SER a l'Ebre.

1. Quin any comença Conrad Duran la seva professió? Tot i que era a la ràdio, com eren aquells temps?

Primer et vull contar una petita anècdota. Quan tenia 12 anys jo ja em feia un micròfon en un pot de llet condensada de la marca lechera. Al ser de llauna retronava i veia que canviava la veu. Vaig tenir la sort de tenir toca-discos marca faro de maleta l'any 1962 i vaig tindre casset en gravadora un any més tard, 1963, sent pioner. Sempre estava escoltant la ràdio. Un transistor de la marca Vanguard i jo sempre anava escoltant el transistor davant i darrere de la mare. Va ser una cosa vocacional que es lo que trobo a faltar avui en dia en molta gent de la ràdio al no ser vocacional no es creen estils diferents, tothom imita al programa que està de moda. Va ser una cosa prematura, vocacional, després vaig fer altres estudis.

L'any 1974 començo a col·laborar de guionista, en aquell moment ràdio Tortosa era l'emissora més escoltada de la demarcació de Tarragona perquè tenia com que nosaltres estem en un lloc de cruïlla agafàvem part del País Valencià que no havien emissores. Uns anys més tard va estar ràdio Ulldecona, però ràdio Tortosa va tenir la sort que tenia FM i Ona Mitja era la ràdio que tothom escoltava. La FM surt a meitat dels 60. Tortosa era probablement de tot l'estat espanyol una de les poques ciutats que sense ser capital de província tenia emissora d'ona mitja que només la tenien les capitals de província per un fet polític que en aquell moment Joaquim Bau era el president del *Consejo del Reino*, i

com era tortosí va fer que Tortosa mantingués una emissora de la categoria de capital de província.

L'any 1974 son els inicis de la FM, jo entro de guionista. Llavors el guionista era un dels ingredients o dels membres més importants dins d'una ràdio perquè tots els programes elaborats es treballaven sota el guió. És a dir, tu feies una estructura i quasi bé el 80% del que deia el locutor ho escrivia el guionista.

També a l'any 1974 en que comencen a fer els primers guions de la ràdio, també faig els primers programes musicals, era l'inici de la FM i tenia molts pocs seguidors però van començar els joves a afeccionar-se. El jove busca música. Molta gent gravava de la ràdio les cançons que estava de moda i els èxits musicals. Un exemple va ser la *joven tarde del sábado*, un altre *vamos a contar mentiras, com a ecos del pasado*. Sobretot m'ha agradat molt buscar la originalitat dels títols perquè a través d'uns noms després darrera va una imaginació. Promocionaves aquest tipus de musica perquè després este programa havia d'anar a la censura a Tarragona. A mi personalment jo intentava ser subtil i poques vegades me van treure coses. El fet de que era en català no vaig tenir esta tisora. Estàvem en els últims mesos i darrers anys del franquisme i les coses es miraven molt en lupa. Això són programes que vaig fer com a guionista a Ona Mitja.

Llavors jo en FM i com a presentador entre 1975-76-77 faig molts programes innovadors. Primer *de jóvenes para jóvenes*, després de *joves per a joves*, un altre *clàssics de la música pop*, o *cambia el polvo por brillo*, era per exemple llançaves un disco i portaves una novetat. Tot estava vinculat fins que arribes a la dècada dels anys 80. A nivell radiofònic, ràdio Tortosa era d'una creativitat enorme. Érem 6 o 7 locutors hi havia els tradicionals de tota la vida. Pensa que allò que pensem que els discos dedicats és una cosa molt per anar per casa, era el programa més escoltat de la ràdio. La gent pagava per dedicar un disco.

A Tortosa, la primera locutora va ser Emília Miravall als anys 50. Encara en vida. A nivell radiofònic el programa de més audiència a les Terres de l'Ebre fou creat i dirigit per Ramón Miravall, a la dècada dels anys 60, titulat *Cantando al trabajar*. Luz Acero va substituir a Emília Miravall per malaltia, la va substituir al micròfon i a la llarga es va quedar com la veu històrica de ràdio Tortosa, ella feia el programa *discos dedicados*. No fallava mai a la ràdio.

Quan ja portava molts anys a la ràdio a darrers dels anys 80, vaig fer el programa més elaborat que he fet en la meua vida, que a més a més va guanyar un premi de ràdio 4, al guió em van robar el programa. Jo vaig guanyar un any el premi i era fer la nit de fi d'any per a tot Catalunya. Era un programa musical elaborat.

2. Com pot definir la comunicació local en premsa escrita a la dècada dels anys 80?

És una premsa en la qual el periodista se sent molt lliure, és creatiu perquè tot i que hi ha certes tises en un moment donat no li marca ningú l'estil. O sigui, justament, els columnistes, els periodistes de l'època creen un estil, una forma personal. Ara jo llegeixo o veig programes de tele o ràdio i quasi bé veig els mateixos titulars a tot arreu. Per a mi en estos moments en comparació als 80, saps per què? Perquè potser estava tot per fer, i que el periodista tenia un paper importantíssim a jugar als 80 i ara no deixa de ser la *voz de su amo*. Tu examines una mica els mitjans i veuràs que cada mitjà té una línia ideològica a seguir. Si que és bo això però algo falla, és a dir, vol dir que allí hi ha unes directrius que no ho deixen contar-ho tot d'aquella manera. Abans el periodista tenia més llibertat de creativitat i buscava coses noves i buscava sobresortir, diferenciar-se.

Avui jo criticaria de la premsa actual, a part de què la premsa actual la signa un 50% els polítics, són polítics i no són periodistes. Odio que els articles de qualsevol mitjà els facin polítics. Primera que estan envaint un terreny que no haurien d'envair que es lo del periodista i segona que jo per exemple veig una columna signada per un polític i ja no me la llegeixo. A on està el periodista? Si el polític té necessitat de publicar alguna cosa que cridi a un periodista. Ho denuncio per damunt de tot. Esta invasió de polítics que es dediquen al periodisme és molt dolent per a la democràcia.

3. Com va aparèixer la revista l'Estel? A través de qui? Amb quin objectiu i intenció? Va tenir una bona rebuda?

L'Estel és una revenja. Previ a l'Estel, jo als anys 70, creem a l'agència de publicitat les dos revistes gratuïtes que van existir al territori. La primera es deia *d'Aquí*. Els fundadors van ser: Javier Blanch, Manolo Salvatella i jo mateix. Després es va incorporar Ramon

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Ferrando i era una revista petita, molt senzilla, un gratuït. Es mantenia per la publicitat i era molt *light*. Portava l'horòscop, les farmàcies de torn, alguna notícia curta. Va ser la primera revista gratuïta del territori.

Després vam crear Manolo Salvatella i jo mateix un altre gratuït que es deia *La Tira* que va durar 2-3 anys. Estan treballant a ràdio Tortosa a darrers dels 70 i primers dels 80 hi ha una revista gratuïta *Lo Claxon*. És el primer gratuït que hi ha una difusió extraordinària, 50.000 exemplars. En aquell moment possiblement era la publicació més massiva de la demarcació de Tarragona. Estan treballant a ràdio Tortosa m'ofereixen portar *el Claxon* al territori, a les Terres de l'Ebre. Jo al principi em nego perquè treballava a la ràdio, de DJ, tots tenim un preu. Vaig acceptar.

Pensa que en aquell moment, finals dels 70 i principis dels 80, publicitàriament traïem més d'un milió de publicitat al mes. I en pocs mesos la vam col·locar al territori en molta publicitat.

Un bon dia arribo a treballar i no m'obrin la porta. Truco a Tarragona i em diuen que hem canviat el pany. Considerat acomiadat. Jo no tenia papers oficials. Me va agafar una cosa personal de revenja. Faig un fax a tots els clients que tenien la publicitat i explico el motiu que soc acomiadat. En tant bona sort, després publicitàriament en una setmana el 50% es van donar de baixar i a l'any van tenir de tancar. Jo al mateix temps creo la revista *L'Estel* com a revenja. Em diuen de Tarragona duraràs 15 dies. El primer número es presenta al juliol de l'any 1989. El primer número, el 0 de presentació que per cert era tota una estrella, surt l'entrevista a Concha Velasco. El primer número té un cost d'impremta de mig milió de pessetes. A dia d'avui continua en vida.

A l'any que estava *L'Estel* al carrer es va convertir en lo número 1 d'audiència. Fins el dia 8 s'edita a Barcelona en rotativa aquí no havia cap impremta que pogués assimilar 20.000 exemplars. *L'Estel* és la primera publicació que arriba a totes les Terres de l'Ebre. Jo em vaig proposar que havia d'arribar a tot arreu. Des de l'any 1989 fa territori poble per poble. Un dia va trucar Jordi Dasso (Impremta Sant Carles de la Ràpita), i va dir que si *l'Estel* havia de sortir per als propers dos anys, jo compraré dos màquines noves i imprimirem *L'Estel*. A partir del número de Nadal de 1989 vam editar allí, quasi 25 anys fins que jo fa any i mig vaig deixar *L'Estel*.

Durant 23 anys *L'Estel* va ser quinzenal, entre 32 però vam arribar a fer fins a 64 pàgines en molta solera i en l'arribada de la crisi, jo la vaig accentuar molt tard, tenia dos accions, o baixar el tiratge (i no arribar als pobles de la Ribera d'Ebre i Terra Alta) i baixar la qualitat de paper o fer-lo mensual. I vaig optar per arribar a tot el territori i fer-lo de baixa qualitat. Quan ja portava 24 anys editant *L'Estel* va passar a ser mensual. I actualment és mensual en una nova direcció, noi jove i del món de la cultura, Josep Piñol.

La línia ha canviat molt. Jo creia i continuo crec amb els col·laboradors que aporten molt. He tingut de molts bons, com Ramón Miravall, Ramón Rosales, Emigdi Subirats va començar a escriure a *L'Estel*, i he tingut col·laboradors de diferent pensament perquè com la societat és plural si busques lectors has de tenir col·laboradors diferents perquè sinó només aclapararàs un sector. I no has d'oblidar mai que estàs editant una revista publicitària i una revista gratuïta i si va a les bústies trobaràs gent de tots els pensaments. Aporten una gran audiència i que fan que la publicació arribi a totes les mans.

El nom d'Estel és molt suggerent que val la pena. Primera, has de buscar un nom que cale, que no moleste a ningú, qui no a la vida, l'estel és un guia, a través de l'estel és un seguiment, és un nom curt, català, i que penso que no molesta a ningú. De fet, *L'Estel* és diu *L'Estel de l'Ebre*, però era llarg. I així ho vaig patentar perquè no em deixaven patentar *L'Estel* sol perquè existia en castellà una marca que es deia Estrella. Primer va ser *L'Estel* a seques.

4. Durant els anys que vas ser el director de la revista, ens podria nombrar una notícia que li hagués impactat o fins i tot que li causés molta audiència? Quin nombre de lectors disposava l'Estel? I quants treballadors? ... Era una revista eminentment cultural. La cultura a les Terres de l'Ebre era important?

L'Estel no és per que sigue una creació meua, ha segut una publicació estimada, criticada també perquè quant tu no publiques lo que vol que publique la gent, la crítica la tens de seguida però jo soc jo. Tu no m'has de marcar si no t'agrada esta secció te la passes.

Si una pàgina no t'interessa un gratuït va a totes les mans i ha de ser plural. Al llarg de les entrevistes publicades, vaig tenir sempre personatges d'ideologia diferent.

La notícia que m'ha impactat més, jo no ho vaig publicar mai en portades perfils de persones, no volia. La portada havia de fer territori, però m'ha impactat molt quan va haver el primer delegat de les Terres de l'Ebre, la primera vegada va ser quan vaig publicar la cara d'una persona. Va ser l'alcalde de l'Ampolla (Baix Ebre). També m'ha defraudat en el temps. Segons lo discurs de la època, les delegacions de les Terres de l'Ebre s'havien de posar en marxa i no he vist un canvi notable com esperava. Ho sento molt. Em va impactar molt. Per a mi com a català i per ser del territori que el territori tingués una delegació tal com històricament es mereixia va ser una notícia política important. En lo que he xalat més ha estat en la part artística. Després de 300 números que sortís una cara d'una persona en portada va ser un punt important.

Vam ser el número 1 de lectors a la província de Tarragona. La gent per desgràcia no comprem diaris. El llegim al bar.

Culturalment les Terres de l'Ebre han estat molt creatives és una desgràcia que no hem tingut la sort política de tindre el que nos mereixíem però d'artistes n'hem tingut. Jo conec el d'aquí però t'ho puc dir. Sempre m'ha agradat la cultura, tenim pintors extraordinaris, escriptors d'una talla però que no tenien la plataforma suficient, Vergés, Arbó, hi ha intel·lectuals a Barcelona que no el coneixen i tants altres. Tenim a Ramón Miravall que ha escrit 60 llibres.

5. Actualment existeix una secció a la revista anomenada *Ebrejant*. Pot semblar que sigui més tipus *postureig* però no té res a veure. Què en pensa d'aquestes seccions i titulars? La paraula Ebre als mitjans de comunicació.

Vaig crear un programa de ràdio que es deia *ebrejant* i arrel d'allò va néixer terres ebrenques. Dalt a la capçalera es veu.

Creuen que es una forma fàcil d'arribar. És igual que la llengua. És seductor. És per agafar més gent. Jo en canvi no m'agradava perquè has de ser més original. Has de ser tu mateix. I quan crees alguna cosa també has de procurar que tenint influències d'allò que hi ha sàpigues trobar una paraula nova o un títol nou per al que vas a fer. Tothom estem influenciats. Els locutors són locutors a base d'escoltar. Agradaràs o no però sigues tu

mateix. Llavors utilitzar excessivament una paraula per molt que te l'estimes és sinònim de poca qualitat i creativitat. Li pots donar voltes.

S'obreja promocionant lo nostre. Promocionant aquell pintor, promocionant aquell pagès que ha fet coses extraordinàries, o aquell senyor que ha fet un llibre.

6. Perquè aquesta revista és gratuïta i no de pagament?

Perquè jo em guanyava la vida del món de la publicitat i pensava que es podia fer un gratuït de qualitat i viure de la publicitat. Per tant, el pagament seria més de les altres publicacions en la gratuïta es convertiria líder d'audiència i, a més a més, la publicitat tindria cabuda perquè en un mitjà de pagament son 4 anuncis que vols fer. Si tu vols viure de la publicitat has de fer un 70% d'informació i un 30% de publicitat ben pagada. Era la publicitat més cara de tots els mitjans i per això no vaig apostar per més publicitat.

7. Com veu l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació?

És un gran avenç però penso que hem d'armar la creativitat intel·lectual. La pràctica d'avui de poder-te comunicar creativament penso que l'hem d'armar una mica. Jo encara no se si es que soc romàntic o soc d'una altra generació m'agrada tenir un llibre a les mans, acariciar-li i tenir aquest plaer entre el lector. En la tauleta ho he intentat i no me'l dona.

Quan sento aquesta expressió "tot ho trobes a internet" a veure, Internet el 60% són mentides. O sigue, inclús hi ha periodistes de grans mitjans de comunicació de coses que tu saps i les has viscut i no estan actualitzades.

8. Quin avenir més proper li espera a la comunicació local a les Terres de l'Ebre?

Entre altres coses tema ràdio, fatal. Hi ha massa emissores de ràdio. En un territori amb tants pocs habitants com lo nostre que hi hagi més de 25 emissores de ràdio comarcals, això dispersa la informació i molt. Després fa lògicament les emissores no tinguin un mínim de professionalitat. Abans per ficar-te el micròfon havies de passar unes

experiències i fer un aprenentatge. Sobretot los locutors. Pots fer un programa esporàdic però si et vols dedicar a la ràdio has de saber un mínim. Has de saber aprendre a vocalitzar i tenir dicció. Avui trobo manca d'això. Jo penso que de tindre un gran mitjà de ràdio al territori això s'ha acabat. Natros a la ràdio treballàvem 15 persones en nòmina.

La tele allò que passa jo com a espectador no la miro tant. Si ja ho he vist 40 vegades no val la pena. La tele encara és més difícil que la ràdio perquè la ràdio pot crear imaginació a la tele ho veus i per a veure ha de ser constantment una sorpresa. I la premsa escrita quedarà la premsa de qualitat clar i espero que mai desaparegui perquè el paper és molt bonic i la que pugui subsistir serà de culte.

9. Perquè el concepte terres ebrenques?

Tal com hem dit, primer era *l'Estel*. Després volia algo que lligués el territori. I neix la paraula terres ebrenques. Era per no repetir massa l'expressió Terres de l'Ebre. De vegades els noms que estimem no els hem de menysprear i utilitzar-los massa es menyspreen. Va ser un encert perquè aquest nom el pintor ebrenç, l'escriptora ebrenca, s'ha consolidat. 25 anys enrere dubto que existís aquest nom d'ebrenç.

10. Quina opinió té sobre la marca Terres de l'Ebre?

Tant de bo tinguéssim una marca. Està molt a la boca però no se li dona el caire que hauríem de necessitar. I este caire estar en els dirigents polítics i som una sucursal. Està molt bé però mentre la seva identitat pròpia no se la creen aquells que mouen les marionetes es que clar, no es que no siguin bons però son massa sucursals i un territori per ser territori i ser una marca ha d'actuar per ella mateixa.

No s'entén que la mandarina aquí no es vengui i arribi mandarina d'altres llocs. L'arròs igual, mentre no veigue que la gent que mou els fils s'involucre en los temes més elementals com els cítrics, les hortalisses que és la base i aquí no hi veig i això ho trobo a faltar no pot ser tant centralista. Terres de l'Ebre serà Terres de l'Ebre quan realment seu creuen aquells que tenen veu de Terres de l'Ebre fora d'aquí i no l'utilitzen com l'han d'utilitzar. En tots els sectors i res en contra de cap persona. És la realitat.

11. No hi ha dubte que Tortosa ha estat la capitalitat de les Terres de l'Ebre. Fins i tot al llarg del temps ha aglutinat una quantitat ingent de capçaleres. Creu que informativament ha tingut un pes destacat al llarg de la història vida tortosina?

Sobretot en altres èpoques. Quan parlo de ràdio Tortosa que va començar sent emissora sindical número 6 de la red de emissores sindicals que eren emissores *del movimiento* les emissores del movimiento sindicals esta era la número 6 de l'estat, ràdio Tortosa va ser una de les primeres emissores de l'estat. Als anys 20 va existir ràdio Tortosa i quan va acabar la guerra civil va desaparèixer.

Quan es munta l'emissora que neix a l'any 50 de ràdio Tortosa té una potència, té una influència tremenda. Tothom s'havia d'informar a través de la ràdio perquè la premsa escrita era mínima després de la Guerra Civil era mínima. Tortosa va arribar a tenir 4 o 5 diaris. Després acaba la Guerra civil i desapareix. Neix *La Voz del Bajo Ebro* fins que arriba *La Veu de l'Ebre*. En canvi, la ràdio era la més escoltada de la província. Comença a ser l'emissora sindical del movimiento com totes les emissores. Pensa que en aquella època totes les emissores del país estaven obligats a passar el diari hablado. Amb l'arribada de la democràcia amb Adolfo Suárez converteix aquestes emissores del movimiento en ràdio cadena espanyola. Es comencen a fer els primers programes en català i les emissores de ràdio cadena, natros érem Ràdio Cadena Espanyola de Tortosa, després passa a ser Ràdio Nacional Espanya, Ràdio 5 Tortosa. La influència era molta. Per què? Amb pocs mitjans de comunicació el mal quan n'hi ha tants se difuminen.

12. De quin mitjà de comunicació ebrenc ets més afí? Per quines raons?

Jo llegeixo el *setmanari L'Ebre* totes les setmanes. M'agrada contrastar. Sobretot llegeixo el titular, no m'agrada perdre el temps, però m'agraden les entrevistes i els col·laboradors. Sobretot si no tenen sigles polítiques.

La ràdio actualment l'escolto poc perquè no trobo cap emissora que tingui prou personalitat, ho sento molt. Acaben sent musicals, acaben sent repeticions, acaben sent localistes. Quan l'emissora té 6 locutors cadascú en lo seu estil, això és molt important, i després difuminat. Cada poble té la seva emissora.

13. Per què la Ribera d'Ebre i la Terra Alta no es consideren com a Terres de l'Ebre?

Per les vies de comunicació i per motius polítics se'ls havien facilitat més. Tortosa sempre ha volgut ser ama del territori, amb tot el dret. Històricament ha estat una gran capital, perquè realment la història ha estat així.

Canviar estos hàbits costa, el que passa és no se menos, ja ho era en l'època de la Il·lucavonia. Tortosa era la capital. No mos ha d'averkonyir. Tortosa ha de reconèixer la història de Gandesa o de Móra d'Ebre.

14. La marca Terres de l'Ebre no es coneguda a través dels mitjans sinó de la literatura. Cert?

Clar. Perquè són més creïbles els escriptors que els periodistes. Tindràs més respecte per un escriptor que per un periodista, desgraciadament. I el periodista és escriptor. L'escriptor t'ho mires amb un altre nivell. L'escriptor li tens més respecte.

15. Finalment, un titular o aportació personal.

S'ha d'aportar la veritat per a creure mos que som Terres de l'Ebre. Si aportem la veritat llavors entendrem el territori. Si només utilitzem Terres de l'Ebre perquè fa bonic dir-ho de boca, és molt bonic presumir però demostra-ho.

16.1.6 Carme Ferré Pavia

Entrevista enviada per correu electrònic: 15/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 15/03/2019

Carme Ferré Pavia és d'Alcanar, doctora en Ciències de la Informació. Va dirigir durant 20 anys la revista canareva *Lo Rafal*. És autora de monografies sobre història, revistes catalanes i altres temes de la seua recerca; d'articles acadèmics i divulgatius, i de llibres d'estil de mitjans audiovisuals. És periodista i també professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, on hi dirigeix un grup de recerca en Comunicació i Responsabilitat Social (Compress-Incom UAB) i forma part d'altres grups d'investigació. A més, ha realitzat recerques sobre els blocs electorals, ús de xarxes socials, comportament ètic als mitjans, el programa satíric *Polònia* i el periodisme en llengües minoritàries d'Europa. Ha estat vinculada a Barcelona Televisió i al Centre d'Estudis de Temes Contemporanis i ara és vicedegana i secretària de la Facultat de Ciències de la comunicació de la UAB.

1. A títol personal es defineix més com una ciutadana de les Terres de l'Ebre o del centre dels Països Catalans?

Personalment m'agrada més la "marca" Terres del Sénia, que s'adiu més amb la situació, cultura, parlar i costums d'Alcanar, Uldecona, la Sénia, Sant Rafel, Vinaròs... és una terra de cruïlla dels Països Catalans. Tot i que Terres de l'Ebre també és una realitat nostra.

2. Quan sent el concepte Terres de l'Ebre quina imatge li ve al pensament?

La mobilització contra el transvasament de l'Ebre ha fet molt per a difondre aquest segell, i també la consideració oficial en l'àmbit autonòmic. No vull dir amb això que és una comunitat artificial, sinó que crec que ha estat una identitat grupal que s'ha conformat tardanament.

3. Partint des de la Transició democràtica, la comunicació local fins a dia d'avui ha sofert una transformació remarcable i on, pràcticament cada dia, aprenem i utilitzem nous instruments comunicatius. Breument, com ha afectat a la societat ebrenca aquests darrers 40 anys?

Ja, ja, això és una tesi doctoral... Les Terres de l'Ebre han tingut mitjans de proximitat molt actius i de ben segur que han contribuït a conformar una certa imatge identitària. Sense aquests mitjans difícilment es podria ni plantejar aquesta identitat. Crec que està conformada per elements contemporanis, com ara les mobilitzacions ciutadanes, els mitjans, la publicitat institucional i la facilitat de la mobilitat personal.

4. Per al nostre territori quina va ser la millor etapa en premsa local? Com es vivia el fet de consultar i adquirir els diferents butlletins d'àmbit local?

Igual que a tot Catalunya, els anys 80 i 90 són els de més creació de mitjans de proximitat, tant en paper com de ràdio. Les iniciatives altruistes poden tenir limitació en el temps i això i la crisi dels mitjans (la del pagament del paper i la del finançament públic), han pogut posar el perill aquests mitjans al segle XXI.

5. Vostè ha col·laborat en vàries capçaleres ebrenques. A quines? Sobre què opinava? Actualment és articulista a la plataforma *EbreDigital*. Què divulga? Escriu diàriament, setmanalment o mensualment en aquest portal?

Crec que esporàdicament ho vaig ser al *Diari de Tarragona* quan anava a l'institut, em van convidar a col·laborar però jo em veia "verda", en aquell moment vaig parlar sobre teatre. També al precedent de *l'EbreDigital* en paper, on feia temes que intentava que fossen de proximitat. A la revista *Lo Rafal* vaig fer informació, opinió local i ara a *l'EbreDigital* vinculo temes de les nostres comarques amb afers més generals. Aquí hi faig una col·laboració mensual.

- 6. Una de les publicacions més destacades a nivell de comunicació local al Montsià fou l'Associació Cultural *Lo Rafal*. També en va ser la directora. Quan va néixer? A quin públic objectiu anava destinat? De què parlàveu? Com va ser aquella època en termes de comunicació de proximitat al Montsià?**

Lo Rafal naix al 1988-89 com a associació i revista alhora. Combina la divulgació històrica i cultural i l'activisme social i polític. Una de les lluites més constants ha estat a favor del patrimoni cultural i arquitectònic i es va poder salvar la Cisterna del Vall, per exemple. Ha estat un element local molt important abans de l'aparició de les xarxes socials, com a nucli de crítica als governs local, sobretot en l'etapa de Baptista Beltran.

- 7. A la població d'Alcanar (Montsià), creu que els mitjans locals han tingut un pes rellevant en l'evolució de la societat al seu municipi? Les associacions culturals i entitats locals han aportat suficient informació i vida per mantenir activa la comunicació?**

Crec que la societat canareva és molt participativa, encara que com a tot arreu, es tracta de les mateixes cares a tot arreu!! La cultura es va reviscolar molt a partir dels anys 90 i ara continua activa amb sortides, exposicions, xerrades... *Lo Rafal* s'ha vist ressentit de l'activitat associativa, també col·laborant en Terres de Cruïlla, una associació de banda i banda del Sénia.

- 8. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenca ets més afí? Per quins motius?**

Penso que no estic prou prop dels mitjans ebrenca per motius vitals, visc a Barcelona la major part del temps i des que no dirigeixo *Lo Rafal*, tinc menys connexió amb l'actualitat local i comarcal. Està clar que m'estimo *Lo Rafal* i que fa anys que estic vinculada a l'Ebre.

9. Com interpreta des d'un punt de vista estrictament informatiu les tecnologies digitals de la comunicació? Quins avantatges i inconvenients veu per a la comunicació local en premsa escrita? Després de la identitat digital cap a on pronostica que pot anar aquesta comunicació local?

Les xarxes tenen una cara i una creu pel que fa al rol en els mitjans de comunicació social. Han posat en perill el model de negoci però al mateix temps són una arma de difusió essencial. El periodisme es mantindrà en mitjans que creen comunitat i dels quals els lectors se sentin part. Els gran mitjans fan fallida perquè no hi ha un model compacte per a gestionar-los. Pel que fa als locals, la digitalització, la subscripció i el patrocini han de ser les solucions. Els mitjans han de donar un valor afegit que no sigui la reproducció d'agència.

10. Com visualitza actualment la comunicació local a Terres de l'Ebre?

Crec que és preguntar-me massa, no tinc una visió tan general. Penso que la ràdio manté el caràcter més constant, que la premsa digital té el seu paper modernitzador, que els butlletins en paper aniran desapareixent amb el temps, que les xarxes socials són crucials per al diàleg entre ciutadans i administració i que la televisió té uns costos que difícilment fan que les Terres de l'Ebre siguin reexides.

11. Quines temàtiques solen tenir més impacte a la premsa escrita?

Si parlem de la proximitat, els temes socials que ens afecten a tots, i més aviat l'economia, el treball, la salut, no tant la cultura ni el medi ambient, però allà hi són. Dels articles que he fet a *EbreDigital*, crec que el més difós és el de la crisi del cítric. Els temes polítics ens ocupen tothora però no són els que més interessin.

12. Avui és la directora del Grup de recerca en Comunicació i Responsabilitat Social de la Universitat Autònoma de Barcelona. Com es va formar aquest grup? Quins projectes duen a terme? Quants membres sou?

El grup de recerca es va anar conformant a partir de 2005-2007 de manera informal i el 2009 el vam donar d'alta, després es va integrar a l'Institut de la Comunicació de la UAB. La responsabilitat social de les empreses periodístiques, els professionals de la comunicació i els productes que se'n deriven són l'eix aglutinador dels seus continguts i objectius de recerca del grup. Està format per doctors de diferents universitats, alguns doctorats amb el meu guiatge. Som 10 i també hem tingut investigadors convidats.

13. Ètica periodística, participació ciutadana, qualitat informativa i credibilitat com a valor de la comunicació són conceptes que criden l'atenció, impacten i fins i tot tenen una sensació com de proximitat. Què ens pot aportar d'aquests conceptes per a la millora de la comunicació local?

La comunicació local mai no és tan tendenciosa ni partidista com la *brunete* mediàtica espanyola, es deu a públics molt propers i variats als quals no pot tenir descontents. Això no vol dir que no hi hagi línies editorials diverses, però no és tan comú que la proximitat tingui sensacionalisme. Dit això, la comunicació amb els lectors o consumidors és important en tots els àmbits, tant per a fidelitzar com per acomplir amb els mandats ètics de la professió periodística.

14. Com a professora d'Universitat que els hi transmet als seus alumnes? A dia d'avui com interpreta la situació de la professió? Què li amoïna?

A una antiga assignatura podíem fer temes ètics, però es va eliminar, ara és difícil transmetre uns mínims d'habilitats que fomenten el pluralisme i la recerca de l'excel·lència. Mai no dic a ningú que no serà un bon professional, que li ha de dedicar hores, això sí, alguns més que altres, és la vida mateixa. Recerca de l'excel·lència, contrastació, distància personal si parlem d'informar. La professió està en un riu agitat, molts canvis que trastoquen els perfils professionals. Els nostres estudiants només troben feina en gabinets de comunicació i com a *community managers*. Els segles dels mitjans

de masses s'han acabat i el periodisme es reclou en mitjans més ajustats a la comunitat que poden crear al seu voltant. La comunicació interna, de les organitzacions, la gestió dels continguts digitals i l'obertura a la tecnologia marcaran la dedicació dels periodistes, o ja ho estan fent. M'amoïna que només queden continguts interessats, per una banda; i espectacularitzats, per l'altra. El periodisme plural i informatiu, amb una tendència declarada, s'està empetitint per moments.

15. Tant a nivell de Terres de l'Ebre com en un aspecte més general, el paper de la dona als mitjans de comunicació locals està essent important? Com analitza el rol de gènere en la comunicació local? Com ho articula estrictament a Terres de l'Ebre a través de les grans capçaleres?

El sostre de vidre no l'acabem de trencar mai, sembla que les onades reaccionàries estan fent el seu paper revisionista i els passos avançats s'han de continuar defensant amb les dents. La professió està molt feminitzada en l'àmbit de l'educació, tenim més alumnes, però poques directores de diaris o opinadores. És un problema doble: les bones intencions xoquen amb l'invisibilització, i la conciliació familiar talla les carreres professionals. En l'àmbit local crec que la incorporació de la dona a la professió ha estat molt marcada i encara falta més representació a òrgans directius, direccions, consells d'administració si fos el cas i càrrecs de contingut polític. Crec que avancem però a un preu alt.

16. La filòsofa Ingrid Guardiola, autora del llibre *L'ull i la navalla*, reflexiona sobre el paper de les imatges que, a través de tota mena de pantalles, estan canviant els hàbits i en definitiva la vida i, amb ella, la nostra relació amb nosaltres mateixos, amb els altres i, per suposat, amb el món. Tot això provoca el que ja es coneix com "tecno-estrès" la psicopatologia de l'era digital. Quina valoració i contribució ens pot aportar en aquesta comunicació canviant?

Aquesta pregunta és molt oberta i filosòfica. La imatge sovint aclareix però també redueix les percepcions. La percepció sobre nosaltres mateixos està totalment mediatitzada a través de com ens presentem en societat. I no cal dir, la gent jove. Sovint creen vides

ficcionalitzades a través de les xarxes socials i vinculades a la bellesa i el gaudi, o al poder. Mirem per exemple les violacions en grup, un delicte execrable, però per als perpetradors era important gravar-ho i enviar-ho, sense temor de què els pogués passar. Les pantalles ocupen el nostre temps i atenció, però també ens ajuden en molts altres sentits, a treballar, guardar informació, trobar-la i acompanyar-nos en la distància.

17. Què prefereix: paper o digital? Text o imatge? Format breu o ampli?

Sóc una analògica que aprèn el que estrictament li fa falta. No tinc Facebook però m'agrada Twitter, les opinions, no la vida privada. Per corregir continguts encara m'estimo més el paper, enyoro escriure cartes a mà i prenc mil notes, constantment, llistes escrites. Prefereixo el text. I els formats breus, textos limitats, ajustats als usos, i l'estil sintètic. Soc periodista.

18. És partidària de què la comunicació local sigui de pagament o gratuïta?

El model de negoci dels mitjans està en recerca i captura, no s'està trobant una bona alternativa a aquella semigratuïtat en què eren els anunciants qui pagaven. És difícil que la gent pague per continguts però crec que els costos ajustats està bé que continuen. Un equilibri entre mitjans públics i privats dona salut als sistemes de comunicació i els mitjans privats han de tenir beneficis.

19. En darrer terme, un titular o aportació final.

El periodisme no ha mort, l'era dels grans mitjans de masses sí. Qui cree comunitat i s'integre en la tecnologia àgil, se'n sortirà.

16.1.7 Batiste Forcadell i Bayarri

Entrevista enviada per correu electrònic: 05/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 07/02/2019

Trobada a Sant Carles de la Ràpita (Montsià): 23/10/2018 i 07/01/2019

Batiste Forcadell i Bayarri és llicenciat en Economia per la UNED. Col·laborador d'opinió al *Setmanari L'Ebre*, *Revista Ràpita* i *Imagina Ràdio*. Fou regidor d'Hisenda, Educació i Mitjans de Comunicació de l'Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita (2011-2015). Actualment és el cap de continguts d'*Imagina Ràdio*.

1. Què li passa pel cap quan sent la paraula Ebre?

La veritat, un nom de riu i d'unes terres deprimides que han perdut el tren del progrés.

2. Des de la dècada dels anys 80 fins a l'actualitat la comunicació local ha sofert una transformació bastant considerable i intensa. Breument, quina evolució ha tingut la comunicació local a les Terres de l'Ebre?

L'evolució la marca l'economia, així de fàcil. Ben entrat el segle XX va haver un boom de publicacions de tots els àmbits, però la crisi immobiliària va fer molt de mal a la comunicació local. Aquesta crisi va fer desaparèixer moltes capçaleres locals ja que els ajuntaments no podien suportar els seus costos i la publicitat va desaparèixer per complet.

Darrerament estan sorgint diverses publicacions per internet però tenen un caire més de contingut comarcal que no pas de local, però dubto que arriben mai a substituir la funció social, cultural i de cohesió que feien la majoria de la premsa local que va deixar-se de publicar.

3. Ha col·laborat en vàries capçaleres. Quines? Sobre què opinava? Actualment ets articulista i opines, també, en unes quantes capçaleres. Quines són aquestes? Què divulga? Escriu diàriament, setmanalment o mensualment per aquests diaris?

Entre les capçaleres que he col·laborat o participat tenim les següents. Com a premsa de paper: Revista Ràpita, Setmanari Ebre, Un xic de Tot (Aquesta era una revista de l'Institut). Per altra banda, respecte a la premsa digital podria nombrar: Aguaita, Ebredigital, Imagina Radio, i unes petites col·laboracions al "Confidencial Andaluz".

Exceptuant a Imagina que dispenso d'una secció personal setmanal i el Confidencial Andaluz que vaig col·laborar fa un parell de mesos. La resta és d'una periodicitat mensual.

Un tret diferencial és que la temàtica m'adapta al mitjà per al qual col·laboro. Podem dir que la temàtica sigui variable: Economia, Història i Cultura. Però sempre adaptat a l'àmbit d'influència del mitjà.

4. Ha consumit sempre premsa escrita d'àmbit local i comarcal? En quina temàtica s'ha fixat més? Per què? Actualment prefereix premsa escrita o digital? Format breu o reposat?

Sí, sempre he consumit premsa. La temàtica és diversa ja que pot ser política, medi ambient o economia. Això sí, mai lleigeixo ni miro esports. L'argument és francament senzill. M'agrada saber com està el meu entorn on visc.

Referent a què prefereixo sí premsa digital o premsa escrita la resposta a aquesta pregunta és bastant clara: premsa escrita i davant un format ample. Encara que he de dir que soc un gran consumidor del digital, la seva rapidesa en publicar les notícies el fa altament imprescindible.

5. Com a economista, les institucions públiques haurien d'implicar-se més en la comunicació local? Han d'existir més subvencions o no ets partidari? Quines estratègies haurien d'haver o imposar-se? Creu que la marca Terres de l'Ebre està prou explotada?

Cada Institució s'involucra a la seva manera i en la seva capacitat. La pregunta correcta seria: ho fan per estimular la cultura i la informació o solament per controlar el mitjà? Em sembla que és més el segon que el primer.

Han d'existir subvencions? És clar, i més en territoris petits on no hi ha gran despesa de publicitat per part de les grans empreses, a més a més, de tenir molt poca població per mantenir un producte rentable.

L'estratègia que hauria d'imposar-se és clara: afavorir una premsa de qualitat, implantada al territori que doni feina i que no siguin només plataformes de publicacions de comunicats oficials.

La marca Terres de l'Ebre, realment crec que no està gens explotada i és una gran desconeguda, però hi ha factors que no ajuden a que acabi d'explotar. Per exemple: les nuclears, la química de Flix o el monument feixista de Tortosa, o la no existència d'un lobby ebrenca que doni consistència al territori. En poques paraules cadascú fa la seva guerra particular.

6. Fent una vista enrere, quina notícia recordes que ha tingut més impacte i ressò a l'Ebre?

Crec que hi ha dues que sobresurten: La primera fou la tragèdia del càmping del Alfacs l'any 1978. I la segona, la més recent: la plataforma Castor i els terratrèmols en què van derivar.

7. Com a articulista en vàries capçaleres, que li manca a dia d'avui a la premsa del territori?

Les mancances són moltes. Podríem dir-ne unes quantes. Per exemple: esperit crític, falta de qualitat, bonisme al poder i una xarxa d'articulistes professionals més enllà de la simple voluntat que creïn opinió.

8. L'any 2011 vas entrar a l'Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita com a regidor de Mitjans de Comunicació entre d'altres carteres. Quines tasques vas dur a terme durant els quatre anys de regidor en matèria de comunicació?

La veritat que va ser una tasca engrescadora que em va servir per veure que en pocs recursos es poden fer moltes coses. Entre les iniciatives que vaig crear puc nombrar: Buscar gent jove per escriure a la Revista Ràpita i altres mitjans del territori, vaig crear el premi de periodisme, que per cert el següent govern el va eliminar. Vaig contactar en els joves que estudiaven periodisme i els vaig col·locar al consell de Revista Ràpita, vaig organitzar una sèrie de taules rodones amb personalitats del periodisme per a que donessin a conèixer aquest món als futurs periodistes.

El resultat de tot plegar va ser molt positiu. Tots aquests joves varen fer currículum i avui en dia tots treballen.

9. Justament aquest any 2019 la Revista Ràpita compleix 60 anys del seu naixement. Quin és el seu estat actual? Quin és el seu punt fort i el més feble? Darrerament, quant a continguts, si és cert que hi ha poca implicació o, si més no, escassos articles. Quin avenir més proper li espera? Quina ha estat la millor etapa de la revista local?

Crec que la Revista Ràpita està en un mort vivent. No hi ha voluntat política per fer un producte de qualitat que el poble es senti identificat i la consideri com una més de la família.

El seu punt fort és sens dubte la gran quantitat de subscriptors que encara manté. El seu punt dèbil la seva dependència del govern municipal la fa dependre molt de la voluntat del govern de torn per tenir un nivell de qualitat en contingut. Un altre punt dèbil és el seu elevat preu.

Crec que al final es deixarà de publicar, inventaran que la fan per internet i serà la seva mort definitiva. El poc esperit crític deixarà d'existir.

Sens dubte la millor etapa de la Revista fou als anys 80 del segle passat. Havia caliu, ganes d'expressar les coses, de participar, de donar idees. Ara es fa difícil entendre aquella etapa. El nivell polític municipal tampoc ajuda.

10. La destacada pensadora i feminista, Judith Butler, exposà: “El periodismo es un lugar de lucha política... Inevitablemente”. Com ho valoren en l'actualitat a Terres de l'Ebre? Els periòdics creu que sempre estan en mans d'una determinada ideologia política? Quin poder desenvolupen els empresaris-periodistes-polítics a Terres de l'Ebre?

La frase de la Judith és una utopia actualment. La premsa és un negoci i depèn de les subvencions de les institucions. No hi ha crítica ni raonament, només servitud al poder que dona la subvenció. Per cert, internet ho ha accentuat encara més des d'una perspectiva de premsa digital.

Els periòdics estan al costat de qui els hi dona els diners. No hi ha absolutament res gratuït.

La premsa del territori té el poder que vol la gent. Es manté de les subscripcions o de les subvencions? Si saps la resposta ja t'he contestat la pregunta. La utopia periodística és això una utopia.

11. Penses que al nostre territori fa falta un mitjà d'informació per la transformació social, el feminisme, les lluites diàries i per fer visible les pràctiques dels moviments socials, els projectes polítics, socials i culturals que plantegen un model comunicatiu alternatiu a l'actual?

Que fa falta segur. Però la gent del territori està disposada a tenir un mitjà així? La resposta és no. Per tant, tenim el que tenim.

Això sí, tenim més plataformes de lluites per metre quadrat que a cap banda del món. Però contra qui lluiten estes plataformes??

Per cert no he sentit a ningú que vulgui res alternatiu al territori.

12. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenca ets més afí? Per quins motius?

En paper potser el *Setmanari Ebre*, i digital *Imagina Radio*. El motiu és bastant obvi. Perquè treballa en aquests mitjans de comunicació del territori.

13. Fent referència a la plataforma digital Imagina Radio, quina és la teva responsabilitat? Quants usuaris mensuals apareixen? Quins apartats tenen més incidència? Per quina raó? Preval la imatge sobre el text? Quin públic objectiu us llegeix més?

Soc el director de continguts. Per a un mitjà de comunicació tan petit al final hi fas de tot. Sobre els usuaris anem creixen poc a poc i en el darrer mes de febrer hem arribat a 63.000 visites. Tot un record. El més important és que anem pujant poc a poc i a bon ritme.

Pel que fa als apartats que tenen més incidència son els de creació pròpia i que no té aroma de comunicat de premsa. Això sí, notícies que afecten a la societat ebrenca o al medi ambient del territori, bé i també els accidents de trànsit que llavors fa rebentar l'audiència.

- 14. Un altre dels temes que li vull preguntar es sobre les revistes de caire escolar. A dia d'avui veus necessari una publicació d'una escola o institut? Què s'hauria de potenciar des d'un centre educatiu? Sempre pensem en disposar d'una informació crítica, reflexiva. La societat actual sembla ser que té un retrocés. Com ho qualifica?**

Per contestar aquesta pregunta et responc en un refrany castellà “De esos lodos estos barro”, que en català seria “d'aquestes noces aquells confits”. La gent jove ha de conèixer la crítica i la practiquin des de jove, però això no passa. Els centres educatius al final de tot són un reflex de la societat. Anem, de totes formes, cap una societat ensopida i domesticada.

- 15. Com analitza des d'un punt de vista informatiu les tecnologies digitals de la comunicació en la premsa escrita? Quins avantatges i inconvenients veu per a la comunicació local?**

Sens dubte que les tecnologies digitals aportaran novetats però el que tinc clar és la mort de la premsa escrita almenys local de moltes poblacions petites i mitjanes. Per tant, d'avantatges cap i d'inconvenient totes i més.

- 16. En els darrers anys, el paper de les associacions i entitats culturals dels municipis arran de la crisi econòmica i de la poca implicació de les persones sembla ser que ha perdut pistonada tot, és clar, depenent de la població. Ara bé, les xarxes socials fan servir un recurs barat, de fàcil accés i còmode com és penjar la informació a la xarxa. És evident que la forma de comunicar ha canviat. Per a bé o per mal? Què n'opina?**

No ho tinc clar que les xarxes socials siguin un recurs que per fer arribar a la gent les seves inquietuds. Ben bé crec que és el contrari. Crec que ens han fet creure que així ho era i moltes entitats han renunciat a altres mitjans per divulgar les seves inquietuds pensant que amb l'ús de la xarxa arribaven a tota la població. No sé, tinc la sensació que ens hem enganyat tots amb la dictadura dels “LIKE”.

17. Com a economista considera un bon futur per a la comunicació local? Per quines raons?

A curt i mitjà termini no ho veig gens clar. A llarg termini mai se sap. Igual un dia la gent demanarà un producte de qualitat i ben treballat i estarà disposada a pagar per això. Mentre això no passi simplement és una crònica d'una mort anunciada.

18. Finalment, un titular o aportació personal.

Si no estàs disposat a pagar, simplement no cerquis informació de qualitat.

16.1.8 Amparo Moreno Sardà

Entrevista enviada per correu electrònic: 13/05/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 28/05/2019

Trobada a Tortosa (Baix Ebre): 24/04/2019

Amparo Moreno Sardà, periodista i Doctora en Història, és catedràtica emèrita del Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació i directora del Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural de la Universitat Autònoma de Barcelona. El 1974 es va incorporar a la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona on s'ha encarregat de la docència de les assignatures d'Història de la Comunicació, Metodologia per a la investigació en mitjans de comunicació, Periodisme Local i altres. Va realitzar la seva Tesis de Llicenciatura sobre la Història de la Premsa de Successos (1975), i la seva Tesi Doctoral sobre l'ordre androcèntric del pensament acadèmic (1984), a la Facultat d'Història de la Universitat de Barcelona. Des de 1984 és professora Titular de la Universitat Autònoma de Barcelona, des de 1994 catedràtica, i emèrita des de 2009. Ha impartit docència en postgraus, màsters i doctorats a la UAB i altres universitats d'Espanya i Llatinoamèrica, i ha dirigit nombroses tesis doctorals i projectes d'investigació competitiu. La crítica al pensament androcèntric l'ha conduït a desenvolupar propostes d'innovació docent i de periodisme utilitzant les possibilitats que ofereix internet per a construir coneixement plural sobre el passat i el present, distribuït territorialment, de forma cooperativa i en xarxa. Ha publicat nombrosos articles periodístics i científics, ha impartit conferències i cursos a Europa i Amèrica Llatina, ha escrit diversos llibres, ha elaborat webs i realitzat exposicions. L'any 1994 va col·laborar a crear la Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre de la qual va ser la primera directora. Ha estat regidora de l'Ajuntament de Tortosa per l'agrupació Independents per l'Ebre (2003-2007). I ha estat presidenta del Col·legi de Periodistes de les Terres de l'Ebre i vicedegana del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

- 1. Per començar aquesta entrevista, a la dècada dels 70 vostè inicia la seva activitat professional com a redactora i col·laboradora de periòdics de Barcelona. Sobre què informava? Com estava en aquella època la comunicació local?**

Vaig començar a treballar a la premsa quan era estudiant a l'Escola Oficial de Periodisme de Barcelona, com a redactora als diaris de Barcelona *El Noticiero Universal* (1972-1973) i *El Correo Catalán* (1973-1974), i vaig formar part del Grup Democràtic de Periodistes, llavors a la clandestinitat. Com a conseqüència de la meva participació a la primera vaga de premsa (1973), em van acomiadar de *El Correo Catalán*, llavors propietat de Jordi Pujol, vaig portar l'empresa a Magistratura que va fallar al meu favor, però no vaig ser readmesa, i des de llavors vaig treballar com a col·laboradora al *Diario de Barcelona*, *Tele Exprés*, als setmanaris *Destino* i *Mundo*, i a d'altres publicacions de Barcelona i Madrid. Vaig deixar d'escriure quan es feia el debat sobre la Constitució per què no vaig acceptar les noves formes d'autocensura que van començar a implantar-se. Des de llavors m'he dedicat a la docència i la recerca a la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB. I només a partir dels anys 90 vaig tornar a col·laborar a mitjans de comunicació com *TV3*, *El Periódico de Catalunya*, *Ebre-Infomes* i després *La Veu de l'Ebre*, *L'Estel...*

Entre els temes que vaig tractar com a periodista estan la informació local, els moviments socials, l'ensenyament i la problemàtica de les dones que me va vincular a participar en la creació del moviment feminista, primer a la clandestinitat i després a la organització de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona (maig de 1976), desenvolupant nombroses activitats, conferències, articles, etc. Vaig ser militant del PSUC els últims mesos de la dictadura però, des de llavors, he mantingut posicions d'esquerra però sempre crítiques amb els que considero formes despòtiques i sectàries del funcionament dels partits.

- 2. A les comarques de l'Ebre ha col·laborat en diverses capçaleres. Uns exemples serien: *La Veu de l'Ebre*, *Més Ebre* i *l'Estel*. Sobre què opinava? En quina periodicitat escrivia?**

En aquests mitjans he escrit esporàdicament sobre temes socials i de política d'actualitat.

3. Què li manca a dia d'avui a la premsa local del territori ebrenc? En comparació amb d'altres províncies de la terra catalana, com interpreta la comunicació local a Terres de l'Ebre?

La premsa i els mitjans de comunicació de les Terres de l'Ebre fan visibles les necessitats i problemes d'aquesta societat, però haurien d'incidir més en el debat polític a Catalunya posant de manifest les desigualtats socials al territori de Catalunya, i no acceptant el centralisme que impera als mitjans de Barcelona, visió que comparteixen amb els mitjans d'altres indrets de Catalunya i per suposat de Barcelona i Tarragona.

4. Creu necessari que a la regió de l'Ebre fa falta un mitjà d'informació per la transformació social, el feminisme, les lluites diàries i per fer visible les pràctiques dels moviments socials, els projectes polítics, socials i culturals que plantegen un model comunicatiu alternatiu a l'actual?

No es una necessitat només de les Terres de l'Ebre. A tot arreu fa falta un model comunicatiu alternatiu a l'actual, que faci visibles les problemàtiques plurals i col·labori a formular solucions de caire local en el context de les interconnexions globals.

5. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenc és més afí? Quins motius avalen aquesta tendència cap aquest mitjà?

El mitjà escrit que consulto més sovint és el *Setmanari l'Ebre*, tot i que discrepo dels seus plantejaments massa supeditats a les fonts oficials, problema que afecta a la resta de mitjans.

6. Com analitza des d'un punt de vista informatiu les tecnologies digitals de la comunicació en la premsa escrita? Quins avantatges i inconvenients considera per a la comunicació local?

La Història de la Comunicació ens permet veure que les transformacions de les tecnologies pel registre, la gestió i la difusió de la informació responen a canvis socials que obliguen també a canvis dels continguts, la conceptualització de la realitat i la

elaboració dels relats. Així va succeir amb l'alfabet, la impremta, la rotativa... Aquestes tecnologies, com avui les digitals, permeten que les realitats locals siguin significatives per una visió d'àmbits d'abast més ample i a l'inrevés. El problema és que el canvi tecnològic ha d'anar acompanyat d'un canvi del paradigma conceptual androcèntric, fruit de les societats patriarcalcs tradicionals, que encara no s'ha produït.

7. Com apunta Ramón Salaverría, vicedegà d'Investigació de la Facultat de Comunicació de la Universitat de Navarra, “tot el periodisme que es fa a les publicacions impreses és digital, ja que en totes les fases de la cerca, contrast i contextualització de les peces es fan servir aquests canals. Per tant, seria encertat dir que al segle XXI, tot el periodisme que es fa és digital”. Què n'opina i quina aportació pot realitzar sobre aquesta qüestió?

Salaverría té raó si només tenim en compte el canvi tecnològic, com he dit a la pregunta anterior. Insisteixo, però, que aquest canvi tecnològic hauria d'anar acompanyat d'una transformació en la conceptualització de la realitat i la elaboració de les explicacions, com va succeir amb canvis tecnològics similars com l'alfabetització, la impremta o la rotativa, que van col·laborar a transformar les explicacions. I aquest canvi “digital”, més enllà de les eines, no s'ha produït. Les persones que estudiem la comunicació hem de col·laborar a generar-lo en lloc d'analitzar només la utilització de la tecnologia.

8. Com percep actualment la professió periodística no només a nivell de Terres de l'Ebre sinó en el seu conjunt?

Les persones que som professionals del periodisme i d'altres formes de coneixement institucionalitzat haurien d'impulsar aquest canvi de paradigma, com he dit, el problema es que la professionalitat és el resultat d'un procés d'aprenentatge de paradigmes androcèntrics tradicionals obsolets que hem de des-aprendre. I aquest des-aprenentatge no és gens fàcil i posa de manifest que els conceptes ens afecten com dogmes que ens resulta difícil qüestionar.

9. Amparo va ser regidora i tinenta d'alcaldia de l'Ajuntament de Tortosa (Baix Ebre) i responsable de la societat de la informació d'aquesta ciutat. Com van ser aquells primers anys del nou mil·lenni? Com es bellugava el món de la comunicació local?

La crítica al pensament androcèntric de les Ciències Humanes i Socials me van conduir a plantejar-me la necessitat d'un nou enfocament que vaig definir com no-androcèntric, el que significa desplaçar la mirada cap a la pluralitat de punts de vista que s'hi troben més enllà dels centres de poder. El desenvolupament d'Internet als anys 90 me va portar a considerar qualsevol localitat o posició social com aquests punts de vista i en xarxa. Així me vaig aproximar al coneixement de la comunicació local, els primers anys del segle XXI. La possibilitat de participar en una candidatura independent relacionada amb el moviment de la Plataforma en Defensa de l'Ebre me va permetre conèixer per dins el funcionament d'una administració local, i encara més com se podien utilitzar les TIC per a millorar l'administració i els serveis a les ciutadanes i ciutadans. Aquesta experiència, i també la convicció de que els gabinets de comunicació de les administracions no poden ser eines de propaganda en benefici dels alcaldes, va ser la base per a definir, quan va acabar el mandat (2003-2007), el projecte *Infoparticipa*, com una eina per a facilitar que la ciutadania plural pugui fer seguiment i avaluar la gestió dels responsables dels governs.

10. Actualment és directora del Laboratori de periodisme i comunicació per a la ciutadania plural (UAB). Quins projectes porteu a terme? Ens pot explicar en què consisteix el Mapa Infoparticipa per la qualitat i transparència de la comunicació pública?

El projecte que és el punt de partida de la resta és la plataforma CiutadaniaPlural.com, concebuda per a construir un coneixement plural sobre el passat i el present personal i col·lectiu. És la versió més recent, desenvolupada a partir de 2017 amb el suport de RecerCaixa, de la primera web que vam construir per explicar la Història de la Comunicació no-androcèntrica al campus virtual de la UAB, el curs 1998-1999. Està en procés d'elaboració i definició de les nombroses possibilitats que pot oferir tant per a ser utilitzada en la docència com per part d'entitats locals... i en xarxa.

Aquest marc va servir per desenvolupar el Mapa interactiu dels mitjans de comunicació a Catalunya el curs 2007-2008, primer amb suport del Consell Social de la UAB, del qual hem fet una versió el 2018 per incorporar el finançament públic en el marc del Mapa Infoparticipa, amb el suport de la Oficina Antifrau.

El Mapa Infoparticipa és una plataforma que hem desenvolupat a partir de 2012 per a publicar los resultats d'avaluar la transparència i la qualitat de la informació de les administracions locals. És un producte molt consolidat a Catalunya i d'altres Comunitats Autònomes i països com Equador. Vinculat als resultats de les avaluacions de les webs municipals que publiquem al Mapa Infoparticipa, atorguem el Segell Infoparticipa a la qualitat i la transparència de la informació.

11. En la comunicació local és nota el poder tant de polítics com d'empresaris?

Els mitjans de comunicació local estan massa supeditats al finançament de les administracions públiques i del món empresarial, en conseqüència, dificulten un debat públic que afavoreixi la participació ciutadana en el seguiment i l'avaluació de les actuacions dels representants polítics.

12. També fou Vicedegana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, presidenta demarcació TTEE. Com defineix aquells anys en matèria comunicativa?

Me va agradar molt la feina que vam fer durant dos mandats amb altres companys i companyes de la junta. A les Terres de l'Ebre treballa un grup de professionals que necessiten tenir la presència i el suport al Col·legi de Periodistes de Catalunya i és el que vaig procurar fer.

13. Les expressions comunicació local, tecnologies digitals, democràcia participativa, cultura de masses, societat de la informació són conceptes all voltant de la comunicació. Com a catedràtica del Departament de Comunicació de la UAB, quin futur albira per a la premsa local? Com han de millorar o projectar-se aquests conceptes descrits anteriorment?

La premsa és un dels mitjans de comunicació que s'han desenvolupat amb les societats de masses i col·laboren a generar la cultura de masses. Definim com a premsa local als mitjans de comunicació impresos d'àmbit local. Cal dir, però, que tot i que podem parlar de mitjans de comunicació local en el cas dels mitjans la difusió dels quals és l'àmbit local, poques vegades limiten la seva difusió a una localitat, ni tant sols els mitjans impresos i encara menys els que es difonen mitjançant les ones i internet. Alhora, els mitjans es produeixen en localitats determinades però se fan ressò d'informacions d'espais més amplis. Aquest procés d'apertura dels mitjans de comunicació coincideix amb el desenvolupament de lo que definim com la societat global.

En relació amb el terme societat de la informació, hem d'aclarir que tot i que s'utilitza per parlar de les societats actuals en les quals s'han implantat les tecnologies digitals, no és una novetat. Totes les societats que s'han organitzat per dominar d'altres, des dels primers imperis patriarcals, han generat mitjans i formes d'informació per a fer efectiu aquest domini sobre els éssers humans i els productes dels territoris. Aquest és l'origen de la comptabilitat i l'escriptura que s'ha transformat històricament, alhora que ho han fet els suports en els quals s'ha enregistrat i conservar la informació. La novetat és la quantitat d'informació i la forma de gestionar-la, que històricament s'ha adequat a les dimensions i les formes de domini que s'han implantat sobre les societats.

L'actual societat de la informació correspon a la societat global, resultat de les noves formes de domini del món que s'han implantat al llarg del segle XX i XXI, utilitzant mitjans de transport i de comunicacions que s'estenen no només per la terra i els oceans, sinó també des de l'espai, com l'aviació i els satèl·lits. Aquesta nova forma i dimensió del domini del món, i la possibilitat de controlar lo més ample i alhora lo més proper i minucios, ha comportat un notable increment de la informació i ha exigut transformar les tecnologies analògiques en tecnologies digitals, amb gran capacitat per a registrar, acumular i tractar la informació. Al segle XIX, els mitjans de comunicació de masses es van desenvolupar reproduint procediments analògics. Aquests mitjans van generar la

cultura de masses, que va ser considerada sovint amb menyspreu per part de les classes acomodades, com un producte vinculat a les classes socials amb pocs recursos i coneixements il·lustrats. A partir de la segona meitat del segle XX, aquests mitjans s'han transformat utilitzant tecnologies digitals que fan possible enfocaments molt amplis i propers i, en conseqüència, permeten modificar el paradigma tradicional androcèntric de gestió del coneixement.

Els mitjans de comunicació de masses han estat fonamentals per a la implantació de les diferents formes de democràcia representativa, en la mida que han proporcionat a les ciutadanes i ciutadans la informació necessària per elegir els seus representants. Les transformacions socials a l'actual societat global afecta tant a les demarcacions tradicionals dels estats, com a la noció de ciutadania, que ha de tenir en compte la pluralitat i diversitat de persones que poden intervenir no només depositant un vot periòdicament, sinó fent seguiment, avaluant les actuacions dels representants polítics i fins i tot fent aportacions a unes polítiques públiques adequades a la pluralitat de necessitats i opcions socials. Les tecnologies digitals fan possible aquest canvi d'una democràcia representativa a una democràcia participativa. Cal, però un canvi en el paradigma tradicional, androcèntric, per a construir un coneixement plural i una democràcia participativa, que faci possible intervenir des de les posicions socials que ocupa cada persona i en xarxa.

En aquest canvi, és imprescindible una transformació radical del paper de les institucions i mitjans de comunicació i coneixement, que han de col·laborar a construir un nou coneixement plural, valorant com significatives les experiències de cada persona segons la pluralitat de posicions socials que ocupa i en xarxa, amb enfocaments molt propers i alhora molt amples.

14. Quines creu que són les preocupacions actuals en el món de la comunicació?

Si pel "món de la comunicació" entenem el dels professionals dels mitjans i les institucions acadèmiques que els analitzen, considero que, en la majoria de casos, les preocupacions es limiten a les novetats que va introduint les tecnologies, i en el cas dels acadèmics, sempre segons els termes de la literatura anglosaxona. Lamentablement, s'eludeix aprofundir en la relació entre aquestes novetats i les transformacions socials i

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

encara més en les aportacions conceptuals necessàries per a col·laborar a construir una societat més equitativa i justa.

16.1.9 Jordi Prades Tena

Trobada a Tarragona (Tarragonès): 26/03/2019

Jordi Prades Tena és llicenciat en Ciències de la Informació a la Universitat Autònoma de Barcelona (1996), Màster en dret ambiental (2008) i Doctor en comunicació (2015). Va estar 7 anys a Tortosa com a redactor de *El Punt* i fins al 2011 com a cap de redacció de *El Punt Tarragona* (2002-2011). Actualment és membre investigador del Grup de Recerca en Comunicació “Asterisc” de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona). Ha treballat a Europa Press, Ràdio Móra d'Ebre-SER i Diari de Tarragona, i ha publicat en diversos mitjans d'àmbit nacional i de les Terres de l'Ebre (L'Ebre, El Periódico de Catalunya, Sport, etc.). També ha col·laborat en mitjans comarcals com el Butlletí del Centre d'Estudis de la Terra Alta i ha estat coordinador, del 1997 al 2002, de la revista *La Serena*, editada pel Grup Cultural La Serena (del qual n'és soci fundador) i guanyadora del Premi Ventura Gassol de Premsa Comarcal de la Diputació de Tarragona, en l'edició de l'any 2000.

1. En una època de transformacions globals i d'innovacions constants, què opina sobre la comunicació local actual a Catalunya?

Les noves eines digitals permeten que en molt menys esforç es pugui fer un tipus de fulletó com aquest des de l'ajuntament sense que hi hagi gent professional que també son periodistes d'ofici i això és gràcies a aquest tipus d'eines globals però no ens ha de fer perdre de vista que una cosa és la forma i l'altre el contingut. En este sentit, és molt més una eina de promoció municipal i l'altre tipus tot i que també incorporen la vessant més informativa doncs també tenen l'espai per a criticar o fiscalitzar la feina que fan els ajuntaments o l'equip de govern municipal.

2. Com a investigador en comunicació, quin paradigma ha d'adoptar la premsa escrita els propers anys? Cap a on ha de tendir?

Ningú te la bola de vidre per a saber-ho. Però crec que ha de tendir més cap a aquest model (Creuera – Associació) que cap aquest (Butlletí – Ajuntament) des d'un punt de vista periodístic. El *watchdog* (el gos vigilant que està amatent als poders públics) i el *gatekeeper* (qui obre la porta i té les claus) són les funcions clàssiques del periodisme des de sempre. Crec que aquestes publicacions institucionals no compleixen este tipus de funció que si compleixen des d'un periodista les altres publicacions com *La Serena*, *A L'hora* publicades a Gandesa.

3. El riu Ebre, sens dubte, és la columna vertebral del territori. Creu que la marca Terres de l'Ebre a través dels mitjans de comunicació escrits ha creat una consciència col·lectiva ebrenca?

Quan jo vaig començar a treballar a Tortosa l'any 1996 ningú parlava de Terres de l'Ebre. Aquesta paraula va sortir a partir de l'any 2000 arran del moviment antitransvasament.

Un és Juan Sebastià Cid, ell defensa en la publicació d'aquest llibre, és justament que l'Ebre com a riu i com a territori ha esdevingut finalment un subjecte propi que es mereix ser inclòs com un referent de la literatura catalana, igual com poden ser els Pirineus, la Costa Brava, perquè al llarg del temps a l'estar al sud sempre ha deixat de banda, tot i ser el riu més important del país, inclús hi ha aquella expressió de més enllà de l'Ebre que es posa en dubte al llibre. Són diferents obres, Zoraida Burgos, Juan Arbó, Enric Roig, Artur Bladé, Andreu Carranza, Manuel Pérez Bonfill, Jesús Moncada, Jesús Massip, Gerard Vergés, és una síntesi d'aquests autors.

4. Què li ve al pensament quan sent l'expressió *Ebre*?

A mi el primer que em ve al cap quant penso o sento Ebre és primer el riu, després el territori que acompanya aquest riu, que en este cas referir-nos a la consciència ebrenca inclou les quatre comarques, no només Montsià-Baix Ebre, sinó també la Ribera d'Ebre és una comarca estructurada pel riu, la creua verticalment, de fet, els de Móra diuen que

el riu és el carrer major de la comarca i la Terra Alta que queda una mica despenjada per la seva proximitat a l'Aragó o més vinculada a la Ribera-Priorat que no pas al sud.

L'altra cosa que em ve al cap quan sento Ebre és la conca no només el territori català, tota la conca des de que naix fins que arriba a la desembocadura.

I després fins a cert punt també una forma o estil de vida. Perquè jo crec que es llegeix d'una forma diferent no se si es per l'aïllament que ha tingut sempre amb la resta de Catalunya i per la poca població o les diferents etapes i per on s'ha arribat fins ara. Està definit per la terra, si que hi ha indústria, si que hi ha turisme, si que hi ha altres tipus d'activitats, però per mi penso en una forma de viure lligada a la terra, un parlar, uns costums, a la jota i això fins a cert punt també s'ha anat reflectint amb el pas del temps a les diferents publicacions que han hagut aquí des de les més històriques fins a les actuals. Com poden ser l'Ebre i l'evolució que han pogut fer aquesta evolució.

5. Quina diferència existeix entre la premsa escrita de la comarca de la Terra Alta i la comarca del Baix Ebre? Per quina raó històrica les comarques del Montsià i Baix Ebre han tingut un paper més transcendental en la premsa ebrenca i, en canvi, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre sempre han virat més cap al Camp de Tarragona?

Les dos publicacions, el *Llamp* és el precedent de la Lliga Regionalista (Terra Alta, Ribera d'Ebre, Priorat) i *Castellania*. La diferència entre aquestes dos comarques perquè hi ha uns precedents que a nivell de la premsa hi hagi més relació i vinculació i menys amb el Montsià i Baix Ebre, un tema el de les comunicacions i un altre la població.

6. De forma breu, quina radiografia en faria sobre el panorama dels mitjans de comunicació escrits ebrenca en les darreres dues dècades fins a dia d'avui?

En les últimes dècades hi va haver un període d'expansió. *La Voz del Bajo Ebro* i després estos es van fusionar i van arribar a un acord amb *La Veu de l'Ebre*. Ximo Rambla, Arasa i Villa. Llavors es van ajuntar i van fer *L'Ebre*. Durant este període quan jo vaig començar a treballar a Tortosa estava el *Diari de Tarragona* però no tenia edició pròpia a les Terres de l'Ebre, va obrir *El Punt* que va obrir a Tarragona, Valls, Reus i a Tortosa, quatre

edicions diferents. Llavors *El Punt* va ser el primer en fer una edició pròpia diària (1996) perquè estos són uns setmanaris i jo abans havia estat corresponsal del *Diari de Tarragona* a Móra. Llavors quan va obrir *El Punt* vaig canviar de mitjà perquè aquest projecte era més interessant i després com que això va anar bé, el *Diari de Tarragona* també va obrir una edició pròpia, edició *Ebre*.

Llavors vam tenir tot aquest període d'expansió que va coincidir amb *L'Occidental*, després va obrir el diari *Més Ebre*. Després d'aquest període expansiu entre 1996 fins 2008 després el que ha hagut és una concentració, el punt va tancar i ara només hi ha el *Diari de Tarragona*, el *Més Ebre*, i *L'Ebre*. Entre 2008 fins avui, 10 anys, el que ha passat és que hi ha hagut retallada de plantilla per tot arreu, retallada de sous i menys pàgines, menys continguts. I això ho cobreixen l'ACN. Hi havia Carod, hi havia la Lourdes Moreso, Silvia Tejedor... Hi ha un període d'expansió i un de compressió degut a la crisi.

**7. Actualment, quin és el mitjà de comunicació de referència escrit ebrenç?
Llegeix premsa local? Concretament quina/es capçalera/es? Per què?**

L'Ebre i el *Diari de Tarragona*.

8. Com analitza i valora la comunicació local a la comarca de la Terra Alta?

Bàsicament se circumscriu a n'este tipus de publicacions d'àmbit municipal que publica l'Ajuntament o que publica alguna associació cultural. I a nivell comarcal hi ha el butlletí del CETA (Centre Estudis Terra Alta). És un dels històrics. Més de 20 anys que es publica. És una comunicació pobra o que s'ajusta a lo que és la Terra Alta.

9. Com a coordinador de la revista trimestral *La Serena*, què es tractava en aquesta revista? Ens podria explicar el seu funcionament, història i objectius?

Érem unes dotze persones. La intenció era que aquesta revista fou l'òrgan d'expressió del Grup Cultural la Serena, una entitat que van formar diferents persones de Gandesa quan va començar tota la polèmica per la massificació edifica, residus nuclears, el

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

transvasament de l'Ebre, l'any 2000 hi ha una mica de declaració d'intencions i les diferents seccions de cada número.

Jo ara estic una mica desconnectat, estic desvinculat quan vaig venir a Tarragona el 2002. Llavors aquesta revista quan jo vaig marxar va publicar un parell de números més i després ja va tancar perquè la dificultat o el problema d'aquest tipus de publicacions és que està fet per una associació voluntària ho fas de franc o sinó passem a un altre tipus de publicacions que són municipals que depenen de l'ajuntament.

Lo que es la revista la inquietud per la qual es va fundar es perquè va coincidir justament tota la polèmica ambiental sobretot en el transvasament de l'Ebre, la implantació eòlica i després va venir el tema nuclear, o sigui va coincidir en el temps i en l'espai en esta època, 2000 al 2010.

La revista tractava sobre la polèmica ambiental, de patrimoni, cultural, arquitectònic, turístic, natural, etc. Diferents seccions, una agenda, actes de festes, una secció comarcal, història, personatges, secció de cuina, va coincidir amb la batalla de l'Ebre, vam organitzar unes jornades al 60è aniversari. I els objectius després d'una època d'una revista anomenada *Alhora* la cosa es va quedar morta i va coincidir en aquella època acabava la llicenciatura, havia de fer coses i vam fer, d'una banda donar a conèixer totes les oportunitats que hi havien per a fer créixer el poble en diferents àmbits i ser conscients del valor que tenien moltes coses que fins llavors havien passat inadvertides i, de l'altra banda, una mica de crítica de les tres funcions bàsiques del periodisme *agenda setting*, *watchdog* i *gatekeeper*. O sigui, posant actes a l'agenda els temes que mos interessaven que obre la porta als temes es qui te el mitjà per a publicar estos temes. Llavors si tu tens un mitjà tu tens que decidir sobre que parles més enllà de que parlis bé o malament o que dones cabuda a diferents opinions i l'altra és aquesta, controlar l'ajuntament, controlar el consell comarcal i criticar-los per la gestió que estaven duent a terme, a diversos nivells, sobretot a nivell ambiental i patrimonial.

10. Quina capçalera t'ha marcat més? Quina ha tingut una rellevància més cabdal en la història de la comunicació local?

La que m'ha marcat més fou *La Creuera* per ser el coordinador i perquè és la última i la més actual i la més professional.

Com a més rellevància va ser *Alhora* pel moment en què va néixer. Aquesta publicació la portaven bàsicament Anton Monner, l'home de Convergència de la Terra Alta. Alhora estava molt vinculada pel volum històric a l'església, no es que fos una publicació religiosa però sí que tenia molts vincles amb aquesta gent. Llavors depèn de l'època que ho mires. La primera seria *Alhora* i la segona *La Serena* i cadascuna va jugant el seu paper.

11. Com articula la comunicació institucional en els ajuntaments de la Terra Alta? Actualment existeixen canals de comunicació eficaços que fan que la comunicació local sigui bidireccional i amb un feedback continu. Els municipis més petits, almenys, la pàgina web, continuen depenent en alguns casos de la Diputació de Tarragona. Què en pensa?

La comunicació institucional ràdio i este tipo de publicacions que hem comentat.

Les pàgines del Facebook dels diferents ajuntaments i d'alguns perfils de Twitter. Si no hi ha algun professional que s'hi posi i estigui ben pagat no hi ha altra cosa que fer. Aquí la Diputació juga el seu paper proveint d'aquest tipus de serveis als ajuntaments petits però jo crec que per a una informació de qualitat s'ha d'anar més enllà. Facebook és una bona eina i llavors està l'e-bando bàsicament els municipis utilitzen això.

No son coses excloents les xarxes socials i els mitjans clàssics (premsa i ràdio). I a nivell no tant local sinó de Terres de l'Ebre, les tv. Serien complementaris no és ni excloent. Cadascú té el seu tipus de públic i cada mitjà és bo o més apropiat que un altre per a diferents tipus de contingut.

12. Quines oportunitats, amenaces, febleses i fortaleces veu en la comunicació local a l'Ebre a través de l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació i la informació?

Les xarxes socials són més útils perquè no tenen limitació d'espais en principi més enllà dels caràcters. Permeten ser ràpid, àgil, publicar en diferents formats. Quant a febleses estes mateixes xarxes de vegades difonen una informació que no és certa o no està ben contrastada o serveixen per fer propaganda pràcticament. El problema és d'alfabetització digital tant de la gent gran -majoritària a Terres de l'Ebre- com en la gent jove. Agafen així, titular per allí li entra i li surt i la gent gran de vegades no està capacitada per a trobar la informació fiable dintre de tot este magma de dades que tenim ni tampoc està alfabetitzada per a trobar informació i per a interpretar-la després. Tenim més beneficis que no pas perjudicis però també fins a cert punt. Potser la informació més fiable al poble al final és lo safareig o a la perruqueria.

13. Les institucions públiques haurien d'implicar-se més en la comunicació local? Quines estratègies haurien d'existir? Les subvencions a determinats col·lectius de diaris ho veu en excés o és necessari mentre s'informi al lector?

Sí. Però no fent això sinó finançant això. O sigue no tenint ells el monopoli del mitjà per a publicar lo que volen sinó proporcionar finançament i eines a entitats o associacions "independents" que els hi pugui criticar, tirar en cara o controlar. De fet es lo que passa en Facebook. Crítiques al veí i per altra banda una associació. Se suposa que les dos crítiques són igual de legítimes però aquí hi ha un procés de reflexió previ que es treballa el tema i que es donen diferents opinions però l'objectivitat no existeix, però sí la pluralitat. Llavors tu pots tractar un tema des de diferents punts de vista i publicar-la aquí. La solució seria fer això en format online també per a evitar costos però tampoc no val tants diners que això en paper. No sé a hores d'ara que és més car, si fer això en paper o fer una web ben feta digital i algú l'ha de gestionar i mantenir. Al cap i a la fi aquesta implicació ha de ser en diners i en personal professional.

Com que la publicitat no dona prou per a mantenir este tipo de publicacions jo crec que si són necessàries aquestes subvencions però que no estiguin lligades a un poder que vulgui controlar. O sigui que no te diguen "jo et dono x diners però tu has de dir lo que

jo vull que digues”. I això passa a nivell local com nacional. Les subvencions estan lligades a l’idioma que es publica. En català.

Una de les funcions de les institucions públiques en l’àmbit de la cultura en este sentit és ajudar a la premsa, sigui premsa escrita, ràdio, etc.

14. Creu fermament en la premsa lliure i en la creació de cooperatives com a mitjà d’informació de pensament crític i reflexiu? Quins temes s’haurien de tractar amb més interès a l’Ebre?

No sé si n’hi ha cap de cooperativa. El que sí que hi ha són iniciatives o consultories. No sé si la cooperativa és la millor fórmula. Es financen només de subscriptors i tots els socis tenen el mateix % d’accions. Jo no crec que a Terres de l’Ebre hi hagi massa crítica com per a fer una cooperativa. Si que es poden fer algunes iniciatives puntuals com publicar un llibre, jo ho he proposat. A nivell de premsa se’m fa difícil de veure.

15. En moltes ocasions observem de cara al turisme expressions com ara Ebrebiosfera, Delta de l’Ebre, Els Ports, el vi de la Terra Alta i la Ribera d’Ebre, monuments destacats..., veu aquest sentiment de territori a través dels seus productes i història impregnat en els mitjans de comunicació escrits?

Esta certa consciència ebrenca com es trasllada al territori en exemples concrets i sobretot com el Delta, els Ports, des que es van crear els dos Parcs Naturals ... el consorci d’espais memorials de la batalla de l’Ebre, tot això ha contribuït molt a crear este sentiment i a que els mitjans utilitzen estos temes per a produir continguts. Quina és la magnitud dels continguts de la premsa ebrenca sobre medi ambient i identitat referida a cítrics, oli d’oliva, productes turístics.

16. És partidari de què s'utilitzi el català tortosí en els mitjans de comunicació ebrencs?

Sí, jo crec que sí. És una riquesa que mos identifica i s'ha fet una feina important de que hi ha un manual sobre com escriure correctament a la premsa d'este tipus de dialecte. Entre d'altres, Jordi Duran.

Fa temps que no escric, però quan ho feia ho realitzava en lo dialecte propi, l'ebrenc. Hi ha una capçalera titulada l'*Occidental* que justament feia referència a n'este parlar o forma d'expressar-se. Està prou estudiat per fer-la servir sense cap tipus de complexa.

17. Fent una vista enrere, quina notícia recordes que ha tingut més impacte i ressò a l'Ebre?

Jo vaig estar en el moment adequat i en el lloc adequat. Va ser l'any 2000 quan va esclatar *El Punt*. El 1996 vam començar amb l'edició conjunta a tota Tarragona, al 2000 entra l'euro i vam començar l'edició pròpia i vaig tenir l'ocasió de viure-ho en primera persona un moment irrepetible perquè mai fins llavors les Terres de l'Ebre havien sortit tant a TVE, TV3, Telecinco, Antena 3, era un tema d'estat, i després amb el cementiri nuclear també és un tema d'estat perquè és on havien d'anar a parar tots els residus nuclears de les centrals espanyoles, sobretot PHN i MTC.

18. Un clàssic de la comunicació local han estat les revistes de caire escolar. Què s'hauria de potenciar des d'un centre educatiu? Sempre pensem en disposar d'una informació crítica, reflexiva, amb arguments. La societat actual sembla que té un retrocés. Com ho qualifica?

Per a les revistes escolars estan bé, jo en tinc un article a l'Institut de Gandesa, és alfabetització de la gent posant l'expressió *Menos tablet y más papel*. Les revistes escolars estan bé perquè la gent s'habitua a participar, a escriure, a donar la seva opinió però són senzillament eines d'expressió d'un centre docent, no va més enllà i tal com està el pati ara a l'escola no pots dir gaire cosa perquè sinó t'acusen d'adoctrinar. A Gandesa n'hi ha una d'escolar.

19. En els darrers anys, el paper de les associacions i entitats culturals dels municipis arran de la crisi econòmica i de la poca implicació dels mateixos ciutadans sembla que ha perdut pistonada tot, és clar, dependent de la població. Ara bé, les xarxes socials digitals fan servir un recurs barat, de fàcil accés i còmode com és penjar la informació a la xarxa. És evident que la forma de comunicar ha canviat. Per a bé o per mal? Què n'opina?

Barat si que és perquè crear un perfil no costa res a canvi de donar les teves dades i vendre la teva privacitat. I és barat obrir-lo, però mantenir-ho no és barat si ho vols fer bé necessites algú que sàpigue de comunicació. No li pots donar les xarxes socials al primer que passe pel carrer. Després passen coses que no haurien de passar.

Tenen la seva banda bona i dolenta. La meua opinió personal joestic fora de les xarxes. La experiència que tenim a la universitat als alumnes els distreu molt. No presten atenció. Ells són d'una altra generació que han crescut amb això. Jo vaig començar en telèfon fixe i escrivint a màquina. No havien mòbils ni ordinadors. Passàvem les cròniques a les cabines o per fax. I amb un alcalde no podies parlar amb ell perquè estava al tros (pagès) si la població era petita i era pagès, havies d'esperar i les fotos no eren digitals, havies de revelar, a partir de les 14h no podien sortir l'endemà perquè el bus marxava, anaves en un dia de retràs en este sentit i ara es va al moment. Evidentment això és bo, és positiu, hem guanyat molt però va en detriment de la profunditat no es tracta de ser el primer com d'explicar-ho millor. El *Diari de Tarragona* ho explica el primer perquè publica cada dia però potser *l'Ebre* ho explica millor perquè té més temps per preparar els continguts. No necessàriament ha de ser així. Esta és una de les fortalezes que juga un setmanari.

Llavors els alumnes no són conscients perquè no han viscut aquestes dos realitats. Ser el primer i dir només un titular sense explicar el perquè tampoc ajuda molt a entendre el perquè del tema. I ser el primer sense contrastar que és el més important això no es periodisme, és comunicar. Per a mi el periodisme ha d'estar contextualitzat i contrastat sinó no va enlloc.

20. La premsa digital a l'Ebre la veu consistent? Creu que s'informa correctament?

No la segueixo molt. Consistent sí perquè els diferents mitjans tant escrits o visuals tenen la seva premsa digital. Per tant, és un significat consistent. Sí, s'informa correctament. En principi publiquen el mateix tant a un format com a l'altre.

21. Com a investigador i professor universitari, com considera la professió en el futur més immediat a Terres de l'Ebre?

En tot cas tu pots aquí adoptar dos postures, pessimista o ser optimista. Evidentment sempre és millor ser optimista. Pel que fa a la professió no només a les Terres de l'Ebre sinó a tot arreu, cal més periodisme: contrast, context i investigació o temes propis. No seguir només l'agenda (agenda setting). O sigui, fugir una mica d'aquí perquè sinó fem tots el mateix, llavors si li pots dir investigació o temes propis.

Jo quan era cap de redacció l'únic que exigia cada dia a banda d'altres coses, quant a continguts nosaltres no podem deixar de banda estos temes perquè això ho publica tothom i nosaltres també ho hem de publicar però jo vull algo més, un tema propi. Si tu cada dia, jo tenia trenta redactors a càrrec, trenta dies un mes. Cada redactor havia de publicar un tema al mes, un reportatge de 2 a 3 pàgines. Quan obris el diari el teu titular ha de ser diferent al que et volen imposar des dels poders públics perquè tu reps al cap del dia 50 notes de premsa. I si vols replicar ho pots fer i si vols agafar temes de ACN ho pots fer.

Jo vull que el meu mitjà es diferenciï de la meua tendència perquè al final el que volen és vendre i guanyar lectors. Jo crec que per tant estos temes propis es més necessari que mai. En un futur ho continuarà sent. Jo vull ser optimista i creure des de publicacions petites hi ha prou espai com per fer això.

Per això és necessari el periodisme i este es lo futur sinó no cal fer periodisme, farem comunicació i farem gratuïts i els dediquem a la declaració del govern o de l'ajuntament i un copy-paste i això no és periodisme.

Per a fer este periodisme que parlem fan falta diners i una empresa periodística ha d'invertir diners en lo seu personal i la gent si realment està interessada en saber la veritat

o en saber lo que més s'aproxima a la veritat o en tenir diversitat d'opinions ha de pagar per la informació.

La premsa gratuïta ha fet molt de mal. Si que proporciona informació a la gent però informació no és el mateix que coneixement. La informació te la contrasta, te la contextualitza, i te dona un fonament propi, el coneixement un periodista que ha estat 10 anys picant pedra i que coneix el regidor del poble i ho sap tot. A cada poble hi ha un xafarder o un confident.

La premsa local es molt agraïda per això, la proximitat de la font és molt pròxima. I això és bo però també és dolent perquè et crea un vincle, un compromís, i s'ha de saber gestionar com tota la vida, és una gestió d'equilibri i complementarietat.

22. És més partidari de premsa escrita gratuïta o premsa de pagament? En format paper o digital? Què predomini el text o la imatge?

Sobretot en paper. Soc dels vells. Jo la premsa gratuïta per a fullejar mentre fas un cafè però si faig una cervesa llegeixo *L'Ebre*, i llegeixo de tot. El diari va més al dia a dia acció reacció i a l'altra banda reflexió hi ha més temps. Aquí hi ha l'Òscar Messeguer. Cadascú fa la seva funció. El tema dels setmanaris està consolidat a Terres de l'Ebre. És una formula per a continuar oferint continguts i fer funcionar una empresa una mica particular perquè al final no deixa de ser un refregit tot i que incorpora alguns temes propis que també estan bé, la funció ha de se aquesta, superficial o més llegible però també apostar per reportatges propis que en teoria li dóna una setmana per a treballar estos temes.

23. Finalment, un titular o aportació personal.

La premsa avui en dia tant a nivell global com local està determinada per la desprofessionalització als mitjans. Tu trobaràs a Terres de l'Ebre ara que hi ha potser més periodistes als gabinets de comunicació, als ajuntaments, a les empreses que no pas als mitjans.

La gent que entra és jove i sort d'ells que els formem aquí, són becaris esta gent jove no té lo bagatge per oferir això. Han de passar uns anys (contrast, contextualització....).

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

L'altre condicionant és la digitalització, canvi de formats, de consum, de tendències i la comercialització que és la necessitat de guanyar diners. Llavors això el problema és que pots caure en mans de la publicitat o de qui et paga que són estes institucions públiques del que parlàvem abans. Les subvencions.

A nivell més abstracte hi ha quatre factors que són: el rol que juguen els periodistes i els que no són periodistes. Perquè ara hi ha blocaires, influencers, tota la gent que hi ha a les xarxes, tu pots jugar diferents rols com a periodista professional, tenir un bloc o tenir xarxes socials, quins canals utilitzes: clàssics o online si són online són unidireccionals o bidireccionals.

L'audiència ara pot ser productora de continguts abans de publicar proposant un tema mentre se publiqui en temps real tu pots anar aportant informació sobre el tema que està aportant el periodista o inclús després un cop publicat en paper o en un bloc pots comentar i fer correccions o suggerències per ampliar el tema.

Sobre temes abstracte, és important, perquè el diari té una capacitat limitada. Has de mirar quins temes tens. I això dels temes és l'agenda. No seguir només l'agenda oficial sinó elements propis i les fonts. Quines fonts utilitzes.

El periodisme està tot inventat des de fa molt de temps. És triar un tema que tingui un interès social i públic, buscar les fonts per atraure una informació, pluralitat de fonts, contrast i llavors un cop tens això triar el canal per difondre-ho.

És un triangle de rols: tema, fonts i canals. Al final per fer tot això necessites especialització perquè sinó escrivim de tot i no sabem fer res. A les notes de premsa et poden fotre el pel i ningú fa preguntes que ja és *lo colmo*.

16.1.10 Emigdi Subirats i Sebastià

Entrevista enviada per correu electrònic: 01/03/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 05/03/2019

Trobada a Campredó (Baix Ebre): 13/12/2017 i 20/12/2018

Emigdi Subirats i Sebastià (Campredó, 1967) és professor d'anglès i d'alemany. Investigador i crític literari, escriptor i blocaire, és autor de diverses novel·les, llibres d'història i biografies. Ha estat antòleg de poesia ebreca i ha realitzat diverses traduccions literàries de l'anglès. S'ha especialitzat en l'estudi de la literatura ebreca (ilercavona) al llarg del temps, molt especialment durant els períodes de la Renaixença i de la diàspora. Molts dels seus estudis es poden trobar al seu bloc personal Lletres Ebrenques. La Fundació Lluís Carulla li va atorgar el premi Actuació Cívica de 2014 per la seva trajectòria en defensa i promoció de la llengua, la cultura i la nació catalanes.

1. Emigdi, geogràficament som de les Terres de l'Ebre, del centre dels Països Catalans o del territori de la Il·lircavònia?

Som d'un territori cruïlla, amb tot el que aquest mot connota. Som cruïlla de terres i gent, de cultura i llengua. Som valencians del nord i catalans del sud, un còctel que ens situa al bell mig de la catalanitat. Som un dels territoris amb més alt nivell de catalanoparlants d'arreu del domini lingüístic. Tenim una cultura mediterrània molt forta que ens enllaça a dalt i a baix. L'antiga Il·lircavònia era el nostre territori d'antic, que ens ha marcat al llarg de les centúries.

2. Quan sent l'expressió Ebre, en què pensa?

En un riu que és font de vida i fonament cultural. Som terra de riu, i de valls i de muntanyes, una mena de paradís natural amb indrets idíl·lics. A partir de la lluita contra l'espoli de l'aigua *made in* Borrell/Aznar de finals del segle passat i principis de l'actual el concepte Ebre esdevé identitari, territorial, exemple de pertinença a una terra per la qual sabem com lluitar.

3. Des de la dècada dels anys 80 fins a l'actualitat la comunicació local ha sofert una transformació bastant intensa. Breument, quina etapa periodísticament parlant t'ha marcat més pel que fa a comunicació local a Terres de l'Ebre?

El període actual no té comparació. Ara hi ha molts mitjans de tota mena (televisius, radiofònics, escrits, digitals, gratuïts, comercials, etc.). Hi ha molts bons professionals. Mira, en l'àmbit cultural et parlaria de dos extraordinàries professionals de la ràdio amb les quals tinc contacte directe. En poden haver d'altres, per suposat. Crec que estem en un bon moment informatiu, molt especialment en l'àmbit cultural que és el que m'interessa.

4. Vostè ha col·laborat en diverses capçaleres ebrenques. Quines han estat? Sobre què opinava?

He col·laborat molt especialment amb L'Ebre com a columnista i articulista, he tingut alguna secció com "Bon dia cultura ilercavona" en la qual feia cinc cèntims del meu àmbit d'investigació: la literatura ebrenca al llarg dels segles. També vaig escriure molts anys a L'Estel, a la revista Amposta, i esporàdicament a molts altres.

5. Actualment en quantes capçaleres ebrenques participes? Quines són aquestes? Què divulga? Escriu diàriament, setmanalment, quinzenalment o mensualment per aquests diaris?

No estic en el meu període més actiu en l'àmbit periodístic. Continuo publicant a l'Ebre un parell d'articles d'opinió mensuals. Normalment m'agrada escriure sobre literatura. Malauradament, la repressió espanyola contra l'independentisme fa que em senti motivat a defensar els presos polítics i les preses polítiques, aleshores també faig molts articles de caire reivindicatiu i independentista.

**6. Sempre ha viscut en la premsa escrita d'àmbit local i comarcal entre mans?
En quina temàtica s'ha fixat més? Per què? Actualment prefereix premsa
escrita o digital? Un contingut breu o extens?**

Tinc predilecció per la premsa comarcal, sí. De fet, no consumeixo gaire premsa nacional a part de l'Ara, i abans l'Avui. Mai m'han interessat els diaris d'informació general de l'establishment, gairebé ni els he fullejat mai. Segueixo de prop la informació esportiva comarcal, però molt especialment la literària i cultural. Probablement m'atrauen més els articles estèticament ben publicats, tot i que m'agrada llegir i no m'importa posar-me amb articles llargs que parlen dels fets literaris que més m'atrauen.

**7. Fent una visió de les darreres quatre dècades, quina notícia li ha causat més
impacte i ressò a l'Ebre?**

L'accident dels Alfacs de finals dels anys 1970. Era molt menut, però va ser una cosa devastadora. Mai oblidaré les imatges, els sons de les sirenes, i després les lectures sobre el desastre que va succeir. Si cerquem notícies positives, molt millor, hi ha hagut molts èxits literaris d'autors nostrats que han rebut una important seguida periodística. També fets luctuosos com els traspessos recents dels grans Manuel Pérez Bonfill i Gerard Vergés.

**8. Com a articulista en vàries capçaleres, què li manca a dia d'avui a la premsa
del territori?**

Crec que tenim molts bons professionals en àmbits diversos. Tanmateix, les empreses periodístiques han de buscar recursos, fet que provoca aspectes negatius. Com a exemple, qualsevol ajuntament que vol publicitat dels seus actes culturals ha de pagar. Llavors, petits pobles com Campredó tenim cobertura bona de les nostres activitats, però havent passat per caixa. És un mecanisme no adequat ni positiu.

9. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenc ets més afí? Per quins motius?

Llegeixo L'Ebre, però també el MesEbre, i si hi hagués d'altres de periodicitat setmanal també els fullejaria. M'agrada estar informat sobre les coses nostrades, però com he dit més que activitat política segueixo la cultural.

10. A Campredó (Baix Ebre) actualment s'editen revistes? Com ha vist créixer la petita població a través de revistes i butlletins?

Vàrem tirar endavant la revista Soldevila durant els anys 1990. Va ser tota una fita. Vam aconseguir aixorejar un seguit de joves que a partir de l'experiència amb la revista han tingut inquietuds culturals i polítiques, sobretot en l'àmbit del catalanisme independentista. Hi ha hagut altres capçaleres, amb algunes de les quals també m'hi he implicat. Són un bon retrat de l'evolució d'un petit poble amb moltes aspiracions, una en particular: ser un nou municipi de la República catalana.

11. Com analitza des d'un punt de vista informatiu les tecnologies digitals de la comunicació en la premsa escrita? Quins avantatges i inconvenients considera per a una comunicació local efectiva?

Hi ha informació immediata. Veig, per suposat, tota mena d'avantatges. Els rotatius digitals són estèticament bonics, compten amb moltes seccions, i donen cabuda a molts articles d'opinió. Crec que ocupen un molt bon espai informatiu. Si no esdevenen influenciats pels poders polítics, són una eina extraordinària.

12. Emigdi té un bloc a Vilaweb titulat *Lletres ebrenques*. Sobre què parla? Què vol transmetre?

Durant molts anys l'actualitzava diàriament. Inclou tots els meus pensaments, els donava cabuda. Aleshores, literatura, llengua catalana, cultura nostrada i independentisme eren eixos bàsics. He pogut compilar centenars d'articles sobre les nostres lletres, també d'altres indrets dels Països Catalans com l'Alguer.

13. Quan va entrar a formar part de l'era digital? Recorda que va ser el primer que va escriure?

Sí, un article sobre el meu amic i extraordinari escriptor, Jesús M. Tibau. Era l'any 2006. A partir d'aquí, doncs tota mena d'articles literaris, que em va permetre enfocar la meua trajectòria investigadora en les lletres de les comarques centrals dels Països Catalans. Allí he pogut escriure abastament sobre dos figures literàries que m'han influït moltíssim, Joan Cid i Mulet i Roc Llop i Convalia, però també sobre molts altres.

14. És curiós que les Terres de l'Ebre siguin més conegudes a través del camp de la literatura i la cultura que no pas de la comunicació. Què n'opina?

Hem tingut grandíssims literats com Bladé, Arbó, Montcada, Manyà, Vergés o Pérez Bonfill, i encara podem gaudir d'altres com Zoraida Burgos o Jesús Massip, a part d'una fructuosa generació més jove. Alguns d'aquests autors han estat ben coneguts a la resta del país. És normal que quan es parla de literatura ebrenc es pensi amb ells, més que en el nom d'un rotatiu.

15. Un tret diferencial és, sens dubte, la llengua. El dialecte català-tortosí o valencià de transició com el veu reflectit a través de la premsa local? Creu que s'ha d'utilitzar aquest estàndard o no? Certs mitjans l'utilitzen però aparentment en són pocs. Què hi pot aportar com a professor de llengua?

A mi no m'agrada gaire el criteri lingüístic que se sol seguir a la premsa ebrenc. Jo sóc partidari d'un altre ús lingüístic, on quedi clar el dialecte que parlem però no trepitgem certes línies roges. Jo vull un català normalitzat al mateix nivell que l'anglès, el castellà, el francès o l'italià. Hem d'anar en compte. Hem de millorar l'idioma, hem d'emprar-lo de la millor manera possible, hem d'incorporar trets dialectals nostrats, vocabulari i expressions, però mai no hem de vulgaritzar-lo. Algun criteri lingüístic actual l'està vulgaritzant, i jo vaig per altres camins.

16. Com va afectar el PHN a la premsa ebrenca? Quina reacció hi va haver?

Va afectar socialment, llavors havia d'afectar periodísticament també. Probablement els professionals van agafar un altre tarannà, es van posar dempeus, i van exercir de portaveus d'un moviment ciutadà exemplar.

17. Quin avenir més proper li espera a la premsa ebrenca?

Difícil, com a la resta de la premsa catalana. Som una cultura menuda i la supervivència ja és molt. Tanmateix, vull ser optimista. Quan mor una capçalera, en neix una altra. És a dir, som vius.

18. Finalment, un titular o aportació personal.

Gairebé la totalitat de gent de lletres escriu en català, i gairebé tots els rotatius també usen la llengua d'Ausiàs. Hem esdevingut el territori motor, doncs, de la llengua i cultura d'un país que va de les Corberes al Segura, i del Cinca, amb la barca del temps amb el vent de Llevant, a l'Alguer.

16.1.11 Santi Valldepérez Cruaños

Trobada a Amposta (Montsià): 26/03/2019

Santi Valldepérez (1978) és director de Films Nòmades i de la revista TerresMagazine.com, guardonat amb diversos premis per la creació de diferents documentals, reportatges, treballs audiovisuals, entre d'altres. És productor i realitzador. Llicenciat en Comunicació Audiovisual a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona i autor del llibre *Natros! Gent i identitat a les Terres de l'Ebre*.

1. Com defineix les Terres de l'Ebre?

És una pregunta molt interessant i àmplia. Per a mi les Terres de l'Ebre són la meua petita pàtria. Al final és el territori que tu creus que del qual te sents partícip o que t'apel·la. A nivell més general és un espai geogràfic que s'ha codificat a nivell mental com una realitat casi incontestable.

Al final com aquella expressió que som de la dreta de l'Ebre, són moltes maneres de parlar de geografia, i al final les fronteres geogràfiques són bastant relatives i que al final les maneres que tenim de descriure petites realitats geogràfiques són això, maneres de descriure-les però si que és molt important parlar més de tot allò que nos uneix que de tot allò que nos separa.

2. Com es forma i s'adquireix aquesta identitat ebrenca? Realment existeix?

Hi ha un fet temporal i històric indiscutible que és al tombant de segle la voluntat del govern d'aleshores d'Aznar d'aprovar un Pla Hidrològic Nacional que derivava d'una majoria absoluta que tenia el govern i això va fer que hi hagués una ràpida mobilització heroica per part de tota una societat que va considerar que allò era una agressió que convenia ser contestada. A rebuf d'aquell moviment va sorgir, aquell element i va contribuir a un element identitari, al cap dels anys s'ha demostrat. També val a dir, va haver un element administratiu que va sorgir de manera coetània que va ser el desplegament territorial, és a dir, la creació de la Delegació del Govern a les Terres de

l'Ebre. Això va contribuir a solidificar encara més este sentiment de pertinença de la gent a les Terres de l'Ebre.

- 3. Al seu llibre titulat *Natros! Gent i identitat a les Terres de l'Ebre* textualment a la pàgina 18 comenta que “Les terres del sud de Catalunya ha sorgit un moviment social que hi reclama un altre tipus de desenvolupament. S’ha manifestat un sentiment de pertinença, i tot plegat ha fet parlar de l’emergència d’un fenomen identitari. El sentiment de “ser de l’Ebre”. Com s’arriba aquí?**

Jo crec que s’arriba també per un element que a vegades no prenem prou atenció i es que la gent es culturitza, per una superposició de capes culturals, al final les persones comencem a prendre consciència, per mi en el meu cas, llegir Arbó i Bladé per exemple per mi va ser una gran descoberta, Artur Bladé, i de repent em vaig adonar que havia algo que transcendia lo literal i m’apel·lava coses i m’identificava en un paradigma diferent que potser fins llavors no havia sentit. Jo crec que fins llavors m’havia sentit i no evidenciava i no ho explicitava i a partir de llavors inclús parlant-ho amb la gent i va haver-hi un sentiment col·lectiu de reivindicar tot lo positiu que tenia lo fet de ser d’aquí. Un element molt important va ser l’aparició de Quico, el Celio, el Noi i el Mut de Ferreries als anys 90 que també va ajudar a donar esta capa cultural. Al final hi ha una sèrie d’expressions des de la literatura, des de la música, des de l’art que parlen d’un sentiment de pertinença territorial de manera diferent, i després es codifica l’adjectiu ebrenc, es creen una espècie d’elements estàndards d’expressió que ajuden a codificar una mica tot este sentiment.

4. Un dels assumptes més destacats és la implicació dels moviments socials en la consolidació de l'expressió Terres de l'Ebre. Creu que les organitzacions que lluiten i es mostren crítiques amb la democràcia representativa generen un estat d'opinió favorable? O sigui, disposem de moltes formes de proposta i millora però, a la vida real, el territori segueix igual que fa quatre dècades. Llegint la premsa queda constatat. Quina opinió hi pot aportar?

Jo crec que és evident que hi ha d'haver-hi una gran contestació en la societat i jo soc partidari de que hi hagi elements de contestació constantment replantejant les claus del progrés i inclús les decisions polítiques. Jo crec que això és sa per al manteniment i l'evolució de la societat lo que es parlava fa un anys de la cultura del no. Si jo crec que és una qüestió que dins de les pròpies societats si s'expressa de vegades molt binària però si que es veritat que los matisos fan falta i en temes de projectes territorials són molt importants i que evidentment els moviments contestataris fan falta, son necessaris però també fan falta projectes propositius que s'atreveixen a qüestionar inèrcies i dinàmiques si no ho qüestionem, difícilment podrem sortir de certs atzucacs.

5. Actualment els mitjans de comunicació locals escrits estan consolidats a Terres de l'Ebre?

Jo crec que sí. És a dir, hi ha molta publicació local i comarcal, tu vas a qualsevol bar de qualsevol població petita i veuràs el *Diari de Tarragona* o algun diari de les Terres de l'Ebre i moltes vegades la publicació local. Per tant, jo crec que de consolidats a nivell de presència en l'ecosistema sí, una altra cosa es si hi ha un índex de lectura activa important, però si que constato l'àmbit que més em pertoca a mi, l'àmbit audiovisual, és una presència important en els mitjans audiovisuals territorials i una implicació cada vegada més gran de la realitat d'aquí i això és algo que fa quinze anys no existia i a mi particularment em fa molt feliç.

6. A la ciutat d'Amposta, a banda de la revista local, han existit altres revistes i publicacions. Quina en podria destacar? Per quina raó?

Mira, al principi del segle XX hi havia algunes publicacions, no soc massa estudiós de l'assumpte, però sí que havia una que vaig consultar una temporada per a un treball, *Lo Faro*, és publicava a Amposta i és una publicació que va ser bastant important, però deixant de banda aquest exemple francament no recordo d'altres.

7. Quan llegeix premsa local en quina temàtica es fixa o li interessa més? Per què? Prefereix premsa escrita o digital? Gratuïta o de pagament?

A mi m'agrada llegir molts de llibres de gestió d'empreses, management, mitjans de comunicació òbviament i, si es pot dir, llegir molta premsa això sí, no ho he deixat de fer mai.

Jo prefereixo la premsa de pagament. Posaré un exemple, estic subscric al diari *Ara* des de fa un parell d'any i és un model que hi crec. Un ha de pagar per tenir un accés a la informació en criteri, s'ha de pagar, i a mi no em dol. Evidentment llegeixo molt per internet els diaris els consulto igual cinc vegades al dia digitalment, però els diaris en paper els consulto bastant perquè sobretot m'interessen els articles d'opinió.

8. Fent una vista enrere, quina notícia recorda que ha tingut més impacte i ressò a l'Ebre?

Hi ha algunes, sobretot, evidentment la presència de l'emergència del moviment identitari de les Terres de l'Ebre, tot el que eren les gran manifestacions que es van produir tant a Barcelona, com a Madrid o Brussel·les, o inclús aquí al territori jo crec que generava molt de ressò.

Una notícia que em va agradar molt que tingués bastant de ressò va ser la presència d'una esportista en este cas ampostina als Jocs Olímpics de Rio. Va ser una notícia molt comentat i celebrat, és aquella notícia positiva que la gent li agrada en aquell moment en l'àmbit més d'Amposta i no tant en altres poblacions de l'Ebre, va aparèixer als mitjans,

la gent es va sentir feliç perquè al final lo que parlem sempre apareixen notícies que són desastres, situacions incòmodes, era una notícia la qual era difícil de no empatitzar.

9. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenc ets més afí? Per quins motius?

Jo crec que n'hi ha bastants. Jo per exemple, perquè vaig escriure fa uns anys a *La Veu de l'Ebre*, consulto regularment i diria a nivell de Terres de l'Ebre, més que afí "lector asiduo" podríem dir si perquè el *Més Ebre* és una publicació que llegeixo la tirada i no tinc tirada.

10. La imatge en la premsa escrita té un valor destacat en el contingut de la mateixa? Què percep i quin imput pot arribar a detectar el lector a través de la imatge?

Justament es algo que em plantejo molt sovint quan veig determinats diaris sobretot los gratuïts. És a dir, és impossible sintetitzar-ho en una sola imatge els matisos de l'expressió escrita i moltes vegades et trobes en aquest dilema de molts mitjans de comunicació que necessiten una imatge impactant per atraure l'atenció i incorren potser en una precipitació de vegades i impedeixen que la gent pugui, van directe al gra i, distorsiona l'abast d'algunes notícies no sé si és un perill però si una estratègia.

11. Com analitza des d'un punt de vista informatiu les tecnologies digitals de la comunicació en premsa escrita? Quins avantatges i inconvenients considera per a la comunicació local?

Abans parlarem del món binari i jo potser perquè soc una persona en este sentit romàntica, jo crec que es un perill. Les tecnologies mos estan obligant, és a dir, Internet mos ha condicionat completament l'existència i si no tenim un accés permanent a internet sembla que el món se'ns acabe o se'ns acabe l'oxigen. Es algo que sempre es diu que mos hauria de fer reflexionar com a societat però si que es veritat que al final em de ser conscients que les xarxes socials o les noves tecnologies son un element del nostre ecosistema lo

qual hauríem d'intentar conviure i intentar fer que no fos un element sense el qual la nostra existència no es possible, jo crec que desesclavitzar-nos en aquest sentit es clau.

12. Santi, no hi ha dubte que per al territori ebrenca hi ha un abans i un després amb el PHN. Com ho va viure a través de la premsa escrita?

Jo recordo que va ser un període de molta ebullició i en lo qual les notícies anaven apareixent quasi cada dia i va ser un procés recordo molt intens. És evident que ara mirat 20 anys de distància va haver un abans i un després. Va suposar un element de sacsejada política. Al final en tres anys va canviar completament els colors dels governs tant a Catalunya com a Madrid (nivell d'estat), no només com a conseqüència d'allò sinó com a conseqüència de molts episodis, la Guerra d'Iraq, 11M, el Pla Hidrològic Nacional, vull dir van haver-hi a principis del segle XXI una sèrie d'elements que van fer tant a Catalunya com a Espanya que hi hagués una sacsejada política i això és innegable i, per tant, ara mirant-ho en lo temps l'impacte va ser molt gran perquè va tindre a nivell de societat, d'auto convenciment de que estava passant algo i la gent volia ser protagonista i sobretot perquè va deixar un pòsit en la societat contestatari, de reivindicació, d'exigència i fruit d'allò hi ha hagut un moviment com la plataforma trens dignes, diferents nivells l'autopista AP7 Gratuïta JA, tot això al final fruit d'aquell moment històric també la gent a les Terres de l'Ebre ha entès que si no es posiciona i no exigeix unes condicions de vida dignes desgraciadament potser no els hi faran cas.

13. Vostè és el director de Films nomades i TerresMagazine.com. Ens pot explicar que són aquests portals? Ens podria exposar la seva història, filosofia i funcionament?

Films nomades apareix com a conseqüència d'una sèrie de decisions personals, vaig acabar la carrera i vaig decidir venir a viure aquí (Amposta) per motivacions personals i familiars i a partir d'aquí, al cap d'uns anys, vaig teixir una relació d'amistat en Guillermo Barberà (Tortosa) i vam decidir primer començar de manera conjunta a fer projectes de manera col·laborativa i al final vam muntar una productora l'any 2008. En Films Nomades no només em mantingut sinó em crescut i també em muntat una nova empresa,

és a dir, tenim dos empreses cada una per a una sèrie de coses i en este sentit natros mos sentim contents de poder exercir la nostra activitat professional aquí i també no et negaré que òbviamt buscant constantment clients i movent-nos en diferents àmbits perquè no es fàcil tenir una empresa d'aquest tipus en un entorn allunyat d'una àrea metropolitana però sí que normalment anem fent i estem agraïts de tot el suport que totes les empreses del territori i institucions ens encarreguen per donar-nos treball.

14. Professionalment és productor i realitzador, veu el paper dels mitjans audiovisuals amb més oportunitats que el de la premsa escrita?

Sí, sens dubte. El que passa es que tot per mi està bastant vinculat. Ara el *New York Times* és mes necessari que mai inclús ingressa més que mai. El periodisme de qualitat si està ben finançat és un gran agent transformador de les realitats. Els mitjans audiovisuals són necessaris com una fórmula que jo crec que s'ha consolidat en los dies d'avui que es que comunicació igual a audiovisual. No ens podem plantejar que la comunicació no sigue audiovisual i això fa que òbviamt les imatges, els sons, la pròpia narrativa audiovisual tingue cada vegada més presència. Però això sense una reflexió profunda, sense un bon treball periodístic no té cap sentit.

M'agrada molt per exemple uns vídeos que fa el Fòrum Econòmic Mundial, són uns vídeos de format quadrat que divulguen a través de les xarxes socials i moltes vegades es fan en materials d'arxiu però la capacitat de condensar els continguts que tenen els periodistes que fan aquells vídeos és increïble i, per tant, això només ho pot fer un bon periodista, una gran capacitat analítica per molts de mitjans que tingues al final no fas res.

15. En el món audiovisual, com es comunica la imatge? Com intenteu cridar l'atenció? Busqueu les emocions i els sentiments?

Sí, totalment. Sempre al final lo que intentes es apel·lar a l'emoció de l'espectador, generar empatia. Sense els recursos que dona la comunicació audiovisual per provocar l'empatia és molt difícil al final arribar a generar o captar l'atenció de l'espectador hi ha un element que no és menor i és que els temps s'han escurçat, el que pots explicar en dos minuts no ho has d'explicar en quatre.

16. Sembla corroborat que hi ha més presència cultural i literària a l'Ebre que no pas en comunicació. Què en pensa?

Jo crec que si que abans se sentia parlar perquè, de fet, quan es crea inclús l'any 1993 l'IDCE llavors es parlava de les comarques de l'Ebre òbviament però jo penso que si, que va ser una expressió que poc a poc va anar calant. L'obra d'Arbó és dels anys 30 i, per tant, des de llavors l'expressió es va fent extensiva. És evident que Arbó va aplicar només per parlar de les Terres del Delta però al final llavors va acabar abarçant una realitat geogràfica més àmplia, efemèrides o elements com el gran número dels anys 60 de Serra d'Or o també diferents estudis que es van fer a partir dels anys 70 van anar avançant en aquesta idea de les Terres de l'Ebre com a territori i al final és una construcció en la qual òbviament els mitjans de comunicació tenen una part molt important però jo crec que es col·lectiva i no només ho circumscriuria als mitjans de comunicació.

17. Quina opinió sobre la comunicació institucional d'Amposta.

Tampoc no estic gaire familiaritzat. Vaig estar contractat a principis quan estava a l'Escola d'Art i abans que vaig fer una feina per a la Fira Amposta. Jo crec que sí, es fa una bona comunicació a les xarxes socials es fa una bona comunicació a nivell global, és a dir, jo tampoc ho he analitzat gaire, però crec que l'Ajuntament comunica adequadament, una comunicació diguem del dia a dia de la ciutadania. Jo veig que són molt actius a les xarxes socials. En este sentit són molt conscients de la importància per exemple de les tecnologies digitals per a mantenir informada a la ciutadania.

18. Finalment, un titular o aportació personal.

Potser és una mica retòric he sigut una persona molt individualista sempre i els últims quinze anys he descobert la importància de treballar en equip. Per mi és molt important la capacitat de buscar sempre complicitat o sinèrgies en tot en la vida. El que fa referència a la comunicació és clau. Si tu al final tens la capacitat de buscar sinèrgies i sumar petites aportacions o te sumes a altres dinàmiques, al final l'efecte expansiu és molt gran i això és algo, bona filosofia per anar per la vida tot sol arribes més ràpid però acompanyat arribes més lluny.

16.1.12 Francesc Xavier Vega Castellví

Entrevista enviada per correu electrònic: 06/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 31/05/2019

Trobada a Flix (Ribera d'Ebre): 04/01/2018 - 18/12/2018 - 31/05/2019

Xavier Vega Castellví és llicenciat en Filosofia i Ciències de l'Educació per la Universitat de Barcelona. Fou professor de l'Institut de Flix, centre del que en fou director entre 1996 i 2003, i on finalitzà la seva docència l'any 2016. Ha estat també primer tinent d'alcalde i regidor de Cultura de l'Ajuntament de Flix (períodes 1983-1991 i 2003-2004). Així mateix, va ser director dels Serveis Territorials d'Educació a les Terres de l'Ebre (2004-2006) i director dels Serveis Territorials de Cultura i Mitjans de Comunicació a les Terres de l'Ebre (2007-2011). És membre fundador del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre (CERE), fundador i primer director de *Ràdio Flix*; membre fundador del col·lectiu Fòrum Pere Coromines i editor de la revista político-cultural *Fòrum*. A més, ha col·laborat en els mitjans *Revista de Catalunya*, *El Món*, *Ateneu*, *Avui*, *Diari de Tarragona*, *El Punt*, *La Veu de l'Ebre* i *La Veu de Flix*.

1. Per començar i situar-nos geogràficament, parlem de Terres de l'Ebre o de Països Catalans? Què se li acut quan sent la paraula Ebre?

Comencem pel final. La paraula "Ebre" és per a mi, i crec que per a la majoria de la nostra gent, un exemple del mecanisme de la condensació freudiana, perquè és plena d'una diversitat de connotacions emocionals i intel·lectuals, de records d'una mena d'Arcàdia, de quan el riu era un element central de la nostra infantesa i joventut, i també de preocupacions pels problemes mediambientals i per les amenaces de transvasament. Al mateix temps, és un mot carregat de projectes de futur. Quant aquí parlem de Terres de l'Ebre o de Països Catalans, evidentment parlem de les dos coses alhora, perquè son indissociables. Les Terres de l'Ebre són una frontera i una frontissa entre Catalunya i el País Valencià, més enllà de la pressió salvatge que el territori ha hagut de suportar del Regne d'Espanya per negar un fet, ni que sigui estrictament lingüístic: que si vas baixant

de Lleida cap a València hi ha una mateixa parla, amb el dialecte tortosí que és clarament a mig camí entre el lleidatà i el valencià.

2. Pel que fa a comunicació local, quina capçalera ha estat la més important de la comarca de la Ribera d'Ebre durant els darrers 40 anys? A què és degut?

Suposo que ni que sigui per una qüestió quantitativa, *La Veu de Flix* és la revista més rellevant de la comarca perquè funciona des dels anys 50, amb un impacte important sobre l'opinió pública flixanca que amb els anys ha anat minvant.

3. Quina explicació històrica i teòrica li dones al fet que la Ribera d'Ebre quedi al marge de la comunicació comarcal en comparació a la comarca del Baix Ebre?

Reflecteix el problema de la vertebració regional, que és molt semblant al nacional. Si l'Ebre ha quedat tradicionalment al marge del relat de la construcció nacional que arrenca amb la Renaixença no és només per la macrocefàlia barcelonina, que ho xucla tot, sinó també perquè el tortosinisme oferia resistències al discurs de la catalanitat, amb els Bau, Bayerrí i Moreira de torn. Això mateix passa amb la construcció de les Terres de l'Ebre: que la Ribera i, especialment, la Ribera Nord, té una dinàmica històrica que l'apropa al Priorat i el Baix Camp, certament, però també passa que Tortosa, Amposta i La Ràpita tendeixen a oblidar el nord de la regió, després de tot un segle XX d'aïllacionisme. Tot plegat es reflecteix a la premsa comarcal i regional.

4. Quina influència té la població de Flix en comunicació local? A dia d'avui, quins canals de comunicació ofereix als seus ciutadans?

Hi ha dos mitjans importants a la vila: *Ràdio Flix* i *La Veu de Flix*. *Ràdio Flix* és el principal mitjà de comunicació local a la vila, pel fet que emet diàriament, amb un informatiu diari al migdia i al vespre que aborda l'actualitat local, comarcal i regional. La seva creació el 1982, per un acord de l'Ajuntament que presidia Pere Muñoz, va suposar un esclat d'energia associativa i de creativitat, amb desenes de col·laboracions d'un gran

nivell i amb una programació informativa, cultural, esportiva i d'entreteniment impressionant. Va coincidir amb els orígens del redreçament democràtic del país, quan encara semblava possible que l'Estat espanyol oferís una sortida a la seva naturalesa plurinacional i hi havia una mena d'optimisme democràtic que es reflectia en les emissions radiofòniques i que el temps aniria refredant. Vaig tenir el privilegi de ser-ne el primer director i de comptar amb un equip directiu de luxe, i recordo els vuitanta com un temps engrescador, ple d'iniciatives innovadores, amb campanyes cíviqes, activitats socials de tota mena i festes que tenien un gran impacte a la comarca.

La Veu de Flix, amb la seva periodicitat mensual, té un paper més subsidiari, més complementari, amb una informació més reposada i més gràfica. En el terreny de les xarxes socials, l'Ajuntament té la seva pàgina web i, a més utilitza el canal eBando per publicitar els actes i esdeveniments programats.

5. Al llibre que va publicar l'any 2017 titulat *Terres de l'Ebre, frontera i frontissa* parla que les Terres de l'Ebre constitueixen un territori marcat pel riu que les travessa i pels tòpics que les envolten. Què ens pot aportar?

Aquest és un territori articulat pel riu, per un gran riu en un país de rius escanyolits, i que en certa manera encara no està plenament integrat a la normalitat catalana, en la mesura que des de la resta del país encara en tenen una imatge plena de tòpics i ens perceben com rústics, passionals, poc sofisticats i de dubtosa catalanitat. Hi ha un element clau per entendre la continuïtat històrica del territori, malgrat la manca de reconeixement administratiu, que és el poderós Bisbat de Tortosa, que des de l'Edat Mitjana ha tingut una gran influència social i política en un territori que va des de Maials i Falset fins a Alcalà de Xivert (tot i que fins als anys 50 del segle passat arribava a les portes de València) i que sembla coincidir amb l'antiga Il·l·ercavònia. La seva peculiaritat històrica rau en el fet que accedeix a la modernitat nacional molt tardanament, al marge de la Renaixença, del Modernisme i el catalanisme polític, a causa: 1) de les rivalitats que enfrontaren als segles XIV i XV Barcelona i Tortosa per controlar l'important comerç fluvial del blat, imprescindible per a la capital del país, i 2) Per la llunyania mental que al llarg dels segles XIX i XX hi ha entre una Barcelona liberal i cosmopolita i una Tortosa - amb el seu hinterland- ultraconservadora i acomplexada.

6. Quan va ser el director dels Serveis Territorials de Cultura i Mitjans de Comunicació a les Terres de l'Ebre, quines tasques es feien enfocades als mitjans de comunicació ebrencs?

La nostra tasca era bàsicament de suport i de gestió dels ajuts que el Departament atorga per a la difusió de la premsa comarcal, tot i que també hi va haver un intent no gaire reeixit d'obrir una delegació ebrenca de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, una aposta que, tot i els esforços del Conseller Tresserras, va resultar fallida per la tradicional manca de visió estratègica i territorial que hom té des de Barcelona.

7. L'any 1983 va néixer el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre. En va ser membre fundador. L'objectiu del Centre era promoure estudis sobre la comarca i també coordinar i impulsar iniciatives culturals i de coneixement de la Ribera d'Ebre. Els mitjans disposaven d'un gran pes per al CERE? Havia suport institucional? Quines temàtiques es tracten més? Actualment aporta un contingut d'alta qualitat per al territori? Es projecta cap a d'altres països?

El CERE neix a partir del suport que un grup de persones (com Carmel Biarnès, Pere Muñoz, Magda Clúa, Josep Cid o Josep M. Pros) i institucions (com l'Ajuntament de Flix) reben de Josep-Lluís Carod-Rovira, que aleshores era delegat de cultura a Tarragona, amb el conseller Cahner, en aquell clima de creativitat social i cultural dels primers 80 que he descrit abans. Més a més, suposa la reincorporació d'Artur Bladé i Desumvila a la vida cultural de la Ribera d'Ebre, després dels anys de ferro de l'exili i el tardofranquisme. La creació del premi d'assaig i de la Miscel·lània van ser decisius per a la vida cultural de la comarca. La presència del Centre d'Estudis als mitjans ha estat regular, en la mesura que ha organitzat trobades, conferències o taules rodones que tenen un notable impacte mediàtic. Encara hi ha un aspecte del CERE que demostra el seu nivell intel·lectual i social: el fet que un dels seus fundadors, Josep-Sebastià Cid, va ser fundador de l'Institut Ramon Muntaner, un magnífic instrument per donar suport als centres d'estudis dels Països Catalans. Va ser l'estiu de 2003, com una mena de compensació per l'estúpid posicionament del darrer govern Pujol en relació al transvasament i ha estat tot un encert. Quant a la qualitat dels continguts, els escrits de la Miscel·lània del CERE

aborden preferentment temes de l'àmbit de les ciències socials amb un nivell que sempre ha estat molt elevat, però especialment a partir dels darrers anys, quan s'ha adoptat l'estructura dels articles científics, en la mesura que els socis de l'entitat cada cop tenen més nivell universitari.

- 8. Una publicació en la qual va participar activament fou la revista Fòrum del col·lectiu Fòrum Pere Coromines del qual també en va ser membre fundador. Aquesta revista disposava d'una càrrega cultural i política força elevada. Quants col·laboradors i articulistes hi havia? De què es parlava en aquella època? Com ho va viure?**

Era una revista feta des del pur voluntarisme, en un moment, els primers 90, que calia impulsar el debat nacional. Només van sortir cinc números, entre els anys 1991 i el 1993, però crec que va omplir un buit social i cultural que hi havia. Hi havia una dotzena de col·laboradors i a banda dels fixes com Àngels Pérez o Jaume Blanch hi hagué col·laboracions puntuals de noms com Carles Bonet, Norbert Bilbeny, Marina Abràmova o Joan Rigol.

- 9. Ha consumit sempre premsa escrita d'àmbit local i comarcal? En quina temàtica s'ha fixat més? Per què? Actualment prefereix llegir premsa escrita o digital?**

Tinc una formació filosòfica que m'aboca a interessar-me per qüestions abstractes, genèriques, que són extraterritorials, com diria Steiner, de manera que he consumit poca premsa local i comarcal, tret de la flixanca, la d'Ascó, amb un magnífic "Malpàs", la de la Palma, amb "Lo Mussol" i "L'Espona" o la morenca de "La Picoso". A més segueixo el *Més Ebre* i ocasionalment el *Setmanari l'Ebre*, i no gaire cosa més. Com un inevitable signe dels temps, cada cop lleigeixo més premsa digital, especialment *l'Aguaita.cat*.

10. És partidari d'un contingut llarg o breu? Què n'opina?

Penso que la premsa local i comarcal ha d'adoptar continguts més aviat curts, encara que pot recollir algun escrit a doble plana, per exemple, per a tractar puntualment de qüestions que requereixen més profunditat, però la tònica hauria de ser el contingut breu.

11. Quina visió té actualment sobre els mitjans de comunicació a Terres de l'Ebre?

Crec que globalment però encara falta un gran mitjà vertebrador d'un discurs ebrenc...

12. Fent una vista enrere, quina notícia recorda que ha tingut més impacte i ressò a l'Ebre? I a la població de Flix?

A la regió, sens dubte tota la informació relacionada amb el transvasament, perquè va provocar el moviment de rebuig que va vertebrar l'Ebre des de Riba-roja fins a Alcanar, després de dècades de decandiment i va significar l'inici de la reconstrucció emocional del nostre territori. Al meu poble, ha estat impactant tot allò relacionat amb la crisi industrial que posarà fi a més de cent vint anys de la fàbrica i a una certa forma de vida individual i col·lectiva associada a la industrialització: modernitat, associacionisme cultural, esperit progressista, etc.

13. Pensa que al nostre territori fa falta un mitjà d'informació per la transformació social i fer visible les pràctiques dels moviments socials i que plantegin un model comunicatiu alternatiu a l'actual?

I tant que fa falta. Existeixen dos mitjans fiables. Un és el *Més Ebre* i l'altre el *Canal Terres de l'Ebre*. El problema de tot plegat és que la Ribera d'Ebre queda despenjada. Un territori que té problemes d'identitat a la part sud i no es té en compte. Fixa't, quan a Tortosa parlen de la Ribera no parlen de la Ribera d'Ebre, sinó del Delta. A la Ribera d'Ebre estem situats entre Reus, Lleida i Tortosa.

14. De quin mitjà de comunicació escrit ebrenc ets més afí? Per quins motius?

Segueixo amb força regularitat el *Més Ebre*, perquè crec que és un producte fet amb criteri, amb honestedat i amb voluntat d'arribar a tot el territori. A més, és el que em resulta més proper des d'un punt de vista ideològic. Quant a l'àmbit audiovisual, el Canal Terres de l'Ebre és el que més sovintejo, perquè penso que està compromès amb la nostra regió, com indica el seu nom.

15. Com analitza des d'un punt de vista informatiu les tecnologies digitals de la comunicació en la premsa escrita? Quins avantatges i inconvenients veu per a la comunicació local?

Són fonamentals per la seva immediatesa, per l'agilitat i utilitat. El problema de valors li poden restar credibilitat, reflexió, rigor i manca de temps. Ha d'existir una construcció d'una comunitat informativa.

A la població de Flix la vida cultural és molt rica. Trobem el e-bando i qualsevol web que facin les entitats, efectivament, s'han de publicitar.

16. Com creu que ha de ser el mitjà de comunicació del futur?

Serà un mitjà impossible. Conjuminar la informació de proximitat, la visió global, l'agilitat informativa, la reflexió, serà més difícil en un estat com l'espanyol que és un aparell de propaganda de les elits econòmiques.

17. Alguna anècdota o curiositat que li ha succeït en premsa local?

Sí. Per exemple a la població de Flix a l'any XIX apareix una publicació anarquista anomenada *El Boletín de la Comarca* amb una línia editorial molt combativa. El curiós de tot plegat és que això va passar 20 anys després quan a Flix era un bastió del carlisme. Era un poble carlista i després va passar a haver una publicació anarquista.

18. Col·labora actualment en algun mitjà de comunicació? Sobre què escriu?

Sí. Col·laboro al digital cultural *El Núvol*. Té més de 2.500 col·laboradors. Una aventura comunicativa que el manté únic. Parlo sobre filosofia, llibres i, últimament, sobre música culta i clàssica. Porto uns vint-i-cinc articles fets. I sobretot intento explicar la visibilitat cultural ebrenc. També col·laboro a *Miscel·lània* del CERE i a *La Veu de Flix*.

19. Per anar acabant, la Ribera d'Ebre sempre ha destacat per la seva temàtica literària. Quan sorgeixen aquests escriptors/es? Perquè cultural i literàriament la Ribera d'Ebre ha estat i continua sent una comarca rica en aquesta varietat?

Primerament, la comarca de la Ribera d'Ebre és una terra d'escriptors. Seguidament, comença per la població de Flix un aspecte de contagi. Tenim a l'Andreu Carranza, Biel Pubill, Josep Sebastià Cid, Albert Guiu, Montse Banegas, Laura Mur, Josep Sánchez, Pere Muñoz, Aina Vega, Joan Ferrús.

A Flix i a la comarca hi ha una existència de fàbrica ideològica, mite de la cultura, poble industrial hi ha temps lliure. Un pagès va a ritme del sol. Un factor d'influència va ser Artur Bladé i Carmel Biarnés. Tota la comarca rep un reconeixement institucional l'any 1988 amb la presència de Miquel Esteve. Amb la Fundació del CERE i la Fira del llibre ebrenc ho potencien molt més.

20. Finalment, un titular o aportació personal.

Les Terres de l'Ebre són un territori en construcció i com a tal es fonamental estructurar des d'un punt de vista un espai comunicatiu. Si està estructurat tira amb qualitat.

16.1.13 Ramon Vericat Pallarés

Entrevista enviada per correu electrònic: 08/02/2019

Entrevista rebuda per correu electrònic: 08/02/2019

Impremta Querol és una empresa de comunicació gràfica especialitzada en impressió òfset, impressió digital i disseny gràfic. Realitza publicacions artístiques, llibres il·lustrats, catàlegs comercials i revistes constitueixen els principals serveis que ofereixen a tot tipus de negoci, des d'Ajuntaments i institucions importants del territori fins a dissenyadors particulars o petites empreses.

- 1. “L’impremta és un exèrcit de vint-i-sis soldats de plom amb els què es pot conquerir el món”. Aquesta expressió la va citar Johannes Gutenberg (Inventor de l’impremta) i com a curiositat, està ben visible i present a la vostra pàgina web. Què us ha donat la impremta?**

A nivell personal i també professional, encara que els temps que corren són difícils de passar degut als alt-i-baixos de la feina, ens ha donat satisfacció de sentir que estàs fent un servei que, de vegades, és el reconeixent a nivell de la bona feina que intentes fer.

- 2. Quin any en fou la creació?**

La impremta Querol es va fundar l’any 1905. Per suposat ja és centenària i continua molt activa.

- 3. Sempre ha estat situada al mateix lloc?**

No. Al començament estava dintre la ciutat de Tortosa. Concretament al carrer del Carme, núm. 3. Però l’any 1992 degut a la falta d’espai i la projecció de l’empresa ens vam traslladar al Polígon Industrial Baix Ebre, carrer D, parcel·la 93 de la població de Campredó (Baix Ebre) fins a dia d’avui.

4. Sens dubte, una de les impremtes més destacades del territori. Com us definiu?

Efectivament. Amb tot cal dir que la impremta Querol és una empresa familiar portada actualment per la quarta generació dels fundadors, els germans Josep i Enric Querol Beltri.

Recentment ha duplicat la seva superfície de producció arribant als 2.000 metres quadrats per poder-hi encabir maquinària amb la tecnologia més avançada per a tot tipus de feines, amb un excel·lent equip de professionals amb molts anys d'experiència acumulada al servei de les necessitats, treballant de manera personalitzada i amb diversos vehicles de repartiment amb la intenció de donar servei a la Província de Tarragona, Terres de l'Ebre i a les veïnes de Castelló i Terol (Baix Maestrat - País Valencià).

Tal i com hem dit a la presentació, som una empresa de comunicació gràfica especialitzada en impressió òfset, impressió digital i disseny gràfic. Oferim serveis com ara publicacions artístiques, llibres il·lustrats, catàlegs comercials i revistes des d'Ajuntaments i institucions importants del territori fins a dissenyadors particulars o petites empreses.

5. El tracte personal inclús proper sempre ha estat el vostre punt fort segons la descripció al web. Quina missió, visió i valors té la impremta?

A l'Impremta Querol sempre busquem ser la millor alternativa per als serveis d'impressió a les nostres Terres i arreu del país. El nostre comportament com a empresa es basa en la qualitat amb un equip consolidat i professional i amb la passió per millorar i estar actualitzats en tot moment. Utilitzem papers lliures de clor i reciclats, separem i gestionem el procés de reciclatge de tot el paper, plàstic, metall i olis que genera la nostra cadena de producció, per a contribuir a conservar el nostre medi ambient i valorem si els nostres proveïdors compleixen les normes mediambientals. A més a més, sempre busquem la màxima diversitat en els serveis per a satisfer les necessitats dels nostres clients.

La nostra missió sempre ha estat satisfer els nostres clients aportant un servei integral des de la recerca fins al lliurament; inspirar confiança amb la nostra trajectòria i experiència; i crear valor i marcar la diferència amb els nostres professionals. La capacitat d'escolta,

rigor, excel·lència i esperit creatiu, són els valors que han fet de la Impremta Querol una de les empreses Tarragonines més reconegudes en l'àmbit de l'edició gràfica, a més a més de la constant vinculació al món local, amb presència a nombrosos esdeveniments, sempre donant suport a les iniciatives del territori, amb ganes d'innovar i prestar un servei a la societat.

6. Quants treballadors sou actualment a l'empresa?

Al Grup Querol, actualment són 19 treballadors. Aquests estan repartits de la següent manera: Impremta Querol, SL: 12 treballadors i Etiquet, SL: 9 treballadors.

7. I fa una dècada?

Fa una dècada al Grup Querol eren 15 treballadors distribuïts per: Impremta Querol, SL: 9 treballadors i Etiquet, SL: 6 treballadors.

8. Quants departaments disposeu a dia d'avui?

Disposem de tres Departaments. Pre-impressió, impressió i acabats.

9. Quantes capçaleres en comunicació local ha aglutinat al llarg de la història la impremta Querol? Per a quins territoris heu fet impressions?

Especialment a les Terres de l'Ebre. Després també fem encàrrecs per a la resta de Catalunya, Aragó i País Valencià. Finalment, també tenim clients a nivell europeu.

Més d'un centenar.

10. Ens podeu exposar els canvis que heu sofert en el sistema d'impressió gràcies a l'evolució tecnològica?

Al començament es treballava amb tipografia i alguna cosa en format linotip. Era simplement una màquina impressora que fon alhora el metall en peces que contenen totes les lletres d'una mateixa línia.

Més tard es van començar a introduir els clixés. Era una planxa de metall o d'un altre material emmotllable on hi ha reproduïda en relleu una composició, una imatge, etc., destinada a la impressió tipogràfica, al fotogravat, etc.

Seguidament, una vegada va aparèixer el món dels ordinadors vam començar amb la fotocomposició. Fou un procediment de composició que permetia d'obtenir lletres o signes damunt pel·lícula o paper fotogràfic.

El gran canvi durant el segle XX es va començar a desenvolupar amb l'aparició del Macintosh d'Apple a principis de la dècada del 1980, que va suposar la democratització de l'edició assistida per ordinador. Permetia l'adquisició d'imatges digitals, edició de les fotografies, la creació de gràfics vectorials i composició de pàgines amb programari específic.

De manera paral·lela a l'evolució de la composició, totes les tasques implicades en les arts gràfiques van començar a experimentar canvis profunds. Així al lloc de treball de la composició, el tractament fotogràfic i el disseny de la pàgina es van afegir diversos dispositius com les filmadores o CTF's (Computer To Film) que permetien imprimir directament des de l'ordinador a una pel·lícula, i que podia crear el clixé de cada color (quatre en el cas de la quadricomia) per tal de produir les plaques de transferència òptica. Aquesta millora va eliminar la necessitat del disseny i muntatge manual de les pàgines. Tanmateix, la transferència òptica va fer perdre definició i no evitava certes taques produïdes per la presència de brutícia deguda a la pols adherida a les plaques.

Llavors va entrar a treballar la filmadora amb els fotolits. És, en la impressió òfset i rotogravat, el clixé que reproduïx l'objecte, o la tipografia, sobre pel·lícula o suport transparent.

Actualment el CTP (Computer To Plate), literalment de l'ordinador a la planxa, és un sistema industrial que s'ha imposat clarament en els últims 15 anys i permet crear planxes d'impressió directament dels fitxers informàtics.

11. Com radiografia el panorama actual dels mitjans de comunicació locals des d'una impremta?

Com una eina força útil per fer saber però sobretot conèixer les diferents situacions i qualitats de cadascú. A pesar que es diu que està per desaparèixer, jo personalment crec que tot i que hi han molts d'impressors i feines d'impremta que han desaparegut, encara n'hi han molts per poder sobreviure molts d'anys.

12. Quan la impremta té una pèrdua en el paper o en el tancament de capçaleres per falta de recursos econòmics, què en pensa?

Què és una llàstima, és llei de vida, però en desapareixen unes i se'n creen unes altres.

13. El sistema digital què us ha afegit a la feina?

És un nou format de feina dintre de les Arts Gràfiques, es degut a la petita tirada que la majoria de clients demana.

14. Com ho porteu?

Bàsicament ens ajustem a les necessitats dels clients.

15. Què preferiu: òfset o digital?

Per als dos sistemes hi ha cabuda, encara que el mercat va més de cara a la impressió digital.

16. Sou una impremta en la qual també esteu actius a les xarxes. A banda de la pàgina web teniu la plataforma Facebook i Twitter. Qui és el *community manager* de les vostres xarxes socials?

És un tema que tenim obert però de moment no li dediquem tot el que hauríem d'invertir, tot i pensar que avui en dia no deixa de ser una nova font de feina i de propaganda molt efectiva.

17. Segons el web, l'any 2005 va néixer Etiquer, SL. Va servir per imprimir etiquetes en bobina. Què significa exactament?

A la Impremta Querol, SL, s'imprimeix en fulla solta i a Etiquer, SL, s'imprimeix en bobina, es per a fer etiquetes per a alimentació i cosmètica.

18. Quina capçalera de l'Ebre segueix més? Per què?

Avui per avui la revista "Estel". És una revista propera i que agrada a la gent d'aquestes terres.

19. Hem vist que oferiu els següents serveis: disseny gràfic, impressió òfset i digital, post-impressió, atenció al client, servei a domicili, etiquer... Ens podeu fer una breu explicació d'aquestes tècniques?

Efectivament! D'entrada tenim la *impressió òfset*. Aquí disposem de 10 cossos d'impressió Heidelberg, una de les millors marques del mercat, de 2 i 4 colors que garanteixen la màxima qualitat d'impressió i que ens permeten realitzar feines tant de llarga com de curta tirada. Podem imprimir formats des de 36x52cm fins a 70x100cm.

Hem introduït maquinària (comtem amb un CTP propi) que ens ha eliminat molts passos entremitjos, la qual cosa fa possible oferir la màxima fidelitat de la còpia respecte l'original, doncs aquesta passa directament dels ordinadors a les màquines d'impressió, evitant tot el procés que pugui representar pèrdua de qualitat.

Després tenim la *impressió digital*. Amb la impressió digital aconseguim ampliar el ventall de serveis oferint la possibilitat d'imprimir pocs exemplars de qualsevol producte amb la màxima urgència. És especialment útil per a tirades personalitzades, reproduccions de pocs exemplars de revistes, llibres, etc. Tot i això, ofereix una qualitat impecable, arribant en molts casos a igualar la qualitat de la impressió òfset.

A més, fem servir la *impressió 3D*. De fet, imprimir en 3D és el futur i nosaltres no ens volem quedar enrere, és per això que hem adquirit recentment una màquina 3D per a poder fer les teves idees tridimensionals realitat. Amb ella podem realitzar maquetes de productes industrials que tinguis en projecte o imprimir aquell objecte únic que havies creat però que mai imaginaves que podies tocar, pintar o inclòs construir amb les teves pròpies mans.

Un altre servei és la *preimpressió*. A Querol Grup estem preparats per atendre totes les exigències que se'ns plantegin. Oferim un servei de disseny amb els elements tècnics idonis per a crear, a partir d'una idea, qualsevol logotip, opuscle, llibre, revista, imprès corporatiu, caixa, targeta... El personal d'aquesta secció prové d'escoles de disseny, està capacitat per a interpretar idees que aporti el client i també per a superar les dificultats que pugui plantejar qualsevol tipus d'imprès. El diàleg amb el client i les proves d'estat del treball, són eines imprescindibles per a aconseguir un resultat òptim.

En darrer lloc tenim els *acabats*. Un cop impresos els treballs, els hi podem donar un toc de qualitat mitjançant els acabats. Per això al taller tenim una secció completa, amb personal especialitzat, per a dur a terme aquelles manipulacions que acabaran donant-li excel·lència al producte final. Des de llibres fins a revistes, talonaris, opuscles plegats, etc. estem preparats per a alçar, plegar, cosir, plastificar, retractilar, foradar... amb la millor qualitat possible.

20. Com es va acollir la impremta Querol al programa de subvencions? Quantes subvencions rebeu? Com són aquests procediments?

Impremta Querol SL. es va acollir al programa de subvencions Leader finançat per la U.E. Impremta Querol S.L. va presentar un projecte per la compra d'una màquina alçadora, plegadora i guillotina trilateral més una enquadernadora per tal de millorar

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

productivitat i oferir productes nous als seus clients. Amb la confirmació de la subvenció es va comprar les màquines, millorant la qualitat dels productes i els terminis d'entrega. El ventall de clients va créixer i amb ells, la facturació. Actualment dona servei a moltes impremtes de la província. Impremta Querol S.L. va rebre una subvenció de 43.484,00€.

21. Finalment, un titular o aportació personal.

Impremta Querol, més d'un segle fent bona impressió!

16.1.14 Josep Lluís Villa Moreno

Entrevista realitzada a Tortosa (Baix Ebre): 24/04/2019

Josep Lluís Villa (1953) és periodista. Corresponsal del diari *El País* (1987-1995). Membre de la Junta del Col·legi de Periodistes (1991-1993). Membre de l'ACPC (1997-2000). Editor d'informatius i programes a RNE (1988-1992) i a la Cadena SER (1992-1994). Director del setmanari *L'Ebre* (1994-1998). Director i fundador de l'*Ebredigital* (1996-1999). També ha estat director de la televisió local de les Terres de l'Ebre, *Visió 3* (1997-1999). Director de les dues emissores d'Ona Catalana a les Terres de l'Ebre des de la primavera de 1999 fins a l'estiu de 2005. Des de l'any 2005 fins a l'actualitat, director i fundador d'*Imagina ràdio*. I és un dels tres socis majoritaris de l'empresa que edita el setmanari l'Ebre.

1. Per començar, quina és la situació actual de la professió periodística a Terres de l'Ebre?

En certa manera és precària. Perquè hi ha una excessiva oferta i al mateix temps hi ha una saturació de mitjans. Hi ha moltes causes suposo de quan hi havia l'eufòria econòmica que es van crear molt mitjans de comunicació excessius però en una zona petita com aquesta tampoc genera una activitat econòmica suficient com per a viure tots plegats del mateix pastís publicitari. I llavors la veig precària perquè hi ha una excessiva competència i entenc que dos televisions locals, un setmanari i un altre de ràdio, en fi, això comporta que les empreses periodístiques estiguin en una competitivitat que es excessiva per a poder fer un producte seriós. No obstant això, està bé. Anem tirant. L'administració sempre ens ajuda econòmicament. Natros sempre els hi fem entendre que és positiu perquè d'alguna manera el fet que hi hagi mitjans locals a més d'enfortir la cultura i la identitat de la terra ebrenca fa que els nostres problemes pugen arribar o la nostra situació pugue ser explicada a fora. Perquè sinó la recull un mitjà local difícilment TV3 la recollirà. Un cop aquí funciona a través de la premsa local sempre pot atreure més l'atenció els mitjans més potents que no són locals.

La professió periodística abans i ara ha canviat molt. Quan vam començar hi havia una part de voluntariat, era absolutament precària. La feies més per vocació. Fins i tot després de Franco es va haver d'adequar i els periodistes al cap d'un temps podien col·legiar-se però sí que hi havia vocació. Probablement, les empreses periodístiques no eren molt poderoses des del punt de vista econòmic però sí que hi havia més "independència" periodística a l'hora d'informar. El periodista en general a grans trets era molt més crític amb el poder.

Avui en dia això s'ha matisat molt. Entre altres coses perquè les empreses periodístiques també depenen econòmicament del poder, de les administracions i això fa que esta independència necessària per a poder exercir queda molt matisada. No vull dir que estigue retallada. Però sí matisada. I per tant aquella informació en les empreses periodístiques es veu o bé per apostar per una línia determinada que determinats partits li donen suport o bé no potser totalment independent, mai ha existit però ara cada vegada més i si hagués d'entrar de nou, com en els inicis no entraria en aquest sistema. No ho faria. El periodisme s'ha deteriorat moltíssim, a molts nivells. També forma part de lo que era la societat perquè sempre els professionals son producte de la societat que et trobes. La societat de la transició que ara està denostada volia un canvi, la democràcia la veiem com el paradís a conquerir i per tant ens sentíem motors d'un canvi, la joventut d'aquella època que era el fet de canviar la manera de fer política i entendre la democràcia. Una sèrie de costums i de maneres de fer que ara són pràcticament quotidianes i que no les valorem i que llavors tenien el valor de la conquesta del dia a dia. No existien per exemple gabinets de premsa que et subministraven informació. La informació l'havies de buscar tu, i erets molt més independent. Tu triaves. Avui en dia estem absolutament bombardejats d'informació. A les redaccions ha d'haver un vell que dona la perspectiva històrica recent. Un altre aspecte és que els diaris digitals han donat tanta pressa a la informació que si la informació no és dona al cap d'unes hores és obsoleta i això està bé però malament perquè de tanta informació perds el que és la perspectiva de si aquella informació és important o no. Hi ha molta informació de declaracions i no d'anàlisi de fets puntuals. No hi ha un sentit crític. Ha variat molt el periodisme i sembla que les noves tecnologies han aportat millores però encara les hem de pair i encara no tenen la utilitat social que haurien de tenir.

2. Fent un recorregut històric, quan arriba la transició democràtica, quina premsa escrita hi figurava al territori?

Només n'hi havien dos. Tortosa especialment té una tradició de premsa extraordinària. Inclús en la Guerra Civil hi havien diaris i tenien una certa incidència. Aquí n'hi havia un que era *La Voz del Bajo Ebro* més institucionalista, tatxat de dretes que donava informació de les institucions que tocaven. Després va arribar *L'Ebre-Infomes*. Més endavant, Josep Bayerri passà el relleu de la direcció del setmanari a Artur Gaya. La línia ideològica de la publicació es mantingué com a independent, nacionalista i d'esquerres. *L'Ebre Infomes* era el difusor dels plantejaments comarcalistes i dels projectes per impulsar les Terres de l'Ebre com a territori propi. El 1989 es fusionà amb el setmanari ampostí *Migjorn*. El seu creador va ser Josep Lluís Ripollés i l'últim director en va ser Josep Maria Arasa. Aquest, va protagonitzar la fusió amb mi per acabar creant un mateix mitjà de comunicació compartit: *Ebre Infomes/Migjorn*. *La Voz* va passar a ser *La Veu del Baix Ebre* d'esquerres i molt més crític amb el poder. L'any 1995 nasqué el setmanari *L'Ebre*, sota la meua direcció. Inicío la transformació de la premsa comarcal ebrenca cap a plantejaments més professionals. Finalment, el 2001 *L'Ebre*, de la mà de Josep Maria Arasa, i *La Veu del Baix Ebre*, amb Joaquim Rambla com a director, es fusionaren per donar lloc a la *Veu de l'Ebre*. Va començar en color roig i va recuperar el color blau per la lluita antitransvasista.

Durant aquella època una de les línies editorials que es van promoure van ser les diverses millores substancials, es treballava molt precari a nivell tècnic, l'autoedició i això va propiciar que el periodista pogués funcionar molt millor i va ser un element clau. Després un altre element clau va ser la línia editorial que a part de ser d'esquerres volia marcar Terres de l'Ebre com a concepte territorial. Significa de que llavors eren quatre comarques que no tenien cap nexa d'unió excepte el que tu li volies aplicar des del punt de vista positiu i cultural. Era un fet objectiu de que les Terres de l'Ebre tenien una personalitat pròpia. Natros vam decidir en aquella època de que havíem d'apostar per les Terres de l'Ebre. Havíem de posar les quatre comarques de l'Ebre per saber de que parlàvem. Parlo d'aproximadament del 1995. Fins i tot la Ribera d'Ebre jugava a ser comarca ròtula. Quan es va consolidar aquesta idea va ser precisament quan el transvasament de l'Ebre, la lluita antitransvasament va donar la puntillada definitiva a la concepció de l'Ebre, va unir a tot el territori envers una lluita i aquesta idea que natros

vam començar com una aventura i que després s'anava consolidant però no acabava de quallar excepte la classe política però era una cosa que va agafar aire i va ser potent quan des de fora ja ens parlaven de la gent de l'Ebre i això va ser la consolidació d'una idea que portàvem des de dècades fins i tot territorialment. Parlàvem de les quatre comarques al setmanari. A la Ribera d'Ebre llegien el *Diari de Tarragona*. Tenien aquesta filosofia. La gent de la Ribera d'Ebre la seva tendència natural era anar a Reus. Sociològicament actualment segueix igual però pertany a Terres de l'Ebre. Està dins la delegació territorial i està assumit.

3. Com afecta l'entrada de les tecnologies digitals de la comunicació a la premsa escrita? Quines oportunitats i amenaces pot exposar i com ho percep la ciutadania?

A dia d'avui qualsevol pot ser periodista. Aporta també que és molt fàcil exercir de periodista. Tens moltes eines per treballar d'una manera còmoda. L'altra és la perversió d'això del que comentàvem abans. Falta, hem abusat tant de la immediatesa que crec que hi ha la necessitat, fa falta un setmanari de contingut social en que tot allò que ha passat durant la setmana es recollís. Per exemple la feina del periodista, les falsedats i les veritats. Fer anàlisi i aportar un valor afegit. Aquesta decisió ens pot afectar i condueix a això. La informació és això. Analitzar i on mos porten. Recordo quan va començar la crisi, era que collons havia passat, ningú sabia la causa. Es va saber més tard, però parlàvem de crisi i no ho sabíem. L'important del periodisme és explicar-ho.

4. Com es funda *L'Ebre*? Ens pots exposar els seus inicis, objectius, treballadors, història, publicitat?

Josep Maria Arasa i jo quan treballàvem a *l'Ebre-Infomes* i *Migjorn* havíem de treballar en un altre mitjà per sobreviure. Treballàvem a la Cadena Ser i quan plegàvem o en hores lliures muntàvem el setmanari. La majoria de periodistes eren col·laboradors. Hi treballàvem com a vocació. No era cap fórmula de negoci sinó tot el contrari. No hi havia treballadors. Els treballadors de base érem natros. Només figures de col·laboradors d'opinió, polítics que els interessava sortir als mitjans de comunicació i altres

col·laboradors que eren escriptors. Tot era voluntariós. Evidentment, existia publicitat, però teníem més aviat pèrdues que beneficis. La publicitat només podies fer ingressos quan arribava l'extraordinari de la Cinta. Pràcticament no et donava per a res. Què fèiem? Vivíem per a pagar la impremta i posar diners de la nostra butxaca o algun mesenes que ens ajudava. Jo no posava gaires perquè tampoc en tenia molts. Això sí, passava moltes hores. Primer eren poques pàgines i després un venedor va fer créixer el setmanari fins arribar a les vuitanta pàgines, va aportar molt de valor afegit des del punt de vista econòmic. Però per altra banda aportava molt de compromís sobretot polític perquè hi ha un percentatge, un 50% o 60% que era diner dels ajuntaments i això et posava.

En aquella època, no ara, perquè ara estem no submisos però més dependents, en aquella època érem tant combatius ni que tinguéssim el suport institucional li fotíem canya igual a l'administració i potser era una manera de funcionar perquè era curiós perquè l'administració no ens signava els convenis a vegades més per temor. Ara hem optat per una actitud intel·ligent i jugues entre dos aigües, ni hostils que seria la ruïna però ni tampoc totalment submisos perquè no tindríem vectors. Alguns ajuntaments no ho acaben d'entendre i perden el conveni.

5. En quin context apareix *L'Ebre digital*? Com s'aprofita aquesta disrupció tecnològica i l'entrada en funcionament de les xarxes socials digitals?

El 21 de març de 1997, *L'Ebre* s'introduí a la xarxa amb el naixement de *L'Ebre Digital*. Jo era director. Llavors Internet era la prehistòria. Vam ser del primer de Tarragona i un dels primers de Catalunya. Només hi havia *La Vanguardia* i pocs més. De premsa comarcal érem els únics.

No sabíem com funcionava i la gent tampoc. Posàvem coses del setmanari i ho manteníem. Després quan es va començar a entendre, vam aprofitar la capçalera i avui en dia és un dels capdavanters en premsa digital comarcal, és un potencial enorme a les nostres terres i s'ajuda dels vídeos de la televisió. Arasa és el director.

6. Com fou la creació d'Imagina Ràdio? Per quin motiu? Com s'ha desenvolupat? Actualment fent un anàlisi en aquest periodisme de dades com està el tema de l'audiència? I la competència? Quin tret diferencial busqueu?

Imagina es va crear fa dotze anys aproximadament. És molt jove. Jo havia estat més periodista de ràdio però llavors un dia ja gran vaig emprendre l'aventura i fins a dia d'avui, un digital prou seriós. Imaginaradio.cat Nosaltres volem fer un projecte de taller de ràdio per a que els estudiants tinguin un cert aprenentatge i coneixement bàsic, tipus cantera que és un dels problemes que tenim a les comarques. Si el sistema funciona bé, més val no canviar-la. La nostra ràdio és essencialment musical. No perquè ens agrada més la música que la informació. Sinó perquè és més barata i perquè té més audiència. O sigui, les ràdios musicals tenen potencialment totes molta més audiència que una de generalista. Per tant, nos garantim l'audiència en un 70% a nivell musical i l'altre 30% com és molt car generar programes lo que podem fer ho fem bé. Si féssim una ràdio generalista local seria molt dolenta. Fer ràdio 24h és molt car. No tindriem diners, en poca gent i seria un producte local dolent que passa moltes vegades en ràdios locals. Què hem fet? Fer un 10% de la programació de qualitat i llavors estratègicament que sigui i pugue tenir acceptació entre el públic. Per exemple de dilluns a divendres un magazine a *prime time* (8:00h a 9:30h), butlletins informatius a cada hora i després un carrusel esportiu ebrenc que és l'únic pràcticament que es fa a tot Catalunya els diumenges (16:00h a 20:00h). És molt ric en la parla. Sí és caveró (Baix Ebre) i si és de Batea (Terra Alta). De l'Ametlla de Mar estan amb el *doncs* amunt i avall i a Batea, en canvi, diuen *no tocos*.

7. Quines temàtiques solen tenir més impacte a la premsa escrita?

La premsa escrita i la premsa digital és diferent. En la premsa digital el que sol tenir més acceptació és que sigui notícia pròpia i després desgraciadament lo insòlit. Tu tens la realitat que tens i tu no tens perquè imposar la realitat que tu vols. Si a tu la gent viu en un circ dona-li circ si vols audiència i després educa. Les notícies insòlites que funcionen són successos. Si és estrany i tens un vídeo funciona i després coses més singulars. La gent s'alarmia, aleshores és fa viral i ja ho tens. Funciona molt el tema assassinats i accidents de trànsit.

A la premsa convencional no és tan així, en un moment donat el xiquet periodista, un bon article sobre un tema política i social que tingue pes i de valor. Un balanç del sentit del vot a les eleccions. Natros hem après que fem una informació a la ràdio més seria i al digital és diferent. Jo busco molta audiència i la línia editorial va marcant unes pautes. Has d'utilitzar un recurs per captar la gent. La teva línia editorial va marcant unes pautes de periodisme més seriós, però has d'utilitzar recursos seriosos per a que la gent t'entre.

I en la ràdio passa el mateix, la música és l'ham. La gent m'entra per la música, però de quan en quan tenen un butlletí informatiu ebrenc que es producció pròpia, i que a més a més ens fa diferenciar a RAC105 que és, ja que jo competeixo en ells o Flaixbac, jo competeixo en ells i els guanyo terreny perquè tinc la mateixa música, tenen millor producte i més ben acabat però no hem guanyen perquè donen informatiu de Catalunya i jo de l'Ebre. La fas teva. És la diferència d'audiència que tinc respecte a ells. La informació és molt efímera.

8. Des dels seus inicis periodístics algun detall o anècdota que sempre recordes?

He tingut la gran sort de ser un dels informadors quan va haver l'accident nuclear de Vandellòs 1. Vaig contactar en un bomber que estava allà. Per una banda treballava per a la premsa local. I, per altra, era corresponsal del diari *El País*. Tenia la versió del bomber. I la premsa va treure informació que va ser un dels accidents més greus i que va estar a punt de petar el reactor. Vaig sortir en portada i per tot el món. Va trucar-me la *BBC*. Era el centre de l'univers. Gràcies a la pressió mediàtica van haver de tancar la central. Va ser una lluita antinuclear. Aquest moviment va estar alimentat mediàticament.

Com a anècdota, te podia contar milers. Una de les coses que a mi m'ha agradat molt ha estat aquest fet divers, buscar la singularitat i sempre m'ha encantat trobar notícies rares. Una d'elles va ser informar de que la policia municipal de Tortosa havia localitzat a dos xiques que estaven encadenades i es perquè els pares les havien lligat en cadenes per a que no surtiguessen de nit perquè el pare treballava i eren dos adolescents de 16 i 18 anys i les va lligar en cadenes per a que no surtiguessen de nit i me va fer molta gràcia. Era una notícia molt singular.

9. En darrer terme, un titular o aportació final.

Em preocupa i ocupa. La primera és la prevenció, les guerres venen per la tonteria dels polítics de les democràcies. Estan tant encantats que no veuen el perill. La societat polaritzada, l'augment dels populismes alerta que l'enemic esta més a prop del que mos pensem.

La segona és una denuncia social, alerta en los plàstics que mos farem mal. Només tenim una terra. No li donem importància i els terminis es van restringint. És un tema social i ens afecta a tots.

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2 Fitxes hemerogràfiques (1975-2019)

16.2.1	
Nom de la publicació	Agrofruit export S.A.
Subtítol	Agrupació de cultivadors d'agris i fruita del Baix Ebre A partir del Número 11 (Octubre - Desembre, 1993): Butlletí Informatiu Trimestral
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1985 - 1999
Continguts	Sector cítric, tractaments químics, poda de cítrics, campanya d'exportació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Agrofruit S.A. Adreça: C) de Gandesa, s/n. Km 39, 20 A partir del Número 11 (Octubre - Desembre, 1993): Polígon industrial Baix Ebre: 13-17
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració financera de: La Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona i la col·laboració tècnica d'Extensió Agrària de Tortosa
Nom i adreça impressor	Impremta Monllao (Roquetes - Tortosa) A partir del Número 8 (Març, 1993): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 15: especial Expo - Ebre 1990
Publicitat	Vivers, La Caixa

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 24. No conservats: 1, 4, 5, 8, 13, 17, 23
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.2	
Nom de la publicació	L'Aigua del Delta
Subtítol	Comunitat de Regants del Delta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1999 - ?
Continguts	Opinió, legislatura, col·laboració, història, evolució de les comunitats, obres pla delta
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consorci d'Aigües de Tarragona
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Gráficas 2001
Nombre habitual de pàgines	74 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	13.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Només disponible un exemplar
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.3	
Nom de la publicació	Aktual 3
Subtítol	Butlletí mensual d'informació i entreteniment
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2003 - ?
Continguts	Salutació, festes, entrevistes, passatemps, humor, cinema i música, opinions, horòscop, cuina, paisatges, mascotes, bellesa, anuncis classificats, guia d'actes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edició: Servidis, serveis de disseny Adreça: C) Cervantes, 36 (Amposta) Redacció: Xavier Giner Edició: Terres de l'Ebre, Grup Audiovisual, S.L. A partir del Número 57: Adreça: C) Miquel Granell, 6. (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Josep Ferré, Ruben Garcia, Nando Juan, Jordi Escrihuela, Juanjo Prats, Montse Roig, Santiago J. Margalef, Carlos Ferreres, Eric Benito, Marien Cumpli, Amado Cebolla, Robert Rallo, Emilio Miralles, Glòria Fandos, Joan Cid, Marta Mestre, Hernan Grau, Jesús Maria Tibau, David Poy, Àngel Reverté, Maite Mestre, Nino Vázquez, Jordi Ruiz, Santi Margalef, Òscar Romeu, Secundino Forcadell
Nom i adreça impressor	Del Número 12 (Agost, 2004) al Número 17 (Maig, 2008): Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	48 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	A partir del Número 44 (Abril, 2007): Distribució a les comarques del Baix Ebre, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre i Baix Mestrat 20.000 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 1 (Agost, 2003): Especial Festes Deltebre
Publicitat	Electrodomèstics, automòbils, tallers, subministres per la construcció, mobles, bar - restaurant, perruqueria, llibreria, pintura, teràpies
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 119. No conservats els següents exemplars: 3 - 7, 9, 19, 26, 27, 30, 42, 43, 54, 60, 62, 63, 68, 71, 72, 73, 75, 93, 99, 109, 110, 112 - 115, 117, 118, > 119
Altres referències	-
Observacions	Publicació de distribució a les comarques del Baix Ebre i el Montsià Número 90. Forma part de l'Associació Catalana de la Premsa Gratuïta

16.2.4	
Nom de la publicació	Alcanar
Subtítol	Informatiu
Lloc d'edició	Alcanar
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1998 - ?
Continguts	Breus, ajuntament informa, opinió, concurs de poesia, esports, reportatges fotogràfics
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Alcanar
Directors de la capçalera	President: Xavier Ulldemolins Directora: Noemí Polls
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Gràfiques Alcanar, S.L. (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	200 pessetes A partir (Març - Abril, 1998): 275 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Comercial, serveis funeraris
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Tenim constància d'un número de l'any 1998
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.5	
Nom de la publicació	Alcanar Número 400 (Agost, 2018, Època VI, Any 40): Viure Alcanar
Subtítol	Boletín Informativo A partir de l'any 1995: Informatiu Alcanar A partir del Número 348 (Gener - Febrer, 2008): Alcanar, Les Cases d'Alcanar, Alcanar Platja Número 400 (Agost, 2018): Butlletí informatiu d'Alcanar, les Cases d'Alcanar i Alcanar-Platja
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1977 fins actualitat
Continguts	Cartes al director, ajuntament informa, entrevista, cultura, vida ciutadana, pintures, col·laboracions, breus, cuina, passatemp, esports, entre paraules, espai obert, racons per conèixer, reportatge, acció de govern, tauler d'anuncis, agenda, recomanacions literàries, la contra
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Alcanar

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Adreça: C) Generalitat, 10. (Alcanar)
Directors de la capçalera	<p>Número 1 (Abril, 1977): Juan Andrés Boria Subirats. (Alcalde dictadura franquista. Professió: Advocat)</p> <p>Número 26 (Juny, 1979): Xavier Ulldemolins i Reverter. (Alcalde Per Unitat Canareva Independent durant el primer mandat i després pel PSC)</p> <p>Número 41 (Setembre, 1980): Director: Xavier Ulldemolins i Reverter. Sots-director: Enric Sancho i Montané</p> <p>Número 46 (Febrer, 1981): Director: Xavier Ulldemolins i Reverter. Sots-director: Antoni J. Colell i Beltran. Coordinador (Les Cases Alcanar): Enric Sancho i Montané</p> <p>Número 82 (Febrer, 1984): Director: Xavier Ulldemolins i Reverter. Coordinador (Les Cases Alcanar): Miguel Planes Torres</p> <p>Número 116 (Agost, 1987): Director: Joan Batiste Beltran i Queralt. (Alcalde EUa). Sots-director: Agustí Bel i Beltran</p> <p>Número 151 (Febrer, 1991) Director: Joan Batiste Beltran i Queralt. Sots-director: Francesc Josep Llagostera i Fibla.</p> <p>Número 154 (Juny - Juliol, 1991): Director: Xavier Ulldemolins Reverter. Sots-director: Antonio Francisco Ortiz Sancho</p> <p>(Juliol - Agost, 1995): Directora: Noemí Polls. (Professió: Periodista). President: Xavier Ulldemolins</p> <p>Número 217 (Gener, 1999): Director: Francesc Cid (Regidor Ajuntament Alcanar)</p> <p>Número 220 (Juny - Juliol, 1999): Director: Joan Batiste Beltran i Queralt. (Alcalde: Acord per Alcanar). Sots-director: Joan Carles Obiol</p> <p>(Juny - Juliol, 2003): Director: Ricard Bort. (Alcalde PSC). Sots-director: Diego Alcoba</p> <p>(Juny, 2006): Director: Alfons Montserrat. (Alcalde ERC. Professió: Ciències Econòmiques). Sots-director: Josep Maria Sancho</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	(Juny, 2016): Director: Alfons Montserrat. Sots-directora: Mercè Fischer Cid
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Òrgans rectors: José Fabregat Chavalera, Juan Fibla Fibla, Andrés Beltrán Sancho, Joaquín Valls Reverter, José Ulldemolins Ulldemolins, José Clavé Forcadell, José Fibla Sancho, Antonio Fornés Fibla</p> <p>Redacció: Juan Andrés Boria Subirats, Alfonso Martínez-Aguado Sancho, Manuel Francesca Ramón, Antonio Sancho Queralt, José Ramón Sanz Fontana, Miquel Colell i Sancho, Miquel Abiadé i José, Agustí Bel i Beltran, J. J. Sancho i Esteller, Agustí Bel, J. Colell i Beltran, Joan Enric Queralt, Marcel·lí Juan i Casals, Joan Francesc Fibla i Reverter, Carmina Sancho i Sancho, Roman Sancho i Matamoros, Agustí Vilar i Arasa, Josep Ferré i Forcadell, Vicent Matamoros, Tere Lange, Albert Sancho Granell, Laura Sancho Torné, Jordi Sancho Parra</p> <p>Col·labora: Entitats representatives de la localitat, Agustí Bel, Jacint Bort, Antonio Burruegos, Unió de Pagesos, Ramon Adell i Chillida, Ilich, Juanito i Quique, Carmina, Agustí Gil, Josep Alfara, Josep Antoni, A. J. Colell, Ferré, Jacint Bort, Joan A. Cabezas, Joventut Centrista de Catalunya, Joventut Socialista de Catalunya, Joan Josep Sancho i Esteller, Marcel·lí Juan i Casals, Joan Enric Queralt, Joan Ramon Sancho Balada, Col·lectiu Canareu d'Estudis Històrics, José Ramón Garriga Panisello, Juan José Farga Fibla, Araceli Moncanyo, Carme Ferré, Josep Ferré, Josep Lluís Agudo, Ricard Reverter, Joan Ferrer, Sabina Beltran, Natzalet Querol, Agustín Balada, Roger Oliver, David Garcia, Punt d'Informació Juvenil, Serveis Agraris, Vicent Matamoros, Joan Esteller, Toni Bel, Agrupació Excursionista d'Alcanar, Albert Forcadell Rubio, Andreu Queralt Balagué, Àngela Bort Reverter, AV Alcanar, Club d'Escacs Alcanar, Provi Reverter Balada, Parròquia "Sant Pere" de Les Cases, Forn d'Elena, Escola Marjal, Josep Lluís Agudo Juan, Josep Sancho Sancho, Mestresses de Casa d'Alcanar, Escola Joan Baptista Serra, Comissió d'Entitats de Les Cases, Cinta Beltran Reverter, Biblioteca Pública "Trinitari Fabregat", Aula de Fotografia, Maribel Selma, Residència i Centre de Dia l'Onada Alcanar, Laura Sancho</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Torné, Judit Sancho Prades, Àlex Espuny, Anna Garriga Subirats, família Forner Reverter
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita) Número 171 (Maig, 1993): Gràfiques l'Estel. (Alcanar) Número (Gener - Febrer, 1995): Gràfiques Alcanar. (Alcanar) Número 400 (Agost, 2018): Gràfiques Foix, SL. (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines A partir de l'any 1995: 40 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 1 (Abril, 1977): Per a subscriptors residents a la comarca: 180 pessetes. Residents a la província: 190 pessetes. Residents estranger: 290 pessetes. Quioscs: 20 pessetes A partir del Número 10 (Gener, 1978): Per a subscriptors residents a la comarca: 200 pessetes. Residents a la província: 225 pessetes. Residents estranger: 400 pessetes. Quioscs: 25 pessetes A partir del Número 26 (Juny, 1979): Per a subscriptors residents a la comarca: 300 pessetes. Residents a la província: 325 pessetes. Residents estranger: 500 pessetes. Quioscs: 30 pessetes A partir del Número 41 (Setembre, 1980): Per a subscriptors residents a la comarca: 480 pessetes. Residents a la província: 505 pessetes. Residents estranger: 700 pessetes. Quioscs: 45 pessetes A partir del Número 46 (Febrer, 1981): Per a subscriptors residents a la comarca: 600 pessetes. Residents a la província: 700 pessetes. Residents estranger: 800 pessetes. Quioscs: 60 pessetes A partir del Número 82 (Febrer, 1984): Per a subscriptors residents a la comarca: 1.200 pessetes. Residents a la província: 1.200 pessetes. Residents estranger: 1.400 pessetes. Quioscs: 125 pessetes Número 121 (Gener, 1988): Per a subscriptors residents a la comarca: 1.500 pessetes. Residents a

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>la província: 1.500 pessetes. Residents estranger: 2.000 pessetes. Quioscs: 150 pessetes</p> <p>(Gener, 1997): 200 pessetes</p> <p>(Març - Abril, 1998): 275 pessetes</p> <p>(Gener, 2002): 275 pessetes o 1.65€</p> <p>(Gener, 2007): 1.71€</p> <p>(Gener, 2011): 1.70€</p> <p>A partir del Número 400 (Agost, 2018): Butlletí gratuït</p>
Suplements i edicions extraordinàries	Número 114 (Juny, 1987): Programa eleccions municipals
Publicitat	Construccions, bar - cafeteria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 399. No conservats: 7, 14, 16, 22 - 25, 27 - 29, 31 - 40, 48, 49, 50 - 52, 62
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p>Més informació a:</p> <p>http://www.alcanar.cat/noticies/butllet%C3%AD-informatiu-alcanar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals - Facebook: <i>Ajuntament d'Alcanar</i> - Instagram: <i>Alcanar turisme</i> - Twitter: <i>@AlcanarAJ</i>
Observacions	El juliol de 1978 va ser l'exemplar amb més difusió degut a l'accident del Càmping dels Alfacs

16.2.6	
Nom de la publicació	Alfinum
Subtítol	Societat Filatèlica i Numismàtica Alcanar
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Trimestral

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Llengua	Català
Cronologia	1990 - 2000
Continguts	Filatèlic i numismàtic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Alcanar
Directors de la capçalera	Director: Joan Batiste Beltran i Reverter Coordinador: Vicent Matamoros i Sanz
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboren: Jordi Campderrós i Recasens, Joan Batiste Beltran i Reverter, Juan Carles Pla Marco, Félix Sánchez Poncela, Antoni Turró, Miguel F. Colell Sancho, Jose A. Fuster Beltrán, Ramon Espuny Vizcarro, Claudio Pondard Amb el suport: Ajuntament d'Alcanar i el Consell Comarcal del Montsià
Nom i adreça impressor	Gràfiques l'Estel. (Alcanar) A partir del Número 26 (Desembre, 1997): Gràfiques Alcanar
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	250 exemplars Número 3 (Setembre, 1990): 600 exemplars Número 4 (Desembre, 1990): 300 exemplars Número 7 (Setembre, 1991): 500 exemplars Número 8 (Desembre, 1991): 300 exemplars Número 9 (Març, 1992): 350 exemplars Número 11 (Octubre, 1992): 450 exemplars Número 12 (Desembre, 1992): 300 exemplars Número 15 (Setembre, 1993): 500 exemplars Número 16 (Desembre, 1993): 300 exemplars Número 17 (Setembre, 1994): 500 exemplars Número 18 (Juny, 1994): 300 exemplars Número 19 (Setembre, 1994): 500 exemplars Número 20 (Desembre, 1994): 300 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 21 (Març, 1995): 1.100 exemplars Número 23 (Setembre, 1995): 1.000 exemplars Número 25 (Setembre, 1997): 800 exemplars A partir del Número 26 (Desembre, 1997): 250 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no incorpora publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 28
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.7	
Nom de la publicació	A l'Hora
Subtítol	Fulls de Gandesa
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1982 - 1987
Continguts	Ajuntament informa, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Gandesa. Consell Local de Cultura
Directors de la capçalera	Joan Bosquet i Auba A partir del Número 41 (Novembre, 1985): Rosa Maria Catalan i Clua
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Secretari-administrador: Joaquim Navarro i Adell Consell i redacció: Joaquim Jordi i Ginovés (batlle), Anton Monner (Regidor de Cultura), Trinitari Fornós i Benaigues, Josep Vidal i Lluís, Miquel Romero i Navarro, Joaquim Pedrola i Garde, Josep Sabaté, S.E.A (Servei Extensió Agrària), Josep Garriga i Argenté, Francesca Aubanell i Batiste,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Rosa Prades i Tena, Mari Carme Martí i Argente, Mercè Pujol i Vallespi, Mercè Domènech i Sabaté, Fontcalda Blanch i Solé Amb el suport: Generalitat de Catalunya i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 0: Quota anual; 650 pessetes. Quota semestral; 360 pessetes A partir del Número 12 (Juny, 1983): 100 pessetes Número 25 - 26 (Juliol - Agost, 1984): 150 pessetes A partir del Número 27 (Setembre, 1984): 100 pessetes A partir del Número 29 (Novembre, 1984): 125 pessetes A partir del Número 30 (Desembre, 1984): 100 pessetes Número 37 - 38 (Juliol - Agost, 1985): 150 pessetes A partir del Número 39 (Setembre, 1985): 100 pessetes A partir del Número 54 - 55 (Desembre, 1986 - Gener, 1987): 150 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Incidències	-
Publicitat	Artesania, forn i pastisseria, celler
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 57
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.8	
Nom de la publicació	Al·licient
Subtítol	Escola Soriano-Montagut
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1979 - fins actualitat
Continguts	Activitats escolars, sortides, entreteniments, reportatges
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C) Balada, s/n. Amposta
Directors de la capçalera	José Antonio José Nos A partir del Número 65 (Desembre, 1991): Ramón Gallart Sánchez A partir del Número 114 (Febrer, 2013): Mari Carmen Selma Reverté
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Directora, Cap d'Estudis, Secretari, Joan Barberà, Noèlia Guardiola, Victor Arribas, José Juan Calduch Macià, Julián Moya Albericio, Miquel Segura, Núria Barberà, Mercedes Redó, Patricia Pino, Inés Martí Redactors: Alumnes dels diferents nivells per equips de treball o individualment, professors dels diferents Cicles, AMPA, Maria Dolors Gonzalvo Daudén, Julià Alcaraz i Bou, Joaquim García i Segarra, Lluís Cortiella i Povill Amb el suport: Ajuntament d'Amposta, Caixa Tarragona, Diputació de Tarragona i Asociación de prensa juvenil Inscrita: Asociación de Prensa Juvenil
Nom i adreça impressor	Integra i totalment al Col·legi (Departament d'Informàtica) A partir del Número 63 (Extra Juny, 1990): Talarn (Amposta) A partir del Número 122 (Juny, 2018): Impremta Salvadó
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 7-8 (Maig - Juny, 1980) Número 13-14 (Febrer - Març, 1981) Número 63 (Abril - Maig - Juny, 1990): Extra
Incidències	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 17 (curs escolar 1996 - 1997) al Número 25 i del Número 27 al Número 33 (curs escolar 2004 - 2005) Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 19, Novembre 1981. Número 20, Desembre 1981. Número 18, Octubre 1981. Número 24, Abril 1982. Número 25, Maig 1982. Número 28, Novembre-Desembre 1982. Número 42, Setembre-October 1985. Número 65, Desembre 1991. Número 69, Abril 1993. Número 89, Desembre 2002. Número 90, Abril 2003. Número 76, Abril 1998. Número 92, Desembre 2003. Número 94, Abril, 2006. Número 98, Desembre 2005. Número 100, Juny 2006. Número 105, Juny 2009. Número 114, Febrer 2013. Número 115, Abril 2013. Número 116, Juny 2013. Número 117, Febrer 2014. Número 118, Juny 2014. Número 119, Juny 2015. Número 122, Juny 2018
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.9	
Nom de la publicació	Altra Veu
Subtítol	Club Juvenil Sant Francesc
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral (En ocasions variable a mensual)
Llengua	Bilingüe

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	1976 - ?
Continguts	Cartes al director, activitats, exposició, música, humor, passatemps, informació esportiva
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Club Juvenil Sant Francesc. (Tortosa) Pertany a l'assemblea local de la joventut
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Juanjo Fabregat, Albert Roig, Ernest Valls, Jordi Fusté, Ramón Cid, Nando Adám, Sebastián Jornet, Adolfo Alguero, Pep Mola, Paco Porres, Jordi Fusté, Joan Lluís Massip, Joan Costa, Martín Poy, Mònica Verges, José Maria Aiximeno, Luis Gas, Juan Maria Viladrich, Federico Caudet, José Luis Mola
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	42 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	15 pessetes Socis: 10 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 2 al Número 5. No conservats: 1, < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.10	
Nom de la publicació	Amb la Vènia
Subtítol	Revista Informativa del Col·legi d'Advocats de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Llengua	Català
Cronologia	1997 - 1999
Continguts	Agenda, la veu del col·legiat, el col·legi informa, jurisprudència, racó cultural, entreteniment
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Plaça Estudis, s/n (Tortosa) Consell editorial: Junta de Govern del Col·legi d'Advocats de Tortosa
Directors de la capçalera	Jordi Espuny Gisbert
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Josep Canicio Querol, Jaume Araujo, Francisco Celma Prieto, Lluís Pegueroles Ariño, Núria Serrano Domingo i Míriam Pérez i Llorca, Juanjo Navarro
Nom i adreça impressor	Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	8 i 16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta revista no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 8. No conservats: 5, < 9
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.11	
Nom de la publicació	Amb tots els ets i uts
Subtítol	No conté subtítol
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1988 - 1989

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Notícies escolars, entrevistes, racó poètic, enquestes, dibuixos, treballs de curs
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·legi Públic 3 d'abril
Directors de la capçalera	Alfons Argilaga i Miguel Miró
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Ll. Arrufat, M. Pineda, M. Segura, G. Domenech, J. Duran, M. Garcia, S. Gironés, N. Jornet, P. Lechuga, J. L. López i L. Piñol Amb la col·laboració: Associació de Pares
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	40 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	Número 1: 400 exemplars Número 2 i 3: 330 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 106
Observacions	-

16.2.12	
Nom de la publicació	Amics dels Castells
Subtítol	Butlletí Informatiu Al Número 10 (Estiu, 2005): Revista de l'Associació Amics dels Castells A partir del Número 12 (Tardor, 2008): Revista de l'Associació Amics dels Castells i del Nucli Antic de Tortosa

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Actualment (2018): Amics dels Castells Nucli Antic de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Annual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1995 fins actualitat
Continguts	Activitats de l'entitat, elements dels castells, propostes, idees i reivindicacions, opinió, la cara i la creu, la veu del soci, convivència, notícies, el nostre patrimoni, l'entrevista, reportatge fotogràfic, notes històriques, recerca, memòria
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) de la Rosa. (Tortosa) A partir de 2018: Adreça; C) Portal dels Romeus, 10. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Ana Ibáñez i Carlos Martorell (Juliol, 2016): Gerard Climent García i Ramón Ruiz Fons (Estiu, 2017): Jordi Costea i Pili Cugat A partir de 2018: Ramon Ruiz i Fons
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Jordi Jordan Farnós, Carlos Martorell Fabregat i Jordi Valls Clua, Andrés Cadenas, Albert Curto, Rossend Aymí, Cinta Jiménez, Alans Navarro, José Montserrat, Xavier Rollan, Jacobo Vidal, Bendi Suárez, Jordi López Roig, J. Vilanubla, Irene Segarra, Josep Rollan, Cinta Montañés, Ramon Miravall, Joan Martínez, J. Lafarga Fabregat, Francisco Celma, Carme Clemente, Manel Estorach Barrera, Carles Ferrando, Antonio Miranda Vilà Amb el suport: Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Tortosa i el Consell Comarcal del Baix Ebre
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa) Número 1 (Estiu, 2017): Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines A partir del Número 9 (Gener, 2004): 48 pàgines

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 16 (Estiu, 2016): 60 pàgines A partir del 2018: 76 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Revista gratuïta per associats/es Públic general 10€ Les quotes són anuals 40€ general i 20€ per a joves, estudiants, aturats i jubilats
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bar - cafeteria, instal·lacions tècniques, electrodomèstics, òptica
Col·leccions conservades	Arxiu del Comarcal Baix Ebre: Del Número 1 al Número 16
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Correu electrònic <i>Més informació a:</i> amicdelscastells@gmail.com • Pàgina web <i>Més informació a:</i> (http://amicdelscastells.blogspot.com/) • Twitter <i>Més informació a:</i> @amicscastells • Issuu <i>Més informació a:</i> https://issuu.com/amicdelscastellstortosa • Instagram <i>Més informació a:</i> https://www.instagram.com/amicscastells/
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.13	
Nom de la publicació	Amics dels Eucaliptus
Subtítol	Butlletí de l'Associació de Veïns i Propietaris Amics d'Eucaliptus I
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català, francès i alemany
Cronologia	2001 - 2004
Continguts	Presentació, activitats, informació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Gavina, 1-3
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	1 pàgina A partir del Número 2 (Maig, 2001): 4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	45 exemplars Número 2 (Maig, 2001): 100 exemplars A partir del Número 3 (Juny, 2001): 125 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 22. No conservats: 7, 8, 12, 20, 23
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.14	
Nom de la publicació	Amposta Esportiva
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1992 - ?
Continguts	Actualitat esportiva
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicitat Roda Adreça: C) Prim, 77. (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Mobiliari de cuina, complements, tallers, clínica dental, pneumàtics
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10. No conservats: 6
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.15	
Nom de la publicació	Amposta Viva
Subtítol	A partir del Número 16 (Febrer, 1997): Revista d'àmbit local
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2001
Continguts	Nota informativa, reportatge fotogràfic
Dates del primer i darrer número publicat	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Joaquim Roda i Fibla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Francesc A. Barado, Dani Senar, Joaquim Fibla, Jose Senar, Gabriel Perles, Roberto Rallo, Irene Roda
Nom i adreça impressor	Talarn. (Amposta) A partir del Número 31 (Octubre, 1998): Salvadó (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Distribució: Difersa
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït A partir del Número 31 (Octubre, 1998): 200 pessetes Número 51 (Agost, 2000): 350 pessetes A partir del Número 52 (Setembre, 2000): 200 pessetes A partir del Número 55 (Desembre, 2000): Exemplar gratuït A partir del Número 58 (Març, 2001): 200 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	Número 14 (Desembre, 1996): Exemplar gratuït Número 32: Edició especial Nadal (1998)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Número 40: Especial Festes (agost 1999) Especial festes (agost 2000)
Publicitat	Magatzem, construcció, òptica, transports, burger, perruqueria, pneumàtics, fruiteria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al número 61. No conservats; 33. De la segona època no es conserven els següents exemplars: 18 - 30
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.16	
Nom de la publicació	Amposta
Subtítol	Boletín de Información Local A partir de l'any 1979: Butlletí d'Informació Local
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual (Dècada dels 80 als 90: quinzenal)
Llengua	Català (Fins la dècada dels anys 80 en llengua castellana)
Cronologia	1958 fins actualitat
Continguts	Ajuntament, ensenyament, ciutadans, cultura, tribuna, esports, contra ampostins, ciutat, entrevista, gent,
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció i administració (1976): Palacio Municipal Edita: Ajuntament d'Amposta (Montsià) Adreça: Plaça Espanya, 2 (Amposta)
Directors de la capçalera	1976: José Fábregas Miralles A partir del Número 142 (Maig, 1979): Director; Josep Gil i Morales. Sots-director; Lluís Cid i Martí. Cap de redacció; Joan Lluís Ripollés i Romeu A partir del Número 188 (Segona quinzena, Juliol, 1981): Sots-directors: Rosa Maria Arrufat i Viñoles i Joan Gavaldà i Sanz

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 232 (Segona quinzena, Maig, 1983): Director; Josep Maria Simó i Huguet. Sots-director; Vicent Monfort i Serra. Cap de redacció; Manuel Méndez i Delgado</p> <p>A partir del Número 330 (Segona quinzena, Juny, 1987): Director; Joan Maria Roig i Grau. Més endavant apareix el Sots-director; Daniel Rius i Guarch i Francesc Josep Fosch Farnós</p> <p>A partir del Número 747 (Primera quinzena, Juliol, 2007): Director; Manel Ferré Montañés. Sots-directora; Rosita Pertegaz Lafont</p> <p>A partir del Número 884 (Juny, 2015): Director; Adam Tomàs Roiget. Sots-director; Ramon Bel Serrat</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Consell de redacció: Rosa Maria Arrufat i Viñoles, Enric Bailach i Beltri, Rafel Balada i Llasat, Francisco Antonio Barado Moreno, Josep Gil i Jordà, Francesca Valdepérez i Castillo, Emili Verge i Amorós, Francesc Moreno i Cortés, Josep Carles Guerra i Rojas, Manuel Gil i Martí, Josep Lluís Tàrrega i Latorre, Leonard Furió i Martí, Ramón María Calduch i Farnós, Mary Cruz Domínguez i Esteban, Roser Gelida i Forcadell, José Luis Rosa Panisello, Carles Perales i Puerta, Manel Ramón Ferré, Imma Rastroero Roda, Vanesa Adell Ferré, Jordi Galo Branco, Maite Subirats Argentó, Pep Simó</p> <p>Col·laboren: Vicente Duatis Regolf, Rafael Hueso Feliu, José Vicente Caballero, Dina Ardit, Pepita Castillo, Eloy Toldà, Aniceto Garcia, Josep Parrot, Manuel Ruiz Salgado, M. Ripollés, Josep del Montsià, Lluís Ripollés, Marina de Dios, Rosendo Monllau, Josep Ferré i Royo, Asociación Amas de Casa, APASA, Josep Gil Jordà, Joan Salvadó i Arrufat, Rafel Balada i Llasat, Josep Ferré i Royo, Manolita Cid i Espuny, Mario Perolada, Angel Baz i Vergara, Felipe Prats, Joaquim Urquizú i Castellà, Antoni Costes, Penya Barcelonista (Joan Gamper), Joaquim Roda, Joan Rebull, Santi Aguiló, Lluís Millan, Hernán Grau, Alfonso Morales, Enrique Arasa, Xavier Giner, Inma Lajunta, Josep Pons, Pedro Torres, Tere Valdepérez, Mario López, Robert Rallo Fosch, Joana Serret, Montse Soriano-Montagut</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nom i adreça impressor	<p>1976 fins 1979: Impremta Ampostina (Amposta)</p> <p>A partir de l'any 1979: Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>2012: Talarn (Amposta)</p> <p>A partir del Número 858 (Abril, 2013): Domingo (Amposta)</p> <p>A partir del Número 880 (Febrer, 2015): Digital Image -Querol Edicions- (Tortosa)</p> <p>A partir del Número 891 (Gener, 2016): Sistemes de Comunicació Gràfica S.L</p>
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>A partir del Número 158 (Segona quinzena, Abril, 1980): 25 pessetes</p> <p>A partir del Número 142 (Maig, 1979): 30 pessetes</p> <p>Només a l'exemplar 165 (Agost, 1980): 50 pessetes</p> <p>A partir del Número 200 (Segona quinzena, Gener, 1982): 40 pessetes</p> <p>A partir del Número 249 (Primera quinzena, Febrer, 1984): 75 pessetes</p> <p>A partir del Número 260 (Segona quinzena, Juliol, 1984): 125 pessetes</p> <p>A partir del Número 262 (Segona quinzena, Agost, 1984): 60 pessetes</p> <p>A partir del Número 268 (Segona quinzena, Novembre, 1984): 100 pessetes</p> <p>A partir del Número 269 (Primera quinzena, Desembre, 1984): 60 pessetes</p> <p>A partir del Número 280 (Segona quinzena, Maig, 1985): 75 pessetes</p> <p>A partir del Número 284 (Segona quinzena, Juliol, 1985): 150 pessetes</p> <p>A partir del Número 285 (Primera quinzena, Agost, 1985): 75 pessetes</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 308 (Segona quinzena, Juliol, 1986): 150 pessetes</p> <p>A partir del Número 310 (Segona quinzena, Agost, 1986): 75 pessetes</p> <p>A partir del Número 342 (Segona quinzena, Gener, 1988): 90 pessetes</p> <p>Número 354 (Primera quinzena, Agost, 1986): 180 pessetes</p> <p>A partir del Número 355 (Segona quinzena, Agost, 1986): 90 pessetes</p> <p>A partir del Número 376 (Segona quinzena, Juliol, 1989): 180 pessetes</p> <p>A partir del Número 378 (Segona quinzena, Agost, 1986): 90 pessetes</p> <p>A partir del Número 399 (Segona quinzena, Juliol, 1990): 180 pessetes</p> <p>A partir del Número 401 (Segona quinzena, Agost, 1986): 90 pessetes</p> <p>A partir del Número 707 (Segona quinzena, Juny, 2005): 1.35€</p> <p>A partir del Número 717 (Primera quinzena, Gener, 2005): 1.45€</p> <p>A partir del Número 737 (Primera quinzena, Gener, 2007): 1.50€</p> <p>A partir del Número 778 (Primera quinzena, Gener, 2009): 1.60€</p> <p>A partir del Número 844 (Gener, 2009): 3€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p>Desembre, 1979: Número extra</p> <p>Altres edicions extraordinàries fan referència a l'Especial Festes Majors (Agost)</p>
Publicitat	<p>Farmàcia, ferreteria, llibreria, bar, floristeria, taller de maquinària</p>
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 158 al Número 850. No conservats; 159, 186, 187, 202, 240, 294, 317, 318, 336, 341, 363, 376, 407, 488, > 537 - 563, 576, > 850</p>
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<i>Més informació a:</i> (https://www.amposta.cat/revista/)
Observacions	-

16.2.17	
Nom de la publicació	Amposta Sud
Subtítol	Xiribecs, Valletes, Lligallo
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Lo raconet, notícies breus, botigues al carrer
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Associació de veïns l'Acollidora
Directors de la capçalera	Àngel Porres García
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Iniciatives i impressions digitals
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Magazine gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Drogueria, perfumeria, perruqueria, pneumàtics, taller, planxisteria, pintura i decoració
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 3 (Setembre - Octubre, 2005)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.18	
Nom de la publicació	Amunt
Subtítol	Patronat Escolar Obrer de la Sagrada Família
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Mercaders, 2 (Tortosa)
Directors de la capçalera	President: Antoni Polo Moya Vice-president: Manel Josep Segura Tena Coordinadors: Carles Maria Castellà Espuny, Quimo Panisello Gamundi
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Joan Bertomeu Balagueró, Josep Bayerri Raga, Anna Ferré Luna, Família Monllaó Ramón, José Daufí Monfort, Mn. Pepe Insa Rebull, Lluís Pegueroles Ariñó, Ernestina Vallés Alemany, Família Cid Aranda, José María Gasulla Valldepérez, Mn. Francesc Vives, Maria Cinta Ferré Querol, Maria Pilar Català Franquet, Carles Cases Blanch, Judith Benaiges Pallarés, Rodolfo Lamonte de Grignon, Maria Cinta Lamote de Grignon, Família Salanova de Cruells
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Exemplar 15 (Desembre, 2011)
Altres referències	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.19	
Nom de la publicació	A Pols
Subtítol	L'Informatiu del Baix Ebre i Montsià A partir del Número 57 (Setembre, 2011); L'Informatiu de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2007 - 2012
Continguts	Política, esports, notícies, cultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicitat Roda (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Irene Roda, Dani Senar, Josep Senar, Francisco A. Barado, Antoni Valmaña i Cabanes
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa) A partir del Número 53 (Maig, 2011); Indugraf Offset, S.A
Nombre habitual de pàgines	40 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Serveis electrònics, restaurant, unipost, hostaleria, manualitats, construccions, mobles.
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats: < 4, 7, 10, 11, 15 - 23, 30 - 37, 39 - 42, 46, 47, 49, 60, 62, 65, > 69
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Xarxes social digitals

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p><i>Més informació a:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Twitter: @RevistaAPols - Facebook: Revista “A Pols”
Observacions	-

16.2.20	
Nom de la publicació	Primera època: Institut Ramon Berenguer IV Segona època: A Punt
Subtítol	Revista de l'IES Ramon Berenguer IV
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1954 fins actualitat
Continguts	Memòria, treballs de Batxillerat, dibuixos de l'ESO, contraportada, història, poesia, reportatge, textos, matemàtiques, breus, racó d'art
Nom i adreça editor (redacció i administració)	IES Ramón Berenguer IV (Amposta) Adreça: C) Mestre Suñer, 1-37 (Amposta)
Directors de la capçalera	Coordinació primera època: Núria Arias i Oleguer Arques Coordinació segona època: Miquel Àngel Llorenç i Núria Àrias
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Lucrècia Bernaltes, Anna Comalada, Àngels Fàbregas, Ricard González, Albert Guiu, Dolores Gutiérrez, Noèlia Moratal, Maria Pilar Moreso, Agustí Colell, Neus Margalef, Joaquim Miralles, Joan Maria Piñol, Montserrat Soriano Montagut</p> <p>Amb la col·laboració: Ajuntament d'Amposta, Comunitat de Regants del Canal de la dreta de l'Ebre, Tosses 21, Departament de Cultura. Diputació de Tarragona, Departament d'Educació a les Terres de l'Ebre</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) Número 2 (Abril, 2006): Talamn (Amposta) Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Llibreria, papereria, olives i derivats, fotografia, carnisseria, xarcuteria, sistemes informàtics
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible; Abril, 2005
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina Web <i>Més informació a:</i> (https://www.iesramonberenguer.org/) • Twitter <i>Més informació a:</i> @InstitutRBIV
Observacions	-

16.2.21	
Nom de la publicació	Arrels
Subtítol	Revista Local Móra la Nova
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Mensual A partir del Número 15 (Febrer, 1986): Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1986
Continguts	Contingut local, ajuntament, invitat, fets i gent, joventut, informació, església, treballs escolars,

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	pàgina literària, receptes gastronòmiques, meteorologia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Cap de coordinació: Prudenci Borrell Fuertes
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Equip de redacció: Montse Jurado, Miquel Miró, Domingo Hernandez, Cristina Bargalló, Ramón Piñol, Àngels Martí, Leonor Sabaté, Zenaida Llorens, Antonia Vidal, Ignasi Albi, Paco Muñoz, Pili Ubieto, Domingo Hernández, Pere Jofresa</p> <p>Col·laboradors: Maria Pilar Martínez Jarabo, Mossèn Joan, Joan Josep Garcín, Francesc Graell, C. P. "Tres d'Abri", Vicenç Graell, Alberta Monlleó, Lluís Perpinyà, Antonio Veciana, Generalitat de Catalunya i Diputació Provincial</p>
Nom i adreça impressor	A partir del Número 15: Impremta Falset
Nombre habitual de pàgines	54 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Els tres primers números: 100 exemplars (Gener, 1986): 200 exemplars
Preus de venda i subscripció	A partir del Número 16 (Març - Abril, 1986): 200 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Caixa Rural Provincial, Caixa Madrid, bar, tallers, merceria, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 5 al Número 19. No conservats; 0 - 4, 8, 15, 17
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.22	
Nom de la publicació	Arrels
Subtítol	Revista del Grup Cultural d'Opinió
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Periodicitat	Variable: Semestral i Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1986 - 1993
Continguts	Fets socials, cultura, ensenyament, mosaic, d'interès ciutadà, esports, economia, salut, política, humor, retalls i costums
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció: Goles de l'Ebre, 210. (Deltebre)
Directors de la capçalera	Director: Llätzer Carbó Bertomeu Subdirector: Justino Pagà i Felipe A partir del Número 14 (Novembre - Desembre, 1988); Rosa Maria Vandellós i Lleixà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactor en cap: Maria Antònia Querol i Josep Lluís Blanch i Casanova Redactors: Marsela Otamendi Escoda, J. Lluís Blanch Casanova, Carme Franch Gilabert i José Marín Serral. Santiago Vila i Pagà, Judit Marín i Serral, J. Ramón Arques i Rovira, Josep Lluís Llor i Vila
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy. (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Estanc, assegurances, construccions, regals, moda, drogueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 22
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.23	
Nom de la publicació	Auró
Subtítol	-
Lloc d'edició	Paüls (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1982 - 1983
Continguts	Ressenya bibliogràfica, bústia, poble, creació, despertem, notes de redacció, entreteniments
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·lectiu Auró Adreça: C/ Soldevila, 18. Paüls (Baix Ebre)
Directors de la capçalera	Joan Josep Mulet
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Domènec Celma, Teresa Moragrega, Jaume Benaigues, Julieta Celma i J. Manuel Mulet
Nom i adreça impressor	Artyplan (Reus)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar únic: 50 pessetes Subscripció anual: 500 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Contraportada: La Caixa Resta d'insercions publicitàries: llibreria i papereria, joieria, forn de pa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 11. No conservats; 2, < 11
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.24	
Nom de la publicació	Barrull
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989 - 2005
Continguts	Actes i esdeveniments de la Penya Barcelonista Local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Penya Barcelonista d'Ulldecona Adreça: C) Mestre Hierro, 11. (Ulldecona)
Directors de la capçalera	Enric Aubà i Vericat
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Maria Josep Arnau i Montrós, Toni Cesar i Cubelles, Pere Vidal i Tabueña, Ricard Pla i Nolla, Lourdes Llombart Casanovas, Lina Doménech Guimerà, Joan Balagué Nol, Paco Agasa Garrit, Francesc Agasa, Núria Ausensi, Josep Ramon Tomás, Josep Bel, Josep Vericat Col·laboradors: Marisé Pla i Bel, F.C. Barcelona, Generalitat de Catalunya i Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Gràfiques Montsià (Ulldecona)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 10 (Desembre, 1991): 125 pessetes Número 11 (Març, 1992): 150 pessetes Número 13 (Setembre, 1992): 600 pessetes Número 15 (Març, 1993): 200 pessetes Número 19 (Maig, 1994): 300 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Assegurança "Mapfre", funerària, auto escola, comercial, forn de pa, restaurant, complements,

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	electricitat, fontaneria, llibreria, carnisseria, pintura, assessoria laboral
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 40. No conservats: 36; > 41
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.25	
Nom de la publicació	Baula
Subtítol	D'arts, ciències i lletres
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Trimestral i Quadrimestral)
Llengua	Català
Cronologia	1994 - ?
Continguts	Opinió, consultori sentimental, música, narració, poesia, reportatges, crítica literària, cinema, ciències
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Baula, revista d'arts, ciències i lletres
Directors de la capçalera	Coordinadors: Montserrat Calvet, Natàlia Lanau, Jaume J. Llambrich, Gustavo Moreno Pérez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Marc Curto Turon, Joan Todó, Sònia Castelló, Marta G. Vizcarro, Dr. Eros, Xesco Seral, Roser Brull, Jaume Estupinyà, Emilio Pérez, Anselmo Horta, Carlos López Pablo, Ramon Mascarell, A. Sergio Cuartiella, Marc Duran Sabaté, David Gámez, Núria Gimeno, David Matheu, Daniel Gutiérrez "Zack" Subvenciona: I.B. "Joaquim Bau" de Tortosa i l'Associació de Pares d'Alumnes
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosenca (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Número 1 (Desembre, 1994): 10.000 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 2 (Febrer, 1995): 700 exemplars Número 3 (Juny, 1995): 350 exemplars
Preus de venda i subscripció	Edició gratuïta. (Donatiu 100 pessetes)
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.26	
Nom de la publicació	BIM Camarles
Subtítol	Butlletí Informatiu Municipal
Lloc d'edició	Camarles (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	2002 - 2008
Continguts	Acords municipals, notícies, comerç
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Camarles
Directors de la capçalera	President: Carmelo Redó i Borràs Director: Jordi Gil i Clua A partir del Número 28 (Desembre, 2007): President: Joan Curto i Querol Directora: Olivia Sentís Descarrega
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Josep Mayoles i Galve, Josep Mascarell i Rey. Col·laboradors: Geroni Vázquez, Ramon Brull, Xavier-Joan Curto, AMPA Camarles, Mossen Josep P. Gil, Gerard Curto, L'absenta, Maso Queral, Lliga Contra el Càncer, Ma José Bertomeu, Judit Morales, David Bo, Maret, Iolanda Guillem, Emili Igual, Associació de Comerç i Serveis, Coral Sant Jaume

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Apòstol, Associació de Jubilats i Pensionistes, Policia Local de Camarles, Agrupació Musical de Camarles, Associació de Comerç i Serveis, IES Camarles, Emili Igual, Iolanda Guillem, Judit Morales
Nom i adreça impressor	Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 10 (Juny, 2004): Especial Firacoop 2004
Publicitat	Estètica i complements, perruqueria, bar - restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 4 al Número 30. No conservats: 1 - 3, 5 - 9, 11 - 18, 20 - 27, 29, > 30
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.27	
Nom de la publicació	Bitem Diu
Subtítol	Butlletí d'Informació Local
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Bianual)
Llengua	Català
Cronologia	1979
Continguts	Entitats, informatiu local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	A partir del Número 4 (1999): PC Terres de l'Ebre i Associació de Veïns de Bitem
Directors de la capçalera	Juan José Carles Mariné
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Contraportada: La Caixa. A l'interior del butlletí no existeix cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 6. No conservats; 3, < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.28	
Nom de la publicació	Boletín informativo
Subtítol	-
Lloc d'edició	Riba-roja d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Cronologia	1983
Continguts	Informació local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Impremta Fauquer (Flix)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 121
Observacions	Només va sortir un número

16.2.29	
Nom de la publicació	Butlletí Centre d'Estudis Terra Alta
Subtítol	Revista d'apropament, coneixement i redescobriments de la Terra Alta
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: 1982 - 2006 Segona època: 2006 - 2011
Continguts	Temàtica històrica, social i de costums, una educació per a l'oci, dansada, joves, folklore i tradició, ciències naturals, col·laboracions diverses, crònica
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre d'Estudis de la Terra Alta Adreça: Apartat de Correus, 14 (Gandesa) A partir del Número 15 (Setembre, 1991): Centre d'Estudis Terra Alta Adreça: C) Templars, 4. (Gandesa) A partir del Número 19 (Primer semestre, 1994): Antic Hospital Orta, 4. (Gandesa) A partir del Número 21 (Primer semestre, 1995): Apartat Correus, 34. (Gandesa)
Directors de la capçalera	-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Consell de redacció: Josep Campanals i Foz (Arnes), Pepita Grau i Alcoverro (Bot), Francesc Descarrega i Ruana (La Fatarella), Andreu Antolí i Selma (Gandesa), Josep Maria Miquel i Rigualt (Horta de Sant Joan), Magda Vidal i Borràs (Vilalba dels Arcs), Fina Font, Trinitari Fornós, Magda Vidal, Teresa Llobart, Joaquim Ferràs, Xavier Rebés i Salvador Carbó, Carme Descarrega (La Fatarella), Messe Cabús (La Fatarella), Pepa Noguñes (Arnes), Neus Pallarès (Arnes), Carme Belard (Gandesa), Joan Vicenç Sampé (Vilalba dels Arcs), Pere Rams (Batea), Teresa Busquets (Arnes), Antònia Serres (Pinell de Brai), Kildo Carreté, president del Centre d'Estudis de la Terra Alta (Arnes)</p> <p>Amb la col·laboració: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Tarragona, Institut Ramon Muntaner (Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana), Consell Comarcal de la Terra Alta</p>
<p>Nom i adreça impressor</p>	<p>Cooperativa Gràfica Dertosenense. (Tortosa)</p> <p>Número 2 (Estiu, 1983) i Número 3 (Tardor, 1983): Ebro (Móra d'Ebre)</p> <p>A partir del Número 4 (Desembre, 1983): Trama (Reus)</p> <p>A partir del Número 15 (Setembre, 1991): Gràfiques del Matarranya (Calaceit)</p>
<p>Nombre habitual de pàgines</p>	<p>26 pàgines</p>
<p>Nombre habitual de columnes</p>	<p>2 columnes</p>
<p>Tiratge i difusió</p>	<p style="text-align: center;">-</p>
<p>Preus de venda i subscripció</p>	<p>150 pessetes</p> <p>Número 9 - 10 (Primavera - Estiu, 1985): 300 pessetes</p> <p>Número 11 (Primavera, 1986): 150 pessetes</p> <p>Número 13 (Estiu, 1987): 175 pessetes</p> <p>A partir del Número 17 (Primer semestre, 1992): 500 pessetes</p> <p>A partir del Número 24 (Segon semestre, 1996): Quota soci anual; 2.000 pessetes. Subscripció butlletí anual; 1.000 pessetes</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Número 31 (Primer semestre, 2000): 750 pessetes</p> <p>Número 32 (Segon semestre, 2000): Quota de soci anual; 3.000 pessetes. Subscripció anual al butlletí; 1.500 pessetes</p> <p>Número 34 (Segon semestre, 2001): Subscripció anual: 9€</p> <p>Número 44 (Segon semestre, 2006): Exemplar solt; 4,50€</p> <p>A partir del Número 49 (Juny, 2009): Exemplar solt; 5€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Caixa Tarragona, vins
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Primera època: Del Número 0 al Número 43. Completa</p> <p>Segona època: Del Número 44 al Número 52. Completa</p>
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.30	
Nom de la publicació	Butlletí d'informació municipal Corbera d'Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Corbera d'Ebre (Terra Alta)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	2005 - 2007
Continguts	Patrimoni cultural i històric, notícies, cultura i societat, informació municipal
Nom i adreça editor (redacció i administració)	<p>Ajuntament de Corbera d'Ebre</p> <p>Adreça: C) Doctor Ferran, s/n (Corbera d'Ebre)</p>
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport: Diputació de Tarragona, Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut
Nom i adreça impressor	Fauquer impressor (Flix)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 6. No conservats: < 1, 3, < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.31	
Nom de la publicació	Alerta Roja A partir del Número 1, segona època (Primer semestre, 1995): Creu Roja Tortosa
Subtítol	Informatiu Creu Roja Tortosa A partir del Número 1, segona època (Primer semestre, 1995): Butlletí divulgatiu
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1987 - 1988 1995
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C) Berenguer IV, 32 (Tortosa)
Directors de la capçalera	José Manuel Alegret Ribas

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip humà: Josep Alegret, Gaspart Ricart, Miquel Angel Audí, Josep Roig, Verònica Nova, Toni Lara, Maribel Mola, Miquel Angel Monllau, Dani Sangres, Josep Benet, Lluís Ferreres, Ramon Borrego
Nom i adreça impressor	Monllau (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 6, primera època. No conservats: 1 - 5, < 5. A partir del Número 1, segona època: No conservats: < 1
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.32	
Nom de la publicació	Butlletí de Primària
Subtítol	Baix Ebre, Montsià, Terra Alta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Articles, notícies, parlem de
Nom i adreça editor (redacció i administració)	DAP Tortosa Adreça: Avinguda Colom, 16 - 20 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Direcció: J. Ignasi Vidal

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Institut Català de la Salut. Subdivisió d'Atenció Primària. Costa de Ponent, Tarragona i Tortosa
Nom i adreça impressor	Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 2 al Número 5. No conservats; 1 - 4, < 5
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.33	
Nom de la publicació	Butlletí d'Informació Farmacoterapèutica
Subtítol	Regió Sanitària
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Bimestral - Quadrimestral)
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 1996
Continguts	Vacunes, classificació, calendari, precaucions, notícies breus
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Regió Sanitària de Tortosa
Directors de la capçalera	Coordinació: Maria Francesca Ortín i Font
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Montserrat Canela i Subirada, Núria Orti i Panisello, Joan Prades i Cid, Josep Ramos i Balaguer, Josep Rebull i Fatsini, Antonio Sánchez i Herrero, Núria Sardà i Jansà
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosenca (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 4 al Número 9. No conservats; 1 - 3, < 9
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.34	
Nom de la publicació	Butlletí Informació Terapèutica
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1994 - ?
Continguts	Hospital, Sanitat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Regió Sanitària de Tortosa Adreça: C) Esplanetes, 27-31 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Coordinació: Maria Francesca Ortín i Font
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Montserrat Canela i Subirada, Núria Ortí i Panisello, Joan Prades i Cid, Josep Ramos i Balaguer, Josep Rebull i Fatsini, Antonio Sanchez i Herrero, Núria Sardà i Jansà Amb la col·laboració: Servei Català de la Salut. Regió Sanitària Tortosa
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 3. No conservats; < 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.35	
Nom de la publicació	Butlletí Informatiu AECE
Subtítol	Associació d'empresaris de les comarques de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1999 - ?
Continguts	Actualitat, formació, biblioteca, activitats realitzades, subvencions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	AECE Adreça: C) de l'Àngel, 6 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Reddis Unión Mutual
Nom i adreça impressor	Sistemes (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 7. No conservats: 3, 6, < 7
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.36	
Nom de la publicació	Butlletí Informatiu
Subtítol	Bàsquet Cantaires Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1988 - 1989
Continguts	Esportiva
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Cantaires de l'Ebre Bàsquet Tortosa - Caixa Tarragona
Directors de la capçalera	Jordi Angelats Ballonga
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactor: Jaume Lahosa Miralles Amb l'ajut: Coperlectric, Cotrat, bar - restaurant el Parc, ferreteria Pla, Associació Tarraco Minusvàlids, tot foto, Auto Escola Monteso, Galiana Perruquera, Marvik acadèmia de formació, megabyte, Esteller, Tafesa, Toscà, Baes - Sharp, motoagrícola Cantó, Òptica Tortosa Optilens, Seur transports, Guardiola S.A, Unió Condal d'Assegurances, OFI-COMPLET, Galeries Comercials EbreCentre, Club de l'Oficina - Querol
Nom i adreça impressor	Monllau (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Funerària, ferreteria, Caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 20. No conservats: 5, 15, 19, < 20
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.37	
Nom de la publicació	Butlletí del Parc Natural del Delta de l'Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1985 - 1998
Continguts	Vegetació, aus
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Plaça 20 de maig. Apartat de Correus, 27. (Deltebre)
Directors de la capçalera	Del Número 0 al Número 2: J. V. Fernàndez A partir del Número 3 (Desembre, 1988): A. Martínez Vilalta
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: A. Andreu, I. Juan, R. Balada, A. España Amb el suport: Diputació Provincial de Tarragona, la Generalitat de Catalunya: Parc Natural del Delta de l'Ebre. Departament Agricultura, Ramaderia i Pesca Comissió de publicacions: M. Blas, J. Maria Camarasa, X. Ferrer, J. Maria Ruiz, A. De Sostoa
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques Delta A partir del Número 3 (Desembre, 1988): Jordi Dassooy. (Sant Carles de la Ràpita)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 8 (Desembre, 1993): Gràfiques 94
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 10. No conservats: 6 - 7, 9
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.38	
Nom de la publicació	Butlletí L'Aldea
Subtítol	Informatiu Local i Comarcal
Lloc d'edició	L'Aldea (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1998 - 2007
Continguts	Cartes al director, opinió, reportatges, ajuntament, notícies, vida social, la nostra gent, articles, esport local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de veïns "Verge de l'Aldea". Adreça: Avinguda Generalitat, 290. (L'Aldea) A partir del Número 321 (Abril - Maig, 2006): Adreça: C/Pintor Fortuny, 13. (L'Aldea)
Directors de la capçalera	Director: Josep Prades Sots-directora: Yolanda Gilabert A partir del Número 321 (Abril - Maig, 2006):

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<p>Director: Joan Pere Labernia</p> <p>Sots-directora: Asunción Baixauli</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Col·laboradors: Gregori Gàzquez, Tere Gàzquez, Alfons Monfort, Joaquim Vilagrassa, Pepe Gilabert, Juanjo Navarro, Mari Peransi, Rafel Vivas, Seto Gallego, Josep Prades, Joaquim Cugat, Pili Centelles</p> <p>Consell de redacció: Eli Zapater, Yolanda Gilabert, Eva Brull, Gemma Meca</p> <p>Col·laboren: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona i l'Ajuntament de l'Aldea</p>
Nom i adreça impressor	<p>Querol (Campredó - Tortosa)</p> <p>A partir del Número 321 (Abril - Maig, 2006): Delta Indústria Gràfica Impressors, S.L. (L'Aldea)</p>
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restauració de mobles de fusta, bar, fotògraf, tallers de xapa i pintura, modes, assessoria, taxi
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 262 al Número 329. No conservats; 1 - 261, 264 - 325, 327, 328 i a partir del 330
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p>Informació a:</p> <p>(http://www.laldea.org/butlleti-aldea-p61.htm)</p>
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.39	
Nom de la publicació	Butlletí d'Informació Municipal de Móra d'Ebre
Subtítol	No conté subtítol
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: 1981 - 1985 Segona època: 1983 - 1985 Tercera època: 1985
Continguts	Informació municipal i comarcal, retrobem Móra, cartes a l'Ajuntament
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament Móra d'Ebre
Directors de la capçalera	Fins el Número 6: Manuel Mellado Sánchez (Conseller de Cultura) A partir del Número 7: Josep Maria Juncosa A partir del Número 12: Joan Hernández
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Santi Alfonso, Imma Vellbé, Josep Cardona, Joan Masip
Nom i adreça impressor	Impremta Ebro
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	1.500 exemplars
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	Número s/n Extra (Juliol, 1985)
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 89 - 90
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.40	
Nom de la publicació	Calaix
Subtítol	Butlletí del Moviment de Mestres de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitats, publicacions, projectes, experiències, entrevistes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Junta coordinadora: Àngel Ismael Hierro, Francesca Valdepérez Castillo, Consol Sagrera Vilaplana, Ana-Pilar Izuel Nadal, Manuel Martínez Ferrer, Lluïsa Morelló Elies, Carlos Perales Puerta, José Carlos Pobes Condon, Araceli Subirats Ferré
Nom i adreça impressor	D.G. Salvadó
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Quota soci (anual): 3.000 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 2 Números disponibles: Primer trimestre 1997 - 1998 i 2000 - 2001
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.41	
Nom de la publicació	Caliu
Subtítol	Revista escolar. Colegio E.G.B Obispo Moll
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Concurs de dibuix, el tracte amb els altres, biblioteca, esports, cartes
Dates del primer i darrer número publicat	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Director: Juan José Marmaneu Buera Sots-director: Pere Miró Descarrega
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Joaquín Albacar, José Maria Chavarria, Juan A. Favà, Ernesto Ferrer, Ignacio Hernández i Christian Gálvez Administració: José A. Juaní, Pere Monllaó, Román Zaragoza
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només conserven el Número 24 (Febrer, 1989)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.42	
Nom de la publicació	Camarles Viu
Subtítol	Butlletí d'informació municipal A partir del Número 9: Butlletí d'Informació Local
Lloc d'edició	Camarles (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1984 - 1986
Continguts	Cartes al director, reportatges, esports, passatemps
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Administració: Ramon Moreso i Virginia Brull Ajuntament de Camarles Adreça: Plaça Diego de Leon
Directors de la capçalera	Director: Josep Lluís Panisello Sots-director: Llätzer Ventura
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Angels Cid Consell de redacció: Rosa Maria Martí, Albert Pons, Monserrat Guart, Jordi Gil, Tomàs Monllau, Mari Carmen Fabra, Juan Clua, Rodolfo Forastero, Xavier Melich, Erruz Col·laboració: J. Antonio Navarro, La Putput, Joan Reverté
Nom i adreça impressor	Offset. Gràfiques Lletí (Amposta) A partir del Número 4 (Maig, 1984): Arts Gràfiques Delta. (Deltebre) A partir del Número 8 (Setembre, 1984): Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 18 (Agost - Setembre, 1985): 100 pessetes Número 22 (Gener - Febrer, 1986): 25 pessetes A partir del Número 25 (Maig, 1986): 75 pessetes

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 208 (Agost - Setembre, 1986): 100 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Perruqueria, bar - cafeteria, confeccions, decoració
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 2 al Número 30. No conservats: 1, 3, 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.43	
Nom de la publicació	Week-end 2on semestre 2001: Titulat: Cap de setmana
Subtítol	Oci, cultura, rutes
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Trilingüe
Cronologia	2001 - 2003
Continguts	Navegar per l'Ebre, agenda, allotjament, paisatges literaris, excursions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques
Directors de la capçalera	Coordinació: Albert Mestre
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Textos: Sònia Castelló
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Nomes es conserven dos exemplars
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.44	
Nom de la publicació	Caridad sin fronteras
Subtítol	Hoja informativa de la causa de beatificación y canonización de la sierva de dios Maria Teresa Gonzalez Justo, Hermana de Nuestra Señora de la Consolación
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Castellà
Cronologia	? - 2011
Continguts	Religió, donatius, notícies, oració
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Casa madre Hermanas Nuestra Señora de la Consolación - Beneficiencia, 2 (Jesús - Tortosa) Redacció: Colegio de Nuestra Señora de la Consolación Adreça: Avenida Virgen de Lidón, 49 (Castelló)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 23 al Número 96. No conservats; 1 - 23, 27, 34, 39, 45, 46, 47, 48, 59, 60, 62, 63, 64, 69 - 85, 86 - 91, > 96
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.45	
Nom de la publicació	Castrum de Azcho
Subtítol	Òrgan del Consell Local d'Ascó del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre
Lloc d'edició	Ascó (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1987
Continguts	Cultura, arqueologia, història, antropologia, folklore, art, costums, cultura i societat, personatges, poesia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Editat amb la col·laboració de la Diputació Provincial de Tarragona, l'Ajuntament d'Ascó, la Central Nuclear i el Departament de Cultura de la Generalitat
Directors de la capçalera	Carmel Biarnés
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Carmel Biarnés, Santiago López, Miquel Angel Marimon, Eloisa Bosch, Hortènsia Tolosana, Montserrat López Col·laboradors: Felip Castan, Josep Serra, Guiu, alumnes de 7è curs
Nom i adreça impressor	Impremta Móra d'Ebre
Nombre habitual de pàgines	56 pàgines
Nombre habitual de columnes	No conté columnes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	Número 15 (Gener, 1987) Extra Jota d'Ascó
Publicitat	No conté anuncis publicitaris
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 14. Col·lecció completa
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.46	
Nom de la publicació	C. C. R. (Centre Cultural i Recreatiu)
Subtítol	Butlletí d'ús intern
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1982 - 2010
Continguts	Activitats culturals, novetats filatèliques, gastronomia, racó poètic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Centre Cultural i Recreatiu d'Ulldecona Editat amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona i de la Generalitat de Catalunya
Directors de la capçalera	Del Número 1 al Número 27: Director: Gabriel Roig i Querol A partir del Número 28 (Gener - Febrer, 1987): Jaume Coll i Arnau A partir del Número 34 (Gener - Febrer, 1988): Coordinador: Josep A Lázaro i Puente A partir del Número 70 (Gener - Febrer, 1994): Coordinador: Josep Maria Alzamora Sanz Director: Jaume Coll i Arnau

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 82 (Gener - Febrer, 1996); Josep A. Lázaro Puente</p> <p>A partir del Número 121 (Juliol - Agost, 2002): Coordinador: Juan José Sans Forcadell Director: Jaume Coll i Arnau</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Joan M. Subirats Castell, Ricardo Pasalamar Pomada, Mari Carme Esteller Orti, Cándida Maria Minguet Itarte, Pietat Guarch Roig, Francesc Itarte i Vericat, Pere Montañana i Arzo, Joan. J. Roca i Labernia, Isabel Sorlí i Torres, Jovita Serra i Vilalta, Joan M. Muñoz i Fusté, Josep Maria Navarro i Sauch, Jaume Coll i Arnau, Joan J. Roca i Labernia, Anabel Folch i Millán, Isabel Bordes Castell. Josep Lluís Cabañas Vidal.</p> <p>Maria Cinta Caballer Meseguer, Jordi Reverté Vergés, Lluç Fernández Tomàs, Enriqueta Sales Ferré, Eduard Sauch Querol</p>
Nom i adreça impressor	<p>Del Número 1 al Número 52: Tallers Indústria Gràfica Serra. (Ulldecona)</p> <p>Del Número 53 (Març - Abril, 1991) al Número 54 (Maig - Juny, 1991): Jordi Dassooy. (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>A partir del Número 55 (Juliol - Agost, 1991): Victor Taller Gràfic. (La Sénia)</p> <p>A partir del Número 70 (Gener - Febrer, 1994): Gràfiques Montsià. (Ulldecona)</p>
Nombre habitual de pàgines	<p>8 pàgines</p> <p>A partir del Número 56 (Setembre - Octubre, 1991): 12 pàgines</p>
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Soci individual: 700 pessetes</p> <p>Soci infantil: 350 pessetes</p> <p>Soci familiar 600 + 100 pessetes per soci</p> <p>A partir del Número 56 (Setembre - Octubre, 1991): 150 pessetes</p> <p>A partir del Número 118 (Gener - Febrer, 2002): 1€</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Ferreteria industrial i domèstica, indústria gràfica, construccions, llibreria - papereria, bar, pastisseria, cooperativa agrícola, carnisseria, perfumeria i cosmètica
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 171. No es conserven els següents números: 99, 120, 144 - 164
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.47	
Nom de la publicació	C.D Tortosa
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Actualitat esportiva
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C.D. Tortosa
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Muntatges, bodega, electricitat, fontaneria

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 4 (1992) al Número 10. No conservats: 1 - 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.48	
Nom de la publicació	CEIP "Ramón y Cajal"
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport: Ajuntament d'Ulldecona, AMPA, UCU, Associació d'empresaris
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	26 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 exemplar disponible
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.49	
Nom de la publicació	CEP
Subtítol	Publicació del Centre d'Estudis Planers
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Annual
Llengua	Català
Cronologia	1998 - 2002
Continguts	Història, activitats, mites, catàleg, monogràfic, etnològic, patrimoni natural
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre d'Estudis Planers Adreça: C) Mare de Déu de Montserrat, 28 (Santa Bàrbara)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració: Ajuntament de Santa Bàrbara, Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	80 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta publicació no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 4. No conservats: < 4
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Revistes Catalanes amb Accés Obert (RACO) <p><i>Més informació a:</i> https://www.raco.cat/index.php/CEP</p>
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.50	
Nom de la publicació	Cingles
Subtítol	Butlletí informatiu del Parc Natural dels Ports
Lloc d'edició	Roquetes (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	2011 - ?
Continguts	Notícies, articles, documentació, apunts, coneguem el parc, persones del parc, imatges del passat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Parc Natural dels Ports
Directors de la capçalera	Equip editorial: Òrgan gestor del Parc Natural dels Ports
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboren: Rafel Balada Llasat, Pere Luque Pino, Maria Serral Membrado, Pepa Nogués Furió, Toni Boira Clua, Anna Àvila Aguilà, Josep Sabaté Ballsells, Ferran Royo Pla, Claudi Baiges Casanova, Pepa Subirats Rosiñol, Quim Pou Rovira, Antoni Trasobares Rodríguez, Berta Caballero López, Glòria Masó Ros Amb el suport: Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	26 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Número 1 (Juny, 2011): 2.000 exemplars Número 2 (Febrer, 2012): 850 exemplars Número 3 (Octubre, 2013): 600 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 3
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.51	
Nom de la publicació	Clarinet
Subtítol	<p>Informatiu de l'APA de l'acadèmia i la Banda Municipal de Música d'Alcanar</p> <p>A partir del Número 3 (Segon trimestre, 2002): La revista de la Música de banda a Alcanar</p>
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2001 - 2004
Continguts	Entrevista, activitats, opinió, racó del músic, divertiment, donant la nota, poema, agenda, àlbum
Dates del primer i darrer número publicat	Número 0 (Tercer trimestre, 2001)
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Mares i Pares d'Alumnes de l'Acadèmia i Banda Municipal de Música d'Alcanar
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Equip de redacció: Ramon Adell, Montse Balada, Mari Carme Belando, Josep Chillida, Rosabel Forcadell, Sílvia Garcia, Montse Garcia, Vicent Matamoros, J. M. Rebled, Aida Reverté, Ricard Reverter, Enric Reverter, Sandra Queralt</p> <p>Col·laboracions: Josep Chillida, Montse Garcia, Sílvia Garcia, Aida Reverté, El rastro musical, José Quiles, Amics per la música</p> <p>Amb el suport: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p>
Nom i adreça impressor	Costa i Borràs (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Número 0 (Tercer trimestre, 2001): 150 pessetes</p> <p>Número 1 (Quart trimestre, 2001): 250 pessetes o 1.50€</p> <p>A partir del Número 5 (Quart trimestre, 2002): 1.80€</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Butlleta de subscripció: 6.00€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cafeteria, mecànica, calçats, congelats, caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 13. No conservats; < 13
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.52	
Nom de la publicació	Claxon
Subtítol	Terres de l'Ebre A partir del número 234; Ebre
Lloc d'edició	Tortosa. (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1988 - 1996
Continguts	Camp i aigua, teles quinzenals, ple ordinari, mini reclams, serveis, notícies de motor, horòscop, agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Claxon S.A. És una publicació del grup ESPAI-7. Edita: Revistas gratuitas S.A. Claxon Ebre: C) Teodoro González, 10-12. (Tortosa) Edita: Editorial&Media S.A.
Directors de la capçalera	Director general: Jose M. Roch i Jansa Adjunt a la direcció general: Montserrat Soler i Martin Director de publicacions del grup: Jaume Soronellas i Ciurana Directora: Anna Teixidó

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 43 (Del 17 al 30 d'octubre, 1988): Joan Antoni Parés i Saludes (18 de gener a 31 de gener de 1993): María Elena Jiménez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Joan Valls, Guillem Comí, Carlos Pejojovich, Joaquim Nin, Joan Mañe, Maria Bassegoda, Toni Jansa
Nom i adreça impressor	Del Número 1 al Número 161: Tallers Segre. (Lleida) A partir del Número 162 (Del 10 de maig al 23 de maig, 1993): Lerigraf. (Lleida)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	30.000 exemplars 17 d'octubre, 1988; 40.000 exemplars 24 de juliol, 1989; 45.000 exemplars 18 de gener, 1993; 21.200 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Una capçalera on abunda la publicitat Anuncis classificats, finques de lloguer, construcció, perfumeria, auto-escola
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 18 al Número 250. No conservats: 26 - 28, 30 - 33, 35 - 42, 44 - 62, 64 - 67, 69 - 76, 79, 80, 82, 84 - 87, 89, 91, 92, 94 - 102, 104 - 106, 109 - 115, 117 - 121, 124, 125, 128, 132, 141, 143, 144, 146, 148, 149, 151 - 153, 157, 160, 161, 165, 166, 168, 168, 171, 173, 201
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.53	
Nom de la publicació	Club Nàutic L'Ametlla de Mar
Subtítol	Butlletí Social d'Informació
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1994 - 1996
Continguts	Històries de pesca, activitats, vela, petanca, submarinisme
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, viatges, La Caixa, construccions, mobles, cafeteria, assegurances
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 5. No conservats: 1, 2, < 5
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.54	
Nom de la publicació	Club Nàutic Ampolla
Subtítol	Boletín de información para el socio A partir de l'any 1992: Butlletí d'informació per al soci A partir de l'any 1995: Butlletí d'informació social
Lloc d'edició	Ampolla (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1990 - 1998
Continguts	Activitats marineres
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Monllau (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Concessionari, distribuïdor, assessoria i gestions, bar - restaurant, construccions, auditors, maquinària agrícola, caixa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.55	
Nom de la publicació	Col·le - Text
Subtítol	Revista Escolar del CEIP Miquel Granell
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989 - 2000
Continguts	Monogràfic dedicat al començament del curs. Pàrvuls, primer, segon, tercer, quart, cinquè, sisè, instal·lacions, especialistes, treballs, activitats, entreteniment
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Sebastià Juan Arbó, 121 (Amposta)
Directors de la capçalera	El director de l'escola: Josep Gestí Cid
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Equip directiu, Junta de l'AMPA, Angel Martí Miró, Francesc Arribas López, Miquel García Bonet, Ramona Caballé Forcadell, Josep Gestí Cid, Francesc Bertomeu, Emi Aragó, Corpus Jarauta Col·laboradors: mestres, alumnes i pares Amb el suport: AMPA, l'Ajuntament d'Amposta i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Revista escolar gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 2 Números disponibles: 24 i 30 Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 3, 1990-1991; Número 4, 1991-1992; Número 7, 1991-1992; Número 12, 1993-1994; Número 16, 1996-1997; Número 19, 1997-1998; Número 20,

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	1998-1999; Número 21, 1998-1999; Número 23, 1999-2000
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.56	
Nom de la publicació	Col·legi Diocesà Sagrada Família
Subtítol	Centre d'Ensenyament Bàsic i Secundari
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1999 - ?
Continguts	Projecte educatiu, educació en valors, configuració del centre, calendari i horari escolar, grups d'alumnes, activitats, òrgans de govern i gestió, horari d'atenció a les famílies, activitats de formació del professorat, projecte lingüístic i junta de l'A.P.A.
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Carretera d'accés al Seminari, 72 (Tortosa)
Directors de la capçalera	President: Srs. Àngel Mulet Cid i Cinta Baubí Lasierra Vicepresidents: Joaquim Panisello Mangrané i Àfrica Ferrer Aspa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Junta de l'APA
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	52 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Un número disponible (1999)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.57	
Nom de la publicació	Marjal
Subtítol	Revista escolar Col·legi Públic Les Cases d'Alcanar
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitats escolars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	18 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible: Curs 1982 - 1983
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.58	
Nom de la publicació	Comarca del Montsià
Subtítol	Noticiero Ulldeconense
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Mensual A partir del Número 63 (Gener - Febrer, 1988): Bimestral
Llengua	Castellà
Cronologia	1980 - 1989
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	R. Forcadell
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	50 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Construccions, transports, assegurances, fàbrica de mobles
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 16 (1980) al Número 74 (1989). No conservats: 0 - 15, 18, 19, 24 - 30, 33 - 36, 39 - 53
Altres referències	-
Observacions	Revista libre e independiente

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.59	
Nom de la publicació	Consell Comarcal Baix Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: 1994 - 1995 Segona època: 2006
Continguts	Senyalització, gestió i assessorament, campanyes, presentacions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell Comarcal del Baix Ebre Adreça: C) Barcelona, 166 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Ramón Cardús i Llatse
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	18.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Primera època: Del Número 1 al Número 2: No conservats; < 2 De la segona època: Número 2: No conservats; 1, < 2
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.60	
Nom de la publicació	El Montsià
Subtítol	Revista del Consell Comarcal del Montsià
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1994 - 2008
Continguts	Reportatge, medi ambient, dinamització econòmica, ensenyament, serveis socials, convocatòries, cultura, els municipis del Montsià, guia de serveis
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Avgda. Santa Bàrbara, s/n. Amposta Número 11: Plaça Lluís Companys, s/n. Amposta
Directors de la capçalera	Joan Maria Roig i Grau Número 4 (Juliol, 1997): Estanis Tomàs i Albesa Número 6 (Desembre, 1998): Daniel Rius i Guarch Número 11 (Desembre, 2003): Miquel Alonso Herrera Número 13 (Desembre, 2005): Alfons Montserrat i Esteller
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboren: Ajuntaments de la comarca
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita) Número 4 (Juliol, 1997): L'Estel Gràfiques Alcanar (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	1998. 10è aniversari
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 0, Desembre 1994. Número 1, Maig 1995. Número 2, Desembre 1995. Número 4, Juliol 1997. Número

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	5, Desembre 1997. Número 6, Desembre 1998. Número 7, Desembre 1999. Número 8, Desembre 2000. Número 10, Desembre 2002. Número 11, Desembre 2003. Número 12, Desembre 2004. Número 13, Desembre 2005
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.61	
Nom de la publicació	Consolación
Subtítol	Revista del Movimiento Juvenil COM
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Castellà
Cronologia	1986 - 2000
Continguts	Poesia, secció musical, crònica, bústia oberta
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Noviciado de la Consolación. Villa Maria Rosa. Roquetes (Tortosa)
Directors de la capçalera	Direcció: Maria Teresa Rosillo Coordinadora: Maria Dolores G. Gómez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Corresponsals: Maria Victoria Aymerich, Maria Dolores G. Guimerà, Carme Aloys Fermín, Helena Codignole, Graciela Finoli, Susana Morán Administració: Angeles Miranda, María Esteban, Ana Maria Ladera, Silvia Sosa
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Preu de subscripció anual: 800 pessetes A partir del Número 10 (Gener - Març, 1989): 1.000 pessetes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 89. No conservats; 24, 32, 44, 45; 57 - 88; > 89
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.62	
Nom de la publicació	Contacto
Subtítol	-
Lloc d'edició	Camarles (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Èpoques	? - 1991
Continguts	Discoteca
Dates del primer i darrer número publicat	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	R.C.M: Carretera Nacional 340 Km 182 (Camarles)
Directors de la capçalera	A partir del Número 24 (Febrer, 1987): Angel Alonso. Director Adjunt: Joaquin Beltran A partir del Numero 59 (Gener, 1990): Cristòbal Sorribes
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Carmen Franch
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Publicitat	Joieria, restaurant, òptica
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 20 (1986) al Número 77. No conservats: 1 - 19, 23, 48, 61, 74
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.63	
Nom de la publicació	Correo Polar
Subtítol	Sociedad Española de Filatelia Polar
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Castellà
Cronologia	1994 - 2017
Continguts	Notícies sobre Filatelia a nivell mundial
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Apartat de Correus, 7. (Alcanar)
Directors de la capçalera	Juan Batiste Beltrán Reverter
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Juan Batiste Beltrán, Santiago Rodríguez i Elvis Vélez Amb la col·laboració: Ajuntament d'Amposta, Museu del Montsià, Escola d'Art Amposta i Traç Impressors
Nom i adreça impressor	Gràfiques Alcanar A partir del Número 27 (Juliol - Desembre, 2007): Costa i Borràs. (Alcanar-Vinaròs) A partir del Número 37 (Juliol - Desembre, 2014): Sistema Binari. (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 43. Col·lecció completa
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.64	
Nom de la publicació	Crònica 4 Ebre
Subtítol	Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	? - 2006
Continguts	Informe, crònica, oci, cultura i lleure, teixit empresarial
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Terres de l'Ebre i Comunicació, S.L. Adreça: C) Centenari, 13. (L'Ametlla de Mar)
Directors de la capçalera	Robert Moragues
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Francesc Callau, Manel Ramon Redacció: Olga Piqueras, Teresa Vallès
Nom i adreça impressor	Indugraf Offset S.A. A partir del Número 14 (Juny, 2006): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	20.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Caixa Tarragona, comercial
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 6 al Número 15. No conservats: 1 - 5, 7 - 10, 12, < 15
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.65	
Nom de la publicació	Crónicas obreres
Subtítol	-
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Cronologia	1980 - 1982
Continguts	Propaganda de la candidatura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	CC.OO Ribera d'Ebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	J. Pros, Ll. Mestre, J. Rodríguez, J. Viña, E. Pérez
Nom i adreça impressor	Impremta Ebro (Móra d'Ebre)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 88
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.66	
Nom de la publicació	D'aquí
Subtítol	Guia comercial i d'espectacles
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1982 - ?
Continguts	Agenda, comercial
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Graphisart Publicitat Adreça: Avinguda Generalitat, 22 (Tortosa) A partir del Número 60: Migjorn (Amposta) A partir del Número 132: Jesús Santolaria Guimerà (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Blanch (Tortosa) A partir del Número 60: Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	10 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Número 1: 5.000 exemplars A partir del Número 60: 7.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Joieria, assessoria, restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 a l'exemplar 143. No conservats; 6, 16, 33, 51, 55, 62, 66, 73, 75, 84, 122, 125, 128, 137 - 138, 142
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.67	
Nom de la publicació	De Viva Veu
Subtítol	Revista Trimestral d'informació local
Lloc d'edició	Benifallet (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1999 - 2004
Continguts	Participació ciutadana, tal com sona, actualitat, agricultura, món laboral, segments, enquestes, associacionisme, notícies locals, joves promeses, actualitat, passatemps, gastronomia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Consell de redacció Adreça: C) Marcel·lí Domingo, 2. (Benifallet)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Amparo Alcoverro Mesegué, Albert Doliu Margalef, Inma Doliu Margalef, Lourdes Doliu Margalef, Teresa Faneca Trilla, Susana Fons Faneca, Juan Carlos Gabriel Serrano, Mireia Margalef Doliu, Clara Margalef Folqué Col·laboradors: Lluís Soria Entitats col·laboradores: Ajuntament de Benifallet, Diputació de Tarragona, Secretaria General de Joventut, Institut Català del Voluntariat i Fundació Catalana de l'Esplai
Nom i adreça impressor	A partir del Número 2 (Abril, 1999): Gràfiques del Priorat (Marsà) i Joves Associats de Benifallet
Nombre habitual de pàgines	De 34 pàgines
Nombre habitual de columnes	A 2 i 3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Del Número 1 al Número 6: 600 pessetes A partir del Número 7 (Juliol, 2000): 600 pessetes o 3.60€ A partir del Número 20 (Octubre, 2003): 4.00€ Anual equivalent a 4 exemplars: 2.000 pessetes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Fusteria, pastisseria, carnisseria, Caixa de Tarragona, productes de manteniment, hostaleria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Hi ha constància que van existir 21 números dels quals, per contra, no s'han pogut conservar els següents: 4, 9 - 19
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.68	
Nom de la publicació	Delta
Subtítol	La Veu del Poble
Lloc d'edició	Sant Jaume d'Enveja (Montsià)
Periodicitat	Mensual A partir del Número 60 (1994): Bimensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1981 - ?
Continguts	Vida escolar, l'ajuntament informa, entrevista, nota de premsa, el racó del jove, homenatge, les entitats informen, arrels, col·laboracions, especial, cultura, en record de, pàgina política, esports, reculls de premsa, d'interès, sopa de lletres
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament Sant Jaume d'Enveja Adreça: Avinguda de Catalunya, 22 - 30 (Sant Jaume d'Enveja)
Directors de la capçalera	Del Número 1 (Abril, 1981) al Número 44 (Desembre, 1989): Salvador Llambrich Sanz. Sots-director: Joan Josep Fumadó Rullo A partir del Número 45 (Gener, 1990): Francesc Navarro i Franch. Sots-director: Marta Manzaneres i Climent A partir del Número 54 (Juliol, 1991): Celdoni Albacar i Bertomeu. Sots-director: Josep Colas i Sabaté

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 60 (1994): Josep Fumadó i Queral. Sots-directora: Amàlia García i Alvaro</p> <p>A partir del Número 64 (Juliol - Agost, 1995): Joan Salvador Balagué Cervera</p> <p>A partir del Número 80 (Octubre, 1999): Alexis Forcadell Vidal. Sotsdirectora: Amàlia García Álvaro</p> <p>A partir del Número 75 (Novembre - Desembre, 1997): Joan Salvador Balagué i Cervera</p> <p>Número 86 (Gener, 2001): Alexis Forcadell Vidal</p> <p>A partir del Número 87 (Març, 2001): Ramón Navarro Masdeu</p> <p>Del Número 93 (Desembre, 2003) al 95: Hernan Casanova Porres</p> <p>Número 96 (Setembre, 2004): Joan Castor Gonell Agramunt</p> <p>Del Número 97 (Gener, 2005) al 99: Joan Antoni Subirats March</p> <p>Número 100 (Agost, 2005): Salvador Llambrich Sanz</p> <p>Número 101 (Desembre, 2005): Joan Antoni Subirats March. Bibiana Porres Carranza</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Consell de redacció: Salvador Llambrich i Sanz, Gabriel Llorach i Callau, Joaquim Forner i Borràs, Lluís Navarro i Juan, Sebastián Valmaña i Masdeu, Pascual Bertomeu i Masdeu, Vicente Ayet i Gimeno, Roman Colomé i Rullo, Víctor Porres i Tafalla, Jaume Pardo i Villalobos, Arturo Colomé i Masià, Sebastián Gonell i Porres, Joaquín Gisbert i Prats, Juan Fumadó i Fornós, el Claustre de Professors, Comissió de Serveis Socials, Patronat Municipal de Cultura, Regidoria de Cultura</p> <p>Col·laboradors: Vicent Ayet i Gimeno, el claustre de professors, Pedro Llambrich, Ajuntament de Sant Jaume, Centristes de Catalunya -UCD-, Josep Fumadó, Joan Sebastià Valmanya i Masdeu, Jose Maria Tomàs i Prats, Sebastià Gonell i Porres, Juan Albarca i Boils, Blanca Rullo i Porres, Brigitte Fromage i Rosa, Pepe Perelló i Benavent, Coral "Sant Jaume", Juan-José Fumadó i Rullo, Adela Gisbert i Prats, Unió Esportiva Sant Jaume, Comissió de Festes, Associació Mestresses de Casa,</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Xavier Mélich i Porres, Francesc Navarro i Franch, Joaquim Gisbert i Prats, Josep Maria Tomàs, Julián Villalobos i Jarque, Pauline Lodder, Natàlia Pla i Vidal, Manolo Casanova, Providència Fumadó i Aliau, Carmen Masià i Tomàs, Montse Gisbert i Navarro, Cinta Cervera i Casanova, Roger Rodríguez i Múria, Cinta Masdeu, Pepet del Montsià, Jordi Rullo i Garcia, Baltasar Casanova i Giner, Carmen Pérez, Josep Rullo i Monllaó, Laurel, Hardy, María Jaén, Sebastià M. Zaragoza i Garriga, Tadel, Fumadó, Sepharad, Pere Gómez i Muria, Deltamen, Agrupació Ciclista Enveja, Dolors, Jaume Sañé, José Manuel Hierro Pallarés, Joaquín Gisbert Prats, Miguel Avila Albacar, Francesc Navarro Franch, Adela Gisbert Casanova, Lilian Albacar, Josep M. Forcadell Vidal, Roberto Folch Callau, Josep Lluís Llorach Fumadó, David Monllau Gil, Bernardo Basset Callau, Nati Casanova Ubeda, José Maria Tomàs. Chimo Carboné, Xavier Ribas, Tere Llambrich Fumadó, Baltasar, Marta Manzanares, Lliga contra el Càncer, Club Dòmino, Fumadó, José Maria, Mn. Antoni Bordás, Joaquin Gilabert, Club Twirling, Jota Tradicional i Rondalla, Club Olímpic Kushin Kai</p> <p>Entitats col·laboradores: Ajuntament de Sant Jaume d'Enveja, Societat de Pescadors, Societat de Caçadors, Club Nàutic Sant Jaume d'Enveja, Col·legi Públic Sant Jaume d'Enveja, Comunitat General de Regants del Canal de la Dreta de l'Ebre, ASAJA, Serveis Socials de teleassistència domiciliària, Cub Rítmica Millenium, Tempo Teatre, UE Sant Jaume, Club de Bitlles Sant Jaume</p>
Nom i adreça impressor	<p>Del Número 1 (Abril, 1981) al 59 (1994): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>Del Número 60 al 63 (1995): Indústria Gràfica. (L'Hospitalet de l'Infant)</p> <p>A partir del Número 64 (Juliol - Agost, 1995): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)</p>
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	A partir del Número 51 (Octubre - Novembre, 1990): 100 pessetes

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 64 (Juliol - Agost, 1995): 150 pessetes Número 60 (Especial Juliol, 1994): Gratuïta Número 64 (Juliol - Agost, 1995): 150 pessetes A partir de l'any 2009: Revista gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	Número 54 (Juliol, 1991): Especial Festes Majors Sant Jaume d'Enveja Número 55 (Agost, 1991): Especial Festes Majors Els Muntells Número 60 (Juliol, 1994): Especial Juliol
Publicitat	Electricitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 74. No conservats: 13, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 29, 41, 42, 44, 58, 59, 61, 62, 63, 76, 107, 113, 120, > 122
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.69	
Nom de la publicació	Delta Azahar
Subtítol	La guia para disfrutar del Mediterráneo
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Variable
Llengua	Castellà
Cronologia	-
Continguts	Informació turística
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Gestió i Promoció Deltazahar S.L. C) Galera (Sant Carles de la Ràpita)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Frank Curto, Lola Martínez, Josep Rangel, Andrea Drago, Mónica Bertomeu, Guillermo Lizano, Rachel Cardosa, Estefania Bernat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	148 pàgines
Nombre habitual de columnes	No utilitza columnes
Tiratge i difusió	25.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	1€ Número 11 (2007): Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, automòbils, residència, lloguers, productes locals, aliments
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Del Número 6 al Número 11 (2006 - 2007)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.70	
Nom de la publicació	DERestaura
Subtítol	Restauració, conservació i divulgació del patrimoni de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Èpoques	2003 - 2016
Continguts	Presentació, l'escola d'art i disseny, opinió, recerca, monogràfic, tècniques d'espais per recuperar, breus, text d'autor
Dates del primer i darrer número publicat	Número 1 (1 de novembre, 2003)
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicació del Grup de Recerca i Restauració. Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona a Tortosa. Adreça: Plaça Sant Joan 5. (Tortosa)
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Edició i coordinació: Carme Clemente i Zoraida Burgos Equip de redacció: Teresa Arasa, Zoraida Burgos, Sofia Llorca, Manel Panisello, Josep Ribera, Raquel Pagà, Carme Clemente, Francisco Pérez-Blanco Col·laboradors: Leonardo Escoda, Pedro Ruiz Castell, Gerard Vergés, Emili Rosales, Lluïsa Gené, Maria José Alonso, Manel Ollé, David Matheu, Maria Mauri, Blanca Muñoz, Maria Dolores Díaz de Miranda
Nom i adreça impressor	Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	800 exemplars
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10. Col·lecció completa
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.71	
Nom de la publicació	Des dels Quatre Cantons
Subtítol	-
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1980 fins actualitat
Continguts	Informació general, col·laboracions obertes, l'ajuntament informa, comentaris polítics, ensenyament, cultura, art i literatura, música, esports, pàgina infantil i juvenil, l'escola informa,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	opinió, notícies, medi ambient, ciències, reportatge gràfic, avis, varis, de tot una mica, acudits, cuina, necrològiques, plens
Nom i adreça editor (redacció i administració)	<p>Edita: Ajuntament de l'Ametlla de Mar.</p> <p>Adreça: Apartat de Correus 76. (L'Ametlla de Mar)</p> <p>Número 107 (Novembre, 1989) edita el Gabinet Municipal de Premsa amb el suport de l'Ajuntament de l'Ametlla de Mar.</p> <p>A partir del Número 122 (Juny, 1991) edita el Patronat Municipal de Mitjans Informatius</p>
Directors de la capçalera	<p>Director: Pere Margalef i Vendrell</p> <p>Sots-director: Josep Maria Zaragoza i Beltri</p> <p>A partir del Número 84 (Novembre, 1989): Director; Vicent Boquera i Alcalde</p> <p>A partir del Número 107 (Gener, 1995): President; Andreu Martí Garcia</p> <p>A partir del Número 162 (Octubre, 1995): President; Antoni Montagut. Director; Francesc Callau</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Cap de redacció: Ferran Rojas i Escabosa</p> <p>Consell de redacció: Imma Vendrell i Vallobá, Vicent Boquera i Alcalde, Macia Font i Guasch, Paco-David Boyer i Callau, Antoni Ferré i Cid, Antoni Pallarés i Rebull, Rafel Arbó i Callau, Manuel Brull i Pastó, Ramón Martí Moliné, Albert Buxalleu Lladós, Gamupre (Gabinet Municipal de Premsa), Adrià Figueres, José Antonio Gaseni, Mari Carmen Borràs, Joan Pere Gómez, Francesc Callau, Fini Llaó, Araceli Domínguez, Norbert Callau, Ana Gallart, Rosanna Samarra, Maria Marsal, Ricardo Llaó</p> <p>Col·laboradors: Rafael Caballé, Joan Vila, Xavier Borràs, Maria Marsal, Lluís Rebull, Mari Carmen Martí, Rosa Maria Cañagueral, Antonio Montagut, Ramón Margalef, Pedro Félix Sanchez, Damià Llaó i Pujol, Imma Brull i Martí, Francesc Callau i Gonzalez, Fini Llaço i Pallarés</p> <p>Jordi Martí i Bladé, Carme Arjona i Hernández, Maite Boquera i Benaiges, Núria Jardí i Balfegó, Carles Brull i Martí, Pepe Gibert i Moliné, Joan</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Sancho, Rosa Maria Pedrola, Rosa Pastó, Grup de Joves "Des dels Quatre Cantons"
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 48 (Novembre, 1989) Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	46 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	4.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	<p>Preu subscripció: Residents en ciutat o terme: 500 pessetes. Anuals. Residents en Províncies: gir o comptat. 540 pessetes. Contra reemborsament 580 pessetes. Estranger 800 pessetes. Exemplar solt: 50 pessetes</p> <p>A partir del Número 24 (Febrer, 1982) 75 pessetes de forma mensual o 800 pessetes anual</p> <p>A partir del Número 42 (Agost, 1983): 90 pessetes mensuals o 950 anual</p> <p>A partir del Número 54 (Setembre, 1984): 100 pessetes sol o 1.100 anual</p> <p>Número 69 (Gener, 1986): 125 pessetes mensuals o 1.300 pessetes anual</p> <p>Número 77 (Novembre, 1986): 160 pessetes o 1.300 anual</p> <p>Número 88 (Gener, 1988): 175 pessetes o 1.430 anual</p> <p>Número 122 200 pessetes mensuals o 1500 anual</p> <p>Número 148 (Juny, 1991): 225 pessetes sol</p> <p>Número 202 375 pessetes mensual</p> <p>Novembre de 1989. Residents en ciutat: 1.430 pessetes anual. Residents en comarques: 1.760 pessetes anual. Estranger: 2.750 pessetes anual. Exemplar sol: 175 pessetes</p> <p>Juliol - Agost 1991 Residents en ciutat o terme: 1.500 pessetes. Residents en comarques: 1.850 pessetes. Estranger: 2.900 pessetes. Exemplar sol: 200 pessetes mensual</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>(Setembre - Octubre, 1991): Residents en ciutat o terme: 1.500. Residents en comarques: 1.850. Estranger: 2.900. Exemplar sol: 200 pessetes</p> <p>A partir del Número 138 (Juny, 1993): 200 pessetes</p> <p>A partir del Número 150 (Juliol, 1994): 225 pessetes</p> <p>Número 189 (Juliol, 1998): Locals: 2.100 pessetes anuals. Apartats: 2.400 pessetes anuals. Nacionals: 2.750 pessetes anuals. Estranger: 4.000 pessetes anuals. Exemplar sol: 275 pessetes</p> <p>Número 162 (Octubre, 1995): Residents en ciutat o terme: 1.750 pessetes anuals. Residents en comarques: 2.100 pessetes anuals. Estranger: 3.000 pessetes anuals. Exemplar sol: 225 pessetes</p> <p>Número 222 (Desembre, 2001): Locals: 3.100 pessetes anuals o 18.63€. Apartats: 3.450 pessetes anuals o 20.73€. Nacionals: 3.750 pessetes anuals o 22.54€. Estranger: 5.600 pessetes anuals o 33.66€. Exemplar sol: 375 pessetes anuals o 2.10€</p> <p>A aquests preus s'ha d'afegir el 4€ d'I.V.A</p> <p>Tarifa publicitària com a tall d'exemple: ½ plana: 6.000 pessetes o 36.06€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Fusteria, restaurant, pintura, electrodomèstics, confeccions, autoescola
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 316. No conservats els següents exemplars: 17, 19, 22, 23, 26, 28 - 30, 36 - 41, 47, 92, 143, 192, 212 - 220, 223 - 281, 283 - 286, 286, 291 - 313, 315, > 316
Altres referències	-
Observacions	<p>Des del Quatre Cantons és membre de la ACPC</p> <p>A partir del Número 189 (Juliol, 1998): Paper reciclat (medi ambient)</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.72	
Nom de la publicació	Desaigüe
Subtítol	Butlletí d'informació Municipal
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Agost 1980 fins actualitat
Continguts	<p>Registre civil, vida municipal, col·laboracions i entitats.</p> <p>A partir de l'any 2000; ajuntament informa, notícies locals, cultura, esports, opinió del lector, coses nostres, agenda particular, contraportada, institucions, entrevista</p>
Nom i adreça editor (redacció i administració)	<p>Ajuntament de Deltebre</p> <p>Adreça: C) Diputació, 109</p>
Directors de la capçalera	<p>Del Número 1 al Número 5: José Maria Bonet Viscasilles</p> <p>Del Número 6 al Número 27: Jesús Pérez Casanova.</p> <p>Del Número 28 al Número 62: Josep Bertomeu i Fornós</p> <p>Número 63: Jesús Pérez Casanova</p> <p>Del Número 64 al Número 78: Pere Arques</p> <p>Del Número 79 al Número 90: Francesc Xavier Bertomeu</p> <p>Del Número 92 al Número 94: Ramón Calvo</p> <p>Del Número 95 al Número 101: Salomé Mulet</p> <p>Del Número 102 al Número 115: Ramón Calvo</p> <p>Del Número 116 al Número 134: Sandra Agramunt Fabra</p> <p>Del Número 135 al Número 141: Gustavo Belés Salvadó</p> <p>Del Número 142 al Número 147: Gervasi Aspa Casanova. (Professor i polític)</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Del Número 148 al Número 162: Sònia Bertomeu Tomàs</p> <p>A partir del Número 163; Joan Alginet. (Polític)</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Josep Bertomeu Fornos, U-D Jesús y Maria, CD La Cava, CEPAD, Comunitat del “Canalet”, Club Tennis La Cava, Majorettes i Tambors, Espiga d’or, Creu Roja, Jesús Franch, José Maria Campillo Bertomeu, Juana Mari Algueró Torné, Lucas Casanova Pagà, Josep Bertomeu i Herce, Agustí Ribes i Franch, Lluç Casanova i Fornós, Juan R. Casanova i Bertomeu, Lluïsa Bertomeu, Amado Cebolla, Elena Fabra, Imma Colomines, Anna Gilabert, Albert Rull, Eleuterio Arques, Lara Escriche, Elena Ma Fabra, Pilar Galve, Josep Pagà, Paco Morales, Toni Bustos, Alfredo Gonzalez, Salomé Mulet, Josep Bertomeu Mercé, Toni Alvarado, Joan Franch, Ramon Calvo, Rosalina Serra, Baltasar Casanova Giner, Màxim Navarro Hernández i Josep Maria Torres Llaó</p> <p>Xavier Sech Montesó (Fotografia)</p>
Nom i adreça impressor	<p>Del Número 1 al Número 5: Arts Gràfiques. (Roquetes)</p> <p>Del Número 6 al Número 56: Impremta Blanch. (Tortosa)</p> <p>Del Número 57 al Número 62: Jordi Dassooy. (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>Del Número 63 al Número 94: Querol. (Tortosa)</p> <p>Del Número 95 al Número 101: Graficur S.L. (Tortosa)</p> <p>Del Número 102 al Número 147: Querol S.L. (Tortosa)</p> <p>Del Número 148 al Número 163: Delta Indústria Gràfica Impressors S.L.</p>
Nombre habitual de pàgines	<p>Del Número 1 al Número 62: 12 pàgines</p> <p>Del Número 63 al Número 141: 16 pàgines</p> <p>Del Número 142 al Número 163: 32 pàgines</p>
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	<p>Del Número 1 al Número 134: 3.000 exemplars</p> <p>Del Número 135 al Número 141: 3.500 exemplars</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Del Número 142 al Número 163: 4.000 exemplars força variable (alguns números baixant a 3.500)
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	Número 66 (Abril - Maig, 1988): Especial Delta Fira 88
Publicitat	<p>Contenia números on deia: “Espais reservats per anuncis publicitaris”</p> <p>Publicitat, darrera pàgina al completa, “cámara arrocera y caja rural de la cava, Sociedad cooperativa deltebro “Tarragona”. Moderna instalación industrial para la elaboración de arroces, agència de viatges, tallers, foto-estudi, joieria, carnisseria, pneumàtics</p>
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 163. No conservats: 3, 5, 11, 19, 22, 24, 25, 31, 39, 42, 4 - 48, 50, 52, 58, 68, 72, 76, 78, 82, 85 i 90
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web: <p>Més informació a: (http://deltacat.cat/desaigue/)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals: - Facebook: <i>Delta.cat</i> - Twitter: <i>@Deltacat_</i> <p>També es pot consultar la Biblioteca Digital de Deltebre: Enllaç: (https://tinyurl.com/yy3cvzua)</p>
Observacions	-

16.2.73	
Nom de la publicació	Dia a Dia
Subtítol	Guia comercial i d'espectacles
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Llengua	Català
Cronologia	1982 - ?
Continguts	Guia comercial
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Graphisart Publicitat, S.L. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Direcció i text: Ramon Ferrando Adell
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Monllau (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	5.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Mobiliari, fotografia, joieria, constructora, perfumeries, merceria, comercial
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 29
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.74	
Nom de la publicació	Diari de la Fira
Subtítol	Fira Amposta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre) A partir del Desembre de l'any 1991: Amposta (Montsià)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: 1981 - 1984 Segona època: 1986 - 1988

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Tercera època: 1994 - 1994
Continguts	Activitats relacionades amb la Fira
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Patronat de Fires d'Amposta
Directors de la capçalera	Josep Lluís Tarrazona Esquerré Segona època: Ramón Ferrando Adell
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport: Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques Blanch (Tortosa) A partir (Abril, 1984): Monllau (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	125 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Tallers, pintura i decoració
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.75	
Nom de la publicació	Diari Més Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Roquetes (Tortosa-Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Edita	Comunicación Efectiva. Grup Comunicació 100%. Roquetes (Tortosa) Edita: Limicola, S.L

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	2001 fins actualitat
Continguts	Comarques, societat, actualitat, opinió, agenda, notícies, Tortosa, Amposta, Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre, gent, esports, economia, cultura, entrevistes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Primerament l'adreça era: C) Escorial, 6 (Roquetes) Més endavant: C) Estanislao Figueres, 17 (Tarragona). A partir del Número 702 (24 de gener, 2014): Adreça; C) Cervantes, 13 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Director de Publicacions: Xavier Abelló Director comercial i de màrqueting: Joan A. Cano Director: Carles Magrané Director Més Ebre: Jordi Trilla Gerent: Aleix Beltran A partir del Número 732 (12 de setembre, 2014): Direcció; Isabel Carrasco
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció i col·laboradors: Teresa Faneca, Josep Pitarch, Michel Viñas, Edward Carter, Joaquim Celma, Rosa Vandellós Lleixà, Salva Balart, Lluïsa Garriga, Eduardo Margareto, Maria Jose Descarrega, Arnau Sales Rodríguez, Josep Miquel Escoda, Sergi Queral, Tere Gonzalez, Diana Mar, Arantxa Amores, Amado Cebolla, Josep Juan, Maite Mestre, Hadar Ayxandri, Marto, Roco, Jordi Durán, Sònia C. Turà, Marco Antonio Soria, Albert Segura, Albert Curto
Nom i adreça impressor	Indugraf Offset, S.A. (Constantí) A partir de l'any 2009: Imprintsa (Mitjans Grup Més Ebre)
Nombre habitual de pàgines	2001: 40 pàgines 2004: 56 pàgines 2005: 64 pàgines A partir de l'any 2009: 24 pàgines
Nombre habitual de columnes	De 4 a 6 columnes
Tiratge i difusió	5.000 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 600 (desembre, 2011): 6.000 exemplars</p> <p>A partir del Número 700 (10 de gener, 2014): 10.000 exemplars</p> <p>A partir del Número 732 (12 de setembre, 2014): 12.000 exemplars</p> <p>A partir del Número 769 (12 de juny, 2015): 15.000 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Subscripció anual: 60€</p> <p>1.2€ - 200 pessetes</p> <p>A partir del 4 de gener de 2002: 1.50€</p> <p>A partir de l'any 2009: publicació gratuïta</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Assegurances, promocions immobiliàries
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es poden consultar tots els Números (2001 - 2006)
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p><i>Més informació a:</i></p> <p>(http://www.mesebre.cat/)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals <p>- <i>Facebook:</i> Diari Més Ebre</p> <p>- <i>Twitter:</i> @mesebre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hemeroteca digital (2009-2019) <p><i>Més informació a:</i></p> <p>(http://www.mesebre.cat/hemeroteca/2018/)</p>
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.76	
Nom de la publicació	Dous Rasquera
Subtítol	Butlletí de Unió Esportiva i Cultural A partir del Número 9 (Tardor, 1983): Butlletí del Grup Cultural Rasquera
Lloc d'edició	Rasquera (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable: Trimestral i Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1981 - 1986
Continguts	Obres municipals, noticiari breu, fulls d'història de Rasquera, informació local, opinió, col·laboració, gastronomia local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció: C) Tortosa, 16. (Rasquera)
Directors de la capçalera	Coordinació: Josep Farnós Piñol
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Aureli Torné, Joan Farnós Piñol, Maria Teresa Piñol, Josep Farnós, Josep Gonzàlez Gil, Lucrecia Bladé, Jaume Aymí Col·laboren: Carles Maristany, Domingo Sabaté, Josep F. Benaiges, Jaume J. Ramos, Associació de Pares d'Alumnes de Rasquera, Servei Comarcal de Català, Jesús Benaigües Amb el suport: Ajuntament de Rasquera. A partir del Número 17 (Tardor, 1985): Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. A partir del Número 25 (Tardor, 1987) també col·labora la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	"La impremta" (L'Hospitalet de l'Infant) A partir del Número 33 (Tardor, 1995): Impremta Ebro (Móra d'Ebre)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	250 exemplars (Juliol, 1985): 280 exemplars (Octubre, 1988): 300 exemplars

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 11 al Número 35. No conservats; 0 - 10, 12 - 14, 16 - 17, 19, 32, > 35
Altres referències	-
Observacions	El dia 5 d'agost de l'any 2010 va sortir una segona època, la qual no sabem en exactitud quants exemplars van arribar a sortir

16.2.77	
Nom de la publicació	Ebre Exprés
Subtítol	Publicació quinzenal gratuïta d'informació general
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal A partir del Número 60: mensual
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2000
Continguts	Gent que fa país, reportatge, agenda, horaris, la nova era, cuina, notícies
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: CEP ANUNCIS S. Coop. C.L. Adreça: C) de la Rosa, 2. (Tortosa) A partir del Número 42 (Primera quinzena de novembre, 1997): Adreça: C) Corsini, 63. (Amposta)
Directors de la capçalera	Maria Elena Jiménez Barberá
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Repartiment gratuït. Control OJD
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Electricitat, fontaneria, materials, construccions, calçats
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 182. No conservats: 40, 41, 46, 53, 65, 112, 120, 126, 130, 133, 135, 136, 147, 151, 156, 158 - 160, 164
Altres referències	-
Observacions	A partir del Número 68, publicació associada a la Premsa Comarcal Gratuïta Catalana

16.2.78	
Nom de la publicació	Ebre Informes
Subtítol	A partir del Número 101 (4 de gener, 1980): Setmanari Independent de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe (castellà i català)
Cronologia	1978 - 1995
Continguts	Cartes al director, opinió, món, pàgina oberta, cultura, art, personatges, espectacles, Montsià, Baix Ebre, Catalunya, Espanya
Nom i adreça editor (redacció i administració)	La Finestra. Casal Tortosí Adreça: C) Plaça Sant Joan, 1 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Josep Bayerri Raga A partir del Número 274 (26 de maig, 1983): Joan Josep Carot Bladé A partir del Número 310 (22 de febrer, 1984): Enric Algueró Estrada

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 378 (3 de juliol, 1985): Joan Josep Carot Baldé</p> <p>A partir del Número 439 (8 d'octubre, 1986): Director en funcions: Artur Gaya</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Equip de redacció: Albert Fabà (Món, Espanya, Cultura), Ramón Ferrando (Local i Comarcal), Enric Mascarell (Esports), Josep Pérez-Santiago (Opinió, Cultura, Art i Espectacles), Antoni Gallardo Favà (Informació cultural i municipal), Josep Lluís Güeche Ginovart (Informació local), Josep Vaqué Burjales (Informació comarcal, Lluís María Gonzàlez, Josep Gonell, Joaquim Roglan, Fernando Torres, Josep J. Grau, Jaume Rocamora, Ramón Miravall, Manel Pérez Bonfill, Josep Alabedra, Josep Ramos, Francesc Ramos, Felip Valldepérez, Enric Mascarell, Martin Poy, Zeus, Miquel Bonfill, Frederic Muri, Josep Subirats, Octavi Iglesias, Juli Lores, Carme Llorente, Gemma Grau, Emili Llorente, Maricel Chavarria, Josep Baubí</p> <p>Seccions: Juli Loras (Espanya), Josep Subirats (Espanya), Joaquim Roglan (Catalunya), Josep Gonell (Catalunya), Jaume Rocamora (Art), Manel Pérez-Bonfill (Cultura), Antón Andreu (Futbol Sala i Hockey), Enric Algueró (Fútbol i Bàsquet), Carlos Pina (Balonmano i Futbol Comarcal), Martín Poy (Espectacles)</p> <p>Col·laboradors: Antoni Boix, A. Monclús, Josep J. Grau, Xavier Navarro, Jaume Borja, Maria Gil, Santiago Forner Roé, Josep Maria Aiximeno, Isidre Gracià Alcón, Joan Mulet, Josep Puig, Josep Maria Nadal</p> <p>Consell de direcció: Andreu Palomo, Santiago Gonzalez, Josep Maria Castells, Albert Fabà, Josep Maria Ferrando, Dionisio E. García, Antonio Boix, Lola Santacatalina</p> <p>Algunes de les persones més significatives de la vida política d'aleshores formaven part del Consell de Direcció o de l'Equip de Redacció així son de citar, Andreu Palomo, Santiago González, Josep Maria Castells, Albert Fabà, Josep Maria Ferrando, Dionis Garcia, Antoni Boix, Lola Santacatalina, Lluís Miquel González, Frederic Mauri, Manuel Pérez-Bonfill, Josep Subirats, Miquel Bonfill i periodistes coneguts com Josep Gonell, Joaquim Roglan, Felip</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Valldepérez, els germans Ramos, Enric Mascarell i Martin Poy</p> <p>Equip d'administració: Ramón Ferrando, Francesc Alemany, Marià Gil, Eugeni Monllao, Josep Gisbert, Alfredo Ibañez, Esteve Arasa</p>
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes) i Blanch (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	De 16 pàgines
Nombre habitual de columnes	A 4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Any 1978: 20 pessetes</p> <p>A partir del 4 de gener de 1980: 25 pessetes</p> <p>El 7 de gener de 1982: 30 pessetes</p> <p>El 7 de desembre de 1982: 35 pessetes</p> <p>L'any 1985: 50 pessetes</p> <p>L'any 1986: 60 pessetes</p> <p>El 18 de febrer de 1988: 70 pessetes</p> <p>El 6 de desembre de 1990: 100 pessetes</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, assessoria, comercial, rellotgeria, cafeteria, restaurant, estudi fotogràfic, agència immobiliària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es poden consultar tots els exemplars
Altres referències	-
Observacions	A l'apartat preu-venda i altres dates sense Número no s'han pogut comprovar ja que aquesta capçalera està en procés de digitalització i no disposen de certs exemplars a l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.79	
Nom de la publicació	Ebreconòmic
Subtítol	Periòdic d'actualitat econòmica i d'empresa de les Terres de l'Ebre A partir del Número 60 (Febrer, 2009): Actualitat econòmica i empresarial de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2005 - 2010
Continguts	L'empresa del mes, personatges, mercat laboral, llotja
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Tortosa Adreça: C) Cervantes, 7 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Valentí Faura Sanmartín Director adjunt: Joaquim Rambla A partir del Número 34 (Octubre, 2006): José Luis Mora Bertomeu Director adjunt: Francesc Minguell
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell editorial: Adof Barreno Rovira, Francesc Minguell Panisello, Carme Canalda, Isabel Cid, Jaume Sabaté Equip de redacció: Joanna Pardos, Francesc Minguell, Jordi Siré, Clara Tena, Carles Ferrando, Jordi Calvet, Carme Canalda, Pilar Bellaubí
Nom i adreça impressor	Gráficas de Prensa Diaria (Parets del Vallès)
Nombre habitual de pàgines	26 pàgines
Nombre habitual de columnes	6 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	1€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, indústria gràfica, comercial, construcció

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 22 al Número 78. No conservats; < 22, 23, 26, 27, 28, 30-32, 44, 55, 57, 63, 66, 76 > 78
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.80	
Nom de la publicació	L'Eixerit
Subtítol	Col·legi Públic "La Mercè"
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1987 - 1998
Continguts	Informa, entrevista, racons tortosins, enquestes, treballs del cicle inicial i mitjà, dibuixos, escacs, ullada als diaris, conte de nadal, esports, humor, solucions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·legi Públic "La Mercè". Adreça: C) Providència, 11 - 15. (Tortosa) Revista inscrita a la Asociación de Prensa Juvenil
Directors de la capçalera	Director: Francesc Juan i Carceller A partir del Número 28 (Desembre, 1996): Àngel Ismanel i Hierro A partir del Número 30 (Juny, 1997): Francesc Juan i Carceller
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Joana Querol i Beltrán, Joan Redó i Brunet, Maria Joana Querol, Aurèlia Subirats, Maria Glòria Biosca Coordinador: Josep Manel Pallàs, Àngel Ismael Col·laboracions: Josep Maria Colomer, Maria Eva Morelló, Joan Batiste Castell, José Ramón Martín, Mario González, Rosa Gargallo

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Amb el suport: Claustre de Professors, Junta de l'A.P.A i Alumnes del Col·legi
Nom i adreça impressor	Col·legi La Mercè (Enquadernació, repartiment i articles) Número 30 (Juny, 1997): Cooperativa Gràfica Dertosense A partir del Número 31 (Desembre, 1997): Col·legi la Mercè
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	No disposa de columnes
Tiratge i difusió	Difusió gratuïta a tots els pares d'alumnes Inicialment 360 exemplars A partir del Número 28 (Desembre, 1996): 300 exemplars A partir del Número 30 (Juny, 1997): 450 exemplars
Preus de venda i subscripció	Difusió gratuïta a totes les famílies dels alumnes del Centre
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. No conservat el Número 9
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.81	
Nom de la publicació	El Cerç
Subtítol	Aquesta capçalera no conté subtítol
Lloc d'edició	Corbera d'Ebre (Terra Alta)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1982 - 1987

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Continguts	Ajuntament, història local, concurs, cinema, sopa de lletres
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció i administració: Casa de Cultura Corbera d'Ebre. (Terra Alta)
Directors de la capçalera	Joan Antoni Montanya A partir del Número 36 (Setembre, 1985): Sebastià Frisach A partir del Número 51 (Gener, 1987): Francesc Cortiella
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Pili Julià, Maria Jesús Clúa, Antoni Bofarull, Montse González, Fina Freixa, Suni Julià i Inma Clúa, Marina Galià, Montse Freixa, Francesc Montanya, Enric Gironés, Francesc Cortiella, Maria Humilitat Puig, Maite Ferré, Joaquim Cortiella, Miquel J. Bausells, Francesc Descarrega, Desi Rins, Esteve Frisach, Josep Clua, Antoni Àlvarez, A. Martí i Fontanet, Felip Fucho, Montse Freixa, Maite Micó, Rosa Maria Albesa Col·laboradors: Pere Frisach, Cooperativa de Consum, Agustí Martí, Marina Galla
Nom i adreça impressor	Servei d'Extensió Agrària de Gandesa. (Gandesa) A partir del Número 36 (Setembre, 1985). Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	No disposa de columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars A partir del Número 36 (Setembre, 1985): 225 exemplars A partir del Número 55 (Juliol - Agost, 1987): 500 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Edició per festes majors (Agost de cada any de publicació)
Publicitat	Merceria, botiga, pastisseria, pintura, forn de pa, tallers, assegurances A la contraportada publicitat sobre Caixa Rural

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 55. Exemplars no conservats: 2 - 35
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

16.2.82	
Nom de la publicació	El Diariet
Subtítol	Portaveu de l'Agrupació de Joves "Les Cases de Mar" Del Número 48 (Octubre - Novembre - Desembre, 2001) fins el Número 52 (Octubre - Novembre - Desembre, 2002): El Diariet el millor remei anti-feixista
Lloc d'edició	Les Cases d'Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989 - 2003
Continguts	Local, opinió, ajuntament
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Agrupació de Joves "Les Cases de Mar" Adreça: C) Joan Miró s/n A partir del Número 13 (Juliol, 1993): Adreça; C) Joan Miró, 17
Directors de la capçalera	Xavier Fibla i Creus A partir del Número 45 (2001): Raül Rovira i Navarro
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona i Ajuntament d'Alcanar
Nom i adreça impressor	Número 0 (Quart trimestre, 1989): Gràfiques l'Estel (Alcanar) A partir del Número 1 (Gener - Febrer - Març, 1990): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 45 (Gener - Febrer - Març, 2001): Litocolor Lineart S.L (Vinaròs)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	150 pessetes A partir del Número 45 (Gener - Febrer - Març, 2001): 250 pessetes A partir del Número 49 (Gener - Febrer - Març, 2002): 1.50€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, gestoria, construccions, confeccions, pastisseria, peix i marisc, farmàcia, forn de pa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Del Número 0 al Número 55. No conservats: 22 - 44
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.83	
Nom de la publicació	El Montsià A partir del Número 11 (Octubre, 2004): "Montsià Avui". Revista d'àmbit comarcal
Subtítol	Revista del Consell Comarcal del Montsià A partir del Número 11 (Octubre, 2004): L'informatiu de la comarca
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2006
Continguts	Reportatge, medi ambient, dinamització econòmica, ensenyament, serveis socials, convocatòries, cultura,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	els municipis del Montsià, guia de serveis, notícies, espais publicitaris
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Avinguda Santa Bàrbara, s/n. (Amposta)
Directors de la capçalera	Joan Maria Roig i Grau A partir del Número 4 (Juliol, 1997): Estanis Tomàs i Albesa A partir del Número 7 (Desembre, 1999): Daniel Rius i Guarch A partir del Número 35 (Novembre, 2006): Estanis Tomàs i Albesa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactor: Antoni Valmaña i Cabanes Col·laboradors: Irene Roda, Dani Senar, Josep Senar i Francisco A. Barado Col·labora: Ajuntaments de la Comarca
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 4 (Juliol, 1997): Gràfiques Alcanar, S.L. (Alcanar) A partir del Número 35 (Novembre, 2006): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 21 (Agost, 2005): Especial FM Amposta
Publicitat	Òptica, manualitats, espectacles, construccions, restaurant, telecomunicacions, ofimàtica
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 36. No conservats: 2, 3, 6, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 28, 29, 31, > 36
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.84	
Nom de la publicació	El Quartet
Subtítol	Revista de l'Institut F.P Montsià
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 1997
Continguts	Notícies, racó literari, opinió, informàtica, humor i passatemps, cuina
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Lorena Callau
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Rosa Bayo, Núria Bria, Mila Sancho, Imma Tomàs, Imma Miró, Susana Redó</p> <p>Consell de redacció: Olivia Llaveria, Elisabet Escoda, Manel Roda, Anna Caballé, Tere Llombart, Maria José Baiges, Joana Arasa, Montse Hernández, Rosana Arasa, Maria José Pedra, Sílvia Pujol, Eva Llobat, Eva González, Bàrbara Arasa, Elizabeth Alba. Lluisa Benito, Corinne Cardona, Raquel Diaz, Demelsa Prats, Iahel Gallén, Rosa Maria Serret, Rubén Villar, David Navarro, Gabriel Ignasi Pérez, Edgar España, Raquel Cardoso, Jordi Cabrera, Eva Bonfill</p>
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Electrodomèstics, rellotgeria, cafeteria, llibreria, tallers, instruments musicals, fotògraf, construccions, bar, transport
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 2 Números disponibles: Número 6 i 7
Altres referències	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.85	
Nom de la publicació	El Racó
Subtítol	IES Les Planes
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Notícies, opinió, articles, reportatges, entrevistes, música, literatura, còmic, humor, passatemps, solucions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Fani Forcada Directors adjunts: Eduardo Roldan, Elisabeth Mestre Coordinació: Rosa Solé, Rafel Roig, Carme Lleixà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Begonya Aixendri, Marc Ferré, Aida Garcia, Marité Lluisià, Núria Raventós, Noemí Solé, Hector Iomà, Jordi Gallego, Jordi Güeche, Josep Maria Monllau, Verònica Ruiz, Cristian Tanas, Alex Badia Xavier Gallego, Andrei Jianu, Ruben Nozal, Ivan Sabaté, Miriam Vallés Col·laboradors: Roser Múria, Víctor Prades, Xavier Sangüesa, Aida Roig, Marc Forcadell, Cristian Nozal, Magda Cuadrad, Lídia Arasa, Cristina Bielsa, Elisabet Arasa, Montse Fornell, Núria Corbalan, Alba Arasa, Pau Royo, Edgar Figueres, Rosa Solé, Nerea Roig, Amparo Martorell, Dolça González, Joan Borràs, David Madorran, Xelo Santonja, Soufian Hayati
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 9. I del Número 11 al Número 13
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.86	
Nom de la publicació	El Temple
Subtítol	Butlletí Informatiu
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1998 - 2004
Continguts	Els veïns opinen, la nostra salut, la nostra història, el raconet escolar, foto denúncia, racó verd, gestions, comerç
Nom i adreça editor (redacció i administració)	AAVV Temple Adreça: C) Enric d'Ossó, 23 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Joan Alegria
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Enric Ardit, Joaquim Ariñó, Josep Brull, Rafel Roig, Ramón Segarra Col·laboradors: Dr. Joan Pujals
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa) A partir del Número 5 (Gener, 2000): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	2.200 exemplars A partir del Número 3 (Juny, 1999): 2.500 exemplars A partir del Número 11 (Agost, 2001): 2.800 exemplars A partir del Número 20 (Març, 2004): 3.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Perfumeria, restaurant, fruiteria, forn de pa, moda
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 20. No conservats: 4; 8 - 10; 12 - 19
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.87	
Nom de la publicació	El Trull
Subtítol	Fotografia i Cultura
Lloc d'edició	Corbera d'Ebre (Terra Alta)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Fotografia, cultura, ecologia, salut, exposició, masclisme, l'oblit del passat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Col·lectiu EL TRULL. Adreça: C) Raval, 54. (Corbera d'Ebre)
Directors de la capçalera	Xavier Ripoll
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Imma Ricart, Xavier Ripoll, Josep Cañada Torna a fer Cerç: Joan Antonio Montaña, Pere Frisach, Esteve Frisach i Daniel Canalda

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Col·laboradors: Jordi Duran, Josep Garriga, Salvador Rodés, Toni M. Micó, Cristina Ortiz, Encarna Pons, Jesús Pedrola, Esther Vila Salvador Carbó, Xavier García, Joana Creus, Gra Fort</p> <p>Edició: Enric Iglesias, Montserrat Ripoll, Laia Iglesias</p> <p>Col·laboració: Diputació de Tarragona, Consell Comarcal de la Terra Alta, Ajuntament de Corbera d'Ebre i Generalitat de Catalunya (Departament de Cultura)</p> <p>El col·lectiu EL TRULL vol donar el seu agraïment a tot el poble de Corbera</p>
Nom i adreça impressor	Gràfiques del Matarranya (Calaceit)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	300 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Papereria, caixa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.88	
Nom de la publicació	El Xiprer
Subtítol	Revista d'informació local - Paüls
Lloc d'edició	Paüls
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 2007

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Continguts	Informació local, vida cultural, noticiari, història i esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita l'Ajuntament de Paüls
Directors de la capçalera	Joan Lluís Gabriel i Brú. (Alcalde PSC) A partir del número 10 (Juliol, 1987); Isidre Gracià i Alcon. (Alcalde CiU) A partir del número 20 (Agost, 1989); Josep Espinós i Gabriel (Alcalde PSC) A partir del número 71 (Agost, 2007); Júlia Celma Lluís (Alcaldesa CiU)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Julieta Celma, Joan Mànich i Gracià, Francisco Adell Borrull, Josep Maria Gabriel Llorens, Isidre Pallarés Verge, Xavier Gavaldà Planells, Joan Josep Mulet, Emili Facerias Altadill, Josep Maria Gabriel Llorens, Isidre Pallarés Verge, Isidre Gracià Alcon, Xavier Gavaldà Planells, Manuel Unió Gracià, Joan Josep Mulet, Tomàs Calvet Rué, Cecília Gabriel i Gracià, Joan Mànich i Gracià, Isidro Pallarés Verge, Francisco Adell i Borrull, Mari Carmen Alcoverro i Estrada, Xavier Gavaldà i Planells, Joan Ramon Celma i Cortilla, Antoni Bordàs, Joan Josep Mulet, Immaculada Moragrega i Ares Col·laboradors: AMPA, Casal d'estiu, Societat de caçadors Sant Roc, Escola Municipal de Música de Paüls. Banda Municipal de Música de Paüls, Penya Barcelonista de Paüls
Nom i adreça impressor	Impremta Arts Gràfiques. (Roquetes - Tortosa) A partir del Número 17 (Octubre, 1988); Cooperativa Gràfica Dertosense. (Tortosa) A partir del Número 18 (Desembre, 1988); Graficur. (Tortosa) Finalment, (data sense concretar); Indalo Color Digital
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	Especial Festes Majors
Publicitat	Construccions, cafè, fusteria, carnisseria, restaurant, jardineria, assessor
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. No conservats: 2, 26, 45 - 70, > 72
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.89	
Nom de la publicació	El nostre periòdic
Subtítol	Periódico escolar. C. N. Enrique Grau
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Castellà
Cronologia	1979 - 1980
Continguts	Treballs escolars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Fauquer (Flix)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a</i>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<i>la Ribera d'Ebre</i> . P. 45
Observacions	-

16.2.90	
Nom de la publicació	El Pont
Subtítol	Revista quinzenal del Delta de l'Ebre
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Telèfons d'interès, renda, eleccions, delta fira, salut, bellesa, recomanat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Quim Salvadó i Agustí Arqués
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Carme Maturuna, Maria Neus Bertomeu, Maria Conesa Col·laboracions: Martí Noche, Maria Jesús Gómez, Sergi Piñol, Joan Ferré, Lluïsa Bertomeu
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	6.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Perruqueria, restaurant, llibreria, forn de pa, jardineria, mobles, assessoria
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Només es conserva el Número 0 (Maig, 1995)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.91	
Nom de la publicació	El Portal
Subtítol	-
Lloc d'edició	Benissanet (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 fins actualitat
Continguts	Parla l'Ajuntament, històries benissanetanes, Benissanet ecològica, som de Benissanet, entreteniment, el nostre col·legi, esports, el català cosa de tots, els nostres escriptors
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Revista Escolar El Portal C) Reus, s/n. Benissanet
Directors de la capçalera	A partir del Número 7 (Desembre, 1986): M. Montserrat Segarra i German Benaiges A partir de l'any 1988: Josep Solé i Arnal (fundador)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Alumnes i professors de l'escola. També Bladé i Desumvila, Carmel Biarnés, Josep M. Saez. Col·laboracions: Ferrer i Gironés, Marià Manent, Artur Cot, Josep Vallverdú, Manuel de Pedrolo Mecanògrafes: Mercè Clúa, Joaquim Cots Col·labora: Caixa Provincial
Nom i adreça impressor	Centre de Recursos Pedagògics Móra d'Ebre
Nombre habitual de pàgines	50 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	Número 1 (Desembre, 1984): 325 exemplars Numero 4 (Desembre, 1985): 375 exemplars Número 6 (?): 325 exemplars Número 14 (Juny, 1989): 25 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 25 - 27
Observacions	-

16.2.92	
Nom de la publicació	El Tudó
Subtítol	Col·legi Públic de Tivissa
Lloc d'edició	Tivissa (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1989
Continguts	Una mica de català, gent nostra, notícies de l'escola, treballs dels alumnes, festes populars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·legi Públic de Tivissa
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Centre de Recursos Pedagògics
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 130

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.93	
Nom de la publicació	En clau de cor
Subtítol	El butlletí de cor flumine
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2012
Continguts	El projecte, petit cor, el jove cor, el bressol cor, l'aula, les activitats, la formació, el butlletí, el web
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboren: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Diputació de Tarragona i Unnim
Nom i adreça impressor	Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només es pot consultar el Número 0
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.94	
Nom de la publicació	En clau de sol
Subtítol	-
Lloc d'edició	La Sénia (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Actualitat, mots encreuats, conte
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Joventuts Unides Adreça: C) Major, 3 (La Sénia)
Directors de la capçalera	President: Josep A. Tiscar Director: Andreu Martínez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Càrol, Maite, Esther, Rosa, Sergi, Josep
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 14 Extra nadal (1986) Número 17 Extra carnestoltes (1987) Número 19 Extra Sant Jordi (1987) Número 36 Extra Carnestoltes (1989) Número 68 Extra any VII (1994)
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 11 (1985) al Número 73 (1995)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.95	
Nom de la publicació	Endavant
Subtítol	Revista escolar CP Arce Ochotorena A partir del Número 19 (Desembre, 1995): Revista escolar Endavant. CEIP "El Temple"
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral Número 23 (Juny, 1997): Semestral A partir del Número 24 (Desembre, 1997): Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Notícies, consell escolar, teatre, sortides, setmana escolar, festes, educació física, col·laboradors, retalls, reportatge fotogràfic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	CP Arce Ochotorena Adreça: C) Adrià d'Utrech, s/n (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Pilar Vicente, Abel Vázquez, Ismael Aguiló, Antonio Fernández, Teresa Favà, José Manuel Pallàs Col·laboracions: Equip directiu, tutors/es i alumnes de tots els nivells, mestres dels departaments, Associació de Pares d'alumnes Confecció: Joaquim Bonfill, Consol Sagrera, Antonio Cid, Jordi Martorell, Jonatan Casanova, Moisés Brea, Lorena Antó, Irene Bou Amb el suport: Consell Comarcal del Baix Ebre, Ajuntament de Tortosa, Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Públic El Temple
Nom i adreça impressor	Graficur (Tortosa) A partir del Número 19 (Desembre, 1995): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Tiratge i difusió	A partir del Número 19 (Desembre, 1995): 550 exemplars A partir del Número 23 (Juny, 1997): 500 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	Número 16 (1994). Extra desembre
Publicitat	Llibreria, comercial, electricitat, congelats, fruites
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Disponibles 11 Números: Del Número 16 al Número 24 i del Número 28 al Número 30
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.96	
Nom de la publicació	L'Escola Parla
Subtítol	Revista del Col·legi Públic "Pàmies"
Lloc d'edició	Ginestar (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1985
Continguts	APA, treballs dels alumnes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre de Recursos Pedagògics de les Terres de l'Ebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport (Número 4): Caixa Rural local
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 59
Observacions	-

16.2.97	
Nom de la publicació	Espeleo Còmic
Subtítol	Butlletí Informatiu de l'Espeleo Club Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Annual
Llengua	Català
Cronologia	1986 - ?
Continguts	Còmic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Espeleo Còmic Adreça: C) Argentina, 8 (Tortosa)
Directors de la capçalera	(Febrer, 1993): Adolf Algueró i Vicky Curto
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Tarragona, l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tortosa i la Federació Catalana d'espeleologia Amb el suport de: Caixa de Barcelona i el Consell Comarcal del Baix Ebre
Nom i adreça impressor	(Novembre, 1986): Coppi-Press (Tortosa) (Maig, 1990): Salvatella Impressors (Tortosa) (1993): Impremta Lletí (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	94 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 - 3 columnes
Tiratge i difusió	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.98	
Nom de la publicació	L'Esportiu
Subtítol	De les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual A partir de l'any 1995: Quinzenal
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Continguts esportius, entrevistes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Joaquim Roda Fibla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Dani Senar, Michel Viñas, Francesc Alcalde, Elena Castells, Francesc A. Barado, Mercè Villaubí, Amador Ferrando, Francesc Callau
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	1994: 150 pessetes 1995: 200 pessetes Subscripció anual: 2.000 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Ferros i subministres, psicòleg, telecomunicacions, moda, carnisseria, pizzeria, fabricació de plàstics
Col·leccions conservades	-
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.99	
Nom de la publicació	Esports Quatre Comarques
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Notícies esportives, futbol, patinatge, rem, twirling, motor, tennis, pesca
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Capualmar SL Adreça: C) Comte de Bañuelos, 12 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Gerent: Juanjo Prats Director: Nino Vázquez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Aitor Mies, Àlex Esteller, David Castrejon, David Poy, Eduard Pino, Jaume Guzmán, Pau Folqué
Nom i adreça impressor	Índalo Color Digital (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	2€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Excavacions, bar, rentat de cotxes, floristeria, construccions, pastisseria

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 42 al Número 43. No conservats: < 42, > 43
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.100	
Nom de la publicació	Esquerra et parla
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Política local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Secció local d'Esquerra a la ciutat de Tortosa
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	La redacció anava a càrrec de Mireia Consarnau (Secretaria Imatge i Comunicació)
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Disposem d'un exemplar (Setembre, 2008)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.101	
Nom de la publicació	Estel del Montsià
Subtítol	Revista de la ZER Montsià
Lloc d'edició	Masdenverge (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Història dels pobles, sortides, passatemps, alumnes, professorat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	ZER Montsià Adreça: C) de la Galera, s/n (Masdenverge)
Directors de la capçalera	Núria Fatsini Burunat
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Alumnes i Professors dels col·legis. Joan Martí Miralles, Teresa Subirats, Rosa Gisbert CEIP Mestre Josep Roncero i Pallarès (Freginals) CEIP Sant Llorenç (La Galera) CEIP Teresa Subirats i Mestre (Mas de Barberans) CEIP Rosa Gisbert (Masdenverge)
Nom i adreça impressor	Salvadó (Amposta) A partir del Número 22 (2008): Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 - 4 columnes
Tiratge i difusió	320 exemplars Número 22 (2008): 300 exemplars A partir del Número 23 (2009): 280 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 14 al Número 23

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 12 (1997-1998) i Número 13 (1998-1999)
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p><i>Més informació a:</i> (https://agora.xtec.cat/zermontsia/)</p>
Observacions	-

16.2.102	
Nom de la publicació	Fashion Magazine
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2003
Continguts	Reportatge, medicina, esardi, cine, música, esports, notícies, document fotogràfic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C) Sant Josep, 2. (Amposta)
Directors de la capçalera	Otty Tomàs Nadal
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Eva Marín, Andreu González, Rosa Salvador, Anna Belén García, Juan Iglesias, Domènec Barberà, Francisco de los Santos
Nom i adreça impressor	Grafisa impressió
Nombre habitual de pàgines	48 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Burguer, articles de regal, bellesa i perfumeria, ortopèdia, pizzeria, mobiliari

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 12, 2003
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.103	
Nom de la publicació	Fato de la Biblioteca
Subtítol	Biblioteca Marcel·lí Domingo
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	2007 - 2010
Continguts	Novetats adults, novetats infants, novetats audiovisuals
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) de la Mercè, 6 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	6 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Edició 2010: Annex Recull de llibres locals
Publicitat	Aquesta publicació no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 13. No conservats; >13
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.104	
Nom de la publicació	Fatumer
Subtítol	Revista de l'Associació cultural Pi del Broi
Lloc d'edició	Pinell de Brai (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1995 fins actualitat
Continguts	L'escola escriu, jocs tradicionals, cultura, medicina, actes dels plens de l'ajuntament, telèfons d'interès, agenda cultural
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita l'Associació "Pi del Broi". (Pinell de Brai)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Marc Martínez, Maria Josep March, Selvi Alcon, Marifé Altadill, Angel Altadill, Ramon Hernández, Josep Ramon Alabart, Magda Ferré, Teresa Delgado, Lluís Peris, David Arnal, Joan Martínez, Marifé Altadill, Àngel Altadill, Lluís Peris, Montse Ribas, Anna Martínez, Antònia Serres, Janet Vallespí, Marta Martínez, Sara Serres, Janet Vallespí, Agustí Colell, Marc Martínez</p> <p>Col·labora: Ajuntament del Pinell de Brai, Diputació de Tarragona, Consell Comarcal de la Terra Alta, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Elàdia Borràs, Josep Maria March, José Xerta, Eleuteri Martínez, Janet Vallespí, Mercè Segura, Col·legi Públic "Cèsar Martinell"</p>
Nom i adreça impressor	<p>Gràfiques del Matarranya (Calaceit)</p> <p>A partir del Número 5 (Tardor, 1996); Graficur Impremta, S. L. (Tortosa)</p> <p>Número 13 (Abril, 1999): Cooperativa Gràfica Dertosense. (Tortosa).</p> <p>A partir del Número 63 (Març, 2012): Optim.gr (Ascó)</p>
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	Fins al Número 38; 250 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Número 39 (Març, 2006); 260 exemplars</p> <p>A partir del Número 40 (Juny, 2006); 270 exemplars</p> <p>A partir del Número 52 (Juny, 2009); 285 exemplars</p> <p>A partir del Número 54 (Desembre, 2009); 280 exemplars</p> <p>A partir del Número 59 (Març 2011); 300 exemplars</p> <p>Al Número 61 (Setembre 2011); 290 exemplars</p> <p>A partir del Número 62 (Desembre, 2011); 300 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Número 0 (1995); 400 pessetes</p> <p>A partir del Número 8 (estiu, 1997); 500 pessetes</p> <p>A partir del Número 25 (Juny, 2002); 9€ Subscripció anual: 12€ equivalent a 4 números</p> <p>Al Número 28 (Maig, 2003); 3.25€</p> <p>A partir del Número 29 (Setembre, 2003); 10€ subscripció anual</p> <p>A partir del Número 36 (Juliol, 2005); 11€ subscripció anual (7 números); 3.50€</p> <p>A partir del Número 60 (Juny, 2011); 12€ subscripció anual (4 números)</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	<p>Ceràmica, electricitat i fontaneria, carnisseria, perruqueria, fusteria, ferreteria, taller, braseria, construccions, transports, forn de pa, farmàcia, bancs, pintures i decoracions, queviures</p>
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Col·lecció Completa.</p>
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.105	
Nom de la publicació	Favarium
Subtítol	Publicació independent d'informació local i comarcal
Lloc d'edició	Mas de Barberans (Montsià)
Periodicitat	Del Número 0 al Número 35: Trimestral A partir del Número 36 (2006): Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1987 - 2006
Continguts	Informació municipal, salut, associació de pares d'alumnes, recordant el passat del nostre poble, informació esportiva, entrevista, poesia, passatemps i còmics, registre civil, gent gran, la nostra terra, mirant per la finestra, racó literari
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Ajuntament de Mas de Barberans. Associació Cultural "Lo Llisco". (Mas de Barberans) Redacció i administració: Centre Cívic Mas de Barberans
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Pepa Subirats i Russinyol, Roser Lleixà i Lleixà, Carme Lleixà i Tal, Marc A. Lleixà i Tal, Àngel Castillo i Ferri, Celia Maria Lleixà i Royo, Elsa Ferré i Lleixà, Maria Jesús Villalta i Royo, Marcos Lleixà i Subirats, Montse Gellida i Royo, Josep Maria Lleixà i Lleixà, Daniela Lleixà i Lleixà, Maribel Quiroga i Asensio, Joan Maria Ventura i Cardona, Santi Prades i Sabater, Susanna Cardona i Mestre, Mireia Adell i Lleixà Col·laboracions habituals: Josep Àngel Guimerà, Maria Jesús Villalta i Lleixà, Joan J. Adell i Cid, Josep Maria Lleixà i Lleixà, Manel Subirats i López, Montse Gellida i Royo, Pau Sànchez i Herrero, Associació de Pares d'Alumnes, Societat de Caçadors "San Roc", Corporació Municipal, Unió Esportiva Barberans Amb el suport: Ajuntament de Mas de Barberans, Diputació de Tarragona, Generalitat de Catalunya i Departament de Cultura

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nom i adreça impressor	Número 0 (Hivern, 1987-1988): Querol. (Tortosa) Número 1 (Primavera, 1996): Victor Taller Gràfic. (La Sénia) Número 31 (Hivern, 2003): Printec La Sénia. (La Sénia)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	De 2 a 4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Del Número 0 al Número 24: 300 pessetes Del Número 25 al 26 (Estiu, 2002): 2.00€ A partir del Número 27 (Hivern, 2002): 3.00€ A partir del Número 35 (Primer semestre, 2006): 5.00€
Suplements i edicions extraordinàries	Número 25 (Estiu, 2002) Suplement extra
Publicitat	Caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats: > 36
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.106	
Nom de la publicació	Fecotor Informa
Subtítol	Butlletí informatiu de la Federació del Comerç de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1994 - ?
Continguts	Comunicats, punts de vista
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Fecotor Adreça: C) Despuig, 23 (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Josep Daniel Cortijo Coordinació: M. Alberich, F. Panisello, L.J. Muñoz i F. Ferré
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: J.A. Algueró i Cinta Sanz
Nom i adreça impressor	Querol S.L. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Confecció i complements, electrodomèstics, bar
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Hi ha constància que han existit els següents números; del Número 0 al Número 6. No conservats: < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.107	
Nom de la publicació	Fira News
Subtítol	Revista informativa de Fira Amposta
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Annual
Llengua	Català
Cronologia	1998
Continguts	Fira de mostres
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): 3 Números conservats: Número 1 (1998), Número 2 (2000) i Número 3 (2001)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.108	
Nom de la publicació	Fòrum
Subtítol	Revista del Fòrum Pere Coromines
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1991 - ?
Continguts	Records i enyorança de la Ribera d'Ebre, ecologia, independència, sindicalisme, ètica, solidaritat i coneixement
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Fòrum Pere Coromines. Adreça: C) Sant Albert, 3. (Flix) Al Número 3 (Estiu, 1992): Domicili social; C) Sant Jordi, 37. (Flix)
Directors de la capçalera	Directora: Àngels Pérez Tarragó Coordinació: Jaume Blanch Amorós
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Andreu Carranza Font, Issai Jordà Bagés, Pere Muñoz i Hernandez, Xavier Vega i Castellví

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	President: Xavier Vega. Vice-president: Marcel Guiu. Secretari: Jaume Blanch. Tresorer: Josep Maria Franch. Vocals: Jaume Cortina, Issai Jordà, Pere Muñoz, Josep Palliso, Jesús Torres.
Nom i adreça impressor	Paper-Graf. (Flix)
Nombre habitual de pàgines	Variable: 28, 36 i 28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	400 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No existeix cap inserció publicitària en aquesta capçalera
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.109	
Nom de la publicació	Full CRP
Subtítol	Informatiu Baix Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Formació, informació d'activitats, materials, pàgines obertes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre de Recursos Pedagògics del Baix Ebre Adreça: C) Poeta Vicent Garcia 3, 1er (Tortosa)
Directors de la capçalera	A partir del Número 36 (1995 - 1996): Nuria Estrada
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Maite Jaca, Immaculada Segarra

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Amb la col·laboració: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Serveis Educatius del Baix Ebre. Centre de Recursos Pedagògics
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	350 exemplars A partir del Número 38 (1995 - 1996): 400 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 36 (1995) al Número 150 (2007). No conservats: 1 - 35; 37, 40, 47 - 53, 55, 57, 59 - 61, 63, 72, 87, 91 - 94, 108, 141, 149
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.110	
Nom de la publicació	Full Informatiu Montsià
Subtítol	Full Informatiu del Servei Educatiu del Montsià
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2005 - 2009
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Castell, 21 (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	850 exemplars A partir del Número 134 (Juny, 2007): 400 exemplars Del Número 141 cap endavant (Octubre, 2008): 100 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 116 (2005) al Número 151 (2009). No conservats; < 116, 125, 127, 128, 132, 133, 137, 139, 141, 142, 146, > 151
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.111	
Nom de la publicació	Gent Jove
Subtítol	No conté subtítol
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Del Número 1 al Número 4: Mensual Del Número 5 al Número 9: Bimensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1975 - ?
Continguts	Informatiu i divulgatiu
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Cercle Cultural Juvenil Parroquial
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	100 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 99 - 100
Observacions	-

16.2.112	
Nom de la publicació	Grada
Subtítol	Setmanari esportiu. A partir del Número 8: Seminario Deportivo.
Lloc d'edició	Tortosa
Periodicitat	Semestral
Llengua	Castellà
Cronologia	1988 - 1991
Continguts	Esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: R. Vallés Lluís. Adreça: C) Moncada, 12. (Tortosa) A partir del Número 43 (10 de gener de 1989): Adreça; C) nova del vall. (Tortosa) A partir del Número 73 (14 de setembre de 1989): Adreça; C) Mossèn Manyà. (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Directors de la capçalera	<p>Director: Tonyo Vallés</p> <p>Subdirector: Juan J. Arasa</p> <p>A partir del Número 157 (20 d'agost, 1991) el director fou Carlos Pina Mascarell</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció i administració: Carlos Pina, Ximo Solé, Ramon Barbosa, Jesús Ferrando, Tonyo Vallés, Carlos Pina, Ximo Solé, Vicent Querol, José Cid, Agustí Corral, Enric Algueró, Raúl Borràs</p> <p>Cap de redacció: Enrique Algueró</p>
Nom i adreça impressor	<p>Grup Gràfica Dertosense. (Tortosa)</p> <p>A partir del Número 9 (3 de maig, 1988): Coppi-Pres</p> <p>Número 19 (12 de juliol, 1988): Cooperativa Gràfica Dertosense. (Tortosa)</p> <p>Número 25 (23 d'agost, 1988): Graficur</p>
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Preu anual: 2.600 pessetes</p> <p>Semestral: 50 pessetes</p> <p>A partir del Número 19 (12 de juliol, 1988): 50 pessetes</p> <p>A partir del Número 30 (27 de setembre, 1988): 70 pessetes</p> <p>A partir del Número 91 (30 de gener, 1990): 75 pessetes</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Joieria, esports, perruqueria, electricitat, bar - restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 168. No conservats; 10, 13, 15 - 18, 21, 99, 103, 111, 114 i 150
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.113	
Nom de la publicació	Hoja Dominical
Subtítol	Diòcesis de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Castellà
Cronologia	1977 - ?
Continguts	Jornades, peregrinació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Delegación Diocesana para los medios de Comunicación Social Adreça: Calle Obispo Irurita, 5 (Barcelona)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Moquetes
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Tres números conservats; 1 - 3
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.114	
Nom de la publicació	HVC informa
Subtítol	Full Informatiu de la Comissió de Direcció de l'Hospital de Tortosa Verge de la Cinta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Normativa, regulació, organització
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Comissió de Direcció de l'HVC Adreça: C) Esplanetes, 45 - 48 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només disponible el Número 1
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.115	
Nom de la publicació	IXQ?
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (No descriu dates)
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Notícies, biblioteca, educació, medi ambient, cultura, esports, col·laboracions, taulell d'anuncis, racó divertit, agenda, entreteniment
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Deltebre. Àrea de Joventut
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Albert Vidal
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	64 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 30 al Número 33. No conservats; < 30, > 33
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.116	
Nom de la publicació	Institut d'Estudis Comarcals del Montsià
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1990 - ?
Continguts	Normes de publicació, descripció, territori històric, pensament, narrativa, ressenyes, notícies i comentaris
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut d'Estudis Comarcals del Montsià Adreça: C) Sant Cristòfol, s/n. (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Membres del consell de redacció: Josep Bassols i Sadurní, Domi Garcia i Rentero, Màrius López i Alemany, Maria-Josep Margalef i Sagristà, Hilari Muñoz i Sebastià, Gabriel Perles i Lledó, Ramon Rosales i Sebastià, Carles Soler i Soler, Dolors Gómez i Forcadell, Montserrat Soriano-Montagut i Marcos, Goretti Escola i Miró, Lola Gómez i Forcadell, Susanna Ferré i Ayxandri
Nom i adreça impressor	Jordi Dassooy (Sant Carles de la Ràpita) Número 8 (Febrer, 1995): Col·legi Soriano-Montagut (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	80 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	800 pessetes Número 8 (Febrer, 1995): 1.200 pessetes Número 9 (Novembre, 2004): 1.500 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10. No conservats: 1, 2, 3, 4 - 8; < 10
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.117	
Nom de la publicació	IES de Camarles
Subtítol	-
Lloc d'edició	Camarles (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2007-2008
Continguts	Opinions, el centre, sortides de curs, esports i esportistes, activitats al centre, entreteniments però sobretot de cultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut de Camarles C) de l'Institut, s/n. Camarles
Directors de la capçalera	Director, coordinador i assessor lingüístic: Oleguer Arqués Bo Direcció: Carme Sabater i Felip Estorach
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	-
Observacions	-

16.2.118	
Nom de la publicació	I.E.S Les Planes
Subtítol	-
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1997 - ?
Continguts	Parla sobre intercanvi, projectes, matemàtiques, entrevista, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	I.E.S Les Planes Plaça Catalunya, 1. Santa Bàrbara
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Impremta Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.119	
Nom de la publicació	IES Montsià
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Curiositats musicals, lectures, reportatges, entrevistes, col·laboracions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	IES Montsià C) Madrid, 35-49. Amposta
Directors de la capçalera	Coordinació: Miquel Àngel Llorens
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell editor: Milagros Frade, Teresa Ortiga, Carmina Sancho i Josep Soler Amb el suport de l'AMPA
Nom i adreça impressor	Querol (Campredó)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta). Només s'ha pogut consultar el Número 2 (Març, 2010)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.120	
Nom de la publicació	IES Sòl de Riu
Subtítol	No conté subtítol
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Departament antropològic, cicle formatiu, departament de ciències, llengües, expressió artística i orientació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut I.E.S. Sòl de Riu C) Joan Maragall, 0. Alcanar
Directors de la capçalera	Director: Joan-Josep Sancho i Esteller Coordinació: Tomàs Camacho Molina i Florenci Sales Vilalta
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Alumnes i professors de l'Institut
Nom i adreça impressor	Costa i Borràs
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Només disposem del Número 9 (Juny, 2007)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.121	
Nom de la publicació	Info Fira
Subtítol	Fira de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitat firal, resum, mostres
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Patronat Municipal de Fires Tortosa
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només consultable el Número 4 (Febrer, 2000)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.122	
Nom de la publicació	Infoaldaia
Subtítol	La informació del gabinet de premsa de l'excel·lentíssim Ajuntament de l'Aldea
Lloc d'edició	L'Aldea (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2008 fins actualitat (2018)
Continguts	Informació local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	Edició 0 (Setembre - Octubre, 2008): 4 pàgines Edició 25 (Octubre - Febrer, 2013-2014): 24 pàgines Edició 27 (Juny - Octubre, 2014): 16 pàgines Edició 28 (Novembre - Febrer, 2013-2014): 24 pàgines Edició 30 (Juliol - Agost, 2015): 12 pàgines Edició 31 (Setembre - Octubre, 2015): 16 pàgines Edició 32 (Novembre - Gener, 2015-2016): 24 pàgines Edició 39 (Gener - Febrer - Març, 2018): 28 pàgines
Nombre habitual de columnes	1-2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No existeix cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Del Número 0 al Número 36. No conservats: 1 - 8, 13, 14

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web Informació a: (http://www.infoaldaia.info/) <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals - Facebook: <i>InfoAldaia Premsa</i> - Twitter: @InfoAldaia - Youtube: <i>InfoAldaia Premsa</i>
Observacions	El disseny es força atractiu i es potencia la imatge en detriment del text

16.2.123	
Nom de la publicació	Informatiu Amposta
Subtítol	Diari de valoració Número 2: Diari de Campanya
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Política local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Informatiu del Partit dels Socialistes de Catalunya. Agrupació Local d'Amposta
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Primers exemplars consultats (No exposa any)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.124	
Nom de la publicació	Número 1 (Gener - Febrer - Març, 1987): L'Informatiu de la Cambra Número 1, segona època (1988): L'Informatiu del Comerç A partir del Número 25 (Gener - Febrer, 1991): Comerç Interior
Subtítol	Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Tortosa
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual A partir del Número 25 (Gener - Febrer, 1991): segona època; bimensual
Llengua	Castellà Número 31, segona època (Gener - Febrer, 1992): català
Cronologia	L'Informatiu de la Cambra: 1988 - ?
Continguts	La cambra per dins, creació d'empreses, comerç exterior, comerç interior, fiscals, indústria, fires, legislació, recull de premsa, turisme, serveis de la cambra, activitats en preparació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Servei de Publicacions de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Tortosa A partir del Número 24 (Novembre - Desembre, 1990): Secretaria de la Cambra. Adreça: C) Despuig, 23 (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Directors de la capçalera	Daniel Blanc i Armengol
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Manoli Ferrer i Cardona Col·laboradors: Carmen Canalda, Pilar Bellaubí
Nom i adreça impressor	Coppi - Pres (Tortosa) A partir del Número 24 (Novembre - Desembre, 1990): Salvatella (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	1 pàgina Número 8 (Octubre - Novembre - Desembre, 1988): 16 pàgines A partir del Número 25 (Gener - Febrer, 1991): 4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	6.500 exemplars Número 4 (Octubre - Novembre, 1987): 7.600 exemplars Número 5 (Gener - Febrer - Març, 1988): 7.400 exemplars Número 6 (Abril - Maig - Juny, 1988): 7.200 exemplars Número 8 (Octubre - Novembre - Desembre, 1988): 7.600 exemplars Número 9 (Gener - Febrer - Març, 1989): 8.000 exemplars Número 13 (Gener - Febrer - Març, 1990): 7.500 exemplars Número 14 (Abril - Maig - Juny, 1990): 7.300 exemplars Número 15 (Juliol - Agost - Setembre, 1990): 7.100 exemplars Número 16 (Octubre - Novembre - Desembre, 1990): 7.600 exemplars A partir del Número 24 (Novembre - Desembre, 1990): 8.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Aquest informatiu no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.125	
Nom de la publicació	Informatiu EMD Els Muntells
Subtítol	Entitat Municipal Descentralitzada
Lloc d'edició	Muntells (Sant Jaume d'Enveja - Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Presidència, parròquia, urbanisme, acta veïnal, escola rural, associació de jubilats, associació esportiva, participació ciutadana, suggeriments, crítiques
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Departament de Premsa i Relacions Ciutadanes de l'EMD dels Muntells. També la Regidoria de Cultura
Directors de la capçalera	Director: Antoni Panadès Coordinació: Mariola Tixé A partir del Número 15 (Febrer, 2008): Directora; Mariola Tixé Coordinació: Pepi Balada
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboren: Entitats locals
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	La Caixa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 8 (2005) al Número 16 (2008). No conservats; < 8, 10, 12, > 16
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.126	
Nom de la publicació	Informatiu Jesusenc
Subtítol	A partir del Número 40 (Maig, 1992): Butlletí del Consell de Barri
Lloc d'edició	Jesús. Tortosa. (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1989 fins actualitat (2018)
Continguts	Notes informatives, per un Jesús més habitable, informació municipal, informació de les entitats, activitat cultural, parròquia, col·legi
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edicions Baix Ebre S.L. Carretera Roquetes - Jesús s/n. (Jesús - Tortosa) Redacció: Plaça Pati Immaculada, 1. (Jesús - Tortosa)
Directors de la capçalera	Del número 1 fins al 281: Pere Panisello i Chavarria (Alcalde Pedani i President EMD Jesús) A partir del Número 282 (Juliol, Agost i Setembre, 2015): Victor Ferrando i Sabaté. (Alcalde - President EMD Jesús) Coordinadora: Eva Marro i Colomé
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Diputació Provincial de Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 282 (Juliol, Agost i Setembre, 2015): Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 - 3 columnes
Tiratge i difusió	Número 1 i 2: 1.000 exemplars A partir del Número 3 (Abril 1989): 1.200 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït Número 96 (Gener, 1997): 100 pessetes Número 154 (Gener, 2002): 0,60€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Maquinària agrícola, forn de pa i pastisseria
Col·leccions conservades	Col·lecció completa a l'Arxiu Comarcal Baix Ebre: Del número 1 al 296.
Altres referències	A partir número 282 (www.emdjesus.cat) <ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web: Més informació a: (Any 2018): (http://www.emdjesus.cat/niv1.php?id=11) (Any 2001-2007): (http://www.emdjesus.cat/informatiu/)
Observacions	-

16.2.127	
Nom de la publicació	Informatiu de la Regió Sanitària Tortosa
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Pla director, Hospital, projectes corporatius, xarxa, atenció al client, opinió, actualitat i regió, agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Regió Sanitària Tortosa
Directors de la capçalera	Direcció: Antoni Duran i Segura A partir del Número 13 (Març, 1997): Francesc Vives i Vives
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: J. Costa, A. Duran, M. Grifoll, J. Llorens, J.M. Pepió, P. Vallès, J.F. Vicent, I. Vidal, F. Vives Amb la col·laboració: Servei Català de la Salut, Regió Sanitària Tortosa, Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. Servei Català de la Salut
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	1.700 exemplars A partir del Número 13 (Març, 1997): 1.600 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest informatiu no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 5 (1994) al Número 14 (1997). No conservats; 1 - 4, < 14
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.128	
Nom de la publicació	Informatiu Camp-Redonenc
Subtítol	Butlletí del Consell de Camp-redó
Lloc d'edició	Camp-redó. (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1992 - 1999
Continguts	Informació municipal, la veu dels jubilats, vida escolar, telèfons d'interès, oficines municipals de Camp-redó
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell de Barri de Camp-redó. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Joan Sanahuja i Ramírez. (Alcalde EMD)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Excavacions, gestoria, farmàcia, electromecànica, Caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 17. No es conserva el Número 15
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.129	
Nom de la publicació	Informatiu TAREP
Subtítol	Revista de porcicultura
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Porcicultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Agrupació de defensa sanitària de Terra Alta, Ribera d'Ebre i Priorat (TAREP)
Directors de la capçalera	Jordi Ciuraneta Riu
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Josep i Francesc Escoda Secretària: Maria del Carme Pujol
Nom i adreça impressor	Paper Graf (Flix)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Anuncis relacionats amb el sector
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 94
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.130	
Nom de la publicació	Informativo Riba-roja d'Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Riba-roja d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Cronologia	1985
Continguts	Informació local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 122
Observacions	Només es publicà un sol número

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.131	
Nom de la publicació	Institut Ramon Muntaner
Subtítol	Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	2004 - ?
Continguts	Projectes, objectius
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Jeroni de Moragas (Móra d'Ebre) Mas de la Coixa, Rotonda Eix de l'Ebre, N-420 Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Patronat format per: Generalitat de Catalunya i Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	1.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Distribució gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només es conserva el Número 1
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.132	
Nom de la publicació	Jorn Nou
Subtítol	La revista del Patronat pro Batea
Lloc d'edició	Batea (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2016 - fins actualitat
Continguts	Articles, galeria de fotos, històries de la Terra Alta, poesia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Plaça Espanya, 8 baixos (Batea)
Directors de la capçalera	Número 1 (Maig, 2016): Esteve Frisach Llop
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Junta del Patronat Pro Batea: Imma Boix Masià, Àngels Solé Navarro, Carme Peris Franch, Andreu Alanyà Blanco, Cinta Roldán Aixandri, Rogelio Boix Masià, Pere Rams Folch Amb el suport: Ajuntament de Batea, Consell Comarcal de la Terra Alta i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Optim.GR
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars
Preus de venda i subscripció	Número 1 (Maig, 2016): 6€ Quota de soci: 15€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Taller, perfumeria, bar
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 7
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.133	
Nom de la publicació	Jove Esport
Subtítol	Butlletí Municipal d'esport i joventut
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral A partir del Número 4 (Octubre, 1998): Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1996 - ?
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Àrea d'Esports i Joventut
Directors de la capçalera	Enric Simó
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Rosa García, Manel Bartolomé
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	8.000 exemplars Número 3 (Abril, 1998): 10.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Taller, empresa, restaurant, taller
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.134	
Nom de la publicació	L'Agulla
Subtítol	C. P. Enric Grau Fontseré. Flix
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1988
Continguts	Entrevistes, notícies escolars, reculls de premsa,
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Pares
Directors de la capçalera	Joan Ramón Ferrús Francesc Ramon Visa Ribera
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Sebastià Móra, Vicenç Caballé
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 8 (Novembre, 1988): Contes a la vora del foc
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 46 - 47
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.135	
Nom de la publicació	L'Aldea
Subtítol	Butlletí d'informació local
Lloc d'edició	L'Aldea (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1980 - 2006
Continguts	Informació local, notícies, cartes al director, ajuntament, vida social, la nostra gent, articles, esport local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita l'Associació de veïns "Verge de l'Aldea". (L'Aldea)
Directors de la capçalera	Número 1 al Número 43: Montserrat Llosa Número 44 al Número 61: Josep Benito Cid Número 62 fins al Número 89: Francesc Xavier Bertomeu A partir del Número 90: José Prades Tanti A partir del Número 251: Estela Estorach
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Francesc Abril, Josep Prades, Josep Felip Estorach, Isabel Moreso, Francis Piñol, Montse Llosa, Josep Benito, Josep Joan Chavarria, Josep Ibañez, Mercè Torromé, Josep Blanch, Josep Andreu Sorribes, Josep Miquel Prades, Francesc Xavier Bertomeu, Amador Ferrando, Joan Josep Estorach, Josep Lluís Piñol, Rafael Hueso, Toni Colomo, Francesc Xavier Sanchez, Joan Agustí Buera, Joan Josep Baiges, Cristòfol Estorach, Rosa Maria Vilàs, Joan Josep Tafalla, Mercè Tafalla, Maite Benito, Rosa Bertomeu, René Ventura Baila, Josep Maria Mompel, Enric Peransi, Aniceto Gallego, Joan L. Benito, Xavier Abril, Isabel Peris, Estela Estorach, Núria Abril, Jose Luis Cervera i Enrique Royo
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes - Tortosa) (Setembre, 1981): Impremta Blanch (Tortosa) Número 50 (Novembre, 1982): Impremta Offset, Gràfiques Lletí (Amposta)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de pàgines	12 pàgines Número 232 i 233 (Març - Abril, 1994): 24 pàgines
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Subscripció anual: 600 pessetes Subscripció semestral: 300 pessetes Subscripció anual per als de fora del poble: 840 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Pastisseria, gelateria, subministres per a la construcció, transport, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 324. No conservats els següents exemplars: 7, 85, 93, 278 - 303, 308, 314 - 322
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC)

16.2.136	
Nom de la publicació	L'Algadir
Subtítol	L'Algadir dels Alfacs
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1996 - ?
Continguts	La portada, publicacions, in memoriam, història local, marineria, filologia, biologia, etnografia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	I.E.R (Patronat Municipal d'Acció Cultural) de Sant Carles de la Ràpita i l'Institut d'Estudis RapiTENCS
Directors de la capçalera	Director: Miquel Alonso Coordinació: Josep Pitarch i Paco Carles

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Manola Martínez, Felip Escrihuela, Francesc Rosa, Ramón Cruels, Ricardo Palomo, Josep Rovira, Josep Garcia, Francesca Balanzà, Cristòfol Cabanes, Miquel Reverté, Lluís Millán, Carmen Carbó
Nom i adreça impressor	Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	68 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Números consultats: 0 - 2. No conservats: < 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.137	
Nom de la publicació	L'Aperitiu
Subtítol	Baix Ebre/Montsià. Gandesa-Mora. A partir del Número 51 (Agost, 1997): Baix Ebre, Montsià i Baix Maestrat
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1993 - 2001
Continguts	Fira de Sant Lluc, per paraules, activitats de la barraca del Delta
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Ramon Borrego i Pitart
Directors de la capçalera	Dirigeix: Ramon Borrego i Pitart
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Miquel A. Audí, Robert Fort, Gerard Fotògraf, Maria Teresa Isuar, Làzaro

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Fotògraf, Oscar Linaje, Raúl Linaje, Pili Poy, Santi Valldeperez, Joan Ariño, J. J. Buy. Joaquim Valldepérez, Lluís Bota
Nom i adreça impressor	Traç impressors. (Amposta) A partir del Número 26 (Juny, 1995): Lletí. (Tortosa) A partir del Número 34 (Febrer, 1996): Sistemes. (Tortosa) A partir del Número 51 (Agost, 1997): Grafisa. (Benicarló)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	12.000 exemplars Número 2 (Octubre, 1993): 15.000 exemplars A partir del Número 4 (Primera quinzena Desembre, 1993): 20.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	L'Aperitiu fou una revista gratuïta que es distribuïa a totes les poblacions del Baix Ebre i Montsià
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Venta de pisos, construccions, perfumeria, ciclomotors i bicicletes, centre d'estètica, cafeteria - bar, forn de pa, ortopèdia
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Del Número 1 al Número 86. No conservats: 3, 8 - 25, 36 - 38, 40, 42 - 43, 47 - 48, 50, 52 - 53, 56 - 57, 60, 67, 76, 82, 83
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.138	
Nom de la publicació	L'Arer
Subtítol	Butlletí informatiu d'Arrossaires del Delta de l'Ebre i secció de crèdit SCCL
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Empaquetat, assegurances, recepció de l'arròs, juntes generals
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Arrossaires del Delta de l'Ebre, S.C.C.L Adreça: Carretera Camarles - Deltebre (Deltebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Consell rector d'Arrossaires Col·laboradors: Raul Carles, Montse Torres, Josep Lluís Guerra, Joan Tomàs, Bienvenido Casanova, Antoni Arques, Agustí Bertomeu, Manolo Beltrán, Alba Curto, Montse Rofes
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Carburants i lubricants
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 2 (2005) al Número 11 (2007). No conservats; 1, 3, 4, 5, 9, > 11
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.139	
Nom de la publicació	L'Arnerol
Subtítol	-
Lloc d'edició	Arnes (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2006 fins actualitat (2018)
Continguts	Informació municipal, reportatge, actualitat, passatemps, telèfons d'interès i entrevistes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Arnes. Regidoria de Cultura i Joventut Adreça: Plaça de la Vila, 2 (Arnes)
Directors de la capçalera	Coordinació: Elisabet Martínez de la Torre Orriols A partir del Número 12 (Octubre, 2008); Àngel Solé i Marta Samper
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell redactor: Ajuntament d'Arnes, Àngel Solé Borrull, Esther Miralles Bel, Laia Samper Samper, Mari Carme Vallès Foz, Marta Samper Samper, Neus Sanromà Samper, Raquel Sabaté Carrique, Roberto Salen Martín, Mònica Carbó Ariño, Alba Solé Borrull, Lluís Sallen Martín Col·laboradors: Marc Miralles Bel
Nom i adreça impressor	Terès&Antolín A partir del Número 10 (Maig, 2008): Experimentgràfic
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	500 exemplars A partir del Número 10 (Maig, 2008): 300 exemplars A partir del Número 17 (Desembre, 2009): 400 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	Número 17: Especial 2009
Publicitat	Cap inserció publicitària

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 3 al Número 20. No conservats els següents: el 5, 16, > 20
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <i>Més informació a:</i> http://www.arnes.altanet.org/larnerol/index.php
Observacions	-

16.2.140	
Nom de la publicació	L'Aufàbiga
Subtítol	Benissanet
Lloc d'edició	Benissanet (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	2004 - 2006
Continguts	Editorial, entrevista, història, memòria
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila Adreça: C) Bonaire, 2 (Benissanet)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Col·laboradors: Mireia Giné, Mireia Grangé, Núria Grau, Joana Medina, Jordi Montagut, Albert Pujol, Joan Ramon Vinaixa, Empar Xancó</p> <p>Amb el suport: Ajuntament de Benissanet, Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p>
Nom i adreça impressor	Del Número 1 al Número 3: Jordi Barrufet A partir del Número 4 (Estiu, 2006): Arts Gràfiques Rabassa
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	300 exemplars

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	4€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 4. No conservats; > 5
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.141	
Nom de la publicació	L'Espineta
Subtítol	-
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Bilingüe
Cronologia	-
Continguts	Propostes, humor, entrevistes, la Veu dels Socialistes de La Ràpita
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Gràfiques l'Estel (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre: Es conserva el butlletí Número 3 (Desembre, 1990)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.142	
Nom de la publicació	L'Espurna
Subtítol	Òrgan d'expressió de la Comissió política local d'Iniciativa per Alcanar
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Política local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre: Número 0 (1995)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.143	
Nom de la publicació	La Bústia
Subtítol	Servei Municipal d'Ocupació. Revista municipal d'informació empresarial i laboral
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2000 - ?
Continguts	Ajuts, subvencions, formació, ofertes de treball, informació i legislació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Deltebre Adreça: Plaça 20 de maig, 1 (Deltebre)
Directors de la capçalera	Direcció: Josep Ventura Pallarès (Regidor i president del Servei Municipal d'Ocupació)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Coordinador: Toni Alvarado
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cambra arrossera, la Caixa, Banesto
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 7
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.144	
Nom de la publicació	La Cabana
Subtítol	Aquesta capçalera no conté subtítol
Lloc d'edició	La Fatarella (Terra Alta)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1985 - ?
Continguts	Cartes al director, esports, passatemps, ajuntament informa, política, societat, col·laboracions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Comissió de Cultura de l'Ajuntament de La Fatarella Edita l'Ajuntament de la Fatarella A partir de l'any 1990: Edita el Grup de premsa de La Fatarella
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Joan Anguera i Fernàndez, Francesc Balsebre i Gironés, Messe Cabús i Ruana, Messe Descarrega i Ribera, Francesc Descarrega i Llop, Francesc Descarrega i Ruana, Joan Llop i Gironés i Pilar Tió i Pasqual. Joan Anguera i Fernandez, Francesc Balsebre i Gironés, Messe Cabús i Ruana, Ramón Llop i Pascual, Pilar Tió i Pasqual, Messe Cabús i Ruana, Fina Font i Ruana, Felip Fucho i Pascual, Josep Maria Suñer i Gironés, Caietà Cabús i Ruana, Rosalia Cabús i Ruana, Fina Font i Ruana, Maria Rosa Rius i Gironés, Josep Maria Sunyer i Gironés, Alfons Àlvarez Chaves, Gaietà Cabús Ruana, Cinta Gatell Ferñe, Jordi Querol Rius, Olivia Rius Blanch</p> <p>A partir de l'any 1994 a través de la publicació "Lo Portal": Gabriel Albiac, Rafael Andreu, Yolanda Freixa, Daniel Maza, José Maria Ràfoles, Hipòlit Solçe, Pedro Vilella, Neus Borrell Cedó, Caietà Cabús Ruana, Carme Descarrega Ruana, Cinta Gatell Ferré, Eva Jornet Descarrega, Xavi Jornet Gironés, Sílvia Jornet Ruana, Dolores Martínez Villarreal, Jacob Pellisa Pascual, Maria Rosa Rius Gironés, Anna Segura Gironés</p> <p>Col·laboren: Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona i Ajuntament de la Fatarella.</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir de l'any 1994 també col·laboren: Ajuntament de Nonasp (Baix-Aragó), La Fatarella (Terra Alta), Ajuntament de la Pobla de Massaluca (Terra Alta), Ajuntament de Vilalba dels Arcs (Terra Alta)
Nom i adreça impressor	Del Número 0 al Número 51: Ajuntament (La Fatarella) A partir del Número 52 (Febrer, 1990): Bou (Tarragona) A partir del Número 91 (Primer trimestre, 1998): Gràfiques del Matarranya (Calaceit)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	De l'exemplar inicial al Número 51: 25 pessetes A partir del Número 52 (Febrer, 1990): 150 pessetes A partir del Número 72 (Primavera, 1993): 250 pessetes A partir del Número 83 (Primer trimestre, 1996): 350 pessetes A partir del Número 87 (Primer trimestre, 1997): 500 pessetes A partir del Número 99 (Primer trimestre, 2000): 600 pessetes o 13.60€ A partir del Número 139 (Primer trimestre, 2010): 4.50€ A partir del Número 147 (Primer trimestre, 2012): 5€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No existeix cap inserció publicitària en aquesta capçalera
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 151 (2013). No conservats els següents exemplars: 7 - 9, 15 - 51, 53 - 59, 62 - 69, 71, 80, 81, 84, 90, 94, 97, 107, 108, 110, 115, 120 - 124, 126 - 138, 149, > 151
Altres referències	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.145	
Nom de la publicació	La Cala informació
Subtítol	-
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Pesca, economia, medicina, entrevista, cuina calera, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Editat pel Partit Popular de L'Ametlla de Mar i la Plataforma Calera
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	125 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Vins, tallers i construccions
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre (Tortosa): Número 4 (Febrer-Març, 1994)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.146	
Nom de la publicació	La Càndia
Subtítol	Per una Catalunya socialment justa, políticament lliure i nacionalment sobirana
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Articles, notícies, opinions, cartes, llibres, concursos, internet
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Coordinació: Montserrat Fabà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Jordi Turc, Jordi Martí, Ignasi Gelabert, Albert Bastons
Nom i adreça impressor	Gràfiques Castellà (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 2 (Novembre, 1994): 75 pessetes Número 5 (Abril, 1996): 150 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.147	
Nom de la publicació	La Cargolera
Subtítol	Revista d'Informació Local "Surt quan pot"
Lloc d'edició	Vinebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable El 1983: dos números El 1984: tres números El 1985: cinc números El 1986: vuit números El 1987 i 1988: tres números El 1989: dos números
Llengua	Català
Cronologia	1983 - 1992
Continguts	Pagesia, història, memòria fotogràfica, carta oberta, informació local, racó poètic, cuina de la ribera, horòscop
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita la Conselleria de Cultura. Domicili social: C) De la Torre. (Vinebre) Àurea Tarragó. Adreça: C) Major, 1. (Vinebre) Amb la col·laboració de: A partir del Número 5; Diputació Provincial. A partir del Número 7; Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Al Número 18, esporàdicament col·labora la Central Nuclear d'Ascó
Directors de la capçalera	Del Número 1 al Número 24: Josep Maria Pros Cervelló i Maria del Carme Corretger A partir del Número 25: Directora; Mari Caballé. Sotsdirector; Benjamí Torné
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Margarida Genera, Carmel Biarnés, Àngel de Ras, Mari Carme Masip, Víctor Pros, Gemma Carim, Àurea Porta
Nom i adreça impressor	Números 19, 20 i 21: Paper-Graf (Flix) Números 23 i 24 eren fotocòpies A partir del Número 25: Paper-Graf (Flix)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de pàgines	46 pàgines
Nombre habitual de columnes	Primerament no existeixen columnes perquè estava escrit a màquina A partir del Número 19 (Abril, 1987): 2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 33 (Desembre, 1992): Anual; 600 pessetes Subscriptors: 150 pessetes No subscriptors: 200 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	Número 11 (1985): Especial de Nadal Número 17 (Octubre, 1986): Especial Agrupació Sardanista
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats: 1 - 9, 20, 23, 25 - 30
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.148	
Nom de la publicació	La Cruera
Subtítol	Revista d'Informació Municipal de Gandesa
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2006 - ?
Continguts	Salutació de l'Alcalde, agenda municipal, regidories, notícies, agenda d'activitats, anuncis
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Gandesa Adreça: Plaça Espanya, 1 (Gandesa)
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Diputació de Tarragona A partir del primer trimestre de 2007; textos escrits per Anna Ferràs Sebastià A partir del Número 7 del segon trimestre de l'any 2009; textos compostats per Jordi Boix Ytarte
Nom i adreça impressor	Montané (Gandesa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Habitatge, impremta
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 (2006) al Número 7 (2009). No conservats a partir de l'exemplar 7
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.149	
Nom de la publicació	La Farola
Subtítol	Revista escolar del CEIP Gandesa A partir del Número 9 (Juny, 2000): Revista escolar del CEIP Puig Cavaller
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	Annual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Cròniques, vam fer, passatemp, vox populi, noticiari escolar, monogràfics, l'entrevista
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Coordinador: Miquel Àngel Bernad Obón
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Vicent Lozano Claramonte, Montse Sabater Bertomeu, Rosa López Aisa, Joan Antonio Montaña, Maria José Abella Romeu, Pere Joan Chertó Vallespí, René Gonel Arasa, Josefina Guarinos Albàcar, Maria Cinta Ejarque Zabarte, Marisé Bedos Bedos, Tere Orobítg Descarrega, Magda Vidal Borràs, Bernardino Roig Royo Amb la col·laboració: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Col·legi d'Educació Infantil i Primària Puig Cavaller. AMPA CEIP Puig Cavaller i Ajuntament de Gandesa
Nom i adreça impressor	Montané (Gandesa)
Nombre habitual de pàgines	34 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	300 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Comercial
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 5 Número disponibles: 7 (1991), 9, 11, 12, 13 (2004)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.150	
Nom de la publicació	La Fila F
Subtítol	Revista d'Informació Musical Número 2 (Octubre, 1998): Revista d'Informació Musical de la Societat Musical La Unió Filharmònica d'Amposta
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral (A vegades variable -anual-)
Llengua	Català

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	1998 - ?
Continguts	Agenda, concerts, entrevista, escola de música, coral, efemèrides
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Societat Musical La Unió Filharmònica d'Amposta Adreça: C) Miralles, 4 - 8 (Amposta)
Directors de la capçalera	Àngel Obiol Morales
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Gemma del Salvador i Corbera, Jacint Gisbert i Serrat, Júlia Montardit i Piñol, Ramona Caballé i Forcadell Col·laboracions: Tomàs Simón i Plazas, Miquel Simón i Plazas, Santi Martí i Herrero Col·labora: Ajuntament d'Amposta. Regidoria de Cultura i Ensenyament
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Auto importació, ebre cuina, transports, cafè - bar, serveis turístics
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10. No conservats; 2 - 4, 8, < 10 Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Del Número 1 al Número 9 (1998-2003)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.151	
Nom de la publicació	La Foig
Subtítol	Aquesta capçalera no conté subtítol
Lloc d'edició	Garcia (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Bimensual
Llengua	Català
Cronologia	Març 1984 - ?
Continguts	Cartes obertes, biblioteca, esports, la parròquia, passatemp, notícies d'última hora, ajuntament, el terme, al meu poble, racó poètic de l'escola, el rebost, poesia, cuina, la foto oblidada
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Grup Cultural de Garcia Adreça: Biblioteca Pública A partir del Número 45 (Setembre - Octubre, 1991): Domicili social; C) Major, 49. (Garcia)
Directors de la capçalera	Coordinador: Jordi Hernández A partir del Número 45 (Setembre - Octubre, 1991): President: Joan Marimon
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Mossèn Rambla, Jordi Hernández, Josep Sicart, Joan Perelló, Camil March, Mari Carme Pellisé, Neus Marches, Montse Carreres, Montse Mani, Mari Carme Hernández, Magda March, Lola Palau, Àngels Cabré, Teresa Hernández, Ramon X. Vidal, Joan Marimon, Joan Lluís Masip, Marta Hernández, Orió Masip, Judit Aguas Col·laboradors: Camil March, Mari Carme Pellisé, Robert Ripoll, Joan Marimon, Lourdes Montamat, Lídia Llaberia, Mossen Rambla, Magda March, Rosa Maria Caballero, Judit Masip, Ana Llorens, Ferran Argilaga, Octavi Marches, Ferran Argilaga, Joan Perelló, Lola Palau, Àngels Cabré, David Bargalló, Miriam Borràs, Romà Grau, Josep Llebaria, Ramon Gonzalez, Joan Perelló, Manuel Rambla, Esther Vidal, Ramon G. Reverter, Joan Saco, Susanna Margalef, Mari Carme Hernández, Montse Abelló, Pere Romo, Cristina Grau, Isabel Mestre, Laia Vila, Núria Lluís, Revista Alfinum, Consell Parroquial, Gregori Voltes, Joan Bajo, Octavi Marches, Judith Masip, Xavier Sabaté, Josep

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Mani, Pere Romo, Judith Aguas, Marta Hernández, Oriol Masip, Maria Rosa Cebrià, Mercè Arqué, Teresa Hernández, Josep Pons i Alabart, Escola “El Verger”, Lídia Llebaria, Josep Llebaria, Ferran Argilaga, el Corredor, Josep Maria Llop, Olívia Aubí, Sandra Miró, Rosa Maria Caballero, Albert Escoda, Joan Saco, alumnes de cicle superior d'EGB, Teresa Hernández, Mercè Arqué, Josep Pons i Alabart</p> <p>A partir del Número 3 s'edità amb la col·laboració de la Diputació Provincial de Tarragona i, a partir del Número 9, s'hi afegí el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. També donà suport l'Ajuntament de Garcia</p>
Nom i adreça impressor	<p>A partir del Número 23 (Gener - Febrer, 1988): Gràfiques Falset. (Falset)</p> <p>A partir del Número 33 (Setembre - Octubre, 1989): Ebro. (Móra d'Ebre)</p> <p>A partir del Número 89 (Gener - Febrer, 1999): Jeroni Moragas. (Móra d'Ebre)</p>
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	<p>Número 1 (Maig - Juny, 1984): 240 exemplars</p> <p>Número 5 (Gener - Febrer, 1985): 250 exemplars</p> <p>Número 77 (Gener - Febrer, 1997): 260 exemplars</p> <p>Número 85 (Maig - Juny, 1998): 275 exemplars</p> <p>Número 86 (Juliol - Agost, 1998): 300 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Número 1 (Maig - Juny, 1984): 50 pessetes</p> <p>Número 5 (Gener - Febrer, 1985): 100 pessetes</p> <p>Any 1985: Subscripció anual; 500 pessetes. Preu per exemplar; 100 pessetes</p> <p>Número 12 (Març - Abril, 1986): 150 pessetes</p> <p>Número 23 (Gener - Febrer, 1988): 200 pessetes</p> <p>Número 35 (Gener - Febrer, 1990): 225 pessetes</p> <p>Número 59 (Gener - Febrer, 1994): 350 pessetes</p> <p>Número 86 (Juliol - Agost, 1998): 400 pessetes</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Número 89 (Gener - Febrer, 1999): 500 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 162 (Octubre, 2012). No conservats: 102, 127 - 161, 163 - 167, 169, 170, > 171
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal. La revista La Foig va iniciar la seva història la Diada de Sant Jordi de l'any 1984 com a resposta a les necessitats de la població de Garcia d'expressar lliurement la seva opinió

16.2.152	
Nom de la publicació	La Font del Perelló
Subtítol	Aquesta capçalera no conté subtítol
Lloc d'edició	Perelló (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1982 - ?
Continguts	Editorial, guia del poble (registre civil, meteorologia), coneixement del tema, ca la vila, clar i català, arxiu fotogràfic, nostra terra, a la taula, parlem-ne, diu el manescal, si no fos, té solució, cooperativa, nostre món, arrels perellonenques, pàgina infantil
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Número 0 (Abril, 1982) edita: Biblioteca, Museu d'El Perelló i Ajuntament del Perelló Número 2 (Juny, 1982) edita: Amadeu Pallarés i Antoni Boyer A partir del Número 3 (Juliol, 1982) edita: Ajuntament del Perelló

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 57 (Gener - Febrer, 1989) edita: Associació Cultural Via Augusta i Ajuntament del Perelló. Adreça: C) Castaños, 52. El Perelló.</p> <p>Amb l'ajut de l'Ajuntament del Perelló, de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació Provincial de Tarragona</p>
Directors de la capçalera	<p>Director: Amadeu Pallarès</p> <p>Coordina: Antoni Boyer</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Antoni Boyer G., Manuel Brull, Vicente Hernando, Maria Teresa Jamás, Juan Josa, Manuel Lleixá, Rafel Margalef, Antoni Margalef, Amadeu Pallarès, Salvador Pallarès, J. Luis Pardos, Francesc Piñol, Antoni Titos, Carles Vila, Manuel Terrado, Pere Rebull, Roger Pons, Maria Cinta Piñol, Cinta Pallarès, Pere Pallarès, J. Luis Arín, Aontoni Boyer P. Josefa Boyer, Miquel Gil i Francesc Gil</p>
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy. (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	<p>En aquesta capçalera abunda la publicitat. A tall d'exemple trobem publicitat comercial com ara: Construccions, llibreria, fusteria, electrodomèstics, tallers, llar i moda, bar i assegurances</p>
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 (1982) al Número 232 (2006). No s'han pogut consultar ja que no disposen dels corresponents exemplars: Números; 30, 155-171, 174-184, 187-192, 195-208, 211-216, 218-231 i 232</p>
Altres referències	-
Observacions	<p>A partir del Número 4 (Febrer, 1987) membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.153	
Nom de la publicació	La Garbinada
Subtítol	La Veu dels alumnes del Col·legi Públic Bot
Lloc d'edició	Bot (Terra Alta)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Entrevista, el món d'avui, notícies del poble, esports, un xic de tot, entreteniments
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport de la Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 4 Números disponibles: 17, 18, 19, 22
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.154	
Nom de la publicació	La Gatera
Subtítol	Revista Cultural de Vilalba dels Arcs
Lloc d'edició	Vilalba dels Arcs (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1997 - 2000
Continguts	L'escola col·labora, què diu la gent, fil musical, un racó per la lectura, al racó del foc, joves: revolució i futur, informació local i informació comarcal, coses d'aquí, noves tecnologies, tauler d'anuncis, breus notícies, col·leccionisme, societat, espais de reflexió, música, lectura, cinema
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Associació de Joves de Vilalba dels Arcs amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vilalba dels Arcs i el Consell Comarcal de la Terra Alta
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Cap de redacció: David Tormo</p> <p>Consell de Redacció: Adrià Alvarez, Enric Chiveli, Josep Antoni March, Rosa Pascual, Francesc Xavier Solé, Avelina Solé i David Tormo, Jesús González</p> <p>Col·laboradors: Mn. Miquel Gasulla, Jesús González, Agustí Peig, Llorenç Valespí, Maria Rosa Sampé, Joaquim Tarragó, Grup Estudi i Recerca del Patrimoni de Vilalba i els alumnes de l'Escola Divi Mestre. A partir del següent número; Xavier Galcerà</p> <p>A partir del 2000, col·labora l'Associació de Dones, Magda Vidal, J. Vicens Sampé, Núria Obiols, Plataforma per la protecció del Patrimoni natural, històric i paisatgístic de la Terra Alta, Marcel Lasagna, Marc Jornet, Rafel Sampé, Cristina Juanós, Quim Lluís i Xavier Clua</p>
Nom i adreça impressor	Del Número 1 al Número 8: Graficur. (Tortosa) A partir del Número 9 (Gener, Febrer i Març, 2000); Querol S.L. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	250 exemplars (paper reciclat)
Preus de venda i subscripció	550 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No existeix cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Col·lecció completa a l'Arxiu Comarcal Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.155	
Nom de la publicació	La Gavina
Subtítol	CEIP Mediterrani L'Ampolla
Lloc d'edició	L'Ampolla (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració de l'Ajuntament de l'Ampolla
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible. Número 8 (2007)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.156	
Nom de la publicació	La Llar
Subtítol	La Revista dels Jubilats del Montsià. A partir del Número 19 (Juny, 2000): La revista de la gent gran del Montsià
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1991 - ?
Continguts	Activitats del Consell Comarcal, serveis socio-sanitaris, notícies de les llars, jocs i joguines, malnoms, esports, recull de cuina i racó dels poetes, els viatges de la gent gran, opinió dels congressos
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell Comarcal del Montsià, Generalitat de Catalunya i Diputació Provincial
Directors de la capçalera	Director: Estanis Tomàs A partir del Número 6 (1992): El director és el President del Consell Comarcal Coordinació a partir de l'any 2000; Glòria Martín i Lleixà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Manel Ferré i Masià Consell de redacció: Manuel Ruiz, Gabriel Cid, Manolo Roig, Joaquim Rios, Josep Gisbert, J. A. Palau, Mariano Navarro, Josep Curto, Vicent Segura, Tomàs Arbó, Ismael Rullo, Rosa Roig, Antoni Galve, Manel Ferré, Joan Pastor i Manuel Gavilán Col·laboradors: Marita Ramirez, J. Lluís Clua, Lluís Queralt, Josep Masdeu, Juan Serra, Maria Cinta Serra, Cinta Duran, Joan Salvadó, Membres

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	del Consell Consultiu de la Vellesa, Ramon Esquerré, José Masdeu, Antonio Miravalles Junta Permanent del Consell Consultiu: President; Daniel Rius. Vicepresident; Estanis Tomàs
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta) A partir del Número 8 (1993): Gràfiques Estel (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	50 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta revista no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 24 (2002). No conservats; 15 i 17
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.157	
Nom de la publicació	La Marfanta
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral, amb irregularitats
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 1997
Continguts	Entrevista, teatre, monogràfics, disciplines artístiques, cultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Sala Colibrí Adreça: Llarga Sant Vicent, 55. (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Direcció: Ester Galindo
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Jordi Curto, Moisés Mato, Jordi Peix Col·laboradors: David Curto, Elena Espuny
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Espectacles, decoració, belles arts, pintures, llibreria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 10. Col·lecció Complerta
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.158	
Nom de la publicació	La nostra opinió
Subtítol	Grup d'opinió els flamencs
Lloc d'edició	L'Aldea (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Entrevistes, notícies d'informació municipal, opinions, el món de la salut animal, medi ambient, esports, jardineria, història antiga, racó de la cuina, recull de mida, animació, pensament, informació pública
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Grup d'Opinió Els Flamencs Adreça: C) Sant Francesc, 7. (L'Aldea)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Director: Francisco Curto Serrat Sots-directora: Columbina Blanch Bayo
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: José Luis Cervera, Teresa Valles, Rebeca Maymi, Cristina Escudier, Maite Regaña Col·laboradors: Goretti Blanch, Joan Manel Sánchez, Ireneo Blanch, Cinta Blanch, Daniel Escurriola
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 4 (Juliol, 2002): Suplement especial
Publicitat	Mobles, ferreteria, assessoria, taller, xapa i pintura
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 3 (2002) al Número 11 (2003). No conservats: 1 - 2; 5 - 10
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.159	
Nom de la publicació	La Pedrera
Subtítol	Revista de l'Institut d'Educació Secundària "Els Alfacs"
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2002 - ?
Continguts	Titulars relacionats amb la pedrera
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Dr. Torné, s/n (Sant Carles de la Ràpita)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Directors de la capçalera	Director: Miquel Reverté Sotsdirector: Carles Pasqual
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Rubén Carcellé, Hortènsia Lucas, Laia Otón, Nagore del Valle, Jèssica Garda, Júlia Casanova, Núria Nebot, Laia Isern, Laura Reverté, Laia Reverté, Violeta Antonio, Elena Alfaro, Eloi Roset, Míriam Ruiz, Míriam Geira, Mari Carmen Rodríguez, Emili Cerdà, Núria Cabanes, Carmen Reverté, Vanessa Reverté, Marisol Monfort, Anna Grau Amb la col·laboració: AMPA de l'IES Els Alfacs, Ajuntament Sant Carles de la Ràpita, Generalitat d Catalunya. Departament d'Educació, Caixa Catalunya, La Caixa, Rapitaxa, Vima Alfacs, Immobiliària Carlos III, Garcos Publicitat
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta. Donatiu 0.30€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Perfumeria, neteges, llibreria, promocions immobiliàries
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 6 (2005). No conservats: 2, 4, < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.160	
Nom de la publicació	Revista Escolar La Proa
Subtítol	Col·legi Públic Sant Jordi
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	-
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Mestres, alumnes, associació de pares, Josep Olivella, Francesc Callau, Imma Brull, Colla del Pa Torrat, Evelina Cabré, Ferran Aixalà, Adela Manuel, Anna Vizcarro, Àlex Castells, Creu Roja Local, Pere Figueres, Músics de la Banda de L'A.M. Mestral, Conxita Caballé, Ivan Hernando, La Caixa, Àngel Martí, Policia Local, Esperança Brull, Encarnin Llambrich, Assumpció Serra
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	-
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Número 4 (Maig, 1994)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.161	
Nom de la publicació	La Raval de la llet
Subtítol	Full informatiu de l'Associació de Veïns de la Raval de Sant Llätzer
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Cronologia	2000 - ?
Continguts	Queixes dels veïns, actes culturals
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Full informatiu de l'Associació de Veïns de la Raval de Sant Llàtzer
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració: Ajuntament de Tortosa, Diputació de Tarragona i Caixa Tarragona
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	2 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest full informatiu no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 2 (2002). No conservats; 1, < 2
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.162	
Nom de la publicació	La Revista
Subtítol	-
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1990 - 1991
Continguts	Cartes al director, la foto del mes, poetes, cultura, horòscop, esports, economia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Colon, nº 1 - 2n. (L'Ametlla de Mar)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Ramon Margalef i Benaiges
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Josep Martí i Blanch, Ramon Brull i Martí, Margarita Subirats i Margalef, Jordi Gaseni i Blanch, Carme Blanch i Brull, J. Josep Armengol i Sirisi, Eusebi Blanch i Brull
Nom i adreça impressor	Jordi Dassooy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	150 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	Edició especial "Hem tancat Vandellòs"
Publicitat	Comercial, restaurant, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats; < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.163	
Nom de la publicació	La Riuada
Subtítol	Revista d'informació cultural
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1994 fins actualitat
Continguts	Cultura i societat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació Cultural La Riuada. Adreça; Plaça de Baix, 7. (Móra d'Ebre) Número 14 (Abril, 1999): Adreça; Passeig del Pont, 9 (Móra d'Ebre) Número 21 (Octubre, 2002): Adreça; C) Santa Madrona, 59 (Móra d'Ebre)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 39 (Abril, 2018): Adreça; C) Bonaire, 80.
Directors de la capçalera	Cap de colla: Martí Rouret i Calloll
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Josep Maria Fort, Miquel Pérez Pérez, Josep Solé Arnal, Jordi Solé Bosquet, Araceli Algeró, Anna Beltran, Montse Borràs, Josep Cardona, Joan Launes, Eunis Piñol, J. S. Ventura, Sergi Casado, Jordi Duran, Julio Monfort, Loreto Meix, Joan A. Martínez, Joan Josep Duran, Antoni Cutrona, Maite Cat, Ramón Calanda, Montse Borràs, Alfons Argilaga, Joan A. Pla, Josep Solé i Joan S. Ventura Amb el suport del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
Nom i adreça impressor	Ebro (Móra d'Ebre)
Nombre habitual de pàgines	40 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Número 1 (Desembre, 1994): 500 exemplars Número 2 (Abril, 1995): 600 exemplars A partir del Número 10 (desembre, 1997); 650 exemplars A partir del Número 11 (abril, 1998); 700 exemplars A partir del Número 34 (desembre, 2012); 550 exemplars A partir del Número 38 (Abril, 2017): 650 exemplars A partir del Número 41 (Abril, 2018): 500 exemplars
Preus de venda i subscripció	500 pessetes A partir del Número 2 (Abril, 1995): 300 pessetes A partir del Número 26 (Agost, 2005): 5€ Número 31 (Desembre, 2009): 8€ A partir del Número 12 (Agost, 1998): 800 pessetes o 4,81€
Suplements i edicions extraordinàries	Número 31 extra (Desembre, 2009) Número 32 extra (Desembre, 2010)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Regals i llistes de nocs, unió de botiguers, materials i serveis, gestoria administrativa i assessoria laboral i fiscal, restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 30. Col·lecció completa
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web - <i>Més informació a:</i> (http://associaciolaruada.blogspot.com/)
Observacions	-

16.2.164	
Nom de la publicació	La Rosa de Tortosa
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Informació municipal i queixes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Editat pel Partit dels Socialistes de Catalunya. Agrupació Local PSC (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre (Tortosa): Número 3; (Octubre, 1997)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.165	
Nom de la publicació	La Serena
Subtítol	-
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1997 - ?
Continguts	Municipal, enllumenat, escombraries, actualitat municipal, actualitat comarcal, pressupost, actes i festes, personatges, societat, cultura, racó del lector, l'oratge
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Grup Cultural La Serena (Gandesa)
Directors de la capçalera	Coordinador: Jordi Prades i Tena
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Cap de redacció: Marc Jornet i Niella</p> <p>Consell de redacció: Mateu Aubà i Galano, Anuncia Garriga i Argente, Carme Ferrer i Escoda, Josep Gil i Vernet, Miquel Boira Gurrera, Jordi Borràs i Beltri, Miquel Clua Borrull, Mercè Pujol Vallespí, Maria José Sabaté Samper, Juan Luis Ureña, Pili Sabaté, Teresa Lluís Pallarés, Assumpció Beltran Bausells, Alfonso Monforte i Garrido, Maria Àngels Cid, Rafel Sanmartín i Ferrer</p> <p>Col·laboren: Societat Unió Gandesana, Consell Comarcal de la Terra Alta, Generalitat de Catalunya i Diputació de Tarragona</p>
Nom i adreça impressor	<p>Montané (Gandesa)</p> <p>Número 21 (Juliol, 2002): Arena Oficina Gràfica</p>
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	1.000 exemplars A partir del Número 14 (Agost, 2000): 600 exemplars
Preus de venda i subscripció	Número 1; 300 pessetes A partir del Número 7 (Octubre, 1998): 400 pessetes o 2,50€ A partir del Número 17 (Maig, 2001): 500 pessetes o 3€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Perruqueria, joieria, carnisseria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 21. No conservats del número 22 cap endavant
Altres referències	-
Observacions	Imprès amb paper reciclat

16.2.166	
Nom de la publicació	La Tira
Subtítol	De informació Número 18 (Del 17 al 23 de maig, 1984): D'Informació per a la setmana A partir del Número 135 (Novembre, 1986): Guia comercial - TTEE
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1983 - 1987
Continguts	Reportatge, transport, col·laboracions, llibres, música, decoració, naturalesa, passatemps, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	María Jesús Artigas Alloza
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Monllau (Tortosa) A partir del Número 18 (Del 17 al 23 de maig, 1984): Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 45 (Del 13 al 19 d desembre, 1984): Coppi-Pres
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Pub, perruqueria, pastes artesanes, bar - restaurant, mobiliari
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 184. No conservats; 14, 17, 28, 30 - 32, 37, 42 - 44, 46, 58, 69, 76, 77, 82, 105, 108, 117, 122 - 125, 127, 131, 132, 161, 168, 169, 177
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.167	
Nom de la publicació	L'A Tortosa-21
Subtítol	L'agenda de Medi Ambient
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bianual
Llengua	Català
Cronologia	2001 - ?
Continguts	Pla d'acció, educació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració: Departament Medi Ambient, Ajuntament de Tortosa
Nom i adreça impressor	Grafisa (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	5 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Electrotècnia
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al Número 2. No conservats: 2, < 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.168	
Nom de la publicació	La Trola
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Cronologia	-
Continguts	Activitats escolars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	38 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible: Número 4 (Tardor, 1984)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.169	
Nom de la publicació	La Vegueria PSC
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Visites, pressupost, reivindicacions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	6 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre (Tortosa): 5ena època Número 1: Juliol 2017
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.170	
Nom de la publicació	La Veu de Flix
Subtítol	Revista d'informació local
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Primera època: 1979-1982 Segona època: 1983-1986 Tercera època: 1987 fins actualitat
Continguts	Informació local, retalls de premsa, cartes dels lectors, racó poètic, societat, opinió, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Major, 56. (Flix) Al Número 323 (Febrer, 2007, Època VIII): Adreça: C) Sant Jordi, 3. (Flix)
Directors de la capçalera	Director: Jaume Aresté Bagés. (Geògraf i Historiador). Sots-director: Antoni Sabaté Ibarz Número 41 (10 de gener, 1983, Any IV, Època II): Directora: Laura Rofes i Bagés. Sots-directora: Carme Cubells i Larrosa Número 88 (Gener, 1987, Any V, Època III): Directora: Maria del Mar Carranza i Pasariius. Sots-directora: Carolina Roles i Casas Número 112 (Gener, 1989, Any X, Època III): Sots-directora: Rosa Maria Bertran Número 1 (Desembre, 1990, Època IV): Directora: Cristina Suñé i Salvadó. Sots-director: Pere-Josep Jiménez i Mur

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Número 215 (Època V): Directora: Cèlia Morales Gómez. Sots-directora: Ester Tarragó Muñoz</p> <p>Número 251 (Època VI): Directora: Núria Rius Bargalló. Sots-director: Josep A. Collazos Ribera</p> <p>Número 323 (Febrer, 2007, Època VIII): Directora: Montserrat Estela Carreras. Sots-director: Susana Tarragó</p> <p>Número 341 (Setembre, 2008): equip en funcions. La secretària és: Susana Tarragó</p> <p>Número 345 (Febrer, 2009): Directora: Lourdes Català Masip</p> <p>Número 381 (Juny - Juliol, 2012): Directora: Norma Català Ribera</p> <p>Número 411 (Agost, 2015, Època X): Direcció: Regidoria de Mitjans de Comunicació. Ajuntament de Flix</p> <p>Actualment la directora és Lurdes Català Masip. (Empresària)</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Equip de redacció: Rosa Maria Bertran, Magda Guiu, Marià Hierro, Tere Moreno, Salvador Pérez, Ester Ramos, Ramon Sabaté, Josep-Antoni Collazos i Ribera, Aurora Masip i Treig, Montse Belart, Joan-Ramon Mur i Bagés, Belen Moreno i Fauquer, Elisabet Fauquer i Ferrús, Toni Garcia, Jordi Julià i Aguilà, Lúdia Castro, Paco Gómez, Núria Mur, Pilar Vidal, Albert Gisbert, J. Joaquim Buj, Frederic Cervelló, Laia Poblado, Josep Albiac, Raquel Sánchez, Andreu Prunera, Abigail Bertran, Joan Fontanilles, Norma Pujol, Tere Torres</p> <p>Col·laboradors: Cèlia Gómez, Mossèn Roman, Benjamín Alberich, Lluís Margalef, Antonio Céspedes, Aurora Masip, Ràdio Flix, Foto Mestres, Miquel Alba, Josep Maria Recha, Josep Albiac</p> <p>Entitat patrocinadora: Biblioteca Pública Municipal de Flix, Conselleria de Cultura de l'Ajuntament de Flix, Consell Local de Cultura</p> <p>Col·laboració: Diputació Provincial de Tarragona</p>
<p>Nom i adreça impressor</p>	<p>Paper Gràfic. (Flix)</p> <p>Al número 1 (Desembre, 1990, Època IV): Fauquer impressió. (Flix)</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	1.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	<p>Exemplar gratuït</p> <p>Número 3 (10 de novembre, 1979): preu subscripció 45 pessetes. No subscriptors; 50 pessetes</p> <p>Número 42 (10 de febrer, 1983): preu subscripció 60 pessetes. No subscriptors; 70 pessetes</p> <p>Número 54 (Febrer, 1984): preu subscripció 75 pessetes. No subscriptors; 100 pessetes</p> <p>Número 65 (Febrer, 1985): preu subscripció 85 pessetes. No subscriptors; 100 pessetes</p> <p>Número 86 (Novembre, 1986): preu subscripció 90 pessetes. No subscriptors; 105 pessetes</p> <p>Número 112 (Gener, 1989): preu subscripció 125 pessetes. No subscriptors; 130 pessetes</p> <p>Número 167 (Època IV): preu extra nadal; subscriptors; 200 pessetes. No subscriptors; 250 pessetes</p> <p>Número 199 (Època IV): preu venda llibreries; 350 pessetes</p> <p>Número 216 (Època IV): preu venda llibreries; 375 pessetes</p> <p>Número 252 (Gener, 2001, Època VI): preu exemplar; 400 pessetes o 2.40€</p> <p>Número 323 (Febrer, 2007): preu exemplar; 2.60€</p> <p>Número 335 (Març, 2008): preu exemplar; 3.02€</p> <p>Número 381 (Juny - Juliol, 2012): preu exemplar; 3.00€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p>Número 23 (Juliol, 1981): Suplement esportiu gratuït</p> <p>Número 252 (Gener, 2001, Època VI): La Veu del Jove. Un suplement gratuït coordinat per Frederic Cervelló i Jordi Julià. Col·labora: Begoña Bernal</p>
Publicitat	Construcció, perruqueria, fotografia, assegurances, restaurant, forn de pa, llibreria, electricitat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 29 al 438. No conservats: 222 - 273, 324 - 334 i 410
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web Enllaç: (https://www.flix.cat/ajuntament/informacio/butlleti/) • Adreça electrònica (Any 2000) laveudeflix@terra.es • Adreça electrònica: (Any 2017) laveudeflix@flix.altanet.org • Publicació premsa comarcal https://www.prensacomarcal.cat/publicacio/102/laveu-de-flix
Observacions	<p>VIII Premi de Premsa Comarcal “Ventura Gassol” de la Diputació de Tarragona.</p> <p>Anteriorment, anomenada <i>La Voz de Flix</i> (1974-1976). Tenia una periodicitat quinzenal i estava escrita en castellà.</p>

16.2.171	
Nom de la publicació	La Veu de l'Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	2001 - 2010
Continguts	Serveis, Terres de l'Ebre, Baix Ebre, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre, cultura, opinió, esports, primera plana, especial
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Rosa Maria Moles, 2 (Tortosa) Redacció: Plaça Alfons XII, 9 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Director: Josep Maria Arasa i Fort Gerent: Joaquim Rambla i Manzano

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Sots-direcció: Sílvia Berbís i Morelló, Rosa Garcia i Moreno
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Seccions: Joaquim Rambla (Opinió), Sílvia Berbís (Terres de l'Ebre), Jordi Siré (Tortosa i Baix Ebre), Clara Tena (Montsià), Toni Valmaña (Amposta), Jordi Durán (Ribera d'Ebre i Terra Alta), Carles Ferrando (Cultura i Agenda), Enric Algueró (Esports)</p> <p>Col·laboradors: Rosa Garcia, A. Fontanet, Jesús Ferrando i Toledo, Jesús Ferrando i Gálvez, J. Fede Sabaté, Iñaki Copoví, J. M. Bielsa, Laia Blanc, Joan Carles Prats, Francesc Callau, Jordi Fuster, Montse G. Castellà, Leonor Bertomeu, Vanesa Adell, Sofía Cabanes, David Castrejón</p> <p>Articulistes d'opinió: Gerard Vergés, Artur Gaya, Carles Ibáñez, Antoni Canicio, Josep Àngel Òdena, Daniel Arasa, Jordi Segarra, Joaquim Roglan, Carme Meix, Víctor Sorribes, Josep Pérez, Hèctor Moret, Paco Climent</p> <p>Columnistes: Andreu Carranza, Jesús Massip, Carme Ferré, Pili Poy, Elies Carles, Esteve Betrià, Albert Curto, Jacobo Vidal, Roc Salvadó, Enric Querol, Emeteri Fabregat</p> <p>Amb el suport: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Tarragona</p>
Nom i adreça impressor	Gráficas Prensa Diaria (Parets del Vallès)
Nombre habitual de pàgines	64 pàgines
Nombre habitual de columnes	6 columnes
Tiratge i difusió	6.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	<p>1.50€</p> <p>Número 160 (7 de gener, 2005): 1.90€</p> <p>A partir del Número 161 (14 de gener, 2005): 2€</p> <p>Subscripció anual: 93€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p>Número 1 (30 de Novembre, 2001): Suplement especial <i>Naix La Veu de l'Ebre</i></p> <p>Divendres, 5 de maig, 2006: Suplement especial</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Número 53: Número especial <i>La Veu de l'Ebre enceta una nova etapa amb la nova seu</i> Número 1.000: Especial <i>1.000 de l'Ebre</i>
Publicitat	Instal·lacions, electricitat, fontaneria, ferreteria, reparacions, comercial
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Tots els Números compresos durant els anys d'existència
Altres referències	-
Observacions	<i>La Veu de l'Ebre</i> és premi Tasis Torrent a la millor publicació de Catalunya l'any 2002, i continuadors de <i>La Veu del Baix Ebre</i> , fundat el 1957, i <i>l'Ebre</i> , fundat el 1978 És membre de l'ACPC També incorporava un suplement esportiu <i>La Veu dels Esports</i>

16.2.172	
Nom de la publicació	Primera època: La Veu del Pla
Subtítol	Butlletí d'Informació Local
Lloc d'edició	La Galera (Montsià)
Periodicitat	Primers números semestrals però, entre ells, força variables A partir del Número 21 (Tercer trimestre, 1991): Trimestral
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Primera època (1986 - 1998)
Continguts	Ajuntament informa, carta de l'alcalde, rialles, correu del lector, associació de pares, salut pública, passatemps i lliçons de català
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament La Galera Adreça: C) Sant Llorenç, 36. (La Galera) A partir del Número 22 edita l'Associació de Pares La Galera

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	A partir del Número 25 (Quart trimestre, 1994): José Miguel Tomàs Esteban
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Ismael Tomàs, Agustín Gimeno, Luis Palacios, José Juan Bort, Florencio Guimerà Costa, José Tomàs, Hilario Audí, Manel Domènech, Joaquín Ríos, Javier Cortiella Tomàs</p> <p>Col·laboren: Ajuntament de La Galera, Associació de Jubilats, Associació de Pares, Agrupació Juvenil, Secció de Música, Alumnes de 8è, Paco Morales, Blas Guimerá, José Maria Lefler, Juan F. Obon, Juan D. Farnós, Carme Saura, Josep Bel, Grup Rialles d'Amposta, Daniel Muñoz, Daniel Ferreres, Pere Martí, Mariano Jover, Abel Ferreres Labernia, Laura Aznar Marín, Associació Cultural galerenca "El Cadub"</p> <p>Amb el suport: Diputació de Tarragona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p>
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) Al Número 22 (Quart trimestre, 1991): Gràfiques Montsià
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	A partir del Número 6 (Segon trimestre, 2005): 2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	100 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	Número extraordinari (Primer i Segon trimestre, 1997 i 1998)
Publicitat	Construccions, forn de pa i pastisseria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. De la primera època del Número 0 al Número 40. No conservats; 3, 20; 37 - 39
Altres referències	-
Observacions	-
Nom de la publicació	Segona època: La Veu del Pla
Subtítol	Butlletí Informatiu de La Galera

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 6 (Segon trimestre, 2005): Revista informativa de la Galera
Lloc d'edició	La Galera (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Segona època (2004 - 2007)
Continguts	Vida local, actuacions de l'ajuntament, cultura, medi ambient, pla local de joventut, arts i oficis, opinions, publicitat, esports, passatemps, entitats, concursos, literatura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació Cultural Lo Cadub Adreça: C) Sant Llorenç, 36. (La Galera)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Carme Saura, Inés Ralló, Carmina Talarn, Ester Martí Col·laboradors: Olga Ralda, Irina Fabra, Xavier Sabaté, Associació de Dones de la Galera, Marc March, Susanna Ibàñez Amb el suport: Diputació de Tarragona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de la Galera
Nom i adreça impressor	Iniciatives i impressions digitals S.L. (Amposta) A partir del Número 5 (Primer trimestre, 2005): Cooperativa Gràfica Dertosense. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	28 i 32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Forn de pa, construccions, peixateria, fotògraf, instal·lacions, taller de xapa i pintura
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: De la segona època del Número 1 al Número 15. No conservats del quart exemplar cap endavant

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	-
Observacions	-

16.2.173	
Nom de la publicació	La Veu dels Jubilats
Subtítol	Revista del Consell Municipal de la tercera edat A partir del Número 81 (Tercera època, primer trimestre, 2010): Revista del Consell municipal de la gent gran
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989 - fins actualitat
Continguts	Entrevista, opinió, com passen el temps, nota informativa, receptes, reflexions, un lloc de lectura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Tortosa
Directors de la capçalera	Fundadors: Paco Climent i Anna Algueró A partir del Número 50 (Segona època, Segon trimestre, 2002): Director; Daniel Vidal i Ferri Sotsdirector; Ramon Segarra i Arpa A partir del Número 81 (Tercera època, Primer trimestre, 2010): Director; Josep Àngel Òdena i Fabregat A partir del Número 110 (Quarta època, Quart trimestre, 2017): Director; Josep Maria Estrada Sancho Subdirectora; Bendi Suárez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Paco Climent, Marià Jover, Teresa Marro, Joaquina Malapeira, Conxa Moreira, Juan Fusté, Josep Maria Brull, Joan López, Joan

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Gabarró, Josep Solé, Ramon Segarra, Francesc Santiago Carbó, Pere Tena, Joan Abel Arasa</p> <p>Col·laboradors: M. Martínez Solà, Rosa Sánchez, Conxa Moreira, Jordina Ayats, Josep Rollán, Joan Gas, Artur Gaya, Marià Jover, Joan Fusté, Juan Vuitè, Domingo Estorach, Germà de Cain, Ramon Segarra, Pedro Tena, Paco Climent, J. Solé Escurriola, Isabel Sancho de Tarragó, Antonio Daza, José Fabregat, A. Martín, Carmen Gómez, Paco del Fruto, Daniel Vidal i Ferri, Antonio Martín, Casal Reguerenc, Emilio Garcia Cortés, Cristina Arrujo, Josep Gisbert López, UDP Tortosa, Rosa Sánchez, Antonio Martín, Juan Cid Boix, Joan Escudé, Observatori de l'Ebre, Josep Solé Escurriola, Casals Reguerenc, Albert Duran, Pedro Tena, Paco del Fruto, Joan Gabarró i Paco Climent</p> <p>Redactors: Pepi Cid i Matamoros, Conchita Gamundi i Vilà, Joan Garcia, Bendi Suárez, Maria Cinta Esmel, Amarsanz, Jordi Angelats, Juanjo Forés, Paco del Fruto, Jarobo, Rosa Sanchez, Angel Tafalla, Jordi Angelats, Bendi Suárez, Eva Benet, Enric Rodríguez, Josep Maria Estrada</p>
Nom i adreça impressor	<p>Graficur (Tortosa)</p> <p>Al Número 41 (Març, 2000): La Impremta (Tortosa)</p> <p>A partir del Número 43 (Setembre, 2000): Grafisa S.L. (Benicarló)</p> <p>A partir del Número 81 (Tercera època, primer trimestre, 2010): Impremta Querol S.L. (Tortosa)</p>
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Construccions, Ibercaja, transports, Caixa Tarragona
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 111. No conservats: 8, 9, 54, 55, 62, 80, 85
Altres referències	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.174	
Nom de la publicació	La Veu
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1987 - 1989
Continguts	Comentaris, vida municipal, reunió informativa, futbol
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Grup d'Opinió Adreça: Avinguda Constitució, 23. (Ulldecona)
Directors de la capçalera	José Manuel Valls Massaguer
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 18. No conservats: 9 i 10
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.175	
Nom de la publicació	La Vila Closa
Subtítol	Patronat Pro Batea
Lloc d'edició	Batea (Terra Alta)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Crònica, romanització, vegetació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Patronat Pro Batea Adreça: Plaça Espanya, 8 (Batea)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona, Consell Comarcal de la Terra Alta i Ajuntament de Batea
Nom i adreça impressor	Gràfiques del Matarranya. (Calaceit)
Nombre habitual de pàgines	200 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	4€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 73 (2004) al 114 (2014). No conservats: 1 - 72, 107, 111
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.176	
Nom de la publicació	Del Número 1 (1983) al Número 25 (1991): La Viva Veu Del Número 26 (1992) al Número 207 (1996): 7 Dies La Viva Veu de les Terres de l'Ebre
Subtítol	De les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1983 - 1996
Continguts	Política en excés
Nom i adreça editor (redacció i administració)	La Viva Veu: Adreça: C) Molins d'en Comte, 28. Jesús. (Tortosa) 7 DIES La Viva Veu: Adreça: C) Olivera, 2, 5è 3a. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Ramon Ferrando Adell
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Rosa Maria Poy (Tortosa), Angel Ismael (Roquetes), Lluís M. González (Tortosa), Marco Antonio Soria (Amposta), Jaume Coll (Ulldecona), Paco Carles (La Ràpita), J. Pérez Santiago (Ferrerries), Josep Blanquet (Jesús), Guillem Comí (Ampolla), Antoni Boyer (Perelló) i Alonso Navarro (sense especificar població) Amb el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dassooy. (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 12 (Març, 1984): Blanch. (Tortosa) A partir de l'exemplar Número 160 (Gener, 1992): Arts Gràfiques. (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	De 24 pàgines
Nombre habitual de columnes	A 3 i 4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 1 (Febrer, 1983): 50 pessetes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir Número 6 (Juliol, 1983): 75 pessetes A partir del Número 160 (Gener, 1992): 150 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Publicitat per la comarca del Baix Ebre: Antonio Alberich. (Tortosa) Publicitat al Montsià, Terra Alta i Ribera d'Ebre: Marco Antonio Soria. (Amposta)
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 207. No conservats els següents exemplars: 21, 26 - 159, 173 - 185 i 187 - 198
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

16.2.177	
Nom de la publicació	La Barbulla
Subtítol	-
Lloc d'edició	Riba-roja d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Català
Cronologia	1986
Continguts	Contes, seccions de llibres, còmics
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Directora: Anna Castellví. Sotsdirectors: Víctor Domènech, Josep Maria Viñes
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Blanca Carrión, Bertomeu Alabant, Teresa Sanz, Pili Jornet, Luis Franquet, Montserrat Castellví. Glòria Sanz, Manuel González, Mari Carme Espinosa Amb la col·laboració: Ajuntament de Riba-roja d'Ebre
Nom i adreça impressor	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	Número 1: 150 exemplars Número 2: 200 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 123
Observacions	Només es van publicar dos números

16.2.178	
Nom de la publicació	La Bústia
Subtítol	Revista municipal d'informació empresarial i laboral
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2000
Continguts	Ajuts i subvencions, formació, ofertes de treball, informació i legislació, publicitat
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Plaça 20 de maig, Ajuntament de Deltebre. Servei Municipal d'Ocupació
Directors de la capçalera	Josep Ventura Pallarès. (Regidor president del Servei Municipal d'Ocupació) Coordinador: Toni Alvarado
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol S.L. (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Caixa Tarragona, Banesto, Caixa Catalunya, cambra arrossera
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Número 1 (Agost, 2000)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.179	
Nom de la publicació	La Carrasca
Subtítol	-
Lloc d'edició	Rasquera (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1987
Continguts	Entrevistes, treballs alumnes, articles
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre de Recursos Pedagògics de les Terres de l'Ebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 111
Observacions	-

16.2.180	
Nom de la publicació	La Clutxa
Subtítol	-
Lloc d'edició	Gandesa (Terra Alta)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	Només s'ha pogut consultar el Número 2 (Març, 2007)
Continguts	Entrevistes, activitats i sortides, fotos i jornades culturals
Nom i adreça editor (redacció i administració)	IES Terra Alta Ctra. de Vilalba, 12. Gandesa
Directors de la capçalera	Coordinador: Guillem Blanch Patxan
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Editada amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Nom i adreça impressor	Indalo Color Digital (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	500 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	-
Altres referències	-
Observacions	<p>Després va aparèixer la revista escolar <i>Terra de vi</i>. Disposem del Número 11 (Juny, 2013) i el Número 12 (Juny, 2014). Per a consultar aquests exemplars:</p> <p>(https://agora.xtec.cat/iesterraalta/revista-escolar/)</p> <p>Més informació a:</p> <p>(https://agora.xtec.cat/iesterraalta/)</p>

16.2.181	
Nom de la publicació	La Finestra
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2008
Continguts	Entrevistes, parlem, tema, temps era temps, esports, exposició, passatemp
Nom i adreça editor (redacció i administració)	I.E.S Montsià C) Madrid, 35-49. Amposta
Directors de la capçalera	Coordinador: Ramon Rosales
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Gabriel Perles, Lucia Tomás, Rosa Aguilar, Sandra Fortea, Anna Sanchís, Juan Manuel Domingo, Manel España
Nom i adreça impressor	Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Autocars, papereria i ferreteria
Col·leccions conservades	-
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.182	
Nom de la publicació	La Lira
Subtítol	Revista de la societat musical La Lira Ampostina
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Bianual
Llengua	Català
Cronologia	2004-?
Continguts	Banda de música, escola de música, cultura, aula, orquestra, imatge, coral, cor jove, destaquem, calendari d'activitats
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Societat musical La Lira Ampostina Av. Santa Bàrbara, 35. Amposta
Directors de la capçalera	Javier Escrihuela
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Cebrià Forcada, Emilio Miralles, Marita Montañés, Manolita Plazas, Núria Ruiz, Octavi Ruiz Col·laboradors: Josep Domingo, Xavier Forner, Núria Francino, Nàide Martínez, Núria Rochet, Agustí Roé, Miquel Valmaña, Fernando Torta, Manel Zaera, Anna Chiva Amb el suport: IDECE. Departament de Territori i Obres Públiques
Nom i adreça impressor	D.G. Salvadó S.L (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Estanc, rellotgeria, cafè-bar, òptica, fotografia, electricitat i complements, pastisseria, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 9. No conservats; > 9 Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 0, Novembre 2004. Número 1, Juny 2005. Número 2, Novembre 2005. Número 3, Juny 2006. Número 4, Novembre 2006. Número 5, Juny 2007. Número 6, Desembre 2007. Número 7, Juny 2008. Número 8, Desembre 2008. Número 9, Juny 2009. Número 10, Desembre 2009. Número 11, Juny 2010. Número 12, Gener 2011. Número 13, Gener 2012. Número 14, Gener 2013. Número 15, Gener 2014. Número 16, Gener 2015. Número 17, Gener 2016
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Publicacions digitalitzades <p><i>Més informació a:</i> (https://issuu.com/laliraampostina/docs)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p><i>Més informació a:</i> (http://www.laliraampostina.cat/)</p>
Observacions	-

16.2.183	
Nom de la publicació	La meva escola
Subtítol	-
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Bilingüe. Predomini castellà
Cronologia	Primera època: 1982 - 1985 Segona època: 1986 - 1989

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Informació de la Junta, consells profitosos, poesia, “redacción”, “dibujo”, pasatiempos”
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Revista de l'Associació de Pares del col·legi Santa Teresa de Móra d'Ebre
Directors de la capçalera	Primera època: Rosa Bladé Segona època no existeix responsable
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Bassa (Móra d'Ebre)
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 91
Observacions	-

16.2.184	
Nom de la publicació	La Picossa
Subtítol	-
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Primera època (15 primers Números): 1979 - 1981 Segona època (3 Números): 1981- 1982 Tercera època (22 Números): 1982 - 1989

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Treballs escolars, divulgació, informació del centre, col·laboracions,
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Lluís Viñes
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	22 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 85-87
Observacions	-

16.2.185	
Nom de la publicació	La Pissarra
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitats, dites, comiats, informàtica, racó biblioteca, teatre
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Escola Riumar C) Ignasi, 26. Deltebre

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web: (https://issuu.com/escolariumar) <p>Número 45 (Juny, 2011), Número 47 (Març, 2012), Número 49 (Juny, 2012), Número 50 (Desembre 2012), Número 52 (Abril, 2013), Número 53 (Juny, 2013), Número 54 (Desembre, 2013), Número 55 (Abril, 2014), Número 56 (Juny, 2014), Número 57 (Abril, 2015), Número 60 (Juny 2016), Número 61 (Maig, 2017), Número 62 (Maig, 2018), Número 63 (Maig, 2019)</p>
Observacions	-

16.2.186	
Nom de la publicació	La Rabosa
Subtítol	Primera època: Revista escolar Segona època: Publicació del col·legi públic Torre de l'Espanyol
Lloc d'edició	Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Primera època: Quadrimestral Segona època: Variable
Llengua	Bilingüe

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Cronologia	1984 - 1985 1986 - 1989
Continguts	Esports, passatemps, treballs, dibuixos, humor, contes, versos, notícies
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre de Recursos Pedagògics de les Terres de l'Ebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Òscar Bosch, Joan Enric Castellví, Francesc Visa i Ribera Amb la col·laboració de l'Ajuntament de la Torre d'Español
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 136
Observacions	-

16.2.187	
Nom de la publicació	La revista del Parc
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual (Variable)
Llengua	Català
Cronologia	1995 - ?

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Publicacions científiques, vegetació, cens, notes florístiques i faunístiques
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Plaça 20 de maig, 27 Deltebre
Directors de la capçalera	Número 0 (Novembre, 1995): A. Martínez Vilalta, A partir del Número 1 (Desembre, 1987): J. V. Fernàndez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Pilar Galve, Jessi Gallardo, Domi, Jose Maria Salgado, consell de redacció del Desaigüe, M. Blas, J. M. Camarasa, X. Ferrer, J. M. Ruiz, A. De Sostoa, Antonio España, I. Juan, R. Balada Col·labora: DSI Informàtica Amposta Amb el suport: Diputació Provincial Tarragona i Generalitat de Catalunya
Nom i adreça impressor	Número 0 (Novembre, 1985): Arts Gràfiques Delta Número 1 (Desembre, 1987): AG Delta Número 3 (Desembre, 1988): Jordi Dassooy Número 6 (Desembre, 1991): Arts Gràfiques Nieto
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Número 0 (Novembre, 1985), Número 1 (Desembre, 1987), Número 3 (Desembre, 1988), Número 4 (Desembre, 1989), Número 5 (Desembre 1990), Número 6 (Desembre, 1991), Número 7 (Desembre 1992), Número 8 (Desembre, 1993)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.188	
Nom de la publicació	La Turrís d'Albozalag
Subtítol	-
Lloc d'edició	La Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1981 - 1985
Continguts	Història del poble
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Del Número 1 al Numero 3: Conselleria de Cultura de l'Ajuntament de la Torre. Número 4: Centre de Recursos Pedagògic de les Terres de l'Ebre II
Directors de la capçalera	Pura Sentis
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Josep Serrano Daura
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	21 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Caixa Rural, Banc de Bilbao, Banca Catalana, Caixa de Pensions, Ajuntament
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 135
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.189	
Nom de la publicació	La Veu de la Creu
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	-
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Assemblea Creu Roja d'Amposta C) Cervantes, 52. Amposta
Directors de la capçalera	Pere Bonilla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Caps de redacció i sotsdirectors: Rebeca Ferré i Eusebi Cañelles
Nom i adreça impressor	Sistemes de Comunicació Gràfica S.L.
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 0 (Agost, 2002)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.190	
Nom de la publicació	La Veu de Roquetes
Subtítol	-
Lloc d'edició	Roquetes (Tortosa)
Periodicitat	-
Llengua	Bilingüe
Cronologia	-
Continguts	Escollien les notícies que interessaven del <i>7 Dies i Migjorn</i>
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre Democràtic i Social
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Monllau (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Número 0; (Juny 1989)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.191	
Nom de la publicació	La Veu del Baix Ebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Bilingüe (Castellà i Català) A partir del Número 1.079 (5 de maig, 1978): Els crèdits passen a escriure's en llengua catalana A partir del Número 1.999 (2 d'agost, 1996): El català és la llengua utilitzada i excepcionalment es publica algun article en castellà
Cronologia	1990 - 2001
Continguts	Notícies locals, política, opinió, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Patronat Local de Premsa. Edicions Baix Ebre S.L Adreça: C) Pintor Gimeno, 5 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Del Número 1 (23 de juliol, 1957) al Número 5 (20 d'agost de 1957): José Tarragó Salvadó Després apareix el seu nom però no existeix cap successor al càrrec Al número 305 (11 de juny, 1963): Es publica una carta del director, signada per J. Gamundi Sanz A partir del Número 453 (22 d'abril, 1966): Vicente Sanmartín Peralta (Delegat Local de Premsa), ocupa el càrrec de director de la publicació per exigències de la Llei de Premsa i Impremta Al Número 530 (27 d'octubre, 1967): S'informa de l'obligació de que els directors de les publicacions siguin inscrits al Registro Oficial de Periodistas, la direcció de Sanmartín va evitar així la interrupció de la publicació Número 469 (26 d'agost, 1966): Aparició d'una informació on comenta el següent; A partir de 1961 i fins l'11 de febrer de 1966 va tenir el càrrec de director de la publicació Gamundi Sanz A partir del 12 de novembre de 1967 se li atribueix la direcció des del Número 6 com a successor del primer director José Salvadó Tarragó

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 530 (27 d'octubre de 1967), David Català Franquet</p> <p>A partir del Número 864 (22 de març, 1974): Francisco Climent Ferré</p> <p>A partir del Número 1.000 (29 d'octubre, 1976): Luis Mestre Rexach que, de fet, ja apareix com a tal al número 1.002 (12 de novembre, 1976)</p> <p>Al citat Número 1.346 (1 de juliol, 1983): Apareix una nota de la direcció que per absència del director es farà càrrec de la direcció des del Número 1.347 (8 de juliol, 1983): Joaquim Rambla i Manzano</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Col·laboradors habituals: Paco Climent, Ramón Miravall, Joaquim Amaré, Francesc González i Cirer, Carles Sánchez, Josep Àngel Òdena, Jesús Ferrando, Mariano Jover, Antonio Arasa, Lluís Millan, Guillem Comí, Ramón E. Andreu, Joaquim Blanch, José Ramón Lluís, Daniel Arasa, Ignasi Vidal, Fito Font, Josep Maria Ribes, Francesc Callau, Josep Maria Brull</p> <p>Publicació editada amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació Provincial</p>
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	<p>20 pàgines</p> <p>Números especials Festes de la Cinta: 70 pàgines</p>
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>8 de juliol de 1983: 30 pessetes</p> <p>Tal com es pot comprovar a la mateixa edició del setmanari, existeixen diferents anys, sobretot a partir del 1995, que quan arriba el mes de setembre hi ha un número especial, fent referència a les festes de la Verge de la Cinta de Tortosa. El preu, en aquests números concrets, es va veure incrementat, valent 280 pessetes</p> <p>A partir del dia 9 de gener de 1998: 165 pessetes</p> <p>A partir del Número 2.085 (1 de maig, 1998): 250 pessetes</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 2.089 (29 de maig, 1998): 175 pessetes</p> <p>A partir del dia 4 de setembre de 1998: 300 pessetes</p> <p>A partir del Número 2.119 (8 de gener, 1999): 195 pessetes o 1.17€</p> <p>A partir del Número 2.134 (23 d'abril, 1999): 250 pessetes o 1.50€</p> <p>A partir del Número 2.152 (3 de setembre, 1999): 325 pessetes o 1.95€</p> <p>A partir del Número 2.169 (7 de gener, 2000): 195 pessetes o 1.17€ i novament un especial de setembre que costava 325 pessetes o 1.95€</p> <p>A partir del Número 2.219 (2001): 210 pessetes o 1.26€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	A partir de l'any 1995, cada mes de setembre (Festes de la Verge de la Cinta): Número especial
Publicitat	Comercial, bar, restaurant, ferreteria, òptica, assegurances
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es poden consultar tots els exemplars
Altres referències	-
Observacions	La Veu del Baix Ebre és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal. La difusió d'aquest setmanari està controlat per ODJ

16.2.192	
Nom de la publicació	La Veu del Poble de la Cava
Subtítol	Butlletí informatiu intern de l'Associació de veïns La Cava
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Castellà
Cronologia	1982

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Informació local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Veïns de La Cava
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	No té columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Només es conserva el primer Número (Abril, 1982) i el segon exemplar (Setembre, 1982)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.193	
Nom de la publicació	La Voz del Bajo Ebro
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1957 - 1981
Continguts	Vida municipal, bisbe, cartes al director, els plens municipals, crònica setmanal
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Patronato Local de Prensa. Adreça: C) Cervantes, 3 (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	L'any 1981 la redacció passa a l'Emissora de Ràdio Tortosa. Adreça: C) Argentina, 26 (Tortosa) Administració: C) Castelló, 28 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Francisco Climent Ferré A partir de l'exemplar 1.114 (5 de gener, 1979): Lluís Mestre i Rexach A partir del Número 1.347 (8 de juliol, 1983): Joaquim Rambla i Manzano (Periodista)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Blanch (Tortosa) A partir de l'any 1980: Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	14 pàgines 1981: 64 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	9 pessetes Només el 5 de setembre de 1975: 18 pessetes (Festes de la Cinta) A partir del Número 1.166 (4 de gener, 1980): 20 pessetes A partir del Número 1.218 (9 de gener, 1981): 25 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Construccions, impremta, calefacció, restaurant, concessionari
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es poden consultar tots els Números
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.194	
Nom de la publicació	L'Ebre
Subtítol	Setmanari independent de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2001
Continguts	Informació, actualitat, publireportatge, informes, opinió, ciutadans, cultura, oci, economia, ciència, sanitat, esports, entrevista, Terres de l'Ebre
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Pebre, Publicacions Ebre S.C.C.L Redacció i administració: Adreça; C) Ramón Llull, s/n (Tortosa) i, més endavant, Plaça Alfons XII, 9 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Director: Josep Lluís Villa Director adjunt: Josep Maria Arasa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Toni Orensanz Corresponsals: Joan Matamoros (Alcanar i Les Cases d'Alcanar), Mònica Cid (Ribera d'Ebre), Pere Curto (L'Ampolla), Carme Barberà (Masdenverge), Josep Marqués (Terra Alta), Isabel Royo (Santa Bàrbara), Quim Salvadó (Deltebre), Àlex Cervera (La Ràpita), Jordi Marzal (El Perelló), Artur Gaya, Ramon Rosales, Àlvar Arasa, Enric Algueró, Ildefonso Garcia, Iñaki Copoví, Fèlix Sabaté, Manel Gamundi, Vicky Curto, Rosa Garrido
Nom i adreça impressor	2011: Indugraf Offset SA (Constantí)
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 891 (5 de gener, 1996): 175 pessetes A partir del Número 980 (19 de setembre, 1997): 195 pessetes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 1.047 (1 de gener, 1999): 195 pessetes o 1.20€ A partir del Número 1.100 (7 de gener, 2000): 215 pessetes o 1.20€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Reparació, taller, manualitats, joieria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es conserven tots els exemplars compresos durant aquest època
Altres referències	-
Observacions	També existia el <i>setmanari esportiu L'Ebre</i> . Els responsables van ser Josep Maria Arasa, Enric Algueró i S. Casado. El preu equivalia a 100 pessetes Membre de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal

16.2.195	
Nom de la publicació	L'Esport
Subtítol	Revista de l'Esport Escolar al Montsià
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Variable (Trimestral i Semestral)
Llengua	Català
Cronologia	1995
Continguts	Organigrama, convocatòria, programació dels jocs, reglaments dels esports, reglament general, memòria de les activitats
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell Esportiu del Montsià (Amposta)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Miquel Pérez i Esparza, Elisa Corbera i Ferré Amb la col·laboració: Consell Esportiu del Montsià, Consell Comarcal del Montsià i Direcció General de l'Esport

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	40 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, òptica, bodega
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 6. No conservats: Número 7 cap endavant
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.196	
Nom de la publicació	L'Estel
Subtítol	A partir del Número 200 (Segona quinzena, maig, 1998); Terres ebrenques
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quinzenal
Llengua	Català
Cronologia	1989 fins actualitat
Continguts	Entrevista, guia gastronòmica, plantes i flors, reportatge, guia mèdica, alimentació, camp i aigua, col·laboracions, vida social, cultura, art, anuncis econòmics
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicaciones Comerciales "Terres de l'Ebre" Domicili social: C) Major, 60. (Bítem - Tortosa) (Segona quinzena, desembre, 1989); Avinguda Felip Pedrell, 56. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Conrad Duran (Periodista) Josep Piñol

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Cap de redacció: Josep Estrada, Laura Duran</p> <p>Equip: Maria Paz Ballesteros, Mariano Jover, Jose Andreu, Maria Lluïsa Ballesteros</p> <p>Col·laboradors: Alfonso Chanel, Agustí Grau, Ildefonso Garcia, Tomàs Eroles, Luis Losada, Josep Bahima, Rafel Aixendri, Blai Olivan, Francesc Callau, Santiago Valdepérez, Jordi Rodríguez, Ignasi Barrera, Jordi Cases, Paco Tafalla, Roberto Rallo, Paco Climent, Carlos Sánchez Pastor, Francisco A. Barado, Jacobo Vidal Franquet, J. Pallarés-Personat, Ramón Miravall, Joan Panisello, Francesca Aliern, Josep Meseguer, J. Lafarga Fabregat, Pere Poy, Eva Benet, Glòria Fandos, Maria Cinta Llasat, Núria Menasanch, Francisco Celma, Ramón de Sinto, A. Guimerà, Emigdi Subirats, Enric Carbó</p>
Nom i adreça impressor	<p>Del Número 1 al Número 6: S.G. 2001, S.A</p> <p>A partir del Número 7 (Segona quinzena, desembre, 1989): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)</p>
Nombre habitual de pàgines	<p>32 pàgines</p>
Nombre habitual de columnes	<p>3 columnes</p>
Tiratge i difusió	<p>20.000 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Publicació Gratuïta</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p style="text-align: center;">-</p>
Publicitat	<p>Bar, restaurant, xarcuteria, decoració, mobiliari, fruiteria, perruqueria, electrodomèstics, agències, finques, òptica</p>
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 583. No conservats: 1, 2, 42, 66, 128, 184, 186, 189, 193, 194, 195, 229, 230, 533, 534, 557, 558</p>
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p>Informació a:</p> <p>(http://www.lesteldelebre.cat/)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals - Facebook: <i>L'Estel Terres Ebreques</i> - Instagram: <i>lesteldelebre</i>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	Publicació que abarca les Terres de l'Ebre (Catalunya) i la comarca del Baix Maestrat (País Valencià)
---------------------	---

16.2.197	
Nom de la publicació	Lletres del món
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2010
Continguts	Projectes de centre, treballs de recerca, taller literari, racó artístic, l'institut dia a dia, racó científic, escoles verdes, aula d'acollida, tauler d'anuncis i entreteniments
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Consulta: https://tinyurl.com/y6qzq8un
Observacions	El primer quadrimestre del curs acadèmic 2016-2017 van publicar el Número 18. De fet, la revista

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	va ser a partir d'aquest precís exemplar que es publica directament en format digital i, per tant, es va deixar de publicar en paper
--	--

16.2.198	
Nom de la publicació	Lo Campanar
Subtítol	-
Lloc d'edició	Campredó (Tortosa - Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2005 - 2012
Continguts	Noticiari parroquial, advertències i orientacions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	1 pàgina
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 86. Col·lecció completa
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.199	
Nom de la publicació	Lo Doverenc
Subtítol	Butlletí informatiu A partir del Número 31 (Desembre, 2011): Revista Municipal
Lloc d'edició	Aldover (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Quadrimestral i Bianual)
Llengua	Català
Cronologia	1999 - ?
Continguts	La veu de les entitats, cultura, l'Ajuntament informa, poesia, serveis socials
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Àrea de Cultura de l'Ajuntament d'Aldover
Directors de la capçalera	A partir del Número 2 (Desembre, 1999): Ismael Villamon Piñol A partir del Número 31 (Desembre, 2011): Maria Teresa Forés
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Juan Ferré Franquet, equip de govern, Mossèn Pascual Centelles i Llop, Claudio Martorell Roig, Francesc Gallart Company, Ruth Gisbert Barrué, Marta Montero, Valer Gisbert Berbis, Sonia Ponce i Anna Casanova, Verónica Pegueroles Cortiella, Julia Albesa, Grup de Tabalers i Grallers Idowayra, Associació de gent gran d'Aldover, Societat de caçadors, AMPA, Confraries d'Aldover, Teresa Vilaubí Fontanet, Maite Andreu, Jesús Bonavila, Daniel Cid, Juan Pons, Teresa Cortés, Laura Espinach, Toni Pla, Margaret Nofre, Paco del Fruto, La quinta del 71, la Quinta del 61, la Quinta del 74, Elena Costes, Anna Cortiella i Ivan Perez, Sonia Lluís i Gabriel Vila, Rosana Abella i Andrés Borràs, Paquita Casals, Ignasi Riu, Rosa Verge, Josep Solé, Cinta Pons, Alex Sabaté, Milà Aguayo, Roger Ferrer, Anabel Garcia, Alvaro Garcia, Lidia Pedra, David Juan, Mònica Avinyó, Gerard Voltes Col·laboradors: Equip d'Atenció Primària, A.D.A, A.P.A, Societat de Caçadors "La Guatlla", Elena Carot, Manuel A. Marquès, Montse Pegueroles, Paco del Fruto i Adolfo D. Sauro
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de pàgines	16 pàgines A partir del Número 31 (Desembre, 2011): 32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 2 al Número 31 (2011). No conservats: 1, 5 - 30, 31
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.200	
Nom de la publicació	Lo Full
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	En clau eleccions, foto-denúncia, opinió, el tema, futbol i darrera pàgina
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Es conserva el Número 8 datat del dia 2 de maig de l'any 1987
Altres referències	-
Observacions	Fou el butlletí d'ERC de la població d'Uldecona

16.2.201	
Nom de la publicació	Lo Full
Subtítol	Informatiu d'activitats
Lloc d'edició	La Sénia (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2003 - 2005
Continguts	Agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de La Sénia
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	1 pàgina
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 23 al Número 38: No conservats: De l'exemplar 0 al Número 22
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.202	
Nom de la publicació	Lo Gratuït
Subtítol	D'Informació
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Quinzenal -fins Maig, 2012- Mensual)
Llengua	Català
Cronologia	2011 - 2014
Continguts	Salut, bellesa, restaurants, colors i formes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicacions Comercials Terres de l'Ebre S.L. Adreça: Avinguda Felip Pedrell, 56 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Conrad Duran
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 19 (Gener, 2013): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Agència de repartiment, cuines, mobles, restaurant, bar, instal·lacions, perruqueria

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 28. No conservats: 2, 3, 5, 10 - 15, 18, 22, 23, 25 - 27, < 28
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.203	
Nom de la publicació	Lo Mussol
Subtítol	Revista Local de la Palma d'Ebre
Lloc d'edició	La Palma d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable (Bimestral, Trimestral, Quadrimestral)
Llengua	Català
Cronologia	1996 - 2005
Continguts	L'ajuntament informa, vida parroquial, agricultura, gent gran, esdeveniments, pàgines literàries, el racó de la casa, el temps, esports, sopa de lletres, noticiari, cartes a la redacció, notícies
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció: C) Major, 10. (La Palma d'Ebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Equip de redacció: Ignasi Abella, Josep Aymí, Dolors Aymí, Camil Llauradó, Toni Galceran, Montse Garcia, Glòria Piñol, Núria Sas, Conxita Serres, Mercè Solé, Natàlia Vilà, Silvia Cubells, Neus del Álamo, Cristina Martí, Maria Jesús Serrano, Josep Vergés, José Miguel Royo, Josep Estadella, Pilar Escolà, Pere Nolla, Toni Alpàñez, Pep Salsetes, Judith Querol, Conxita Ciuraneta</p> <p>Col·laboradors: Josep Manuel Capsir, Mossèn Carles, Josep Piñol, Rossend Aymí, Rossend Escolà, Paquita Franch, Lluís Joanpere, Josep Miguel Royo Palacio, Josep Maria Torné Pinyol, Mossèn Eduard, Neus Franch Ciuraneta, Miriam Macas Ferrel, Miquel Salomó, Marta Rojals, Jordi Rojals, Josep Perelló, Mari Armonia Prunera, Joaquina Pardell, Germà Martí Sas, Caridad Zamora, Nuri (Pep del Correu), Grup d'Esplai</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Edició realitzada amb el suport: Ajuntament de La Palma d'Ebre, el Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Gràfiques Moncunill (Valls) A partir del Número 9 (Setembre, 1998); Jeroni de Moragas (Móra d'Ebre) A partir del Número 39 (Primavera, 2006): Optim (Ascó)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	400 exemplars A partir del Número 4 (Juny, 1997): 350 exemplars
Preus de venda i subscripció	Preu de venda per exemplar: 300 pessetes A partir del Número 25 (Setembre, 2002): 400 pessetes = 2.40€ El preu de subscripció: 7.20€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Farmàcia, caixa, forn de pa, pastisseria, perruqueria, obres i construcció, drogueria i decoració
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 45. No conservats; 8, 11, < 45
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <i>Més informació a:</i> (https://revistalomussol.webnode.com/)
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.204	
Nom de la publicació	Lo Nàutic
Subtítol	Revista oficial del Club Nàutic Sant Carles de la Ràpita
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	2008 - 2011
Continguts	Reportatge històric, entrevista, seccions i opinió, àlbum de fotos, articles, notícies, rem, vela, natació, navegació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Avinguda Dàrsena del Moll, s/n. (Sant Carles de la Ràpita)
Directors de la capçalera	President: Victor Brunet Subirats Secretari: Josep J. Zaragoza Anglés Coordinació: Miquel Reverté
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Enric Ferrando, Joan Maria Barberà, Núria Arrufat, Manel Castellà, Carlos Sanchis, Elena García, Miquel Pascual Cascante
Nom i adreça impressor	Número 0 (Juny, 2008): Coprint (València) A partir del Número 1 (Abril, 2009): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bodega de vins, restaurant, assegurances
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 5. No conservats; > 5
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.205	
Nom de la publicació	Lo Pou
Subtítol	Informatiu Masdenverge
Lloc d'edició	Masdenverge (Montsià)
Periodicitat	Trimestral (segona època) Bimestral (tercera època)
Llengua	Català
Cronologia	1998 - 2001
Continguts	Primera plana, les nostres coses, opinió, tres mesos en imatge, el reportatge, notícies locals, notícies comarcals, l'entrevista
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de veïns
Directors de la capçalera	Roser Royo i Tomàs
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Fundadors: J. Jesús Tomàs i Reverté Consell de redacció: Andrés Albesa i Albadal, Jordi Farnós i Bel, Paco Ferreres i Albadal, Fernando Romeu, Daniel Tomàs Col·laboradors: Ajuntament, Josep Maria Alomà, Ruben Royo, Carmen Barberà, Domingo Panisello Amb la col·laboració: Diputació Provincial, del Departament de Cultura de la Generalitat i de l'Ajuntament de Masdenverge
Nom i adreça impressor	A partir del Número 2 (Abril - Juny, 1980): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita) Número 1, tercera època (Gener - Març, 1998): Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Primera època: 150 pessetes A partir del Número 13 (Segon trimestre, 2001): 200 pessetes o 1.20€
Suplements i edicions extraordinàries	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Publicitat	Gestoria, pastisseria, assegurances, llibreria, autoescola, finques
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Segona època; Del Número 1 al Número 12. Tercera època; Del Número 13 al Número 14. No conservats de la segona època: 2, 4, 5, 6, < 10
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.206	
Nom de la publicació	Lo Rafal
Subtítol	Revista Informativa d'Alcanar
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1988 fins actualitat (2018)
Continguts	Pla d'urbanisme, el mite del canareu, el tema del mes, arrels, opinió, xafarderies, rumors, informació, pagesia, sanitat, fotos denúncia, història, jovent
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Comissió d'entitats. Adreça: Penya Barcelonista. Plaça: Països Catalans, s/n. (Alcanar)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Comissió d'Entitats. Adreça: C) Sebastià Anglès, 5. (Alcanar)</p> <p>Número 12 (Febrer - Març, 1991); Adreça: C) Pintor Fortuny, 1 - 1r.</p> <p>Carme Ferré (direcció i edició), Andreu Queralt, Joaquim Buj (redacció i compaginació), Ester Martí, Sílvia Matamoros (fotografia, publicitat i subscripcions), Adrià Sancho, Francesc Subirats, Josep Manel Roig, Laura Sancho</p> <p>Col·laboradors: Carme Ferré, Andreu Queralt, Joaquim Buj, Ester Martí, Artur Lange, Guzmán Fibla, Joana Roig, Maite Ortega, Joan Carles Capseta, Miquel A. Matamoros, Kallarisa, Lluís</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Lluís, Agustí Bel, Josep Lluís Agudo, Sílvia Matamoros, Carles Valls, Flàvia Company, Ramón Adell, Vicent Matamoros, Mireia Reverter, Carne Rusalleda</p> <p>També col·laboren les següents institucions: Diputació de Tarragona, Generalitat de Catalunya i Institut Ramón Muntaner</p>
Nom i adreça impressor	<p>Del número 0 (Octubre - Novembre, 1988) al 4 (Estiu, 1989); Graficur. (Tortosa)</p> <p>Número 5 (Octubre - Novembre, 1989); Gràfiques l'Estel. (Alcanar)</p> <p>Número 13 (Abril - Maig, 1991); Graficur. (Tortosa)</p> <p>Número 14 (Juny - Juliol, 1991); Gràfiques l'Estel. (Alcanar)</p> <p>Número 63 (Gener - Març, 2001); Costa i Borràs (Alcanar)</p> <p>Número 90 (Setembre - Octubre, 2006); Litosplai, S.A</p>
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Del número 1 al 3; 75 pessetes</p> <p>Subscripció anual: 6 números; 450 pessetes</p> <p>Número 4 (Estiu, 1989); 100 pessetes</p> <p>Número 8 (Abril - Maig, 1990); 125 pessetes</p> <p>Número 15 (Tardor, 1991); 150 pessetes</p> <p>Número 22 (Gener - Febrer, 1993); 175 pessetes</p> <p>Número 29 (Estiu, 1994); 200 pessetes</p> <p>(Setembre - Octubre, 2006); 2€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p>Número 19 (Agost, 1992) Extra estiu</p> <p>Número 36 (Setembre - Octubre, 1994). Extra quinquennals.</p> <p>Número 53 (Estiu, 1999). Extra quinquennals</p>
Publicitat	Carnisseria, assessor fiscal, llibreria, joieria - rellotgeria, forn de pa, mobles, cuina, ferreteria

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre: Del número 0 al 99. No conservats: 62, 64 - 89, 91, 94 - 98
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web: Més informació a: (www.lorafal.cat/) • Xarxes socials digitals: <ul style="list-style-type: none"> - Twitter: @lorafal • Plataforma ISSUU (https://issuu.com/associacioculturaliveinallorafal)
Observacions	Publicació sense ànim de lucre

16.2.207	
Nom de la publicació	Lo Senienc
Subtítol	Butlletí d'Informació Local
Lloc d'edició	La Sénia (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1980 fins actualitat (2018)
Continguts	Acords municipals, pàgina oberta, entitats, racó de la parròquia, notícies, col·laboracions, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de La Sénia
Directors de la capçalera	<p>Director: Víctor M. Gimeno i Sanz. (Enginyer, biòleg, polític). Sots-director: Emili García i Subirats</p> <p>Número 57 (Juliol, 1985): director pendent de designar pel Ple de l'Ajuntament</p> <p>Número 58 (Agost, 1985): Director: Josep Martí i Gisbert. (Alcalde PSC). Sots-director: Maria José Forné i Villó</p> <p>Número 125 (Juny - Juliol, 1991): Director: Víctor Gimeno Sanz. Sots-director: Rodrigo Vidal García</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<p>Número 155 (Gener, 1994): Sots-director: Cèsar García Esteller</p> <p>Número 172 (Juny, 1995). Director: Josep Martí Gisbert. Sots-director. Rodrigo Vidal Garcia</p> <p>Número 221 (Juliol, 1999). Director: Julio Allepuz Querol. (Alcalde CiU). Sots-director: Javier Querol Ricart</p> <p>Número 268 (Juny, 2003). Director: Víctor Pla Cervera. (Alcalde PSC). Sots-director: Jaume Vidal Bel</p> <p>Número 439 (Octubre, 2017). Director: Joan Moisès Reverté. (Alcalde Futur per La Sénia - Entesa). Sots-director: David Capitán Cano</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Cap de redacció: Joaquim Celma i Querol, Victor Pla i Cervera</p> <p>Consell de redacció: Robert Verge i Bel, Manuel Viñals i Allepuz, Josep Enric Verge i Sánchez, Eduard Arnau i López, Plàcidia Urtubia i Balagué, Neus Callarisa i Bel, Lluís G. Bas i Ferrer, Núria Bel i Vidal, Gentil Ferré i Albert, Víctor Pla i Cervera, Teresa Delgado i Gardó, Silvia Ferré i Jaques, Plàcid Tomàs i Gonzàlez, Alvaro Zaragoza i Lujan, Montse Ferré, Anna Gimeno, Alejandro Martí, Anna Miralles, Maria Jesús Ortí, Manel Viñals, Maria José Forné, Vicenta Vericat, Anna Ralda Bas, José Tamarit, Manuel Querol, Mercè Fonollosa, Jesús Maria Prieto Gil, Lluís Miró, Domingo Segura, Ramon Castell i Castell, Oriol Amat, Olga Juan, Maria Vidal, Laia Sanz, Pau Garcia</p> <p>Col·laboradors: Alvaro Zaragoza, Víctor Pla, Albert Ferré, Joan Cortés, J. J. Capseta, Albert Qüeral, Joan Antolí, Josep Martí Roca, Montse Pla, Orfelina Martí, Montse Caballé, Genoveva Gruas, Cristóbal Suñé, Marutzi Ballester, Carles Molins, Daniel Miguel, Ana Gimeno, Olga Mateu, Luis Bas, Elena Ferré, J.A. Bitria, Sergi Sebastià, Rodrigo Vidal, Alvaro Zaragoza, Manel Viñals, Nodier Vidal, Silvia Ferré, Ana Maria Gimeno, Manuel Querol, Domingo Segura, Eladio Albiol i Valdepérez, Josep Martí i Roca, Cristòfol Sunyé, Robert Verge Bel, Bertomeu Carbó, Sergi Sebastià, Jordi Miralles, Plàcidia Urtubia, Armando Galià, Club Lions, Biblioteca "Pere de Montcada", J. Vicente Comós, Rodrigo Sabaté, Rosa Viñals, Mossèn Suñé, Enrique Lavernia, Gregori Mestre, A.M.S, Maria Jesús Ortí, Víctor Pla, Unió</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Local de CCOO, Domingo Segura, Rodrigo Vidal, Associació Jubilays, Josep Arnau Galià, Luis Sandoval, J. Verge Marcoval, IES Grup Pro-Ofrena Festa Major, Joan Michavila, Daniel Cervera, Gaspar Aguayo, CTC, Agrupació Veterans, Josep Martí, Cèsar Garcia, Penya Barcelonista, Consell esportiu Montsià, Immaculada Sauch, Carles Ferreres, Marutxi Ballester, Humbelina Rodríguez, Juan Miguel Tiscar, Isa Castell, César García, Sènia Tennis Club, Angel García Elejabarrieta, Eduard Arnau, Antonio Michavila, Rodrigo Sabaté, Richard Tolós, Jordi Miralles, Daniel Cervera Martí, Joaquin Cumba Rodríguez, Àngel Fabregat, Ramon G. i Picó, Juan Gómez Esquiliche, José Castilla Medina, Ramiro Cardona, Josep Martí, Ramón Verdés, Emma Sanchez, Anna Ralda, Xavier Margalef, Elena García, Mari Carmen García, Xavier Fonollosa</p> <p>Entitats: Regidoria de Serveis Socials, Fecose, Creu Roja, Agrupació Musical Senienca, Joventuts Unides, Club de Birles, Junta de l'Associació de la Gent Gran, Lliga contra el Càncer, Centre d'Estudis Seniens, Assemblea Nacional Catalana, Associació familiars d'Alzheimer, Associació Astronòmica Aldebaran, Federació de Comerç La Sènia</p>
Nom i adreça impressor	<p>Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>Número 172 (Juny, 1995): Taller Gràfic Víctor Impremta</p> <p>Número 268 (Juny, 2003): Gràfiques Grafisa (Benicarló)</p> <p>Número 269 (Juliol - Agost, 2003): Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>Número 439 (Octubre, 2017): Castell (Vinaròs)</p>
Nombre habitual de pàgines	Inicialment 24 pàgines. 2018: 44 pàgines
Nombre habitual de columnes	Inicialment 3 columnes. 2018: 2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Preu exemplar: 50 pessetes</p> <p>Annual: 500 pessetes</p> <p>Residents fora de la localitat: 600 pessetes</p> <p>Número extra: 100 pessetes</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del 3 número (Juliol, 1980); preu subscripció (dotze números): 850 pessetes</p> <p>Residents fora de la localitat: 1.000 pessetes</p> <p>Exemplar solt: 175 pessetes</p> <p>Número extra: 125 pessetes</p> <p>A partir del número 31 (Gener, 1983); preu subscripció (12 números): 1.300 pessetes</p> <p>Residents fora de la localitat: 1.500 pessetes</p> <p>Exemplar solt: 100 pessetes</p> <p>Número 42 (Gener - Febrer, 1984); preu subscripció: residents a La Sénia; 1.250 pessetes. Residents fora de La Sénia: 1.500 pessetes. Residents a l'estranger: 1.800 pessetes. Exemplar solt; 125 pessetes. Aquest número forma part d'un exemplar extraordinari; 200 pessetes</p> <p>Número 47: 200 pessetes cada exemplar</p> <p>Número 52 (Gener, 1985); 125 pessetes</p> <p>Número 117 (Octubre, 1990): 180 pessetes</p> <p>Número 125 (Juny - Juliol, 1991): 180 pessetes</p> <p>Número 131 (Gener, 1992): 200 pessetes</p> <p>Número 143 (Gener, 1993): 210 pessetes</p> <p>Número 155 (Gener, 1994). 220 pessetes</p> <p>Número 191 (Gener, 1997). 225 pessetes</p> <p>Número 217 (Març, 1999). 225 pessetes o 1.35€.</p> <p>Número 243 (Maig, 2001). 275 pessetes o 1.65€</p> <p>Número 276 (Març, 2004): 1.90€</p> <p>Número 298 (Gener, 2006): 2.00€</p>
<p>Suplements i edicions extraordinàries</p>	<p>Número 42 (Gener - Febrer, 1984)</p> <p>Número 56 (Maig - Juny, 1985). Exemplar extraordinari</p> <p>Suplement (Novembre, 1993). Suplement especial Actes de plens i Comissions de Govern</p> <p>Número 212 (Octubre, 1998). Especial Fira Pro Nuvis</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Número especial (Agost, 2003): “Lo Senienc: Memòria, natura i llengua”</p> <p>Número especial (Agost, 2004): “Lo Senienc: Memòria, natura i llengua”</p> <p>Número especial (Agost, 2007): “Lo Senienc: Memòria, natura i llengua”</p>
Publicitat	Fustes i materials decoratius, construccions, pintura i decoració, electricitat, fontaneria, ferreteria, caixa rural, banc central, bellesa corporal, bar - restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 80 al 448. No conservats: 15, 16, 18 - 21, 34, 37, 82, 122, 198, 290, 440
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Lo Senienc digitalitzat <p>Informació a: https://lasenia.cat/html/index.php/regidories/mitjans-de-comunicacio/mitjans-de-comunicacio/revista-lo-senienc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revistes Catalanes amb Accés Obert (RACO) <p>Enllaç: https://www.raco.cat/index.php/Senienc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adreça electrònica <p>revistalosenienc@gmail.com</p>
Observacions	Per raons alienes va sortir el número 116 com si fos d'octubre i era de setembre, sent 117 pertanyent a Octubre (Any 9, 1990)

16.2.208	
Nom de la publicació	Lo bàsquet
Subtítol	-
Lloc d'edició	Roquetes (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	2004 - ?
Continguts	Cultura clàssica, escoles verdes, passatemps, matemàtiques, viatges, projectes, concursos
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut de Roquetes C) Anselm Clavé, 8, Roquetes
Directors de la capçalera	Direcció: Miquel Àngel Llorenç Número 3 (3er trimestre, 2005-2006): Coordinació; Departament de Llengües. Número 4 (3er trimestre, 2006-2007): Coordinació i redacció: Departament de Català i Castellà Número 5 (3er trimestre 2007-2008): Direcció, coordinació i maquetació: Joan Antoni Gonzàlez i Marià Lleixà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Alumnes Institut
Nom i adreça impressor	Impremta Querol (Campredó-Tortosa) A partir del Número 10 (curs acadèmic 2012-2013): Impremta Monllau (Roquetes-Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	48 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	1€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Del Número 1 (2004) al Número 12 (2015) es pot consultar al següent enllaç: (https://agora.xtec.cat/iesroquetes/activitats/revista-lo-basquet/)
Altres referències	-
Observacions	L'últim exemplar publicat en paper té data de juny de 2016

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.209	
Nom de la publicació	Lo Pont PSC
Subtítol	Informatiu Local PSC
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Anual - Bianual)
Llengua	Català
Cronologia	2009
Continguts	Informació referent al partit polític
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Agrupació Local PSC Deltebre. C) Major, 11. Deltebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Joan Alginet, Xavi Aliau, Joaquim Gilabert, Rosa Vandellós, José Emilio Bertomeu, Eva Bertomeu
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre Deltebre: Octubre (2009), Maig (2010), Juliol - Agost (2010) i Març (2011)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.210	
Nom de la publicació	Lo Trabucador
Subtítol	-
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Tractava sobre les eleccions municipals
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Número conservat datat de l'Abril de l'any 2011
Altres referències	-
Observacions	Fou el Butlletí d'Esquerra La Ràpita

16.2.211	
Nom de la publicació	Magaz-in
Subtítol	No conté subtítol
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Mensual

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Llengua	Català
Cronologia	1986 - ?
Continguts	Agenda, informació local, còmic, notícies breus, col·laboradors, notícies de la comarca, música, cultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·lectiu "e - 3a"
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Redactors: Salvador Alegria, Ramon Campos, Eugeni Casadó, Jordi Durán, Enric Hernández, Josep R. López i Lluc</p> <p>Amb el suport: A partir del Número 2; Diputació de Tarragona i el Consell de Seguretat Nuclear. A partir del Número 3; Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. A partir del Número 5 no col·labora el Consell de Seguretat Nuclear</p>
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	100 exemplars
Preus de venda i subscripció	<p>Els dos primers Números: 50 pessetes</p> <p>A partir del Número 3: 75 pessetes</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	La Caixa de Pensions, el Banc de Bilbao, electricitat, perruqueria, carnisseria, merceria, papereria
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 104 - 105
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.212	
Nom de la publicació	Magnetismo
Subtítol	Boletín del Observatorio del Ebro
Lloc d'edició	Roquetes (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Castellà
Cronologia	1995 - ?
Continguts	Observatori de l'Ebre
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Observatori de l'Ebre. Roquetes (Baix Ebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Redactors: J. O. Cardús, J.J. Curto, E. Sanclement, J.M. Torta, J. Cid, G. Sánchez, I. Moncal</p> <p>Amb la col·laboració: Metropolis Seguros, Caixa Tarragona, Universitat Ramon Llull, Consejo Superior de investigación científica. Centro Asociado del CSIC</p>
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	62 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats: els següents: > 1994; < 1999
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.213	
Nom de la publicació	Malpàs
Subtítol	Revista d'Informació Local d'Ascó A partir del Número 50 (Març, 2006): Revista d'informació i opinió
Lloc d'edició	Ascó (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	Febrer (1997) - ?
Continguts	L'Ajuntament informa, actualitat, asconencs, el consell comarcal informa, pel forat del pany, articles d'opinió, arrels, record fotogràfic, contes que es contaven, racó literari, salut i medi ambient, humor i passatemp, agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Ascó
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Carolina Baiges i Gabaldà, Marina Baiges i Giralt, Albert Biarnés i Munuera, Núria Domènech i Daura, Glòria Ferrús i Serra, Vanesa Franquet i Serra, Xavi Grau i Terré, Montserrat Ortiz i Serrano, Biel Pubill i Soler, Josep Maria Raduà i Serra, Esther Serra i Fortuño, Aurora Serrano i Grau Col·labora: Ajuntament d'Ascó, Miquel Batiste, Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, Consell Esportiu de la Ribera d'Ebre, Joan Domènech i Altadill, Lídia Domènech i Daura, Pere Elias i Montornès, Miquel Jordà i Tarragó, Àngela Jornet i Serra, Remei Margalef, Aïda Pasarrius, Aina Pubill i Ambrós, Ivet Pubill i Ambrós, Agustina Raduà i Jordà, Registre Civil d'Ascó, Imma Ribes, Beatriz Serra i Arquero, Joan Serra i Jordà, Miquel Solà i Montornès, Emigdi Subirats
Nom i adreça impressor	Impremta Bassa (Móra d'Ebre)
Nombre habitual de pàgines	50 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	500 exemplars

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 50 (Març, 2006): 400 exemplars
Preus de venda i subscripció	200 pessetes A partir del Número 50 (Març, 2006): 1,20€
Suplements i edicions extraordinàries	Número 14 (Febrer, 1997): Suplement especial Carmel Biarnés. Homenatge 5è aniversari de la seva mort
Publicitat	Aquesta capçalera no disposa de publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 14 al Número 50. No conservats; 1 - 13; 15 - 49; > 51
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina Web: <i>Associació Cultural Lo Llaüt</i> Més informació: http://lollaut.blogspot.com/2015/07/malpas-num-87.html
Observacions	Una publicació realitzada en paper ecològic

16.2.214	
Nom de la publicació	Manes
Subtítol	La revista de les dones del Delta
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2011 - ?
Continguts	Paraules de dones, tallers, lectures que curen, fem història, aula de teràpies
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: ADAS + AFIDE Avinguda Catalunya, 4 (Deltebre)
Directors de la capçalera	Direcció: Rosa Queral Casanova
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Comitè de redacció: Junta d'ADAS. Junta d'AFIDE
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nombre habitual de pàgines	52 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta revista no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només disposem del corresponent Número 0 sortit l'any 2011
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.215	
Nom de la publicació	Marinada
Subtítol	Butlletí d'Informació de l'Ampolla
Lloc d'edició	L'Ampolla (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: (Març - Abril, 1991) fins (Gener - Febrer, 2001) Segona època: (Març - Abril, 2001) fins (Gener - Febrer, 2012) Tercera època: (Març - Abril, 2012) fins actualitat
Continguts	Ajuntament, reportatge, col·laboració, bústia, breu, racó gastronòmic, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de l'Ampolla
Directors de la capçalera	Francesc Arasa Pascual A partir del Número 28 (Gener - Febrer, 1996): Regidoria de Cultura i Joventut. Regidoria de Gestió Municipal i Turisme. Sotsdirecció; Pere Curto i Tomàs

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 40 (Juliol - Agost, 1998): Direcció; Francesc Arasa Subdirecció; Ernest Plans i Colomé (Tinent d'Alcalde)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Natàlia del Hallazgo Arasa, Neus Colomines Piñana, Mari Carmen Montero del Amo, Mercedes Castellà Gallimó, Aurea Curto Tomàs, Juan Pallarés Lleixà, José Ramón Sancho Fabregat i Mateo Piñana Curto Col·laboradors: Anna Margalef i Aldea, Montse Saura, Jordi Piñol, Joan Gómez i Cabrera, Lluís Bultó, Manel Aguilar, Mireia Curto Perelló, Guilem Comí, Paco Cabrera, Roser Martí i Cid, Gemma Caballé
Nom i adreça impressor	Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquest butlletí no incorpora cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Col·lecció Completa Primera època: 1 - 51 Segona època: 52 - 112 Tercera època: 113 - 146
Altres referències	Revista local digitalitzada • Pàgina web <i>Més informació a:</i> https://ampolla.cat/el-poble/la-marinada
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.216	
Nom de la publicació	Masdenverge
Subtítol	Butlletí informatiu Masdenverge
Lloc d'edició	Masdenverge (Montsià)
Periodicitat	Del Número 5 (1986) al Número 57 (1996): Trimestral Número 1 (Juliol - Agost, 2003): Bimensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1983 fins actualitat
Continguts	Informació local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Veïns "Sant Pau" (Masdenverge)
Directors de la capçalera	Fundadors: J. Jesús Tomàs Reverté i Joaquim Tomàs Arasa Director: J. Jesús Tomàs A partir del Número 13 (1985): Francisco Pagà A partir del Número 17 (1986): Joaquim Tomás Número 1 (Juliol - Agost, 2003): René Gonel Arasa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Joaquin Tomàs, Angel Carles, Estanislau Tomàs, Joaquin Bel, Santiago Tomàs, Maria Cinta Farnós, Victoria Tomàs, Mari Carmen Barberà, José Luis Espuny, Francisco Tomàs, J. Jesús Tomás, Maria Cinta Farnós, Estela Royo, F. S. Gloria Torta, Victoria Tomás, Álvaro Gisbert, Montse Roig, Joaquin Bel, J. José Albesa, Carina Bel, Juan Albesa, Carlos Albert, Daniel Tomàs, Andrés Albesa, Fernando Romeu, Rubén Royo, Griselda Ferré Fernández, Meritxell Sabaté Vida, Roser Gisbert Tomàs, Emilio Monfort Miró, Francisco Alcalde Torrente, Ferran Romeu Esquerré, Josep Maria González Roldán, Moisés Carles, Salus Irigoyen. Col·laboradors: Ajuntament, Associació de Pares, Escola Pública, Grup de Joves, Associació de Veïns, Associació de Joves, Associació de Vells, AMPA, Penya Che Bou, Mossèn Joan Martínez García, Roser Royo, Fòrum Jove, Àngel Carles Gonel, Josep Maria Alomà Leche, Ruben Royo Espuny, Roman Tena Caballé, Olivia Roig Calvet, Jordi Vidal Pérez,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Marc Romeu Bel, Domingo Panisello, Daniel Tomàs Valldepérez, Albert Ferré Farnós, Club de Futbol Masdenverge, Álvaro Gisbert, Josep L. Clúa i José Albert.</p> <p>També s'editava amb la col·laboració de l'Ajuntament de Masdenverge, la Diputació Provincial, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Masdenverge</p>
Nom i adreça impressor	<p>Gràfiques Lletí. (Amposta)</p> <p>A partir del Número 27 (1988): Talarn. (Amposta)</p> <p>Número 1 (Juliol – Agost, 2003): Sistemes Comunicació Gràfica. (Tortosa)</p>
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 i 3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Del Número 1 al Número 35: 125 pessetes</p> <p>A partir del Número 36 (1990): 150 pessetes</p> <p>Nova etapa. Número 1 (Juliol – Agost, 2003): 2€</p> <p>A partir del Número 5 (Març - Abril, 2004): 3€</p> <p>A partir de l'any 2005; 12€ quota anual</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, joieria, auto escola, assegurança, vidres, persianes, bar, llibreria
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 5 al Número 57 equivalent a 1983 i 1996</p> <p>L'altra època, del Número 1 al Número 10 equivalent a 2003-2005. No conservats: 2 i 4</p>
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.217	
Nom de la publicació	Mau
Subtítol	Butlletí Informatiu Associació Progat
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	2007 - 2008
Continguts	Junta informa, recomanacions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Dora Casadó Alegria Amb el suport: Generalitat de Catalunya. Medi Ambient i Habitatge
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 4. No conservats: 3, > 4
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.218	
Nom de la publicació	Memòria del Perelló
Subtítol	Associació de Recerca Històrica del Perelló
Lloc d'edició	El Perelló (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Diari de presó, refugiats, evolució del poble
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Administració: Associació de Recerca Històrica (El Perelló) Edició: Aeditors
Directors de la capçalera	Direcció: Àlex Ferrer
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Joan Montané, Joan Pere Rebull, Enric Prades, Pere Llaberia, Maria Cinta Farnós, Àngels Carnicer, Josep Antoni Moliné, Àlex Ferrer, Josepa Vilurbina, Pere Callau, David Boyer, Víctor Pallarès, Jordi Aixendri, Judith Pascual Col·laboració: Antoni Boyer, Laia Barberà, Lluís Salvadó, Pilar Andreu, Josep Maria Solé i Sabaté, Maria Cinta Martí, Xavier Vega, Genoveva Margalef, Ferran Cid, Salvador Pallarès, Cinta Farnós, Ramon Arbanat, Núria Menasanch, Maria Estela Ferré, Maria Teresa Jamas Amb el suport: Ajuntament del Perelló, Institut Ramon Muntaner, Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Gonzalvo Imatge (El Perelló)
Nombre habitual de pàgines	48 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 5 (2008) al Número 6 (2008): No conservats; 0 - 4, < 6
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.219	
Nom de la publicació	Mestral
Subtítol	CEIP 21 d'Abril
Lloc d'edició	L'Aldea (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	L'AMPA informa, P3, P4, P5, primer, segon, tercer i aula de suport, quart, ativitats, festes, sortides, el temps, religió, educació física, records de sisè, música
Nom i adreça editor (redacció i administració)	CEIP "21 d'Abril" (L'Aldea)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Claustre de professors Muntatge: Montse Balagué i Jesús Folch Amb la col·laboració de Caixa Tarragona i Banc Popular
Nom i adreça impressor	Delta indústria gràfica impressors
Nombre habitual de pàgines	42 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	120 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible. Exemplar Número 48 (2007)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.220	
Nom de la publicació	Mestre Agustí Barberà
Subtítol	Revista Escolar del C.E.I.P “Mestre Agustí Barberà”
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitats escolars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C.E.I.P. Mestre Agustí Barberà Adreça: C) Madrid, 55 (Amposta)
Directors de la capçalera	Jaume Porta Josa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Comissió de revista: Àgueda Fibla Ferrer, Xavier Barrera Sales, Fabiola Bernal Palomar, Carme Sancho Boix, Joan Machado Valdepérez, Maria del Mar Nielles Clua, Jaume Porta Josa, Neus González Zaragoza, Mercè Fàbregas Albacar, Tere Garriga Rius, Lluís Xavier Bixquert Mola Col·laboradors: Alumnat, Junta de l'A.M.P.A., personal d'Administració i serveis (P.A.S) i professorat Amb el suport: Ajuntament d'Amposta i Caixa Tarragona
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	58 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	Número 20 (Juny, 2006): 380 exemplars Número 21 (Desembre, 2006): 400 exemplars

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 22 (Abril, 2007): 406 exemplars Número 24 (Desembre, 2007): 420 exemplars Número 25 (Abril, 2008): 425 exemplars Número 27 (Desembre, 2008): 425 exemplars Número 30 (Desembre, 2009): 425 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Edició especial XXV aniversari
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 5 Números disponibles (2003 - 2009): 14, 15, 16, 23, 25
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.221	
Nom de la publicació	Mig Camí
Subtítol	Secretariado Diocesano de Cursos de Cristiandad
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Castellà
Cronologia	Número 40 (1965) - 1999
Continguts	Eclesiàstic
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Secretariado Diocesano de Cursos de Cristiandad Redacció: San Blas, 3. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Ovidio Tobías Esteller
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Perí (Tortosa) A la segona època, a partir del Número 2 (3er trimestre, 1987): Monllau (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 40 al Número 61 (de 1965 a 1970). Del Número 1 al Número 51 (primer trimestre de 1987 al primer trimestre de 1999). No conservats: De la primera època; < 40, 41 - 57, 59; > 60 De la segona època; 7 - 42, 46 - 50
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.222	
Nom de la publicació	Minut 91
Subtítol	Setmanari esportiu A partir del Número 88 (Juliol, 2000): Setmanari Esportiu Provincial
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Minut 91, S.L. Adreça: Rambla Catalunya, 39. (Tortosa) A partir del Número 22 (Febrer, 1999): C) Escorial, 3 (Roquetes)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 88 (Juliol, 2000): Carretera Seminari, s/n. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Director: Albert Roda Cap de redacció: Michel Viñas
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Sílvia Folqué, Óscar Mesegué, Andreu Gonzàlez, Joan Biosca, Pep Ubalde, José Ramón Sabaté, J. L. Revillas, Raimon, Dany Andres, Ramon Faneca, Raül Borràs, Juanjo Caballé, Grapho's, Calafat, Isabel Mestre, Susana Espuny
Nom i adreça impressor	Grafisa (Benicarló) A partir del Número 88 (Juliol, 2000): Occiprint (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	48 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	275 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Automòbil, restaurant, pintura i especialitats, frigorífic, fotògraf
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 5 (1998) al Número 88 (2000). No conservats: 10, 15 - 21, 31 - 87
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.223	
Nom de la publicació	Mirada
Subtítol	Primavera
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Cronologia	2019
Continguts	Educació, criança, art, cuina, cultura, entrevista, suggerències, família, salut
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Contingut: Natalia Zaragoza Franch, Thais Casanova Bertomeu, Carolina Castells Bo, Pilar Centelles Mas, Marta Salvador Aliau, Andreu Bertomeu Casanova
Nom i adreça impressor	Querol
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cafè - pub, psicomotricitat i llenguatge, perruqueria
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Número 1 (Abril, 2019)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.224	
Nom de la publicació	Mirades
Subtítol	-
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	2005 - ?
Continguts	Històries de vida i personalitats (Moldàvia, Marroc, Argentina). Sabors del món, xarxes i voluntaris,

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	opinió, article de fons, llum del desert, participació, activitats, cursos, tallers
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ateneu de les Cultures Adreça: C) Poeta Vicent García, 3 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Direcció i coordinació: Montserrat Esteve i Daniela Mansilla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Entrevistes: Daniela Mansilla Col·laboracions: Svetlana Gherta, Rosa Beatriz Rodríguez, Silvana Scibilia, Rut Gómez, Hayat Shrir, Josep Curto, Rossend Bonàs, Tatiana Gherta Amb el suport: Generalitat de Catalunya, Consell Comarcal del Baix Ebre, Ajuntament de Tortosa, Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només es conserven el primer Número (2005) i el segon Número (2006)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.225	
Nom de la publicació	Mirall
Subtítol	Revista d'informació intercomarcal
Lloc d'edició	Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Cronologia	-
Continguts	Anuncis gratuïts
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Gràfiques Móra la Nova (Ribera d'Ebre)
Directors de la capçalera	Jordi Barrufet Llaveria i Miguel Abella Messeguer A partir del Número 6 (Juliol, 2001): Jordi Barrufet Llaveria
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol S.L. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	9.000 exemplars A partir del Número 6 (Juliol, 2001): 6.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Aquesta revista es repartia gratuïtament per la Ribera d'Ebre, Terra Alta i Priorat
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Tallers, guies, pneumàtics, instal·lacions, gestoria, teixits
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 3 (2001) al Número 12 (2003). No conservats: 0 - 2, 13
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.226	
Nom de la publicació	Miscel·lània
Subtítol	-
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Cronologia	1985 fins actualitat
Continguts	Científic i acadèmic, història, folklore, tradicions populars, oficis, festes, climatologia, fauna
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre d'Estudis Comarcals
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Carmel Biarnés, Josep M. Sáez, Josep Farnós, Dolors Cabré, Artur Cot, Jordi Ferrús, M. Teresa Piñol, Josep Cid, Pere Muñoz, entre molts altres
Nom i adreça impressor	Requesens (Montblanc)
Nombre habitual de pàgines	66 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 49
Observacions	El Centre d'Estudis Comarcal es va crear l'any 1983. Dos anys després va sortir la primera publicació <i>Miscel·lània</i>

16.2.227	
Nom de la publicació	Montepío San Cristóbal
Subtítol	Adherida al Intercambio de Mutualidades de Conductores de Automóviles de España (IMCAE)
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1971 - 1979

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Mutualista
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: Rambla de Catalunya, 28 i 30 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Manuel Miravalls Buera A partir del Número 28 (Gener, 1976): José Manuel Martorell Vilarrubla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb la col·laboració del Departament d Cultura de la Generalitat d Catalunya i del Departament de Treball
Nom i adreça impressor	Monllao (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	3.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Restaurant, taller, jardineria, cotxes, pneumàtics, òptica
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 39. No conservats: 3 - 11, 13 - 23
Altres referències	-
Observacions	L'any 1931 ja funcionava com a Boletín automotor. Órgano oficial del Montepío de Choferes "Humanitario de Tortosa y su comarca". De l'any 1931 a 1935 van aparèixer 53 números

16.2.228	
Nom de la publicació	Montsià Jove
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Novetats, participa, agenda, activitats, entrevista
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Col·laboradors: Associació Sociocultural Xerinola, Cristian Carratalà Camps, Joan Miquel Ejarque Reverter, Joan Andreu Fabregat Beltran, Ana Fabregat Díaz, Carme Fernández Ferré, Guillem Gaya Sol, Miquel Llagostera Punzano, Andrea Marín Delgado, Joan M. Miró i Pons, Elena Montañés Casajust, Joana Navarro Barberà, Francesc Pérez Pociello, Joel Pont Castells, Joan Marc Porres Barceló, Ambiorix de Jesús Rivera Rodríguez, Montse Roé Barberà, Jordi Roig Bruñó, Patrícia Román Queralt, Francesc Solà Forcadell, Daniel Tomàs Valldepérez</p> <p>Amb la col·laboració: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut, Consell Comarcal del Montsià, Ajuntament d'Alcanar, Ajuntament d'Amposta, Ajuntament de Freginals, Ajuntament de la Galera, Ajuntament de Godall, Ajuntament del Mas de Barberans, Ajuntament de Masdenverge, Ajuntament de Sant Jaume d'Enveja, Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita, Ajuntament de Santa Bàrbara, Ajuntament de la Sénia, Ajuntament d'Ulldecona</p>
Nom i adreça impressor	Gràfiques Alcanar (Alcanar)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 12 (2003) al Número 34 (2006). No conservats 0 - 11, 24, 25, 28 - 32, > 34
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.229	
Nom de la publicació	Mrabet
Subtítol	Presència, ús i difusió
Lloc d'edició	Miravet (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989
Continguts	Articles culturals, música popular, història local, etnologia, literatura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Joan Carles Bascunyana
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	M. Vives, A. Vives, A. Borrell, Marisin Fabregat, A. Esteller, R. Casals, J. Sales, I. Pons, J. A. Benaiges, J. C. Sales, Sergi Sales, Albert Sales, X. Segarra J. C. Aguilar, M. Artigues, A. Vives, A. Grau, I. Ros, P. Vives, J. Ll. Grangué
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 66
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.230	
Nom de la publicació	Nostra Aigua
Subtítol	A partir del Número (Març, 1998): La revistes de la comunitat de Regants de l'Esquerra
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1996 - 1999
Continguts	Entrevista, reserva, antecedents
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Comunitat de Regants Sindicat Agrícola de l'Ebre Adreça C) Santa Anna, 3 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 (1996) al Número 3 (1999): No conservats; < 3
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.231	
Nom de la publicació	Nova Gent
Subtítol	-
Lloc d'edició	Ascó (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Bilingüe
Cronologia	Primera època: 1978 - 1980 Segona època: 1985 - 1988
Continguts	Jocs, col·laboracions escolars, passatemps, entrevistes, enquestes, poesies, notícies variades, festes populars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·legi Públic d'Ascó
Directors de la capçalera	Alfons Argilaga
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Primera època; Alumnes de 6è, 7è i 8è. Segona etapa; F. Sánchez, P. Samperiz, Dolors Benet, Joan Montané Mecanògrafes: P. Sentis, R. M. Manero, J. Montané, E. Miró, I. Caballé, M. Tomàs, A. Tarragó, M. Porta Dibuixos: T. Aleu, F. Martín, A. Salas
Nom i adreça impressor	Col·legi Nacional Mixt (Ascó)
Nombre habitual de pàgines	14 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	300 exemplars A partir del Número 2 (Pasqua, 1979): 50 exemplars Segona etapa: Número 1 (Gener - Febrer, 1985): 250 exemplars A partir del Número 7 (Abril, 1987): 200 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 17 - 18
Observacions	-

16.2.232	
Nom de la publicació	NOVAcat
Subtítol	-
Lloc d'edició	Miravet (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català, castellà, italià
Cronologia	2010
Continguts	Poesia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Revista en xarxa Seu social C) Major, 4. (Miravet)
Directors de la capçalera	Alexandre Ferrer
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Benjamí Torné, Josep Igual, Àlex Ferrer
Nom i adreça impressor	Romanyà - Valls (La Torre de Claramunt)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Només disponible l'exemplar Número 11. No accessibles: 1 - 10 i < 11
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.233	
Nom de la publicació	L'Occidental
Subtítol	El setmanari de les Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.
Lloc d'edició	Roquetes (Tortosa)
Periodicitat	Setmanal
Llengua	Català
Cronologia	1998 - 1999
Continguts	Serveis, notícia de la setmana, ens afecta, Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre, Terra Alta, opinió, reportatge a color, medi ambient, cultura, economia, esports, classificats, oci (horòscop), entrevista (contraportada), la setmana, el reportatge, comarques, perfil de la setmana
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Guinart Comunicació S.L Adreça: C) Escorial, 3 (Roquetes)
Directors de la capçalera	Jordi Trilla
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Xavier Torres, Teresa Faneca, Dani Gutiérrez, Raül Borràs, Josep Pitarch Col·laboració: Albert Segura, Albert Curto, Jordi Duran i Antoni Panadès
Nom i adreça impressor	Tallers Segre (Lleida)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	1.800 exemplars
Preus de venda i subscripció	195 pessetes Setmanari anual (52 Números): 10.140 pessetes CD Interactiu: 32.760 pessetes Setmanari + CD: 37.700 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	(29 d'abril, 1998): Edició especial ExpoEbre 1998
Publicitat	Tallers, concessionaris
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Es conserven tots els Números

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	-
Observacions	-

16.2.234	
Nom de la publicació	Olla Barrejada
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Activitats escolars, excursions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	CEIP Sant Miquel C) Sant Miquel, 100. Deltebre
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	No conté columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Només es conserva el Número 1 de la 2a època (Desembre, 1995), el Número 1 del 3er any (Març, 1997) i el 1er Número de la quarta època (Maig, 1998). Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre)
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.235	
Nom de la publicació	Òmnium
Subtítol	-
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Experiència, biblioteca, activitats, AMPA informa, consell escolar, cartes al director, passatemps, horòscop, aula d'acollida, entrevistes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Revista de Centre de l'Institut Mare de Déu de la Candelera Avinguda de l'Ensenyament, 2. L'Ametlla de Mar
Directors de la capçalera	Coordinat: Montse Oller
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: Núria Labòria, Gemma Brull, Àstrid Brull, Anna Pallarés, Gabriel Vendrell, Miquel Vendrell, Miquel Martí, Sergi Pérez, Ivan Borràs, alumnat 3er ESO Maquetació: Albert Valldepérez
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Consultat el Número 19 (Curs 2017/2018)
Altres referències	Referència: https://tinyurl.com/y6ln77va
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.236	
Nom de la publicació	L'Oriol Informació
Subtítol	Escola de Música Conservatori Professional de Música de la Diputació de Tarragona
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Funcionarització, història d'un centre, setmana cultural, les malalties dels músics, agenda cultural, música i internet, actualitat, passatemps, el banc, activitats del centre, consell escolar, l'enquesta, opinió, informació general, joves compositors
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) de la Rosa, 6 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Peregrí Portolés
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Coordinador i realització: Peregrí Portolés i Sàndal Campàs Equip de redacció: Xavier Bertomeu, Jordi Bonilla, Sàndal Campàs, Clara Llop, Peregrí Portolés, Joan Vidal
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa) A partir del Número 20 (Gener, 2003): Litocolor Lineart S.L (Vinaròs)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 9 (2000) al Número 28 (2005). No conservats: < 9; 21; 22; 24; 26; 27
Altres referències	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	-
---------------------	---

16.2.237	
Nom de la publicació	Orta
Subtítol	Butlletí d'Informació Municipal A partir del Número 4 (Juliol, 2004): Ajuntament d'Horta de Sant Joan
Lloc d'edició	Horta de Sant Joan (Terra Alta)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	2002 - 2008
Continguts	Associació de dones, crònica esportiva, plans d'ocupació exposicions, art i creativitat, concurs de pintura, breus, medi ambient, presentacions literàries
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament d'Horta de Sant Joan Adreça: Plaça de l'església, 3 (Horta de Sant Joan)
Directors de la capçalera	Joan Navarro (Alcalde)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Coordinació: ODL Núria Gil Col·laboradors: Joaquim Ferràs, Elías Gastón, Àngel Vilamajor, Guies dels Ports, Mas del Cigarrer, Sancho, Jaume Bel Amb el suport: Diputació de Tarragona, Consell Comarcal de la Terra Alta, Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 9. No conservats; 2, 3, 5, 6, 8, > 9
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.238	
Nom de la publicació	Panxampla
Subtítol	Revista de moviments socials i alternatives
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	2006
Continguts	Monogràfic, entrevista, internacional, opinió, Països Catalans, memòria històrica, cultura, expressió lliure, lo racó de Panxampla
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació Cultural Casals Popular Panxampla Adreça: C) Francesc Gil de Frederich, 6 B (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Carme Abril, Ester Baiges, Josep Sabaté, Xavi Rodríguez, Anna Sorribes, Artur Gaya, Juli Loras, Jordi Valls, Mario Pons, Joan Panisello, Toni Royo
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Serveis turístics

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només consultable el Número 1
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.239	
Nom de la publicació	Primera època: Parla Sant Vicent Segona època: La Veu de Ferreries - "La Casota" Tercera època: La Veu de Ferreries i Sant Vicenç
Subtítol	Butlletí d'Informació - Associació de Veïns Ferreries - Sant Vicent Segona època no existeix subtítol L'actualitat del barri, actes culturals i La Veu dels Veïns
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Bimestral - Trimestral)
Llengua	Català
Cronologia	1986 - 2011
Continguts	Informació sobre el barri i l'associació
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació de Veïns de Ferreries (Tortosa)
Directors de la capçalera	Primitivo Curto Segona època: Eduard Rel i Cartoixa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport: Associació de Veïns de Ferreries - Sant Vicent, Diputació de Tarragona, Ajuntament de Tortosa, Generalitat de Catalunya
Nom i adreça impressor	Blanch (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 i 8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Lloguer de pel·lícules, instal·lacions, pintures associació cultural, cafè, alumnes, complements
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Primera època; Del Número 1 al Número 9 Segona època; Del Número 0 al Número 9 Tercera època; Del Número 1 al Número 5 No conservats; 2, 3, 7 de la primera època. A la segona, 1, 2, 7, 8 i de la tercera època: 5
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.240	
Nom de la publicació	Parla Deltebre
Subtítol	-
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1977
Continguts	Història, agricultura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Paco Morales, Javier Sec, Manolo Valls, Juan Ortega, J.R. Donador, Pepita, Marica Cinta, Enriqueta, Gila, J. R. Castells, Jose Ramon, Joaquim, Manel, Joel, Blai, Ros Mari, Amparo, Jordi Casanova, Luis Queralt, Pedro Sánchez, Esther Gómez, Pepe Marin, Roman Casanova, José Bertomeu Mercè, Miguel Angel Bertomeu, Silvestre Burillo, Alejandro Galve, Baltasar, alumnes de 6è, 7è i 8è del Col·legi i un grup de Jesús i Maria
Nom i adreça impressor	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	25 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Número 0
Altres referències	Per a més informació cal visitar la Biblioteca Digital Deltebre
Observacions	Aquest va ser l'antecedent del <i>Desaigüe</i> , el que es podria considerar el Número 0. Va ser engegat per un grup de ciutadans que volien que el nou municipi tingués una eina d'informació pròpia. El títol inicial va ser <i>Parla Deltebre</i> , però en les reunions posteriors prèvies a la publicació del següent número, es va decidir que el títol definitiu seria <i>Desaigüe</i> , ja que és un lloc on s'abocava de tot

16.2.241	
Nom de la publicació	Pedrís
Subtítol	Pàgines de Bot
Lloc d'edició	Bot (Terra Alta)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1983 - 2013
Continguts	Sumari, editorial, noticiari, crònica municipal, vida escolar, rutes de la Terra Alta, crònica esportiva
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Bot. A partir del Número 125 (Març - Abril, 2000): Adreça; C) Freixes, 3. (Bot) A partir del Número 139 (Març - Abril, 2000): Adreça; C) Major, 2. (Bot)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>A partir del Número 148 (Gener - Febrer, 2001): Adreça; C) Caseres, 50. (Bot)</p> <p>Editat amb la col·laboració de la Diputació Provincial de Tarragona</p>
Directors de la capçalera	<p>No hi va haver direcció fins el Número 125 (Març - Abril, 1997). Fou Rosa Coll i Ferré</p> <p>A partir del Número 143 (Març - Abril, 2000) deixà d'existir la direcció</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Grup de redacció: Maria Josep Alcoverro i Serena, Maria Teresa Cortés i Omella, Blai Ruiz i López, Miquel Sastre i Mulet, Maria Mercè Todó i Alcocer i Maria Pilar Todó i Torres, Miquel Bes i Fontanet, Maria Rosa Coll i Ferré, Antoni Cortés i Manyà, Francesc Fidel i Martí, Rita Jiménez i Mulet, Mercè Llop i Alfonso, Josep Lluch i Marín, Joan Antoni Martínez i Garcia, Cristòfil Zurita i Esteller, Teresa Rosselló i Sabaté, Josep Ramón Segura i Serres, Miquel Sastre i Mulet, Toni Morelló i Elies, Maria Teresa Cortés i Omella, Maria Josep Alcoverro i Serena, Mari Carmen Martí i Ferrer, Glòria Alcocer i Corbatón, Josep Ramon Bes i Feced, Maria Josep Borrul i Moncortés, Rodrigo Monfort i Montañés, Josep Pallarés Cuello</p> <p>Col·laboradors: Maria Pilar Zapater, Francesc Berbis, Juli Carbó Montardit, Laia Segura Ferràs, Amparo Amaro Tosan, Toni Brunet Miró, Rodrigo Monfort i Montañés, Josep Pallarés Cuello, Josep Ramon Bes i Fontanet, Maria Pilar Bes Cortés, Vicenta Berbís Fontanet, Juli Carbó Montardit, Maria Teresa Cortés Omella, Pura Serena Barrobés, Daniel Martí Mulet, Francesc Martí i Alcoverro.</p> <p>A partir del Número 153 (Novembre - Desembre, 2001): editat amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona, la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i el Consell Comarcal de la Terra Alta</p>
Nom i adreça impressor	<p>Cooperativa Gràfica Dertosenense. (Tortosa)</p> <p>A partir del número 3; Querol. (Tortosa)</p>
Nombre habitual de pàgines	<p>Del Número 0 (Tardor, 1983) al 2 (Hivern, 1984); 4 pàgines</p> <p>A partir del Número 3 (1984); 8 pàgines</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	A partir del Número 139 (Març - Abril, 2000); 24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	Número 121 (Març - Abril, 1997); 500 exemplars
Preus de venda i subscripció	Número 0 (Tardor, 1983); 40 pessetes Número 68 (Març, 1991); 60 pessetes Número 121 (Març - Abril, 1997); 150 pessetes Número 139 (Març - Abril, 2000); 250 pessetes Número 154 (Gener - febrer, 2002); 1.75€ Número 161 (Març - Abril 2003); 1.80€ Any 2005: El Pedrís té 233 subscriptors residents al poble i 218 subscriptors de fora. Un total de 451 Núm. 173 (Març - Abril, 2005); 2€ Núm. 183 (Juliol - Agost, 2007); 2€ A partir número 193 (Març - Abril, 2009); 2.50€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre: Del Número 0 al Número 216. No s'han pogut comprovar els exemplars 94, 120, 155, 197, > 216
Altres referències	-
Observacions	Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

16.2.242	
Nom de la publicació	Pentagrama
Subtítol	Societat Musical Espiga d'Or
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	-
Llengua	Català

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Cronologia	2000
Continguts	Societat musical
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Societat Musical l'Espiga d'Or (Deltebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només es conserva el Número 1
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.243	
Nom de la publicació	PSUC
Subtítol	Partit Socialista Unificat de Catalunya
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Castellà
Cronologia	1977
Continguts	Política, articles de treball,
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Agrupació de Flix (PSUC)
Directors de la capçalera	Pere Muñoz

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Joan Baptista Mauri, Josep Lluís Torres Messeguer
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	Entre 1 i 6 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 48
Observacions	Al Número 4 es canvià de capçalera i passà a anomenar-se <i>Unitat</i>

16.2.244	
Nom de la publicació	PUSA
Subtítol	Publicació Sanitària de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1992
Continguts	Presentació, Avantprojecte, Pusa Noticiari, Medicina i metges, organigrama
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Regió Sanitària Tortosa Adreça: C) Esplanetes, 27-31 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Cap de redacció: Dolors Espuny i Cugat Equip de redacció: Josep Clua i Espuny, Carme Gamundi i Vila, Cinta Martí i Doménech, Imma

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Bardají i Martínez, Josep Puig i Vallés, Hermínia Bo i Tomàs, Florentí Ruiz i Allué, Isabel Moliné Direcció periodística: Josep Ignasi Vidal i Fuster Amb la col·laboració: Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya Servei Català de la Salut. Regió Sanitària Tortosa.
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	1.100 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta publicació sanitària no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 4. No conservats; < 4
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.245	
Nom de la publicació	Quaderns de l'Ebre
Subtítol	Revista d'educació, ciència i cultura
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	2010 fins actualitat
Continguts	El futur del passat, el debat educatiu, estudis, poesia, normes de publicació, literatura
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut de l'Ebre Avinguda Colom, 34-42 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Coordinació: Roc Salvadó

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Maria Josepa Altadill, Albert Aragonés, Álvaro Arasa, Laureà Ferré, Emili Llorente, José Luis Pascual, Roc Salvadó, Josep Ramon Subirats, Roberto Villagrasa, Joan Vidal Arasa, Enric Querol</p> <p>Amb la col·laboració: Institut Cristòfol Despuig, Escola Conservatori de Música Tortosa i la Diputació de Tarragona</p>
Nom i adreça impressor	<p>Grafisa (Benicarló)</p> <p>A partir del Número 4 (2015): Querol (Tortosa)</p>
Nombre habitual de pàgines	56 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 6
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web - <i>Més informació a:</i> <p>http://insdespuig-mediateca.blogspot.com/p/quaders-de-lebre.html</p>
Observacions	-

16.2.246	
Nom de la publicació	Quatre Cantons PSC
Subtítol	-
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Política local
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publicació informativa de l'Agrupació Local d'Amposta del Partit dels Socialistes de Catalunya
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	1 pàgina
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre (Tortosa): Número 1 (Març, 1997)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.247	
Nom de la publicació	Raïls
Subtítol	Publicació semestral divulgativa del Centre d'Estudis d'Ulldecona
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Entre els anys 1993 i 2001, aquesta publicació va ser trimestral i semestral. A partir de l'any 2002 es va començar a publicar anualment
Llengua	Català
Cronologia	1993 - ?
Continguts	Estudis que tracten diferents aspectes de la història local d'Ulldecona. També hi podem trobar textos

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	que versen sobre dialectologia, etnologia, medi ambient, etc.
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Centre d'Estudis d'Ulldecona. Adreça: C) Guifré, 5. (Ulldecona)
Directors de la capçalera	Del Número 1 (Primavera, 1993) al Número 4 (Tardor, 1994): Ferran Grau Verge A partir del Número 5 (Primavera, 1995): Maria Pilar Aparicio Aznar Al Número 7 (Primavera, 1996); Maria Cinta Caballer i Maria Cinta Vizcarro. Presidenta: Cati Brusca Els següents números prescindeixen de director/a i només nomenen els membres del consell de redacció Coordinació: Francesc Itarte i Vericat
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Fernando J. Guarch Bordes, J. Manel Raga Nadal, J. Josep Roca Labèrnia, Albert Tedan Cugat. A partir número 5, Pere Baena Poy, Isabel Bobes Castell, Maria Cinta Vizcarro Gauxachs, J. Manel Raga Nadal, Joan Josep Garrit Callarisa Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Ulldecona, la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Gràfiques Montsià. (Ulldecona) A partir del Número 15 (Primavera, 2000): Castell. (Vinaròs)
Nombre habitual de pàgines	98 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Número 1 (Primavera, 1993): 650 pessetes A partir del Número 2 (Tardor, 1993): 800 pessetes A partir del Número 7 (Primavera, 1996): 1.000 pessetes A partir del Número 15 (Primavera, 2000): 1.200 pessetes o 7.21€ Quota anual: 1.500 pessetes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 16 (2000). No es conserven els següents números; del 10 al 14 inclosos
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.248	
Nom de la publicació	Recapte
Subtítol	Moviment de mestres de les Terres de l'Ebre per a la renovació pedagògica
Lloc d'edició	Amposta
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Centre acollidor, pla educatiu d'entorn
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Camí de Betània, 5 (Tortosa) MRP Terres de l'Ebre
Directors de la capçalera	Àngel Ismael i Hierro
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Coordinador: Tomàs Camacho Molina</p> <p>Consell de redacció: Lluís Cabello Barcelona, Anna Pilar Izuel Nadal, José Carlos Pobes Condon, Consol Sagrera Vilaplana, Joaquim Vallespí Salvadó, Francesca Valdepérez Castillo.</p> <p>Col·laboracions: Henar Aubeso Roda, Àngela Buj Alfara, Àngels Castellà Fabregat, Azael Fabregat, Xavier Garcia Pujades, Maria Teresa Garcia i Vizcarro, Àngela Nolla i Llorens, Maria Josepa Ribera, Xavier Rovira Sanz, Ingrid Rull Soronelles, Eva Sancho Romeu, Jesús Maria Tibau, Neus Villaba Arasa, Tere Izquierdo Salom.</p>
Nom i adreça impressor	Costa i Borràs (Vinaròs)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	5€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Número 19, 2000-2001. Número 26, 2008
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.249	
Nom de la publicació	Recull dels nostres jesusencs
Subtítol	Revista del poble i per al poble
Lloc d'edició	EMD de Jesús (Tortosa - Baix Ebre)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1984 - 1998
Continguts	Història de Jesús, col·laboració, informació local, cartes al director, comunicats de l'Associació de Veïns, esports, humor
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Josep-Ferran Bertomeu. Associació de veïns Jesús Catalònia
Directors de la capçalera	Vicent Pellicer
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Administració: Josep Arasa, Josep-Ferran Bertomeu, Secundino Arrastraria, Rosa Coslado, Manel Vizcarro, Xavier Sol, Josep Puig, Vicent Pellicer i Angelina Miro Col·laboradors: Xavier Arasa i Pepe Puig (Esports), Josep Rey (Còmics), M. Martínez i Solà, Josep Panisello

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Administració: Antoni Perulles, J. Ramón Serret, Angelina Miró, Xavier Sol, Clara E. Bonfill, Mari Carme Alvarez, Eusebi Morcillo, Fernando Jaime, Neus Llasat</p> <p>Amb el suport: Diputació de Tarragona i la Generalitat de Catalunya</p>
Nom i adreça impressor	<p>Monllao (Tortosa)</p> <p>A partir de (Setembre, 1999): Cooperativa Gràfica Dertosense</p>
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	<p>Farmàcia, construcció, electrodomèstics, perfumeria, reparació de cotxes</p> <p>Incorpora la publicitat de la Caixa de Pensions a la portada de l'exemplar</p>
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Només es conserva el primer exemplar
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.250	
Nom de la publicació	Recull
Subtítol	Banda de Música d'Ulldecona
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	1987 - 2008

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Continguts	Els nostres concerts, passejant el nom d'Ulldecona, els nous músics, els nostres homenatjats, la nostra escola, convivències musicals, taulell d'anuncis
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Banda de Música d'Ulldecona Adreça: C) Major, 41. (Ulldecona) Uns números més tard l'adreça de l'administració era la mateixa excepte el número. Passà al número 49. (Ulldecona)
Directors de la capçalera	Ramón Àngel Arnau i Montrós A partir del Número 8 (1994): Paco Marín Gasulla A partir del Número 20 (2006): Santi Sans Grau A partir del Número 22 (2006): Elvira Labèrnia Callarisa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Ramon Àngel Arnau i Montrós, Florencio Guimerà i Costa, Joan Josep Montrós i Martí, Joan Josep Itarte i Nolla, Josep Lluís Fibla i Gur, Tomàs Badia i Navarro, Andreu Poy i Martí, Neus Pla Bel, Rosa Pla Bel, Conxita Mollà Alcaraz, Dolors Sauch Querol, Maria Cinta Caballer Meseguer, Paco Lavega, Guillem Giner, Josep Lluís Fibla Gur, Santi Sans i Grau, Rubén Domingo i Boloix, Noèlia Justo i Daudén, Iolanda Barrera i Sauch, Jordi Forcadell i Carapuig, Cmilo Burato, Maria Cinta Caballé, Marisín Canalda, Elvira Querol, Santi Sans, Raquel Subirats, Maribel Querol, Sandra Gerónimo, Jordi Barrera, Anna Millán, Oriol Esteve, Joan Vidal, Irina Mendoza, Marta Arnau, Joan Nadal, Josep Ausensi, Núria Querol, Laura Roig, Eva Reverte, Anna Querol, Andrea Fonollosa, Fernando Guarch, Narcís Ponce, Marta Ponce, Lluís Fibla, Laura Ferré, Angi Barberà, Anna Isabel Lázaro, Mar Juan-Camps, Joaquín Ebrí, Dídac Román, Anna Forcadell Geira, Ruth Juan José, Enric Girona Gauxachs, Elisabeth Cana Callarisa, Vicent Badia Aragonés, Cristina Esteve Serra, Alba Lendínez Poy, Alba Sauch Labèrnia, Magda Biosca Sánchez, Joan Bel Marco, Sílvia Fibla Reverté, Begonya Arnàiz Fernández Amb la col·laboració: Ajuntament d'Ulldecona, Caixa Tarragona, Diputació de Tarragona, Consell Comarcal i Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Serra, Indústria Gràfica, S.L. (Uldecona) Al Número 5 (1991); Gràfiques Montsià S.L. (Uldecona) Al Número 8 (1994); Serra Indústria Gràfica. (Uldecona) A partir del Número 10 (1996); Gràfiques Montsià S.L. (Uldecona)
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines A partir del Número 22 (2008): 60 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	A partir de l'any 2007: 1€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Ferreteria, articles d'esports, assessoria laboral, carpinteria, pastisseria, perruqueria, congelats
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: No conservats: < 18, > 24
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.251	
Nom de la publicació	Refol
Subtítol	Revista d'Informació local
Lloc d'edició	L'Ametlla de Mar (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1983 - 1986
Continguts	Cartes, cultura, notícies, esports, festes, teatre, la casa de la vila
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció: C) Bisbe, 13. (L'Ametlla de Mar)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Directors de la capçalera	Joan Rebull Llambrich
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Xavier Borràs, Marínia Domingo, Antoni Espuny, Anna Gallart, Anna Maria Garcia, Ramón Margalef, Josep Pallarès, Miquel Parellada, Salvador Vendrell, Ramón Martí, Àngel Brull, Adrià Figueres Amb el suport de la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	50 pessetes A partir del Número 16 (Juny - Juliol, 1985): 100 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	Número 8 (1984): Especial Estiu
Publicitat	Electricitat, discoteca, construcció, cafeteria, restaurant
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 (1983) al Número 21 (1986)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.252	
Nom de la publicació	Remolí
Subtítol	Butlletí de l'Associació Coordinadora antitransvasamet
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Bianual
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 1998
Continguts	Objectius de l'associació

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça editor (redacció i administració)	Coordinadora Antitransvasament Adreça: C) Montcada, 13 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	4 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 (1995) al Número 7 (1998). No conservats: 2, 3
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.253	
Nom de la publicació	Info-Setze
Subtítol	-
Lloc d'edició	Els Muntells - Sant Jaume d'Enveja (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Notícies breus, treballs a l'aula, reportatge gràfic, activitats escolars, seccions, entreteniments
Nom i adreça editor (redacció i administració)	CEIP Setze de Febrer
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Alumnes i mestra de CM i CS
Nom i adreça impressor	Talarn (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	22 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	65 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 1 Número disponible: Número 2 (Abril, 2007)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.254	
Nom de la publicació	Revista Ràpita
Subtítol	Revista mensual de informació local A partir del Número 187 (10 de gener de 1975, Any XVIII): Revista mensual de informació local de interès general. A partir del Número 295 (Gener 1984, Any XXV): Revista Mensual. Butlletí Municipal Un any més tard, Revista mensual d'informació local
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1958 fins actualitat
Continguts	Casa nostra, opinions, col·laboracions, poesia, relacions, història, llibres, notes marineres, temps era temps, entrevistes, sanitat, cinema, oficials, sessió plenària, esports, passatemp, actualitat,

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>temps era temps, fotografies, tema del mes, casa nostra, tallers de literatura, notícies locals, necrològiques, cultura, racó polític, talment com érem, fem poble, entitats, educació</p>
<p>Nom i adreça editor (redacció i administració)</p>	<p>Plaça Carles III, 13. (Sant Carles de la Ràpita) Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita Número 386: Edita el Patronat d'Acció Cultura de la Ràpita Principis del segle XXI: Casal Cultural "El Maset". Perot lo Cantador, s/n. (Sant Carles de la Ràpita) Actualment l'Ajuntament de la Ràpita i la Regidoria de Cultura</p>
<p>Directors de la capçalera</p>	<p>José Torné Balagué Número 273 (Març, 1982, Any XXIII): Dario Vidal i Llisteri Número 282 (Desembre, 1982, Any XXIII): Victorià Pomerol i Ferré Número 288 (Juny, 1983, Any XXIV): Paco Carles Guardia. (Historiador) Número 290 (Agost, 1983, Any XXV): director honorari; Pepe Torné Balagué Número 337 (Juliol, 1987, Any XXIX): Josep Pere Geira i Balagué Número 386 (Agost, 1991, Any XXXIII): Miquel Alonso i Herrera Número 403 (Gener, 1993, Any XXXIV): Miquel Pérez i Esparza. (Professor) Número 438 (Desembre, 1995, Any XXXVII): Marian Canicio i Querol. Número 483 (Setembre, 1999, Any XLI): Miquel Reverté Aguilar. (Filòleg) Número 494 (Agost, 2000, Any XLII): director en funcions; Joan Martín Masdeu. (Advocat) Número 496 (Octubre, 2000, Any XLII): Pep Carcellé Freixas. (Filòleg) Número 530 (Agost, 2003, Any XLV): director en funcions; Josep Pitarch López. (Geògraf i Historiador)</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Número 533 (Novembre, 2003, Any XLV): Flavia Company. (Escriptora i Periodista)</p> <p>Número 547 fins actualitat (Gener, 2005): Pau Lleixà. (Tècnic Regidoria de Cultura)</p>
<p>Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals</p>	<p>Consell de redacció i redactors: Paco Carles Guardia, Alejandro García Serrano, Luis Millán Roca, José Sierra Camilo, Juan Solé Barberá, José Maria Tomás Prats, Dolors Castellà Prats, Miguel Pérez Esparza, Joan Solé i Barberà, Josep Maria Tomàs i Prats, Ramon Rosales i Sebastià, Eduard Sánchez i López, Julio Alvaro i Abilio, Pedro Llaveria i Arasa, Lluís Sanmartí i Aulet, Jordi Garcia i Guasch, Francesca Balanzà i Bel, Josep Rovira i Eiximeno, Marian Canicio i Querol, Cristòfol Cabanes i Miró, Joan Batista Antó i Juan, Carme Carbó i Marro, Armand Duch, Joan Solé i Barberà i José Maria Tomàs Prats, Josep Ramon Callejas, Vicent Fibla i Zaragoza, Joan Martí i Frasier, Elena Martínez i Garrido, Josep Pitarch i López, Josep Rovira i Eiximeno, Elena Tomàs i Samper, Òscar Capilla i López, Josep Igual i Febrer, Batiste Forcadell i Bayarri, Mari Carme Cruelles i Rosales, Silvana Noll, Ramon Elías, Eva Campomar, Vanesa Lleixà, Marta Vidal, Carmelo Gil, Noèlia Borràs, Míriam Roca, Rafel Sancho, Rosana Beltri, Pep Carcellé i Freixas, Lídia Jordà i Morera, Montse García i Nogueron, Joan Carles Reverté i González, Fernando Arbó i Juaní, Francisco Castellà i Zaragoza, Andrea Salvadó i Balagué, Sílvia Torta i Arlandez, Àngels López Balada, Anna Canalda, Rubén Carcellé, Davínia Folguerola, Montse Reverter Garcia, Tere Beltrán, Sofia Cabanes, Cristina Fibla, Maite Garriga, Manel Gavilán, Elena Gimeno, Elena Montañés, Pere Sanmartí, Hernán Subirats, Albert Reverter, Jaume Vidal, Míriam Geira, Anna Cabanes, Carme Reverté, Xavier Moisés, Manuela Manette, Vanesa Fernández, Miluca Reyero, Joan Lleixà, Jaume Guzmán, Manel Capell, Marc Duch, Roser Subirats, Núria Subirats, Núria Reverter, Albert Irigoyen</p> <p>Col·laboradors: A.F.R.A., Ajuntament, Club Nàutic, Club Patí, PSUC, Parròquia, Unió ciclista rapitense, Lolita Massot Gimeno, Mercedes Torné Casas, José J. Gallén Sáez, Paco Carles i Guardia, Dolors Castellà i Prat, Joan Martí i Millán, Mercè Millán i Nestares, José Torné i Balagué, Lluïsa Cid i José, Lluís Sanmartin, Paco Cabanes Coll, Pau</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Lleixà, Àngels Caparrós, Carlos Huguet, Joan Ll. Mollà, Joan Carles Ros</p> <p>Entitats: Círculo de cazadores, club ciclista, club majorettes, Agrupació Musical Rapitenca, Club Nàutic, U.E. Rapitenca, Associació d'Ames de Casa, Sindicat Arroser, Club de Pensionistes de la Casa del Mar</p>
Nom i adreça impressor	Jordi Dassooy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines. Actualment (2018): 72 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	<p>1.200 exemplars</p> <p>Any 1999-2000: 1.700 exemplars</p> <p>Finals any 2000: 1.150 exemplars</p> <p>Any 2001: 1.200 exemplars</p> <p>Actualitat (2018): 1.000 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Número 199 (Gener, 1976): mensual; 12 pessetes. Anual; 144 pessetes</p> <p>Número 213 (Març, 1977): mensual; 15 pessetes. Anual; 180 pessetes</p> <p>Número 235 (Gener, 1979): mensual; 25 pessetes. Anual; 300 pessetes</p> <p>Número 259 (Gener, 1981): mensual; 50 pessetes. Anual; 500 pessetes</p> <p>Número 288 (Juny, 1983, Any XXIV): mensual; 100 pessetes. Anual; 1.000 pessetes</p> <p>Número 307 (Gener, 1985, Any XXVI): mensual; 125. Anual; 1.250 pessetes</p> <p>Número 347 (Maig, 1988, Any XXIX): mensual; 200 pessetes. Anual; 2.000 pessetes</p> <p>Número 394 (Abril, 1992, Any XXXIII): mensual; 300 pessetes. Anual; 3.000 pessetes</p> <p>Número 427 (Gener, 1995, Any XXXVI): mensual; 325. Anual; 3.150 pessetes</p> <p>Número 476 (Febrer, 1995, Any XL): mensual; 343 pessetes. Anual; 3.344 pessetes</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>1999: 343 / 2 euros amb un cèntim i 3.344 pessetes / 20.10€</p> <p>Número 490 (Abril, 2000, Any XLI): mensual; 425 pessetes / 2.55€. Anual; 3.344 pessetes / 20.10€</p> <p>Número 500 (Febrer, 2001, XLIII): mensual; 450 pessetes / 2.70€. Anual; 4.500 pessetes / 27.01€</p> <p>Número 516 (Juny, 2002, Any XLIII): mensual; 3.01€</p> <p>Número 522 (Desembre, 2002, XLIV): mensual; 3.61€</p> <p>Número 530 (Agost, 2003, Any XLV): mensual; 3.01€. Anual; 30.05€</p> <p>Número 534 (Desembre, 2003, Any XLV): mensual; 3.61€</p> <p>Número 535 (Gener, 2004, Any XLV): mensual; 3.01€</p> <p>Número 546 (Desembre, 2004, Any XLVI): mensual; 3.61€</p> <p>Número 547 (Gener, 2005, Any XLVI): mensual; 3.50€</p> <p>Número 565 (Gener, 2006, Any XLVII): mensual; 3.50€. Anual; 36€</p> <p>Número 595 fins actualitat (Gener, 2009, Any L): mensual; 4€. Anual; 40€</p>
Suplements i edicions extraordinàries	<p>Ràpita Guerra Civil (Juliol, 1986)</p> <p>Fulls històrics Rapitencs (Abril, 1981). Gratuït</p>
Publicitat	<p>Transports, farmàcia, ferreteria, bar - restaurant, vins i licors, contraportada La Caixa Tarragona</p>
Col·leccions conservades	<p>Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 35 al 641. No conservats; 1 - 34, 36 - 51, 52 - 79, 81 - 84, 86 - 144, 146 - 186, 231, 234, 237, 243, 289, 373, 385, 397, 409, 421, 433, 434, 445, 457, 466, 469, 470, 473, 480, 481, 493, 502, 504, 517, 532, 553 - 555, 578, 635, 636, 637, 638</p>
Altres referències	-
Observacions	<p>Publicació de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC)</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.255	
Nom de la publicació	Ribralta
Subtítol	Publicació escolar de la Ribera d'Ebre i de la Terra Alta
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1984-1985
Continguts	Recull treball alumnes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Joan Perelló, Joan Antonio, Joan Ferré
Nom i adreça impressor	Departament d'Ensenyament, Serveis Territorials i Centre de Recursos Pedagògics de les Terres de l'Ebre
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	125 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 93
Observacions	Hi ha constància que només van sortir dos Números

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.256	
Nom de la publicació	Roquetes
Subtítol	Del Número 0 al Número 133: Revista Mensual d'Informació Local A partir del Número 134 (Gener, 1997): Revista d'Informació Local A partir del Número 249 (Novembre, 2007): Revista Mensual d'Informació de Roquetes
Lloc d'edició	Roquetes (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1983 fins actualitat
Continguts	Entreteniment, llengua i cultura, personatges, vida municipal, esports, informació municipal, lletres, opinió, cultura, cinema, coses que passen, unió de pagesos, concursos, passatemps
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Col·lectiu l'Espurna. Adreça; C) Pallarés. (Roquetes) Al Número 2 (Maig, 1983): edita l'Ajuntament de Roquetes Redacció i Administració: C) Canal, 11. Roquetes (Baix Ebre)
Directors de la capçalera	Del Número 0 al Número 167: Mariano Gil Agné A partir del Número 168 (Febrer, 2000): Francesc A. Gas. Sots-director: Jordi Baucells
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Mariano Gil Agné, Immaculada Fabregat Altés, Juan J. Cid Roig, Isaias Sánchez Calvo, Angel Rodríguez Curto, José Borràs Valls, Teresa Ciurana Tost, Ramón Barberà Salayet, José Luis Güeche Guinovart, Xavier Grau Sabaté, José Luis Curto Cid, Javier Alegret Ribas, José Curto Ferrando, Josep Olivas Rodriguez, José Rodriguez Rodríguez, Teresa Martí Vidal, David Sastre Belmar, Ricardo Canalda Arasa, Joaquin Martí Estorach, Antonio Gonzalvo Borràs, Jordi Baucells, Vicky Curto, Paco Tafalla, Pili Alegria, Elena Bielsa, Antolí Ortiz

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Col·laboradors habituals: F. Xavier Blanch i Gisbert, Joaquim Vidiella i Vidiella, Ramon Josep Baberà i Salayet, Josep Maria Valls i Andreu, Victòria Salvadó i Poy, Maribel Siurana i Tost, Beatriu Baucells i Lluís, Maribel Fabregat i Escudero, Montserrat Valdeperez, Xavier Grau i Sabaté, Anna Maria Rodriguez i Azara, Domènec Salvadó i Poy, Teresa Ribes i Bonfill, Ginés Balastegui i Zaragoza, Pilar Maureso i Sánchez, Alumnes classes català-Roquetes, Ramon Andreu, Ignasi Blanch i Gisbert, Teresa Ciurana i Tost, Cinta Homedes i Beguer, A. Fabà, P. Gas, A. Rodríguez, P. Poy, F. Favà, Daniel, Enric Trullen i Pla, Patronat de Festes, Unió de Pagesos, Societat de Caçadors, Handbol, Lira Roquetense, Club de Futbol Roquetes, Centro Parroquial, Associació de Veïns Raval de Crist, Observatori de l'Ebre, Ajuntament de Roquetes</p>
<p>Nom i adreça impressor</p>	<p>Del Número 0 al Número 10: Arts Gràfiques. (Roquetes)</p> <p>A partir del Número 11 (Gener, 1985): Monllau. (Roquetes)</p> <p>A partir del Número 54 (Abril, 1989): Jordi Dassoy. (Sant Carles de la Ràpita)</p> <p>A partir del Número 77 (Gener, 1992): Arts Gràfiques. (Roquetes)</p> <p>A partir dels Números 94 - 95 (Juliol - Agost, 1993): Arts Gràfiques Dertosense. (Tortosa)</p> <p>A partir del Número 101 (Gener, 1994): Graficur. (Tortosa)</p> <p>A partir del Número 127 (Maig, 1996): Monllau. (Roquetes)</p> <p>A partir del Número 168 (Febrer, 2000): Querol. (Tortosa)</p>
<p>Nombre habitual de pàgines</p>	<p>14 i 30 pàgines</p>
<p>Nombre habitual de columnes</p>	<p>De 2 a 4 columnes</p>
<p>Tiratge i difusió</p>	<p>A partir del Número 249 (Novembre, 2007): 3.000 exemplars</p> <p>A partir del Número 253 (Març, 2008): 3.300 exemplars</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Preus de venda i subscripció	Mensual: 100 pessetes Anual: 1.000 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bar, taller, electricitat, fontaneria, llar d'infants
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 (1983) al Número 281 (2011). No conservats: 15, 187, 191, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 199. (Nova època): 133, 140 - 143, 161, 163, 166, 167, 174, 187, 191 - 194, 196 - 199, 201 - 220, 223 - 250, 251, 256 - 258, 260, 262 - 266, 269, 273 - 275, > 280
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web Més informació: (http://www.roquetes.cat/ajuntament/revista-roquetes)
Observacions	-

16.2.257	
Nom de la publicació	Sanaqueta
Subtítol	Full informatiu local
Lloc d'edició	Miravet (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Capçalera variable Del Número 0 al Número 8: Mensual Número 9 i Número 10: Trimestral Del Número 11 al Número 16: Mensual Número 17 i Número 18: Trimestral Número 19 i 20: Bimensual Número 21: Mensual Del Número 22 al Número 27 (1985): Bimensual Any 1986: Trimestral 1987-1988: Bianual 1989: Anual

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Llengua	Català
Cronologia	1983 - ?
Continguts	Moviment demogràfic, defuncions i casaments, col·laboracions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Associació per a la recuperació del patrimoni cultural de Miravet "Caduf". Casal de Miravet
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Consell de redacció: Joana Borrell, Quima Griñó, Tomás Borrell, Ferran Segarra, Carme Munné, Meritxell Segarra, Diana Campos, Santi Marsal, Victoria Campos, Tomás Canals, Francisco Caballero, Cinta Fabregat</p> <p>Amb el suport: Generalitat de Catalunya (Departament de Cultura), Diputació de Tarragona, Ajuntament de Miravet i Caixa de Tarragona</p>
Nom i adreça impressor	Graficur (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	34 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	<p>Fins el Número 36: 250 exemplars</p> <p>A partir del Número 37: 350 exemplars</p>
Preus de venda i subscripció	<p>Primers números gratuïts</p> <p>50 pessetes</p> <p>(Estiu, 1985): 60 pessetes</p> <p>(Hivern, 1986): gratuït</p> <p>500 pessetes</p> <p>Quota anual: 1.500 pessetes</p>
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 63 al Número 69. No conservats: Número 69
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.258	
Nom de la publicació	Santa Bàrbara Magazín
Subtítol	Aquesta capçalera no disposa de subtítol
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2008 fins actualitat (2018)
Continguts	Governació i urbanisme, agricultura i medi ambient, cultura, esports, educació, mitjans de comunicació, joventut, serveis socials, salut, festes, plens, l'entrevista, entats planeres, biblioteca, llar d'infants, participació, opinió dels partits polítics, agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Santa Bàrbara
Directors de la capçalera	Del Número 1 al Número 30: Jordi Boronat i Ferré (Alcalde de la població) A partir del Número 31 (Juliol, 2015): Alfred Blanch Farnós (Alcalde de la població)
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Coordinador: Alfred Blanch i Farnós Amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona Identitat planera
Nom i adreça impressor	Querol. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Assessoria laboral, promoció i construcció
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 43
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web <p><i>Més informació:</i> (http://santabarbara.cat/santa-barbara-magazin/)</p>

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Observacions	Destacar la varietat de color en la paginació. Ens trobem davant d'una capçalera visualment seductora. Finalment és una revista pionera pel que fa a la digitalització a la comarca del Montsià
---------------------	---

16.2.259	
Nom de la publicació	Santa Bàrbara
Subtítol	Revista d'Informació Local
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1997 - 2007
Continguts	L'Ajuntament informa, àrea de Sanitat i Serveis Socials, moviment demogràfic, àrea de joventut, les entitats informen, la plana ràdio, el dia a dia, ciència i tècnica, el món de la informàtica, personatges del poble, l'hora violeta, la veu de la parròquia, els planers opinen, parlem de psicologia, interessa't per la teva llengua, la biblioteca, la nostra vida, la nostra història, sense fronteres, jornades, premis literaris, serveis socials, regidories
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: Ajuntament de Santa Bàrbara Direcció: Comissió de Cultura, Ensenyament i Mitjans de Comunicació
Directors de la capçalera	Montse Tena i Joan Carles Lleixà i Caballé
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció i edició: Jordi Boronat, Maria José Fernández, Tere Giné, M.J. Maigí, Mercedes Queralt, Josep Roig, Andreu Caballé, Neus Martí, Isabel Quadrat Col·laboren: Maria José Cid, Salvador Masclans, Màrius Pont, Ferran Royo, Isabel Verge, Entitats culturals i esportives
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Tiratge i difusió	Número 1 (Primer trimestre, 1997): 1.100 exemplars A partir del Número 2 (Segon trimestre, 1997): 1.300 exemplars A partir del número 11 (Primer trimestre, 2000): 1.400 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït. Difusió cultural
Suplements i edicions extraordinàries	Número 24 (2000): Suplement d'oficials
Publicitat	Aquesta capçalera no conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 20
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.260	
Nom de la publicació	Sarabastall
Subtítol	Revista de l'associació socio-cultural Tarambana
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	Constància del primer exemplar
Continguts	Medi ambient, entrevista, monogràfic, col·laboració, racó literari
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Carles González A partir del Número 6: Lluís Lluís Rodríguez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Pere Ferré, Lluís Lluís Rodríguez, Jaume Matamoros, Joan Manel Miró, Anna Ester Palacions, Maria Josep Torta Col·laboradors: Pep García, Tere Ferré, Xavier Miró, Assumpta Eixarch, Lluís Sanmartí

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Amb la col·laboració: Ajuntament d'Amposta, Diputació de Tarragona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	150 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Joieria, bar, perruqueria, pub musical
Col·leccions conservades	Biblioteca Sebastià Juan Arbó (Amposta): Dos Números conservats: Numero 1 (Hivern, 1992) i Numero 6 (Primavera, 1993)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.261	
Nom de la publicació	Sargantana
Subtítol	Revista d'oci, cultura i tendències
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	2002 - ?
Continguts	Reportatge, entrevista, música, llibres, cinema, viatges, internet, jardineria, agenda, gastronomia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Feix 5, serveis i comunicacions d'en carbó, 1 (Tortosa)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de pàgines	36 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	10.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Pintures, serveis immobiliaris, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 (2002) al Número 39 (2005). No conservats; 2, 3, 7, 10, 11, 12, 14, 16 - 33, 35 - 37, < 39
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.262	
Nom de la publicació	Seccions
Subtítol	Guia d'informació, servei i reclam A partir del Número 20 (Març, 1998): Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Batea (Terra Alta)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1996 - 2000
Continguts	Entrevista, telèfons d'interès, mercat d'ocasió, guia del bon menjar, associacions, passatemps
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Publibat S.L. Adreça: C) La Font, 32. (Batea)
Directors de la capçalera	Director: Antonio Pubill Cap de redacció (Abril, 2008): Maria José Fernández Ferrer
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Joaquim Paladella, Francesc Bové, Manel Ulldemolins, Antón Moner, Conxita Alabert, Joan Navarro, Maria Cinta Rams, Ramon Font, Mundeta Marti, Antoni Bordàs, Roser Vives,

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	Associació Montsant, Josep Abelló, Maria José Fernández, Alfonso Barado, Antonio Bordàs, Gloria Fandos, Restaurant PEPO, Ajuntament de Tortosa, Corbera d'Ebre, Vilalba dels Arcs, Escola Taller l'Escorxador, Vicent Pellicer, Manuel Cabes, Bendi Suárez
Nom i adreça impressor	Querol S.L. (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	6.000 exemplars fins el Número 11 (Març, 1997) A partir del Número 12 (Maig, 1997): 12.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Revista gratuïta intercomarcal. Comarques; Baix Aragó, Terra Alta, Ribera d'Ebre, Priorat i Baix Ebre
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Assessoria, construccions, vivers, serveis tècnics, taller mecànic, reparacions
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 40. No conservats; 18, 19, 30
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.263	
Nom de la publicació	7 Dies
Subtítol	Del Número 0 (Del 7 al 13 d'abril, 1988) al Número 58 (Del 29 de juny al 5 de juliol, 1989): Baix Ebre i Montsià A partir del Número 59 (Del 6 al 12 de juliol, 1989): El diari de Tortosa i la Veguera de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Setmanal i Mensual)
Llengua	Bilingüe (Castellà i Català)
Cronologia	1987 - 1990

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Informació d'actualitat, successos
Nom i adreça editor (redacció i administració)	R.F.A Adreça: C) Olivera, 2 (Tortosa)
Directors de la capçalera	Ramón Fernando Adell Assessor: Marco A. Soria
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Julio Vidal, Ramon Borrego, Josep Vaqué, Víctor Altadill, Joaquim Buj, Ester Martí, Nando Charria, Cinta Forés, Jugabo, Dina Ardit, Lluís M. Gonzalez, Kimi Yonamine, Paco Sanz Franch Amb el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Arts Gràfiques (Roquetes)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	75 pessetes Quota anual: 3.500 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Gimnàs, frankurt, extintor, restaurant, bar, jardineria, construccions, joieria, begudes, ortopèdia
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre. Es conserven tots els Números
Altres referències	-
Observacions	7 Dies és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

16.2.264	
Nom de la publicació	Setmanari L'Ebre
Subtítol	Setmanari independent de la Vegueria de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Setmanal

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Llengua	Català
Cronologia	2001 fins actualitat
Continguts	Primera Plana, la Setmana, Terres de l'Ebre, Tortosa, Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta, viure a l'Ebre, opinió, esports, cultura i agenda
Nom i adreça editor (redacció i administració)	C) Rosa Maria Moles, 2, Baixos, Tortosa
Directors de la capçalera	Director: Òscar Messeguer Editor gerent: Joaquim Rambla Manzano
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Leonor Bertomeu, Andreu Prunera, David Castrejón, Enric Algueró, Núria Caro Opinió: Josep Lluís Villa Edició: Cinta Puig Col·laboradors: Andrea Capilla, Francesc Millan, Marina Pallás, Dani Gutiérrez, Dani Sainz de Aja, Sara Hernández, Susanna Cases, Jaume Borja, Oriol Gracià, Montse Fabra Articulistes: Josep Bayerri, J. Batista Forcadell, Azael Fabregat, Xavier Forcadell, Lluís Salvadó, Josep Bordes, Jordi Segarra, Quque Pedret, Artur Gaya, Xavier Garcia, Tomàs Carot, Jesús Auré, Albert Curto, Joan Cunill, Xavier Abril, Ivan Gas, Daniel Arasa
Nom i adreça impressor	Indugraf Offset S.A (Taragona)
Nombre habitual de pàgines	56 pàgines
Nombre habitual de columnes	5 columnes
Tiratge i difusió	6.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	2.00€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Publicitat comercial local, institucional
Col·leccions conservades	-
Altres referències	<ul style="list-style-type: none"> • Pàgina web Més informació a: (https://setmanarilebre.cat/) <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials digitals

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<ul style="list-style-type: none"> - Facebook: <i>Setmanari l'Ebre</i> - Twitter: <i>@SetmanariEbre</i>
Observacions	Aquesta capçalera es fruit de la fusió de les capçaleres <i>L'Ebre</i> i <i>La Veu del Baix Ebre</i>

16.2.265	
Nom de la publicació	Si no fos
Subtítol	Revista de la gent gran de la comarca del Baix Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1991 - 1998
Continguts	Informació general, humor, passatems, concursos, poesia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell Comarcal del Baix Ebre Adreça: C) Barcelona, s/n. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Anna Algueró i Caballé A partir del Número 10 (Gener, 1996): Roser Caballeria i Ayala
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Caps de redacció: Amadeu Pallarès i Lleó (Perelló), Paco Climent i Ferre (Tortosa)</p> <p>Cos de redacció: Lluís Ballesté i Antich (L'Ampolla), Domènec Fornós i Franch (Deltebre)</p> <p>Enric Faceries i Gracià (Paüls), Joan Canalda i Estrada (Roquetes), J. Luis Nácher i Domingo (Tivenys), Mariano Jover i Flix (Tortosa), Joan Fusté i Panisello (Tortosa), Quima Malapeira (Tortosa), Joan Fusté i Panisello (Tortosa), Pepita Boyer i Griñó (El Perelló), Ismael Estrada (Tortosa)</p> <p>Lluís Ballesté (Ampolla)</p> <p>Amb la col·laboració dels següents municipis: Aldover, Alfara de Carles, L'Ametlla de Mar, L'Ampolla, Deltebre, Benifallet, Paüls, El Perelló,</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Roquetes, Tortosa, Tivenys, Xerta, Entitat Municipal Descentralitzada de Jesús Amb el suport del Consell Comarcal del Baix Ebre
Nom i adreça impressor	Salvatella Impressors A partir del Número 8 (Desembre, 1994): Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa) A partir del Número 10 (Gener, 1996): Jordi Dassooy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	5.000 exemplars Al Número 8 (Desembre, 1994): 4.000 exemplars A partir del Número 9 (Juliol, 1995): 2.000 exemplars A partir del Número 11 (Agost, 1996): 1.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Artesania i fusteria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 15
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.266	
Nom de la publicació	Soldebre
Subtítol	Butlletí Informatiu
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral i anual
Llengua	Català
Cronologia	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Continguts	Campanya de cítrics, productes de la terra
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Juan Rodríguez
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	Graficur (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	8 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Vivers, tarongers
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 4 (1995) al Número 18 (2005). No conservats: 0 - 3, 5 - 8, 11 - 17, < 19
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.267	
Nom de la publicació	Soldevila
Subtítol	Aquesta capçalera no disposa de subtítol
Lloc d'edició	Camp-redó (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1989 - 1996
Continguts	Interès, biblioteca, entitats i associacions, col·laboracions, memòries, activitats, medicina, contes, la cuina del poble, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Marc March, Joana Valldepérez, Carles Balaguer, Olga Gras, Núria Castells, Emigdi Subirats, Rosa Ripollés, Araceli Aguiló, Damià Encontrado, Damià Lluís Grau, Àngel March, Núria Castells, Joana Valldepérez, Gerard March, Mònica Subirats, Deis Mulet, Joan Manuel Forés, Angel March Editat amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i amb la col·laboració de la Caixa Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy. (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 6 (Hivern, 1991): Gràfiques Castellà. (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	(Primavera, 1991): Número especial "Vota Campredó Poble"
Publicitat	Taller, botiga, restaurant, auto escola, perruqueria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 0 al 24. No conservats: 20, 21
Altres referències	-
Observacions	A partir de la dècada dels 90; paper reciclat

16.2.268	
Nom de la publicació	Soldó Informatiu Parc Natural del Delta de l'Ebre
Subtítol	Informatiu Parc Natural del Delta de l'Ebre
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1987 fins actualitat

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Continguts	Informatiu i divulgatiu. Ha passat, passarà, la recerca del parc, per conèixer el parc una mica millor, publicacions, agenda d'activitats, serveis del parc, itineraris en bici, refugis, notícies del parc, contraportada
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: L'Ebre, Diputació de Tarragona, Parc Natural del Delta de l'Ebre i la Generalitat de Catalunya Àrea d'ús Públic i Educació Ambiental. C) Plaça 20 de maig, 2. Deltebre
Directors de la capçalera	A partir del Número 12 (Hivern, 1998 - 1999): Director; Antoni Espanya Coordinació; Jacqueline Donoyan A partir del Número 23 (Estiu - Tardor, 2004): Director; Jordi Roig Coordinació; Xavier Abril A partir del Número 29 (Estiu - Tardor, 2007): Director; Francesc Vidal Coordinador; Xavier Abril
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Àrees d'ús públic, infraestructura i recerca Col·laboradors: F. Amat, R. Balada, A. Farnós, X. Flores, N. Franch, J. Idiarte, P.J. Jiménez, I. Juan, D. Martí, F. Morales, J. Puigdefàbregas, J. Qeral, J. Quintano, J.M Roig, J. Royo, J. Romeva i F. Vidal, Fermin Morales, Albert Martínez, Albert Bertolero, Immaculada Juan, Carles Ibàñez, Lurdes Fontanet, Hèctor Fabra, Joan Estrada, Marià Cebolla, Xavier Riera, Jacqueline Donoyan, Josep Maria Queralt, Miquel Angel López, Antonio Canicio, Antoni Curcó, Ramon Vidal i Joan Vilà, Xavier Abril, Rafel Balada, Albert Bertolero, Mariano Cebolla, Francisco Comín, Pere Josep Jiménez, Pere Luque, Albert Martínez i José Antonio Romero Amb el suport: Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Indústria Gràfica Gabriel Gibert S.A. (Tarragona)
Nombre habitual de pàgines	28 pàgines

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	Butlletí informatiu gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bar - restaurant, estació nàutica, càmping, allotjament
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 9 al Número 46. No conservats: 1 - 8, 11, 16 - 18, 37 Biblioteca Delta de l'Ebre (Deltebre): Número 1 (Abril, 1987) al Número 49 (Hivern - Primavera, 2019)
Altres referències	Per consultar tots els números digitalitzats heu de seguir el següent enllaç: http://parcsnaturals.gencat.cat/ca/detalls/Article/Soldo-butlleti-informatiu
Observacions	-

16.2.269	
Nom de la publicació	Som-hi
Subtítol	Revista de l'Institut de Batxillerat
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Bianual)
Llengua	Català
Cronologia	1983 - 1991
Continguts	Activitats escolars
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	Director: Antonio Gallardo i Favà Director adjunt: Maria José Añó Cespedosa
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Julieta Celma, Antoni Gallardo, Oscar Carles, Josep Castellà, Enric Jornet, Jordi Bertomeu, Toni Cardona, Andreu Subirats, Laura Gas, Montse Nofre Col·laboradors: Manuel Pérez Bonfill, Feran Buera, Antoni Gomà, Maria Josepa Añón, Ampar

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Torres, Manel Ollé, Esther Sarasola, Janina Espuny, Avelino García, Josñe Ejarque, Clàudia Salas, Joan Josep Rodríguez, J.C. Garcia, Juan Diego, Montse Fabà, Ferran Buera, Rafel Mollar, Vicent Ferrer, Josep Maria Noé, Jaume Rocamora, Cinta Sabaté, Manolo Ripollés
Nom i adreça impressor	Blanch (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	18 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	500 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 (Abril, 1983) al Número 10 (Juny, 1991)
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.270	
Nom de la publicació	Terra de Bous
Subtítol	Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Amposta (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	-
Continguts	Cròniques, reportatges, entrevistes, pòster, informatiu taurí, concurs de fotografia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Bolívia, 40 (Amposta)
Directors de la capçalera	Aitor Moya Torta

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors i opinions: Carlos Valldepérez, Dani Climent, Fede López, Fermín Prats, Calvet, Aitor Moya Col·labora: Consell Comarcal del Montsià
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	3€
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bar, restaurant, pintures
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 12 (2003) al Número 13 (2003). No conservats; 0 - 11, < 13
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.271	
Nom de la publicació	Número 0 (Abril, 1987): Llotja de Tortosa A partir del Número 4 (Abril, 1988): Tortosa
Subtítol	Butlletí d'informació municipal Nova edició, Número 1 (Juliol, 1994); Full Municipal d'Informació Nova edició, Número 1 (Setembre, 1996); Butlletí d'informació municipal
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Trimestral, Quadrimestral, Semestral)
Llengua	Català
Cronologia	Primera època: 1980 - 1991 Segona època: 1994 - 1995 Tercera època: 1996 - 2007

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

Continguts	Historia, participació ciutadana, indústria, urbanisme, obres públiques, cultura, salut pública, serveis municipals, governació, anuncis, hisenda, consistori, el tema, reportatge, pressupost, presidència, obres públiques i urbanisme, governació i medi ambient, divers
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Tortosa Adreça: Plaça d'Espanya, 1 (Tortosa) Coordinació i redacció: Eduard Ena, Silvia Folqué, Maite Ruiz, Núria Mora Bonbehí
Directors de la capçalera	Número 3 (Novembre de 1981): Director: Vicent Beguer Oliveres Coordinador: Enric Querol Climent Número 6 (Juny 1984): Director: Vicent Beguer i Oliveres Coordinador: Joaquim Amaré i Morales. Número 12 (Desembre 1986) Número 1 (Setembre 1996); Director: Marià Curto i Forés Vicent Beguer i Oliveres Joan Sabaté i Borràs Eduard Ena
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Joaquim Amaré (Cultura), Joan Chavarría (Obres Públiques), Marià Curto (Hisenda), Vicent Lluesma (Governació), Enric Simó (Urbanisme), Lluís González (Serveis Socials), Salvador Arias (Esports), Glòria Aymà (Ensenyament), Pedro F. Curto (Cementiris), Josep Maria Vidal (E.M.S.P) Pepín Beltran, Artur Gaya, Joan Carles Prats, Iñaki Copoví, Mariano Borràs, Rosa Maria García, Susana Espuny, Gustau Moreno, Abraham Sebastià, Rosa García, Núria Mora, Susana Espuny i Jordi Roca
Nom i adreça impressor	Arts gràfiques (Roquetes) Número 3 (Novembre de 1981): Blanch (Tortosa) Número 6 (Juny 1984): Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa) Número 12 (Desembre 1986): Querol (Tortosa)

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 1, segona època (Juliol, 1994): Cooperativa Gràfica Dertosense (Tortosa) Número 3, tercera època (Maig, 1999): Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	Número 3 (Novembre de 1981): 9.000 exemplars Número 6 (Juny 1984): 8.000 exemplars Número 8 (Maig, 1985): 9.000 exemplars Número 12 (Desembre 1986): 12.000 exemplars Número 19 (Abril, 1990): 9.000 exemplars Número 1, tercera època (Desembre, 1996): 10.500 exemplars Número 4, tercera època (Juliol, 2000): 11.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Exemplar gratuït
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Fotografia, societat d'assegurances, electrodomèstics
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 22 Del Número 1 al Número 4 (segona època), i del Número 1 al Número 15 (tercera època) No conservats de la primera època; 16 i 19. Cap de la segona i de la tercera època; 9, 11, 13, 14
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.272	
Nom de la publicació	Tot Comarca
Subtítol	A partir del Número 171 (Maig, 2002): Guia comercial gratuïta del Baix Ebre, Baix Maestrat, Montsià, Ribera d'Ebre, Terra Alta A partir del Número 219 (Novembre, 2006): Guia Comercial Gratuïta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Bilingüe
Cronologia	-
Continguts	Cosmètica, salut, jardineria, cuina, el tema del mes, ensenyament, agenda cultural, economia, viatges, oci, classificats
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Protorsa S.L. Adreça: C) Argentina, 15. (Tortosa) Número 151 (Abril, 2000): Apartat de Correus, 387. (Tortosa)
Directors de la capçalera	M. Martí
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Imma Atrio, Ana Farrè, Bettina Fernández, Jordi Sales, Oscar Gracia, Paqui Alba, Ferran Martin, Miquel Gracia, Alex Albalate, Raquel Romero
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	Del Número 140 (1999) al 142 (1999): 25.000 exemplars Número 143 (Maig, 1999): 28.000 exemplars Ciutats i poblacions: Alcanar, Aldover, Alfara de Carles, Amposta, Benicarló, Benifallet, Benissanet, Bitem, Bot, Camarles, Campredó, Deltebre, Els Reguers, Freginals, Gandesa, Ginestar, Godall, Horta de Sant Joan, Jesús, l'Aldea, L'Ametlla de Mar, L'Ampolla, La Galera, La Sénia, Les Cases d'Alcanar, Mas de

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Barberans, Masdenverge, Miravet, Móra d'Ebre, Móra la Nova, Paüls, El Perelló, El Pinell de Brai, Prat de Compte, Rasquera, Roquetes, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Santa Bàrbara, Tivenys, Tortosa, Ulldecona, Vinaròs, Xerta
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Una capçalera on abunda la publicitat comercial. Com a exemple: Bar - restaurant, assessoria, mobiliari, llibreria, objectes de regal, instal·lacions tècniques, joieria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 140 (1999) al 243 (2008). No conservats; 155 - 159, 161, 162, 166, 169, 170, 173, 174, 177, 179 - 184, 186 - 194, 196 - 198, 200 - 218, 220, 225 - 228, 230 - 238, 240
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.273	
Nom de la publicació	Tot Parc
Subtítol	Guia del Delta de l'Ebre
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Itineraris i rutes, tradicions, història, gastronomia, entrevistes, reportatges, ofertes, guies de serveis
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Collvert, 2. Urbanització Riumar (Deltebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboradors: Josep Bertomeu "Polet", Antoni Panadès, Agustí Ribes, Amado Cebolla, Mari Carne Queralt, Blanca Rullo

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Litografia Rosés (Gavà)
Nombre habitual de pàgines	52 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Bar, restaurant, allotjament rural, carnisseria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 23 (2009) al Número 46 (2018). No conservats; < 23, 26, 33 - 40, 47 - 58, > 59
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.274	
Nom de la publicació	Tot l'any Natura
Subtítol	Delta de l'Ebre
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1996 - 2005
Continguts	Què fer, temàtica cultural, natural, esportiva, d'aventura, activitats tradicionals, motor, activitats nàutiques, on dormir, turisme rural, on menjar, on comprar, patrimoni, història, cultura, tradició, gastronomia
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·labora: Generalitat de Catalunya. Departament de Comerç, Consum i Turisme. Costa Daurada - La Cultura del Sol. Ajuntament d'Amposta. Patronat Municipal de Comerç, Turisme, Indústria i Desenvolupament econòmic

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça impressor	Grup ABS
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Constància del Número 1 al Número 8. No conservats; 3, 5, 7, < 8
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.275	
Nom de la publicació	Tres Comarques
Subtítol	Portaveu de les Comarques de Terra Alta, Ribera d'Ebre i Priorat
Lloc d'edició	Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Català
Cronologia	1978 - 1979
Continguts	Noticiari, cultura catalana, cartes, treballs ecològics i agrícoles, còmics
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell Populars de Cultura Catalana. Lourdes Agnés
Directors de la capçalera	Número 0: Ramón Bargalló A partir del Número 1: Mari Carmen Estivill
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Josefina Gerona, Joaquim Pedrola, Ramón Bargalló, R. M. Borrás, Josep Farnós, Miquel Pérez, Ramon Piñol, Miguel Tarragó, Josep Vernet

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	<p>Col·laboradors: J. M. Saéz, J. Cebrián, R. Bargalló, Amadeu de Masroig, M. Rodorat, M. Cubells, Carmel Biarnés, A. Cot, Bladé i Desumvila</p> <p>Número 1: Cooperatives Agràries de la Serra d'Almos i del Molar</p>
Nom i adreça impressor	<p>Número 1: Impremta Fauquer (Flix)</p> <p>A partir del Número 2: Torres & Virgili (Tarragona)</p>
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	35 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Número 3 (Estiu, 1979): Caixa de Pensions
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . PP. 83 - 84
Observacions	-

16.2.276	
Nom de la publicació	3 i 2 Fansin
Subtítol	-
Lloc d'edició	Flix (Ribera d'Ebre)
Periodicitat	Variable
Llengua	Bilingüe
Cronologia	1983 - 1986
Continguts	Publicació contracultural, cultura juvenil
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	X. Renedo, J. E. Castellví

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Col·laboracions: Pep Grañena, J. Masip, R. Llop, P. Bages, J. M. González, Ardévol, J. Sánchez
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	30 pàgines
Nombre habitual de columnes	-
Tiratge i difusió	Número 0: 65 exemplars Del Número 1 al Número 3: 100 exemplars Del Número 4 al 8: 175 exemplars Del Número 8 al Número 11: 200 exemplars
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	-
Altres referències	Llibre <i>La premsa i les publicacions periòdiques a la Ribera d'Ebre</i> . P. 44
Observacions	-

16.2.277	
Nom de la publicació	Tresmall
Subtítol	Semestral de lletres i pintures A partir del Número 9 (Abril, 1996): Revista Trimestral de lletres i pintures
Lloc d'edició	Sant Carles de la Ràpita (Montsià)
Periodicitat	Semestral
Llengua	Català
Cronologia	1992 - 1997
Continguts	Galeria, actualitat, enraonar, lletres, llibres, espai plàstic, la cuina dels escriptors, guia de lectura, agenda

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Nom i adreça editor (redacció i administració)	Redacció, Administració i Publicitat: Adreça; C) Gorria, 20. (Sant Carles de la Ràpita) Edita: Foment Rapienc A partir del Número 9 (Abril, 1996): Publicacions Ebre S.C.C.L. Adreça: C) Ramon Llull, s/n. Apartat de Correus, 203. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Director: Eduardo Sánchez. Adjunts: Ramon Rosales, Emili Rosales i Carme Abril El juliol de 1996 s'adjuntà amb la capçalera l'Ebre. Direcció Ebre: Josep Lluís Vila, Josep Maria Arasa. Direcció Tresmall: Ramon Rosales, Emili Rosales i Carme Abril Coordinador de publicacions: Artur Gaya
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Josep Maria Castellà i Andreu, Àlex Cervera, Josep Ferré, Xavier Miró, Antoni Sánchez i Boria, Manel Subirats i Costa, Olga Viura, Elena Espuny, Pilar Romera, Joan Triadú, Emili Rosales, Anton Monner, Xavier Garcia i Pujades, J.J. Rovira i Climent, Joan A. Martínez, Manuel Pérez Bonfill, Joaquim Blanch, Joan Josep Murall, Ferran Bel, Lluís Torné, Josep Pelfort, Carles Sánchez Pastor, Lluç Beltran Amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita) A partir del Número 8 (Setembre, 1995): Lletí. (Amposta)
Nombre habitual de pàgines	72 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	A partir del Número 1 (Març, 1992): 600 pessetes
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	A la contraportada publicitat de La Caixa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 12. No conservats: 7, 10 i 11
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.278	
Nom de la publicació	Ullal
Subtítol	Butlletí d'informació local
Lloc d'edició	Benifallet (Baix Ebre)
Periodicitat	Quadrimestral
Llengua	Català
Cronologia	1983 - ?
Continguts	Ajuntament, entrevista, esports
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Ajuntament de Benifallet A partir del Número 2 (Primavera, 1984): Consell de Redacció de l'Ullal
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redactors: Domingo Artiola, Francesc Artiola, Ricard Folqué, Maria Cinta Lluís, Dani Margalef, Maria José Mauri, Montse Nogués, Toni Pedret, Ramón Pedret, Maria Cinta Salaet, Maria Teresa Tort, Joan Trilla, Jordi Trilla, Encarna Vallespí, Joan Antoni Vallespí, Joan Salvador Ventura, Juan José Videllet Amb la col·laboració: Ajuntament de Benifallet i la Diputació de Tarragona
Nom i adreça impressor	Jordi Dasoy (Sant Carles de la Ràpita)
Nombre habitual de pàgines	12 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Farmàcia, carnisseria, confecció, magatzem, fruiteria
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 19. No conservats: 1, 12 - 19
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.279	
Nom de la publicació	(1972-1988); Ulldecona (1988-1995); Ulldecona Informatiu (1995-2000); Ulldecona Informatiu Vida Local (2003-2010); Ulldecona Revista Informativa Local
Subtítol	Primera època: Publicación de Información Local Número 10. Tercera època. (Desembre, 1980): Revista mensual d'informació local Revista d'Informació Local Número 1 (Juny, Juliol i Agost, 1995); Informatiu de la vida local
Lloc d'edició	Ulldecona (Montsià)
Periodicitat	Mensual
Llengua	(Febrer, 1973 - Octubre 1988): Castellà (Novembre, 1988 - Setembre, 2010): Català
Cronologia	No disposem del primer número (1973-2010)
Continguts	Informació municipal, col·laboració, divulgació cultural, esports, cine, passatemps, gent nostra, informació i opinió, entitats, informació econòmica, activitats municipals, vida política, barris, medi ambient, actualitat, festes
Nom i adreça editor (redacció i administració)	<i>Publicación de información local</i> Redacció i administració: Ajuntament Ulldecona. Adreça: C) Major, 49. Ulldecona. <i>Publicació d'informació local</i> Redacció i administració: Carrer Major, 49 Ulldecona.
Directors de la capçalera	Primera època: Jerónimo Castell Guarch (Març - Juliol, 1977); Lluc Raga i Sauch Número 63, tercera època (Març, 1980): Jaume Antich Balada <i>Ulldecona revista d'informació local</i>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	Número 1 (Agost, 2003); Núria Ventura Coordinació: Bea Poy
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Col·laboren: Centro Cultural Recreativo, Patronato de La Pasión, Orfeo Uldeconenc, Enrique Itarte, H. Bouché, Piedad Fabra, Servicio Extensión Agraria, Aleixandre Serra Romagosa, Joan-Josep Sans Forcadell i Josep-Lluís Millán i Masdeu.</p> <p>Consell de redacció: Alexandre Serra i Romagosa, Joan Josep Sans i Forcadell, Josep-Lluís Millán i Masdeu, Angel Millán i Sans, Josep Vidal i Delión, Joan Vidal i Mariné, Tere Vidal i Delión, Josep López i Ferré, Josep Porcar Ivars, Cebrià Millan i Sans, Rosa Maria Poy Roda, José Maria Pasalamar Bella, Xavier Gauxachs, Juan Manuel Muñoz, Juan Martínez Delgado, Dolors Sanjuan Auba, Mercè Itarte, Manolita Nadal Carceller, Joan Vidal Mariné, Vicent Roig, Francesc Montserrat, Àngel Millán Sans, Agustí Labernia Fabregat, Josep Lluís Millan Masdeu, Pila Salvador Bañeres, Celi Subirats, Santi Sans i Grau, Víctor Vidal i Agustín, Ferran Sorlí i Bel, Francesc Callarisa i Vidal, Núria Ventura i Brusca, Núria Ausensi Estellé, Francesc Callarisa Vidal</p> <p>Entitats: Orfeo Uldeconenc, Centre Cultural Recreatiu, La Passió, Banda Local de Música, Agrupació Sardanista, Associació Pares Col·legi B.U.P., Associació Pares Col·legi E.G.B.M Biblioteca Popular de la Diputació, Associació Veïns “Vall del Montsià”, Club Sant Lluç, Associació de Jubilats, Germandat “Verge del Loreto”, Societat de Caçadors, Penya Ciclista Montsià, Club de Futbol Uldecona, Moto-club Uldecona, Club Joventut, Club Escacs Secció Excursionista C.C.R, Extensió Agrària, Cooperativa Agrícola, Comunitat de Regants, Cambra Agrària,</p>
Nom i adreça impressor	<p>Primera època: Impremta Serra</p> <p>Tercera època (Número 32, 1976): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)</p>
Nombre habitual de pàgines	<p>24 pàgines</p> <p>(Dècada dels 80): 48 pàgines</p> <p>(Novembre, 1988 - Maig, 1995): 12 pàgines</p> <p>(Agost, 1995 - Maig, 2000): 36 pàgines</p>

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	(Agost 2003 - Setembre 2010): 52 pàgines
Nombre habitual de columnes	Del Número 9 al Número 46 (1973 - 1988): 2 columnes Al Número 47 (novembre - desembre, 1988): 3 columnes (Agost 2003 - Setembre 2010): 2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	5 pessetes Preu subscripció anual: 12 números; 720 pessetes Anys 90: Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	Extra Número 5 (Agost, 1996) Extraordinari Número 45. Festes Majors Especial Festa Major (Número 51). Quinquennals Extra Festa Quinquennals 1989 Especial Festa Major (27-06-1981); Número extraordinari. Benvingut President
Publicitat	Mobiliari, bar, construccions, transport, oficina, assegurances, ferreteria, (Dècada dels 90): Cap inserció publicitària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre: Ulldecona: del Número 9 al 64 (Segona època) i 10 al 37 (tercera època). Del número 1 al 46 (quarta època) Informatiu Ulldecona. Del 47 al 52. De l'1 al 55 Informatiu Vida Local. Del número 1 al 22 Revista Informació Local. Del número 1 al 29
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.280	
Nom de la publicació	Un Cop d'Ull
Subtítol	Revista d'anuncis gratuïts
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual
Llengua	Català
Cronologia	1995 - 2017
Continguts	Informació comarcal, classificats, horòscop, immobiliària, nutrició
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Adreça: C) Sant Blai 21 i Rambla Catalunya 39. (Tortosa) Edita Doble Columna, S.L. (Tortosa) Adreça: Avinguda Remolins, 24. (Tortosa)
Directors de la capçalera	Albert Roda Gustau Moreno
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Susanna Espuny, Carmina Borrell, Xavier Ferrer, Ferran Sebastià, Jaume Querol, Manolo Rico, Maribel Martínez, Carles Pina, Manel Espuny, Dr. Ricart, Enric Bayerri, J. J. Castelló, Joan Forcadell, Manel Fontdevila, Pau Vidal i Pere Tapias, Cinta Bonet, Gustau Moreno, Albert Pascual, Sílvia Alarcón, Míriam Gavaldà, Clara Seguí Col·laboradors: Jaume Querol, David Jiménez, Jesús Tibau, Anton Monner, Toni Pons, Jesús Gellida
Nom i adreça impressor	Rosés
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	4 columnes
Tiratge i difusió	30.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Automòbils, bar - restaurant, mobles, neteja de vehicles

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del número 1 al 268. No conservats: 6 - 13; 15 - 20; 22; 24; 26 - 31; 59; 64; 65; 69 - 97; 99; 100; 102; 104 - 106; 108; 109; 111; 112 - 115; 117; 119 - 133; 135 - 142; 146; 163; 201 - 221; 223 - 267; > 268
Altres referències	-
Observacions	Membre Associació Catalana de Premsa Comarcal

16.2.281	
Nom de la publicació	Un xic de tot
Subtítol	La revista dels alumnes de B.U.P. i C.O.U D'Amposta
Lloc d'edició	Amposta (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	1986 - 1992
Continguts	Comentaris interiors, cartes al director, temes d'abast, la literatura, l'entrevista, concursos, passatemps, tauler d'anuncis, finestra oberta
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Consell de redacció
Directors de la capçalera	Immaculada Lajunta i Panisello A partir del Número 22: Eugènia Lletí i Torta A partir del Número 32: Carme Ferré A partir del Número 40: Carme Carbó A partir del Número 51 (Desembre, 1989): Eloi Hierro i Escihuela A partir del Número 56 (Desembre, 1990): Núria Boix A partir del Número 60: Xavi Miró
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Elisabeth Arjona i Serra, Carles Batalla i Roldan, Enrique Belaire i Franch, Immaculada Calvet i Espuny, Betlem Fernández i Bayerri, Pipo Franco i Sanchis, Jordi Garcia i Guasch, Rafel Haro i Sancho, Xavier Pacheco i

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Colomé, Maite Pastor i Noya, Amparo Pérez i Esparza, Ana Sánchez i Fabregat, Anna Añó, Juan Carles Gil i Querol, Elena Mauleon i Miró, Núria Reblet, Montse Reverter i Masià, Olga Reverter, Marisa Suñer, Paco Forner i Pepiol, Isabel Betoret i Gil, Mercè Espanya, Carles Gonzàlez, Juan Baptista Forcadell, Toni Salvadó, Marisa Pujol, Marc Segura, Elena Tomàs, Agusti Vilarroya, Patxi Garcia Izuel, Fernanda Adán, Tere Cid, Tere Ferré, Montse Masià, Maite Gil, Maribel Beltrán, AlíOcia Juan, Dolors Comí, Neus Abella, Rubén Ferré, Isaac Lázaro</p> <p>Cap de redacció: A partir del Número 40; Josep Pitarch. Seguidament, a l'exemplar Número 51 (Desembre, 1989): Núria España. A partir del Número 56: Xavier Miró</p> <p>Col·laboradors: Ajuntament d'Amposta, Enric Masià i Ballesté, SER, Seminari de Català, Imma Lajunta i Panisello, Juan Carles Guerra i Rojas, Francesc Xavier Pacheco i Colomé, Diputació de Tarragona</p>
Nom i adreça impressor	<p>Gràfiques Lletí (Amposta)</p> <p>A partir del Número 32: Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita)</p>
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	Número 41 (Març, 1988): Especial monogràfic
Publicitat	Llibreria, cafeteria, la Caixa
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 15 (1886) al Numero 63 (1992). No conservats: 0 - 14, 16 - 21, 24 - 31, 62, 64
Altres referències	-
Observacions	-

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

16.2.282	
Nom de la publicació	Vent de Dalt
Subtítol	Revista de l'IES Deltebre
Lloc d'edició	Deltebre (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Bianual)
Llengua	Català
Cronologia	2005 fins actualitat
Continguts	Activitats escolars, el teu espai, esports, calaix, escoles verdes, descobrint món, curiositats, les nostres expressions, el nostre entorn, reportatge, notícies, reportatges, entrevista cara a cara, biblioteca, les tradicions, el racó matemàtic, receptes del món, recomanem
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Institut Deltebre Av. Catalunya, s/n. (Deltebre)
Directors de la capçalera	Número 2 (2005-2006): Coordinació; Margarida Gil Número 16 (2011-2012): Coordinació; Rosa Escrihuela Número 22 (2013-2014): Carme Abril Número 28 (2016-2017): Empar Serrano
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Redacció: Alumnes de 4t ESO Consell de redacció: Macià Coflent, Dolors Díaz, Dolors Gimeno, Luci Herèdia, Maria Sales, Xus Sánchez
Nom i adreça impressor	Número 2 (2005-2006): Arts Gràfiques Castell Número 10 (2009-2010): Impremta Querol Número 16 (2011-2012): Institut Deltebre
Nombre habitual de pàgines	32 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Biblioteca Deltebre: Número 2 (2005-2006), Número 9 (2008-2009), Número 16 (2011-2012), Número 20 (2012-2013)
Altres referències	Número 28 (2016-2017) es pot consultar al següent enllaç: (https://es.calameo.com/books/00061614766360223d21f)
Observacions	-

16.2.283	
Nom de la publicació	Vent de Dalt
Subtítol	Revista Local d'informació, entreteniment i divulgació
Lloc d'edició	L'Ampolla (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1999 - ?
Continguts	Reportatge, fem poble, entrevista cara a cara, les nostres tradicions, biblioteca, receptes del món, recomanem
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Col·lectiu Via Fora Adreça: Apartat 24. (L'Ampolla)
Directors de la capçalera	Coordinació: Empar Serrano
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Agustí Ferré Tobeñas, Rafel Tomàs Royo
Nom i adreça impressor	Querol (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	16 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	Cap inserció publicitària

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 0 al Número 8. No conservats: 2, 6, 7, < 8
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.284	
Nom de la publicació	Vent de Dalt
Subtítol	Número 3 (Març, 1983): Butlletí d'Informació i Opinió Local Número 4 (Maig, 1983): Butlletí d'Informació Local Número 5 (Juliol, 1983): Butlletí d'Informació i Opinió Local Número 11 (Octubre, 1984): Butlletí Informació i Opinió Número 12 (Gener, 1985): Butlletí Informació i Opinió Local
Lloc d'edició	Santa Bàrbara (Montsià)
Periodicitat	Bimestral
Llengua	Català
Cronologia	1982 - 1985
Continguts	Editorial, Salutació, entreviu, noticiari, humor
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Unió Excursionista Santa Bàrbara Redacció i administració: C) Major, 33. (Santa Bàrbara)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Consell de redacció: Andreu Cases, Lluís Pitarch, Imma Diego, Enric Favà, Carles Ibàñez, Montse Pont, Miquel Jardí, Josep Maria Arasa, Maria José Cid, Lluís Millán, J. Lluís Fort, Carles Ibàñez, Imma Diego, Andreu Cases, Maria José Cid, Victor Panisello, Montse Pont, Andreu Cases, Maria José Cid, Ramon Guillén

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	<p>Informació: Jesús Fosch, Antonio Ruiz, Pili Ferré, Imma Diego, Josep Maria Arasa</p> <p>Esports: Rogeli Figueres, Lluís Ferré, Ernest Cid, Andreu Cases</p> <p>Ajuntament: Abel Múria, Maria Rosa Asensio, Mari Roé, Isabel Fort, Montse Pont</p> <p>Noticiari: Yolanda Valdepérez, Montse Múria, Marta Tomàs, Jesús Roé, Vicent Ibàñez, Emili Brau, Enric Panisello i Andreu Cases</p> <p>Interviu: Montse Tena, Imma Roig, Pili Cid, Lluïsa Muñoz, Marisa Barberà, Maria Jesús Plà, Maria José Cid, Lluís Fort</p> <p>Col·laboracions: Carles Ferré, Víctor Panisello</p> <p>Passatemps, gemecs, dibuix i foto: Isabel Cid, Empar Torres, Carles Ibàñez, Rossi Altés, Josep Lluís Cid</p> <p>Administració: Víctor Panisello, Montse Martí, Isabel Fort, Maria Rosa Asensio, Mari Roé</p>
Nom i adreça impressor	<p>Gràfiques Lletí (Amposta)</p> <p>A partir del Número 4 (Maig, 1983): Jordi Dasso (Sant Carles de la Ràpita)</p>
Nombre habitual de pàgines	20 pàgines
Nombre habitual de columnes	3 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	<p>Per subscripció i llocs habituals de venda de premsa: Exemple sol; 75 pessetes</p> <p>Subscripció anual; 400 pessetes</p>
Suplements i edicions extraordinàries	Número 3 (Març, 1983): Especial Cooperativa
Publicitat	<p>Taller, merceria, bar - restaurant, carnisseria</p> <p>(Setembre, 1985, P. 3): Es necessiten anuncis: 1/12; 450 pessetes. 1/8; 750 pessetes. 1/4; 950 pessetes. 1/2; 1.500 pessetes. Contraportada; 1.500 pessetes. Pàgina sencera; 3.000 pessetes. Els anuncis que vulguin anar a les pàgines centrals, tenen un increment del 25%</p>
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 14. No conservats: 8, 9, 10, < 14

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Altres referències	-
Observacions	-

16.2.285	
Nom de la publicació	Vint-i-Pico
Subtítol	Revista de l'Escola Verge de la Cinta
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Anual
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Sortides, activitats escolars, excursions, tallers, racó literari, passatemps
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Carretera de Tortosa a L'Aldea. Campredó; Tortosa (Baix Ebre)
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	-
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	44 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	No conté publicitat
Col·leccions conservades	Disponible a Internet Número 38 (Curs 2018-2019)
Altres referències	-
Observacions	Fundació Mercè Pla

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.286	
Nom de la publicació	Visquem l'escola
Subtítol	Revista del col·legi públic Ferreries
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Variable (Normalment 2 números per curs escolar)
Llengua	Català
Cronologia	1989 - 1999
Continguts	Consell escolar, associació de pares, col·laboració, cicle mitjà, cicle superior, passatemp, esports, organigrama
Nom i adreça editor (redacció i administració)	<p>Associació de Pares del Col·legi Públic Ferreries-Tortosa</p> <p>Editors: Francesc Grau i Teresa Vizcarro</p> <p>Redacció del butlletí: Avinguda Marcel·lí Domingo, 62. (Tortosa)</p> <p>Consell editor: Consell escolar del Col·legi i Junta Rectora de l'Associació</p>
Directors de la capçalera	<p>President: Josep Maria Castells</p> <p>Sots-president: Josep Maria Aixersch</p>
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	<p>Coordinació: Miquel Accensi, Carme Adán, Cinta Curto, Alexandre Forcadell, Emilio García, Lourdes Garcín, Montserrat Grifoll, Jesús Sorribes, Lluís Vidiella, Jordi Peiret i Estrada, Teresa Vizcarro i Gianni</p> <p>Consell de redacció: Miquel Accensi, Carme Adán, Cinta Curto, Alexandre Forcadell, Emilio Garcia, Lourdes Garcín, Montserrat Grifoll, Jesús Sorribes, Lluís Vidiella, Immaculada Llorca, Montserrat Cid, Teresa Chavarria</p>
Nom i adreça impressor	Graficur (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	5 pàgines en format tríptic. Seguidament, 24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

Suplements i edicions extraordinàries	Número 9 (Curs escolar, 1997 - 1998): Monogràfic especial 50è aniversari
Publicitat	Carnisseria, esteticista, rellotgeria, ortopèdia
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 14. No conservats: 10 - 12
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.287	
Nom de la publicació	Viure a l'Ebre
Subtítol	La Guia de l'oci de les Terres de l'Ebre A partir del Número 10 (Març, 2007): Revista Cultural de les Terres de l'Ebre
Lloc d'edició	Tortosa (Baix Ebre)
Periodicitat	Mensual A partir del Número 10 (Març, 2007): Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	2006 - ?
Continguts	Música, teatre, exposicions, cursos, festes, fires, gastronomia, llibres, tendències
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edició: Cinta Puig. La Veu de l'Ebre S.L. Rosa Molas, 2 baixos (Tortosa)
Directors de la capçalera	Vicky Curto
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Equip de redacció: setmanari La Veu de l'Ebre Seccions: Carles Ferrando (agenda), Montse Fabra (cine), Núria Espelta (música)
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	24 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 columnes
Tiratge i difusió	12.000 exemplars (6.000 encartats a La Veu de l'Ebre)

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

	A partir del Número 10 (Març, 2007): 7.000 exemplars
Preus de venda i subscripció	Publicació gratuïta
Suplements i edicions extraordinàries	(Tardor - Hivern, Novembre, 2006): Especial Moda
Publicitat	Ceràmiques, bar, cafeteria, pintura
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: Del Número 1 al Número 11. No conservats; 3, 6, 11, > 12
Altres referències	-
Observacions	-

16.2.288	
Nom de la publicació	Xàrata
Subtítol	Publicació independent d'informació local
Lloc d'edició	Xerta (Baix Ebre)
Periodicitat	Trimestral
Llengua	Català
Cronologia	1990 - ?
Continguts	Acta, poblacions, col·laboracions, entitats locals, temps era temps, opinió, esports, racó musical, racó literari
Nom i adreça editor (redacció i administració)	Edita: C.C.E.X. Adreça: Sant Josep, 17. Xerta (Baix Ebre)
Directors de la capçalera	Ignasi Monllau i Major, Gil Pegueroles i Cases, Mari Carmen Bellobí Favà
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Jaume Banqué i Vidiella, Guillem Blanch i Pachan, Sergi Canos i Novello, Ermini Carreras i Adell, Montserrat Màrquez i Bargalló, Ignasi Monllau i Major, Gil Pegueroles i Cases. Més endavant (solament desembre 1991) Rosa Queral i Maureso. Després; Paquita Aliern i Pons, Albert Piñol i Major, Mercè Falcó i Pegueroles, Francesca Aliern i Pons, Noelia Segura, Antoni Cid i Pegueroles. Hivern 2005; Mercè Avinyó i Garcia, Maria Avinyó i Papaseit, Núria Fabregat i Marcos, Martina Monllau

**IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL**

	i Queral, Anna Roig i Queral, Carlos Sabaté i Bedós, Montse Garcia i Ferrer, Roger Avinyó i Martí
Nom i adreça impressor	Jordi Dassoy (Sant Carles de la Ràpita) (Desembre 1991); Salvatella Impressors. (Tortosa) (Primavera, 1993); Traç Impressors Associats S.L. A partir número 20 (primavera, 1995); Impremta Graficur (Tortosa) (Primavera, 2003); Grafisa (Vinaròs) (Hivern, 2005); Indalo Color Digital (Tortosa)
Nombre habitual de pàgines	22 pàgines
Nombre habitual de columnes	2 a 3 columnes
Tiratge i difusió	500 exemplars
Preus de venda i subscripció	Fins al número 19; 250 pessetes A partir del número 20; primavera 1995; 300 pessetes A partir del número 28 passa a 350 pessetes A partir número 44; 2,40€ o 400 pessetes (Primavera 2001) A partir del número 48 passa a 2,70€ (Primavera 2002) A partir del número 52; 3€ A partir del número 68; 4€
Suplements i edicions extraordinàries	Número 40. Especial Xàrata fotogràfica
Publicitat	Mutua Reddis, Caixa Tarragona, Caja de Madrid, taller mecànic, electrodomèstics, farmàcia, merceria, clínica veterinària
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal Baix Ebre. Del número 0 al 85. No conservats: 71 - 81, 83 - 84, > 85
Altres referències	-
Observacions	-

IDENTITAT EBRENCA I COMUNICACIÓ LOCAL A LES TERRES DE L'EBRE. LA PREMSA DE
PROXIMITAT COM A TRET IDENTITARI DE LA SOCIETAT LOCAL

16.2.289	
Nom de la publicació	Xerraire
Subtítol	Revista Escolar Col·legi Públic Joan Baptista Serra
Lloc d'edició	Alcanar (Montsià)
Periodicitat	-
Llengua	Català
Cronologia	-
Continguts	Gestió econòmica, entrevista, excursions
Nom i adreça editor (redacció i administració)	-
Directors de la capçalera	-
Nom dels redactors, col·laboracions habituals i ocasionals	Amb el suport: Ajuntament d'Alcanar. Regidoria d'Ensenyament i Cultura. Diputació de Tarragona, Caixa de Tarragona (Alcanar), Associació de Pares d'Alumnes de preescolar i E.G.B. del Col·legi Públic Joan Baptista Serra d'Alcanar
Nom i adreça impressor	-
Nombre habitual de pàgines	50 pàgines
Nombre habitual de columnes	1 columna
Tiratge i difusió	-
Preus de venda i subscripció	-
Suplements i edicions extraordinàries	-
Publicitat	-
Col·leccions conservades	Arxiu Comarcal del Baix Ebre: 3 Números disponibles: 24, 33 i 36 (1995-1997)
Altres referències	-
Observacions	-